

T.C.
GAZİANTEP ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
KAMU YÖNETİMİ VE SİYASET BİLİMİ ANA BİLİM DALI

**MARDİN MİLLETVEKİLLERİ VE SİYASİ
FAALİYETLERİ (2002-2015)**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

AMİNE YÜREK

GAZİANTEP
OCAK 2019

T.C.
GAZİANTEP ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ KAMU YÖNETİMİ VE SİYASET
BİLİMİ ANA BİLİM DALI

**MARDİN MİLLETVEKİLLERİ VE SİYASİ
FAALİYETLERİ (2002-2015)**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

AMİNE YÜREK

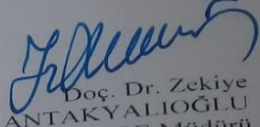
Tez Danışmanı: Dr. Öğretim Üyesi Ahmet GEÇER

GAZİANTEP
OCAK 2019

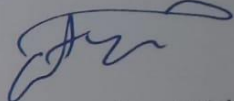
T.C.
GAZİANTEP ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
KAMU YÖNETİMİ VE SİYASET BİLİMİ ANA BİLİM DALI
MARDİN MİLLETVEKİLLERİ VE SİYASİ FAALİYETLERİ 2002-2015
Amine YÜREK

Tez Savunma Tarihi: 10.01.2019

Sosyal Bilimler Enstitüsü Onayı

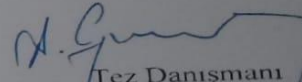

Doç. Dr. Zekiye
ANTAKYALIOĞLU
SBE Müdürü

Bu tezin Yüksek Lisans/Doktora tezi olarak gerekli şartları sağladığını onaylarım.

Dr. Öğr. Üyesi Mehmet
Cevat YILDIRIM
Enstitü ABD Başkanı

Bu tez tarafımda (tarafımızca) okunmuş, kapsamı ve niteliği açısından bir Yüksek Lisans/Doktora tezi olarak kabul edilmiştir.

Tez Danışmanı
Dr Öğr. Üyesi Ahmet GEÇER

Bu tez tarafımızca okunmuş, kapsam ve niteliği açısından bir Yüksek Lisans/Doktora tezi olarak kabul edilmiştir.

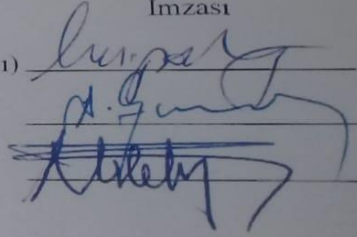
Jüri Üyeleri:
(Unvanı, Adı ve SOYADI)

Prof. Dr. Hacı Mustafa PAKSOY (Jüri Başkanı)

Dr. Öğr. Üyesi Ahmet GEÇER

Dr. Öğr. Üyesi Abdullah TAŞTEKİN

İmzası

ETİK BEYAN

Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimleri Enstitüsü Tez Yazım Kurallarına uygun olarak hazırladığım bu tez çalışmada;

- Tez içinde sunduğum verileri, bilgileri ve dokümanları akademik ve etik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi,
- Tüm bilgi, belge, değerlendirme ve sonuçları bilimsel etik ve ahlak kurallarına uygun olarak sunduğumu,
- Tez çalışmada yararlandığım eserlerin tümüne uygun atıfta bulunarak kaynak gösterdiğimi,
- Kullanılan verilerde herhangi bir değişiklik yapmadığımı,
- Bu tezde sunduğum çalışmanın özgün olduğunu,

bildirir, aksi bir durumda aleyhime doğabilecek tüm hak kayıplarını kabullendiğimi beyan ederim.

Amine YÜREK
10.01.2019

ÖZET

MARDİN MİLLETVEKİLLERİ VE SİYASİ FAALİYETLERİ (2002-2015)

YÜREK, Amine

Yüksek Lisans Tezi, Kamu Yönetimi ve Siyaset Bilimi ABD

Tez Danışmanı: Dr.Öğr. Üyesi Ahmet GEÇER

OCAK 2019, 264 sayfa

Bu çalışmanın konusunu 2002-2015 yılları arasında Mardin Milletvekilleri ve siyasi faaliyetleri oluşturmaktadır. Öncelikle çalışmanın kavramsal çerçevesi, Mardin'in tarihi, coğrafi konumu, nüfusu, idari ve siyasi durumu hakkında bilgiler verilmiştir. Çalışmada araştırılan yirmi milletvekilinin biyografisi verilmiş, ayrıca geçmişten günümüze milletvekillerinin biyografilerine de kısaca yer verilmiştir. 2002-2015 yılları arasında Mardin milletvekillerinin meclisteki konuşmaları ve faaliyetleri araştırılmıştır. Dört yasama dönemini kapsayan on üç yıllık parlamento çalışmalarının Mardin'e yansımaları araştırılarak çalışmaya aktarılmıştır. Böylece araştırmacıların bu bilgilerden faydalanması amaçlanmıştır. Çalışmada temel kaynak olarak TBMM Arşivi, Tutanak Dergisi ve bir çok literatürden faydalanılmıştır. Milletvekillerinin bir çoğu ile birebir görüşme imkanı sağlanmış, biyografileri verdikleri bilgilere göre aktarılmıştır. Bu çalışma üç ana bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümünde: Kavramsal çerçeve, siyasetin tanımı ve siyasal sistem anlatılmış, Türkiye'de parlamenter sistem I. ve II. Meşrutiyet dönemleri ve Cumhuriyet dönemi anlatılmıştır. Akabinde, 2002-2015 yılları arasında Türkiye anlatılmıştır. Mardin ile ilgili genel bilgiler verilmiştir. 1920-2002 yıllarında görev alan milletvekillerinin biyografileri kısaca özetlenmiştir. 2002-2015 yılları arasında çalışmanın özünü oluşturan dört dönem boyunca görev almış yirmi milletvekilinin biyografilerine kapsamlı olarak yer verilmiş, yerellik oranları tablo ile desteklenmiştir. İkinci bölümde: çalışılan yirmi milletvekilinin mali, ekonomik, sosyal, kültürel, siyasi, hukuki, askeri, eğitim ve sağlık alanlarında mecliste yaptıkları konuşmalar tespit edilmiş, konuşmaları tek tek analiz edilerek aktarılmıştır. Üçüncü bölümde: 2002-2015 yılları arasında görev almış Mardin milletvekillerinin meclisteki faaliyetleri ele alınmış olup mecliste verdikleri önem arz eden kanun teklifleri ve önergelere yer verilmiştir. Sonuç olarak çalışmamızda, emekli ve titiz bir araştırma sonucunda Mardin Milletvekilleri'nin Meclisteki faaliyetleri ortaya konularak araştırmacıların istifadesine sunulmuştur.

Anahtar kelimeler: Mardin, Milletvekilleri, Türk Büyük Millet Meclisi

ABSTRACT

MARDIN DEPUTIES AND POLITICAL ACTIVITIES (2002-2015)

YUREK,AMİNE

Master Thesis, Public Administration and Political Science

Thesis Advisor: Dr. Member Ahmet GECER

JANUARY 2019, 264 page

The subject of this study is the Mardin Deputies and their political activities taking place between the years 2002-2015. First of all, the conceptual framework of the study, the history, geographical location, population, administrative and political situation of Mardin has been mentioned about. The biography of the twenty deputies who have been investigated in the study were mentioned about and the biographies of the deputies from the past to the present were also included briefly. The speeches and activities of Mardin deputies , taking place in the parliament between 2002 and 2015, have been investigated. The reflections of thirteen years of parliamentary studies ,covering four legislative periods, to Mardin were investigated and tried to explain. Thus, it is aimed that the researchers can benefit from this information. The main source of the study is the Archive of the Turkish Grand National Assembly, the Journal of Record, and many other literatures. One-to-one interviews were made with many of the Mardin Deputies and their biographies were transferred according to their information. This study consists of three main parts. In the first part: Conceptual framework, the definition of politics and political systems have been described, the parliamentary system in Turkey , I and II Constitutional Monarchy Period and Republic Period are mentioned. Subsequently, Turkey between the years 2002-2015 has been told about.. General information about Mardin is given. The biographies of the deputies who worked in 1920-2002 have been briefly summarized. Biographies of twenty deputies ,who have worked for four semesters between 2002 and 2015 years, which form the essence of the study have been extensively included and their locality rates are supported by table. In the second part: the speeches of the twenty deputies worked in the parliament in the fields of financial, economic, social, cultural, political, legal, military, education and health have been identified and analyzed. In the third part: The activities of Mardin deputies who took place in the parliament in the period of 2002-2015 have been discussed and their important legislative motions have been mentioned. In conclusion, in our study, as a result of retired and meticulous research, the activities of Mardin Deputies have been presented to the benefit of the researchers.

Key Words: Mardin, Deputies, Turkish Grand National Assembly

ÖNSÖZ

Tezin konusu 2002-2015 yılları arasında Mardin milletvekilleri ve siyasi faaliyetleri olarak belirlenmiştir. Tezin konusu olarak Mardin'in seçilmesindeki en önemli neden Mardinli olmamızla beraber Mardin şehrine katkıda bulunma isteğimizdir. Tez çalışmasında, 2002-2015 yılları arasında Türkiye Büyük Meclis'inde faaliyette bulunmuş olan yirmi Mardin milletvekilinin siyasi faaliyetleri araştırıldı. Üç bölümden oluşan çalışmanın birinci bölümünde, Mardin'in tarihi, coğrafi konumu, nüfusu, idari yapısı, ekonomisi, sosyal- kültürel yapısı ve siyasal yapısı ile ilgili bilgiler verilmiştir. Ayrıca 1920-2002 yasama yılları arasında faaliyette bulunmuş Mardin Milletvekillerinin biyografileri kısaca verilmiştir. 2002-2015 yasama yılları arasında faaliyet gösteren milletvekillerinin biyografileri detaylıca çalışmaya aktarılmıştır. Milletvekillerinin biyografilerini araştırırken bazı milletvekilleri ile birebir görüşme imkanı bulunarak onların anlatımıyla biyografileri hazırlanmıştır. Tezin ikinci bölümünde milletvekillerinin Türkiye Büyük Millet Meclisindeki mali, ekonomik, sosyal, kültürel, siyasi, hukuki, askeri, eğitim ve sağlık alanlarında konuşmaları yer almaktadır. Üçüncü bölümde ise milletvekillerinin faaliyetleri yer almıştır. Milletvekillerinin konuşmalarının ve faaliyetlerinin ayrı bölümlerde çalışmasıyla araştırmacıların bu bilgilerden daha kolay faydalanması amaçlanmıştır. Tezin hazırlanma sürecinde temel kaynak olarak TBMM Arşivi, Tutanak Dergisi ve TBMM Albümünden belgeler esas alınmıştır. Araştırma sırasında, arşiv belgelerinin yanı sıra dönemi konu alan makaleler, tezler ve kitaplar gibi çeşitli literatürlerden istifade edilmiştir.

Bu çalışmada bana her türlü desteği veren danışman hocam sayın Dr.Öğr.Üyesi Ahmet GEÇER'e, araştırmamı yaparken bana destek olan Mardin Milletvekillerine, çalışma boyunca yardımlarını esirgemeyen Rukiye GÜNDÜZ, Halil POLAT ve Hasan ANIL'a, benden manevi desteğini esirgemeyen moral ve motivasyonumu yükselterek yanımda olan kardeşim Şeyhmus YÜREK'e, annem Belkıs YÜREK'e ve diğer aile bireylerime teşekkür ederim.

İÇİNDEKİLER

ÖZET.....	i
ABSTRACT.....	ii
ÖNSÖZ	iii
İÇİNDEKİLER	iv
TABLolar LİSTESİ.....	xii
KISALTMALAR LİSTESİ.....	xiii
BİRİNCİ BÖLÜM	1
1. GİRİŞ	1
1.1. KAVRAMSAL ÇERÇEVE	3
1.1.1. Siyasetten Siyasal Faaliyete Kavramsal Çerçeve.....	3
1.1.2. Siyasal Sistemler	9
1.1.3. Türkiye’de Parlamenter Sistem.....	14
1.1.3.1. I-II. Meşruiyet Dönem’leri ve Cumhuriyet Dönemi	16
1.1.4. 2002-2015 Döneminde Türkiye	20
1.2. TARİHSEL SÜREÇTE MARDİN	23
1.2.1. Mardin’in Tarihi.....	23
1.2.2. Mardin’in Coğrafi Konumu	27
1.2.3. Mardin’in 2002-2015 Yılları Arasında Sosyal, Kültürel, İdari, Ekonomik ve Siyasi Yapısı.....	28
1.2.3.1. Mardin’in nüfusu ve idari yapısı.....	28
1.2.3.2. Mardin’in ekonomik yapısı.....	29
1.2.3.3. Mardin’in sosyal ve kültürel yapısı	32
1.2.3.4. Mardin’in siyasal yapısı.....	34
1.3. 1920-2002 YASAMA YILLARI ARASINDA MARDİN MİLLETVEKİLLERİNİN BİYOGRAFİLERİ	35
1.3.1. Derviş Bey (URAL)	36
1.3.2. Esat Bey (ÖNEN).....	36
1.3.3. Hasan Tahsin Bey (ARTIKI)	36
1.3.4. İbrahim Bey (TURHAN)	36
1.3.5. Mitat Bey (Mithat Milli)	36

1.3.6. Necip Bey (Mehmed Necip GÜVEN)	37
1.3.7. Abdulgani Bey (Abdulgani ENSARİ)	37
1.3.8. Abdurrezzak Bey (Abdurrezzak ŞATANA)	37
1.3.9. Ali Rıza Bey (ERTEN)	37
1.3.10. Yakup Kadri Bey (KARAOŞMANOĞLU)	37
1.3.11. İrfan Ferit Bey (Ahmet İrfan ALPAYA)	38
1.3.12. Nuri Bey (Mehmet Nuri URAL)	38
1.3.13. Osman Necati DİNÇER	38
1.3.14. Ahmet Hilmi ÇORUK	38
1.3.15. Hasan Edip ERGİN	39
1.3.16. Ali Rıza LEVENT	39
1.3.17. Muhittin BİRGEN	39
1.3.18. Şevket Seyfi Paşa DÜZGÖREN	39
1.3.19. Hasan Safyettin MENEMENCİOĞLU	39
1.3.20. Mehmet Halit ONARAN	40
1.3.21. Abdülaziz URAS	40
1.3.22. Ömer Lütfi ÜLKÜMEN	40
1.3.23. Mehmet Kamil BORAN	40
1.3.24. Mehmet Şemsettin EKMEN	41
1.3.25. Abdülkadir KALAV	41
1.3.26. Yusuf Sıtkı MARDİN	41
1.3.27. Mehmet Kazım SEVÜKTEKİN	41
1.3.28. Abdurrahman BAYAR	42
1.3.29. Mehmet Cevdet ÖZTÜRK	42
1.3.30. Kemal TÜRKOĞLU	42
1.3.31. İbrahim Ethem AYBAR	42
1.3.32. Bahattin ERDEM	42
1.3.33. Abdulhalim ŞATANA	43
1.3.34. Reşit Kemal TİMURÖĞLU	43
1.3.35. Mehmet Ali ARIKAN	43
1.3.36. Abdulvahap DİZDAROĞLU	43
1.3.37. Şevket DURSUN	43
1.3.38. Abdulhalim KERMOOĞLU	44
1.3.39. Hasan Reşit TANKUT	44
1.3.40. Selim TELLİAĞAOĞLU	44
1.3.41. Esat Kemal AYBAR	44
1.3.42. Mehmet Şevki AYSAN	44

1.3.43. Seyfettin GÜNEŞTAN.....	45
1.3.44. Talat OĞUZ	45
1.3.45. İbrahim AYSOY	45
1.3.46. Rifat BAYKAL	45
1.3.47. Ahmet Nazmi OĞUZ	46
1.3.48. Mehmet Fuat ULUÇ	46
1.3.49. Şevki ALTINDAĞ	46
1.3.50. Abdulkadir KERMOOĞLU	46
1.3.51. Abdulkadir ÖZMEN	47
1.3.52. Abdurrahim TÜRK	47
1.3.53. Fehim ADAK	47
1.3.54. Nurettin YILMAZ.....	47
1.3.55. Şerafettin ELÇİ	47
1.3.56. Metin MUSAOĞLU.....	48
1.3.57. Abdulkadir TİMURAĞAOĞLU	48
1.3.58. Beşir ÇELEBİOĞLU	48
1.3.59. Mehmet Necat ELDEM	48
1.3.60. Abdulkadir Yılmaz ERDEM.....	49
1.3.61. Kenan Nuri NEHROZOĞLU.....	49
1.3.62. Mehmet Adnan EKMEN.....	49
1.3.63. Muzaffer ARIKAN	49
1.3.64. Mehmet GÜLCEGÜN	49
1.3.65. Mehmet SİNCAR.....	50
1.3.66. Mehmet Ali YİĞİT	50
1.3.67. Ömer ERTAŞ	50
1.3.68. Hüseyin YILDIZ	50
1.3.69. Veysi ŞAHİN	51
1.3.70. Mustafa Kemal TUĞMANER	51
1.4. 2002-2015 YASAMA YILLARI ARASINDAKİ MARDİN MİLLETVEKİLLERİNİN BİYOGRAFİLERİ	51
1.4.1. Süleyman BÖLÜNMEZ.....	52
1.4.2. Selahattin CEBELİ (DAĞ)	54
1.4.3. Muharrem DOĞAN	54
1.4.4. Mahmut DUYAN.....	55
1.4.5. Nihat ERİ	56
1.4.6. Mehmet Beşir HAMİDİ	56
1.4.7. Emine AYNA.....	57

1.4.8. Gönül BEKİN ŞAHKULUBEY	57
1.4.9. Süleyman ÇELEBİ.....	58
1.4.10. Mehmet Halit DEMİR	59
1.4.11. Ahmet TÜRK.....	59
1.4.12. Cüneyt YÜKSEL	60
1.4.13. Abdurrahim AKDAĞ.....	61
1.4.14. Erol DORA	62
1.4.15. Muammer GÜLER.....	63
1.4.16. Gülser YILDIRIM.....	64
1.4.17. Mehmet Ali ARSLAN	64
1.4.18. Enise ÇOBAN GÜNEYLİ.....	65
1.4.19. Orhan MİROĞLU	65
1.4.20. Mithat SANCAR.....	66
İKİNCİ BÖLÜM	68
2. 2002-2015 YASAMA DÖNEMLERİ VE MARDİN MİLLETVEKİLLERİ'NİN TBMM'DE YAPTIĞI KONUŞMALAR	68
2.1. XXII. YASAMA DÖNEMİ VE MARDİN MİLLETVEKİLLERİ'NİN KONUŞMALARI	68
2.1.1. Süleyman BÖLÜNMEZ'in Meclisteki Konuşmaları.....	69
2.1.1.1. Mali ve ekonomik alan ile ilgili konuşmaları	69
2.1.1.2. Sosyal ve kültürel alan ile ilgili konuşması:	74
2.1.1.3. Siyasi, hukuki ve askeri alan ile ilgili konuşmaları.....	76
2.1.1.4. Eğitim ve sağlık ile ilgili konuşmaları	77
2.1.2. Muharrem DOĞAN'ın Meclisteki Konuşmaları	79
2.1.2.1. Mali ve ekonomik alan ile ilgili konuşmaları	79
2.1.2.2. Sosyal ve kültürel alan ile ilgili konuşmaları.....	88
2.1.2.3. Siyasi, hukuki ve askeri alan ile ilgili konuşmaları.....	92
2.1.2.4. Eğitim ve sağlık ile ilgili konuşmaları	93
2.1.3. Mahmut DUYAN'ın Meclisteki Konuşmaları	97
2.1.3.1. Mali ve ekonomik alan ile ilgili konuşmaları	97
2.1.3.2. Sosyal ve kültürel alan ile ilgili konuşmaları.....	99
2.1.3.3. Eğitim ve sağlık ile ilgili konuşmaları	101
2.1.4. Nihat ERİ'nin Meclisteki Konuşmaları	102
2.1.4.1. Mali ve ekonomik alan ile ilgili konuşmaları	103
2.1.4.2. Sosyal ve kültürel alan ile ilgili konuşmaları.....	106
2.1.4.3. Siyasi, hukuki ve askeri alan ile ilgili konuşmaları.....	107

2.1.4.4. Eğitim ve sağlık ile ilgili konuşmaları	108
2.1.5. Mehmet Beşir HAMİDİ'nin Meclisteki Konuşmaları.....	112
2.1.5.1. Mali ve ekonomik alan ile ilgili konuşmaları	113
2.1.5.2. Sosyal ve kültürel alan ile ilgili konuşması:	116
2.1.5.3. Siyasi, hukuki ve askeri alan ile ilgili konuşması:	118
2.1.5.4. Eğitim ve sağlık ile ilgili konuşmaları	118
2.1.6. Selahattin (Cebeli) Dağ'ın Meclisteki Konuşmaları.....	119
2.1.6.1. Mali ve ekonomik konuşmaları.....	120
2.1.6.2. Eğitim ve sağlık ile ilgili konuşmaları	123
2.2. XXIII. YASAMA DÖNEMİ VE MARDİN MİLLETVEKİLLERİNİN	
KONUŞMALARI	123
2.2.1. Gönül Bekin ŞAHKULUBEY'in Meclisteki Konuşmaları.....	124
2.2.1.1. Mali ve ekonomik alan ile ilgili konuşmaları	125
2.2.1.2. Sosyal ve kültürel Alan ile ilgili konuşmaları.....	129
2.2.2. Mehmet Halit DEMİR'in Meclsiteki Konuşmaları	131
2.2.2.1. Mali ve ekonomik alan ile ilgili konuşmaları	132
2.2.2.2. Sosyal ve kültürel alan ile ilgili konuşmaları.....	134
2.2.2.3. Siyasi, hukuki ve askeri alan ile ilgili konuşmaları.....	135
2.2.2.4. Eğitim ve sağlık ile ilgili konuşmaları	136
2.2.3. Ahmet TÜRK'ün Meclsiteki Konuşmaları.....	138
2.2.3.1. Siyasi, hukuki ve askeri alan ile ilgili konuşmaları.....	138
2.2.4. Cüneyt YÜKSEL'in Meclisteki Konuşmaları	141
2.2.4.1. Mali ve ekonomik alan ile ilgili konuşmaları	142
2.2.4.2. Sosyal ve kültürel alan ile ilgili konuşmaları.....	145
2.2.4.3. Siyasi, hukuki ve askeri alan ile ilgili konuşmaları.....	148
2.2.4.4. Eğitim ve sağlık ile ilgili konuşmaları	151
2.3. XXIV. YASAMA DÖNEMİ VE MARDİN MİLLETVEKİLLERİNİN	
KONUŞMALARI	153
2.3.1. Abdurrahim AKDAĞ'ın Meclsiteki Konuşmaları	153
2.3.1.1. Mali ve ekonomik alan ile ilgili konuşmaları	154
2.3.1.2. Sosyal ve kültürel alan ile ilgili konuşmaları.....	157
2.3.1.3. Siyasi, hukuki ve askeri alan ile ilgili konuşmaları.....	158
2.3.2. Gönül Bekin ŞAHKULUBEY'in Meclsiteki Konuşmaları.....	160
2.3.2.1. Mali ve ekonomik alan ile ilgili konuşmaları	160
2.3.2.2. Sosyal ve kültürel alan ile ilgili konuşmaları.....	162

2.3.3. Erol DORA'nın Meclisteki Konuşmaları	163
2.3.3.1. Mali ve ekonomik alan ile ilgili konuşmaları	163
2.3.3.2. Sosyal ve kültürel alan ile ilgili konuşmaları.....	166
2.3.3.3. Siyasi, hukuki ve askeri alan ile ilgili konuşmaları.....	167
2.3.4. Muammer GÜLER'in Meclisteki Konuşmaları	171
2.3.4.1. Mali ve ekonomik alan ile ilgili konuşmaları	172
2.3.4.2. Sosyal ve kültürel alan ile ilgili konuşmaları.....	173
2.3.4.3. Siyasi, hukuki ve askeri alan ile ilgili konuşmaları.....	174
2.3.5. Ahmet TÜRK'ün Meclisteki Konuşmaları.....	175
2.3.5.1. Mali ve ekonomik alan ile ilgili konuşmaları	176
2.3.5.2. Sosyal ve kültürel alan ile ilgili konuşmaları.....	177
2.3.6. Gülser YILDIRIM'ın Meclisteki Konuşmaları	178
2.3.6.1. Siyasi, hukuki ve askeri alan ile ilgili konuşmaları.....	178
2.4. XXV. YASAMA DÖNEMİ.....	178
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM	188
3. MARDİN MİLLETVEKİLLERİNİN 2002-2015 YILLARI ARASINDA TBMM'DE YAPTIĞI FAALİYETLER	188
3.1. XXII. Yasama Dönemi Mardin Milletvekilleri'nin Meclis Faaliyetleri	188
3.1.1. Süleyman BÖLÜNMEZ'in Faaliyetleri	188
3.1.1.1. İlk imzası ve imzası olduğu kanun teklifleri.....	188
3.1.1.1. İlk imzası ve imzası olduğu meclis araştırma önermeleri.....	182
3.1.2. Muharrem DOĞAN'ın Faaliyetleri	182
3.1.2.1. İlk imzası ve imzası olduğu soru önermeleri	182
3.1.2.1. İlk imzası ve imzası olduğu soru önermeleri	185
3.1.3. Mahmut DUYAN'ın Meclisteki Faaliyetleri.....	196
3.1.3.1. İlk imzası ve imzası olduğu kanun teklifleri.....	196
3.1.3.2. İlk imzası ve imzası olduğu soru önermeleri	198
3.1.4. Nihat ERİ'nin Meclisteki Faaliyetleri	200
3.1.4.1. İlk imzası ve imzası olduğu kanun teklifleri.....	200
3.1.4.2. İlk imzası ve imzası olduğu meclis araştırma önermeleri.....	202
3.1.5. Mehmet Beşir HAMİDİ'nin Meclisteki Faaliyetleri	203
3.1.5.1. İlk imzası ve imzası olduğu kanun teklifleri.....	203
3.1.5.2. İlk imzası ve imzası olduğu soru önermeleri	205
3.1.6. Selahattin CEBELİ'nin Meclisteki Faaliyetleri.....	211
3.1.6.1. İlk imzası ve imzası olduğu kanun teklifleri.....	211

3.1.6.2. İlk imzası ve imzası olduğu meclis araştırma önermeleri	213
3.2. XXIII. YASAMA DÖNEMİ MARDİN MİLLETVEKİLLERİ'NİN MECLİS FAALİYETLERİ	214
3.2.1. Gönül Bekin ŞAHKULUBEY'in Meclisteki Faaliyetleri	214
3.2.1.1. İlk imzası ve imzası olduğu kanun teklifleri	214
3.2.1.2. İlk imzası ve imzası olduğu meclis araştırma önermeleri	215
3.2.2. Mehmet Halit DEMİR'in Meclis Faaliyetleri	215
3.2.2.1. İlk imzası ve imzası olduğu kanun teklifleri	216
3.2.2.1. İlk imzası ve imzası olduğu meclis araştırma önermeleri	217
3.2.3. Ahmet TÜRK'ün Meclis Faaliyetleri	217
3.2.3.1. İlk imzası ve imzası olduğu kanun teklifleri	217
3.2.3.2. İlk imzası ve imzası olduğu meclis araştırma önermeleri	218
3.2.4. Cüneyt YÜKSEL'in Meclis Faaliyetleri	221
3.2.4.1. İlk imzası ve imzası olduğu kanun teklifleri	221
3.2.4.2. İlk imzası ve imzası olduğu meclis araştırma önermeleri	222
3.2.5. Süleyman ÇELEBİ'nin Meclis Faaliyetleri	222
3.2.5.1. İlk imzası ve imzası olduğu kanun teklifleri	222
3.2.5.2. İlk imzası ve imzası olduğu soru önermeleri	223
3.2.6. Emine AYNA'nın Meclisteki Faaliyetleri	224
3.2.6.1. İlk imzası ve imzası olduğu kanun teklifleri	224
3.2.6.2. İlk imzası ve imzası olduğu meclis araştırma önermeleri	225
3.3. XXIV. YASAMA DÖNEMİ MARDİN MİLLETVEKİLLERİ'NİN MECLİS FAALİYETLERİ	230
3.3.1. Abdurrahim AKDAĞ'ın Meclisteki Faaliyetleri	230
3.3.1.1. İlk imzası ve imzası olduğu kanun teklifleri	230
3.3.1.2. İlk imzası ve imzası olduğu meclis araştırma önermeleri	232
3.3.2. Gönül Bekin ŞAHKULUBEY'in Meclis Faaliyetleri	233
3.3.2.1. İlk imzası ve imzası olduğu kanun teklifleri	233
3.3.2.2. İlk imzası ve imzası olduğu meclis soruşturma önermeleri	235
3.3.2.3. İlk imzası ve imzası olduğu meclis araştırma önermeleri	236
3.3.3. Erol DORA'nın Meclis Faaliyetleri	236
3.3.3.1. İlk imzası ve imzası olduğu kanun teklifleri	237
3.3.3.2. İlk imzası ve imzası olduğu soru önermeleri	239
3.3.3.3. İlk imzası ve imzası olduğu meclis araştırma önermeleri	240
3.3.4. Muammer GÜLER'in Meclis Faaliyetleri	241

3.3.4.1. İlk imzası ve imzası olduğu kanun teklifleri.....	241
3.3.4.2. İlk imzası ve imzası olduğu meclis araştırma önermeleri.....	242
3.3.5. Ahmet TÜRK'ün Meclis Faaliyetleri	243
3.3.5.1. İlk imzası ve imzası olduğu soru önermeleri	243
3.3.5.2. İlk imzası ve imzası olduğu meclis araştırma önermeleri.....	243
3.3.6. Gülser YILDIRIM'ın Meclis Faaliyetleri.....	244
3.3.6.1. İlk imzası ve imzası olduğu kanun teklifleri.....	244
3.3.6.2. İlk imzası ve imzası olduğu soru önermeleri	244
SONUÇ	247
KAYNAKLAR	252
ÖZGEÇMİŞ (VITAE).....	264

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo.1.1. Mardin'in Kronolojik Tarihi	25
Tablo 1.2. Mardin Nüfus Göstergesi	29
Tablo 1.3. Yıllara göre Mardin'in Nüfusu	29
Tablo1. 4. Sosyo-Ekonomik Gelişmişlik	32
Tablo 1.5. Mardin Milletvekillerinin Doğum Yerleri ve Tarihleri.....	51
Tablo 1.6. Yerellik Oranları	52
Tablo 2.1. XXII. Dönemde ülke genelinde ve Mardin'de seçilen Milletvekili sayıları	68
Tablo 2.2. XXIII. Dönemde ülke genelinde ve Mardin'de seçilen milletvekili sayıları	124
Tablo 2.3. XXIV. Dönemde ülke genelinde ve Mardin'de seçilen Milletvekili sayıları	153
Tablo 2.4. XXV. Dönemde ülke genelinde ve Mardin'de seçilen Milletvekili sayıları	179
Tablo 2.5. XXVI. Dönemde ülke genelinde ve Mardin'de seçilen Milletvekili sayıları	180
Tablo 3.1. 2002-2015 Yılları Arasında Mardin Milletvekillerinin Meclisteki Yasama Faaliyet sayıları	245

KISALTMALAR LİSTESİ

AK.P	: Adalet ve Kalkınma Partisi
ANA.P	: Anavatan Partisi
A.P	: Adalet Partisi
BEL.DES	: Belediyelerin Altyapısının Desteklenmesinin Projesi
C.H.P	: Cumhuriyet Halk Partisi
C.K.M.P	: Cumhuriyetçi Köylü Millet Partisi
Ç.A.T.O.M	: Çok Amaçlı Toplum Merkezi
Dİ.K.A	: Dicle Kalkınma Ajansı
D.A.P	: Doğu Anadolu Projesi
DE.P	: Demokrasi Partisi
D.T.K	: Demokratik Toplum Kongresi
D.Y.P	: Doğru Yol Partisi
E.M.O	: Elektrik Mühendisleri Odasında
F.P	: Fazilet Partisi
G.B.T	: Genel Bilgi Toplama
G.A.P	: Güneydoğu Anadolu Projesi
H.D.P	: Halkların Demokrat Partisi
H.E.P	: Halkın Emek Partisi
H.P	: Halkın Partisi

- K.H.K** : Kanun Hükmünde Kararname
- KÖY.DES** : Köy Alt Yapısını Destekleme Projesi
- MAR.İM.DER:** Mardin İmam Hatip Mezunları Derneği
- M.D.P** : Milliyetçi Demokrasi Partisi
- M.G.K** : Milli Güvenlik Kurulu
- M.S.P** : Milli Selamet Partisi
- M.T.T.B** : Milli Türk Talebe Birliği
- Ö.A.P** : Özgürlük ve Dayanışma Partisi
- ÖZ.E.P** : Özgürlük ve Eşitlik Partisi
- R.P** : Refah Partisi
- S.H.P** : Sosyaldemokrat Halkçı Parti
- S.P** : Saadet Partisi
- T.B.M.M** : Türkiye Büyük Millet Meclisi
- T.P.A.O** : Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığı
- TU.İ.K** : Türkiye İstatistik Kurumu
- UNESCO** : United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization
- Y.S.K** : Yüksek Seçim Kurulu
- Y.T.P** : Yeni Türkiye Partisi
- YÖ.K** : Yükseköğretim Kurulu

BİRİNCİ BÖLÜM

GİRİŞ

Geçmişten günümüze değin siyasetin olumlu veya olumsuz, bir çok farklı yaklaşım ile siyasetin tanımı yapılmıştır. Bir iktidar mücadelesi olan siyaset ne tam olarak bir çatışma ne de tam olarak bir uyum modeli olamamıştır. Tarih boyunca siyasete dair farklı kavramlaştırmalar ortaya çıkmıştır. Geçmiş Antik Yunan'a kadar uzanan hükümet etme sanatı olarak siyaset, kişinin bütün eylemlerini kapsamakla beraber siyasetin kamusal işleri gerçekleştirme faaliyeti olarak tanımlanmıştır. Siyaset bilimcilerin farklı tanımlarından dolayı siyasetin tam bir tanımı yapılamamıştır. Siyasal sistemler ise, toplumların ortak hedeflerini belirlemek ve hayata geçirmek için geliştirdikleri, birbiriyle bağlantılı olan, bir bütünü oluşturan örgütlerdir. Siyasal sistemin benimsenmesini ve haklı görülmesini yöneten siyasal kültürdür. İdare eden ve idare edilenler arasındaki etkileşimler sonucunda siyasal sistem veya siyasal rejim ortaya çıkmıştır. Hükümet sistemleri yasama, yürütme ve yargının karşılıklı ilişkilerinin bütünüdür. 1876 yılından sonra Türkiye Cumhuriyeti anayasalarının tercih ettiği hükümet parlamenter sistem olmuştur. 1961 Anayasası ile beraber parlamenter sistemin bütün özellikleri kabul edilmiştir. 1921 Teşkilat-ı Esasiye Kanunu'nun ilanından, 1923 Cumhuriyet'in ilanına kadar geçen zamanda meydana gelen olağanüstü savaş şartları sebebiyle kararların hızlıca alınıp uygulamaya konması için bütün güçleri mecliste toplayan meclis hükümeti sistemi uygulanmıştır. Cumhuriyet'in ilanından sonra meclis çalışmalarına başlanarak, yapılan yenilikler ile moderniteye uyulmaya başlanmış, Türkiye devletinin kültürel olarak kalkınması ve ekonomik olarak hızla ilerlemesi sağlanmıştır. Türkiye ekonomik bakımdan, Cumhuriyet'in ilan edilmesinden günümüze değin geçen zamanda bir çok ekonomik krizle karşılaşmış, bu ekonomik krizlerle mücadele içerisinde olmuştur. 1960'lı, 1970'li, 1980'li ve 1990'lı yıllar boyunca çok mühim ekonomik sorun ile karşılaşmıştır. Bu sorunlar; yüksek enflasyon, yüksek işsizlik, dış borç, faiz dönemleri şeklinde yaşanmıştır. 1980 tarihinden sonra İslam dünyasındaki dönemsel gelişmelere, 28 Şubat 1997 tarihinde Milli Güvenlik

Kurulu'nda hükümet üyelerine dayatılan kararlarla müdahale edilmeye çalışılmıştır. 28 Şubat krizinin sonrasında 2000'li yıllara başlarken ardı ardına Kasım 2000 ve şubat 2001 Krizleri yaşanmıştır. 2002 yılında iktidar partisi olan AK Parti, 2004 yılındaki yerel seçimleri ilk sırada kazanmıştır. 2007 referandumu, Türkiye'nin sandık başına gittiği beşinci referandum olmuş, referandumda Cumhurbaşkanı'nı halkın seçmesi kararı kabul edilmiştir. 12 Eylül 2010 tarihinde tekrar bir referandum süreci başlamış yirmi altı maddelik anayasa değişiklik paketi oylanmıştır. 12 Haziran 2011 seçimlerinde XXIV. Dönem Hükümeti olarak üçüncü defa seçilen Adalet ve Kalkınma Partisi tekrar iktidarda kalmayı başarmıştır. 30 Mart 2014 yılında Türkiye'nin yeni Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan seçilmiştir. 7 Haziran 2015 tarihinde Parlamento seçimleri yapılmış XXV. Dönem başlamış ancak çok kısa sürdüğünden, 1 Kasım 2015 tarihinde tekrar seçime gidilerek XXVI. Yasama Dönemi başlamıştır.

Mezopotamya bölgesinin en eski şehirlerinden biri olan Mardin, Fırat ve Dicle nehirleri arasında, bulunan bir dağın tepesinde kurulmuştur. Mardin, Cumhuriyet'in ilan edilmesi sonrasında il olarak konumunu günümüze kadar sürdürmüştür.

Mardin, Anadolu ve Mezopotamya topraklarının kesiştiği bölgede yer alması bakımından tarih boyunca coğrafi bakımdan önemini korumuştur. Mardin stratejik konumundan ötürü tarih süresince birçok devletin ele geçirmek için kıyasıya mücadele ettiği bir kale-şehir olmuştur.

1920-2002 Yasama yılları arasında Mardin'de toplam yetmiş Milletvekili seçilmiştir. Çalışmanın kapsamına giren dört yasama dönemi olan XXII., XXIII., XXIV. ve XXV. Yasama Dönemleri 2002-2015 yılları arasındadır ve bu dönemlerde Mardin'de toplam yirmi milletvekili görev almıştır.

2002-2015 yılları arasında her dönemde mecliste toplam beş yüz elli milletvekili seçilmiş, Mardin'de her dönem altı milletvekili görev almıştır. 2007 Milletvekilleri seçimlerinde Mardin'de ilk defa kadın milletvekilleri görev almıştır. Mardin'de seçilen ilk kadın milletvekilleri Gönül Bekin ŞAHKULUBEY ve Emine AYNA 2007 seçimlerinde görev almışlardır. 2002-2015 Yasama Dönemleri boyunca, AK Parti'den on üç milletvekili, Bağımsız altı milletvekili, CHP'den iki milletvekili, HDP'den dokuz milletvekili görev almıştır. 2002-2015 yılları arasında görev alan yirmi milletvekilinin eğitim düzeyleri; bir milletvekili ilköğretim, bir milletvekili ortaokul, üç milletvekili lise ve on beş milletvekili üniversite mezunudur.

İkameti Mardin’de olan on beş milletvekili, ikameti Mardin dışında olan üç milletvekili vardır. Milletvekillerinin yaş ortalamaları; XXII. Dönem’de elli dört, XXIII. Dönem’de otuz sekiz, XXIV. Dönem’de elli yedi ve XXV. Dönem’de kırk yedidir.

2002-2015 yılları arasında görev alan Mardin milletvekilleri; mali, ekonomik, sosyal, kültürel, siyasi, hukuki, askeri, eğitim ve sağlık alanlarında mecliste konuşmalar yapmışlardır. XXII. Dönem Mardin Milletvekilleri konuşmalarında yerel konularla ilgilenmiş, XXIII. ve XXIV. Dönem Milletvekilleri daha çok genel konular ile ilgili konuşmuştur.

2002-2015 yılları arasında görev almış milletvekillerinin meclisteki faaliyetleri analiz edildiğinde, milletvekilleri sahibi oldukları ve imzalarının bulunduğu toplamda; yüz otuz üç kanun teklifi, altı genel görüşme önergesi, üç meclis soruşturma önergesi, bin yüz elli meclis araştırma önergesi, yüz yirmi dört soru önergesi, yedi gensoru önergesi vermişlerdir.

Sonuç olarak çalışmamızda Mardin hakkında kısaca bilgi verilmiş, geçmişten günümüze Mardin Milletvekilleri’nin biyografileri aktarılmış ve 2002-2015 yılları arasında görev alan Mardin Milletvekilleri’nin meclis faaliyetleri verilmiştir. Yapılan bu çalışma ile; verilen bilgilerin araştırmacıların bilgisine sunulması ve araştırmacıların bu bilgilerden faydalanmaları hedeflenmiştir.

1.1. KAVRAMSAL ÇERÇEVE

1.1.1. Siyasetten Siyasal Faaliyete Kavramsal Çerçeve

Tarih boyunca siyasetin birçok tanımı yapılmış insanlar siyaseti olumlu veya olumsuz olarak tanımlamışlardır. Siyaset olumlu bir ifade ile, bütün vatandaşların müdahil olmaları gereken öğretici bir süreçtir (Taşkın 2014:22). Sosyal bir faaliyet olan siyasetin temelinde diyalog vardır. Siyasetin inceleme alanında da bir uyumsuzluk görülmektedir. İnsanlar yalnızca siyasi yapının ne olduğu konusunda değil, siyasi faaliyetin nasıl araştırılması gerektiği konusunda da fikir ayrılıklarına düşmüşlerdir (Heywood, 2011:21). Geçmişten beri siyaset nedir? sorusu ile beraber siyaseti kimler yapmalıdır? sorusuna da olumlu ve olumsuz cevaplar verilmiştir. Siyaset nedir sorusuna farklı yanıtlar veren bazı siyaset bilimcilerin tanımları şöyledir:

“Harold Lasswell: Siyaset kimin neyi, ne zaman ve nasıl elde ettiği ile ilgilidir.
 Bernard Critk: Siyaset farklı çıkarlar arasında bölünmüş toplumların şiddet içermeyen Özgür tartışma yoluyla yönetilmesidir.
 David Easton: Siyaset değerlerin otoriteler yoluyla dağılımıdır.
 Otto Von Bismarck: Siyaset mümkün olanı elde etme sanatıdır.
 Mao Zedong: “Siyaset kan dökülmeyen savaş; savaş ise kan dökülen siyasettir.
 Andrew Heywood: Siyaset en geniş anlamıyla insanların ortak yaşamlarını mümkün kılan genel kuralları oluşturma, koruma veya değiştirme etkinliğidir.” (Taşkın 2014:23).

Siyasetin genel olarak, akademik bir konu ve akademi incelemesidir. Yani Siyaset, yalnızca herhangi bir topluma ait bir faaliyet değildir, tüm insanların hak sahibi olduğu bir kavramdır. Daha farklı bir ifade ile siyaset, tek bir kişi ile oluşmaz, tüm insan topluluklarının birlikte etkileşim halinde olması sonucunda ortaya çıkar (Duverger, 1996: 275). Siyasetin farklı anlamları bulunmaktadır. Bunlardan ilki “Devlet yönetimine ilişkin faaliyetler anlamında siyaset”tir. Siyaset 13. yüzyıldan itibaren devlet yönetimi anlamında kullanılmıştır. İkincisi “iktidar mücadelesi anlamında siyaset”tir. Burada en büyük teşkilatlı insan topluluğu bulunan devletin ortak hedefler doğrultusunda yönetilerek, ortak çıkarlara yönelik kararların alınması amaçlanmıştır. Bu kararlar her ne kadar ortak çıkarlar doğrultusunda alınmış olsada toplumun bütün bireyleri tarafından benimsenmeyebilir. Sonuç olarak farklı düşüncelerin oluşması toplum içerisinde çatışmaya neden olabilmektedir. İktidar mücadelesi anlamının oluşmasında ortaya çıkan zıt düşüncelerin ve çatışmaların meydana gelmesi sonucunda, siyasetin bu sorunları belli bir dengede tutabilmek için yaptığı faaliyetler etkili olmuştur. Üçüncüsü olan “değerlerin otorite yoluyla dağıtılması anlamında siyaset”i David Easton tanımlamıştır. Yaşamın her alanında devamlı yeni değerler oluşturuluyor ve bu değerler çeşitli şekillerde bölüştürülüyor. Otorite tam da bu noktada ortaya çıkmıştır ve gerektiğinde güç kullanarak, bölüşümün belli bir yolla yapılmasını sağlamıştır (Dursun vd., 2013:4-6). Aşağıda siyasetin farklı anlamlarının oluşmasında etkili olan bazı siyaset bilimcilerin görüşlerinden örnekler verilmiştir.

Weber, modern siyaset sosyolojisinin kurucusu sayılmaktadır ve siyaseti “iktidar alanında kullanılan bir araç” olarak tanımlamıştır. Weber'e göre siyaseti, amacıyla veya ne yaptığı ile ilgili tanımlamak mümkün değildir. Webe siyasetin her alanla ilişkisi olması bakımından, devletin tanımında bir sınır bulamamıştır, bu nedenle siyaseti iktidar ile tamamlamıştır. Siyaset bir iktidar ilişkisi olarak ortaya çıkmıştır ve insanlara istediğini yaptırabilme gücüne iktidar denir.

Weber’de iktidarı tanımlarken “insanları itaat etmeye ve arzu etmedikleri şeyleri yapmaya zorlaya bilme gücü” olarak tanımlamıştır. Sosyal kökenli olan siyaset, bir güç olarak nitelendirilmiş ve gerektiği zaman kullanılabilir bir kuvvete sahiptir. Ancak meşruiyet ilkesine bağlı olarak rıza ve itaatin olması gerektiği bir alanı kapsamaktadır (Yaman, 2014:28).

Aristoteles, devletin temel amacının “en iyiyi” sağlamak olduğunu savunmuştur. Her devlet topluluğunun kuruluşu iyi bir amaç içindir.

20. yüzyılda yazılmış olan bir takım siyaset bilimi kaynaklarında da siyasetin Aristoteles gibi “iyi yaşamayı” elde etmeye yönelik, devletin yönetimi ile alakalı faaliyetler şeklinde kullanıldığı görülmektedir.

Hobbes, insanı yaratılışı itibariyle bencil, güvensiz ve korkak bir varlık olarak nitelendirmiştir. Bu sebeple meşhur “İnsan insanın kurdudur (homo homini lupus).” düşüncesini savunmuştur. Bu bağlamda devletin belli bir düzene ulaşabilmesi için insanların bu olumsuz ve olağan içgüdülerini kontrol edebilecek bir politik gücün önem arz ettiğini düşünmüştür. O dönemlerde Hobbes'un ülkesinde meydana gelen siyasi gelişmeler ve yaşanan iç savaşlar, Hobbes'un düşüncelerini bu şekilde oluşturmuştur. Bunun sebebi Hobbes, güce dayanan egemen bir devlet yönetiminin gerektiğini ve bu şekilde bir yönetim anlayışının iç savaşları da sonlandıracağını ileri sürmüştür.

Devletin ortak çıkarlar doğrultusunda yönetilmesi amacıyla, siyaset kavramı çerçevesinde alınan kararlara toplumun bütün bireylerinin ittifak ederek, bu kararların herkes tarafından benimsenmesi beklenemez. Bunun nedeni toplum, istediği kadar homojen olsun, amaçları ve çıkarları farklı olan kesimlerden oluşmaktadır. Bu durumun sonucunda kişilerin çıkarlarının uyuşmaması nedeniyle çatışmalar ve iktidar ilişkisi meydana gelmiştir. Belirli bir statüyü ele geçiren insanlar, diğer insanlara karşı kazandıkları zafer sonucunda elde ettikleri üstünlük, güç ve kuvvetlerinin zarar görmemesi için çabalamıştır. Diğer insanlarda bu statüyü elde edebilmek için bir mücadele vermeye başlamıştır. Yaşanan bu çatışmalar siyaset kavramının bir iktidar mücadelesi olduğunu ortaya çıkarmıştır (<http://siyaset-bilimi-ders-notlari.blogspot.com/2016/11/siyasetpolitika-nedir-engenis-anlamyla.html>, Erişim tarihi: 21.12.2018).

Siyasette çatışma ve uyum teorilerini tartışacak olursak: Uyum teorisi, aynen insan vücudundaki organların birbirine duyduğu gereksinim gibi insanların yaşamlarında uyum ve dayanışma içinde yaşamaları gerektiğini savunmaktadır.

Birbiriyle öyle bağlantılı bir durumdur ki birinin iflası, bütün sistemin aksaklıklar yaşamasına neden olabilmektedir. Bu yaklaşımda toplumsal değişimin açıklanması zordur, ancak bunun için de bir açıklama mevcuttur.

Sisteme göre uyumsuzluk gösteren bir unsurun, yeni bir görev anlayışına sahip başka bir unsur tarafından elimine edilmesi ile sistem yenilenmiş olarak uyumlu bir şekilde devam edebilmektedir. Çatışma teorisine göre, sistem her zaman birbiriyle çatışarak, zıt kutuplar oluşturan unsurlardan oluşmuştur.

Bu çatışma modelleri, genellikle gruplar arası çatışma olarak karşımıza çıkmaktadır. Burada esas olan, toplumun bu karşı düşünceler sonucu, sürtüşme nedeni ile devamlı yenilenmesidir. Bu bağlamda siyasi güç meşruiyetini baskı ile elde etmiştir ve çatışmanın sonucunda yeni bir siyasi güç baskı araçlarını ve iktidarı ele geçirinceye kadar üstünlüğünü sürdürmüştür. Bu iki yaklaşımın sonucunda üç ayrı teorik gruplaşma meydana gelmiştir. Bunlardan birincisi; Marksist siyaset sosyolojisinin temel unsuru olan “sınıf tahlili yaklaşımı”dır. Bu yaklaşım iktidar değişiminin kökeninde, ekonomik düzenin meydana getirdiği grup çatışmalarında aranmaktadır. İkinci yaklaşım ve sözlük anlamı “çoğulcu” olan “plüralist yaklaşım”lar ise daha çok uyumcu teori içinde görülmüştür. Bu yaklaşım baskı grupları yaklaşımına dayanmaktadır. Ayrıca demokratik düzenin yaşanabilmesi için gönüllü kuruluşların ve ikincil grupların varlığını gerekli kılmaktadır. Üçüncü yaklaşım olan “elitlerin yaklaşımı” kitlelerin mantıksız ve bilinçsiz bir şekilde kabul ederek, elitlerin üstünlüğünü ve işlevselliğini savunduklarını ifade eder. Yalnızca elitlerin uyumlu bir şekilde görev yapabildiğini düşünürler. Sağlıklı bir toplum analizinin yapılabilmesi için dengeli ve uyumlu bir yol izlenmesinin gerekli olduğunu savunmuşlardır (Yücekök, 1987:4-5).

Sonuç olarak siyaseti tanımlarken tam olarak bir çatışmadır veya tam olarak bir uzlaşmadır demek yeterli değildir. Siyasete dair farklı kavramlaştırmalar bulunmaktadır. Heywood (2011)’un siyaseti tanımlamak için belirttiği farklı kavramlaştırmalar: “hükümet etme sanatı olarak siyaset”, “kamusal işleri gerçekleştirme olarak siyaset”, “uzlaşma ve mutabakat olarak siyaset” ve “iktidarın ve kaynakların dağıtımını olarak siyaset” şeklindedir. Araştırmada hükümet etme sanatı olarak siyaset üzerinden siyasetin tanımını analiz edilmiştir. Hükümet etme sanatı olarak siyaset, çok eski bir geçmişe, Antik Yunan’a kadar uzanmaktadır. Siyaset, kamu ve anayasa hukuku gibi bilim dallarından kopmamış, modern öncesi dönemlere bağlı olarak değil, bağımsız bir disiplin olarak meydana gelmiştir.

Siyaset modern dönemlere kadar geçen zaman zarfında, genel olarak “devlet yönetimi”, “idare etme yöntemine ilişkin faaliyetlerin tümü” anlamlarında kullanılmıştır (Dursun, 2012: 31-32).

Taşkın (2014) siyaseti şu şekilde analiz etmektedir:

“Atina demokrasisinin altın çağında (M.Ö. 5. ve 4. yüzyıllar) yoksul yurttaşların siyasal karar alma sürecine katılabildikleri, devlet yönetiminde görev alabildikleri önemli bir dönüşüm yaşanmıştı.

Bu köklü dönüşümler eski düzene bağlı kesimlerde olumsuz tepkiler yarattı. En ayrıcalıklı sınıfın toprak sahibi soylular olduğu yüzyıllar boyunca krallarca yönetilen eski düzene özlem duyanların varlığı şaşırtıcı değildir. “Herkesin haddini bildiği eski güzel günlere” özlem duyanlardan birisi de onun yazarı Aristophanes’ti (M.Ö. 446-386). Onun “Şövalyeler Oyunu”ndan alınan aşağıdaki diyaloglar, demokrasiye duyduğu güvensizliği açıkça yansıtır. Bu diyaloglarda Soylu bir general sıradan bir sosis satıcısını, demokratik yolları kullanarak, liderleri Cleon’u devirmesi ve onun yerine geçmesi için ikna etmeye çalışır:

Sosis satıcısı: Bana şunu söyleyin, benim gibi bir sosis satıcısı nasıl öyle önemli bir adam olabilir ?

General: Dünyadaki en kolay iş! Bütün gerekli niteliklere sahipsin: Sefil bir doğum, pazar yerinden alınma bir eğitim ve arsızlık!

Sosis satıcısı: Yine de bu görevi hak ettiğimi düşünmüyorum.

General: Düşünmüyor musun? Bana öyle geliyor ki senin vicdanın fazlaca gelişmiş. Yoksa baban bir Soylu muydu?

Sosis satıcısı: Tanrılar aşkına, hayır! Benim ailem dolandırıcıydı!

General: Şanslı adam kamu hayatına girmek için ne güzel bir miras!

Sosis satıcısı: Ama ben zar zor okuyabiliyorum?

General: Cahilliğin önemsiz bir mesele. Halka önderlik etmek için eğitimli veya onurlu bir adam değil, cahil ve pis olman yeterli. Bu altın fırsatı sakın tepmeyesin!”

Burada verilen diyaloglarda siyaseti kimlerin yapması gerektiği sorusuna cevap bulununca, siyasetin ne olduğuna dair soruların cevabı da bulunmuş olacaktır. Bu bağlamda siyaset nedir sorusuna bulunan en eski cevap “devlet yönetme sanatı veya devlet etrafında ortaya çıkan yönetim etkinliği” şeklindedir. Buradan anlaşılacağı üzere, siyaseti yapacak kişiler; iyi, onurlu, bilgili ve eğitimli soylulardan oluşmaktadır. Cahil ve ahlaksız olan kişilerde ise yönetim sanatının gerektirdiği nitelikler bulunmadığından, siyasetin kapsamı oldukça dar tutulmuştur (Taşkın 2014:25).

Rivayet edildiğine göre Şansöyle (Başbakan) Bismarck, Alman Parlamentosu’nda “Siyaset bir bilim değil bir sanattır” şeklinde siyaseti yorumlamıştır. Anlaşılacağı üzere Bismarck’ın asıl fikri hükümet etme sanatıdır. Yani kolektif kararlar alınırken ve uygulanırken toplum içinde kontrolün sağlanması gerekmektedir. Siyaset “politics” kelimesinin kökeni polisten gelir ki bu kelimenin sözlükteki karşılığı şehir devletidir. Eski Yunan’da her bir hükümet bağımsız şehir devletleri topluluğu şeklinde kurulmuştur. Kurulan bu hükümetlerin en büyüğü Atina hükümeti olmuştur. Bu bağlamda siyasetin polisle ilgili olanı atıfla anlaşılabilir.

Siyaset incelenirken aslında devletin işlevi ve otoritenin kullanımı incelenmektedir. Siyaset devletin sosyal örgütlenme sisteminde gerçekleşen bir faaliyettir. Bu bağlamda bakanlar kurulunda, yasama meclisinde, hükümet dairelerinde ve bu alandaki bütün yerlerde siyaset yürütülmüştür. Karmaşık toplumların yönetimini, sadece hükümet değil geniş ölçüde kamu özel ve sektör topluluklarında yürütmektedir. Bunun sonucunda hükümet etmeninin yerini yönetişimin alması fikri ortaya çıkmıştır. Bu durumda resmi bir örgüte üye olan ve belli amaçları gerçekleştirmek için çalışan devlet aktörlerinin faaliyetleri sınırlandırılmaktadır (Heywood, 2011: 23-24).

Siyasete daha geniş bir alandan bakan ve siyasetin olumsuz bir kavram olduğu algısını yaratan bir tanım olan hükümet etme sanatı olarak siyaset, siyasetin kamusal işleri gerçekleştirme faaliyeti olarak tanımlanmıştır (Heywood, 2011: 26). Sonuç olarak siyasal bilimcilerin farklı yaklaşımlarından dolayı bir bilim dalının ana konusunu belirleyen siyasetin tam bir tanımını yapmak mümkün değildir (Turan, 1977:6). Siyasetin kesin olarak bir tanımının belirlenmesinde meydana gelen sıkıntılar üç farklı yaklaşımı beraberinde getirmiştir. Bu yaklaşımlardan birincisi; siyasetin tanımı için geçmişten günümüze kadar süregelen çabaların yenilenmesidir. Siyaset bilimci Van Dyke, siyaseti “kamuyu ilgilendiren sorunlar da kendi tercihlerini kabul ettirmek, uygulamak, başkalarının tercihlerinin gerçekleşmesini engellemek üzere çeşitli aktörlerin yürüttükleri bir mücadeledir.” şeklinde tanımlamıştır. Siyasal bilgilere yön vermiş olan David Easton’a göre ise siyaset “maddi ve manevi değerlerin otoriteye dayalı olarak dağıtılması süreci”dir. Her iki tanımda geniş kapsamlıdır ve geçmişteki tanımlara göre daha gelişmiş gibi görünseler de eksikliklerinin mevcut olduğu aşıkardır. Örneğin ilk tanım; siyasette çatışma üzerinde yeteri kadar durmuş, ancak siyasette dayanışmaya ve işbirliğine pek değinmemiştir. İkinci tanım ise; otoritenin belirsizleşebileceği ve çökebileceği konularına değinmemiştir. İkinci tanımda, siyaset kavramını tanımlarken benzer tanımlardan kaçınılması büyük bir esneklik getirirse de siyasetin diğer olgulardan farklı olması için yeterli değildir. Üçüncü tanım; “siyasetin nasıl meydana geldiğinin araştırılması ve siyasetin meydana gelmesindeki etkenlerin bulunması” şeklindedir. Siyasetin ortaya çıkmasında insanların toplum içinde yaşaması etkili olmaktadır.

Bu yaklaşımda asıl cevabı aranan soru siyasetin gerek koşullarının neler olduğudur. Hiç şüphe yok ki siyaset kamusal bir olaydır (Turan, 1977:7-9).

D. Easton siyaset kavramını tanımlarken, maddi ve manevi değerlerin otoriteye bağlı bir şekilde dağıtma zamanı olarak ele alınmasını ve siyasetin kamusal hizmetlerin gerçekleşebilmesi için ön plana çıkarmıştır. Günlük yaşantımızda, aile, okul, şehir ve devlet gibi ortak değerlerin belirli yollarla üretilip ve dağıtılmasını siyaset kurumu belirlemektedir. Ancak geleneksel ve modern toplumlarda otorite ve çeşitli şekillerde yolların izlenmiştir. Bu durum siyasetin kamusal işleri meydana getirme olarak okunmasını sağlamıştır. Ancak, siyasetin modern toplumlara özgü olmadığı bu özelliği ile anlaşılmaktadır (Dursun, 2012: 34-35). Çok sayıda insanın rastgele bir arada bulunması, siyasetin varlığını açıklamak için yeterli değildir. Hakiki manada toplum, çeşitli bağlarla birbirine bağlanmış, etkileşimde bulunmuş, başka benzer toplumlar ve karşı üyelerinin kendilerinin ayrı bir kimliğe sahip olduklarını algılamaları ile meydana gelir. Bu bağlamda toplumun siyaseti belirleyici boyutlarını belirtmemiz gerekmektedir. Bir toplumun en belirgin özelliği çeşitli nedenlerle farklılaşma göstermesidir. Bunlar meslek, din, etnik köken, bölge ve benzeri etkenler ile farklılaşma örnekleridir. Her toplumun varlığının devam etmesi için sorunların çözümü ve bazı hizmetlerin sağlanması nedeniyle bir yönetim örgütlenmesi gerekmektedir. Bir topluluğu yöneten örgüte siyasal sistem denilmektedir (Turan, 1977:10).

Siyasal iktidar ise, toplumsal kaynaklar ve gruplar arasında temel dağılım şeklini ve kontrolünü belirleyen iktidar yapısıdır. Siyasal iktidarın işlevi, hangi grubun toplumsal kaynaktan ne miktarda fayda sağlayabileceğini veya toplumsal kaynaklar üzerinde kontrolü ne miktarda sağlayabileceğini belirlemektedir. Siyasal iktidar toplumda kurumsallaşınca devlet meydana gelmektedir. Sonuç olarak siyasal iktidarın tanımı, “toplum içinde zor kullanmak tekeli elinde tutmak” şeklindedir. Emek bir toplumda siyasi iktidarın yapısını ve kullanılış biçimini ifade eder. Siyasal sistem ise, önemli miktarda otoritenin veya iktidarın bulunduğu, belli başlı yerleşmiş insan ilişkilerini ifade eder (Şaylan, 1981:5).

1.1.2. Siyasal Sistemler

Siyasal sistemi tanımlamadan evvel sistemin ne olduğunu sosyal bilimler sözlüğüne göre tanımlayalım:

“Birbirine bağımlı unsurlardan oluşan bütün; sınır ve amaçları önceden planlanmamış eylemler, işlemler, ögeler ve ilişkiler bütünü; belirli bir işi ya da amacı gerçekleştirmek için gerekli unsurları bir araya getirip bir bütün olarak birbirine bağlayıp uyumluluk içinde çalışmalarını sağlayan düzenek” şeklinde üç farklı tanıma vardır (Demir vd., 1997:201).

Siyasal sistem ise toplumların ortak hedeflerini belirlemek ve hayata geçirmek için geliştirdikleri, birbiriyle bağlantılı olan, bir bütünü oluşturan örgütler dizisidir. Siyasal sistemin diğer toplumsal örgütlemelere göre belli başlı farklılıkları vardır. Bunlardan birincisi, siyasal sistemin kapsam bakımından diğer örgütlemelere göre daha büyük olmasıdır. Siyasal sistem, daha geniş bir alanla ilgilenir ve siyasal sistemin faaliyetleri bütün toplum üyelerine etki etmektedir. Siyasal sistemin faaliyetleri toplumdaki her bireye aynı oranda etki edemeyebilir ancak faaliyet alanının geniş olması dolayısıyla her üyeyi ilgilendirecek olan faaliyetlerinin bulunduğunu söyleyebiliriz. İkinci unsur, siyasal sistemin aldığı kararlar toplum üyelerini bağlayıcıdır. Yani siyasal sisteme ait olan kanunlar, kararnameler ve diğer kararlar etki ettikleri toplum bireyleri açısından uyulması zorunlu işlemlerdir. Uyulmaması durumunda zor kullanma içeren çeşitli yaptırımlar ve cezalar ile karşılık verilir. Üçüncü unsura göre siyasal sistem, bir bütün içerisinde vücut bulur ve faaliyetlerini gerçekleştirir. Bir toplum başka toplumlardan kendini soyutlayarak ve hiçbir etkileşimde bulunmayarak varlığını sürdüremez (Turan, 1977:16).

Uzun bir entelektüel tarihi olan siyasal sistemlerin karşılaştırılmasına ampirik bir yaklaşım 19. yüzyılda görülmüştür. Alexis de Tocqueville gibi düşünürler sayesinde siyasal sistemlerin karşılaştırılması daha sistematik bir hal almıştır. 19. yüzyılda kıyaslamalı siyasete sistematik teori kullanan yaklaşım bir tek Marksizm'dir. Büyük kitle hareketleri, kıyaslamalı siyasetin çağdaş yaklaşımlarındandır. Büyük kitle hareketlerinin sağlanabilmesi için siyaset bilimciler, siyasal sistem ve bu sistemin yer aldığı yapılanma ilişkilerine ağırlık verme mecburiyeti duymuşlardır (Yücekök, 1987:6-7). Toplumsal kaynakların, toplum bireylerinin arasında belli bir yolla dağıtım şeklini ifade eden bütün toplum düzenleri, varlığını devam ettirebilmek için iktidar kullanma yani zor kullanma yöntemini kullanmıştır. Toplumsal zümreler arasında kaynakların kontrolünü ve kontrol sistemini belirleyen temel sistemin türevi siyasal sistemdir.

Siyasal sistemin esaslarını belirleyen unsurlar; toplumsal sistemin yapısı, toplumun kaynak üretebilme kapasitesi ve toplumsal zümrelerin buldukları konumlardır (Şaylan, 1981:6). Aynı siyasal sistemlerde ve siyasal kültürlerde bulunmayan kişiler siyasal hayat içerisinde farklı uygulamalara tanık ve dahil olmuş, bunun sonucunda o uygulamalar ile etkileşim halinde olmuşlardır. Bu bağlamda siyasal sistemde kişiler, otoritelerin aldıkları kararlardan ve değer dağılımından doğrudan veya dolaylı olarak etkilenmişlerdir.

Kişi otoritelerinin karar alması; emirler, tüzükler ve yasalar gibi kararları etkilemek için birtakım faaliyetlerde bulunmuş, bu davranışlarda bulunabilmek için çabalamaya başladıkları andan itibaren siyasal faaliyette aktif olmuşlardır (Kalaycıoğlu, 1984:199-200). Bir toplumda yüzyıllar boyunca birikmiş değerlerin tümüne kültür denir. Bir toplumun meydana gelmesinde etkili olan en temel unsur bireylerdir. Bu bireylerin gelenekleri, görenekleri, alışkanlıkları, paylaştıkları duyguları, düşünceleri, zevkleri ve yaşadıkları, toplumsal olaylar sonucunda yaşanan etkileşim o toplumun kültürüne tezahür eder (Öztekin, 2003:209-210). Bütün siyasal sistemlerde olduğu gibi toplumun bireylerinin o siyasal sisteme ilişkin inançları ve tutumları, siyasete ilişkin uyguladıkları belli başlı faaliyetleri bulunmaktadır. Tüm bu faaliyetler siyasal kültürü meydana getirir. Süreç bakımından siyasal kültürün iki tane temel fonksiyonu vardır. Bunlardan birincisi kültür kavramı, birçok inanç ve davranışın olağan hale gelmesi yoluyla siyasal sürecin daha kolay ilerlemesini sağlamaktadır. İkinci durumda, siyasal sistemin devamlılığının sağlanabilmesi için siyasal kültür bir araç görevini üstlenmektedir. Bu siyasal sistemin benimsenmesini ve haklı görülmesini yöneten yine siyasal kültürdür (Turan, 1977:33). Bir toplumun sosyal ve ekonomik durumu o toplumun kültür yapısını ifade etmektedir. Toplumun kültürel ve sosyoekonomik yapısı birbirinden bağımsız olamayacak bir bütünü ifade eder. Kültürü bir toplumun değerlerinden, normlarından, davranışlarından, tutumlarından ayrı düşünmek olanaksızdır. Kültür toplumla karşılıklı etkileşim içerisinde ve bu etkileşim sürecinde çok karmaşık bir bütün meydana gelmiştir. Bu karmaşık bütün içerisinde birbiriyle bağlantılı olarak örf, adet, yasa, davranış, ekonomik koşullar, aile düzeni, dini durumlar, siyasi amaçlar ve kurumlar bir bütün oluşturmuştur. Bireylerin bir toplum içerisinde aldıkları sorumluluklar, görevler, kültürden soyutlanamaz. Bir kişinin bir toplum içerisinde aldığı vazife o kişinin bulunduğu mevkisinin gerektirdiği bir davranıştır.

Bireylerin aldıkları roller ekonomik açıdan gelişme göstermiş toplumlarda ve geleneksel-statik toplumlarda farklılık göstermektedir (Yücekök, 1987:14-15). Siyasi rejimlerin kapsamında derin bir farklılık yaratan partilerin gelişmesi, tek partiye dayalı çağdaş diktatörlüklerdir. Partisiz bir rejimin yerini, herhangi bir partiler rejiminin alması, siyasi sistemler hakkındaki geleneksel çözümlerin tekrar incelenmesini gerektirmektedir. Bu bağlamda başkanlık ve parlamenter sistemler arasındaki ayrım, eskimeye başlamıştır (Duverger, 1962:95-96). Partilerin, parlamentoların, sendikaların, sivil toplum kuruluşlarının, bakanlar kurulunun; eğitim ve hukuk gibi çok sayıda toplumsal bileşeni devlettir. Mücerret bir niteliğe sahip olan devlete ait olan olağan güç, ilgili kurumların vasıtası ile oluşmaktadır. İdare eden ile idare edilenler arasındaki etkileşim, siyasal sistem veya rejime tezahür etmiştir (Türköne, 2014:130).

Demokrasi kavramı, günümüzde toplumun mübrem bir idare şekli olarak ifade edilmiştir. Demokrasi halk iktidarı ve yönetimi anlamına gelen bir kavramdır. Fazla münteşir bir ifadeyle demokrasi, hukuken halkın halk tarafından halk için yönetimidir. Anlaşılacağı üzere halkın, kendi kendini yönetme sistemidir (Dönmezer, 1994:363). Demokrasi bir yönetim biçimi şeklindedir ve diğer müteaddit yönetim şekillerine zıt konumdadır. Örnek olarak demokrasi, azınlıkların yönetim şekli olan; saltanatın, oligarşinin, monarşinin ve diktatörlüğün ve ilahi kaynaklı muhafazakar yönetim biçimlerinin karşıtıdır. Devlet gücünü önemli bir sınıftan, kabileden, kişiden, soydan ve inançtan almasa da, direkt halktan ve halkın oyundan almaktadır (Şeriatı, 1994: 137). Devlet kurumu, toplumsal bir olgudur ve tarihsel süreçte yetki ve faaliyetleri devamlı değişim göstermiştir. Görev ve faaliyetlerinin değişkenlik göstermesi, devletin farklı formatlarda tezahür etmesini sağlamıştır. Geleneksel devlet ve modern devlet farklılık göstermiş, bu farklılıklar; geleneksel devlette ve devlet formunda görevlerin ayrılması durumunu oluşturmuştur. Bunun sonucunda 16. yüzyıldan sonra şekillenen modern politik örgütlenme şeklini ifade eden modern devlet formunda, yetkiler tek merkezde toplanmıştır (Türköne, 2014: 66). Herhangi bir iktidarın, rızaya dayalı olması meşruiyeti ifade eder. Yani meşruiyet; iktidar-otorite ve birey-iktidar ilişkilerini ifade eden bir kavramdır. Bir iktidarda otorite meşruiyet olmadan gerçekleşemez, çünkü otorite meşru iktidar olduğundan onaylanan iktidara otorite denir (Türköne, 2014:51).

Hükümet sistemlerini açıklamadan önce kuvvetler ayrılığı teorisini günümüz açısından tanımlayacak olursak; hukuk devleti açısından vazgeçilmez olarak kabul edilen yatay ve düşey kuvvetler ayrılığı olarak ikiye ayrılır. Bu ayrımlardan birincisi olan kuvvetlerin yatay ayrılması; kuvvetlerin birbirlerinden müstakil bir şekilde ayrılması demektir. İkinci olarak düşey kuvvetler ayrılığı ise; siyasi gücün ülkede genel olarak örgütlenmesi durumudur. Yatay kuvvetler ayrılığının etkileri hükümet sistemlerinde, düşey kuvvetler ayrılığının etkileri ise devlet şekillerinde karşımıza çıkmaktadır. Yatay kuvvetler ayrılığının sonuçları hükümet sistemlerinde görüldüğünden, çalışmamızda yatay kuvvetler ayrılığı kavramı anlatılmıştır. Devletin fonksiyonlarının gerçekleştirilmesi esasında yasama ile yürütme arasında bazı ilişki ve bağlar meydana gelmiştir. Pozitif anayasa hukuku bakımından yasama ile yürütme arasındaki etkileşimler hükümetin önemli niteliklerini sınıflandırmaktadır. Bu sınıflandırmada yasama ile yürütme iktidarları arasındaki ilişki göz önünde bulundurulur. Yargı gücü kural olarak konunun dışında tutulmuştur. Bütün sistemlerde, yargının yasama ile yürütme güçlerinden ayrı olması gerektiği kabul edilmiş ve günümüzde modern demokrasilerde görülmekte olan hükümetler sınıflandırılması bakımından, Montesquieu'nun ortaya attığı gibi “güçler ayrılığı ilkesi”, birden fazla eleştiriye maruz kalmıştır. Bu düşünce birden fazla eleştiriye maruz kalmış olsa da, hükümet modellerini ortaya çıkaran bir ölçüt olmuştur. Hükümet sistemleri yasama, yürütme ve yargının karşılıklı ilişkilerinin bütünüdür. Bu üç organın da göreve geliş ve görevden gidiş şekilleri hükümet sistemlerini etkilemektedir (Dönmez, 2007:9-10). İktidarlar arasındaki ilişkilere göre, hükümet sistemleri ikiye ayrılır. Bu sistemler güçler birliği ve güçler ayrılığıdır. Güçler birliği sistemleride kendi içerisinde güçlerin yürütmede ve yasamada birleştiği sistemler olmak üzere ikiye ayrılmaktadır. Güçlerin yürütmede birleştiği sistemlere “diktatörlük, mutlak monarşi” yasamada birleştiği sisteme ise, “meclis hükümeti sistemi” denir (Dönmez, 2007:10). Türk tarihinde güçler birliği sürecini örnek verecek olursak: Sırasıyla 1876 Kanun-ı Esasi döneminde monarşi, 1921 Teşkilât-ı Esasiye Kanunu dönemi, 1921-1923 yılları itibariyle meclis hükümeti sistemi benimsenmiştir (Keskinsoy vd., 2018:76). Güçler ayrılığı sistemleri de kendi içerisinde ikiye ayrılmıştır. Bunlar “başkanlık sistemi” olan sert güçler ayrılığı sistemi ve “parlamentar sistem” olan yumuşak güçler ayrılığı sistemleridir. Ayrıca bu sistemlerden farklı olan yarı başkanlık sistemi vardır (Dönmez, 2007:10).

1876 yılından sonra Türkiye Cumhuriyeti anayasalarının tercih ettiği hükümet parlamenter sistem olmuştur. 1961 Anayasası ile beraber parlamenter sistemin bütün özellikleri kabul edilmiştir. Ardından hükümet sistemi, yaşanan müteaddit sorunun sebebi olarak gösterilmiş, bu sorunların çözülebilmesi için yürütmenin güçlendirilmesi gerekli görülmüştür. 1980 yılından sonra hükümet sisteminin değiştirilip başkanlık sistemine geçiş yapılması için tartışmalar yapılmaya başlanmış, bu tartışmalar günümüze kadar devam etmiştir (Asilbay, 2013:247).

1.1.3. Türkiye’de Parlamenter Sistem

Temel olarak, hükümetin parlamentodan çıktığı ve varlığını sürdürebilmek için parlamentonun güvenine ihtiyaç duyduğu sisteme parlamenter sistem denir. Parlamenter sistemin en önemli özelliği devletin hükümet eden organının yasama sisteminden meydana gelmesidir. Yasama sistemi parlamentodaki çoğunluğun desteği ile ayakta ve bu sistemin parlamento çoğunluğu, hükümeti her an düşürebilir (Tunçkaşık vd., 2017:1). İki başlı yürütmeyi öngören ve yumuşak kuvvetler ayrılığı kapsamına giren parlamenter sistemin, “yürütme iktidarının yasamadan kaynaklandığı ve ona karşı sorumlu olduğu anayasal demokrasi tipi” şeklinde başka bir tanımı mevcuttur (Keskinsoy vd., 2018:87).

Parlamenter sistem, ilk olarak 1876 Anayasası’nın ilanından sonra Türk anayasa hukukuna girmiştir. Ancak bu anayasanın, parlamenter sistemin özelliklerini taşıyan hükümlere karşın, tam olarak parlamenter sistem oluşturmayı hedeflemez. 1909 tarihinde bazı değişiklikler yapıldıktan sonra en azından teorik olarak parlamenter monarşiye yönelik anayasal çerçeve oluşmuştur (Asilbay, 2013:258). 1876 Kanun-ı Esasi Kanunu’nda 1909 tarihinde değişiklikler yapılmış, yapılan bu değişikliklerin gizli kalarak, 1921 Anayasası’nda 1923 tarihinde oluşturulan farklılıklarla, parlamenter sisteme geçiş süreci başlamıştır. Bu nedenle, 1923 tarihinde değişiklik yapılması ile meclis hükümetinden koparak, parlamenter sisteme geçiş ile ilgili ilk kez adımlar atılmıştır. O yıllarda cumhurbaşkanlığı ortaya çıkmış ve kamu iktisadi teşebbüslerinin parlamenter sisteme benzetilmesi için çaba gösterilmiştir. Gösterilen bu çabaların sonucunda egemenliği kullanma sorumluluğu TBMM’den ayrılmaya, yürütme tekeline girmeye başlamıştır. Anayasada, meclis hükümeti ile parlamenter sistemin ortak faaliyetlerini kapsayan karma hükümet modelinin kabul edildiğine dair düzenlemeler 1924 Teşkilatı Esasiye döneminde yaşanmıştır (Keskinsoy vd., 2018:76-77).

1921 Teşkilat-ı Esasiye Kanunu'nun ilanından, 1923 Cumhuriyet'in ilanına kadar geçen zamanda meydana gelen olağanüstü savaş şartları sebebiyle kararların hızlıca alınıp uygulamaya konması için bütün güçleri mecliste toplayan meclis hükümeti sistemi uygulanmıştır. Bununla beraber, 1876 Kanun-i Esasi, 1924 ve 1961 Anayasaları ile parlamenter hükümet sistemi getirilmiştir. 1924 ve 1961 Anayasa'larına bakıldığında Cumhurbaşkanı'nın hukuken yetki ve sorumluluk almadığı görülmektedir.

1924 Anayasası böyle bir durum öngörse de uygulamada cumhurbaşkanlarının tarihsel-siyasal kişilikleri, Kurtuluş Savaşı'ndaki konumları ve aynı zamanda partilerinin başkanları olmaları ile oldukça etkin rol almışlardır (http://web.ebaro.web.tr/uploads/45/Etkinlikler/2015/2_Oguz_Ersoz.pdf, Erişim tarihi: 28.12.2018). Yumuşak kuvvetler ayrılığı modelinin Türkiye'deki süreci içerisinde yer alan 1961 Anayasası klasik parlamenter sisteminin benimsendiği bir dönemi kapsamıştır (Keskinsoy vd., 2018:77).

1961 Anayasası'nın kabul ve ilanından sonra yaşanan süreçte parlamenter sistem bütün özellikleri ile kabul edilmiştir. Türk siyasi hayatında bazı sorunlar tezahür etmiştir. Ortaya çıkan bu sorunlar hükümet sistemine bağlanmış, daha çok, parlamenter sistem ile başkanlık sisteminin kıyaslaması ile elde edilen "soyut" sonuçlara dayanmıştır. Bu durumun en önemli nedeni hükümet istikrarsızlığı ile yürütmenin güçsüzlüğü olmuştur. Oysaki hükümet istikrarının, bütün sorunlara çözüm getireceği düşüncesinin ne kadar doğru olduğu ve tek başına ne gibi bir değer ifade ettiği tartışmaya açık bir konu olmuştur (Asilbay, 2013:248).

12 Eylül 1980 askeri müdahaleden sonra 1982 Anayasası hazırlanarak, bu anayasanın hangi hükümet sistemini benimsediğine dair birden fazla görüş farklılıkları ortaya çıkmıştır. Sonuç itibarıyla 1982 Anayasası ile parlamenter sistem meydana gelmiştir. Ayrıca son derece güçlü yetkiler alan Cumhurbaşkanı, tarafsızlığını korumuştur (http://web.e-baro.web.tr/uploads/45/Etkinlikler/2015/2_Oguz_Ersoz.pdf, Erişim tarihi:28.12.2018).

1982 Anayasası'nın ilan edilmesinden, 2007 Anayasa değişikliği sürecine kadar güçlendirilmiş parlamenter sistem etkili olmuştur (Keskinsoy vd., 2018:77). 1982 Anayasası'nda yürütmenin güçlendirilmesi amacıyla, parlamenter sistemin sınırlarının zorlanması sonucunda mühim görevler alan Cumhurbaşkanı'nı, ön plana çıkaran siyasi kararlılık değil siyasi sorunlar, krizler ve çekişmeler olmuştur (Asilbay, 2013:248).

2007 yılında anayasa değişikliğinin kabul edilmesi ile 2014 yılında Cumhurbaşkanı'nı halkın seçmesi ile yarı-başkanlık sisteminin ötesinde bir süreç başlamıştır (Keskinsoy vd., 2018:77). 21 Ekim 2007 tarihinde halkın sandıklara gitmesi ile onaylanan 31 Mayıs 2007 tarihli 5678 sayılı Anayasa Değişikliği Kanunu sonucunda, Cumhurbaşkanı'nı doğrudan halkın seçmesi kararı alınmıştır. Bu karar ile halkın devlet başkanı ve hükümeti belirlemesi sonucunda yarı başkanlık sistemi meydana gelmiştir.

2007 yılında getirilen bu sistem ile 10 Ağustos 2014 tarihinde Cumhurbaşkanı seçimi yapılmıştır (http://web.e-baro.web.tr/uploads/45/Etkinlikler/2015/2_Oguz_Ersoz.pdf, Erişim tarihi: 28.12.2018). Sert kuvveler ayrılığı sisteminin geçerli olma süreci 2017 Anayasa değişiklikleri ile, başkanlık sisteminden esinlenerek Türkiye tipi Cumhurbaşkanlığı sistemine geçmeyi sağlayan çalışmaların başladığı bir sürece adım atılmıştır (Keskinsoy vd., 2018:77). Bu bağlamda Türkiye'de 1980 yıllarından sonra başkanlık sistemini, Turgut Özal ve Süleyman Demirel görev aldıkları sürece oldukça desteklemişlerdir. Sonraki dönemlerde Başbakan Recep Tayyip Erdoğan'ın, başkanlık sistemini desteklemesi ile bu tartışmalar yeniden gündeme gelmiştir. Recep Tayyip Erdoğan'ın Cumhurbaşkanlığı'ndan sonra önemli kararlar alınıp adımlar atılarak, başlatılan girişimler sonucunda, 7 Haziran 2015 tarihinde yapılan iktidar partisinin seçim beyannamesinin asli unsuru olarak ilan edilmiştir (http://web.e-baro.web.tr/uploads/45/Etkinlikler/2015/2_Oguz_Ersoz.pdf, Erişim tarihi: 28.12.2018).

1.1.3.1. I-II. Meşruyet Dönem'leri ve Cumhuriyet Dönemi

23 Aralık 1876 yılında I. Meşrutiyet ilan edilmiş, lakin Osmanlı-Rus savaşı sonrasında Osmanlı'nın mağlubiyeti üzerine padişah meclisi dağıtma kararı almıştır (Birecikli: 2008:215). Birinci Meşrutiyet Dönemi'nin kuruluşundan Kanun-i Esasi'nin ilan edilmesine kadar geçen zamanda, mutlak yönetim anlayışı geçerli olmuştur. Osmanlı Devleti'nde mutlak yönetim anlayışı, batının burjuva hareketi şeklinde olmuştur. 19. yüzyılın ortasına doğru bazı anayasacılık hareketleri başlamıştır. Bu anayasacılık hareketlerinin mimarı olanlar genellikle devlet memurluğundan yetişen küçük bir kesimdir. Bu küçük kesimden oluşan insanların amacı, çöken devleti kurtarabilmektir. Düşünebildikleri ve genellikle Batı'dan getirdikleri çözümler ile anayasacılık hareketini başlatmışlardır. Ülkemizde anayasal hareketlerin başlangıç noktası ile ilgili farklı yaklaşımlar olmuştur.

Osmanlı Devleti'ndeki çöküşü durdurabilmek için ilan edilen Tanzimat Fermanı Dönemi süresince arada bir yayınlanan fermanlarda anayasal hareketler kendini belli etmiştir. Tanzimat Fermanı ve Tanzimat döneminde (1839-1876) gerçekleştirilen bütün modernleşme faaliyetleri, elde edilmek istenen sonuçları vermemiştir.

Müslüman olmayan kesim, Tanzimat ile gelen yeniliklerden ve sorumluluklardan memnun olmamıştır. Bununla yetinmemiş 1856 Islahat Fermanı ile daha geniş haklara sahip olarak güçlenmiş ve bağımsızlıkları için isyanlarını devam ettirmişlerdir. Ayrıca isyancıların Avrupa ülkelerinde kendilerine yeni ve geniş kapsamlı hakların tanınması ve Avrupa ülkelerinden elde edilen yüksek miktarda borçlar sonucunda, sanayi ve ticaret alanında Osmanlı geri kalmıştır. Osmanlı, batının ekonomik sömürüsüne maruz kalmış, Tanzimat dönemi batılılaşması ekonomik açıdan, yabancılardan destek alan azınlıkların işine gelmiştir. Tanzimat dönemiyle birlikte Osmanlı Devleti'nin Batı emperyalizmine açık hale gelmesi ve sarayın gereksiz harcamaları toplumun belli kesimlerinin tepkisini almıştır (Uzun, 2005:148-149).

30 Mayıs 1876 tarihinde Abdülaziz tahttan indirilip yerine V. Murat geçmiş ve meclis aynı şekilde görevine devam etmiştir. Abdülaziz tahttan indirilmeden önce Mithat Paşa'nın Osmanlı'nın meşrutiyet düzenine girmesi için bazı düşünceleri oluşmuştur. Mithat Paşa'ya destek veren arkadaşları daha sonra meşrutiyetin yetersiz olacağını ve yeni padişahın da bunu istemediğini ileri sürmüşlerdir. Ancak Sultan Murat'ın artarak fenalaşan akıl dengesizliği ve Hüseyin Avni Paşa'nın Mithat Paşa'nın konağında toplantı yaparken Çerkez Hasan isminde bir şahsı vurması 16 Haziran 1876 tarihinde meşrutiyet düşüncesinin oluşmasını sağlamıştır. Bunun üzerine V. Murat tahttan indirilerek, meşrutiyeti ilan etmesi şartıyla Abdülhamit 31 Ağustos 1876 yılında tahta getirilmiştir. Bunun üzerine Abdülhamit, Mithat Paşa'yı sadrazam yapmış, 23 Aralık 1876 tarihinde I. Meşrutiyet'i ilan etmiştir. Böylece ilk Meşrutiyet denemesi başlatılmıştır (<http://dergiler.ankara.edu.tr/dergiler/42/430/4809.pdf>, Erişim Tarihi: 29.12.2018). Ancak Osmanlı-Rus Savaşı'nı bahane eden II.Abdülhamit 14 Şubat 1878 tarihinde Meclis-i Mebusan'ı kapatarak meşrutiyete son vermiştir. II.Abdülhamit'in bu tutumuna ve ülkenin bulunduğu bunalımlı duruma yönelik, Jön Türkler bir hareket başlatmıştır. Sonuç olarak İttihat ve Terakki Cemiyeti kurulmuştur (Uçarol, 2006:456-457).

II. Abdülhamit'in otuz üç yıllık devleti yönetme döneminde, Jön Türk hareketi güçlenmiştir. Bunun sonucunda, 1908 yılının Temmuz ayında Sultan Meşrutiyet'i yeniden yürürlüğe koymaya mecbur kalmıştır. 1908 Devrimi, hem Abdülhamit'in sonunu getiren hem de devletin çöküşünün yaşandığı bir dönüm noktası olmuştur. 24 Temmuz 1908 tarihinden evvel yaşanan bir takım durumlar Meşrutiyet'in ilan edilmesinde etkili olmuştur. Rumeli Müfettişi olan Hüseyin Hilmi Paşa 2 Haziran 1908 tarihinde saraya bir telgraf çekmiştir, telgrafta; Jön Türk, Ermeni ve Makedonya komitelerinin aldıkları son kararlarda bir ihtilal heyeti kurulup faaliyete geçeceği hakkında haber verilmiştir. Lakin cemiyet içerisinde ne zaman ve nasıl harekete geçileceği konusunda tam bir anlaşma bulunmamıştır (Birecikli: 2008:215). II. Abdülhamit çekilen bu telgraflara kolay boyun eğmemiştir. Öncelikle direniş göstermiş ve bazı paşalarla danışmada bulunmuştur. II. Abdülhamit'in bütün tereddütlerinin üzerine İttihat ve Terakki, 23 Temmuz 1908 tarihinde yirmi bir pare top atışı ile meşrutiyeti ilan etmiştir. Manastır'da yapılan bu harekete Selanik Genel Merkezi'nde katılmış ve askerlerin geniş desteği ile bu teşebbüs gerçekleştirilmiştir. Padişah direniş göstermeyi bırakarak, 24 Temmuz 1908 tarihinde 1876 Anayasası'nı yeniden yürürlüğe koyarak II. Meşrutiyet'i ilan etmiştir (Armaoğlu, 2017:587-588).

Siyasi geçmişimizde meşrutiyetin ikinci kez ilan edilmesi sonucunda Osmanlı Devleti, parlamenter ve anayasal düzen kapsamında, içerisinde farklı fikirlere sahip olan partilerin temsil hakkını kazanmış, buun sonucunda dikkat çekerek kitleleri harekete geçirmiştir. Böylece Osmanlı Devleti'nde kozmopolit ve çoğulcu bir sürece girilmiştir. İlk defa 1876 yılında ortaya çıkan Osmanlı parlamentosu, II. Meşrutiyet dönemi içerisinde üç yasama dönemi boyunca sürmüştür. Bütün siyasilerin katıldığı ve bütün konuların tartışıldığı bir politikalaşma dönemi yaşanmıştır. Yeni dönemin siyasi ilerlemelerinde meşrutî demokrasinin gerekçesi niteliğinde bütün etnik ve dini topluluklar, siyasi yapılanma ve dönüşüm dahilinde, siyasi faaliyetlerde bulunabilme hakkını kazanmıştır. Meşrutî hayat Batı'daki gibi partileşmeyi, örgütlenmeyi, parlamenter ve anayasal düzeni sağlamıştır. Yeni bir parti kurmak, meşrutiyetin gerekli bir unsuru olmuş ve anayasal sistemi istemek anlamında tezahür etmiştir (Hocaoğlu, 2008:4).

II. Meşrutiyet ilan edildikten sonra anayasanın yürürlüğe girmesi ile imparatorluk şartlarında kuvvetli bir yönetim kurulmuştur. Ülkenin toprak bütünlüğünün korunması, kamuoyunda büyük ses getirmiştir.

Hak ve özgürlüklerin daha kapsamlı yaşanabileceği ile ilgili pozitif bir durum oluşmuştur. Bu dönemde siyasi anlamda geniş bir siyasal belirsizlik olsa da, yoğun bir siyasallaşma, düşünce ve basın özgürlüğü başlamıştır. Siyasi çoğulculuk ve ayrımlaşma ile beraber temsil hakkı kazanılmıştır. Osmanlı siyasal kölelikten kurtularak, anayasal vatandaşlık konumuna geçmiştir. Bu dönemde İttihat ve Terakki ile beraber bir çok muhalefet partisi kurulmuştur. Kurulan bu politik partiler, iktidar-muhalefet kutuplaşmaları alanında örgütlenmiştir. Osmanlı-Türk politik gelişme süresince ilk kez çok partili hayata geçilmiştir. Bu açıdan 1908–1913 yılları çoğulcu dönem ve siyasal ilerleme, modernleşme ve demokratikleşme açısından İmparatorluğun altın çağı konumuna ulaşmıştır. 1908–1913 yılları arasında yapılan iki genel seçim ile parlamento açılarak çok partili döneme geçilmiştir. İttihat ve Terakki haricinde çoğunlukla muhalif olan bir çok parti veya cemiyet kurulmuştur. Kurulan partilerin her birinin hedefi farklı olmuştur. Kimi sadece iktidarı tasfiye amaçlı, kimi kişisel hırsların ürünü olmuş, kimi ise etnik ve dini özelliklerini siyasal ve hukuki çıkarları doğrultusunda iktidara karşı korumayı amaçlamıştır (Hocaoğlu, 2008:4-5).

Cumhuriyet Dönemi boyunca, Mustafa Kemal'in Bağımsızlık Savaşı, devrimleri ve siyasal direnişleri, müdafaa-i hukuk cemiyetleri ile başlamış, bu örgütler Sivas Kongresi'nde birleştirilmiştir. İttihat ve Terakki Partisi dağıtılarak 1918-1922 yılları arasında İstanbul'da birden fazla politik parti kurulmuştur. Padişahın ve Anadolu'daki ulusal direniş eylemlerinin karşısında durabilecek kadar güçlü bir örgüt kurulamamıştır (Kongar, 2012:136). Osmanlı'nın miktar olarak elde kalan son toprakları için, Cumhuriyet'in kurulması ile beraber bir kalkınma planı başlatılmıştır. Ulu önder Mustafa Kemal Atatürk ve arkadaşlarının savaşlarda gösterdikleri üstün zaferleri, sosyal ekonomik ve politik alanlarda taçlandırmak için ülke genelinde bir hareket başlatmışlardır. Yapılan yenilikler ile geniş çaplı bir yol kat edilmiştir. 19 Mayıs 1919 tarihinde Mustafa Kemal Atatürk Samsun'a çıkmış ve hemen ardından Sivas ve Erzurum şehirlerinde kongreler gerçekleştirmiştir. Gerçekleştirdiği kongrelerde, Havza ve Amasya gibi diğer şehirlerde yayınladığı genelgelerde, Kurtuluş Savaşı'nın başlamasına yönelik ilk adımı atmıştır (Biçici, 2014:4).

Askeri bir eylem olan ulusal Kurtuluş Savaşı aslında Mustafa Kemal Atatürk için Osmanlı İmparatorluğu'nun siyasal olarak yapısında da değişiklikler yapmayı hedeflemiştir.

Kurtuluş Savaşı'nı yerel toplumlara örgütlemek için kullanmış, böylece yerel toplumların eylemlerinden gereken siyasali ve mali desteği almıştır. Sonuc olarak Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti kurulmuştur. Hepsi ayrı ayrı yerel düzeylerde örgütlenmiş, birden fazla direniş eylemleri, Bağımsızlık Savaşı'nın temellerini oluşturmuştur. Her şehirden ayrı ayrı olmak üzere yurdun her tabanında örgütlenme başlamış, tarihte ilk defa devletçi seçkinler ve yerel kesim işbirliği içerisinde olmuştur (Kongar,2012:136).

Ulu önder Mustafa Kemal Atatürk ve arkadaşları 30 Ağustos'ta büyük taarruzu kazandıktan sonra düşmanları ülkeden atıp 29 Ekim 1923'te tarihinde Cumhuriyet'i ilan etmiştir. Bunun sonucunda resmi olarak yeni Türk devleti kurulmuştur. Cumhuriyet'in ilanından sonra meclis çalışmalarına başlanarak, yapılan yeniliklerle moderniteye uyulmaya başlanmıştır. Bununla birlikte kültürel olarak kalkınmak için Türk Dil Kurumu ve Türk Tarih Kurumu kurulmuş, İzmir İktisat Kongresi gerçekleştirilmiştir. Türkiye devletinin ekonomik olarak hızla ilerlemesi sağlanmıştır (Biçici, 2014:4).

1.1.4. 2002-2015 Döneminde Türkiye

Çalışmamızda Türkiye'nin 2002-2015 yılları arasında siyasali durumunu anlatırken, 2002 yılı öncesinde ve sonrasında yaşanan krizlere, yapılan referandumlara, anayasa değişikliklerine ve o süreçte yapılan seçimlere değinilmiştir.

Türkiye ekonomik bakımdan, Cumhuriyet'in ilan edilmesinden günümüze değin geçen zamanda bir çok ekonomik krizle karşılaşmış, bu ekonomik sorunlarla mücadele içerisinde olmuştur. Türkiye Ekonomisi, 1960'lı, 1970'li, 1980'li ve 1990'lı yıllar boyunca çok mühim ekonomik sorunlar ile karşılaşmıştır. Bu sorunlar; yüksek enflasyon, yüksek işsizlik, dış borç, faiz dönemleri şeklinde yaşamıştır (<http://dergipark.gov.tr/download/article-file/210826>, Erişim tarihi: 27.12.2018).

1980'li yıllarda iki önemli olay 12 Eylül Askeri Darbesi ve Yükseköğretim Kurulu yasası olmuştur. Askeri darbelerden sonra üniversiteler zarar görmüş, 1970'li yıllarda uygulanan liberal-muhafazakâr siyasetler kısa zamanda Türkiye'ye yansıtılmış, egemen hale getirilmiştir. Bu tarihlerde ortaya çıkan ve devam eden sosyoloji çalışmaları makro boyutlardan mikro boyutlara doğru bir değişim göstermiştir (Kaçmazoğlu, 2015:45).

1980 tarihinden sonra İslam dünyasındaki dönemsel gelişmelerin yeniden canlanması ile İslamcılık yeniden siyasetteki yerini almıştır. Bu gelişmelere, askeri kanatın 28 Şubat 1997 tarihinde Milli Güvenlik Kurulu'nda hükümet üyelerine dayattığı kararlarla müdahale edilmeye çalışılmıştır (Karakaş, 2013:14). 28 Şubat 1997 tarihinde dokuz saat süren Milli Güvenlik Kurulu toplantısı, tarihe "post modern darbe" olarak geçen on sekiz maddelik bir bildiri yayınlanmıştır. Bu bildiri ile hükümet laiklik konusunda sert bir üslupla uyarılmıştır. Tarikatlar kapatılmış, tarikatlara bağlı okullar Milli Eğitim Bakanlığına devredilmiş, 8 yıllık kesintisiz eğitim başlatılmış, Kuran kurslarının denetlenmesi kararı alınmıştır. Tevhidi Tedrisatın uygulanması kararı alınmış, medya kontrol altına alınmış, kıyafet kanununa uyulması zorunlu kılınmış, Atatürk aleyhindeki eylemlerin cezalandırılması ve benzeri şekilde maddeler hükümetten istenen uyarıların bir kısmıdır. Necmettin Erbakan'ın MGK kararlarını imzalaması ile ilgili tartışmalar yıllarca devam etmiştir. Erbakan, 2010 bir televizyon programında verdiği röportajda "MGK kararlarını Anayasa'ya uygunluğunun incelenmesi için hükümete havale eden belgeyi imzaladığımı" söylemiş, bildiriye imzalamadığını açıklamıştır (<http://www.on5yirmi5.com/pdf/223285-postmodern-darbe-28-subat.pdf>, Erişim tarihi: 27.12.2018).

2000'li yıllara başlarken ardı ardına Kasım 2000 ve şubat 2001 Krizleri yaşanmıştır. Yaşanan bu krizler Türkiye ekonomisine büyük etkileri olmuş, bu durum yeni karar ve önlemlerin alınmasını sağlamıştır. Öncelikle bankacılık sektörüne hızla yeni düzenlemeler getirilmiş, bunun sonrasında ülkede bir likidite krizi ortaya çıkmıştır (Turan, 2011: 69-70). Krizin daha fazla büyümemesi için önlemler alınmış ancak yinede 2001 şubat ayında yeni bir kriz başlamıştır (Turan, 2011: 72). Krizin başlamasındaki en önemli gelişme, 19 şubatta yapılan Milli Güvenlik Kurulu (MGK) toplantısında Cumhurbaşkanı ile Başbakan arasında gerçekleşen gerginliktir. Toplantıda "Anayasa kitapçığının fırlatılması", kamuoyunda devlet krizi şeklinde ilan edilmiş, böylece mali piyasalar bir anda sarsılmıştır (Karacan, 2014: 770). 2002 yılında iktidar partisi olan AK Parti, 2004 yılındaki yerel seçimleri ilk sırada kazanmıştır.

2007'de yaşanan Cumhurbaşkanlığı tartışmaları Türkiye politikasında, yeniden bir anayasa krizi haline gelmiştir (Yılmaz, 2010:5).

Cumhurbaşkanlığı seçimlerinden önce yaşanan bu siyasi ve hukuki krizlerin yanında kesin olarak seçilmesi beklenen Dışişleri Bakanı Abdullah Gül, AK Parti'nin Cumhurbaşkanı adayı olmuştur. 27 Nisan 2007 tarihinde Cumhurbaşkanı seçiminin ilk tur oylaması gerçekleştirilmiştir (Acar vd., :21-22). TBMM'de Cumhurbaşkanı seçimi ile ilgili alınan bu kararın TBMM içtüzüğünün 121. Maddesini eylemli olarak değiştirmiştir. CHP'li milletvekilleri Cumhurbaşkanı seçiminin yapılan bu ilk oylamasının Anayasa'nın 96. ve 102. Maddelerine aykırı olduğunu ileri sürererek Anayasa Mahkemesi'nde iptal davası açmışlardır. Bu bağlamda devam eden Cumhurbaşkanı seçimi ile ilgili bu kriz, Anayasa Mahkemesi'ne kadar dayanmıştır (Ergül, 2007: 291). 2007 referandum, Türkiye'nin sandık başına gittiği beşinci referandum olmuştur. 367 sayısına kilitlenen siyasi kriz yaşanmış, TBMM'de 367 miktarını elde edemeyen AK Parti, Anavatan Partisi Genel Başkanı Erkan Mumcu'nun, "Cumhurbaşkanını halk seçsin" önerisini kabul etmiştir. Böylece onbirinci Cumhurbaşkanı halkın seçmesine yönelik Anayasa değişikliğini yapılmış ve kabul edilmiştir. Cumhurbaşkanı Ahmet Necdet Sezer, değişikliği referanduma götürmüş , Anayasa Mahkemesi'ne de başvurmuştur.

Sonuç itibariyle referandum süreci başlamış ve 22 Temmuz'da seçimleri yapılmıştır (Bozatay, 2011:124). Anayasa değişikliği 21 Ekim 2007'de referanduma sunulmuştur. Bu referandum Türkiye'de "siyasetin" vesayet düşüncesindekiler tarafından ve Anayasa Mahkemesi tarafından ertelenmemesi için yapılmıştır. Bu referandumun çoğunluk olarak evet oyu alması ile kabul edilmiştir. Öyle ki, Hayır oyu ise, yüzde 31,5'lik bir pay, Evet oyu yüzde 68,95 payı alması ile halk demokrasinin devam etmesini sağlamıştır (<https://www.setav.org/demokratik-bir-arac-olarak-referandum/>, 01.01.2019).

12 Eylül 2010 tarihinde tekrar bir referandum süreci başlamıştır. 2010 referandumunda yirmi altı maddelik anayasa değişiklik paketi oylanmıştır. Türkiye'de siyasete temelden etki edecek bir yarıma süreci başlamıştır. Anayasa değişiklik paketinin hazırlanmasına değin geçen sürede, TBMM'de yapılan görüşmeler ve referandum tartışmaları; siyasi hukukta ve siyasi kültürde değişikliklerin başlamasına neden olmuştur. Tüm bunların sonucunda bürokratik vesayet fiilen gerilemiştir. Referandum, BDP ve bazı sol görüşlere rağmen % 77,1 gibi yüksek miktarda bir katılımıla, %57,9 Evet, %42,1 Hayır oyu ile sonuçlanmıştır. Bu sonuçlar 2011'deki genel seçimlerine yansımıştır (Yılmaz, 2010:6-7).

12 Haziran 2011 seçimlerine gelindiğinde XXIV. Dönem Hükümeti belirlenmiştir. Seçim sonuçlarına etki eden bir çok faktör olmuştur. Adalet ve Kalkınma Partisi Türk siyasal tarihinde bir benzeri olmayan şekilde, üçüncü kez oy oranını arttırarak iktidarda kalma başarısını elde etmiştir. Bunun haricinde muhalefet partisi, CHP ile MHP ve BDP'nin destek vermesi ile bağımsızlar mecliste yer bulmuşlardır. AK Parti 2007 seçimlerine göre oyunu % 3,3 oranında arttırmış ancak buna rağmen meclisteki sandalye sayısı on beş azalmıştır. Bu durumun nedenleri, CHP'nin oyunu artırması, BDP'nin fazla oy aldığı bölgelerde oyunu 2007 yılına göre arttırmış olması ve iki seçim arasındaki süreçte YSK'nın milletvekillerinin bölgelere göre düzenlemeleridir. Bu nedenler dolayısı ile AK Parti beş milletvekili daha fazla çıkaramamıştır (Göksel vd., 2011:1). AK Parti, 2011'de yüzde seksen dokuz temsil oranı kazanarak Meclise girmiş ve daha geniş ve güçlü bir politika yürütmüştür (Miş vd., 2015:11). Abdullah Gül'ün Cumhurbaşkanlığı süresi dolunca 30 Mart 2014 yılında seçime gidilerek yüzde 59,79 oy oranı ile (<https://www.sabah.com.tr/secim/2014-cumhurbaskanligi-secimleri/>, Erişim tarihi:01.01.2019) Türkiye'nin yeni cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan seçilmiştir. Sonrasında 7 Haziran 2015 tarihinde Parlamento seçimleri yapılmıştır. XXV. Dönem çok kısa sürmüş, ancak uzlaşma sağlanamadığı için hükümet kurulamamıştır.1 Kasım 2015 tarihinde tekrar seçime gidilerek XXVI. Yasama Dönemi başlamıştır.

1.2. TARİHSEL SÜREÇTE MARDİN

1.2.1. Mardin'in Tarihi

Mardin, Fırat ve Dicle nehirleri arasında, bulunan bir dağın tepesinde kurulmuştur. Mezopotamya bölgesinin en eski şehirlerinden birisidir. Mardin'in çeşitli efsaneleri bulunmaktadır. Bu nedenle Mardin'in kuruluşu ile ilgili kesin bir şey söylemek mümkün değildir. Bunlardan birisi ; Pers hükümdarı Ardeşir'in (226-241) "Marde" isimli bir kavmi yöreye yerleştirmesi sonucu bu kavimden dolayı şehre de bu ismi vermişlerdir (Mardin İli 2011 Yılı Çevre Durum Raporu, 2011:16). Mardin adının nereden geldiği ile ilgili bir diğer efsanede, Güneş (2007)' in belirttiğine göre:

"Pers hükümdarının Mardin adında bir çocuğu amansız bir hastalığa yakalanır.Uzun süre hekimler hastalığa derman bulamazlar. Sonunda bazı hekimler çocuğun sağlığına kavuşması için hükümdara bir öneride bulunurlar. Öneri şudur; Mardin'in sağlığına kavuşması için etrafı açık yüksek bir Dağın tepesine uzun bir süre yaşaması gerekmektedir, bu özellikleri uygun bir yer aranmaya başlanır.

Ülkenin dört bir tarafında yapılan araştırmalar sonucunda Mardin'deki dağın (Kargalar Dağı) en uygun yer olduğuna karar verilerek hekimlerle birlikte buraya getirilir. Amansız hastalığa yakalanmış olan Pers hükümdarının Mardin adındaki çocuğu bu dağın tepesinde yaşamaya başladıktan sonra, çok geçmeden sağlığına kavuşur. Böylelikle burası yerleşim alanı olmaya başlar ve "Mardin" adını alır."

Mardin isminin menşei hakkında buna benzer birden fazla rivayet mevcuttur. O dönemden sonra Mardin'i yerleşim alanı olarak seçen Persler, Mecusi dinine bağlıydılar. Mardin'in ilk sakinleri Perslerin Mecusi dinine bağlı olmakla beraber Mecusi halkı bin yıla yakın bir sürede burada egemenliğini kurup ateşe taparak ibadet etmişlerdir. Hıristiyan dinine mensup olan Arsus Bin Cariř (Rum imparatoru Herakil'in akrabası) daha sonra Mecusilerin buradaki bin yıllık egemenliğine son vermiştir (Güneř,2007:6). Birçok kaynağa göre Mardin'in yerine "Merdin" isminin kullanıldığı görölmektedir. "Kaleler" anlamına gelen Merdin adı kentte birden çok kalenin var olmasından kaynaklanmaktadır. Kale kavramının kullanılmasının bir diğer nedeni de birbirini koruyan, kollayan doğal savunma ayrıca gözetleme işlevini üstlenen korunaklı yapıların var olmasıdır (Mardin İli 2011 Yılı Çevre Durum Raporu, 2011:16). Mardin için elde bulunan belgeler iğerisinde en eskileri Asur Kralı olan 1. Adad Nirari (Yaklaşık M.Ö.1305-1274) ve ođlu 1. Salmansır (M.Ö. 1274-1244) tarihlerine tekamül eder. Bu hükümdarlardan kalan kitabelerden anlaşılacağı üzere KASAIRI Dağları adlı bölgede Tur Abidin diğer ismi de Masius olan, günümüzde de bildiğimiz Mardin-Midyat bölgesidir. Bugün Mardin'in en eski tarihinin M.Ö. 4000'e kadar uzandığı bilinmektedir. M.Ö. 400 yılının sonlarından başlayarak Mezopotamya'nın tüm siyasi, kültürel ilerlemelerini en iyi şekliyle araştırmanın yanında kuzeydeki Mardin'in gerček Mezopotamya geleneklerini ifade ve temsil eden son bölgedir. Kısacası Mardin ne zaman ve kimler tarafından kurulduğu kesin olarak bilinmiyorsa da kuruluşunun Eski Ortadođu tarihine göre Subariler'e kadar dayandığı düşünölmektedir (Noyan, 2008:3). Farklı kaynaklarda da Mardin'in geğmişinin M.Ö. 800'lere dayandığı söylense de elde mevcut bir somut kaynak bulunmadığından kesin bir bilgi olamamaktadır (Dađ, 2007:10). Mezopotamya coğrafyasının Dođu-Batı, Kuzey-Güney bağlantılarının keşişme noktasında yer alan Mardin ve yöresi, tarih boyunca bir çok medeniyetin oluşumuna kaynaklık etmiş olan Mardin bu stratejik konumundan dolayı çeşitli dil, din ve etnik toplulukların meskeni haline gelmiştir.

Bu toplulukların bölge içerisindeki nüfusları, ekonomik faaliyetleri, sosyal tabakalaşmaları ve bütün bunların neden olduğu kültürel farklılıkların Mardin kent merkezinde vitrinsel bir çeşitlilik arz etmiştir (Özcoşar vd., 2007:109). Geçmişten günümüze Mardin'in bilinmekte olan tarihi dönemleri aşağıdaki tabloda verilmiştir:

Tablo.1.1.Mardin'in Kronolojik Tarihi (Dağ, 2007)

YIL	AÇIKLAMA
M.Ö.4500	Kuzey Mezopotamya'da Subariler'in hakimiyeti
M.Ö.3000	Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nin Hurri-Mitanni egemenliğine girmesi (Bölgede bu süreç içerisinde farklı dönemlerde Sümer, Akad, Elam, Babil, Hitit hakimiyetleri görülmüştür)
M.Ö.1243	Asurlar Dönemi (Bu dönemde Urartular da burada bir süre hakimiyet yaşamış)
M.Ö. 608	Medler Dönemi
M.Ö. 550	Persler Dönemi
M.Ö. 331	İskender (Roma İmparatorluğu) ve Diadoklar (Askeri Valiler) Dönemi
M.Ö. 312	Selökidler Dönemi (Zaman zaman Partların hakimiyetleri de olmuştur)
M.Ö.129	Abgar Beyliği (Urfa krallığı) Dönemi
M.S. 197	Roma İmparatorluğu Dönemi (Bu dönemde Mardin'deki sosyo-kültürel gelişimine etki eden önemli durum Hıristiyanlığın yayılışı ve Hıristiyanlığı benimseyen ilk topluluk olan Suriyeli Aramilerin kendilerini putperest Aramilerden ayırt edebilmek için Süryani adını alıp Mardin'in Süryanilerin önemli merkezlerinden olmasıdır.)
M.S. 241	Sasani Kralı Şahpur'un Nusaybin'i alması
M.S.297	Romalıların Nusaybini geri almaları
M.S.360	Sasanilerin Mardin ve Bölgesini geri almaları
M.S.361	Romalıların Mardin ve çevresini geri almaları
M.S.395	Bizans İmparatorluğu Dönemi (Bu dönemde Bölge Sasani ve Bizans devletleri arasında çok defa el değiştirmiştir.)
M.S.562	Sasani Kralı Hüsrev Anuşirvan'ın Mardin ve Nusaybin halkının bir bölümünü kendisini desteklemedikleri için kılıçtan geçirmesi
M.S.572	Sasani Kralı Hüsrev Anuşirvan'ın Mardin'i yağmalaması
M.S.589	Sasanilerin Nusaybin'i ele geçirmesi
M.S.640	Hız Ömer döneminde Müslüman Arapların İyaz Bin Ganem komutasında Mardin'i ele geçirmeleri
M.S.692	Emeviler Dönemi
M.S.750	Mardin ve çevresinde Abbasiler yönetiminin tanınması
M.S.837	Hamdaniler Dönemi (Al-i Hamdan zamanı)
M.S.863	Mardin'in Bizanslılar tarafından yağmalanması
M.S.894	Abbasi Halifesi Mu'tezid'in Mardin'i ele geçirmesi
M.S.930	Hamdaniler Dönemi (Abbasi Halifesi El-Müktedir'in Mardin'in de içinde bulunduğu Diyar'ı Rabia valiliğini Hamdaniler'den Nasuruddevle Hasan'a vermesi)
M.S.973	Bizanslıların Diyar-ı Rabia Bölgesini yağmalaması, Nusaybin ve yöresini işgal etmeleri
M.S. 977	Mervaniler Dönemi (Al-i Büveyh devleti)
M.S.1042	Mardin ve yöresinin Türkmen akımlarına uğraması ve Nusaybin'in yağmalanması
M.S.1086	Mardin'in Büyük Selçuklu Devleti'nin eline geçmesi

Tablo 1.1. (devam)

M.S.1104	Mardin'in Urfa Haçlı Kontu Baudovin tarafından yağmalanması
M.S.1106	I. Necmettin İlgazi'nin Mardin'i ele geçirmesi, Böylece Mardin Artuklu Devleti'nin kurulması
M.S.1127	Musul Valisi İmamaeddin Zengin'in Nusaybin'i ele geçirmesi
M.S.1147	Musul Valisi İmamaeddin Zengin'in oğlu Seyfettin Gazi'nin Mardin'i kuşatması
M.S.1183	Eyyubi Devleti kurucusu Selahaddin Eyyubi'nin Dara ve Nusaybin'i ele geçirmesi
M.S.1198	Eyyubi Sultan I. Adil Seyfeddin'in Mardin'i kuşatması, şehrin sur dışında kalan yerlerinin yağmalanması
M.S.1202	Eyyubi Sultan I. Adil Seyfeddin'in oğlu Eşref'in Mardin'i kuşatması ve Mardin Artuklularının Eyyubi egemenliğini kabul etmesi
M.S.1204	Eyyubilerin Kızıltepe'yi yağmalaması
M.S.1220	Diyarbakır Eyyubi Sultanı Melik Eşref'in Mardini kuşatması
M.S.1226	Diyarbakır Eyyubi Sultanı Melik Eşref'in Mardini yağmalaması
M.S.1231	Mardin ve çevresinin Moğollar tarafından yağmalanması
M.S.1236	Eyyubi Sultanı Melik El Kamil'in Kızıltepe'yi ele geçirmesi
M.S.1240	Anadolu Selçuklu Sultanı II. Gıyaseddin Keyhüsrev'in Eyyübiler tarafından alınan yerleri geri alması
M.S.1257	Yaşmut Komutasındaki Moğolların Mardin'i 8 ay süresince kuşatması ve Mardin Artuklularının Moğol hakimiyetini kabul etmeleri
M.S.1298	Memlüklüler tarafından Mardin ve Kızıltepe'nin yağmalanması
M.S.1315	Memlüklüler tarafından tekrar Mardin ve Kızıltepe'nin yağmalanması
M.S.1366	Karakoyunlu Bayram Hoca'nın Mardin'i Kuşatması
M.S.1383	Karakoyunlu Kara Mehmet'in Artuklu Melik'i İsa'yı yenmesi ve sonrasında aralarında barışın sağlanması
M.S.1394	Timur'un Mardin'i kuşatması ve sonrasında şehri yağmalaması
M.S.1401	Timur'un Mardin'i ikinci kez kuşatması
M.S.1407	Akkoyunlu Sultanı Kara Yülük Osman Bey'in Mardin'i kuşatması
M.S.1409	Mardin Artuklu Devleti'nin tarihe karışması, Mardin'in Karakoyunlu hakimiyetine girmesi
M.S.1432	Mardin'de Akkoyunlu Döneminin başlaması
M.S.1451	Karakoyunlu'ların Mardin'i kuşatması
M.S.1508	Safevi Devleti'nin kurucusu Şah İsmail'in Akkoyunlu Devletine son vermesi ve Mardin'in Safevi egemenliğine girmesi
M.S.1515	Yavuz Sultan Selim döneminde Osmanlıların Mardin'i ele geçirmeleri
M.S.1516	Safevilerin şehri Osmanlılardan geri almaları
M.S.1517	Mardin'in kesin olarak Osmanlıların eline geçmesi
M.S.1916	Atatürk'ün Mardin'e gelişi (13 Mart)
M.S.1917	Atatürk'ün Mardin'e ikinci gelişi (21 şubat)
M.S.1917	Atatürk'ün Mardin'e üçüncü gelişi (11 Mart)
M.S.1919	Kurtuluş Savaşı esnasında Mardin'in İngilizler tarafından alınmak istenmesi
M.S.1920	Mardin'in İngilizlerden sonra Fransızlar tarafından alınmak istenmesi

Yavuz Sultan Selim, 1517 Mısır seferinde Mardin Bölgesini Osmanlı'nın sınırları içerisine katmıştır. Osmanlı döneminde Diyarbakır'a bağlanmıştır. Bir süre Diyarbakır-Bağdat ve Musul Sancağı'nda kalmıştır. Ayrıca Mardin I. Dünya Savaşında ve Kurtuluş Savaşında işgale uğramamıştır.

Cumhuriyet'in ilan edilmesi sonrasında il olarak konumunu günümüze kadar sürdürmüştür (Mardin İli 2011 Yılı Çevre Durum Raporu, 2011:17).

1.2.2. Mardin'in Coğrafi Konumu

Tarihte çok önemli bir yer edinen Mardin, dünyanın en eski uygarlıklarının üzerinde kurulduğu, en verimli topraklara sahip bölgelerden biridir. Mardin, Anadolu ve Mezopotamya topraklarının kesiştiği bölgede yer alması bakımından tarih boyunca önemini korumuştur (Dağ, 2007:7). Kent, Diyarbakır havzası ve güneydeki büyük platform arasında bulunan az yükselteli Mardin platosunun güneyinde bulunan tepenin, Kızıltepe ovasının yamaçlarında kurulmuştur. Konumu nedeniyle verimli topraklara sahip Kızıltepe ovasına hakimdir. Mardin şehir olarak, 1000-1150 m yüksekliğinde eğimli bir alanda, Mardin Kalesi ise 1180-1200 m yükseklikte düzlük bir alanda yer almaktadır. Doğudan batıya 2500 m uzunluğunda, 500 m genişliğinde bir şerit şeklinde uzanan Mardin, fiziki özellikleri sebebi ile kapalı kent modeli kategorisinde yer almaktadır (Günel, 2006:105).

Mardin, Güneydoğu Anadolu bölgesinde yer almaktadır. Bölgenin doğusunda Şırnak ve Siirt, batısında Şanlıurfa, kuzeyinde Diyarbakır ve Batman illeriyle; güneyinde ise Suriye ülkesi ile sınır komşusudur (Dağ, 2007:8).

Mardin, coğrafi konumu itibarı ile yüksek bir mevkidedir. Büyük Rebia topraklarının bir parçası olmakla birlikte güneşe yakın ve dört mevsimin bir arada görüldüğü bir kenttir. Bir çok farklı bitki türünün ve meyvenin yetişmesine uygun bir iklime sahiptir. Rebia bölgesi, Mardin'den başlayıp Habur merkezine, Rakka'dan başlayıp Saara'ya kadar devam etmektedir. Mardin'in merkezinde 8000'den fazla ev, 800 dükkan, bir çok zanaat işlerinin yapıldığı yerler vardır. Mimarisi ile önemini koruyan ve çok yüksek bir yerde kurulu olan Mardin kentinde, yüze yakın camii, medrese ve mescit bulunmaktadır. Şehrin en tepesinden üç günlük yol mesafesi kadar bir manzara görülmektedir (Güneş, 2007:4-5). Mardin bölgesinde birden fazla vadi bulunmaktadır. Bu vadilerde verimli bağ ve bostanlar mevcuttur. Bütün vadilerde birbirinden farklı bağ, bahçe ve bostan meyveleri yetişmekte, yetişen en bilindik meyveler de erik ve kirazdır (Güneş, 2007:5). Mardin bölgesi, karasal bir iklime sahiptir. Genel olarak yazları sıcak ve kurak kışları ise ılık ve yağışlıdır. İç kesimlere doğru gidildiğinde diğer bölgelere kıyasla kışlar biraz daha sert geçmektedir. Yağışlar kış aylarında çoğunluktadır. Bölgenin bitki örtüsü bozkır olmakla birlikte bölge orman bakımından fakirdir (Dağ, 2007:9).

Mardin ilinde büyük akarsu bulunmasa da büyük akarsuların önemli kaynağı olan küçük dereler bulunmaktadır. Bu kaynakların önemlileri Şeyhan Deresi, Gümüş Çayı , Çağ Çağ Deresi, ve Savur Çayı'dır. Bu küçük derelerin, arazilerin sulanmasında önemli işlevi vardır. Çağ Çağ Deresi üzerinde bir baraj (Nusaybin Barajı) kurulmuştur (Dağ ,2007:9).

Mardin, topoğrafya koşullarının savunmaya elverişli olması, verimli toprakların fazla olması, suyun varlığı ve tarihi yollara yakın olması nedeniyle kent bugün bulunduğu bölgeye kurulmuştur (Günel, 2006:105). Mardin stratejik konumundan ötürü tarih süresince birçok devletin ele geçirmek için kıyasıya mücadele ettiği bir kale-şehir olmuştur. Ayrıca bu kadar önemli bir coğrafi konumu olması nedeniyle Mardin'in uzun bir zaman gelişemediği ve bu nedenle de daha büyük bir şehir haline gelemediğini de söylememiz yerinde olacaktır (Mardin Valiliği, 2012:157).

1.2.3. Mardin'in 2002-2015 Yılları Arasında Sosyal, Kültürel, İdari, Ekonomik ve Siyasi Yapısı

1.2.3.1. Mardin'in nüfusu ve idari yapısı

16.05.1990 tarihinde ve 3647 sayılı kanun ile Türkiye Cumhuriyeti'nin 1923'te sınır şehri olan Mardin'e bağlı Cizre, İdil ve Silopi İlçeleri Mardin'den ayrılarak aynı tarih ve kanunla kurulmuş olan Şırnak'a bağlanmış ve Gercüş İlçesi de Batman'a bağlanmıştır (Mardin Valiliği, 2012:159).

Türkiye idari bölünmesinde 1990 yılında yapılan değişiklik sonucu yerleşme kaybeden Mardin'in bugünkü yüzölçümü 8891 kilometrekaredir. Mardin ili, merkez ilçe olmak üzere Midyat, Kızıltepe, Nusaybin, Ömerli, Savur, Yeşilli, Mazıdağı, Derik ve Dargeçit ilçelerinden oluşmaktadır (Dağ, 2007:8).

2010 yılında Adrese dayalı nüfus kayıt sistemi sonuçlarına göre Mardin'in nüfusu 744,606 kişidir. Nüfusun şehirde yaşayan kısmı 428.899 kişi, belde ve köylerde yaşayan nüfus miktarı ise 315.707 kişidir. Yani oran olarak bakacak olursak şehirde yaşayanların oranı %58'ken köyde yaşayanların oranı %42'dir (Mardin Valiliği, 2012:159). 2009-2010 verilerine göre nüfus durumunu aşağıdaki tabloda inceleyebiliriz:

Tablo 1.2. Mardin Nüfus Göstergesi (Dicle Kalkınma Ajansı, 2010)

	MARDİN
Nüfus-2009(Kişi)	737.852
Nüfus-2010(Kişi)	744.606
Yıllık Nüfus Artış Hızı-2008-2009(‰)	-17,13
Yıllık Nüfus Artış Hızı-2009-2010(‰)	9,1
Yüzölçümü (kişi)	8.806
Nüfus Yoğunluğu (kişi/km ²)	85
Şehir Nüfusunun Toplam Nüfusa Oranı	0,58

Mardin'in 2012 yılı toplam nüfusu 773.026'dır. Mardin'in nüfus profilini genellikle genç nüfus oluşturur. 0-24 yaş grubu toplam nüfusun % 58'ini (451.125 kişi) oluşturmaktadır. Bu oran Türkiye geneli için % 42'dir. Mardin, genç nüfus oranı en yüksek olan dokuzuncu ildir (Dicle Kalkınma Ajansı, 2012:15). 2002 ve 2015 yılları arasında, nüfusun cinsiyete göre dağılımı aşağıdaki tabloda belirtilmiştir:

Tablo 1.3. Yıllara göre Mardin'in Nüfusu (TÜİK)

YILLAR	Nüfus Miktarı
2002	720.195
2003	724.946
2004	730.002
2005	735.267
2006	740.641
2007	745.778
2008	750.697
2009	737.852
2010	744.606
2011	764.033
2012	773.026
2013	779.738
2014	788.996
2015	796.591

Mardin'de kırsal kesimden kente göçüş nedeniyle, 2000 yılından sonra şehir nüfusundaki artış oranı köy nüfusundan daha fazla olmuştur. Yalnızca Mardin merkez değil taşıma kapasiteleri yüksek olan Kızıltepe, Midyat ve Nusaybin İlçeleri de bu göçlerden nasibini almıştır (Mardin İli 2011 Yılı Çevre Durum Raporu, 2011:141).

1.2.3.2. Mardin'in ekonomik yapısı

Mardin'in, tarihin her döneminde ekonomik ve ticari açıdan önemli bir yeri olmuştur. Özellikle Mezopotamya bölgesinde olması, en önemlisi de İpek Yolu gibi önem arz eden ticaret yolları üzerinde bulunması nedeniyle önemli bir yere sahiptir.

Mardin, Anadolu ve Arap Yarımadalariyla bağlantısı olan noktalardan birisi olması münasebetiyle önemini günümüze kadar korumuştur. Mezopotamya Bölgesinin ekonomik merkezlerinden biri olan Mardin'in geleneksel zanaatlar, tarım ve ticaret en temel ekonomik faaliyetleri olmuştur. Mezopotamya'nın kuzeyinde bulunan Mardin bulunduğu bölge tarih boyunca hep önem arz ettiğinden ekonomik olarak önemli bir yere sahiptir. Hatta batılı kaynakların o bölgeye "iki nehir" anlamına gelen Mezopotamya adını verme sebepleri Fırat ve Dicle Nehirlerinin suladığı bu verimli toprakların olmasıdır. Mardin'in bir diğer önemli ticaret yeri olan çarşılarında sadece erkekler istihdam etmiştir. Kadınlar iktisadi üretim yapamamıştır ancak, az sayıda da olsa evlerinin alt kısmında dokumacılık işlerine girişmişlerdir (Mardin Valiliği, 2012:153).

Mardin'deki ticaretin büyük ve önemli kısmını, Bağdat, Musul ve Halep şehirleri ile yapılan alışveriş ticareti oluşturmuştur (Özcoşar vd., 2007:116). Yapılan bu ticaret, 2003 yılında Irak' da başlayan savaştan dolayı kısmi etkilenmiştir. Özellikle Suriye'deki 2011 yılında başlayan iç savaştan ve yıkımlardan dolayı bu ticari faaliyetler önemini kaybetmiştir. Artuklular döneminde (1108-1406) Mardin'in ekonomisi dini ve sivil mimarisinde mükemmel taş işçiliğini kullanarak çok güzel eserler ortaya koymuşlardır. Dönemin maddi kültürdeki zenginliği, ekonomik hayatı ve siyasi iktidarı etkilemiştir. Artukoğulları döneminde Mardin'in zenginliğinin elde edilmesinde; istikrarlı ve adaletli idaresinin, eğitime ve kültüre verdiği önemin, en önemlisi de güçlü ekonomisinin büyük etkisi olmuştur. Beylikler döneminde sof (yün yaprağı) ve pamuklu dokumalarda bir önceki konumunu koruyan Mardin 12. yüzyılda pamuk tarımında iyi bir yere sahipti (Mardin Valiliği, 2012:156).

15. yüzyılda da dokuma endüstrisi alanında eski gücünü korumaya devam eden Mardin, 1516 yılında daha sonra çeşitli din ve ırklardan oluşan (Türk, Kürt, Arap, Süryani, Ermeni, Yahudi) insanları barındıran Mezopotamya bölgesindeki Osmanlı hakimiyetine geçmiştir. Farklı inançlara, değişik dillere sahip olmasından dolayı halk çok zengin bir kültüre sahip olmuş nitekim farklı alanlarda uzmanlaşmış tüccarlar, esnaflar, zanaatkarlar ortaya çıkmıştır (Mardin Valiliği, 2012:157). Mardin, Osmanlıya katıldığı yüzyılda ekonomisi canlı bir boyut kazanmış bu canlılık kendini üç şekilde göstermiştir. Bunlar; bölgeler arası ticaret, dokumacılık ve tarımsal faaliyet olan hayvancılıktır.

19. yüzyılda Mardin ekonomisi temelini yine bu üç kaynaktan almış ve dünya ekonomisinde ve Osmanlı ekonomisinde yaşanan yenilikler, farklılıklar Osmanlı coğrafyasını etkilediğinden Mardin ve çevresi de bundan paylarını almıştır. Bu dönemde Yeniçağ süresince hem ekonomik hem de siyasi bakımdan dünyanın sayılı devletlerinden olan Osmanlı 17. yüzyılda gerilemiş ve çöküş sürecine girmiştir. Bunun sonucunda da 19. yüzyılda ekonomik özgürlüğünü yitirmiş ve bundan dolayı da Mardin ekonomisi olumsuz etkilenmiştir. Ayrıca o bölgede yaşanan çatışmalar da Mardin'in ekonomisine olumsuz etki yapmıştır (Özcoşar vd., 2007:115). 19. yüzyıla gelince Osmanlı devleti askeri alanda yaşadığı eksiklik ve sıkıntıları gidermeden önce devletin içinde bulunduğu parçalanma tehlikesini nasıl atlatacağını düşünmüştür. Osmanlıdaki aydınlar ve bürokratlar, Osmanlı sınırları içerisinde yaşayan gayrimüslim olanlara ve devlet otoritesine karşı gelenlere bazı haklar verilmesiyle devletin otoritesinin güçlenerek parçalanma tehlikesinin ortadan kalkacağını düşünmüşlerdir. Bu durum ayrıca Osmanlı Devleti'nde Batılılaşma sürecini hızlandırmıştır. Bunun etkisiyle devlet yönetiminde, monarşik yapıdaki değişimde ve egemenliğin paylaşılmasında Batılılaşma süreci etkisini göstermiştir. Osmanlı'da Şer'i Hüccet , Sened-i İttifak ,Tanzimat Fermanı ve Islahat Fermanı egemenliğin paylaşım sürecine ve anayasal sürece gidişinin basamaklarıdır (Biçici, 2014:15-16).

19. yüzyılda ekonomik açıdan bir canlanma dönemi yaşaması nedeniyle önem arz eden Mardin'de, Osmanlı kayıtlarından han ve çarşıların ismi ve meslek çeşitleri çıkarılmıştır. Ayrıca Birinci Dünya Savaşı'ndan önce sayısı 3000'e kadar çıkan kaliteli ürünleri bulunan dokuma tezgahları Midyat ve Hasankeyfte yoğunlaşmıştır. Cumhuriyet'in ilk yıllarında Milli sanayi kurmak için hazırlanan Teşvik-i Sanayi Kanunu'nun getirmiş olduğu teşvikler sayesinde üç un fabrikası ve bir elektrik santrali kurulmuştur (Mardin Valiliği, 2012:158).

1927 yılında Mardin'de sanayi sayımında 881sanayi işletmesi mevcutken 1968'de Mardin kalkınmada birinci derecede öncelikli iller arasına alınsa da 1970'lerde altyapının yetersiz olması sonucu sanayi yeterince ilerleyememiştir. 1980'de 885 sanayi kuruluşu bulunan Mardin 1927 yılı ile kıyaslandığında gelişme olmadığını göstermiştir. Daha sonra Mardin ve çevresi kapsamlı projelere imza atmıştır.

GAP yatırımları sonucunda resmen faaliyete geçen Küçük Sanayi Sitesi (1984), Organize Sanayi Bölgesi (1992) ve Serbest Bölge'dir. Ancak bu projelerin

bir kısmı da maalesef aktifleştirememiştir (Mardin Valiliği, 2012:159). Mardin'de sanayiye olan istihdam Türkiye ortalamalarının altındayken tarım kolunda çalışanların istihdam oranı Türkiye ortalamalarının üstündedir. Türkiye'nin gelişmişlik sıralaması 2010 yılında Mardin turizmde elli yedinci, ekonomide altmış dokuzuncu ve sosyal gelişmişlikte yetmiş yedinci sıradadır. Mardin'de tarihi ve turistik değerlerin fazla olması Mardin'in dünyanın yaşanır SİT şehirlerinden olması ve turizm potansiyelini meydana getirmiştir. İl Özel İdaresi, Türkiye Kalkınma Bankası ve Kamu İktisadi Kuruluşlarının öncülük etmesi ile kurulan sanayi tesisleri ile Mardin'de sanayileşme başlamıştır (Mardin Valiliği, 2012:160).

1976'da inşaatına başlanıp 1992'de hizmete giren Mardin Organize Sanayi Bölgesi Mardin'in sanayisine katkı sağlamak ve bir yapılanma oluşturmak için kurulmuştur. Türkiye'nin en büyük doğal fosfor kaynağının bulunduğu Mazıdağı Fosfor Tesislerinin ülkemiz ekonomisi için önemli bir zenginlik kaynağı olsa da uzun zamandır atıl vaziyette olması sebebiyle yeniden ekonomiye kazandırmak için uygun işletim modelini seçip uygun yatırımların hayata geçirilmesi üzerinde durulmalıdır. Fosfat yatakları ve tesislerinin yeniden ülke ekonomisine kazandırılması için fizibilite çalışmaları yürüten Dicle Kalkınma Ajansı idari istikrara duyulan ihtiyacı gözler önüne sermektedir (Mardin Valiliği, 2012:161). Mardin'in sosyo-ekonomik gelişmişlik düzeyi en son 2000'deki haliyle aşağıdaki tabloda verilmiştir:

Tablo1. 4. Sosyo-Ekonomik Gelişmişlik (Büyük Şehir Olma Yolunda Bir Kent Mardin, 2013)

Sosyo-ekonomik Gelişmişlik Sırası	Mardin	TRC3
Sosyo-ekonomik Gelişmişlik Sırası (1996)	66	-
Sosyo-ekonomik Gelişmişlik Sırası (2003)	72	24/26

1.2.3.3. Mardin'in sosyal ve kültürel yapısı

Medeniyetler şehri olan Mardin'de birçok farklı ırktan ve dinden insanlar bir arada yaşamını yüzyıllarca sürdürmüştür. Mardin bölgesinde birden fazla boy ve aşiretler bulunmuştur. Bu boy ve aşiretlerin hepsi çok değişik köylere yerleşmiştir (Güneş,2007:5). Mardin'de geniş aile modeli geçerli olmuştur. Bunun sonucunda da bazı ailevi problemler, anlaşmazlıklar meydana gelmektedir.

Sosyal yapıyı ilgilendiren bir diğer önemli yapı da akrabalık ilişkilerinin kişilerin sosyal güvenliği konusunda çok etkin bir yer işgal etmesidir (Özcoşar vd., 2007:112-113). Mardin'de en öne çıkan özellik olan kültürel çeşitliliğin var olması nedeniyle tarihi süreçte farklı ırklardan ve dillerden kavimler ve aşiretler, dini topluluklar Mardin'de yaşamıştır. Bunun en önemli nedeni de insanlık tarihinin başlangıcında rol almış önde gelen dil ve ırk mensuplarının Hint Avrupa dillerinin ve Yahudi dilinin konuşulduğu bölge arasında konumlanmış olmalarından kaynaklanmaktadır. Türkler, Yahudiler, Aramiler, Süryaniler, Araplar, Ermeniler gibi farklı dili olan topluluklar ve kavimler Mardin'de yaşamıştır. Dini bakımdan Mardin'de Şemsilik gibi Pagan dinleri ile Musevilik Hıristiyanlık ve Müslümanlık gibi semavi dinlere inananlar bir arada yaşamayı başarmışlardır. Bu durum günümüzde de devam etmektedir. Kentin tarihi milattan önce 4000'lere kadar götürülse de bugün kent modern bir olguda devam etmektedir. Mardin'de önde gelen dinlerden Hıristiyanlık ve Müslümanlığa bakacak olursak Mardin'de yaşayan Hıristiyanlar mezhep olarak Doğu Hıristiyanlığı içerisinde bir gelişme göstermiştir. Aynı şekilde şehirde yaşayan Müslümanlar ise Sünnilik içinde yer alan Hanefi ve Şafii mezheplerine mensup bulunmaktadır (Mardin Valiliği, 2012:81-82). Bütün büyük medeniyetlerde olduğu gibi, Mardin'in şehir medeniyetinin meydana gelmesinde bir çok farklı kültürün ve amillerin etkisi vardır. Bu şehir medeniyetinin oluşmasında Mardin'de Müslüman oluşumunun büyük etkisinin yanında, farklı din, mezhep ve milliyetteki insanların mardinde hısımlık yoluyla girmiş olmalarının da etkisi büyüktür. Böylece Mardin'deki müslüman ve farklı dinlerdeki insanlar tek vücut haline gelmiştir (Noyan, 2013:126).

Mardin'e günümüz açısından bakacak olursak, bir açıdan tarihi arka plandan diğer bir açıdan moderniteden beslenmekte olan Arap-Kürt kimliklerinin gizli çatışmalarına sahne olmuştur. Başka bir açıdan ise sayısı azalmış olan Süryaniler ve Yezidiler de dahil edilerek postmodernizmin samimiyetinin pek olmadığı ve çok kültürlülüğün dillendirildiği bir ara döneme şahit olunmaktadır (Özcoşar, 2017:20). Günümüzde önemli bir yer daha edinmeye başlayan ve birçok amacın oluşturduğu tarihi Mardin, bugün kültür turistlerine sunulabilecek önemli ve çekici bir hal almıştır. Şehirdeki dini tesislerin kapladığı alana bakıldığında durum daha net görülmektedir. Tarihi mirasının zengin olması sayesinde, şehrin dini tesis alanlarının toplam şehirselleşmiş alan içindeki oranı %2.21 olarak belirtilmektedir.

Bu oran ile Mardin'in, Manisa'dan (%23.44) sonra Türkiye'de dini tesislerin en fazla alan kapladığı ikinci şehir olduğu belirlenmiştir (Günel, 2006:107).

Mardin, bölgede yaşayan bütün etno-kültürel yapıların yararlandığı büyük bir havuz gibidir. Burada yapılacak olan katma değerler, geleceğe yönelik maddi manevi yatırımlarla gelecekte şekillenebilir.

1.2.3.4. Mardin'in siyasi yapısı

Mardin'in Osmanlılar tarafından alındığı sıralarda Şah İsmail'in Şii bir politika ve yayılma hareketine karşı Sünni bir itikatla karşı koymaya çalışan Yavuz Sultan Selim İdris Bitlis'i önemli bir bilim adamı olması ve onun teklifi ile Mardin ciddi bir direniş göstermeden teslim olmuştur. 1516 yılından itibaren kesin olarak Osmanlı Devleti'ne katılan Mardin'de aşiret isyanları ve anlaşmazlıkları idari yapıda bir karmaşıklık meydana getirerek idari yapıyı etkilemiştir. (Kankal vd., 2007:209)

Mardin'de şehir merkezinin yerleşiminin ana unsuru olan mahalle Osmanlı şehrinin de hem idari, iktisadi ve içtimai bir bütün olarak temel yerleşim birimidir. Mahallenin işlerinin yürütülmesinde söz sahibi olan mahalle sakinleri, mahallenin camisi, mescidi, mektebi ve çeşmesi gibi konularda sorumluluk sahibiydi. 18. yüzyılda Mardin ekonomik açıdan canlı bir dönem yaşamıştır (Kankal vd., 2007:211-212). Osmanlı-Safevi arasında 1516 yılında meydana gelen Çaldıran Savaşı'nın sonucunda Mardin Osmanlı idaresine girmiştir. Tanzimat ile beraber Osmanlı yönetiminde bazı yapısal değişiklikler meydana gelmiştir. Ülke bu dönemde eyalet, sancak ve kaza olarak ana yönetim birimlerini ayırmış ayrıca Tanzimat Mardin'de geç uygulanmasına rağmen bölgenin klasik yapısını etkilemiştir. Tanzimat'la beraber doğmuş olan yeni vergi sistemi ve bu hareket sisteminin yerel güç dengesinde değişiklik yapması sonucunda bölgede bazı isyanlar çıkmış ancak bu isyanlar da bastırılmıştır (Özcoşar vd., 2007:109-110). Mardin iç dinamiği, kararlı ve sürekli değerlendirilerek tekrardan üretim, medeniyet ve ticaret merkezi olması için kararlılıkla gelişen, insanların güven içerisinde hayatını sürdürmek istediği bir bölge olmayı hak etmektedir. Bunun gerçekleşebilmesi için de üniversiteler, yerel yönetimler, sivil toplum kuruluşları, kamu kurum ve kuruluşları, özel sektör temsilcileri vs. toplumun geri kalan kesiminin katkılarıyla Mardin'de daimi kalkınma planlarıyla en güzel yarımlara gidecektir (Mardin Valiliği, 2012:166).

Mardin'in siyasal hayatına baktığımızda, özellikle milletvekili seçimlerinde Mardin şehir merkezinin adaylar ve partiler üzerinde önemli derecede bir etkisi olmuştur ve buna tarihsel süreç içerisinde siyasal temsile de önemli miktarda etki etmiştir. Mardin'deki siyasetin boyutlarına ve işleyişine bakacak olursak; tarihsel süreçte merkez-çevre yaklaşımı açısından, yerel merkezin “yerel çevre” üzerindeki belirleyiciliği nasıl elde ettiğini ve son zamanlarda çevrenin siyasal temsilde artan etkisinin gözlemlenebilmesine imkan vermesi açısından ilginç bir örnektir (Öztürk ve Ertürk, 2013:210). Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgeleri 1990'lı yıllarda yoğun şekilde göç vermiştir. Yaşanan bu göçlerin en önemli nedenlerinden biri; Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgelerinde baş gösteren terör hareketleridir. Güvenlik güçleri tarafından köylerin boşaltılması nedeniyle halk şehir merkezlerine göç etmek zorunda kalmıştır. Halk bu göçlerin bir kısmını güvenlik kaygısı nedeniyle bir kısmını kendi istekleri ile yaparken bir kısmının da köyleri devlet tarafından boşaltılmıştır (Öztürk ve Ertürk, 2013:212). Daha sonra terörle mücadele operasyonunun tamamlanmasıyla tekrar köye dönüş projesi meydana gelmiştir. Bu konuda da yaşanan maddi, manevi bir çok yıkım ve sorunun çözümü için 2002-2015 yılları arasında faaliyet gösteren milletvekillerinin özellikle de 22. dönem milletvekillerinin konuşmalarından ve faaliyetlerinden anlaşılacağı üzere bu sorunlara el atılması ile ilgili taleplerde bulunularak çözüm arayışında bulunmuşlardır.

1.3. 1920-2002 YASAMA YILLARI ARASINDA MARDİN MİLLETVEKİLLERİNİN BİYOGRAFİLERİ

Bu dönemlerde Mardin'de toplam yetmiş Milletvekili seçilmiştir. Milletvekillerine cinsiyete göre bakıldığında, seçilen bütün milletvekillerinin erkek olduğu görülmektedir. Mardin'de III ve XVII. dönemlerde beş tane, VII, IX ve X. dönemlerde yedi tane, VIII. dönemde on tane, VI ve XI. dönemlerde sekiz tane, IV. dönemde üç tane ve diğer dönemlerde altışar tane milletvekili seçilmiştir. 1920-2002 yılları arasında görev alan Meclis Başkanları'nın sayısı VIII. dönemde üç tane, XIV, XVIII, XIX, XX ve XXI. dönemlerde ikişer tane olmak üzere toplam 28 tanedir. 1920-2002 yılları arasında görev yapan milletvekillerinin biyografilerinin özetleri aşağıda verilmiştir.

1.3.1. Derviş Bey (URAL)

1865 yılında Mardin'de doğmuştur. Babasının adı Hıdır, annesinin adı Zeynep'tir. Rüştîye Mektebi ve Kasımpaşa Medresesi'nde eğitim almıştır.

Mardin Koçhisar Bucak Müdürlüğü, Koçhisar Konak Komutanlığı ve Birinci Sınıf Nahiye Müdürlüğü mesleklerini yürütmüştür. I. ve II. Dönem Mardin Milletvekilliği yapmıştır. Evli ve bir çocuk babası olan Derviş Bey, 8 Nisan 1925 tarihinde vefat etmiştir (TBMM Albümü, 2010:49).

1.3.2. Esat Bey (ÖNEN)

1873 yılında Mardin'de doğmuştur. Babasının adı Abdurrahman, annesinin adı Hori'dir. Rüştîye Mektebi'nden mezun olmuştur. Bildiği yabancı dil Arapçadır. Vilayet Nüfus Başkatipliği ve I. Dönem Mardin Milletvekilliği yapmıştır.

Evli ve 3 çocuk babası olan Esat Bey, 19 Eylül 1936 tarihinde vefat etmiştir (TBMM Albümü, 2010:49).

1.3.3. Hasan Tahsin Bey (ARTIKI)

1859 yılında Mardin'de doğmuştur. Babasının adı Ahmet, annesinin adı Kahle'dir. Eğitimini İdadi Mektebinde tamamlamıştır. Arap, Fars ve Fransız yabancı dillerini bilmektedir. Aşar Başkatipliği; Cizre, Midyat, Hamidiye, Nusaybin Mal Müdürlüğü ve Mardin Livası Baş Tahsildarlığı mesleklerini yürütmüştür. Evli ve 3 çocuk babası olan Hasan Tahsin Bey, 12 Eylül 1921 tarihinde vefat etmiştir (TBMM Albümü, 2010:49).

1.3.4. İbrahim Bey (TURHAN)

1880 yılında Mardin'de doğmuştur. Babasının adı Derviş Ali, annesinin adı Fatma'dır. Rüştîye Mektebinde okumuştur. Arap yabancı dilini bilmektedir. I. Dönem Mardin Milletvekilliği yapmıştır. Evli ve iki çocuk babası olan İbrahim Bey, 9 Ağustos 1968 tarihinde vefat etmiştir.

1.3.5. Mitat Bey (Mithat Milli)

1874' te Mardin'de doğmuştur. Babasının adı Yunus, annesinin adı Meryem'dir. Rüştîye Mektebi'nden mezun olmuştur. Arapça yabancı dilini bilmektedir. Osmanlı Meclis-i Mebusan'ın IV. Dönem Mardin Mebusu ve I. Dönem

Mardin Milletvekilliği yapmıştır. Evli ve 6 çocuk babası olan Mithat Bey, 17 Aralık 1923 tarihinde vefat etmiştir.

1.3.6.Necip Bey (Mehmed Necip GÜVEN)

1876 yılında Mardin'de doğmuştur. Babasının adı Mehmet Emin, annesinin adı Emine'dir. Hususi Mektebi'nden eğitim almıştır. I. ve II. Dönem Mardin Milletvekilliği yapmıştır. Evli ve yedi çocuk babası olan Necip Bey, 10 Ocak 1960 tarihinde vefat etmiştir (TBMM Albümü, 2010:50).

1.3.7. Abdulgani Bey (Abdulgani ENSARİ)

1885'te Mardin'de doğmuştur. Babasının adı İsmail, annesinin adı Naime'dir. Harbiye Mektebi'nden mezun olmuştur. Arapça ve az düzey Fransızca dillerini bilmektedir.

I. Dönem Siverek ve II. Dönem Mardin Milletvekilliği yapmıştır. Evli ve 8 çocuk babası olan Abdulgani Bey, 17 Eylül 1974 tarihinde vefat etmiştir (TBMM Albümü, 2010:112).

1.3.8. Abdurrezzak Bey (Abdurrezzak ŞATANA)

1879 yılında Mardin'de doğan Abdurrezzak Bey'in babasının adı Hızır annesinin adı Naime'dir. Rüştüye ve özel mektep mezunudur. Yabancı dil olarak Arap dilini bilmektedir. II, III, IV,V. ve VIII. Dönem Mardin Milletvekilliği yapmıştır. Evli ve 10 çocuk babası olan Abdurrezzak Bey, 24 Şubat 1948 tarihinde vefat etmiştir (TBMM Albümü, 2010:493).

1.3.9. Ali Rıza Bey (ERTEN)

1887'de Mersin'de doğmuştur. Babasının adı Abdullah, annesinin adı Hatice'dir. Halkalı Yüksek Ziraat Okulu'ndan mezun olmuştur. Fransa'da ihtisas yapmıştır. Fransız yabancı dilini bilmektedir. II. Dönem ara seçimde III, IV, V, VI, VII, VIII. ve IX. Dönemlerde CHP Mardin Milletvekilliği yapmıştır. Evli olan Ali Rıza Bey, 14 Mayıs 1964 tarihinde vefat etmiştir (TBMM Albümü, 2010:585).

1.3.10.Yakup Kadri Bey (KARAOSMANOĞLU)

1889 yılında Manisa'da doğmuştur. Babasının adı Abdulkadir, annesinin adı İkbâl'dir. İstanbul Hukuk Mektebini terk etmiştir.Yabancı dil olarak Alman ve

Fransız dillerini bilmektedir. II. ve III. Dönem Mardin Milletvekilliği yapmıştır. Kadro Dergisi'nin kurucusudur. Evli olan Yakup Kadri Karaosmanoğlu, 13 Aralık 1974 tarihinde vefat etmiştir (TBMM Albümü, 2010:113).

1.3.11. İrfan Ferit Bey (Ahmet İrfan ALPAYA)

1884 yılında İstanbul'da doğmuştur. Babasının adı Osman Ferit, annesinin adı Esmâ Şayan'dır. Harp Okulu ve İstanbul Hukuk Mektebi'nden mezun olmuştur. Fransız yabancı dilini bilmektedir. III, IV, V, VI. Dönemlerde Mardin Milletvekilliği yapmıştır. Ayrıca VII. ve VIII. Dönemlerde CHP Mardin Milletvekilliği yapmıştır. Evli ve bir çocuk babası olan İrfan Ferit Bey, 2 Ocak 1951'de vefat etmiştir (TBMM Albümü, 2010:492).

1.3.12. Nuri Bey (Mehmet Nuri URAL)

1869'da Trabzon'da doğmuştur. Babasının adı Mehmet (Salih Rasih), annesinin adı Makbule'dir. Fransa Alfor Baytar Okulu'ndan mezun olmuştur. Fransız yabancı dilini bilmektedir. III. Dönem Mardin Milletvekilliği yapmıştır. Evli ve iki çocuk babası olan Nuri Bey, 18 Nisan 1942 tarihinde vefat etmiştir (TBMM Albümü, 2010:164).

1.3.13. Osman Necati DİNÇER

1878 yılında Lefke Osmaniye'de (Günümüzde Bilecik İli'nin İlçesi) doğmuştur. Babasının adı Şakir, annesinin adı Emine Muhibbe'dir. Hukuk Mektebi'nden mezun olmuştur. Az düzeyde Fransız yabancı dilini bilmektedir. V. Dönem Mardin Milletvekilliğini yapmıştır. Evli ve 4 çocuk babası olan Osman Dinçer, 18 Ocak 1942 tarihinde vefat etmiştir.

1.3.14. Ahmet Hilmi ÇORUK

1888 yılında İstanbul'da doğmuştur. Babasının adı İbrahim Şükrü, annesinin adı Cemile'dir. Hukuk Mektebi'nden mezun olmuştur.

V. Dönem Mardin Milletvekilliği yapmıştır. Evli ve 4 çocuk babası olan Hilmi Çoruk, 11 Aralık 1947 tarihinde vefat etmiştir.

1.3.15. Hasan Edip ERGİN

1884 yılında İstanbul'da doğmuştur. Babasının adı Ali Kemal, annesinin adı Emine'dir. Hukuk Mektebi'nden mezun olmuştur. V ve VI. Dönemlerde Mardin Milletvekilliği yapmıştır.VII. Dönem'de de CHP Mardin Milletvekilliği yapmıştır. Evli ve iki çocuk babası olan Edip Ergin, 30 Ağustos 1949 tarihinde vefat etmiştir (TBMM Albümü, 2010:417).

1.3.16. Ali Rıza LEVENT

1893 yılında Girit'te doğmuştur. Babasının adı Osman, annesinin adı Gülsüm'dür. Askeri Tıbbiye Mektebi'nden mezun olmuştur. Roma Sıtma Mektebinde ihtisas yapmıştır. Fransız, Alman ve Rum yabancı dillerini bilmektedir. V. ve VI. Dönem Mardin Milletvekilliği yapmıştır. Türk Ocakları kurucu üyesidir. Evli olan Rıza Levent, 19 Kasım 1974 tarihinde vefat etmiştir.

1.3.17. Muhittin BİRGEN

1885 yılında İstanbul'da doğmuştur. Babasının adı Ömer Lütfi, annesinin adı Ayşe Fazilet'tir. Darülfünun edebiyat şubesinden eğitim almıştır. Fransız, İngiliz ve Alman dillerini az düzeyde bilmektedir. Rus, Arap ve Fars yabancı dillerini ise iyi düzeyde bilmektedir. Eğitimini İktisat İçtimaiyat üzerinde tamamlamıştır. Osmanlı Meclis-i Mebusan III. Dönem Çorum Mesbusluğu görevlerini yürütmüştür. VI. Dönem Mardin Milletvekilliği yapmıştır. Evli ve bir çocuk babası olan Muhittin Birgen, 1959 yılında vefat etmiştir.

1.3.18. Şevket Seyfi Paşa DÜZGÖREN

1880 yılında İstanbul'da doğmuştur. Babasının adı Rıza, annesinin adı Hoşfelek'tir. Erkan-ı Harbiye Mektebi'nden mezun olmuştur. Fransız dilini ve az düzeyde Rus yabancı dilini bilmektedir. VI, VII ve VIII. Dönem CHP Mardin Milletvekilliğinin yanı sıra Gümrük ve İnhisarlar Encümeni Reisliği yapmıştır. Evli ve 3 çocuk babası olan Seyfi Paşa, 27 Aralık 1948 tarihinde vefat etmiştir (TBMM Albümü, 2010:492).

1.3.19. Hasan Safyettin MENEMENCİOĞLU

1891 yılında İstanbul'da doğmuştur. Babasının adı Osman, annesinin adı Sabiha'dır. Hukuk eğitimi almıştır. Fransız yabancı dilini bilmektedir.

VI. Dönem Mardin Milletvekilliği yapmış ve VII. Dönem'de de CHP Mardin Milletvekilliği yapmıştır. Evli ve 3 çocuk babası olan Hasan Seyfettin, 17 Temmuz 1952 tarihinde vefat etmiştir (TBMM Albümü, 2010:417).

1.3.20. Mehmet Halit ONARAN

1881 yılında İzmir'de doğmuştur. Babasının adı Mahmut, annesinin adı Şerife'dir. İdadi ve Hususi Mekteplerinde eğitimini tamamlamıştır. Fransız ve Arap yabancı dillerini bilmektedir. III. Dönem Kars, IV ve V. Dönem Burdur, VI. Dönem Mardin Milletvekilliği görevini yürütmüştür. Evli ve 3 çocuk babası olan Onaran, 18 Mart 1964 tarihinde vefat etmiştir (TBMM Albümü, 2010:348).

1.3.21. Abdülaziz URAS

1901 yılında Mardin'de doğmuştur. Babasının adı Selim, annesinin adı Emine'dir. Askeri Tıbbiye Mektebinden ve İsviçre'de Elektroteknik Fakültesi'nden mezun olmuştur. Arap, Fransız ve az düzeyde Alman yabancı dillerini bilmektedir. VII, VIII, IX, ve XI. Dönem CHP Mardin Milletvekilliği görevlerinde bulunmuştur. Evli ve 4 çocuk babası olan Uras, 22 Mart 1985 tarihinde vefat etmiştir (TBMM Albümü, 2010:742).

1.3.22. Ömer Lütfi ÜLKÜMEN

1904 yılında Kahramanmaraş'ta doğmuştur. Babasının adı Mesut, annesinin adı Hanım'dır. Berlin Üniversitesi Yüksek Ziraat Fakültesi Tıbbi İlimler Bölümü'nden ve Berlin Veraset Enstitüsü ve ile Kaiser Wilhelm Nebat Islahı Araştırma Enstitüsü'n'de ihtisas yapmıştır. Alman ve Fransız yabancı dillerini bilmektedir. VII. dönem CHP Mardin Milletvekilliği yapmıştır. Evli ve bir çocuk babası olan Ülkümen, 5 Mart 1982 tarihinde vefat etmiştir (TBMM Albümü, 2010:418).

1.3.23. Mehmet Kamil BORAN

1907 yılında Mardin'in Savur ilçesinde doğmuştur. Babasının adı Abdusselam, annesinin adı Atiye'dir. Ankara Adliye Hukuk Mektebinde Hukuk ve Basın bölümlerinden mezun olmuştur. CHP VIII, IX ve XI. Dönem Mardin Milletvekilliği görevlerinde bulunmuştur. Medeni durumu bekar olan Boran, 7 Şubat 1988 tarihinde vefat etmiştir (TBMM Albümü, 2010:659).

1.3.24. Mehmet Şemsettin EK MEN

1915 yılında Batman'ın Gercüş ilçesine bağlı Başarköy Beldesinde doğmuştur. Babasının adı Bedrettin, annesinin adı Vesile'dir. Ankara Adliye Hukuk Mektebi'nden Hukuk bölümünden mezun olmuştur. VIII. Dönem ara seçim CHP Mardin Milletvekilliği görevini yürütmüştür. Evli ve 3 çocuk babası olan Ekmen, 28 Aralık 1973 tarihinde vefat etmiştir (TBMM Albümü, 2010:492).

1.3.25. Abdülkadir KALAV

1911 yılında Mardin'de doğmuştur. Babasının adı Şeyhmus Musa, annesinin adı Ayşe'dir. Ortaokuldan mezun olmuştur. Arap yabancı dilini bilmektedir.

VIII. Dönemde Mardin CHP, Bağımsız ve Demokrat Partilerden, IX, ve X. Dönemler'de Demokrat Parti Mardin Milletvekilliği yapmıştır. Evli ve 3 çocuk babası olan Kalav, 3 Ocak 1974 tarihinde vefat etmiştir (TBMM Albümü, 2010:659).

1.3.26. Yusuf Sıtkı MARDİN

1916 yılında İstanbul'da doğmuştur. Babasının adı Ali Zeynel Abidin, annesinin adı Fatma Betül Nisa'dır. İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi'nden mezun olmuştur. İngiliz ve Fransız yabancı dillerini bilmektedir. VIII. Dönem ara seçim CHP Mardin Milletvekilliği görevini sürdürmüştür. Evli ve iki çocuk babası olan Sıtkı Mardin, 6 Ocak 1995 tarihinde vefat etmiştir (TBMM Albümü, 2010:492).

1.3.27. Mehmet Kazım SEVÜKTEKİN

1877 yılında İstanbul'da doğmuştur. Babasının adı Mehmet Şevki, annesinin adı Şayeste'dir. Harp Okulundan mezun olmuştur. Fransız ve Alman yabancı dillerini bilmektedir. III. ara seçim, IV, V, VI ve VII. Dönem Diyarbakır Milletvekilliği, VIII. Dönem CHP Mardin Milletvekiliği görevinde bulunmuştur. V ve VI. Dönem Milli Müdafaa Encümeni Başkanlığı yapmıştır. İstiklal Madalyası Takdirnamesinin ve çeşitli nişan ve madalyaların sahibidir. Bekar ve 3 çocuk babası olan Mehmet Kazım, 1 Nisan 1949 tarihinde vefat etmiştir (TBMM Albümü, 2010:493).

1.3.28. Abdurrahman BAYAR

1916 yılında Mardin'de doğmuştur. Babasının adı Abdulcelil, annesinin adı Bedriye'dir. İstanbul Hukuk Fakültesi'nde Ceza Hukuku bölümünden mezun olmuştur. Arap yabancı dilini bilmektedir. IX ve X. Dönem Demokrat Parti Mardin Milletvekilliği yapmıştır. Evli ve 5 çocuk babası olan Bayar, 14 Ocak 1990 tarihinde vefat etmiştir (TBMM Albümü, 2010:659).

1.3.29. Mehmet Cevdet ÖZTÜRK

1911 yılında Mardin'de doğmuştur. Babasının adı Rıfat, annesinin adı Fatma'dır. Fen Fakültesi Eczacılık Okulu'ndan mezun olmuştur. Fransız yabancı dilini bilmektedir. IX ve X. Dönem Demokrat Parti Mardin Milletvekilliği yapmıştır. Evli ve 3 çocuk babası olan Öztürk, 8 Ekim 1995 tarihinde vefat etmiştir (TBMM Albümü, 2010:659).

1.3.30. Kemal TÜRKOĞLU

1911 yılında Mardin'de doğmuştur. Babasının adı Mustafa, annesinin adı Fatma'dır. Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi'nden mezun olmuştur. Berlin ve İsviçre'de Siyasi İlimlerden doktorasını tamamlamıştır. Alman ve Fransız yabancı dillerini bilmektedir. IX. Dönem Bağımsız Mardin Milletvekilliği yapmıştır. Medeni durumu evli olan Türkoğlu, 12 Mart 2005 tarihinde vefat etmiştir (TBMM Albümü, 2010:586).

1.3.31. İbrahim Ethem AYBAR

1911 yılında Mardin'de doğmuştur. Babasının adı Ahmet, annesinin adı Şerife'dir. Eğitimini lisede tamamlamıştır. Mardin Belediye Başkanlığı görevini yürütmüştür. X. Dönem Demokrat Parti Mardin Milletvekilliği yapmıştır. Evli ve 6 çocuk babası olan Aybar, 3 Ocak 1984 tarihinde vefat etmiştir (TBMM Albümü, 2010:659).

1.3.32. Bahattin ERDEM

1905 yılında Mardin'in Savur ilçesinde doğmuştur. Babasının adı Abdulkerim, annesinin adı Hasibe'dir. Rüştüye Mektebi'nden mezun olmuştur. X. dönem Demokrat Parti Mardin Milletvekilliği yapmıştır. Evli ve 9 çocuk babası olan Erdem, 8 Şubat 1997 tarihinde vefat etmiştir (TBMM Albümü, 2010:659).

1.3.33. Abdulhalim ŞATANA

1904 yılında Mardin'de doğmuştur. Babasının adı Şehmus, annesinin adı Fatma'dır. Diyarbakır Öğretmen Okulu'nda eğitimini tamamlamıştır. X. Dönem Demokrat Parti Mardin Milletvekiliği yapmıştır. Evli ve 8 çocuk babası olan Şatana, 17 Temmuz 1978 tarihinde vefat etmiştir (TBMM Albümü, 2010:659).

1.3.34. Reşit Kemal TİMÜROĞLU

1894 yılında Şanlıurfa'da doğmuştur. Babasının adı Mehmet Salih, annesinin adı Emine'dir. Arapça ve Farsça yabancı dillerini bilmektedir. Eğitimini hukuk üzerine tamamlamıştır. IX. Dönem Urfa ve X. Dönem Demokrat Parti Mardin Milletvekiliği yapmıştır. Evli ve 7 çocuk babası olan Timuroğlu, 1 Haziran 1986 tarihinde vefat etmiştir (TBMM Albümü, 2010:659).

1.3.35. Mehmet Ali ARIKAN

1921 yılında tarihinde Midyat Estel'de doğmuştur. Babasının adı Mahmut, annesinin adı Hatice'dir. Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi'nden mezun olmuştur. Arapça ve İngilizce yabancı dillerini bilmektedir. Evli ve 5 çocuk babası olan Arıkan, XI. ve XII. Dönem CHP Mardin Milletvekiliği yapmıştır (TBMM Albümü, 2010:813).

1.3.36. Abdulvahap DİZDAROĞLU

1923 yılında Mardin'de doğmuştur. Babasının adı Salih, annesinin adı Vesile'dir. İstanbul Üniversitesi Tıp Fakültesi bölümünden mezun olmuştur. Fransızca, İngilizce, Arapça yabancı dillerini bilmektedir. Evli ve iki çocuk babası olan Dizdaroğlu, XI., XII. CHP ve XVIII. ANAP Dönem Mardin Milletvekiliği görevini yürütmüştür. Kurucu Meclis Mardin İli Temsilciliği (06.01.1961-15.10.1961) görevini yürütmüştür (TBMM Albümü, 2010:1219).

1.3.37.Şevket DURSUN

1914 yılında Rize'de doğmuştur. Babasının adı Hacı Dursun, annesinin adı Halime'dir. Hukuk Fakültesi'nde eğitim almıştır. Dursun, az düzeyde Fransızca ve Arapça dillerini bilmektedir. XI. Dönem CHP Mardin Milletvekiliği yapmıştır. Evli ve 4 çocuk babası olan Dursun, 8 Kasım 1976 tarihinde vefat etmiştir (TBMM Albümü, 2010:742).

1.3.38. Abdulhalim KERMOOĞLU

1917 yılında Mardin'de doğmuştur. Babasının adı Mehmet Ali, annesinin adı Hatice'dir. İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi'nden mezun olmuştur. Arapça ve az düzeyde Fransızca yabancı dillerini bilmektedir. XI. Dönem CHP Mardin Milletvekilliği yapmıştır. Medeni durumu evli olan Kermooğlu, 12 Haziran 2005 tarihinde vefat etmiştir (TBMM Albümü, 2010:742).

1.3.39. Hasan Reşit TANKUT

1891 yılında Elbistan'da doğmuştur. Babasının adı Reşit, annesinin adı Fatma'dır. Mülkiye Mektebi'nde eğitimini tamamlamıştır. Az düzey Almanca, Fransızca ve Arapça yabancı dillerini bilmektedir.

IV. Dönem Muş, V, VI, VII. ve VIII. Dönem Maraş, IX. Dönem Hatay ve XI. Dönem CHP Mardin Milletvekilliği yapmıştır. İstiklal madalyasının sahibidir. Evli ve 3 çocuk babası olan Tankut, 18 Şubat 1980 tarihinde vefat etmiştir (TBMM Albümü, 2010:742).

1.3.40. Selim TELLİAĞAOĞLU

1914 yılında Mardin Mazıdağı İlçesinde dünyaya gelmiştir. Babasının adı Ömer, annesinin adı Hedi'dir. Eğitimini Ortaokulda tamamlamıştır. XI. Dönem CHP Mardin Milletvekilliği görevini yürütmüştür. Evli ve 4 çocuk babası olan Telliagaoglu, 8 Nisan 1993 tarihinde vefat etmiştir (TBMM Albümü, 2010:742).

1.3.41. Esat Kemal AYBAR

1923 yılında Mardin'de doğmuştur. Babasının adı Abdülkerim, annesinin adı Hamdiye'dir. Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesinden mezun olmuştur. XII. Dönem (CKMP-Bağımsız-YTP-AP) , XIII. (AP) ve XIV.(AP) Dönem Mardin Milletvekilliği yapmıştır. Evli ve 6 çocuk babası olan Aybar, 2 Mart 1996 tarihinde vefat etmiştir (TBMM Albümü, 2010:242).

1.3.42. Mehmet Şevki AYSAN

1929 yılında Batman'ın Gercüş ilçesine bağlı Kayapınar köyünde doğmuştur. Babasının adı Musa, annesinin adı Zeynep'tir. Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesinden mezun olmuştur.

Arapça ve Fransızca yabancı dillerini bilmektedir. Kurucu meclis Cumhuriyet Halk Partisi temsilciliğini (06.01.1961- 15.10.1961) yürütmüştür. XII. Dönem CHP Mardin Milletvekilliği yapmıştır. Evli ve iki çocuk babası olan Aysan, 14 Nisan 2000 tarihinde vefat etmiştir (TBMM Albümü, 2010:813).

1.3.43. Seyfettin GÜNEŞTAN

1919 yılında Midyat Midyat Estel'de doğmuştur. Babasının adı Bekir, annesinin adı Zehra'dır. Eğitimini lisede tamamlamıştır. Arapça yabancı dilini bilmektedir. Midyat Belediye Başkanlığı görevini yürütmüştür. XII., XIII., XIV. ve XV. Dönem Yeni Türkiye Partisi Mardin Milletvekilliği yapmıştır. Medeni durumu evli olan Güneştan, 5 Eylül 1980 tarihinde vefat etmiştir (TBMM Albümü, 2010:1007).

1.3.44. Talat OĞUZ

1929 yılında Midyat'ta doğmuştur. Babasının adı İbrahim, annesinin adı Rabia'dır. Ankara Üniversitesi hukuk Fakültesinden mezun olmuştur. Arapça ve az düzey Fransızca yabancı dillerini bilmektedir. XII. (Cumhuriyetçi Köylü Millet Partisi-Bağımsız-CHP) ve XV. (Cumhuriyetçi Güven Partisi) Dönem Mardin milletvekilliği yapmıştır. Medeni durumu evli olan Oğuz, 5 çocuk babasıdır (TBMM Albümü, 2010:1007).

1.3.45. İbrahim AYSOY

1931 yılında Mardin'de doğmuştur. Babasının adı Mehmet, annesinin adı Halime dir. Eğitimini lisede tamamlamıştır. Arapça ve alt düzey İngilizce yabancı dillerini bilmektedir. Medeni durumu evli olan Aysoy, XIII. (CHP-Bağımsız-Güven Partisi) ve XV. (Bağımsız) Dönem Mardin Milletvekilliği yapmıştır. Cumhuriyetçi Güven Partisi Kurucu Üyeliği ve 39. Hükümet Ulaştırma Bakan'lığı görevlerinde bulunmuştur (TBMM Albümü, 2010:1007).

1.3.46. Rifat BAYKAL

1924 yılında İzmir Cumaovasında doğmuştur. Babasının adı Ahmet Nazif, annesinin adı Hatice'dir. Harp okulundan mezun olmuştur. İngilizce yabancı dilini bilmektedir. XIII. Dönem CKMP Mardin Milletvekilliği yapmıştır.

Medeni durumu bekar olan Baykal, 9 Haziran 2000 tarihinde vefat etmiştir (TBMM Albümü, 2010:879).

1.3.47. Ahmet Nazmi OĞUZ

1907 yılında Kocaeli'nin Karamürsel ilçesinde doğmuştur. Babasının adı Ali, annesinin adı Hafize'dir. Eğitimini Ortaokulda tamamlamıştır. Yugoslavca ve az düzey Almanca yabancı dillerini bilmektedir. XIII. Dönem CHP Mardin Milletvekilliği yapmıştır. Evli ve iki çocuk babası olan Oğuz, 8 Haziran 2007 tarihinde vefat etmiştir (TBMM Albümü, 2010:879).

1.3.48. Mehmet Fuat ULUÇ

1910 yılında Balıkesir'in Manyas ilçesine bağlı Çavuş beldesinde doğmuştur. Babasının adı Hüseyin, annesinin adı Süreyya'dır. Harp Okulu'ndan mezun olmuştur. Az düzey Fransızca yabancı dilini bilmektedir. XIII. (CKMP-Bağımsız-AP) Dönem Mardin Milletvekilliği yapmıştır. Evli ve 4 çocuk babası olan Uluç, 24 Eylül 1968 tarihinde vefat etmiştir (TBMM Albümü, 2010:879).

1.3.49. Şevki ALTINDAĞ

1935 yılında Mardin'in Ömerli ilçesinde doğmuştur. Babasının adı Hüseyin, annesinin adı Latifa'dır. Ortaokul mezunudur. Arapça yabancı dilini bilmektedir. XIV. Dönem CHP Mardin Milletvekilliği yapmıştır. Evli ve 5 çocuk babası olan Altındağ, 19 Haziran 1988 tarihinde vefat etmiştir (TBMM Albümü, 2010:942).

1.3.50. Abdulkadir KERMOOĞLU

1927 yılında Mardin'de doğmuştur. Babasının adı Mehmet Kemal, annesinin adı Hatice'dir. İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesinden mezun olmuştur. Orta düzey Fransızca ve az düzey İngilizce, Arapça yabancı dillerini bilmektedir. XIV. Dönem (AP) Mardin Milletvekili yapmasının yanı sıra Millet Meclisi Başkanvekilliği yapmıştır. Evli 3 çocuk babası olan Kermooğlu, 6 Nisan 1996 tarihinde vefat etmiştir (TBMM Albümü, 2010:942).

1.3.51. Abdulkadir ÖZMEN

1915 yılında Mardin'in Kızıltepe ilçesine bağlı Kocalar Köyü'nde doğmuştur. Babasının adı Şeyhdavut, annesinin adı Hayro'dur. İlkokul mezunu olan Özmen, Arapça yabancı dilini bilmektedir. XIV. dönem Mardin milletvekilliği yapmıştır. Evli ve 16 çocuk babası olan Özmen, 10 Ağustos 1990 tarihinde vefat etmiştir (TBMM Albümü, 2010:943).

1.3.52. Abdurrahim TÜRK

1937 yılında Mardin'in Derik ilçesine bağlı Ayindevil köyünde doğmuştur. Babasının adı (Sino) Sinan, annesinin adı Medime'dir. Ortaokul mezunudur. Arapça yabancı dilini bilmektedir. XIV. Dönem (Bağımsız-AP) Mardin Milletvekilliği yapmıştır. Evli ve 20 çocuk babası olan Türk, 19 Nisan 1973 tarihinde vefat etmiştir (TBMM Albümü, 2010:943).

1.3.53. Fehim ADAK

1931 yılında Mardin'de doğmuştur. Babasının adı Abdurrezzak, annesinin adı Mehdiye'dir . İstanbul Teknik Üniversitesi İnşaat Fakültesi'nden mezun olmuştur. Arapça yabancı dilini bilmektedir. XV., XVI. Dönem (MSP), XX. (RP-Bağımsız-FP) ve XXI. Dönem (FP-Bağımsız-SP) Mardin Milletvekilliği yapmıştır. XXXVII. Hükümet Ticaret, XXXIX. Hükümet Bayındırlık, XLI. Hükümet Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı, LIV. Hükümet Devlet Bakanlığı görevlerinde bulunmuştur. Evli beş çocuk babasıdır (TBMM Albümü, 2010:1434).

1.3.54. Nurettin YILMAZ

1936 yılında Şırnak Cizre ilçesinde doğmuştur. Babasının adı Mehmet İhsan, annesinin adı Azime'dir. Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesinden mezun olmuştur. İngilizce, Almanca ve Kürtçe yabancı dillerini bilmektedir. XV. Dönem (CHP), XVIII. Dönem (ANAP) Mardin Milletvekilliği yapmıştır. Evli ve on çocuk babasıdır (TBMM Albümü, 2010:1219).

1.3.55. Şerafettin ELÇİ

1938 yılında Şırnak'ın Cizre ilçesinde doğmuştur. Babasının adı Muhsin, annesinin adı Gülsün'dür. Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesinden mezun olmuştur. Az düzey İngilizce ve Kürtçe yabancı dillerini bilmektedir.

XVI. Dönem (AP-Bağımsız-CHP) Mardin Milletvekilliği yapmıştır. 42. Hükümet Bayındırlık Bakanlığı görevinde bulunmuştur. Evli ve yedi çocuk babasıdır (TBMM Albümü, 2010:1071).

1.3.56. Metin MUSAOĞLU

1946 yılında Mardin'in Nusaybin ilçesinde doğmuştur. Babasının adı Hamdi, annesinin adı Esmadır. İstanbul Eczacılık Fakültesi Okulu'nda eğitim almıştır. Arapça ve az düzey İngilizce yabancı dillerini bilmektedir. XVI. Dönem (CHP-Bağımsız-AP) ve XXI. Dönem (DYP) Mardin milletvekilliği yapmıştır. 43. Hükümet Devlet Bakanı olarak vazife almıştır. Evli ve dört çocuk babasıdır (TBMM Albümü, 2010:1434).

1.3.57. Abdulkadir TİMURAĞAOĞLU

1930 yılında Altınbeşik'te doğmuştur. Babasının adı Mahmut, annesinin adı Hedo'dur. İlkokul mezunudur. Arapça yabancı dil bilmektedir. XVI. Dönem (MSP) Mardin Milletvekilliği yapmıştır. Evli ve on dokuz çocuk babasıdır (TBMM Albümü, 2010:1072).

1.3.58. Beşir ÇELEBİOĞLU

1937 yılında Viranşehir'in Şemmamoke köyünde doğmuştur. Babasının adı Ömer, annesinin adı Esmadır. İlkokul mezunudur. Arapça yabancı dilini bilmektedir. XVII., XVIII. (ANAP) Dönem Mardin Milletvekilliği yapmıştır. Evli ve üç çocuk babası olan Çelebioğlu, 6 Nisan 1994 tarihinde vefat etmiştir (TBMM Albümü, 2010:1219).

1.3.59. Mehmet Necat ELDEM

1928 yılında Mardin'de doğmuştur. Babasının adı Halil, annesinin adı Halime'dir. Siyasal Bilgiler Fakültesi İdari Şubeden mezun olmuştur. Fransızca ve Arapça yabancı dillerini bilmektedir. XVII. Dönem (ANAP) Mardin Milletvekilliği yapmıştır. Anavatan Partisi Kurucu Üyesidir. Evli ve iki çocuk babası olan Eldem, XLV. Hükümet Adalet Bakanlığı görevini yürütmüştür (TBMM Albümü, 2010:1158).

1.3.60. Abdulkerim Yılmaz ERDEM

1938 yılında Siirt'in Kurtalan İlçesine bağlı Garzan Beldesi'nde doğmuştur. Babasının adı Bahattin, annesinin adı Methiye'dir. Endüstri Meslek Lisesi'nden mezun olmuştur. Arapça yabancı dilini bilmektedir. Hür Demokrat Parti Kurucu Üyeliğini görevini yürütmüştür. XVII. Dönem (MDP-Bağımsız-HDP-ANAP) Mardin Milletvekilliği yapmıştır. TBMM Başkanlık Divanı İdare Amirliği görevini yürütmüştür. Evli ve iki çocuk babası olan Erdem, 10 Ekim 1999 tarihinde vefat etmiştir (TBMM Albümü, 2010:1158).

1.3.61. Kenan Nuri NEHROZOĞLU

1934 yılında Van'da doğmuştur. Babasının adı Sabri, annesinin adı Behiye'dir. Haruniye Öğretmen Lisesinden mezun olmuştur. İngilizce yabancı dilini bilmektedir. XVII. Dönem (HP-CHP) Mardin Milletvekili görevini yapmıştır. Medeni durumu evli olan Nehrozoğlu, 4 çocuk babasıdır (TBMM Albümü, 2010:1158).

1.3.62. Mehmet Adnan EKMEN

1948 yılında Batman'ın Gercüş ilçesinde doğmuştur. Babasının adı Musa Kâzım, annesinin adı Fahriye'dir. İstanbul Beyazıt İktisadi ve Ticari Bilimler Yüksekokulu'ndan mezun olmuştur. Az düzey İngilizce ve Arapça dillerini bilmektedir. XVIII. Dönem (CHP-Bağımsız-HEP) Mardin Milletvekilliği görevini yapmıştır. Ekmen, evli ve 6 çocuk babasıdır (TBMM Albümü, 2010:1219).

1.3.63. Muzaffer ARIKAN

1947'de yılında Midyat'ta doğmuştur. Babasının adı Talat, annesinin adı Hikmet'tir. Ege Üniversitesi Eczacılık Fakültesi'nin Eczacılık yüksek Okulu'ndan mezun olmuştur. XIX., XX. Dönem (SHP-Bağımsız-ÖAP-DYP), milletvekilliği görevini yürütmüştür. Evli ve iki çocuk babası olan Arıkan, TBMM Dilekçe Komisyonu Başkanlığı yapmıştır (TBMM Albümü, 2010:1358).

1.3.64. Mehmet GÜLCEGÜN

1947 yılında Mardin'de doğmuştur. Babasının adı İbrahim, annesinin adı Şehreban'dır. Galatasaray iktisat ve İşletmecilik Yüksekokulu'nda eğitim almıştır. Arapça yabancı dilini bilmektedir.

XIX. Dönem (SHP-CHP) Milletvekilliği yapmıştır. Evli 3 çocuk babası olan Gülceğün, 50. Hükümet Devlet Bakanlığı görevini yürütmüştür (TBMM Albümü, 2010:1284).

1.3.65. Mehmet SİNCAR

1953 yılında Mardin'in İkipinar Köyünde doğmuştur. Babasının adı Tevfik, annesinin adı Sultanı'dır. Gazi Üniversitesi Teknik Eğitim Fakültesi Makine Bölümünden eğitim almıştır. Az düzey İngilizce yabancı dilini bilmektedir. XIX. Dönem milletvekilliği yapmıştır. Evli ve üç çocuk babası olan Sincar, 4 Eylül 1993 tarihinde vefat etmiştir (TBMM Albümü, 2010:1284).

1.3.66. Mehmet Ali YİĞİT

1959 yılında Mardin'in Akağıl Köyünde doğmuştur. Babasının adı Şibli, annesinin adı Ferha'dır. Lise mezunudur. XIX. (CHP-Bağımsız-ÖZEP- HEP-DEP) Dönem Mardin Milletvekilliği yapmıştır. Anayasanın 84/3 Maddesine göre üyeliği 30.06.1994 tarihinde sona ermiştir. Medeni durumu evli olan Yiğit, yedi çocuk babasıdır (TBMM Albümü, 2010:1284).

1.3.67. Ömer ERTAŞ

1954 yılında Heyşeri'de doğmuştur. Babasının adı Davut, annesinin adı Gazali'dir. Balıkesir Devlet mühendislik ve Mimarlık Akademisi İnşaat Fakültesi'nde İnşaat Mühendisliği bölümünden mezun olmuştur. XX., XXI. Dönem (ANAP) Mardin Milletvekilliği yapmıştır. Evli ve üç çocuk babasıdır (TBMM Albümü, 2010:1434).

1.3.68. Hüseyin YILDIZ

1953 yılında Teltaim'de doğmuştur. Babasının adı Reşit, annesinin adı Hasine'dir. İstanbul Yüksek İslam Enstitüsü'nden ve Ankara Yabancı Diller Eğitim Merkezi'nde eğitimini tamamlamıştır. Kürtçe, Arapça ve orta düzey İngilizce yabancı dillerini bilmektedir. XX. Dönem (RP-Bağımsız-FP) Mardin Milletvekilliği yapmıştır. TBMM başkanlık Divanı Katip üyeliği yapmıştır. Evli ve dört çocuk babasıdır (TBMM Albümü, 2010:1359).

1.3.69. Veysi ŞAHİN

1957 yılında Mardin Estel ilçesinde doğmuştur. Babasının adı Ali, annesinin adı Peyruze'dir. İstanbul Teknik Üniversitesi İnşaat Fakültesi, İnşaat Mühendisliği Bölümünden mezun olmuştur. XXI. Dönem Doğru Yol Partisi Mardin milletvekilliği yapmıştır. Evli ve iki çocuk babasıdır (TBMM Albümü, 2010:1435).

1.3.70. Mustafa Kemal TUĞMANER

1959 yılında Mardin'de doğmuştur. Babasının adı Kasım, annesinin adı Hamdiye'dir. Marmara Üniversitesi İktisat bölümünden mezun olmuştur. Arapça ve az düzey İngilizce yabancı dillerini bilmektedir. XXI. Dönem (DSP-Bağımsız-YTP) Mardin Milletvekilliği yapmıştır. Mustafa Kemal Tuğmaner, evli ve iki çocuk babasıdır (TBMM Albümü, 2010:1435).

1.4. 2002-2015 YASAMA YILLARI ARASINDAKİ MARDİN MİLLETVEKİLLERİNİN BİYOGRAFİLERİ

Dört yasama dönemi olan XXII., XXIII., XXIV. ve XXV. Dönemleri 2002-2015 yılları arasındadır. Her dönemde Mardin'de altı milletvekili görev almıştır. Dört dönem boyunca görev alan milletvekillerinin doğum yerleri ve tarihlerinin bulunduğu tablo aşağıda verilmiştir.

Tablo 1. 5. Mardin Milletvekillerinin Doğum Yerleri ve Tarihleri

No	Milletvekilleri	D.T.	Doğum yerleri
1	Süleyman BÖLÜNMEZ	1956	Mardin
2	Selahattin CEBELİ	1957	Ömerli (Işıkdere)/Mardin
3	Muharrem DOĞAN	1947	Estel/Mardin
4	Mahmut DUYAN	1955	Kızıltepe (Yukarıtumuk)/Mardin
5	Nihat ERİ	1948	Midyat/Mardin
6	M. Beşir HAMİDİ	1953	Mardin
7	Emine AYNA	1968	Dicle/Diyarbakır
8	Süleyman ÇELEBİ	1944	Midyat/Mardin
9	M. Halit DEMİR	1970	Kızıltepe/Mardin
10	G.BekinŞAHKULUBEY	1970	Mardin
11	Ahmet TÜRK	1942	Mardin
12	Cüneyt YÜKSEL	1970	Mardin
13	Abdurrahim AKDAĞ	1960	Kızıltepe/Mardin
14	Erol DORA	1964	Silopi(Hesana)/Şırnak

Tablo 1.5. (devam)

15	Muammer GÜLER	1949	Mardin
16	Gülser YILDIRIM	1963	Nusaybin/Mardin
17	M. Ali Aslan	1975	Silvan/Diyarbakır
18	E. Çoban Güneyli	1986	Nusaybin/Mardin
19	Orhan Miroğlu	1952	Midyat(Gelinkaya)/Mardin
20	Mithat Sancar	1963	Nusaybin/Mardin

Yukarıda verilen tabloda dört dönem süresince üç milletvekili haricinde tüm milletvekillerinin seçim bölgesinden olduğu görülmektedir. Seçim bölgesi dışında ikamet eden milletvekillerinden Emine AYNA, Diyarbakır doğumlu olup, XXIII. Dönem Mardin milletvekilliği yapmıştır. Bir diğer vekil Erol Dara Şırnak doğumlu olup, XXIV. ve XXV. Dönemler’de TBMM’de görev almıştır. Son olarak, XXV. Dönem’de TBMM’de görev alan milletvekili Mehmet Ali Aslan’da Diyarbakır doğumludur. Aşağıdaki tabloda Mardin’de ikamet eden ve ikameti Mardin dışında olan milletvekillerinin yerellik oranları aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 1. 6. Yerellik Oranları

Memleketi Aynı olan Vekil	%	Memleketi Farklı Olan Vekil	%	Toplam %
17	85	3	15	100

Mardin milletvekillerinin yerellik durumları, yaş ortalamaları, bildikleri diller, eğitim seviyeleri, mesleki alt yapıları ve parlamento tecrübeleri, aşağıda biyografilerinde sunulmuştur. Görüşme imkanı bulunan bazı milletvekillerinin görüşlerine, biyografilerde yer verilmiştir.

1.4.1. Süleyman BÖLÜNMEZ

Süleyman BÖLÜNMEZ, 1956 yılında Mardin’de doğmuştur. Babasının adı Ahmet, annesinin adı Suphiye’dir. Beş kardeşli bir ailenin çocuğu olan Bölünmez, 1977 yılında evlenmiştir. 1978 yılında Ceyda, 1982 yılında Seda, 1987 yılında Eda isimli üç kız çocuğu olmuştur.

1963'te Gazipaşa İlköğretim'de eğitime başlamıştır. 1967 yılında Mardin'de ortaokul eğitimine devam etmiştir. Eğitim yılının ikinci döneminde Ankara'da daha iyi bir eğitim için kardeşleri ile Ankara'ya göç etmiştir. 1967 yılında Ankara Türk Eğitim Derneği Koleji'nde imtihana girmiş, yatılı okulu kazanamayınca, ortaokulu Ankara Gaziosmanpaşa'da bitirmiştir. Ankara'nın en iyi liselerinden olan Ankara Atatürk Erkek Lisesi'nde birinci sınıftan terk etmiştir. Bölünmez, 1972 yılında babasının iş yerinde çıraklık dönemine başlamıştır. 1975'te ağır vasıta ehliyeti alarak 1980 yılına kadar tanker şoförlüğü mesleğini yapmıştır. 1980 yılında asker olarak Samsun Sahra Sıhhiye Eğitim Tugayı'nda acemi birliğini yapmıştır. Usta birliğini, Ankara MSB (Milli Savunma Bakanlığı) Ordu ilaç fabrikasında 1982 yılının sonunda tamamlamıştır. Bölünmez, 1982 yılından 1998 yılına kadar akaryakıt taşımacılığı ve akaryakıt istasyon işletmeciliği yapmıştır. 1998 yılında kurduğu M-Oil isimli Akaryakıt Dağıtım Şirketini 400 bayi kadar yükselen Türkiye pazarının yüzde iki payına sahip bir şirket olarak; 2010 yılında yüzde yetmişini, 2017 yılında ise kalan yüzde otuz hisselerini Demirören Holding'e devretmiştir. 2002-2007 yılları arasında XXII. Dönem Mardin Bağımsız Milletvekili olarak görev yapmıştır. 1998-2016 yıllarında Mardin Spor Başkanlığını yapmış, bu süreçte Mardin Spor'u üçüncü Ligden ikinci Lige ve bugünkü adıyla PTT Birinci Lige yükseltme başarısını göstermiştir. 2007-2011 yılları arasında faal siyasetçi olmamıştır, çünkü 2007'de AK Parti'nin 7. sırasının son gününde İstifa ederek siyasi hayatına ara vermiştir. Ancak sahadan ayrılmamış, kendi imkanlarıyla siyaset yapmaya çalışmış, bölge halkına hizmet etmeye çalışmıştır. Bölünmez, 2011 yılında girdiği Genel seçimlerde 3500 oy gibi az bir fark ile seçimi kaybetmiştir. Bunun sonucunda siyasete ara vermiştir. Ancak 2015 yılının Kasım ayında Parti'nin daveti üzerine kızı Ceyda Bölünmez Çankırı'nın aday gösterilmesi üzerine kendisiyle çalışmalarını yürüterek, AK Parti'nin başarısı için çalışıp 7 Haziran 2015'te bir vekil çıkararak AK Parti'nin iki vekil çıkarmasına katkı sağlamışlardır. Bölünmez bu durumu Mardin halkına yaptığı hizmetlerin olumlu karşılık vermesinin bir sonucu olarak görmüştür (S.Bölünmez, görüşme. 12 Mart, 2017).

1.4.2. Selahattin CEBELİ (DAĞ)

Selahattin CEBELİ, 1957 yılında Mardin'in Ömerli ilçesinde doğmuştur. Babasının adı Abdulkadir, annesinin adı Latifa'dır. İlkokul mezunu olan ve orta derecede arapça bilen Cebeli, evli ve yedi çocuk babasıdır. Mardin'in Kızıltepe İlçesinde büyümüş ve 1992 tarihinden itibaren Ankara'ya yerleşmiştir. Ticaretten gelen Cebeli serbest ticaretle ilgilenen bir iş adamıdır. Suudi Arabistan'da sebest meslek yapmıştır. Kırk yıl kamyon ve otobüs şoförlüğü yapmıştır. Organize Sanayide GAP un fabrikasında ve daha bir çok meslek dalında çalışmıştır (S.Cebeli, görüşme. 21 Ekim, 2017). 14 Kasım 2002' de XXII. Dönem Mardin AK Parti Milletvekili olarak seçilmiştir (TBMM Albümü, 2010:1509). Milletvekilliği yaptığı sırada AK Parti'nin en üst karar organı Merkez Karar Yönetim Kurulunda yedekte olan Cebeli, Tarım Komisyonunda görev almıştır. Son durumda siyaseti bırakmış olan Cebeli emekli olmuş, Ankara'da yaşamaktadır (S.Cebeli, görüşme. 21 Ekim, 2017).

1.4.3. Muharrem DOĞAN

Muharrem DOĞAN, 1947'de Mardin'in Midyat ilçesinde doğmuştur. Babasının adı Mehmet, annesinin adı Emine'dir. Doğan, evli ve drt çocuk babasıdır. Ege Üniversitesi Mühendislik Bilimleri Fakültesi İnşaat Mühendisliği bölümünden mezun olmuştur. Arapça ve İngilizce dillerini bilmektedir. Doğan Şirketler Topluluğu ve Royal Hotelleri Yönetim Kurulu Başkanlığı görevlerini yürütmüştür. Muharrem DOĞAN, Köylü Gazetesi "Yılın Örnek İşadamı" Ödülünün Sahibidir. XXII. Dönem (ANAP-CHP) Mardin Milletvekili olarak seçilmiştir (TBMM Albümü, 2010:1509). Doğan, 22. dönemin birinci yasama yılında 14.11.2002 ve 30.09.2003 tarihleri arasında Bayındırlık, İmar, Ulaştırma Ve Turizm Komisyonunda görev almıştır (https://www.tbmm.gov.tr/tbmm_kararlari/karar749.html, Erişim tarihi:12.11.2017).

1.4.4. Mahmut DUYAN

Mahmut DUYAN, 1955'de Mardin'in Kızıltepe ilçesinin Yukarı Azıklı köyünde doğmuştur. Babasının adı Şakir, annesinin adı Naime'dir. Medeni durumu bekar olan Duyan, dört çocuk babasıdır. 1973'te Mardin Kızıltepe Lisesi'nden mezun olmuştur. Türkiye'de Üniversite sınavlarına girmeden önce Almanya'ya gitmiştir. Almanya'da lise eğitimini aldıktan sonra Jeoloji Mühendisliğini kazanmış, ancak iki sene sonra şartlar uygun olmayınca Jeoloji Mühendisliğini bırakıp Türkiye'ye geri dönmüştür. 1974 yılında en büyük hayali olan İstanbul Çapa Tıp Fakültesi Üroloji Bölümünü kazanmış, 1981 yılında mezun olmuştur. O dönemde Almanya'ya gittiğinden okulunda altı aylık bir devamsızlık olması sonucu mecburi hizmet yasasına mensup olmuştur. Öyle ki bir dönemlik kaybı sonucunda mecburi hizmet esasına yakalanmasına etken olan Kenan Evren zamanında doktorlara Mecburi hizmet yasasının konulmasıdır. Başarılı bir Uzman ve akademisyen olmayı hedeflemiştir. Asistanlık sınavlarına girmeye hak kazanabilmek için mecburi hizmet yasasını yerine getirmek zorunda kalmıştır. Duyan, Yozgat'ın Çekerek ilçesin' de görev yapmıştır. Duyan, aynı zamanda ilk TUS'a (Tıpta Uzmanlık Sınavı) giren doktor olmuştur. Diyarbakır'da göreve başlamış, göreve başladıktan sonra uzman olmuştur. Bazı şartlardan dolayı Dicle Üniversitesi Tıp Fakültesinden istifa edip Mardin Devlet Hastanesi'nde Başhekim olarak görev almıştır. Hastanenin şartlarını iyileştirmiş ve oradaki görevi 7 sene sürmüştür. O dönemde Başbakan Tansu Çiller, Duyan'ın kamu araştırmasında birinci sırada çıkmasından dolayı XX. Dönemde milletvekili adaylığı için teklifte bulunmuş, Duyan' da davete icat etmiştir. Doğru Yol Partisi Mardin Milletvekilliğine aday olmuş ve seçimlerde kazanmıştır. Duyan, partisinden istifa ettikten sonra bir dönem Mardin'e gelip fabrikalarının başına geçmiştir. Daha sonra Deniz Baykal'ın daveti üzerine XXII. CHP Mardin Milletvekilliğine aday olmuştur. Duyan, Muharrem DOĞAN'la birlikte CHP'den seçilen iki milletvekilinden biri olmuş, siyasette aktif bir rol almamıştır. Daha sonra partisini bırakmayan Duyan, XXIII. dönem seçimlerinde 1100 oyla kaybetmiştir. Kemal Kılıçtaoğlu' nun genel başkan olmasından sonra Duyan, CHP'nin MHK (Merkez Hakem Kurulu) üyesi olmuştur.

Kemal Kılıçtaroğlu'nun daveti üzerine il ve bölge Güneydoğu bölgesindeki CHP'nin örgütlenmesinde görev almış ve Mardin'de CHP İl Başkanı olarak görevini sürdürmüştür (M.Duyan, görüşme. 10 Kasım, 2016).

Duyan 22. dönemin birinci yasama yılında 14.11.2002 ve 30.09.2003 tarihleri arasında Sağlık, Aile, Çalışma Ve Sosyal İşler Komisyon'unda görev almıştır (https://www.tbmm.gov.tr/tbmm_kararlari/karar749.html, Erişim tarihi:12.11.2017).

1.4.5. Nihat ERİ

Nihat ERİ, 1948 yılında Mardin'de doğmuştur. Babasının adı Muhammet Emin, annesinin adı Hikmet'tir. Eri, evli ve üç çocuk babasıdır. Nihat ERİ, ilk ve ortaokul eğitimini Midyat'da tamamlamış, Kabataş Erkek lisesinde eğitime devam etmiştir. Hacettepe Üniversitesi Eczacılık Fakültesinden mezun olmuş ve Eczacılık mesleğini yürütmüştür. İngilizce ve Arapça dillerini bilmektedir. XXII. Dönem AK Parti Mardin Milletvekili olarak seçilmiştir (TBMM Albümü, 2010:1509). Eri XXII. Dönemin birinci yasama yılında 14.11.2002 ve 30.09.2003 tarihleri arasında dışişleri komisyonunda görev almıştır (https://www.tbmm.gov.tr/tbmm_kararlari/karar749.html, Erişim tarihi:12.11.2017).

1.4.6. Mehmet Beşir HAMİDİ

Mehmet Beşir HAMİDİ, 1953'de Mardin'de doğmuştur. Babasının adı Mehmet Sait, annesinin adı Naciye'dir. Hamidi, evli ve iki çocuk babasıdır. İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi'ni tamamlamıştır. İngilizce ve Arapça dillerini bilmektedir. Mehmet Beşir HAMİDİ, sanayicilik ve fabrikatörlük mesleklerini yürütmüştür. XXII. Dönem AK Parti Mardin Milletvekili olarak seçilmiştir (TBMM Albümü, 2010:1509). Milletvekilliği yaptığı dönemde KİT (Kamu İktisadi Teşebbüsü) Komisyonunda görev almış olan Hamidi, İstanbul'da yaşamaktadır (MB.Hamidi, görüşme. 20 Eylül, 2017).

Hamidi, XXII. Dönemin birinci yasama yılında 14.11.2002 ve 30.09.2003 tarihleri arasında Türkiye Büyük Millet Meclisi Hesaplarını İnceleme Komisyonu'nda görev almıştır (https://www.tbmm.gov.tr/tbmm_kararlari/karar749.html, Erişim tarihi:12.11.2017).

1.4.7. Emine AYNA

Emine AYNA, 1 Temmuz 1968 tarihinde Diyarbakır'ın Dicle İlçesinde doğmuştur. Babasının adı Osman, annesinin adı Günay' dır. Lise mezunu olan Ayna, Çukurova Üniversitesi İktisadi Ve İdari Bilimler Fakültesi Ekonomi Bölümü son sınıfından ayrılmıştır. İstanbul Gökkuşuğu Kadın Derneğinin Kurucu Üyeliği Ve Kurucu Genel Başkanlığı görevlerini yürütmüştür. Demokratik Toplum Partisi eşbaşkanlığı görevini yürütmüştür. XXIII. Dönemde Bağımsız Parti Mardin Milletvekili olarak seçilmiştir. İyi düzeyde İngilizce bilen Emine AYNA, bekadır (TBMM Albümü, 2010:1585). Ayna, XXIII. Dönemin birinci yasama yılında Dilekçe Komisyonu'nda görev almıştır (https://www.tbmm.gov.tr/tbmm_kararlari/karar899.html, Erişim tarihi:12.11.2017).

1.4.8. Gönül BEKİN ŞAHKULUBEY

Gönül Bekin ŞAHKULUBEY, 18 Haziran 1970'de Mardin'de doğmuştur. Babasının adı Yaşar, annesinin adı Semiye'dir. Gazi Üniversitesi Eczacılık Fakültesinde eğitimini tamamlamıştır. 1992 yılında Mardin Artuklu'da Eczane açarak Serbest Eczacılık yapmıştır. İyi düzeyde arapça ve orta düzeyde İngilizce dillerini bilmektedir. Gönül Bekin ŞAHKULUBEY, evli ve üç çocuk annesidir. Şahkulubey, Mardin'de bulunan bir çok STK' da görev yapmıştır. Türk Kadınlar Birliği Mardin Şubesi , Mardin Yardımseverler Derneği, Mardin Kültür, Turizm Ve Tanıtım Derneği, Mardin Öğrenci Koruma Derneği gibi sivil toplum kuruluşlarında çalışmalarda bulunmuştur (TBMM Albümü, 2010:1585).

30.12.2016 tarihinde Şahkulubey ile yaptığımız görüşme sonucunda edindiğimiz bilgilere göre:

Gönül Berkin Şahkulubey, 2001 yılında kurulan Adalet ve Kalkınma Partisi (AK Parti) kurucu yönetim kurulunda yer alarak siyasete başlamıştır. Otuz dokuz erkek içindeki tek kadın olarak görev yapan Şahkulubey, 2002 genel seçimlerinde AK Parti Mardin 5.sıra milletvekili adayı seçilmiştir. O seçimde partisinin üç milletvekili çıkarması sonucu seçilememiştir. Daha sonraki ilk kongrede tekrar teşkilattaki görevine geri dönmüştür. Sosyal işlerden sorumlu İl Başkan Yardımcısı olarak 2007 seçimlerine kadar görevine devam etmiştir. 2007 seçimlerinde tekrar aday olmuş ve 2007-2011 tarihleri arasında görev yapmak üzere XXIII. Dönem Mardin AK Parti Milletvekili olarak seçilmiştir. XXIV. Dönem seçimlerinde tekrar AK Parti Mardin milletvekilliğine seçilmiştir. XXIII. Dönemde Türkiye-Jamaika Dostluk Grubu Başkanlığı, XXIV. Dönemde Türkiye-Bahreyn Dostluk Grubu Başkanlığı ve TBMM Dilekçe Komisyon Başkanlığı yapmıştır. Gönül Bekin ŞAHKULUBEY, son durumda, Ankara'da yerleşmiştir. Gönül Bekin'in XXIII. Dönemin birinci yasama yılında Dışişleri Komisyonu'nda görev almıştır (https://www.tbmm.gov.tr/tbmm_kararlari/karar899.html 12.11.2017).

XXIV. Dönemde de milletvekili olması münasebetiyle bu dönemde de Dışişleri Komisyonu'ndaki görevine Katip olarak seçilmiş, ayrıca bu dönemde Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu'nda görev almıştır (https://www.tbmm.gov.tr/tbmm_kararlari/karar1000.html, Erişim tarihi:12.11.2017).

1.4.9. Süleyman ÇELEBİ

Süleyman ÇELEBİ, 1 Ocak 1944'de Mardin Midyat' da doğmuştur. Babasının adı Şeyhmus, annesinin adı Sari'dir. İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesini bittirmiştir. Serbest Avukatlık mesleğini yürütmüştür. Türkiye Ziraat Donanım Kurumu Yönetim Kurulu Üyeliği görevinde bulunmuştur. XVII., XVIII. (MDP-Bağımsız-DYP), ve XX., XXI. (ANAP) ve XXIII. Dönemlerde (AK Parti) Mardin Milletvekilliği yapmıştır. Az düzey Arapça bilmekte olan Süleyman ÇELEBİ, evli ve altı çocuk babasıdır (TBMM Albümü, 2010:1585). Çelebi, Midyat Yüksek tahsil talebe Derneği başkanı ve yönetim kurulu üyeliği görevlerinde görevlerini yürütmüştür (TBMM Albümü, 2010:1434).

Milletvekilliği yaptığı dönemlerde Plan ve Bütçe komisyonunda görev alan Çelebi, Şuan da Ankara'da ikamet etmektedir. Çelebi XXIII. Dönemin birinci yasama yılında İç İşleri Komisyonunda görev almıştır (https://www.tbmm.gov.tr/tbmm_kararlari/karar899.html, Erişim tarihi:12.11.2017).

1.4.10. Mehmet Halit DEMİR

Mehmet Halit DEMİR, 15 Haziran 1970'de Mardin Kızıltepe'de doğmuştur. Babasının adı İbrahim, annesinin adı Gazali'dir. Yıldız Teknik Üniversitesi İnşaat Fakültesinde eğitimini tamamlamıştır. Harita Kadastro Mühendisliği mesleğini yürütmüştür. İSRA Mühendislik Limitet Şirketi Yönetim Kurulu Başkanı olarak çalışmıştır. Harita Kadastro Mühendisleri Odası Temsilci Yardımcılığı ve Kent Konseyi (Yerel Gündem 21) Komisyon Başkanlığı görevlerinde bulunmuştur. XXIII. Dönem AK Parti Mardin Milletvekili olarak seçilmiştir. Arapça yabancı dilini bilen Demir, evli ve beş çocuk babasıdır (TBMM Albümü, 2010:1585).

30.12.2016 tarihinde Mehmet Halit DEMİR ile yaptığımız görüşmede edindiğimiz bilgilere göre: Meclis idaresinde Türkiye Katar Dostluk Grup Başkanlığını yapmıştır. Mecliste Dilekçe Komisyonun da iki dönem görev almıştır. Demir mesleğini ilgilendiren kamulaştırmalarla alakalı çalışmalar yapmıştır.

1.4.11. Ahmet TÜRK

Ahmet TÜRK, 2 Temmuz 1942'de Mardin'de doğmuştur. Babasının adı Sino, annesinin adı Medine'dir. Lise mezunu olan Türk, çiftçilik mesleğini yürütmüştür. Halkın Emek Partisi (HEP) ve Demokratik Toplum Partisinin (DTP) Kurucu Üyesi ve Genel Başkanlığı görevinde bulunmuştur. XV. (Bağımsız-LP-CHP) , XVI. (CHP) ve XVIII. (SHP-Bağımsız-HEP), XIX. (SHP-Bağımsız-ÖZEP-HEP-DEP) Dönemlerde Mardin Milletvekili olarak seçilmiştir. On Dokuzuncu Dönemde Türkiye Büyük Millet Meclisi İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Başkanı olarak görev yapmıştır. Kürtçe bilen Türk, evli ve sekiz çocuk babasıdır.

Anayasaya göre 31.12.2009 tarihinde Türk'ün Milletvekilliği düşmüştür. Daha sonra 08.04.2014 tarihinde Mardin Büyükşehir Belediye Başkanlığı yapmıştır (TBMM Albümü, 1983-2010:1585).

1.4.12. Cüneyt YÜKSEL

Cüneyt YÜKSEL 1 Ocak 1970 tarihinde Mardin'de doğmuştur. Babasının adı Mehmet Edip, annesinin adı Fatma'dır (TBMM Albümü, 1983-2010:1585). 1991 yılında İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesinden mezun olmuştur. Amerika Birleşik Devletleri'nde Harvard Üniversitesi Hukuk Fakültesi'nde Yüksek lisans yapmıştır. Stanford Üniversitesi Hukuk Fakültesi'nde ikinci Yüksek lisans ve Hukuk Doktorasını tamamlamıştır. Aynı Üniversitelerde araştırma ve öğretim görevlisi olarak çalışmış ve dersler vermiştir. Ayrıca Harvard mezunu özel ödülü (her yıl Harvard üniversitesi tarafından sadece iki mezuna verilen ödül) ve Stanford Üniversitesi tarafından dünyada üstün akademik başarı gösteren on öğrenciye verilen Uluslararası Hukuk Başarı Ödülünün de sahibidir. Amerika Birleşik Devletleri, Washington DC' de uzun yıllar uluslararası avukat olarak ve Sabancı Holding' de Baş Hukuk Müşaviri olarak çalışmıştır. 2004 yılında, Boğaziçi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi'nde Yardımcı Doçent unvanıyla çalışmaya başlamıştır. Aynı zamanda, Bilgi Üniversitesi Hukuk Fakültesinde yüksek lisans dersleri vermiştir. Amerika Birleşik Devletleri Maryland Üniversitesi Hukuk Fakültesinde misafir öğretim üyesi olarak görev almıştır. "Embedded Strategies" adlı İngilizce kitabı Beta; "Devlette Etik" ve "Siyasette Etik" adlı kitapları Boğaziçi Üniversitesi Yayınevi'nden yayınlanmış ve Doçentlik unvanını almıştır. XXIII. Dönem olan Temmuz 2007 yılında AK Parti'den Mardin Milletvekili olarak Türkiye Büyük Millet Meclisi'ne girmiştir. TBMM Avrupa Birliği Uyum, Türkiye-AB Karma Parlamento ve Adalet Komisyonu Üyeliğinde bulunmuştur. E-Devlet Alt Komisyonu başkanlığı yapmıştır. 2008 ve 2010 yıllarında yılın milletvekili seçilmiştir. AK Parti Merkez Disiplin Kurulu üyeliği, Dış İlişkiler Danışma Kurulu üyeliği, AK Kütüphane Danışma Kurulu üyeliğinde görev almıştır. AK Parti Siyaset Akademisi'nde dersler vermiştir. AK Parti Genel Merkez Ekonomi İşlerden Sorumlu Koordinatör Başkan Yardımcılığı yapmıştır.

Hukuk, Ekonomi ve Uluslararası Siyaset konularında Türkçe ve İngilizce kaleme aldığı çok sayıda eseri bulunmaktadır. Harvard Üniversitesi Mezunlar Derneği Türkiye ve Avrupa başkanlıklarını yapmıştır. Halen AK Parti Genel Merkez Siyasi ve Hukuki İşler Başkan yardımcısı olarak görev yapmaktadır. Evli ve dört çocuk babası olan Doç. Dr. Cüneyt YÜKSEL, İngilizce, Fransızca ve Arapça dillerini bilmektedir (<https://www.AKParti.org.tr/site/yonetim/milletvekilleri/23/47#> Erişim tarihi 29.12.2016).

Cüneyt YÜKSEL, XXIII. Dönemin birinci yasama yılında, Avrupa Birliği Uyum Komisyonu'nda görev almıştır (https://www.tbmm.gov.tr/tbmm_kararlari/karar899.html, Erişim tarihi:12.11.2017).

1.4.13. Abdurrahim AKDAĞ

Abdurrahim AKDAĞ, 1 Eylül 1960 tarihinde Mardin'in Kızıltepe ilçesinde doğmuştur. Babasının adı Ahmet, annesinin adı Nofa'dır. Abdurrahim AKDAĞ, ilköğrenimini Kızıltepe'de Orta ve lise öğrenimini Mardin İmam Hatip Lisesi'nde tamamlamıştır. Anadolu Üniversitesi Açık öğretim Fakültesi Halkla İlişkiler bölümünü tamamlamıştır. Lise yıllarında Milli Türk Talebe Birliği (MTTB) Mardin Şube yönetiminde görev almıştır. Aynı dönemde İmam Hatip Lisesi Öğrenci Yurdu (Zinciriye Medresesi) müdürlüğünü yapmıştır. Akdağ, PTT'nin açtığı sınavı kazanarak 28.08.1979'da Kızıltepe'de memuriyete başlamıştır. 15 Eylül 1989 yılında şef , 03 Nisan 1992 yılında amir, 16 Ağustos 1995 yılında Mardin Telekom Müdür Yardımcısı kadrosuna atanmıştır. 14 Ağustos1996 yılından itibaren Mardin İl Telekom Müdürlüğü Personel (insan kaynakları) müdürü olarak çalışmıştır. Türk Telekom'un özelleştirilmesi nedeniyle 20 Haziran 2007 tarihine kadar aynı görevi sürdürmüştür. Birçok meslek içi eğitim kurslarına katılmıştır. Özel ilgi alanı olan kişisel gelişim konusunda uzun zaman çalışmalar yapmıştır. 20 Haziran 2007 yılında Türkiye İş Kurumu'na araştırmacı olarak atanmıştır. Akdağ, 2007-2008 tarihleri arasında Mardin Türkiye İş Kurumu İl Müdürü olarak görev yapmıştır. Kişisel gelişim, insan kaynakları, toplumsal siyasal konuları ve gezi, anı alanında yazdığı makale, gezi notları, olay raporları Mardin Life gazetesinde yayınlanmıştır. Mardin İmam Hatip Mezunları Derneği MARİMDER başkanlığını sürdürmektedir.

22 Ağustos 2010 yılında Bursa Gönüllü teşekküller Platformu'nun Bursa'da düzenlediği ve Doğu/Güneydoğu STK'ların çağrıldığı Doğu batı kardeşlik buluşmasına Mardin STK'ları temsilcisi olarak katılmıştır. Bursa Gönüllü teşekküller platformunun öncülüğünde Alternatif Yaşam Derneği'nin ev sahipliğinde 2011'de Diyarbakır'da düzenlenen ve 36 ilden 1136 sayılı STK'nın katıldığı doğu-batı kardeşlik buluşmasına Mardin STK'ları adına Panelist olarak katılmıştır. Büro Memur-Sen Mardin kurucu üyesi ve Disiplin Kurulu başkanıdır. Ayrıca Büro Memur-sen Federasyonu genel kurul delegesidir. 12 Eylül 2010 referandumu öncesi merkezlerinde her görüşte katılımı ile Türkiye Büyük Millet Meclisi organizasyonunda yapılan tartışmalara Memur-Sen Mardin İl Başkanlığı adına katılmıştır. Kürtçe ve arapça dillerini bilen Akdağ, evli ve altı çocuk babası olup, XXIV. Dönem AK Parti Mardin Milletvekilliği yapmıştır (Akdağ, 2015:11-12).

Akdağ, XXIV. Dönem'in Birinci Yasama yılında Çevre Komisyonu'nda ve İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu'nda görev almıştır (https://www.tbmm.gov.tr/tbmm_kararlari/karar1000.html, Erişim tarihi:12.11.2017).

1.4.14. Erol DORA

2 Şubat 1964' de Şırnak'ın Silopi ilçesinde doğan Erol DORA'nın babasının adı Enver annesinin adı ise Kespu'dur. Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi'nde eğitimini tamamlamıştır. İstanbul'da serbest avukatlık yapmıştır. Morgabriel Manastırı Vakfı, İstanbul Süryani Katolik Vakfı ve İstanbul Keldani Katolik Vakfı avukatlıklarını yürütmüştür. Mezopotamya Kültür ve Dayanışma Derneği Kurucu Üyesi ve XXIV. Dönemde HDP Mardin Milletvekili olarak seçilmiştir. Yirmi dördüncü Dönemde Mecliste Çevre Komisyonu ve Adalet Komisyonu Üyeliği yapmıştır ve TBMM Başkanlık Divanı Katip Üyesi olarak görev almıştır. Süryanice, Kürtçe, Ermenice ve orta düzeyde İngilizce bilen Dora, evli ve üç çocuk babasıdır (TBMM Albümü, 2011:214).

1.4.15. Muammer GÜLER

Muammer GÜLER, 21 Mart 1949 tarihinde Mardin'de doğmuştur. Babasının adı Mahmut Muhtar, annesinin adı Latife'dir. Matematik öğretmeni olan Neval Hanım'la 1977 yılında evlenmiştir. Bu evliliğinden Barış ve Burcu adında iki çocuğu dünyaya gelmiştir. İlk, orta ve lise öğrenimini Ankara'da tamamlamıştır. 1972 yılında Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesinden mezun olmuştur. İlk kamu görevine 1973 yılında Balıkesir'de kaymakam adayı olarak başlamıştır. Daha sonra sırasıyla Denizli, Çal İlçesi kaymakam vekilliği, Pehlivan köyü, Horasan Kaymakamlığı yapmıştır. Akabinde İçişleri Bakanlığı Personel Şube Müdürlüğü görevine atanmıştır. İçişleri Bakanlığında şube müdürü ve daire başkanı, personel genel müdür yardımcısı ve personel genel müdürlüğü görevini icra etmiştir. 29 Ocak 1992 yılında personel genel müdürü iken Niğde Valiliğine atanmıştır. Akabinde , 27 Eylül 1993 tarihinde Kayseri Valiliğine, 6 Temmuz 1994 tarihinde Gaziantep Valiliğine atanmıştır. Gaziantep'ten sonraki görev yeri ise 28 Temmuz 2000 tarihinde Samsun Valiliği olmuştur. Samsun'dan sonraki durak 30 Ocak 2003 tarihinde İstanbul Valiliği olmuştur. Bir çok ilde çalışma fırsatı bulan Güler, 12 Mayıs 2010 Valiler Kararnamesi ile Kamu Düzeni ve Güvenliği Müsteşarlığı'na atanmıştır. Tarih 7 Mart 2001'i gösterirken AK Parti'den Milletvekili adayı olmak için görevinden istifa etmiştir. Seçime Mardin'den giren Muammer GÜLER, XXIV. Dönem AK Parti Mardin Milletvekili olarak meclise girmiştir. 2013 revizyonuyla İdris Naim Şahin'in yerine İçişleri Bakanı olarak göreve atansa da oğlu Barış Güler'in yolsuzluk ve rüşvet soruşturması kapsamında gözaltına alınmasından sonra görevinden istifa etmiştir. (<http://www.ensonhaber.com /muammer-guler-kimdir-2015-01-14.html> 28.02.2018) Güler 24. dönemin birinci yasama yılında İçişleri Komisyonu Başkanlığı'nı yapmıştır (https :// www .tbmm. gov .tr /tbmm _kararlari/karar1000.html, Erişim tarihi:12.11.2017).

1.4.16. Gülser YILDIRIM

Gülser YILDIRIM, 1 Ocak 1963' de Mardin'in Nusaybin İlçesinde doğmuştur. Babasının adı Zübeyir, annesinin adı Yıldız'dır. Lise mezunu olan Yıldırım, siyaset ile ilgilenmiştir. XXIV. ve XXV. Dönemde Halkların Demokratik Partisi Mardin Milletvekili seçilmiştir. Kürtçe yabancı dilini bilmektedir. Yıldırım, evli ve dört çocuk annesidir (TBMM

Albümü, 2011:216).

1.4.17. Mehmet Ali ARSLAN

1975 yılında Diyarbakır'ın Silvan ilçesinde doğan Mehmet Ali ARSLAN'ın babasının adı Turhan, annesinin adı Celile'dir. Aslen Mardin Midyat'ın Mercimekli (Habsunnes) köyünden olan Arslan, İlkokul üçüncü sınıfa kadar Silvan'da yaşamıştır. İlkokul, ortaokul ve liseyi Hazro'da okumuştur. 1998 yılında Anadolu Üniversitesi İşletme Bölümü'nü bittirmiştir. 2002 yılında Siirt Eğitim Fakültesi Sınıf Öğretmenliği

Bölümü'nden mezun olmuştur. 2009 yılında da Anadolu Üniversitesi Halkla İlişkiler Bölümü'nden ve İstanbul Üniversitesi Sosyoloji Bölümü'nden mezun olmuştur. 2002 yılında Mardin'in Acırlı (Derizbine) köyünde Sınıf Öğretmenliğine başlamıştır. Uzun yıllar Estel'de ve Midyat'ta sınıf öğretmenliği yapmış ve Midyat Lisesi'nde Beden Eğitimi Öğretmenliği yapmıştır. 2006 yılında Mihallemi Derneği'nin kurucu başkanı olmuş ve Türkiye ve dünya Mihallemiler'i ilk onun kurduğu dernek ve faaliyetleri ile tanımıştır. Mihallemi Derneği başkanı olarak birçok ulusal ve uluslararası sempozyum, konferans ve panele katılmıştır. 2007 yılının ocak ayında Türkiye'nin ilk Arap platformu olan Anadolu Arap Birliği'nin kurucuları arasında yer almıştır.

Mart 2010'da Midyat Star Radyo'da haftalık olarak her Pazar sunulan ve altı saat süren, dünyanın ilk Mihallemice ve dünyanın en uzun radyo programı olan "Mihallemi Show"un hazırlayıcılığı ve sunuculuğunu yapmıştır. Mayıs 2010'da bir grup arkadaşı ile Türkiye Arap Meclisi'ni kurmuştur.

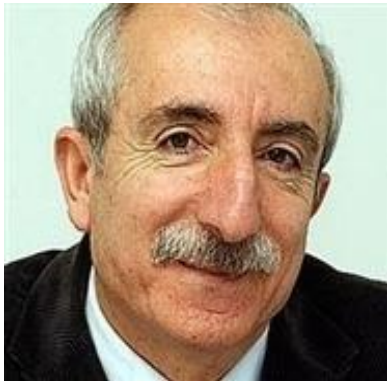
2011 yılında Demokratik Toplum Kongresi'nin (DTK) 101 kişilik daimi meclisine arapların ve mihallemlerin temsilcisi olarak girmiştir. Eylül 2012'de seçmeli olarak verilen "Yaşayan Diller ve Lehçeler kapsamında" dünyanın ilk resmi Mihallemece derslerini Midyat Cumhuriyet Ortaokulu'nda vermiştir (<http://www.biyografi.net/kisiyayrinti.asp?kisiid=5812>, Erişim tarihi 28.02.2018). XXV. Dönem Halkların Demokrasi Partisi Mardin Milletvekili olarak seçilmiştir. İyi düzeyde Arapça, Mihallemece, Kürtçe ve orta düzeyde Süryanice bilen Arslan evli ve üç çocuk babasıdır (https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/milletvekillerimiz_sd.bilgi?p_donem=25&p_sicil=7231Erişim tarihi, Erişim tarihi:29.12.2016).

1.4.18. Enise ÇOBAN GÜNEYLİ

Enise Güneyli, 20 Kasım 1986 yılında Mardin'in Nusaybin İlçesinde doğmuştur. Babasının adı Mehmet Salih, annesinin adı Hediye'dir. Gaziantep Üniversitesi Elektrik ve Elektronik Mühendisliği Bölümünü tamamlamıştır. Elektrik Mühendisleri Odasında (EMO) ve Kur-Bil Mühendislik Elektrik Makine Şirketinde Mühendis olarak görev yapmıştır. Dicle Elektrik Perakende Satış Anonim Şirketinde Müşteriler Müdürlüğünde yönetici olarak görev yapmıştır. XXV. Dönem Halkların Demokrasi Partisi Mardin Milletvekili olarak seçilmiştir. Başlangıç düzeyinde İngilizce bilen Güneyli, evli ve bir çocuk annesidir (https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/milletvekillerimiz_sd.bilgi?p_donem=25&p_sicil=7232 Erişim tarihi, Erişim tarihi:29.12.2016).

1.4.19. Orhan MİROĞLU

Orhan Miroğlu, 11 Mart 1952 tarihinde Mardin Gelinkaya'da doğmuştur. Babasının adı İsmail, annesinin adı Behiye'dir. Diyarbakır Dicle Üniversitesi Eğitim Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı bölümünden mezun olmuştur. 12 Eylül 1980 Askeri darbesinde tutuklanmış, 1988 yılına kadar Diyarbakır Cezaevinde tutuklu kalmıştır.

1992 yılında yazar Musa Anter'e düzenlenen suikasttan yaralı olarak kurtulmuştur. 1992'den itibaren tedavi amacıyla geldiği Ankara'da yaşamaktadır. Tarih ve toplumsal hafıza üzerine yazılmış, ayrıca anı türünde kaleme alınmış 10 kitabı bulunmaktadır. Ulusal medyada köşe yazıları yazan Miroğlu, Star Gazetesinde halen yüzleşme adını verdiği köşesinde yazılarına devam etmektedir. Bir çok STK'dan insan hakları ve temel özgürlükler konusundaki katkılarından dolayı ödül alan Miroğlu, Uluslararası Af Örgütü üyesidir. Aynı zamanda Stratejik Düşünce Enstitüsü'nün Tarih ve Toplumsal Hafıza Koordinatörlüğünü yürütmektedir. XXV. Dönem Mardin AK Parti Milletvekili seçilmiştir. Çok iyi düzeyde arapça ve kürtçe, orta seviyede ise İngilizce bilmektedir. Canan Miroğlu ile evli olup Hiwa ile Zerdeşt adında iki çocuğu vardır (<https://www.AKPartiarti.org.tr/site/yonetim/milletvekilleri/25/47>, Erişim tarihi: 29.12.2016).

Orhan Miroğlu; Dijwar (Onlara Dair Her Şey), Kuşatmadan İnfaza Musa Anter Cinayeti, Ortadoğu'da Geleceğin İnşasında Kürtler, Ona Zarfsız Kuşlar Gönderin, Hevsel Bahçesinde Bir Dut Ağacı, Yeni Yüzyıl Kürtler ve Bağımsızlık, Silahları Gömmek, olmak üzere yedi kitap yazmıştır (<https://1000kitap.com/yazar/orhan-miroglu/kitaplar>, Erişim tarihi: 28.12.2018).

1.4.20. Mithat SANCAR

1 Ocak 1963'te Mardin'in Nusaybin İlçesinde doğmuştur. Babasının adı Tevfik, annesinin adı Munire'dir. Türkan Sancar ile evli olan Mithat Sancar, bir çocuk babasıdır (https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/milletvekillerimiz_sd.bilgi?p_donem=25&p_sicil=7175 Erişim tarihi 12.07.2017). Mithat Sancar, Diyarbakır öğretmen Lisesi'nden mezun olduktan sonra Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesini bitirmiştir.

Ardından aynı üniversitede "Temel Hakların Yorumu" konulu teziyle 1995 yılında doktorasını tamamlamıştır. 1999 yılında da "Hukuk Devleti" konulu teziyle doçent olmuş ve 2007 yılında Profesör olmuştur. Mithat Sancar, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi'nde Öğretim Üyesi görevini yürütmüştür. 2007 yılından itibaren Birgün gazetesinde ve Taraf Gazetesinde köşe yazıları yazmaktadır.

Ayrıca İmc TV'de Erol Katırcıoğlu ile birlikte Arayış programını sunmuştur. Başta "Birikim" olmak üzere çeşitli dergilerde çok sayıda yazısı yayınlanan Mithat Sancar, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Öğretim Üyesi ve hükümetin Teröre çözüm arayışında kurduğu "Akil Adamlar" komisyonunda adı geöen kişilerdendir. Mithat Sancar 3 Nisan 2013 tarihinde AK Parti Hükümeti tarafından açıklanan ve barış sürecini yönetecek olan 63 kişilik akil insanlar listesine Marmara Bölgesi temsilcisi olarak girmiştir. Mithat Sancar Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi'nde akademisyenlik görevinden 10 Şubat 2015 yılında ayrılmıştır.7 Haziran 2015 genel seçimlerinde Halkların Demokratik Partisi'nden Milletvekili adayı olmak için başvuru yapmıştır. Seçim sonucunda XXV. Dönem HDP Mardin Milletvekili seçilmiştir. Mithat Sancar'ın babası ile 2015 yılı Nobel kimya ödölünü kazanan Aziz Sancar'ın babası amca çocuklarıdır. Mithat Sancar'ın yazdığı kitaplar: Geçmişle Hesaplaşma, Unutma Kültürü'nden Hatırlama Kültürüne, Şehrin Zulası, Ankara Kalesi, "Devlet Aklı" Kıskaçında Hukuk Devleti, isimli kitapları mevcuttur (<http://www.biyografi.info/kisi/mithat-sancar> Erişim tarihi 28.02.2018).

İKİNCİ BÖLÜM
2002-2015 YASAMA DÖNEMLERİ VE MARDİN MİLLETVEKİLLERİ'NİN
TBMM'DE YAPTIĞI KONUŞMALAR

2.1. XXII. YASAMA DÖNEMİ VE MARDİN MİLLETVEKİLLERİ'NİN
KONUŞMALARI

XXII. Yasama Dönemi 3 Kasım 2002 ve 22 Temmuz 2007 tarihleri arasındaki zamanı kapsamaktadır. Bülent Ecevit'in Başbakanlığındaki 57. Hükümet, Abdullah Gül'ün Cumhurbaşkanlığını yaptığı 58. Hükümet ve Recep Tayip Erdoğan'ın Başbakanlığındaki 59. Hükümet yasama dönemlerini kapsamaktadır. Bülent Arınç, XXII. Yasama dönemi Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı yapmıştır. Türkiye Büyük Millet Meclisi'nin XXII. Dönem Milletvekili genel seçimi, 3 Kasım 2002 Pazar günü yapılmıştır. 41 milyon 407 bin 27 kayıtlı seçmenden 32 milyon 768 bin 16 seçmenin oy kullandığı seçimde, 31 milyon 528 bin 783 geçerli oy, 1 milyon 239 bin 378 oy geçersiz sayılmıştır. Bunun sonucunda AK Parti ve CHP yüzde 10 barajını aşarak TBMM'de yerlerini almışlardır. Bu Seçimde AK Parti yüzde 34.28 oyla 363 milletvekili, CHP ise yüzde 19.39 oy oranıyla 178 milletvekili ile TBMM'de temsil edilmeye hak kazanmışlardır. Ayrıca bu seçimde 9 bağımsız milletvekili adayı seçilmeye hak kazanmıştır. Seçimin kesin sonuçları 10 Kasım'da YSK tarafından açıklanmıştır (TBMM Bülteni, 2002). Mardin'de, Adalet ve Kalkınma Partisi'nden üç, Cumhuriyet Halk Partisi'nden iki, Bağımsız Parti'den bir milletvekili görev almış, toplam altı milletvekili seçilmiştir.

Tablo 2.1. XXII. Dönemde ülke genelinde ve Mardin'de seçilen Milletvekili sayıları (TUİK,22)

XXII. Dönem	Toplam Milletvekili	AK PARTİ	CHP	BAĞIMSIZ	Mardin' de Seçilen	AK PARTİ	CHP	Bağımsız
2002-2007	550	363	178	9	6	3	2	1

TBMM'nin 2002-2007 yılları arasındaki yasama faaliyetlerini kapsayan XXII. Dönem'de altı Mardin Milletvekili, konuşmalar yapmıştır. Mardin milletvekillerinin konuşmaları aşağıda verilmiştir.

2.1.1. Süleyman BÖLÜNMEZ'in Meclisteki Konuşmaları

Bağımsız Parti Mardin Milletvekili Süleyman BÖLÜNMEZ, konuşmalarında şu hususlara değinmiştir: Konuşmalarının birinde Habur Kapısının kapanmasının bölge halkını mağdur edeceği üzerinde, diğer bir konuşmasında da petrol piyasası kanunu üzerinde durmuştur. Ayrıca Mardin Spor 'un başkanlığını yürütmüş olması nedeniyle de mecliste Mardin spor hakkında da konuşmalar yapmıştır. Bölünmez, meclisteki konuşmalarında daha önceki hükümette yaşanan sorunlardan bahsetmiştir. Yeni kurulan 59. hükümette bu sorunların tekrar yaşanmamasını umduğunu söylemiştir. Bölünmez, Mardin'deki kültür ve inanç zenginliğinden, petrol piyasası kanunundan, bölgedeki yolların elverişsiz olması nedeniyle halk üzerindeki olumsuz etkilerinden bahsetmiştir. Türkiye Futbol Federasyonu kuruluş ve görevleri hakkında konuşmuştur. Mecliste sağlık sorunları ile ilgili konuşmasında, hastane ve doktor eksikliklerinden bahsetmiş ve sorunlara çözüm bulunması gerektiğine değinmiştir. Bölünmez, köy hizmetleri hakkındaki konuşmasında, Mardin'e ayrılan bütçeyi sorgulamıştır. Eğitim konusundaki konuşmalarında, yıllarca özlemler beklenen Mardin Artuklu Üniversitesinin 59. Hükümet'le kurulmuş olmasından duyduğu memnuniyeti dile getirmiştir.

Süleyman BÖLÜNMEZ mecliste mali, ekonomik, sosyal, kültürel, siyasi, askeri, eğitim ve sağlık ile ilgili konuşmalar yapmıştır, bu konuşmaların bir kısmı aşağıda verilmiştir.

2.1.1.1. Mali ve ekonomik alan ile ilgili konuşmaları

Habur kapısının kapanması ile ilgili konuşması:

Süleyman BÖLÜNMEZ konuşmasında, Habur kapısının kapanmasıyla Güneydoğu'daki insanların mağduriyetine dikkat çekmiştir. Bu durumun meydana getirdiği olumsuz sonuçlardan bahsetmiştir. Bu konuyla ilgili Çevre Bakanı Kürşat Tüzmen'e soru sormuştur. Bölünmez'in konuşması aşağıdaki gibidir:

“Teşekkürler Sayın Başkanım. Delaletinizle, Sayın Bakana aşağıdaki hususlarda bilgi edinmek üzere sorum olacaktır. Habur Kapısının kapanması güneydoğudaki ekonomiyi olumsuz yönde etkilemiştir.

Dolayısıyla, yöre insanı yoksulluğa terk edilmiştir. Güneydoğu Anadolu'da yaşayan vatandaşlarımızın sadece kuru ekmek yemesini sağlayacak Nusaybin Gümrük Kapısının transit ticarete açılması için kesin bir tarih verebilirler mi? Saygılarımla. ” (T.B.M.M.T.D., C.10, B.54, 2003:65).

Çevre Bakanı Kürşat Tüzmen, Bölünmez'e cevabında şu hususlara değinmiştir:

Güneydoğu Anadolu ve Doğu Anadolu Bölgelerinde sıkıntı çeken halka yardımcı olabilecek çalışmaları yapmak için çabaladıklarından bahsetmiştir. Bu çalışmalardan birinin başlattıkları sınır ticareti merkezleri çalışmasının olduğunu söylemiş ve kararın incelemede olduğunu belirtmiştir. Ancak sadece Türkiye'de sınır ticaretinin kurulmuş olmasının yetersiz olduğunu, komşu ülkelerin desteğine de ihtiyaç duyulduğunu söylemiştir. Yaşanan bu sıkıntılara yönelik ciddi çalışmalar olduğunun üzerinde durarak bu çalışmaların sürdürüleceğini belirtmiştir. Tüzmen'in konuşması aşağıdaki gibi olmuştur:

“Sayın Bölünmez 'in sorusuna cevap vereyim. Yine, Dışişleri Bakanlığının koordinasyonunda, burada bütün ilgili kurumlar bir araya geldi; Genelkurmay Başkanlığı, Maliye Bakanlığı, Ulaştırma Bakanlığı, Karayolları Genel Müdürlüğü ve Gümrük Müsteşarlığı yetkililerinin katılımıyla, geçtiğimiz günlerde, özellikle bu tespit ve tetkik çalışmaları yapıldı. 1260 ve 1263 sayılı sınır taşları arasındaki arazi ya da telzivan diye bilinen bölgede, söz konusu gümrük idaresinin, Suriye'nin de mutabakatıyla yeniden inşası öngörülmektedir. Yine, sınır ticaretiyle ilgili olarak, diğer milletvekillerimizden de benzeri sorular gelmişti, onları da burada cevaplandırmak istiyorum. Biliyorsunuz, bir sınır ticareti merkezleri çalışması başlattık; karar, şu anda Bakanlar Kurulundadır...” (T.B.M.M. T.D. , C.10, B.54, 2003:69).

Petrol Piyasası Kanunu Tasarısı ile ilgili konuşması:

Bölünmez, 4 Aralık 2003'te Mecliste görüşülen Petrol Piyasası Kanunu Tasarısı için söz almıştır. Petrol Piyasası Kanunu Tasarısının Türkiye'de yapılması gereken geç kalınmış bir kanun olduğunu söylemiş, sektörün kayıt altına alınıp disipline edilmesi için gerekli olan bir kanun olduğunu belirtmiştir. Ayrıca bu tasarıda eksik olan birkaç maddeden bahsetmiştir.

Dağıtım açısından gerekli lisansların konulmasıyla birçok sorunun önüne geçilebileceğini belirtmiştir. AK Parti hükümetinin akaryakıt sektöründe yakalamış olduğu çok güzel bir fiyat istikrarı olduğunu vurgulayarak ayrıca verilen bu güvenin devam edebilmesi için fiyatların aşağı çekilmesi gerektiğini söylemiş. Eğer fiyat bu şekilde sürecek ise vergilerin miktarını düşürerek Maliye Bakanlığının bütçesini ona göre ayarlamasının gerekliliğine dikkat çekmiştir. Görüşülen bu kanunun önergelerinin titizlikle oylanmasının önemi üzerinde durmuştur. Ayrıca Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Raporu münasebetiyle de konuşmuştur.

Bölünmez konuşmasını sonlandırırken Mardin'de şehit edilen güvenlik güçleriyle ilgili konuşmuş, terör belasını lanetlemiş ve baş sağlığı dilekleriyle konuşmasını sonlandırmıştır. Bölünmez'in bütün maddeleri kabul eden (T.B.M.M.T.D., C.32,B.24,2003:92) Petrol Piyasası Kanunu Tasarısı ile ilgili konuşmasının bir kısmı şöyledir:

“Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Petrol Piyasası Kanunu Tasarısının görüşüldüğü bugünde şahsım adına söz almış bulunuyorum; tüm Yüce Meclisi saygılarımla selamlıyorum. Değerli üyeler, ben, Petrol Kanunu Tasarısını, özelleştirmek üzere düşündüğümüz TÜPRAŞ rafinerisinin özelleştirilebilmesi için hazırlanmış bir tasarı olarak görmekteyim. Değerli üyeler, petrol piyasası kanunu, Türkiye'de yapılması gereken ve geç kalmış bir kanundur ve sektörün kayıt altına alınması, sektörün disipline edilmesi için şart olan bir kanundur. Bu itibarla, hazırlanan tasarı, komisyonda verilen öneriler doğrultusunda Meclis Genel Kuruluna getirilmiştir. Şahsım adına, bu tasarıda mevcut olan eksik ve hakikaten faydalı olan maddeleri sizlere arz etmek istiyorum...” (T.B.M.M.T.D.,C.32,B.24,2003: 35-36).

Bölünmez'in, Bayındırlık ve İskan Bakanı Zeki Ergezen'e sorusu ile ilgili konuşması:

Mecliste yapılan görüşmelerde Bölünmez Bayındırlık ve iskan Bakanı Zeki Ergezen'e soru yöneltmiştir. Bölünmez konuşmasına öncelikle bölgede yapılan duble yollar için teşekkürlerini sunarak başlamıştır. Bayındırlık ve iskan Bakanı Zeki Ergezen'e de Kızıltepe-Ceylanpınar yolunun yıllardır tamamlanamayan kısmının ne zaman biteceğini sormuştur. Ayrıca bölgedeki yolların AB standartlarına uyması ile ilgili gerekli çalışmaların olup olmadığını ve bu çalışmaların neler olduğunu sormuştur. Bölünmez'in Ergezen'e sorusu aşağıda verilmiştir:

“Sayın Başkanım, ilk sorum Sayın Ergezen'e: Şu ana kadar yapılan tüm duble yollar, Mardin-Kızıltepe duble yolu, Kızıltepe'ye giriş-çıkış 5 kilometrelik duble yol yapımlarından dolayı, şahsınızda, karayolu çalışanlarına ve hizmeti geçen herkese teşekkür ederim. "Ankara-Şanlıurfa otobanı 2005'te bitecek" sözünü verdiniz; ancak, Şanlıurfa-Habur duble yolu ile mevcut yolun sıcak asfaltıyla ilgili bölge illeri adına söz istiyorum. Şanlıurfa-Akçakale-Ceylanpınar arasındaki yol ne zaman bitirilecek? Kızıltepe-Ceylanpınar trafiğini rahatlatan yolun 40 kilometrelik kısmı seneler önce yapılmış; geriye kalan 20 kilometrelik kısmını bitirmek size yakışır diye düşünüyorum. Karayolları, duble yollar, tüneller çok güzel; fakat, bu yollarda trafik yön ve ikaz işaretleri ya yok veya yok denilecek kadar az. AB standartlarına acil uyum getirilmesi için çalışmalar nelerdir...” (T.B.M.M.T.D.,C.70,B.41, 2004:805).

Bayındırlık ve İskan Bakanı Zeki Ergezen cevabında:

Bölünmez'in hatırlatmasının çok isabetli olduğundan bahsetmiş, bu yolun yapımı için projelerin tamamlandığını ve ödenek de ayrıldığını söylemiştir.

En kısa zamanda bu soruna çözüm bulunacağını ve bu konuda kamuoyunu da aydınlatmış olduklarını dile getirmiştir. Bakan Ergezen'in konuşması şöyle olmuştur:

“Sayın Bölünmez, trafik yön ve ikaz işaret levhalarının eksiklerini hatırlattılar; ben teşekkür ederim. Buradan dönüşümüzde, bunları tespit edeceğiz ve tamamlayacağız; doğru bir şey söylüyorsunuz. "Şanlıurfa-Akçakale yolu ne olacak" diyorsunuz. Bu yol, bizim de üzerinde hassasiyetle durduğumuz yoldur. Bu yol 2005'te bitecek; onu hemen söyleyeyim. "Şanlıurfa-Habur yolu ne olacak" diyorsunuz. Bu yol, çok önemli bir yoldur. Türkiye'nin TTK yollarından biridir. Bunun mutlaka bölünmüş olarak yapılması gerekir. Bu yol, 383 kilometrelik bir yoldur. Bunun projesini tamamladık ve bu sene ödenek de ayırdık. Çok hızlı bir şekilde, 2005'te, o yolun bölünmüş yol olarak yapımına başlayacağız. Ayrıca, o yoldaki tonajı da dikkate alarak, 50 kilometrelik de beton yol yapacağız, yani, BSK'lı yol değil, beton yol yapacağız. Çünkü Afyon'da denediğimizi... İklim dikkate alındı; orada başlayacağız. Dolayısıyla, ben, bu sorunuza teşekkür ederim. Buradan, kamuoyumuzu bu konuda aydınlatmış olduk.” (T.B.M.M.T.D.,C.70,B.41, 2004:807).

Köy Hizmetleri Genel Müdürlüğü ile ilgili konuşması:

Bölünmez, 12 Mayıs 2005'te köy hizmetleri genel müdürlüğü teşkilat ve görevleri hakkında kanunda değişiklik yapılması ve köy hizmetleri genel müdürlüğünün kaldırılması hakkında kanun tasarısı ve tarım, orman ve köy işleri ile plan ve bütçe komisyonları raporları münasebetiyle mecliste yapılan görüşmelerde söz almıştır. Bölünmez, Tarım ve Köy işleri Bakanı Sami Güçlü'ye hitaben konuşmuş ve mecliste hızlı bir şekilde çıkarılan kanunlardan bahsetmiştir. Kanunların iyi olduğunu ancak bu kanunların yürütülebilmelerinde eksiklikler olduğunu dile getirmiştir. Çıkarılan bu kanunun uygulanmasında ve hizmet yeterliliğini sorgulayarak uygulama aşamasında iktidara bir zararının olup olmayacağını sormuş ve endişelerini bildirmiştir. Mardin'i örnek vererek yol, sondaj konularındaki sıkıntılardan ve köye dönüşlerdeki zorlanmalardan söz etmiştir. Bölünmez'in Tarım ve Köy işleri Bakanı Sami Güçlü'ye yönelttiği bir diğer soru da bütçelerle ilgilidir. Ayrılan bütçenin arttığını ve bu bütçenin ne kadarının Mardin'e ayrıldığını, Mardin İl Özel İdaresinin 2004 yılı bütçesinin 2005 yılındaki bütçeden daha fazla olduğunu belirtmiştir. Ayrılan bu bütçenin ihtiyaçları nasıl karşılayacağını sorgulamıştır. Mardin'in geri kalmışlığını dile getirmiş ve bu konuda Güçlü'nün de düşüncelerini sormuştur.

Bölünmez'in bir diğer sorusu da personellerle ilgili olmuştur. Ayrıca bakım ve onarım görmekte olan makinalarla ilgili soru yöneltmiştir. Son olarak da ısrarla 1 Mart'ın devir için erken olduğunu dile getirmiş ve konuşmasını sonlandırmıştır. Bölünmez'in köy hizmetleri ile ilgili konuşmasının bir kısmı şöyledir:

“Sayın Bakanım, biz, kanunları, burada, hızlı bir şekilde çıkarıyoruz ve iyi kanunlar çıkarıyoruz. Eksikleriyle birlikte... Tabiri caizse, denizin ortasına atıyoruz, denizde yüzmeyi öğreniyoruz. Ancak, bu kanunları gerçekleştirirken, eksikliklerine, uygulamalarına hazır olmadığımızı görüyoruz. Bu kanunla, özel idareler -büyükşehir belediyelerine, İstanbul ve Kocaeli'ne bir diyeceğim yok; çünkü, yaptıkları bir hizmetin devamını yapacaklar, özel idareler de sayın valilerimizin vasıtasıyla bu işi kısmen yapıyorlardı ama- tamamen, yıllardır kökleşmiş bu teşkilatları almaya hazır mıdırlar? Bunları alırken, hizmeti hemen ertesi gün vermeye hazır mıdırlar? Mardin'de, yol, sondaj konusundaki sıkıntılarımız had safhadadır. Köye dönüşlerde zorlanmalar vardır. Özetle, bu kanun, uygulamaya ve hemen hizmet cevabı vermeye hazır mıdır? İktidarımıza zararları olacak mıdır uygulama aşamasında...”
(T.B.M.M.T.D.,C.72,B.50,2005:418-477).

Tarım ve Köy işleri Bakanı Sami Güçlü, Milletvekillerinin sorularına yazılı olarak özenle cevap vereceğini bildirmiş, daha sonra bu madde onaya sunularak kabul edilmiştir (T.B.M.M.T.D.,C.72,B.50,2005:478).

Petrol Piyasası Kanununa ilişkin gündem dışı konuşması:

Bölünmez, 2003 Aralık ayında yürürlüğe giren 5015 sayılı Petrol Piyasası Kanunu çerçevesinde, Türkiye akaryakıt sektörünü düzenleme görevini üstlenen enerji piyasası düzenleme kurumunun 28 akaryakıt ana dağıtım şirketine vermiş olduğu toplam 1,670 katrilyon tutarındaki ceza ve sonrasında halen yaşanmakla olan gelişmelerle ilgili gündem dışı söz almıştır. Konuşmasında petrol piyasasının yıpratıldığını ve bu durumun artık bir tehlikeye dönüştüğünü söylemiştir. Usulsüzlük cezalarından bahsetmiş, ortada vergi kaybı olmadığı ve devletin hiçbir şekilde herhangi bir zarara uğratılmadığını dile getirmiştir. Bölünmez, sadece kusurlu yapılan her istasyon başına verilen usulsüzlük cezasının 714 milyar olduğunu dile getirmiştir. Bölünmez, çıkarılan kanunların her ne kadar iyi olursa olsun uygulanmalarının yetersiz olması durumunda kötü bir kanuna dönüştüğünü söylemiştir. Akaryakıt bayilerine ve ana dağıtım şirketlerine kesilen cezaların arkasında yatan sebebin kanunun eksik uygulanması olduğunu söylemiştir. Bölünmez, bu cezaların akaryakıt kaçakçılığı veya vergi kaçırmakla alakasının olmadığını dile getirmiş ve ana dağıtım şirketlerinin bu konuda mücadelelerini sürdürdüklerini söylemiştir. Bölünmez, konuşmasında duygusallıktan dolayı değil acı bir gerçek olan bu durumdan dolayı büyük şirketlerin cezayı büyük yaralar olarak ödeyeceklerini söylemiştir. Bölünmez, verilen cezaların adil olmadığını ve hukuka uygun olmadığını belirtmiş ve şirketlerin iflasına, yok olmasına sebebiyet verdiğini söylemiştir. Bölünmez'in Petrol Piyasası Kanunu ile ilgili konuşmasının bir kısmı şöyledir:

“Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, 2003 Aralık ayında yürürlüğe giren 5015 sayılı Petrol Piyasası Kanunu çerçevesinde, Türkiye akaryakıt sektörünü düzenleme görevini üstlenen Enerji Piyasası Düzenleme Kurumunun 28 akaryakıt ana dağılım şirketine vermiş olduğu toplam 1,670 katrilyon tutarındaki ceza ve sonrasında halen yaşanmakta olan gelişmelerle ilgili söz almış bulunmaktayım. Hepinizi sevgi ve saygıyla selamlıyorum Petrol sektörü, bugüne kadar çok ciddi bir şekilde yıpratılmış, halen yıpratılmaya devam edilmektedir. Türkiye bütçesinde toplanan verginin yüzde 22'sinin tahsildarı olan bu sektörün bu kadar yıpratılması artık tehlike doğurmaya başlamıştır...” (T.B.M.M.T.D.,C.137, B.24,2006:23-25).

2.1.1.2. Sosyal ve kültürel alan ile ilgili konuşması:

Mardin'in kültür ve inanç zenginliğine ilişkin gündem dışı konuşması:

Bölünmez, konuşmasına başlarken tüm Hıristiyan dünyasında kutlanan paskalya bayramından bahsetmiştir. Mardin Kırklar Kilisesi'nde kutlanan bu bayrama Müslüman olmasına rağmen kendisinin de katıldığını belirtmiş ve bu törenin farklı inançların barış içerisinde olabileceğini tüm dünyaya gösteren bir örnek olduğunu belirtmiştir. Bu törene katılmanın kendisini mutlu ettiğini belirtmekle birlikte, vatandaşlarına Türk bölgelerine gitmeme çağrısında bulunmasından dolayı Rum kilise yönetimini de tutumundan dolayı kınamıştır. Bölünmez, birçok ırktan ve dinden olan insanların birlikte, kardeşçe, barış içinde yaşadığı Mardin'de saygı ve hoşgörünün varlığından bahsetmiş ve bundan duyduğu mutluluğu dile getirmiştir. Yedi yaşındaki Jennifer kendisine ‘Atatürk'ün bize hediye ettiği bayramda siz büyüklerimizin kavgası niye?’ diye sormuştur. Bölünmez de cevabını Atatürk'ün Nutuk ve söylevlerinin yer aldığı bir kitaptan verdiğini söylemiş ve Ulu Önder'in bu sözlerinden ders alacaklarını umut ettiğini belirtmiştir.

Bölünmez, Mardin halkının, Türk, Kürt, Arap, Süryani, Ermeni, ırklardan meydana gelmesine rağmen halkın inançları doğrultusunda huzur ve güven içerisinde yaşamını sürdürdüğünü belirtmiş ve bu konuda Mardin'in Türkiye'ye de örnek olması gerektiğini söylemiştir. Bölünmez, Mardin'in birçok uygarlığı din, dil, mezhep ayırmaksızın sevgiyle ve hoşgörü çerçevesinde barındırmış olmasından gurur duyduğunu belirtmiştir. Demokrasinin en güzel, en canlı örneklerinin Avrupa'da değil, Mardin'de olduğunu belirtmiştir. Dünyaya barış mesajı veren Mardin'in kültür turizminin merkezi haline gelmesi için yönetimdekilerin ve halkın göstermiş oldukları çabaların yeterli olmadığını söylemiştir. Bölünmez, Mardin'de ve Güneydoğu Bölgesinde var olan sorunlardan uzun uzadıya bahsetmiştir. Yolların ne kadar sıkıntılı olduğu üzerinde durmuş merkezden köylere gitmenin imkânsızlığından bahsetmiştir. Ayrıca sıkıntıların bununla bitmediğini Habur

kapısının kapanmasından sonra geçimini tarım ve hayvancılıkla sağlayan halkın tarım sorunlarıyla karşı karşıya olduğunu ve bunun için Tarım ve Köy işleri Bakanı Sami Güçlü'nün sessiz kaldığını söylemiştir.

Bölünmez, Başkanı olduğu Mardin sporla ilgili de konuşmuştur. İkinci ligin parlayan yıldızı Mardin Spor Kulübüne yaptırılan cami ve kilise logosunun yan yana olmasının barışı ve kardeşliği simgelediğini söylemiştir. Bölünmez'in Mardin ilinin kültür ve inanç zenginliği konusunda gündem dışı konuşmasının bir kısmı şöyledir:

“Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Müslümanların, Süryanilerin, Ermenilerin, Yezidilerin, Yahudilerin inançlarını özgürce yerine getirebildiği, birbirleriyle barış içinde yaşadığı, kız alıp verdiği, ortak çözümler ürettiği bir ilin, Mardin'in milletvekili olarak, Mardin İlinin kültür ve inanç zenginliği konusunda gündem dışı söz almış bulunuyorum; bu vesileyle, hepimizi saygıyla selamlıyorum. Saygıdeğer milletvekilleri, malumunuz, geçtiğimiz pazar günü Hıristiyan âleminin en önemli bayramlarından birisi olan paskalya tüm dünyada kutlandı. Hıristiyan dünyasının en önemli ve eski eserlerinden Mardin İlindeki Kırklar Kilisesindeki törenlere, elhamdulillah Müslüman bir milletvekili olarak, il valimiz ve bürokratlar, AK Parti ve Cumhuriyet Halk Partisinin il yönetimleriyle beraber ben de katıldım...” (T.B.M.M.T.D.,C.13,B.72, 2003:121-123).

Türkiye Futbol Federasyonu kuruluş ve görevleri İle ilgili konuşması:

Bölünmez, Türkiye Futbol Federasyonu kuruluş ve görevleri hakkında kanunda değişiklik yapılmasına dair kanun tasarısı için mecliste yapılan görüşmelerde tasarının tümü üzerinde söz almıştır. Bölünmez, futbolun çağımızın en önemli sosyal faaliyetlerinden biri olduğunu söylemiş ve aynı zamanda ekonomik açıdan da önemli bir aktivite olduğunu belirtmiştir. Ayrıca futbol kurallarının belirlenmesinin ve futbolun kurumsallaşmasının gerekliliği üzerinde durmuştur.

Bölünmez, Mayıs 2004'te Türkiye Futbol Federasyonu kuruluş ve görevleri hakkında kanunda değişiklik yapılmasına dair kanun tasarısının sevindirici bir gelişme olduğunu söylemiştir. Bölünmez, Mardin Spor Başkanı olması münasebetiyle futbolla yakından ilgilendiğini belirtmiş ve bu alanda yaşadığı sıkıntılardan bahsetmiştir. Bu tasarının yasalaşmasıyla yaşanan sorunların giderileceğine inandığını söylemiştir. Tüm federasyon başkanlıklarında aranan lisan ve tahsil düzeyinin Türkiye'yi temsil eden Futbol Federasyonunun başındaki kişide de aranmasının olumlu bir durum olduğunu söylemiştir. Ayrıca Millî Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor Komisyonu raporu münasebetiyle de konuşmuştur. Tasarının liglerde centilmence mücadele ederek, futbolun acı cilvesi olan bir alt kümeye düşmeyi yaşayan takımlara başarılar getirmesini ve tasarının spor için hayırlı olmasını dilemiştir.

Bölünmez'in Türkiye Futbol Federasyonu kuruluş ve görevleri hakkında kanunda değişiklik yapılmasına dair kanun tasarısı için konuşmasının bir kısmı şöyledir:

“Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Türkiye Futbol Federasyonu Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısının tümü üzerinde şahsım adına söz almış bulunmaktayım; Yüce Meclisi en derin saygılarımla selamlıyorum. Spor, ülkeleri ve insanları birbirine yaklaştıran, barış ve kardeşlik bağlarını güçlendiren, çağımızın en önemli sosyal olaylarından biridir. Futbol, gerek dünyada gerekse ülkemizde, en çok ilgi duyulan ve heyecan uyandıran bir spor dalıdır. Teknolojinin gelişmesi ve hızla yaygınlaşan kitle iletişim araçlarıyla ülkenin her noktasına ulaşan bir spor dalı olan futbol, toplumun her kesimi tarafından zevkle izlenmekte; ayrıca, futbol, dünyada ve Türkiye’de, sadece sosyal zamanları değerlendirme faaliyeti olmanın dışında, ekonomik, sosyal, tanıtım boyutu açısından da oldukça önemli sosyal bir aktivitedir. Böyle önemli bir aktivitenin kurallarının belirlenmesi, kurumsallaşmasının gerekliliği göz ardı edilemez bir gerçektir. Bununla ilgili dünyadaki modern gelişmeler dikkate alınarak, Türkiye Futbol Federasyonu ile ilgili tasarının gündeme gelmesi sevindirici bir gelişmedir. Mardin spor Başkanı olarak, futbolla yakinen ilgilenmekteyim...” (T.B.M.M.T.D.,C.50, B.92, 2004:62-65).

Mecliste yapılan görüşmelerde Türkiye Futbol Federasyonu Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı'nın maddelerin tümü kabul edilmiş ve tasarı kanunlaşmıştır (T.B.M.M.T.D.,C.50, B.92, 2004:85).

2.1.1.3. Siyasi, hukuki ve askeri alan ile ilgili konuşmaları

Elli Dokuzuncu Hükümet Programı ile ilgili konuşması:

Süleyman BÖLÜNMEZ, Başbakan Recep Tayyip Erdoğan tarafından kurulan Bakanlar Kurulu programının görüşülmesi münasebetiyle mecliste yapılan görüşmelerde konuşmuştur. Bölünmez, konuşmasına başlarken yeni kurulan hükümetin halk için bir umut olduğunu söylemiştir. 58. hükümette yaşanan ekonomik ve siyasi sorunlardan bahsetmiş ve bu sorunların ortaya çıkmasında daha önce yeterli tedbirlerin alınmamış olmasının büyük bir etkisi olduğunu söylemiştir. Bu nedenle yeni bir hükümet kurulurken Türkiye’de yaşanan problemlerin iyi anlaşılıp gerekli tedbirlerin alınıp yaşanacak sorunlara bir çözüm getirilmesini umut ettiğine değinmiştir. 21. yüzyılda bütün dengeleri değiştiren bir savaşın içinde olduğumuzu dile getirmiştir. Bu savaştan en çok Mardin 'in etkilendiği üzerinde önemle durmuş ve Mardin'de ticaretin gün yüzü göremediğini söylemiştir. Mardin'de ve diğer sınır bölgelerinde yaşanan korku ve endişelerin giderilebilmesi için yaşanan savaşların bir an önce 59. Hükümet ile en az zararla atlatılması gerektiğini dile getirmiştir.

Bölünmez, sınır illerini gelişmedikleri için savaş bölgelerine benzetmiş ve yaşanan savaşlarla da bu bölgelerin daha fazla gerildiğini dile getirmiştir. Bunun sonucunda, sınır illerinin 59. hükümetten beklentisinin acil eylem planı olduğunu söylemiştir. Aksi takdirde Mardin'e gittiğinde halka verecek cevabının olmayacağını dile getirmiştir. Ancak kurulan bu yeni hükümetin bu konuda bir hazırlığının olmadığını aşikâr olduğunu söylemiştir. Ülkemizin komşu ülkelerle yapacağı sınır ticaretinin ülkemizi ekonomik açıdan kalkındıracağını dile getiren Bölünmez, bunun sonucunda siyasi barışın da elde edileceğine inandığını söylemiştir. Bölünmez, Mardin bölgesinin kalkınmada ilk sırada yer almasına rağmen birçok yönden ihmal edildiğini söylemiştir. Gerek terörün sebebiyet verdiği tahribatlar gerekse bölgenin terörden etkilenen illerin başında olmasının halkı mağdur ettiğini ve Habur kapısının kapanmasının da bu mağduriyeti arttırdığını söylemiştir. Ayrıca Mardin'de hala bir üniversitenin kurulmamış olması nedeniyle bölgedeki gençlerin eğitimsizliğe terk edildiğini dile getirmiştir. Bölgenin kalkınabilmesi için Güneydoğu Anadolu Projesine destek verilmesi gerektiğini vurgulamıştır. 59. hükümetin çabaları ve 22. Dönem Milletvekillerinin de katkılarıyla Mardin ilinde yaşanan sorunlara çözüm getirileceğinin inancı içinde olduğunu söylemiştir. Bölünmez'in 59. Hükümet ile ilgili konuşmasının bir kısmı şöyledir:

“Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 59. hükümetin programıyla ilgili, şahsım adına söz almış bulunmaktayım; hepinizi ve aziz milletimizi saygıyla selamlıyorum. Her yeni gibi, yeni hükümet de halkımız için yeni bir umuttur, umut olmalıdır, Türkiye'nin buna ihtiyacı var; ama, artık, umutlar gerçeğe dönüşmelidir. Umarım, 59. hükümet bunu başarır ve halkımızın umutlarını gerçeğe dönüştürür. 58 inci hükümet, üç aylık kısa ömründe, gerek ekonomik gerek siyasî olarak ağır sorunlarla uğraşmak zorunda kaldı; bu, doğrudur;

Fakat en az bunun kadar doğru olan bir şey daha var, o da, 58 inci hükümetin, Türkiye'nin ağır sorunlarının çözümü yolunda önceden hiçbir hazırlığının olmadığını anlaşılmış olmasıdır. Şimdi 59 uncu hükümette yer alan arkadaşlarımız 58 inci hükümette de yer almışlardı; umarım, geçen üç ay içerisinde, sayın bakanlarımız, Türkiye'nin gerçek problemlerini, icra başında olan kişiler olarak doğru tespit etmiş ve çözümlerini üretmişlerdir. Sayın milletvekilleri, 21 inci Yüzyılın bütün dengelerini değiştirecek bir savaşın artık içindeyiz...” (T.B.M.M.T.D., C.8, B. 52, 2003:411-414).

2.1.1.4. Eğitim ve sağlık ile ilgili konuşmaları

Sağlık Bakanlığı 2005 Mali Yılı Bütçesi İle ilgili konuşması:

Bölünmez, Mardin'deki doktor eksikliğinden bahsetmiş, bu eksik giderilse de hastanelerin yetersiz ve çok eski olduğunu dile getirmiştir. Bu nedenle ayrılacak bütçenin Mardin için yeterli olup olmadığıyla ilgili konuşmuştur.

2005 mali yıl bütçesinin hayırlı olması için temenni ve dileklerde bulunmuştur. Bölünmez'in konuşması aşağıda verilmiştir:

“Mardin, 2000 kişiye 1 doktorun düştüğü illerimizdendir; ancak, 200 kişiye 1 doktor düşse dahi, şu anda hizmet veren hastane, neredeyse, cumhuriyetimizle yaşıt olan 200 yataklı Mardin Devlet Hastanesidir. On iki yıldır inşaatı devam eden Mardin Devlet Hastanesi için 2005 mali yılı bütçesinden ayrılan ödenek miktarı nedir ve hangi tarihte hizmete açılacaktır? (T.B.M.M.Z.C.,C.70,B.41,2004:745) 200 yataklı Midyat ve Kızıltepe devlet hastaneleri bu yıl programa alınmış mıdır; alınmışsa, düşünülen ihale tarihi ve ayrılan ödenekler nelerdir? Vatandaşlarımızın medenî şartlarda sağlık hizmeti alabilmeleri için, şu anda inşaatları devam eden hastanelerimize 2005 malî yılı bütçesinden ayrılan miktar sizce yeterli midir...” (T.B.M.M.T.D., C.70, B.41, 2004:746).

Yükseköğretim Kurumları Teşkilatı Kanunu ile ilgili konuşması:

Bölünmez, 1414 sayılı Yükseköğretim Kurumları Teşkilatı Kanunu'na ilişkin mecliste yapılan görüşmelerde söz almıştır. Bölünmez'in Yükseköğretim Kurumları Teşkilatı Kanunu ile 78 ve 190 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname'lerde değişiklik yapılması konusundaki konuşmasında daha önce kurulmasına karar verilen 15 üniversite arasında Mardin'in olmamasının verdiği üzüntüyü dile getirmiştir. Ancak Başbakan Recep Tayyip Erdoğan'ın girişimleri sonucunda Mardin'de Artuklu Üniversitesi'nin kurulmuş olmasının mutluluk verici ve faydalı olduğunu söylemiştir. Bölünmez, eğitime değer verdiğini, kurulan bu üniversitelerin bölgeye kazandırdığı maddi ve manevi faydaların ortada olduğunu söylemiştir. Bölünmez, Artuklu Üniversitesinin kurulmasına katkı sağlayan herkese teşekkürlerini sunmuş ve konuşmasını tamamlamıştır. Bölünmez'in Yükseköğretim Kurumları Teşkilatı Kanunu'na ilişkin konuşmasının bir kısmı şöyledir:

“Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 1414 sayılı Yükseköğretim Kurumları Teşkilatı Kanunu'na ilişkin şahsım adına söz almış bulunmaktayım.

Yüce heyetinizi sevgi ve saygıyla selamlıyorum. 59'uncu Hükümet tarafından 30.12.2005 tarihinde kurulmasına karar verilen on beş devlet üniversitesinin arasında Mardin'in olmaması Mardin halkını fazlasıyla üzüntüye boğmuş ve gerekli girişimler yapılmıştır. Ancak, Başbakanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan ve Bakanlar Kurulu adına Sayın Hüseyin Çelik Bakanımızın girişimleri neticesinde, bölge olarak eksikliğini ziyadesiyle hissettiğimiz Mardin Üniversitesinin bölgeye kazandırılması görüşmelerimiz olumlu şekilde sonuçlanmıştır. Bu kanun çerçevesinde, gerçekten, kalkınmada öncelikli illerde mutlak surette ihtiyaç duyulan üniversitelerin kurulması... Bu kanun ile Mardin Artuklu Üniversitesi kurulmuştur...” (T.B.M.M.T.D.,C.158,B.108,2007:51-52).

Yükseköğretim Kurumları Teşkilatı Kanunu Tasarısı mecliste kabul edilmiş ve kanunlaşmıştır (T.B.M.M.T.D.,C.158,B.108,2007:59).

2.1.2. Muharrem DOĞAN'ın Meclisteki Konuşmaları

Cumhuriyet Halk Partisi Mardin Milletvekili Muharrem DOĞAN, konuşmalarında şu hususlara değinmiştir: Bölgenin kalkınması, eğitim ve ekonomi konularında ve daha çok bölgesel amaçla konuşmuştur. Doğan, özellikle GAP'ın önemine değinmiştir. Ilısu Barajı hakkında, eğitim konusunda konuşmalar yapmıştır. Eğitim konusundaki konuşmasında Mardin'e Üniversite kurulması gerektiğini belirtmiştir. Yanı sıra Habur Kapısı'nın kapanmasıyla bölgedeki insanların yaşadığı problemlerden bahsetmiştir. Ayrıca korucuların özlük haklarının iyileştirilmesi gerektiğini vurgulayarak hurdaya çıkmış araçlar hakkında ve terör mağduru köylerde yaşanan sorunlara da detaylıca değinmiştir. Mühendis olması nedeniyle GAP projesinin önemini daha iyi anlamış ve bu konuyla ilgili defalarca mecliste konuşmuştur. Muharrem DOĞAN mecliste mali, ekonomik, sosyal, kültürel, siyasi, hukuki, askeri ve eğitim konularında konuşmalar yapmış, konuşmalarının bir kısmı aşağıda verilmiştir.

2.1.2.1. Mali ve ekonomik alan ile ilgili konuşmaları

Tarımsal kredilerin yeniden yapılandırılması ile ilgili konuşması:

Doğan, Tarımsal Kredilerin Yeniden Yapılandırılmasına İlişkin Kanun Tasarısı nedeniyle Mecliste yapılan görüşmelerde söz almıştır. Doğan, T.C Ziraat Bankası AŞ ve Tarım Kredi Kooperatifleri tarafından üreticilere kullanılan ve sorunlu hale gelen tarımsal kredi borçlarının yeniden yapılandırılması ile ilgili konuşmuştur. Ayrıca çiftçilerin üretim araç ve gereçleri için, çiftçilere gerekli destek ve hizmetlerin esirgenmemesi gerektiğinden bahsetmiştir. Bazı bölgelerde üretim yapan çiftçilerimizin, sulama ihtiyaçlarını karşılayabilmek için sondaj kuyuları açmak zorunda kaldıklarını ve harcanan elektriğin çok pahalıya mal olduğunu dile getirmiştir. Buna gübre ve işçilik fiyatları da eklenince, çiftçilerin ürettiği ürünün maliyetinin de çok yüksek olacağını söylemiştir. Bunun sonucunda da çiftçilerin tefeciye bulaşmaya mecbur kaldıklarını söylemiş ve çiftçilerin mağduriyetlerini dile getirmiştir. Doğan, son olarak bu yasanın çiftçilere hayırlı olmasını temenni etmiş ve konuşmasını sonlandırmıştır. Doğan'ın Tarımsal Kredilerin Yeniden Yapılandırılması ile ilgili konuşmasının bir kısmı şöyledir:

“Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; görüşülmekte olan 151 sıra sayılı kanun tasarısının 7. maddesi üzerinde, şahsım adına söz almış bulunuyorum; Yüce Heyetinizi saygıyla selamlıyorum. Ülkemizde 2001 yılında yaşanan krizlerin etkisiyle tarımsal kredi borcu bulunan çiftçilerimizin yükü artmış ve ödeme güçlerini aşmıştır.

Zor durumda bulunan çiftçilerimiz, Ziraat Bankası ve tarım kredi kooperatiflerine olan borçlarını ödeyemez duruma gelmişlerdir. Fahiş mazot fiyatları altında ezilen fedakâr çiftçilerimize, Tarım Bakanımız Sayın Güçlü 'nün, çiftçilerimizi kastederek "gözünüzü toprak doyursun" sözlerini kötü maksatla söylemediğine inanıyorum..." (T.B.M.M.T.D.,C.17,B.97,2003:120-121).

Meclis Başkanının onaya sunduğu 151 Sıra Sayılı Kanun Tasarısının 7. Maddesi kabul edilmiştir (T.B.M.M.T.D.,C.17,İ.97,2003:121).

Tarımsal üretici birlikleri kanunu ile ilgili konuşması:

Doğan, Tarımsal Üretici Birlikleri Kanunu Tasarısı ile tarım, orman ve köy işleri komisyonu raporu nedeniyle mecliste yapılan görüşmelerde söz almıştır. Bu tasarının ülkede küçük ölçekli işletmelerde faaliyet gösteren üreticilerin daha geniş ölçeklerde faaliyet gösterdiklerini ve verim aldıklarını söylemiştir. Gelir ve maliyet açısından bu tasarımı avantajlı bulduğunu söylemiş ve bu tasarımı desteklediğini dile getirmiştir. Ayrıca tarımdan bahsetmiş, bunun sonucunda da Türkiye'nin vizyonu olan GAP'ın önemine de değinmiştir. Bu projenin amacına ulaşabilmesi için destek beklediğini söylemiştir. Doğan, GAP'ın, bölgeler arasında gelişmişlik farkını ortadan kaldırmak, kırsal alandaki verimliliği artırmak ve istihdam yaratmak için kurulmuş genel bir proje olduğunu söylemiştir. Proje'nin sadece enerji ve tarımla sınırlı olmadığını dile getirmiştir. GAP'ın eğitim, sağlık, haberleşme, sanayi vs. gibi unsurları da içinde barındırmasından dolayı Türk ekonomisi için öneminin büyük olduğunu söylemiştir. Tarihçesinin 1930'lu yıllara dayandığı bu projenin desteklenmesi gerektiğini söylemiş, proje çerçevesinde çok iyi yatırımların yapıldığını hatırlatmıştır. Doğan, Tarımsal Üretici Birlikleri Kanunu tasarısının tümü üzerine konuşmuş, konuşmasının bir kısmı şöyledir:

“Değerli arkadaşlar, ülkemizde tarımsal işletmelerin küçük ve dağınık olması, söz konusu işletmelerin girdi, finansman, teknoloji, bilgi ve pazarlara erişimlerinin yeterli olmaması, pazarlama sahasında araçların çok olması, üreticilerin işini zorlaştırmaktadır. Arzın, bazı ürünlerde yüksek bazı ürünlerde düşük olması, arz ve talep dengesini altüst etmektedir; dolayısıyla, çiftçilerimiz ve üreticilerimiz mutlu değildir, mağdur olmaktadır. Bu nedenle, üreticilere kredi ve girdi temini ile muhtelif hizmetler götürmek ve üretilen ürünleri pazarlayabilmek amacıyla tarım sulama birlikleri, hayvan yetiştirici birlikleri, makine kullanım birlikleri, ziraî mücadele birlikleri, köye hizmet götürme birlikleri, süt birlikleri gibi, değişik kanunlarla kurulmuş...” (T.B.M.M.T.D.,C.54,İ.107,2003:339-340).

Tarımsal Üretici Birlikleri Kanunu Tasarısının maddeleri tek tek kabul edilmiş ve tasarı kanunlaşmıştır (T.B.M.M.T.D.,C.54,İ.107,2003:372).

GAP Bölge Kalkınma İdaresi'nin genel durumu ile ilgili konuşması:

Doğan ve 35 Milletvekilinin sundukları, GAP Bölge Kalkınma İdaresi Teşkilatının kuruluş ve görevleri hakkında KHK'de değişiklik yapılmasına dair Kanun teklifi nedeniyle mecliste yapılan görüşmelerde söz almıştır. Doğan'ın konuşmasında bir çağdaşlaşma hedefiyle hareket eden GAP'ın genel durumundan bahsetmiştir. GAP kapsamındaki dokuz ilin kalkınabilmesi için iki nehir arasında kalan toprakların verimli hale getirilmesinin amaçlandığını dile getirmiştir. Doğan, GAP'ın temelini 1930 yılında Keban Projesi olarak Ulu Önder Atatürk tarafından atıldığını belirtmiştir. Geçmiş hükümetlerin de bu projeyi desteklediklerini ancak projeye yeterli kaynağın aktarılamadığını dile getirmiştir. Doğan, GAP'tan ve o bölgeye bağlı birçok sorundan bahsetmiştir. GAP Bölge Kalkınma İdaresi Başkan'lığının hazırlamış olduğu çözüm önerilerinin bulunduğu rapordan bahsetmiştir. Raporda, GAP'ın en büyük sorunu ve engelleyicisinin terör olayları ile nüfus artışı olduğunun tespit edildiğini ve kendisinin de bu rapora katıldığını belirtmiştir. Bunun sonucunda hükümetin bu sorunlar karşısında nasıl çalışmalar yapacağını sorgulamıştır. Doğan, kendisinin GAP bölgesinde yaşamış ve bölgenin sorunlarına hakim olmuş bir mühendis olduğunu söylemiştir. Kalan yatırımların tamamlanabilmesi için en az on yıl gerektiğini söylemiştir. Projenin içeriğinde bulunan sulama kanalları yapılmadığı müddetçe bölge halkının ne ekonomik ne de sosyal durumunun geliştirilemeyeceğini, böylece halkın hayat standartlarının da yükseltilemeyeceğini belirtmiştir. GAP'ın bölge halkının umudu olduğunu söylemiş ve bu projenin tamamlanarak hayata geçirilmesi gerektiğini önemle arz etmiştir. Bununla beraber GAP'ı hayatın bir gerekliliği olarak gördüğünü belirtmiştir. Doğan, projenin 10 yıl uzatılmasını GAP Kalkınma Teşkilatı Merkezinin, proje uygulama yeri olan Güneydoğu Anadolu Bölgesine naklinin yapılması gerektiğini talep etmiştir. Ayrıca Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu münasebetiyle Mardin merkez ve çevresinde yaşanan su sıkıntısına değinmiştir. Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü tarafından projelendirilen Beyazsu projesinde ihale bedelinin 2005 bütçesine alınmasını Sağlık Bakan'ından rica ederek konuşmasını tamamlamıştır. Doğan'ın GAP Bölge Kalkınma Teşkilatının genel durumu hakkında konuşmasının bir kısmı şöyledir:

“Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; 1989 yılında, on beş yılına, 388 sayılı KHK 'ya göre kurulan ve 6 Kasım 2004 tarihinde yürürlük süresi dolacak olan GAP Bölge Kalkınma Teşkilatının genel durumu hakkında şahsım adına söz almış bulunuyorum;

Yüce Heyetinizi saygıyla selamlıyorum. GAP, aslında, su ve toprak kaynaklarını geliştirme programı olarak planlanan bir projedir. GAP kapsamında bulunan 9 ilin bölgesel olarak kalkınması, bölgelerarası farklılığın giderilmesi, istihdam yaratılması, bölge halkının gelir ve hayat düzeyinin yükseltilerek Dicle ve Fırat Nehirleri ile bu iki nehir arasında kalan toprakların en verimli şekilde kullanılması amaçlanmıştır. GAP'ta 75 358 kilometrekarelik bir alan mevcuttur. Bu alan, Türkiye'nin yaklaşık yüzde 10'luk bir bölümünü kapsamaktadır. Bu alanda 22 baraj, 19 hidroelektrik santrali ve 1 700 000 hektar arazi sulaması ve yılda 27 milyar kilovat/saat elektrik enerjisi üretimi hedeflenmiştir..." (T.B.M.M.T.D.,C.63,B.14,2004:169-171).

Doğan, Güneydoğu Anadolu Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Teşkilatının kuruluş ve görevleri hakkında kanun hükmünde kararnamede değişiklik yapılmasına dair kanun teklifinin birinci maddesi üzerinde tekrar söz almıştır:

Doğan, her şeyin bir zamanının olduğunu projenin de zamanının belli olmasının gerektiğini söylemiştir. Bu projenin gerçekleştirilen yatırımlarla orantılı olmasının gerektiğini dile getirmiştir. Doğan ve diğer milletvekilleri, bu projenin zamanını 10 yıl olarak belirlemişlerdir ve daha kısa zamanda bitirilmesini önermemişlerdir. Doğan'ın kabul edilen (T.B.M.M.T.D.,C.63,İ.14,2004:183) GAP Bölge Kalkınma İdaresi Teşkilatının Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin birinci maddesinin önemi üzerindeki konuşmasının bir kısmı şöyledir:

"Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Güneydoğu Anadolu Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Teşkilatının Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifinin 1 inci maddesi üzerinde, şahsım adına söz almış bulunuyorum; Yüce Heyetinizi saygıyla selamlıyorum. Değerli arkadaşlar, biliyorsunuz ki, bir şeyi yapmaya kalktığımız vakit, ne yaparsak yapalım, bunun mutlaka bir projesi olmalı. Proje de, zamana bağlıdır; zamanın da belli olması lazım. Sayın Başbakan Yardımcımıza benim güvenim sonsuzdur, deneyimlerine de çok inanıyorum ve güveniyorum; ancak, bizim endişemiz var; bir bölge milletvekili olarak, hak verilmesini istiyorum..." (T. B. M. M. T. D., C. 63, İ.14,2004:176).

GAP Bölge Kalkınma İdaresi Teşkilatı ile ilgili konuşması:

Doğan, Kalkınma Ajanslarının Kuruluşu, Koordinasyonu ve Görevleri Hakkında Kanun tasarısı ve Avrupa Birliği Uyumu ile Plan ve Bütçe Komisyonları raporları münasebetiyle yapılan görüşmelerde, 920 sıra sayılı yasa tasarısınının 30. maddesi üzerinde söz almıştır. Doğan, bu maddenin içerisinde yer alan GAP'ın kapatılmış olmasını yanlış bulduğunu söyleyerek, bu durumu eleştirmiştir. GAP'ın sadece Türkiye değil dünya çapında büyük bir proje olduğunu belirtmiştir. Buna rağmen bu projenin kapatılacak olması konusunda hükümeti eleştirmiştir. Projenin zaten kendisini amorti ettiğini söylemiş ve GAP'ın kapatılmasının aydınlatıcı bir sebebi olmadığına değinmiştir.

Doğan, Başbakan ve Enerji Bakanına ilettiği soru önergelerinden de bahsetmiştir. Doğan, GAP'ın sadece su ve enerjiden ibaret olmadığını içerisinde sağlık, eğitim, haberleşme, sanayi ve bankacılığın da bulunduğunu söylemiştir. Bölgesel kalkınma ajanslarına karşı olmadıklarını ancak GAP'ın kapatılmasına karşı olduklarını üstüne basa basa defalarca dile getirmiştir. 920 sıra sayılı yasa tasarısının 30. maddesi üzerinde görüşlerini bildiren Doğan'ın konuşmasının bir kısmı şöyledir:

“Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; görüşülmekte olan 920 sıra sayılı yasa tasarısının 30 uncu maddesi üzerinde görüşlerimi belirtmek üzere Anavatan Partisi Grubu adına söz almış bulunuyorum; öncelikle Yüce Meclisimizi ve aziz milletimizi saygılarımla selamlıyorum. Değerli arkadaşlar, bu maddenin içeriğinde GAP'ın kapatılması söz konusu. Tabii, GAP'ın neden kapatıldığını bir türlü anlamış değiliz. GAP bölgesinde yaşamış ve halen orada yaşayan ve o bölgeyi temsil eden bir milletvekili arkadaşımız olarak ben, bu tasarının bu maddesinin çok yanlış olduğunu sizlerle paylaşmak istiyorum. Değerli arkadaşlar, GAP, Türkiye'nin en büyük projesi, dünyanın da 8 büyük projesi arasındadır. Buna rağmen bu proje kapatılıyorsa, artık AK PARTİ Hükümetinin yatırım ve proje konusunda iddia edeceği hiçbir şeyinin olmadığını sizlerle paylaşmak istiyorum...” (T.B.M.M.T.D., C.109,B.53, 2006:146-148).

920 sıra sayılı yasa tasarısının 30. maddesi kabul edilmiştir (T.B.M.M.T.D., C.109,B.53, 2006:152).

Emniyet Genel Müdürlüğünün 848 Sıra Sayılı Yasa Tasarısı ile ilgili konuşması:

Emniyet Genel Müdürlüğüne ait araç, gereç, mal ve malzemenin satış, hibe, HEK ve hurda durum ve işlemleri ile hizmet satışına dair kanunda değişiklik yapılması hakkında kanun tasarısı münasebetiyle mecliste görüşmeler yapılmıştır. Doğan, Emniyet Genel Müdürlüğünün 848 Sıra Sayılı Yasa Tasarısının 1. maddesi münasebetiyle konuşmuştur. Doğan, bu maddeyi çok olumlu bulmuş ve EGM 'ye ait, ekonomik ömrünü yitirmiş hurdaya çıkmış araç gereçlerin satılarak ekonomiye kazandırılmasını yerinde bulmuştur. Ancak bu maddenin eksikliklerine de değinmiştir. Doğu ve Güneydoğu bölgelerimizin ekonomik hayatının Irak ve Suriye'yle olan ticarete bağlı olduğunu söylemiştir. O bölgedeki halkın hurdaya çıkan araçlarla çalışarak ekmek paralarını çıkarttıklarını söylemiştir. Ayrıca hurdaya çıkmış bu araçlar için vergide alındığını söylemiştir. Ancak bu araçlarında aynı şekilde devlette bir çözüme gidilmesi gerektiğinden bahsetmiş ve Mardin'i örnek vermiştir. ÜNESCO tarafından yapılan araştıra göre, bu hurda araçların Mardin'in mimari yapısını bozduğunu ancak halk geçimini oradan sağladığı için her yerde bu araçlardan bulunduğunu söylemiştir.

Mardin'in o özgün mimarisini kurtarmak, bu hurda araçların da satarak devletin kasasına sıcak parayı sağlamak gerektiğine değinmiş, bunun da torba yasaının içinde 21. maddeyi çok acil bir şekilde gündeme getirilmesiyle mümkün olacağına değinmiştir. 848 sıra sayılı yasa tasarısının 1. maddesi üzerinde görüş bildiren Doğan'ın konuşmasının bir kısmı şöyledir:

“Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; görüşülmekte olan 848 sıra sayılı yasa tasarısının 1 inci maddesi üzerinde görüş belirtmek üzere Anavatan Partisi Grubu adına söz almış bulunuyorum; bu vesileyle, Yüce Meclisimizi ve saygıdeğer halkımızı saygılarımla selamlıyorum. Değerli arkadaşlar, görüştüğümüz madde, çok önemli bir maddedir, getirişi olan bir maddedir ve sosyal boyutu olan bir yasa tasarısıdır. Bu nedenle, destekliyoruz, sonuna kadar da destekliyoruz; çünkü, bu yasa tasarısı, İçişleri Bakanlığımızın en önemli bir konu olan Emniyet Genel Müdürlüğüne ait araç, gereç, mal, malzeme ve hurda ve HEK olmuş, ekonomik ömrünü yitirmiş malzemelerin satımına yetki veriyor. Bu nedenle, bu maddeye canı gönülden destek veriyorum; ancak, söylemek istediğim bir husus var, sizlerle paylaşmak istediğim bir husus var. Bunu dile getirmeme izin vererseniz, mutlu olurum... Değerli milletvekilleri, doğu, güneydoğu bölgelerimizin sorunlarını dile getirmek, en başta benim görevim ve sizlerin görevidir; çünkü, doğu, güneydoğu bölgelerinin sorunları, aynı zamanda Türkiye'nin sorunlarıdır...” (T.B.M.M.T.D., C.110, B.60, 2006:559-560).

848 sıra sayılı yasa tasarısının birinci maddesi kabul edilmiştir (T.B.M.M.T.D., C.110, B.60, 2006:563).

Elektrik Piyasası Kanunu ile ilgili konuşması:

Muharrem DOĞAN, elektrik piyasası kanunu ile bazı kanunlarda değişiklik yapılmasına dair kanun tasarısı ile plan ve bütçe komisyonu raporu münasebetiyle yapılan görüşmelerde söz almıştır. Doğan Enerji Bakanı Hilmi Güler'e Ilı su Barajının ne zaman başlayacağını sormuş ve net bir cevap beklediğini belirtmiştir. Doğan'ın bir diğer sorusunda da bölgedeki elektrik kesintilerinin çok sık yaşandığını, bunun da elektrik şebekelerinin zayıf olmasından kaynaklandığını dile getirmiştir. Bu soruna çözüm bulunması için ciddi bir çalışmanın yapılıp yapılmadığı ile ilgili soru yöneltmiştir. Bu tasarı mecliste kabul edilmiştir. Doğan'ın sorusu şöyle olmuştur:

“Sayın Enerji Bakanımıza bir soru yöneltmek istiyorum. Sayın Bakanım, bu Ilı su Barajı ne oldu? 2005 yılında, bizzat, bu kürsüden, bölge halkına müjdelediniz, bize müjdelediniz, temel atma töreni yapılacağına söz verdiniz; ama, bugüne kadar bir şey yapılmadı. Bu Ilı su Barajı, gerçekten -net bir şey söyleyebilir misiniz- başlayacak mı başlamayacak mı? Bazı bölge milletvekillerinizin "müracaatlar yapılınsın işçi alımı için" söylemleri var ve vatandaşlar da tereddüt ediyor; bu noktada gerçek bir şey var mı? Onu istiyorum. Bir de, biliyorsunuz; doğu, güneydoğu bölgelerimizde elektrik kesintileri sık sık meydana gelmektedir. Bunun nedeni de, elektrik şebekelerinin zayıf olması, enerji nakil hatlarının zayıf olması, trafoların yetersiz olması...” (T.B.M.M.T.D., C.119,B.100,2006:497).

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Mehmet Hilmi Güler, Muharrem DOĞAN'a cevabında:

İlisu Barajı için gerekli çalışmaların tamamlandığını bu sene içinde temelinin atılacağını belirtmiş ve bu projenin bölgenin kalkınması açısından da önemli olduğunu söylemiştir. Elektrik kesintilerine yönelik yoğun çalışmaların olduğunu yıllardır yapılması gereken çalışmaların önceki hükümetlerde aksatılmış olmasından dolayı biriken bu sorunların hızlı bir şekilde çözüldüğünü söylemiştir. Güler, hükümet dışında olan kamulaştırma meselelerinin de bulunduğunu ancak onların da çözüme kavuşacağını belirtmiştir. Güler'in Doğan'a cevabı şöyle olmuştur:

“Ben, önce Sayın Muharrem DOĞAN Beye cevap vereyim. Ilı su Barajı tabii ki yapılacak. Son görüşmeleri, şu anda sigorta şirketleriyle ilgili görüşme değerlendiriliyor. Bizim açımızdan ve Hazine açısından bir problem kalmadı ve bu yıl içinde inşallah temelini atacağız. Bu, aynı zamanda, bizim dünya çapında bir tesise imza atmamız olacak ve bölgenin kalkınması açısından da son derece önemli. Elektrik kesintileriyle ilgili çok yoğun bir çalışmamız var, giderek azaldı zaten bu. Ben, size bunu rakamlarla ifade edebilirim; çünkü kabloların yer altına inmesi, trafoların yenilenmesi; bunlar aşağı yukarı yirmi otuz senedir yapılmayan şeylerdi, hepsi bizi beklemiş...” (T.B.M.M.T.D., C.119,B.100,2006:498).

Bazı kamu alacaklarının ve terkinine ilişkin konuşması:

Doğan, bazı kamu alacaklarının tahsil ve terkinine ilişkin, hurdaya çıkmış motorlu kara taşıtlarının kayıt ve tescilinin silinmesi, 31.12.2006 tarihine kadar tahakkuk etmiş Motorlu Taşıtlar Vergileri gecikme zammı, gecikme faizi ve vergi cezalarının terkinini düzenleyen yasa tasarısının 4. maddesi üzerinde söz almıştır. Doğan, bu yasa tasarısını yetersiz ve sağlıksız bulmuş, eksik bulunduğu maddenin düzeltilmesini talep etmiştir. Doğan, daha önceki konuşmasında da değindiği gibi bölgedeki ve Mardin'deki hurdaya çıkmış araçlar ve yaşanan sorun ve eksikliklerden bahsetmiştir. Hurdaya çıkmış araçların yaş sınırı tespitinin belirlenmediğini Maliye Bakanlığı'nca bu yasadaki belirlenen taşıtlar sayısını doğru bulmadığını söylemiştir. Doğan, Güneydoğu bölgelerimizin ekonomik hayatı, komşu ülkelerimiz Irak ve Suriye ile olan ticarete bağlı olduğunu söylemiştir. Habur Gümrük Kapısı ve Nusaybin Gümrük Kapısı'nın bu konudaki önemine değinmiştir. Geçmişte nakliyecilerin maddi imkânsızlıklar nedeniyle ucuz ve eski arabalarla gıda ve inşaat malzemelerini taşıdıklarını ayrıca Irak'tan getirilen motorinleri satarak geçimlerini sağladıklarını ve bölgenin ekonomik gücünün hurda araçlarla yapılan ticaretten sağlandığını dile getirmiştir. Habur sınır kapısının kapanmasıyla bölgedeki işsizliğin ve göçün artış gösterdiğini söylemiştir.

Ayrıca gelir vergisi beyannamesi verilmesinin de zorunlu olduğunu, nakliyecilerin hurdaya çıkmış araçlarla çalışmamalarına rağmen muhasebeci ücreti verdiklerini ve mağduriyetlerini dile getirmiştir. Doğan, Anavatan Partisi Grubu olarak bu konuyla ilgili önerilerini belirtmiş, bu araçların yaş sınırı ve kasko değerlerinin belirlenmesinin gerektiğini, birikmiş borçlar ve alacaklarının mahsup edilmesi ve düşürülmesi, eğer alacağı kalmış ise aracın sahibine iade edilmesi gerektiğini söylemiştir. Bu önerinin uygulanmaması sonucunda, mağdur olanlar ile olmayanların ayırt edilemeyeceklerini söylemiştir. Doğan, dördüncü maddenin, verdikleri önerge doğrultusunda düzeltilmesi ve nakliyecilerimizin lehine olmasını dilediğini söylemiştir. Bazı kamu alacaklarının tahsil ve terkinine ilişkin, hurdaya çıkmış motorlu kara taşıtlarının kayıt ve tescilinin silinmesi, 31.12.2006 tarihine kadar tahakkuk etmiş Motorlu Taşıtlar Vergileri gecikme zammı, gecikme faizi ve vergi cezalarının terkinini düzenleyen yasa tasarısının 4. maddesi üzerinde görüş belirten Doğan'ın konuşmasının bir kısmı şöyledir:

“Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bazı kamu alacaklarının tahsil ve terkinine ilişkin, hurdaya çıkmış motorlu kara taşıtlarının kayıt ve tescilinin silinmesi, 31.12.2006 tarihine kadar tahakkuk etmiş Motorlu Taşıtlar Vergileri gecikme zammı, gecikme faizi ve vergi cezalarının terkinini düzenleyen yasa tasarısının 4. maddesi üzerinde görüş belirtmek üzere Anavatan Grubu adına söz almış bulunuyorum; öncelikle, Grubum ve şahsım adına sizleri saygıyla selamlıyorum. Değerli milletvekilleri, Hükümet, bu tasarımı teşvik amaçlı bir yasa olarak önümüze getirmişse de, ticarî bir anlayışı esas almaktadır.

Bu yasa tasarısını hazırlayanlar ülkenin gelişimini göremiyorlar, ülkenin bölgesel yapısını ve bölgelerarası gelişmişlik farkının nasıl giderileceğinden haberdar değillerdir. Bu yasa tasarısı, masa başında hazırlanmış, sağlıksız, yetersiz ve sosyal boyutu yoktur...” (T.B.M.M.T.D., C.123, B.112, 2006:52-54).

Motorlu Taşıtlar Vergileri gecikme zammı, gecikme faizi ve vergi cezalarının terkinini düzenleyen yasa tasarısının dördüncü maddesi kabul edilmiştir (T.B.M.M.T.D., C.123, B.112, 2006:60)

Dokuzuncu Kalkınma Planı ile ilgili konuşması:

Doğan, görüşülen yedi yıllık 9. Kalkınma Planını sosyal ve kültürel alanda yetersiz bulmuş ve bütüncül olmadığını düşündüğünü dile getirmiştir. Ayrıca reformlara yönelik bir vizyonunun olmadığını söylemiştir. Bölgelerarası gelişmişlik farkını ortadan kaldırmak, verimliliği ve istihdamı arttırmak gerektiğini söyleyerek, kalkınmış bir Türkiye için bu projede insan odaklı bir gelişme ve yönetim anlayışının bulunmadığını söylemiştir. Doğan, GAP'ı Dokuzuncu Kalkınma Planına almamanın, ülkenin gelişimini görmezlikten gelmek olduğunu belirtmiştir.

Bu durumun bölgelerarası gelişmişlik farkının devam etmesini kabul etmek anlamına geldiğini söylemiştir. GAP'ın, güneydoğu değil, Türkiye projesi olarak görülmesi gerektiğini dile getirmiştir. Birçok insana iş imkânı sağlayacak olan GAP'ın kapanmasının ülkemiz için büyük bir talihsizlik olduğunu belirterek, GAP'ın önemini açıklamıştır. Ayrıca Mazıdağı fosfat yataklarının değerlendirilemediğini, 100 senelik hammadde stoğunun hazır olduğunu ancak özelleştirme kapsamına alındığı için güneşin ve yağmurun altında çürümeye terk edilmesine hükümetin seyirci kaldığını söylemiştir. Gübre fabrikasını kuramadıklarını, Suriye ile petrol ve doğalgaz aramalarında bir işbirliği sözleşmesinin bulunmadığını dile getirmiştir. Cazibe merkezleriyle ilgili planın da dikkate alınmadığını söylemiştir. Tüm bunların çözüme ulaşmadan 9. Kalkınma Planını yeterli olmayacağını söylemiştir. Maliye Bakanına da bu eksikliklerin neden Kalkınma Planında yer almadığını sormuştur. Türkiye-Suriye arasında petrol ve doğalgaz aramalarında bir işbirliği için sözleşmelerin olmadığına değinmiştir. Ayrıca 9. Kalkınma Planında hissedilen en büyük eksikliğin bu olduğunu söylemiştir. Doğan, dokuzuncu kalkınma planında bulunması gereken ve bulunmayan birçok eksikliğe değinmiştir.

Tüm bu olumsuz durumlara rağmen Dokuzuncu Kalkınma Planının ülkemiz için hayırlı olması dileklerinde bulunarak konuşmasını sonlandırmıştır. Doğan'ın 9.Kalkınma Planı ile ilgili konuşmasının bir kısmı şöyledir:

“Değerli milletvekilleri, Türkiye'nin ekonomik ve sosyal kalkınmasına dönük amaçları olan planlar, kamu yönetimi için emredici, özel sektör açısından ise yol gösterici nitelik taşırlar. Görüşmekte olduğumuz yedi yıllık Dokuzuncu Kalkınma Planında ekonomik, sosyal ve kültürel alanlara bütüncül bir yaklaşım esas alınmamıştır. Dokuzuncu Kalkınma Planında insan odaklı bir gelişme ve yönetim anlayışı ciddi anlamda dikkate alınmamıştır. Kamusal hizmet sunumunda şeffaflık, hesap verebilirlik, katılımcılık, verimlilik, esas hedef alınmamıştır. Kalkınma Planlarının Yürürlüğe Konulması ve Bütünlüğünün Korunması Hakkındaki Kanunun 2. maddesi, kalkınma planlarının komisyonda en çok yirmi gün içinde görüşülüp karara bağlanacağı hükmünü getirmektedir. Ancak, Dokuzuncu Kalkınma Planının alelacele Genel Kurula indirilmesi ve birkaç saat içinde geçirilmesi, cumhuriyet tarihimizde bir ilktir...” (T.B.M.M.T.D., C.125, B.121, 2006: 363-366).

Dokuzuncu Kalkınma Planı mecliste kabul edilmiştir (T.B.M.M.T.D., C.125, B.121, 2006:390).

İskan Kanunu Tasarısı ile ilgili konuşması:

Doğan, İskân Kanunu Tasarısı ve İskân Kanununda Değişiklik Yapılması hakkında kanun tasarısı ile bayındırlık, imar, ulaştırma ve turizm komisyonu raporu nedeniyle mecliste yapılan görüşmelerde söz almıştır. Doğan, AK Parti'nin bu tasarıda hiçbir etkisinin olmadığını söylemiştir.

Bu yasa tasarısının, Anavatan Partisi İktidarında, Sayın Mesut Yılmaz döneminde hazırlanmış ve sunulmuş olmasından dolayı tasarımı desteklediklerini dile getirmiştir. Doğan, Hükümet'in bu kadar önemli bir yasa tasarısı için neden dört sene bekletildiklerini sorgulayarak, muhalefetin bildiğini okuduğunu dile getirmiştir. İskân Kanunu'nun bugünün yapısına uygun düşmeyen hükümlerinin var olduğunu söylemiştir. Bu nedenle İskân başkanlığının TOKİ başkanlığına verilmesini yerinde bulmuştur. Hükümet'in İskân politikalarını uygularken kararlı ve akılcı davranmasının gerektiğini söylemiştir. Bu nedenle kişilerin çıkarını değil, kamu yararını esas almak gerektiğini söylemiştir.

Doğan, İskan yasasının görüşülmesi münasebetiyle Ilısu Barajı ile ilgili daha önce sunmuş olduğu öneriden bahsetmiştir. Hatırlatma yapmış, bu önerinin ne denli önemli olduğunu detaylıca anlatarak gerekenin yapılmasını talep etmiştir. Doğan, 1223 sıra sayılı İskân Kanununda değişiklik yapılması noktasında, Anavatan Partisi'nin görüşlerini bildirmiştir. Görüşülmekte olan bu yasa tasarısını Anavatan Grubu olarak desteklediklerini ancak, muhalif oldukları bazı hususlar olduğunu söylemiştir. Doğan'ın İskân Kanunu Tasarısı ve İskân Kanununda değişiklik yapılması hakkında kanun tasarısı ile ilgili konuşması şöyle olmuştur:

“Değerli arkadaşlar, bu yasa tasarısı, AK PARTİ Hükümetinin hiç emeği olmayan bir yasa tasarısıdır. Bu yasa tasarısı, Anavatan Partisi İktidarında, Sayın Mesut Yılmaz döneminde hazırlanmış ve sunulduğu için destekliyoruz. Ancak, bu yasa tasarısı normal bir yasa tasarısı olarak önümüze getirilmesi gerekiyordu, o amaçla hazırlanmıştı; ancak, siz, bunu, temel yasa olarak getirdiniz. Dolayısıyla, değerli milletvekillerimizin - görüş ve önerileri de- o hakkı ellerinden aldınız. Bu nedenle, biz buna karşıyız, bu anlayışa karşıyız. İkinci husus da şu, karşı olduğumuz husus şu: Bu kadar önemli bir yasa tasarısı, sosyal boyutu ve getirişi olan bir yasa tasarısını görüşüyoruz; ama dört yıldır neredesiniz, niye dört yıl beklettiniz? Bu nedenle muhalefet ediyoruz. Değerli arkadaşlar, muhalefet şerhimizi koyduktan sonra, ben, bu İskân Yasası Tasarısından ziyade, toplu konut uygulamaları üzerinde durmak istiyorum...” (T.B.M.M.T.D., C.128, B.125, 2006:95-97).

1223 sıra sayılı İskân Kanununda değişiklik yapılması tasarısı kabul edilmiştir (T.B.M.M.T.D., C.128, B.125, 2006:149).

2.1.2.2. Sosyal ve kültürel alan ile ilgili konuşmaları

Köye dönüş sonrası yaşanan sorunlara ilişkin konuşması:

Muharrem DOĞAN, Doğu ve Güneydoğu Anadolu'da terör nedeniyle yaşanan tahribatlar sonucu köylerin boşaltılması ve sonrasında tekrar köylere dönülmesine izin verilmesi ile köye dönüş sonrası yaşanan olumsuzluklar üzerinde mecliste gündem dışı konuşmuştur.

Köylerdeki birçok tahribat ve eksiklikten dolayı yaşanan sorunlara ve alınması gereken önlemlerin gerekliliğine değinerek terörün bölgedeki olumsuz etkilerinden bahsetmiştir. Köylerdeki olumsuz yaşam koşullarının üzerinde durmuş ve 16000 vatandaşın bu nedenle köylerini terk ettiklerini söylemiştir. Daha sonra köylerine dönüş izni verilenlerin tekrar yeni sorunlarla karşılaştıklarını, evlerinin ve okullarının yıkıldığını, elektriğin ve suyun olmadığı telefonların söküldüğünü, işsizliğin ve yoksulluğun arttığını söyleyerek, bölgedeki insanların mağduriyetinden bahsetmiştir. Doğan, bu konuşmasında GAP projesinden de bahsetmiştir. Bu projenin Güneydoğu Bölgesi'nin kalkınması için yapıldığını ancak Urfa'nın ötesine gidemediğini söylemiştir. Derik, Kızıltepe ve Nusaybin'e sulama kanallarının ulaştırılmadığını, bunun sonucunda da çiftçilerin sondaj kuyusu açmak zorunda kalarak, ağır maliyetle üretim yapmaya mecbur kaldıklarını söylemiştir. Doğan, çiftçilerin yaşadığı daha birçok sorundan bahsetmiş ve sulama kanallarının acilen Mardin'e ulaştırılmasının gerekliliğini dile getirmiştir. Ayrıca, GAP'ın acil eylem planına alınmasının gerekliliğinden bahsetmiştir. Dargeçit yolunun onarımı ve Habur Gümrük Kapısının halkın giriş-çıkışına açılmasının meydana getirdiği sorunlar üzerinde de durmuştur. Ayrıca Nusaybin Gümrük Kapısının uluslararası hale getirilmesini önermiştir. Muharrem DOĞAN'ın Doğu ve Güneydoğu'da yaşanan sorunlar ve acil alınması gereken önlemlerle ilgili gündem dışı konuşmasının bir kısmı şöyledir:

“Sayın Başkan, Yüce Meclisimizin değerli üyeleri; doğu ve güneydoğuda yaşanan sorunlar ve acil alınması gereken önlemleri hükümetin bilgisine sunmak üzere şahsım adına gündem dışı söz almış bulunuyorum. Bugün, İkinci Cumhurbaşkanımız ve CHP'nin İkinci Genel Başkanı -rahmetli- İnönü'yü, ölümünün 29 uncu yılında saygıyla anıyorum. ABD'nin Irak'a müdahalesinin tartışıldığı bu günlerde, büyük devlet adamı, politikacı İsmet İnönü'nün İkinci Dünya Savaşı cehenneminde ülkemizi savaşın dışında tutan tarihî politikasının da bugün için ne kadar önemli olduğunu bilgilerinize arz ediyorum. Doğu ve güneydoğu bölgelerimizde yirmi yıllık terörün yarattığı tahribatlar ve açtığı yaralar...” (T.B.M.M.T.D.,C.2,B.15,2005:39-40).

Hükümet adına konuşan İçişleri Bakanı Abdülkadir Aksu, Muharrem DOĞAN'ın gündem dışı konuşmasına cevap olarak:

Köylerin altyapı sorunlarının çözüleceğini ve diğer bütün sorunların çözümüne yönelik projelerin hayata gerileceğini dile getirmiştir. Ayrıca GAP'ın sadece bölge için değil Türkiye için en önemli, en büyük proje olduğunu söylemiştir. Bu projenin sadece bölgenin kalkınması için değil ülkemizin kalkınması için de çok önemli bir yerinin olduğunu söylemiştir.

Hükümet olarak bu projenin hızlandırılması için çalışmalar yapılacağını söyleyerek konuşmasına son vermiştir. Aksu'nun Doğan'a cevabının bir kısmı şöyledir:

“Mardin Milletvekilimiz Sayın Muharrem DOĞAN'ın, terörden dolayı boşalan ve tekrar dönüğe izin verilen köylerin genel durumlarıyla ilgili yapmış olduğu gündem dışı konuşmasıyla ilgili olarak huzurlarınızdayım; bu vesileyle, tekrar, hepinizi en içten duygularıyla selamlıyorum. Köye Dönüş ve Rehabilitasyon Projesi, Başbakanlık genelgesi doğrultusunda yürütülmektedir. Bu proje, Batman, Bingöl, Bitlis, Diyarbakır, Hakkâri, Mardin, Muş, Siirt, Şırnak, Tunceli ve Van İllerinde uygulanmaktadır. Bu projeye, kendi istekleriyle, güvenliği sağlanan köylerine geri dönmek isteyen nüfusun, planlı bir şekilde, geri dönüşünün sağlanması ve geri dönülen alanlarda sürdürülebilir yaşam koşullarının oluşturulması amaçlanmaktadır...” (T.B.M.M.T.D.,C.2,İ.15,2005:41-42).

İş Kanunu Tasarısı ile ilgili konuşması:

Doğan konuşmasında, İş Kanunu tasarısının özürlü, eski hükümlü ve terör mağduru çalıştırma zorunluluğu hakkındaki 30. Maddesiyle ilgili kişisel görüşlerini sunmuştur. Doğan, gündemde olan bu maddenin faydalı olduğunu, ancak bazı yanlarını olumlu bulmadığını belirtmiştir. İş Kanunu'nun, işçi ve işverenlerin huzurunu ve refahını sağladığını, ayrıca çalışma barışını hedefleyen temel bir kanun olduğunu söylemiştir. Bu tasarının milyonlarca işçi-işvereni ilgilendirdiğini söyleyerek, işçi ve işverenin önemini vurgulamıştır. Ancak işçi-işveren arasındaki ilişkinin sağlıklı kurulamadığından bahsetmiştir. Doğan, sosyal dengeyi sağlayabilmek için iş alanlarının genişletilmesinin gerektiğini dile getirmiştir. Bunun sonucunda da lise ve üniversite mezunu gençlere, terör mağduru ve engelli vatandaşlara da iş verilmesi gerektiğini söylemiştir. Ayrıca, sosyal bir devlet olabilmek için gelişmiş ülkelerdeki gibi engellilerin işsiz bırakılmaması gerektiğini vurgulamıştır. Aksi takdirde bu durumun özürlülerin, eski hükümlülerin ve terör mağduru insanların hırsızlık ve dilencilik meyletmelerine sebebiyet vereceğini söylemiştir. AK Parti, Terörle Mücadele Kanunu'nda çalıştırılacak işçilerin toplam yüzdesinin artırılmasıyla ilgili bir öneri sunmuştur. Ayrıca Doğan'ın önermesine destek vereceklerini söylemiş, bundan dolayı da Doğan AK Partiye teşekkürlerini sunmuştur. Doğan, hükümetin piyasayı canlandırması gerektiğini söylemiştir. Ayrıca hükümetin yatırım yapması ve faiz oranlarını düşürerek işsizliği önleyecek politikaları izlemesinin gerektiğini dile getirmiştir. Aksi durumda bu yasa değişikliğinin hiçbir anlamının olmayacağını söylemiştir. Muharrem DOĞAN'ın İş Kanunu Tasarısı ile ilgili konuşmasının bir kısmı şöyledir:

“Getirilen madde, esas itibarıyla, olumlu bir düzenlemedir, sosyal boyutu olan bir düzenlemedir; ancak, tasarının tümünü olumlu bulmuyorum.

Zira taraflar arasında sosyal uzlaşma sağlanamamıştır; yani, işçi ve işveren arasındaki köprü kurulamamıştır. Dolayısıyla, bu durumdan, ne işçi ne de işveren memnundur. Cumhuriyet Halk Partisi olarak amacımız, işçi ve işverenin hak ve sorumlulukları arasında, adalet ve hakkaniyet ölçüleri dahilinde, dengenin kurulmasını sağlamaktır. Bugün üzerinde çalıştığımız İş Kanunu, işçi ve işverenlerin huzur ve refahını sağlaması ve çalışma barışını hedefleyen temel bir kanundur. Gündemdeki tasarı, milyonlarca işçi ve işvereni ilgilendirmektedir...” (T.B.M.M.T.D.,C.13,B.76,2003:631).

İş Kanunu Tasarısının özürlü, eski hükümlü ve terör mağduru çalıştırma zorunluluğu hakkındaki 30. Maddesi kabul edilmiştir (T.B.M.M., T.D., C.13, B.76, 2003:638).

Geleneksel Türk el sanatları ile ilgili konuşması:

Doğan, el sanatlarının geliştirilmesi, korunması ve gelecek kuşaklara aktarılması için alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi ve meclis araştırması komisyonu raporu nedeniyle söz almıştır. Doğan, konuşmasında el sanatlarında yaşanan sorunlara değinmiş, en önemlisinin de ham madde eksikliği olduğunu söylemiştir. Değişen üretim sistemleri yeni meslekleri meydana getirirken var olan bazı meslekleri sekteye uğratmıştır. Hayvancılık gibi bazı mesleklerin de kaybolmaya başladığını söylemiştir. Kültürel ve ekonomik yaşam biçimimizi yansıtan en kalıcı ve anlamlı belge olan el sanatlarının da yeni mesleklerin oluşmasıyla silinip gitmemesi, korunması ve gelecek nesillere aktarılabilmesi için gerekli çalışmaların yapılması gerektiğini belirtmiştir. Yıllardan beri dededen toruna geçen el sanatlarının ve günümüze kadar gelen el sanatları geleneğinin sürdürülmesi gerektiğini, ekonominin güçlenmesiyle işsiz gençlere iş imkânı sağlaması açısından da önemli olduğunu belirtmiştir. Sağlık güvencesi ve belirli bir gelirin olmaması nedeniyle gençlerin bu meslekte bir gelecek göremediklerini bu nedenle bu meslekleri tercih etmediklerini belirtmiştir. Doğan, Mardin'de yıllardır üretilen telkârının tarihe, kültüre ve turizmüne katkısının göz ardı edilemeyeceğini belirtmiştir. Ayrıca Mardin'deki tarihi taş evlerin restorasyonunun çalışmalarını 70-80 yaş aralığındaki taş ustalarının yaptığını vurgulamış, taş sanatını sürdüreceğ nesillerin yetiştirilmesinin öneminden bahsetmiştir. Doğan, daha birçok el sanatları dallarından bahsederek örnekler vermiştir. Tarihi eserlerin korunması, yaşatılması ve restorasyonlarının yapılabilmesi için hükümete büyük görevlerin düştüğünü söylemiştir.

Doğan geleneksel el sanatları üretici ve sanatkârlarının sorunlarının çözülmesi ve el sanatlarının gelecek kuşaklara aktarılması için Anavatan iktidarının elinden geleni eksiksiz yapacağını belirtmiştir. Doğan'ın el sanatlarının geliştirilmesi, korunması ve gelecek kuşaklara aktarılması için alınması gereken önlemler ile ilgili konuşmasının bir kısmı şöyledir:

“Değerli milletvekilleri, şuna açık yüreklilikle inanıyorum ki, başta geleneksel el sanatlarımız olmak üzere, kültürel zenginliğimizin dünyada bir benzeri bulunmamaktadır. Geleneksel el sanatlarımızın yeterince korunamamasının çok boyutlu değişik nedenleri vardır. Buna göre, el sanatlarında yaşanan en önemli sorun hammadde teminidir. Değişen üretim şartları yeni meslek gruplarını oluştururken, var olan bazı meslekleri de olumsuz yönde etkilemektedir. Örneğin, geçmiş yıllarda ülkemizde hayvancılık önemli bir geçim kaynağıyken, bugün hayvancılıkta ciddi bir azalma vardır. 1970'li yıllarda ülkenin nüfusu 41 000 000 iken, küçük ve büyükbaş hayvan varlık olarak 80 000 000'un üzerinde idi...” (T.B.M.M.T.D.,C.122, B.110, 2006:38-42).

5225 sayılı kanunda yer alan "kültür varlığı" adlandırmasının el sanatı, el işi, küçük sanat işleri, iş, ürün, eser, halk plastik sanatı kavramlarından hangisini karşılayacağı açıkça belirtilmemiş olduğundan ve sanatçının yansıttığı biçimin estetik niteliğine göre "el sanatı", "kültür varlığı" adlandırmasına açıklık getirilmesi gerektiğinden söz konusu kanunun yeniden gözden geçirilmesine karar verilmiştir (T.B.M.M.T.D., C.122, B.110, 2006:51).

2.1.2.3. Siyasi, hukuki ve askeri alan ile ilgili konuşmaları

Terör ve terörle mücadeleden kaynaklanan zararların karşılanması İle İlgili Konuşması:

Doğan, Terör ve Terörle Mücadeleden Kaynaklanan Zararların Karşılanması Hakkında Kanun Tasarısı ile İçişleri ve Plan ve Bütçe Komisyonları Raporları nedeniyle Mecliste yapılan görüşmelerde söz almıştır. Doğan, terör eylemlerinde insanların gördüğü zararların kişisel husumetten değil de toplumun bir ferdi olmaktan kaynaklandığını söylemiştir. Bunun nedeninin de terörün, devleti ve toplumu hedef alan bir fiil olduğunu söylemiştir. Meydana gelen zararların mağdur kişinin üzerine bırakılmasının adil olmadığını ve bu zararların, zarara uğramış kişiler arasında denkleştirilmesinin gerektiğini dile getirmiştir. Doğan, gerek terör örgütlerinden kaynaklı gerekse terörle mücadeleden kaynaklı zararların belirtilen ilkeler doğrultusunda karşılanmasıyla vatandaş-devlet kaynaşmasını sağlayarak toplumsal barışın elde edilebileceğini söylemiştir.

Doğan, eylemlerden zarar gören kişilerin zararlarının, yargı yollarına gitmelerine gerek kalmadan en kısa zamanda sulh yoluyla karşılanması gerektiğini belirtmiştir. Doğan, bu sorunlarla karşı karşıya kalan illerin başında Mardin'in geldiğini söylemiştir. Köye dönüş projesinde en çok köye dönüş yapılan yerin Mardin olduğunu belirtmiştir. Köye dönüşlerin teşvik edilmesiyle büyük şehirlere yapılacak olan göçlerin azalacağını ve küçük yerlerdeki işsizliğinde azalacağını dile getirmiştir. Sadece bununla sınırlı kalmayacağını köylü vatandaşların tarımsal faaliyetlerini ve hayvancılığı yaparak üretim yapabileceklerini dile getirmiştir. Köylerin yaşam alanlarına uygun hale getirilmesinde emeği geçenlere teşekkür etmiştir. Doğan, konuşmasında teröristlerin şehit ettiği vatandaşların aile ve akrabalarının işe alınmasında önceliğinin olmasıyla üzüntülerinin hafifleyebileceğini söylemiştir. Muharrem DOĞAN, korucularla ilgili de konuşmuştur. Artık korucu alınmadığını, faydalı bulduğu koruculuk sisteminin devam etmesi gerektiğini söylemiştir. Doğan, koruculara özlük haklarının verilmesinin ve iyileştirmelerinin gerekliliğinin öneminden bahsetmiştir. Muharrem DOĞAN, Terör ve Terörle Mücadeleden Doğan Zararların Karşılması Hakkında Kanun Tasarısının tümü üzerindeki konuşmasının bir kısmı şöyledir:

“Temelde devletin anayasal düzenini yıkmayı amaçlayan terör eylemlerinin, zarar gören kişilere karşı kişisel husumetten ileri gelmediği bilinmektedir. Terör eylemlerine hedef olan kişiler, kendi kusur ve fiilleri sonucu değil, toplumun bir ferdi olarak zarar görmektedirler. Devleti ve toplumu hedef alan fiillerden doğan zararın mağdur kişinin üzerinde bırakılması hak ve adalet kurallarıyla bağdaşmaz.

Ortaya çıkan zararın paylaşılması, toplumun diğer kesimleri ile zarara uğramış kişiler arasında fedakârlığın denkleştirilmesi hakkaniyet ve sosyal hukuk devleti ilkelerinin bir gereğidir. Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bireylere verilen zararlar, ister terör örgütlerinin eylemlerinden ister terörle mücadele sırasında devletçe alınan tedbirlerden kaynaklanmış olsun...” (T. B. M. M. T. D. ,C. 57, B. 117 ,2004:763-764).

Terör ve terörle mücadeleden doğan zararların karşılanması hakkında kanun tasarısının tümü oy birliğiyle kabul edilmiş ve bu tasarı kanunlaşmıştır (T.B.M.M.T.D.,C.57,İ.117,2004:794).

2.1.2.4. Eğitim ve sağlık ile ilgili konuşmaları

Yükseköğretim Kurumları Teşkilatı Kanunu ile ilgili Konuşması:

Muharrem DOĞAN, Kanun Teklifinin 37. Maddesi'ne göre doğrudan gündeme alınmasına ilişkin önergesi münasebetiyle mecliste yapılan görüşmelerde söz almıştır. Bu teklifin 4 aydır gündeme alınmamış olmasından muzdarip olduğunu söylemiştir.

Mardin'de bir Üniversite kurulmasının gerekliliğine ve önemine değinmiştir. Ayrıca ülkenin bulunduğu ekonomik krizden bahsetmiş ve yaşanan bu krizi ülke olarak hep birlikte aşacaklarını söylemiştir. Üniversite kurmanın büyük bir maddiyat gerektirdiğini ve hükümetin kriz nedeniyle şu anda üniversite kurmak fikrine sıcak bakmadıklarını söylemiştir. Bu yasa teklifiyle Mardin'de bir üniversite kurmak yerine Dicle Üniversitesine bağlı birkaç fakültenin kurulacağına değinmiştir. Doğan, Mardin'de yükseköğrenim görmek isteyen ancak maddi imkânsızlıkları nedeniyle başka kentlere gidemeyen gençlerin mağduriyetlerinden bahsetmiştir. Kurulan bu fakültelerle gençlerin kendi illerinde öğrenim görebileceklerini ve bu sayede fırsat eşitliğinden yararlanacaklarını söylemiştir. Doğan, kültürlerin merkezi olan Mardin'in kurulacak olan fakülteler ile maddi ve kültürel olarak da gelişeceğini söylemiştir. Midyat'taki Deyrulumur İlahiyat Fakültesi ve Mardin'deki Kasımiye Medresesi'nin geçmişte birçok alanda eğitim işlevi görmüş olduklarını belirtmiştir. Dicle Üniversitesinin varlığından memnuniyetini dile getirmiştir. Mardin'in bir havaalanına sahip olmasının avantajlarından bahsetmiştir. Kurulacak fakülteler için tarihi binaların hazırda olduğunu ve bakıma da ihtiyaçlarının olmadığını söyleyerek, maddi külfetin olmayacağını belirtmiştir. Ayrıca, daha önce üniversite için kurulmuş olan derneklerde toplanan bağışların hızla devam ettiğini dile getirmiştir. Mardin'e fakülte kurulması sonucunda komşu illerdeki insanların da yükseköğretim yapma imkânına sahip olacaklarını söylemiştir. Desteklerinden dolayı herkese teşekkürlerini sunarak konuşmasını sonlandırmıştır. Doğan'ın Yükseköğretim Kurumları Teşkilatı Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifinin 37. Maddesi ile ilgili konuşmasının bir kısmı şöyledir:

“Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; 30.12.2002 tarihinde Yüce Meclis Başkanlığına sunduğum (2/23) esas numaralı Yükseköğretim Kurumları Teşkilatı Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifim, Plan ve Bütçe Komisyonuna havale edildiği halde, 4 aydır gündeme alınıp görüşülmemiştir. Komisyonumuzu anlayışla karşılıyorum. Ülkemizin içinde bulunduğu ekonomik krizin boyutlarını ve sıkıntılarını hep birlikte yaşıyoruz; inşallah, hep birlikte aşacağız. Üniversite kurmak, büyük bir mali külfete yol açmaktadır. Hükümet de haklı olarak üniversite kurulması teklifine şu anda sıcak bakmamaktadır. Bu yasa teklifiyle, Mardin'de üniversite değil, Dicle Üniversitesine bağlı olarak yeni birkaç fakülte kuruyoruz...” (T.B.M.M.T.D.,C.13,B.72,2003:130-131).

Yükseköğretim Kurumları Teşkilatı Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi kabul edilmiştir (T.B.M.M.T.D.,C.13,B.72,2003:133).

Yükseköğretim Kurumları Teşkilat Kanunu 78 ve 190 sayılı yasa tasarısı ile ilgili konuşması:

Doğan, Yükseköğretim Kurumları Teşkilat Kanunu 78 ve 190 sayılı yasa tasarısı üzerinde şahsı ve Anavatan Grubu adına görüşlerini belirtmek üzere söz almıştır. Doğan, yeni isim verilen on beş üniversitede Mardin'in isminin olmadığından bahsetmiştir. Yeni üniversite kurmanın büyük bir maddi külfet olduğunu söylemiştir. Bu nedenle de Dicle Üniversitesi'ne bağlı fakültelerin Mardin'de kurulmasının çok görülmemesi gerektiğini belirtmiştir. Mardin'de bir fakülte kurulmasının önemi üzerinde durmuştur. Bir an önce fakülteler kurulmazsa bunun Mardin halkına büyük bir haksızlık olacağını belirtmiştir. Binaların ve gerekli olan ödeneğin hazır olduğunu kurulacak olan fakülteler için ekstra bir bütçe beklemediğini ve ayrılacak olan bütçe için acele edilmeyeceğini de belirtmiştir. Bu fakültelerin kurulması için yasanın bir an önce genel kurula getirilmesini önemle belirtmiştir. Yükseköğretim Kurumları Teşkilat Kanunu, 78 ve 190 sayılı yasa tasarısı üzerinde şahsı ve Anavatan Grubu adına görüşlerinin bir kısmı şöyledir:

“Yeni isim verilen 15 üniversitede sadece Erzincan ve Adıyaman İllerinin olması yeterli değildir. Doğu, güneydoğu bölgelerimiz için daha fazla üniversite olmalıydı. Çünkü yapamadınız; mevcut fakülteleri birleştirerek isim veriyorsunuz. Bunların içerisinde neden Mardin, Siirt ve Batman yok! Sıfırdan üniversite kurmak büyük bir malî külfettir. YÖK tavsiye kararı da hazırda bulunduğu ve Millî Eğitim Bakanlığına sunulmuş olması nedeniyle, Dicle Üniversitesine bağlı olarak 1 adet mimarlık ve mühendislik fakültesi ile 1 adet güzel sanatlar fakültesinin kurulması, Mardin için çok görülmemelidir...” (T.B.M.M.T.D., C.107, B.46, 2005:317).

Yükseköğretim Kurumları Teşkilat Kanunu, 78 ve 190 sayılı yasa tasarısı kabul edilmiştir (T.B.M.M.T.D., C.107, B.46, 2005:391).

Eğitim ve bazı kanunlarda değişiklik yapılması ile ilgili konuşması:

Doğan, kamu kurum ve kuruluşlarına bağlı okulların Millî Eğitim Bakanlığı'na devredilmesi ile bazı kanunlarda değişiklik yapılmasına dair kanun tasarısı ile plan ve bütçe komisyonu raporu münasebetiyle mecliste yapılan görüşmelerde söz almıştır. Doğan, eğitimin öneminden ve gerekliliğinden bahsetmiş, eğitimi ve yüksek nitelikli insan gücü yetiştirmenin gerekliliğine değinmiştir. Bu nedenle temel bir insan hakkı olan eğitimle ilgili sorunların giderilmesi ve eğitim hizmetlerini doğrudan her bölgeye sunulması gerektiğini söylemiştir.

Teşvik amacıyla kurulan bazı projelerden bahsetmiş ve bu projelerin geri kalmış bölgelerdeki eksikliklerin tamamlanmadıkça amacına ulaşamayacağını dile getirmiştir. 1009 sıra sayılı yasa tasarısının 14. maddesi üzerinde görüş belirten Doğan'ın konuşmasının bir kısmı şöyledir:

“Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; görüşülmekte olan 1009 sıra sayılı yasa tasarısının 14 üncü maddesi üzerinde görüş belirtmek üzere, Anavatan Partisi Grubu adına söz almış bulunuyorum; öncelikle, Yüce Meclisimizi ve aziz milletimizi saygılarımla selamlıyorum. Değerli milletvekilleri, insan gücünün kalkınma hamlesine hız kazandıran bir faktör haline dönüşmesi, nitelik ve nicelik açısından sağlıklı ve yeterli bir eğitimin verilmesiyle mümkündür. Sekiz yıllık zorunlu ilköğretime geçilmesinden sonra, ortaöğretimin bir sistem bütünlüğü içinde meslekî ve teknik eğitim ağırlıklı olarak yeniden yapılandırılmasının önemi daha da artmıştır. Eğitimin, verimliliği artırmak suretiyle ekonomik büyümeye sağladığı...” (T.B.M.M.T.D., C.109, B.54, 2006:301-303).

1009 sıra sayılı yasa tasarısının 14. maddesi meclis tarafından kabul edilmiştir (T.B.M.M.T.D., C.109, B.54, 2006:310).

Gündemdeki sıralama ve çalışma saatlerinin yeniden düzenlenmesi ile ilgili konuşması:

Muharrem DOĞAN, eğitim, sağlık, güvenlik konularında alınması gereken tedbirlere değinmiştir. Mardin'de eğitim ve üniversite eksikliği konusunda yaşanan sorunlardan bahsetmiştir. Mardin'de fakültelerin kurulacak olmasının verdiği memnuniyetten bahsetmiştir. Mardin'in inanç ve kültürüyle geçmişten beri bir eğitim merkezi olduğunu söylemiş, kurulacak fakültelerin de Mardin'in bir çok alanda kalkınmasını sağlayacağını dile getirmiştir.

Doğan, üretimi sağlayacak teknolojilerin elde edilebilmesi için evrensel seviyede araştırma faaliyetlerinin bilgi üreterek sonuç vereceğini söylemiştir. Bunun da eğitimle donanımlı bireyleri yetiştirerek sağlanabileceğini dile getirmiş ve eğitimin önemini belirtmiştir. Doğan, Mardin'deki fakültelerin faaliyete geçebilmesi için bütçe ayrılmasının gerektiğini ve ayrılacak olan bütçenin tahsis edilmesinin gerekli olduğunu söylemiştir. Bunun yanında da idari kadroların tahsis edilmesi gerektiğini ve kullanılacak olan binaların onarımı için ödenek ayrılması gerektiğine değinmiştir. Bu imkanlar sağlanmazsa fakültelerin sadece kağıt üzerinde kurulmanın ötesine gidemeyeceklerini dile getirmiştir. Doğan, Mardin'de fakültelerin kurulmasının eğitim maliyetini karşılayamayıp yükseköğrenim göremeyen gençlerin mağduriyetini gidereceğini ve eğitimlerini Mardin'de alabileceklerini dile getirmiştir. Ayrıca çevre illerden de Mardin'de eğitimini tamamlamak için gençlerin geleceğini söylemiştir.

Bunun sonucunda, fakültelerin sosyoekonomik ve kültürel açıdan Mardin'in gelişmesine katkı sağlayacağını belirtmiştir. Bu öneri mecliste kabul edilmiş ve fakülteler kurulmuştur. Öneri hakkında Doğan'ın konuşmasının bir kısmı şöyledir:

“Değerli arkadaşlar, gündem çok önemli. Ele alacağımız her türlü gündem çok önemlidir; ama, bunlardan daha önemli olanlar vardır. Mesela, eğitimde, sağlıkta, ulaşımda ve güvenlikte özellikle almamız gereken öncelikler vardır. Değerli milletvekili arkadaşlarım, izin verirseniz, seçim bölgem Mardin'le ilgili, eğitim konusunda bazı sıkıntıları anlatmak, görüş ve temennilerde bulunmak istiyorum. Mardin'de, YÖK'ün tavsiye kararına istinaden 20.1.2006 tarihinde Bakanlar Kurulu kararıyla iki fakülte açılması kararlaştırılmış; bir tanesi mühendislik-mimarlık fakültesi, bir tanesi de güzel sanatlar fakültesidir. Mardin halkının çok uzun yıllar özlemini çektiği fakültenin kurulması, Mezopotamya medeniyetlerinin beşiği konumunda olan inanç ve kültür turizminin de gelişmesine katkı sağlayacaktır...” (T.B.M.M.T.D., C.111,B.65, 2006:554-555).

2.1.3. Mahmut DUYAN'ın Meclisteki Konuşmaları

Cumhuriyet Halk Partisi Mardin Milletvekili Mahmut DUYAN konuşmalarında şu hususlara değinmiştir: Öncelikle GAP'ın önemine değinmiş ve GAP'a yeterli önemin verilmesini istemiştir. Ayrıca eğitim konusunda da konuşmuştur. Mardin'de kurulacak üniversiteden dolayı duyduğu mutluluğu dile getirmiştir. Duyan, Mardin'in iktisadi ve sosyal sorunları ile ilgili de mecliste konuşmuştur. Mardin'i bir kültür kenti yapmak için gerekli çalışmaların yapılmasına değinmiştir. Mardin'de yaşanan su sıkıntısına değinmiş, atıl durumda olan araçlardan bahsetmiştir. Duyan, Habur Kapısı'nın kapanmasından, ayrıca GAP'tan defalarca bahsetmiştir. Bölgede yaşanan enerji sorunlarına da değinmiş, ayrıca bölgede yaşanan sel felaketi hakkında da konuşmuştur.

Duyan, sağlık hizmetleri hakkında konuşmuş ve mecburi hizmet yasasının kaldırılmış olması konusuna dikkat çekmiştir. Bu konuda yaşanan sorunlara da çözüm bulunmasını talep etmiştir. Duyan'ın doktor olması nedeniyle diğer milletvekillerinin çoğunda olduğu gibi o da mesleğini ilgilendiren bir konu olan sağlık hizmetleri hakkında konuşmuştur. Mecburi hizmet yasasının kaldırılmış olması hakkında, hastanelerin eksiklikleri hakkında konuşmalar yapmıştır. Mahmut DUYAN mecliste mali, ekonomik, sosyal, kültürel, eğitim ve sağlık ile ilgili konuşmalar yapmış, konuşmalarının bir kısmı aşağıda verilmiştir.

2.1.3.1. Mali ve ekonomik alan ile ilgili konuşmaları

Güneydoğudaki enerji kısıtlamasıyla ilgili konuşması:

Meclis araştırması önergesinin ön görüşmesinin görüşme gününe ilişkin CHP Grubu önerisinde konuşan Duyan, GAP hakkındaki görüşlerinden bahsetmiştir.

GAP'ın öneminden bahsederek, Türkiye'nin jeolojik ve stratejik olarak önemli bir yeri olduğunu söylemiştir. Avrupa bugün nasıl petrolü önemiyecekse 20 sene sonra hidrojen ve oksijende önemiyeceğini söylemiştir. Bu nedenle GAP'a büyük önem verilmesi gerektiğine değinmiş ve geçmiş hükümetlerin verdiği önemden bahsetmiştir. Duyan, konuşmasında Avrupa'nın tüm ülkelerinin gözünün GAP'ta olduğunu söylemiştir. Nedenini ise Türkiye'nin jeolojik ve stratejik olarak çok önemli bir yerde olmasına bağlamıştır. GAP'a büyük önem verilmesi gerektiğinden söz etmiştir. Duyan, GAP'a yeterli masraf yapılsaydı şimdiye kadar çiftçilerin katkısıyla sağlanan verimin artacağını söylemiştir. Bölgeye sıcak para girişinin çok daha fazla olacağından ve ürün çeşitliliğinin artacağından bahsetmiştir. Duyan, Nusaybin'in Çağ-Çağ barajı ile ilgili bir ihbarda da bulunmuştur. Barajın 1960'larda yapıldığını fakat 60'tan bu yana daha bir onarım yapılmadığı söylemiştir. Daha önce Nusaybin Ovasında yetmişbin dönüm arazi sulanırken, şimdi kanalların harap olmasından dolayı 20 bin dönümün ancak sulanabildiğini söylemiştir. Bu durum için ilgili mecralara müracaat ettiklerini fakat bir netice alamadıklarını belirtmiştir. İki Kıbrıs adası büyüklüğünde olan bir arazinin mayınlı olmasından dolayı iş sahasına açılmadığını söylemiştir. Bölgenin temizlenip halka bir ekmek kapısı açılması ve bazı projelerin faaliyete girmemesi gerektiğini söylemiştir. Duyan, Habur Gümrük kapısındaki sıranın 60 kilometre olduğunu ve bu soruna bir çözüm bulunması gerektiğini söylemiştir.

Duyan ve Cumhuriyet Halk Partili 37 milletvekili, Güneydoğudaki enerji kısıtlaması ile ilgili önerge hakkında mecliste şöyle söz almıştır:

“Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, 6 Mayıs 2003 tarihinde Cumhuriyet Halk Partili 37 milletvekilinin, güneydoğudaki enerji kısıtlamasıyla ilgili verdiği önerge doğrultusunda söz almış bulunmaktayım, yüce heyetinizi saygıyla selamlıyorum Türkiye'nin kalbi, güneydoğunun gururu, GAP Hep bekliyoruz Bu dönem de, dört beş kere, GAP'tan sorumlu Devlet Bakanı Sayın Abdullatif Şener bize güzel bilgiler verdi, güzel söylemler, pembe tablolar Bir milletvekili olarak, büyük umudum vardı Ama ne yazık ki, bugün çok ciddi bu konuyu görüşüyoruz, Hükümet sıralarında hiçbir bakanımız yok yani peki, bu sorunlara kim neşter atacak Allah aşkına" Güneydoğu insanı dört gözle bugünü bekliyor, GAP'ı bekliyor insanlarımız perişan...” (T.B.M.M.T.D., C.137, B.43, 2006:286-287).

Cumhuriyet Halk Partisi Grubunun önerisi kabul edilmemiştir (T.B.M.M.T.D., C.137, B.43, 2006:290).

2.1.3.2. Sosyal ve kültürel alan ile ilgili konuşmaları

Mardin'in sosyal ve iktisadi sorunlarına ilişkin gündem dışı konuşması:

Mardin'in sosyal ve iktisadi sorunlarına ilişkin mecliste gündem dışı konuşan Duyan, Mardin'i bir kültür kenti yapmak için gereken önemin gösterilmesi gerektiğinden bahsetmiştir. Duyan, Mardin ilinin dünya kentleri arasında tarihi kent sıralamasında üçüncü sırada yer aldığını yani sıralamanın Venedik, Kudüs ve Mardin olduğunu söylemiştir. Mardin'in tarihsel kent dokusuna sahip olduğunu, inanç, etnik ve kültürel yönden bir dünya kenti olduğunu söylemiştir. Mardin'i bir dünya kenti yapmak için gerekli olan şeyin su olduğunu söylemiştir. Dünya kenti olan Mardin'de su sıkıntısı yaşandığının üzerinde durmuş, var olan suyun da hijyenik olmadığını bölgenin sağlığını tehlikeye soktuğunu söylemiştir. Avrupa'nın en büyük TIR filosunun Türkiye'de, Türkiye'nin de en büyük TIR filosunun Mardin'de olduğunu söylemiştir. Ancak son zamanlarda tırların ve kamyonların atıl durumda olduğunu, yağmur ve güneş altında çürümeye terk edilmiş olduğunu dile getirmiştir. Ek vergi kanunuyla bu kamyonlardan hala vergi alındığını ancak esnafın bu vergiyi ödemede yaşadığı sıkıntıyı dile getirmiştir. Duyan, kazancı olmayan bir şirketin vergisinin ödenemeyeceğini söylemiştir. Bu bölgede yaşayan halkın sınır ticareti yaptığını fakat gün geçtikçe ticaretin azaldığını, son iki aydır bu gümrük kapısının kapalı durumda olduğunu ifade etmiştir. Ayrıca bölgede elektrik sıkıntısının olmasından dolayı pamuk ekimi yapılamayacağından söz etmiştir. Duyan'ın Mardin ilinin sosyal ve iktisadi sorunları ile ilgili alınması gereken tedbirlere yönelik konuşmasının bir kısmı şöyledir:

“Mardin İli, dünya kentleri arasında tarihi kent sıralamasında üçüncü sırayı alıyor; yani, Venedik, Kudüs ve Mardin. Mardin, tarihsel kent dokusu, inanç ve etnik kültürel / enginliğiyle bir dünya kenti, yakın tarihte UNESCO'ya aday bir şehir. Geçen hafta Bursa'daki toplantıda Tarihi Kentler Birliği Başkanı ve Bursa Büyükşehir Belediye Başkanı, açıklamalarıyla durumu ilan etmiştir. Yüce" Heyetinizin huzurunda Bursa Büyükşehir Belediye Başkanına şükranlarımı sunarım. İnsanlığın ortak mirası ve gelecek kuşakların bize emaneti olan Mardin'i dünya kenti yapmak için tüm yetkilileri, özellikle Kültür Bakanlığını harekete geçmeye davet ediyorum...” (T.B.M.M.T.D., C.18, B.93, 2003:8-9).

Karayolu taşıma kanununa ilişkin gündem dışı konuşması:

Duyan, Ulaştırma Bakanlığı tarafından hazırlanan, 10 Temmuz 2003 tarihinde TBMM tarafından kabul edilen 4925 sayılı Karayolu Taşıma Kanunu'nun yürürlüğe girmesiyle şoförlerin kötü etkileneceğinden söz etmiştir. Duyan, kanunun iyileştirilmesi için yürürlüğe girdiğini, uygulamada ise şoförlerin perişan olduğunu dile getirmiştir.

Duyan, sadece kendi bölgesinde değil Türkiye'nin birçok bölgesinde bu sorunların yaşandığına değinmiştir. Habur gümrük kapısındaki 70 kilometre uzunlukta olan kuyruktan bahsetmiştir. Şoförlerin orada soğukta, sıcakta çile çektiklerini ifade etmiştir. Kİ, RI,C2 belgelerinden dolayı taşımacılık sektörünün zor durumda olduğunu söylemiştir. Duyan, Karayolu Taşımacılık Kanununun uygulanması sonrasında görülen aksaklıklar ile taşımacılık sektöründe yaşanan sıkıntılara ve GAP bölgesindeki enerji sorununa ilişkin konuşmasının bir kısmı şöyledir:

“Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum. Ulaştırma Bakanlığı tarafından hazırlanan, 10 Temmuz 2003 tarihinde, Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından kabul edilen 4925 sayılı Karayolu Taşıma Kanunu yürürlüğe girmiştir. Yürürlüğe girdi; ama... Şu anda, bizi televizyonlarının başında izleyen taşımacılık işiyle uğraşan şoför esnafları da ayrıca selamlıyorum. Bu kanun çıktığı zaman, bu kanun iyileştirmesi için çıkarıldı; ama uygulamaya geçtiği zaman görüldü ki, şoför esnafı perişan halde ve bu perişanlık, yalnız benim bölgem olan güneydoğuda tek değil. Bu perişanlık, Habur Gümrük Kapısında olduğu gibi, Kastamonu'da da var, Edirne'de de var. Sayın Bakan, keşke burada olsaydı. Hükümetin hiçbir yetkilisi yok...” (T.B.M.M.T.D., C.114, B.80, 2006:591-592).

Güneydoğu Anadolu'da doğal afetin meydana getirdiği zarara ilişkin gündem dışı konuşması:

Duyan, eski Başbakan Bülent Ecevit'in vefatı nedeniyle konuşmasına başsağlığı dilekleri ile başlamıştır. Güneydoğu Anadolu'da yağmur ve sel afetinin meydana getirdiği zarara ilişkin konuşmuştur. Sel felaketinin ardından sekiz milletvekili arkadaşı ile bölgeye gittiklerini söylemiş ve oradaki gözlemlerini paylaşmıştır. Duyan, Güneydoğudaki sel felaketinin tedbirsizliklerden dolayı can ve ekonomik kayıplara neden olduğundan bahsetmiştir. Batman'daki Ilıhan Deresi'nin ıslah edilmemiş olduğunu, insanların canına mal olduktan sonra gündeme geldiğini söylemiştir. Urfa Ceylanpınar'da da aynı tedbirsizliklerin insanların canına ve malına mal olduğunu söylemiştir. Mardin'in Kızıltepe ilçesinin Zergan Deresi'nin de aynı Ilıhan Deresi'ndeki gibi öyle bir selin meydana gelmesi durumunda yüzlerce insanın öleceğini söylemiştir. Güneydoğu insanlarına yardım edilmesi gerektiğini dile getirmiştir. Güneydoğu Anadolu'da yağmur ve sel afetinin meydana getirdiği zarara ilişkin konuşmasının bir kısmı şöyledir:

“Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, hepinizi saygıyla selamlarken, Demokratik Sol Parti Onursal Genel Başkanı Sayın Ecevit 'in vefatı nedeniyle Allah'tan rahmet diliyorum, Demokratik Sol Parti ailesine de başsağlığı diliyorum Güneydoğu'da sel felaketine maruz kalan vatandaşlarımıza da Allah'tan rahmet diliyorum, kederli ailelerine başsağlığı diliyorum.

Ekonomik kaybı olan vatandaşlarımıza da ekonomik kayıplarının yerine getirilmesi için onları da afet bölgesi olarak Hükümetimizin gereken yardımlarını ümit ediyorum...” (T.B.M.M.T.D., C.134, B.16, 2006:580-581).

Tarım ve Köy İşleri Bakanı Mehmet Mehdi Eker Duyan 'a cevabında:

Sel felaketine yönelik konuşmuş, birçok ilde yaşanan yağışların bazı bölgelerde sel felaketine sebebiyet verdiğini söylemiştir. Yaşanan bu felaketler sonucu 43 kişinin hayatını kaybettiğini söylemiş, birçok kayıp ve yaralının olduğunu dile getirmiştir. Eker'in konuşmasının bir kısmı şöyledir:

“Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, 28 Ekim tarihinden itibaren, 5 Kasım tarihine kadar, ülkemizin, Diyarbakır, Şanlıurfa, Mardin, Batman, Şırnak, Hakkâri, Antalya, Mersin illeri başta olmak üzere birçok ilimizde, maalesef, çok yoğun yağmur yaşanmış, yoğun yağış meydana gelmiş ve buna bağlı olarak da bu illerimizde, bazılarının birkaç ilçesinde, bazılarının bir ilçesinde veya bunların köylerinde, merkez köylerinde sel afeti yaşanmıştır Bu oluşan sel felaketi sebebiyle, tabii, çok şiddetli yağış ve şiddetli yağışın birden oluşturduğu yoğun sellere kapılan vatandaşlarımız olmuştur Bunlardan, bütün bu vilayetlerde toplam olarak, maalesef, 43 tane vatandaşımız hayatını kaybetmiş, 3 tane vatandaşımız kayıp ve 15 vatandaşımız da yaralanmıştır...” (T.B.M.M.T.D., C.134, B.16, 2006:584-586).

2.1.3.3. Eğitim ve sağlık ile ilgili konuşmaları

Yükseköğretim Kurumları Teşkilatı Kanunu ile ilgili konuşması:

Yükseköğretim Kurumları Teşkilatı Kanunu 78 ve 190 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname'lerde değişiklik yapılması hakkında kanun tasarısı münasebetiyle konuşan Duyan, on yedi üniversite kurulmasıyla alakalı kanun tasarısı üzerinde söz almıştır. Artuklu Üniversite'sinin isminin "Mardin Artuklu Üniversitesi" olarak değiştirilmesini istemiştir. Çünkü, Artukluların 1110 yılında Mardin'i başkent ilan edip, Mardin'de medrese, hastane, cami yaptıklarını söylemiştir. Mardin'in on yıl öncesinde bir üniversiteyi hak etmiş olduğunu söylemiş, geç alınmış bir karar olsa da emeği geçenlere teşekkür etmiştir. Duyan, Mardin'de farklı fakültelerin kurulmasının, Mardin halkına ve öğrencilere çok büyük katkıları olacağını söylemiştir. Mardin'deki üniversiteye katkı sağlamak üzere Mardinli iş adamlarının ve öğretim görevlilerinin hazır bulduklarını dile getirmiştir. Mardin'de kurulacak olan üniversiteden dolayı duyduğu mutluluğu dile getirmiş ve müteşekkir olduğunu söylemiştir. Duyan'ın Yükseköğretim Kurumları Teşkilatı Kanunu 78 ve 190 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamelerde değişiklik yapılması hakkında kanun tasarısı münasebetiyle konuşmasının bir kısmı şöyledir:

“Sayın Başkan, değerli milletvekili arkadaşlarım; görüşülmekte olan on yedi üniversite kurulmasıyla alakalı kanun tasarısı üzerinde söz almış bulunmaktayım. Yüce heyetinizi saygıyla selamlıyorum. Yüce heyetten bir istirahatım olacak:

"Artuklu Üniversitesi" isminin "Mardin Artuklu Üniversitesi" olarak değiştirilmesini sizlerden rica ediyorum. Artuklular, 1110 yılında Mardin'i başkent olarak ilan etmişlerdir. O tarihte, Mardin'de, onlarca medrese, hastane, cami yapmışlardır. Bunlar arasında, Mardin Ulu Camisi, Deyruzzaferan Manastırı, Kızıltepe Ulu Camisi, Hasankeyf Sarayı hâlâ ayakta. Aslında, Mardin, on yıl öncesinde üniversiteyi hak etmişti..." (T.B.M.M.T.D., C.157, B.107, 2007:524-525).

Mecliste görüşülmekte olan on yedi üniversite kurulmasıyla alakalı kanun tasarısı oylamaya sunulmuş ve önerge kabul edilmiştir. Mardin Artuklu Üniversitesi faaliyete geçmiştir (T.B.M.M.T.D., C.157, B.107, 2007:528).

Sağlık Hizmetleri Temel Kanunu ile ilgili konuşması:

Duyan, Sağlık Hizmetleri Temel Kanunu, Sağlık Personelinin Tazminat ve Çalışma Esaslarına Dair Kanun ile Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonu Raporu dolayısıyla mecliste yapılan görüşmelerde söz almıştır. Duyan, mecburi hizmet yasası ile ilgili Bakan'a soru sormuştur. Duyan, mecburi hizmet yasasının kaldırılma sebebini sorarak bu yasanın kaldırılmasıyla bir eşitsizliğin meydana geldiğini, bunun sonucunda mecburi hizmet yasasının kaldırılmasına büyük bir tepkinin olduğunu söylemiştir. Ayrıca Mardin Hastanesine atanan doktorların imkanlarının kısıtlı olduğunu, öncelikle alt yapının oluşturulması ve eksikliklerin giderilmesi gerektiğini söylemiştir. Duyan, sağlık hizmetleri konusunda da birçok eksiklikten bahsetmiş ve bu eksiklerin giderilmesi gerektiğini söylemiştir. Duyan Sağlık Hizmetleri Temel Kanununa ilişkin konuşmasının bir kısmı şöyledir:

"Şimdi, Sayın Bakana şunu sormam lazım: Bu Mecburi Hizmet Yasası, bundan iki sene önce vardı. Bunu kim kaldırdı; siz kaldırdınız. Ne oldu da kaldırdınız bunu? Yani, ben şimdi Bakanın yerinde olsaydım, bugün istifa edecektim. Yani, dün, bu Mecburi Hizmet Yasası vardı ve çok insan bu hizmeti yaptı. Şimdi, yeni gelen, yeni mezun arkadaşlar ne yapsın?! Burada, bir kere, bir eşitsizlik doğmuştur. Sayın Bakan, bir ara, aile hekimliğiyle ilgili yine gündeme oturmuştu. Aile hekimliği şu anda Düzce'de; pilot bölge olarak ilan etmiştik, bunu komisyonda da uzun uzun tartışmıştık. Biz, bu mecburi hizmet yasasını kaldırdığımız zaman da uzun uzun konuşmuştuk; ama, ne aile hekimliği ne Mecburi Hizmet Yasası, maalesef, balon..." (T.B.M.M.T.D., C.88, B.114, 2005:301).

Bu teklif kabul edilmiş ve kanunlaşmıştır (T.B.M.M.T.D., C.88, B.114, 2005:307).

2.1.4. Nihat ERİ'nin Meclisteki Konuşmaları

Adalet ve Kalkınma Partisi Mardin Milletvekili Nihat ERİ, konuşmalarında şu hususlara değinmiştir: GAP ve eğitim üzerinde önemle durmuştur. Eri konuşmalarında daha çok yerel konular üzerinde durmuştur. Eğitim konusunda mecliste konuşmuş, Mardin'e bir üniversite yapılmasının gerekliliğine değinmiştir.

Ayrıca koruculuk hakları ve köye dönüş projesinde mağdur olan halk ile ilgili konuşmuştur. Kendisinin eczacı olması nedeniyle sağlık konusunda duyarlılığını mecliste dile getirmiştir. Mardin'deki hastane eksikliği ve sağlık sorunlarından bahsetmiştir. Askeri Yasak Bölgeler ve Güvenlik Bölgeleri Kanunu'nda değişiklik yapılması hakkında fikirlerini beyan etmiştir. Bu bölgelerin değerlendirilmesi gerektiğini söylemiş, önemi üzerinde durmuştur. Son olarak Kızıltepe'deki çiftçilerin mağduriyetinden bahsetmiş ve bölgedeki birçok soruna çözüm getirilmesi hakkında konuşmalar yapmıştır. Nihat ERİ mecliste mali, ekonomik, sosyal, kültürel, siyasi, hukuki, askeri, eğitim ve sağlık konularında konuşmuş, konuşmalarının bir kısmı aşağıda verilmiştir.

2.1.4.1. Mali ve ekonomik alan ile ilgili konuşmaları

2003 Mali Yılı Bütçeleri İle İlgili Konuşması:

Başbakanlık 2003 mali yılı bütçesi ile mali yılı kesin hesabı münasebeti ile ilgili mecliste konuşmuş olan Nihat ERİ, AK Parti iktidarının bütün imkanları zorlayarak olabilecek en iyi bütçeyi hazırlamış olduğunu gelecekte de çok daha iyi bütçelerle halkın karşısına çıkacağını söylemiştir. Ayrıca yerel yönetimler yasa tasarısının da hazırlanmakta olduğuna değinmiştir. Böylelikle asli fonksiyonlarını yerine getiren, denetleyen ve koordine eden bir devlet yapısına geçilmiş olacağından bahsetmiştir. Başbakanlığa bağlı ve ilgili kuruluş sayısının 51'den 31'e indirilmiş olmasından ve bu sayede Başbakanlığın daha çok koordinasyon sağlayan bir merci haline gelmiş olmasından söz etmiştir. Elektronik Devlet projesinin de çok olumlu olduğunu düşünmüştür. E-devlet projesi ile halkın kamudaki bilgilere rahat ulaşabilmesini sağlayacağını söylemiştir. GAP projesinin dünyada bugüne kadar uygulanan en kapsamlı entegre bölgesel kalkınma projelerinden biri olduğunu söylemiştir. Bu projenin diğer bölgeler ile Güneydoğu Bölgesi arasındaki gelişmişlik farkını giderebileceğini, üretim ve istihdam sınırlarını aşabilecek bir potansiyele sahip olduğunu dile getirmiştir. Ancak gerekli bütçe sağlanırsa GAP'tan beklenen verimin alınabileceğini söylemiştir. Sulama yapılan alanlarda kişi başına düşen gelirin 3-4 kat arttığını, aynı zamanda kalkınma sürecinden yeterince pay alamayanlarla olumsuz etkilenenlere de fırsatlar sunan projelerin geliştirilmesi ve uygulanmasının GAP idaresinin temel yaklaşımı olduğundan bahsetmiştir.

Kadınların toplumsal statülerinin güçlendirilmesi ve kalkınma sürecine etkin katılımlarının sağlanması amacıyla açılan çok amaçlı toplum merkezlerinde (ÇATOM) eğitici ve sosyal programlar uygulandığından, gelir getirici faaliyetler yürütülmekte olduğundan ve kısmi sağlık hizmetlerinin verilmekte olduğundan bahsetmiştir. Fakat GAP'a tahsis edilen ödeneklerin yetersiz olduğunu ve öngörülen finansman ihtiyacının karşılanması gerektiğini söylemiştir. Eri bugüne kadar uygulanan en kapsamlı, entegre bölgesel kalkınma projelerinden biri olan GAP'ın olumlu yanlarından bu şekilde bahsetmiştir. KHK ile kurulan GAP Bölge Kalkınma İdaresi Teşkilatının bölgesel kalkınmayı gerçekleştirmekle görevlendirilmiş, Türkiye'nin ilk ve tek kuruluşu olduğundan bahsetmiştir. GAP'a yeterli önemin verilmesi gerektiğini söylemiştir. Eri'nin 2003 mali yılı bütçesi ile ilgili konuşmasının bir kısmı şöyledir:

“Sayın Başkan, değerli arkadaşlar; hükümetimiz, bütün imkânlarını zorlayarak olabilecek en iyi bütçeyi hazırlamıştır. Bu bütçe, birçok yeniliği ihtiva etmektedir. AK Parti iktidarının, gelecekte çok daha iyi bütçelerle halkın karşısına çıkacağına inanıyoruz. Bildiğiniz gibi, Başbakanlık, hükümetin genel siyasetinin yürütülmesini gözetlemek, bakanlıklar arasında koordinasyonu sağlamakla görevli en üst mercidir. Başbakanlığa bağlı ve ilgili kuruluş sayısı 51'den 31'e indirilmiştir; daha da indirilmesi mümkündür. Bu şekliyle Başbakanlık, daha çok koordinasyon sağlayan bir merci haline getirilmiştir. Bu, olumlu bir gelişmedir. 58 ve 59 uncu hükümetlerde bakanlık sayısının azaltmış olması, devletin küçüleceği bağlamında seçmene verdiğimiz sözün yerine getirilmiş olduğunu göstermektedir...” (T.B.M.M.T.D., C.10, B.54, 2003:25-26).

Diyanet İşleri Başkanlığı 2003 Mali Yılı Bütçesi ile ilgili konuşması:

Eri, Diyanet kurumunun eski bir kurum olmasına rağmen henüz bir teşkilat kanununu olmadığını ve bunun telafi edilmesi gerektiğini söylemiştir. Din görevlilerinin maaş yönünden yardımcı hizmetler sınıf düzeyinde maaş aldıklarını ve toplumsal statüleriyle mütenasip olmayan şekilde düşük ücretle çalıştırılmakta olduklarını dile getirmiştir. Şu anda imam kadrosu bulunan onbin caminin kadrolarının boş olduğunu ayrıca halk tarafından yaptırılan ve hizmete giren onbin yeni caminin de kadro beklemekte olduğunu söylemiştir. Bu boş bulunan onbin kadroya vekil imamlardan başlayarak atamalar yapılması gerektiğini ve yeni camiiler için de gerekli olan kadroların doldurulması gerektiğini söylemiştir. Eri'nin Diyanet İşleri Başkanlığı 2003 Mali Yılı Bütçesi ile 2001 Mali Yılı Kesin hesabı münasebetiyle konuşmasının bir kısmı şöyledir:

“Değerli arkadaşlar, Diyanet İşleri Başkanlığı bütçesi dolayısıyla Diyanet İşleri Başkanlığının bazı uygulamalarına değinmek istiyorum.

Diyanet İşleri Başkanlığının uzlaşmacı ve bilge kişiliğiyle toplumda takdir gören değerli bilim adamı Mehmet Aydın Hocaya bağlanmış olması, Diyanet camiası için bir şans, Türkiye için de bir kazanımdır. Din, insan ve toplum hayatında çok önemli bir olgudur. Bu nedenle, dinle ilgili tartışmalar sık sık kamuoyunun gündemine gelmektedir. Halk, haklı olarak her seferinde Diyanetten bir açıklama beklemekte, ama, ne yazık ki, beklenen açıklamalar, Diyanet hariç, hemen herkesten ve her kurumdan gelmekte, âdeta, ağzı olan konuşmakta ve ahkâm kesmektedir...” (T.B.M.M.T.D., C.10, B.54, 2003:26-28).

Başbakanlık, Diyanet İşleri Başkanlığı, Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü ve Danıştay Başkanlığı 2003 mali yılı bütçeleri ile 2001 mali yılı kesin hesapları kabul edilmiştir (T.B.M.M.T.D., C.10, B.54, 2003:42).

Pamuk Teşvik Primlerine ilişkin gündem dışı konuşması:

Eri, 1999 ile 2000 yıllarında Mardin'in Kızıltepe İlçesi'nde pamuk üreticilerine verilen pamuk teşvik primlerinde fazla ödeme yapıldığının iddia edilmesi ilgili konuyu açıklamak üzere söz almıştır. Kızıltepe İlçesi'nde pamuk teşvik primi ödemelerinde usulsüzlük yapıldığı iddiasıyla Tarım Bakanlığı müfettişlerince yapılan soruşturmada, üreticilerin gerçeğe aykırı biçimde, fazla beyanda bulduklarını ve usulsüz olarak, yaklaşık altıyüzbin dolar fazla prim aldıklarını ifade etmiştir. Bu nedenle aldıkları fazla primin iade edilmesinin istendiğini söylemiştir. Müfettişlerin, pamuk ekim alanlarının o yıllara ait uydu görüntülerinin kadastro paftalarına uygulanarak tespit edildiğini söylemiş bulduklarını ve sorunun bu noktada başladığını dile getirmiştir. Çünkü, Mardin Kadastro Müdürlüğü'nden alınan bilgilere göre, kadastro paftalarının en son 1950 yılında çekilen hava fotoğraflarına göre hazırlanmış olduğunu söylemiştir. Ayrıca, bu fotoğrafların yarıdan fazlasının sayısallaştırılmamış olduğunu ve paftaların 2000 yılında alman uydu fotoğraflarıyla birebir örtüşmesinin mümkün olmadığını belirtmiştir. Buna rağmen, çalışmaların yürütülmüş olduğunu; bazen dört beş köy birleştirilerek, pamuk ekim alanlarının tespitinin yapılmaya çalışıldığını, bunun dışında herhangi bir çalışmanın yapılmadığını, yapılmasının da mümkün olmadığını söylemiştir. Ancak, bundan sonra, daha vahim bir hata yapıldığını, Tarım İl Müdürlüğü'nde bulunan ve üretici dosyalarını zamanında inceleyen, şayet yanlış işlem yapıldıysa düzeltmekle görevli olan teknik elemanların, müfettişlerce bilirkişi olarak görevlendirildiğini ve kendilerinden köy bazında tespiti yapılan pamuk ekim alanlarının üretici bazında tespitinin istendiğini söylemiştir.

Bu tespiti yapan heyet, tespit işlemleri yaparken, hiçbir köyde arazi ölçümünün yapılmadığını ve yapılmasının da imkansız olduğunu söylemiştir. Buna neden olarak da, 1999 ve 2000 yıllarında ekimi yapılan bir ürünün tespiti için 2002 yılı sonunda ölçüm yapılamadığını ileri sürmüştür. Eri, heyetin köylerde sadece köy muhtarları ve bazı köylülerle yüz yüze görüşmek suretiyle, bu tespitleri yaptığını ve başka hiçbir teknik kullanılmadan yapılan bu tespitin sağlıklı ve güvenilir olmadığını ifade etmiştir. Yapılan tespitlerde, bazı köylerde fazla bazı köylerdeyse eksik beyan bulunduğunu söylemiştir. Sonuç olarak, yapılan işlemlerde bir yanlışlık veya eksiklik olsa bile, bunun sorumlularının üreticiler ve tarım il müdürlüğü teknik elemanlarınca teslim alınıp ve doğruluğu araştırılması gerektiğini söylemiştir. Mevzuata uygun olarak hazırlandıktan sonra düzenlenen hak ediş belgelerine imza koyan ve bugün, çiftçilerle birlikte suçlanan, kaymakam dahil komisyon üyeleri olmadığını söylemiştir. Binlerce çiftçiyi mağdur eden ve onları, devlet desteğinden ömür boyu mahrum bırakan böyle bir raporun altında yatan gerçeklerin araştırılması gerektiğini söylemiştir. Eri'nin Mardin İli Kızıltepe İlçesinde pamuk üreticilerine verilen pamuk teşvik primlerinde yapıldığı iddia edilen fazla ödemelerin geri istenmesine ve bu konuda yapılması gerekenlere ilişkin konuşmasının bir kısmı şöyledir:

“Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum. 1999 ile 2000 yıllarında Mardin İli Kızıltepe İlçesinde pamuk üreticilerine verilen pamuk teşvik primlerinde yapıldığı iddia edilen fazla ödemelerle ilgili konuyu açıklamak üzere huzurunuzda bulunuyorum. Kızıltepe İlçesinde pamuk teşvik primi ödemelerinde usulsüzlük yapıldığı iddiasıyla Tarım Bakanlığı müfettişlerince yapılan soruşturmada, üreticilerin gerçeğe aykırı biçimde, fazla beyanda buldukları ve usulsüz olarak, yaklaşık 600 000 dolar fazla prim aldıkları ifade edilmekte ve aldıkları fazla primi iade etmeleri istenmektedir. Müfettişler, pamuk ekim alanlarının o yıllara ait uydu görüntülerinin kadastro paftalarına uygulanarak tespit edildiğini söylemişlerdir. Değerli arkadaşlar, sorun bu noktada başlamaktadır...” (T.B.M.M.T.D., C.2, B.18, 2003: 314-315).

2.1.4.2. Sosyal ve kültürel alan ile ilgili konuşmaları

Hakkari ili'nde meydana gelen deprem afeti ile ilgili konuşması:

Eri, Hakkari ili ve çevresinde meydana gelen deprem afeti hakkında kanun tasarısı ve bayındırlık, imar, ulaştırma ve turizm ile plan ve bütçe komisyonları raporları nedeniyle mecliste yapılan görüşmelerde söz almıştır. Eri, konuşmasına Hakkari'deki deprem afeti ile başlamış ve geçmiş olsun dileklerini sunmuştur. Eri, 1990'lı yılların başında Güney Doğu Anadolu bölgesinde genelde terör ve güvenlik gerekçesiyle binlerce köyün boşaltılmış olduğunu söylemiştir. Plansız, programsız, hazırlıksız olarak köylerinden ayrılan yüz binlerce insanın en yakın il ve ilçelere ve daha çok büyük şehirlere göç ettiklerini söylemiştir.

1994 yılından bu yana uygulanan köye dönüş ve rehabilitasyon projesi kapsamında insanların köylerine geri dönmeye başladıklarını ancak köylerini daha kötü halde bulduklarını söylemiştir. Ayrıca sokak çocukları sorununun en büyük tetikleyicisi olan kontrolsüz iç göç olgusunun öne çıktığını söylemiştir. Mardin'in Beğendi köyünün ise bu kapsamda yer alan bir köy olduğunu belirterek en geri kalmış ilçenin en geri kalmış köyü olduğunu söylemiştir. Halkın 1990'lı yılların başında köylerini boşaltmadan önce, kayalar oyularak açılan mağaramsı evlerde yaşadıklarını belirtmiştir. Ancak, yasal engel nedeniyle buralara ev yapılamayacağı gerekçesiyle insanlar mağdur edilmişlerdir. Tüm bu nedenlerden dolayı Eri, önergenin kabul edilmesinin Beğendi köyü sakini olan 33 ailenin refah içinde yaşayacakları konutların yapımına olanak sağlayacağını belirtmiştir. Ayrıca Gaziantep ili Şahinbey ilçesi Aydınbaba mahallesinde yer alan jeolojik açıdan risk taşıyan 240 bina için yasal düzenlemeyi amaçlayan önergenin kabul edilmesini istemiştir. Nihat ERI'nin konuşmasının bir kısmı şöyledir:

“Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; görüşülmekte olan 838 sıra sayılı Hakkâri İli ve Çevresinde 25.1.2005 Tarihinde Meydana Gelen Deprem Afeti Hakkında Kanun Tasarısının 5. maddesine Mardin İli Dargeçit İlçesi Beğendi Köyünde yer alan 33 mağara evi ile Gaziantep İli Şahinbey İlçesi Aydın baba Mahallesinde yer alan jeolojik açıdan risk taşıyan 240 binanın yasa kapsamında yer almasıyla ilgili önergemizin gerekçesini açıklamak üzere huzurunuzdayım. Sözlerime, Hakkâri halkına uğradıkları afetten dolayı geçmiş olsun dileklerimi sunarak başlıyorum. Sayın milletvekilleri, bildiğiniz gibi, 1990'lı yılların başında, Güneydoğu Anadolu Bölgemizde, genelde terör ve güvenlik gerekçesiyle binlerce köy boşaltılmıştı...” (T.B.M.M.T.D., C.70, B.41, 2005:333-334).

Komisyonun takdire bıraktığı, Hükümet'in katıldığı önerge mecliste oylara sunulmuş ve önerge kabul edilmiştir. Kabul edilen önerge doğrultusunda 5. madde de oylara sunulmuş ve madde de kabul edilmiştir (T.B.M.M.T.D.,C.70,B.41, 2005:335).

2.1.4.3. Siyasi, hukuki ve askeri alan ile ilgili konuşmaları

Askeri yasak bölgeler ve güvenlik bölgeleri ile ilgili konuşması:

Eri, Mardin'de bulunan askeri yasak bölgeyle ilgili iki konu hakkında mecliste konuşmuştur. Eri, Mardin kalesinin askeri yasak bölge olmasından ve kurulan radarların hedef nokta olmasından dolayı Mardin halkının tehlike içinde olduğunu söylemiştir. Ayrıca radarlar için yüksek tepelere ihtiyaç olmadığını ve hava radar izleme işletmelerinin yapılabildiğini söylemiştir. Mardin kalesindeki radarların taşınması gerektiğini söylemiş, ülke ve kent güvenliğinin, turizm açısından yeniden değerlendirilmesi gerektiğini dile getirmiştir.

Mardin'de doğmuş, büyümüş ve Mardin kalesini görememiş olan halktan bahsetmiş ve kalenin askeri yasak bölge kapsamında çıkarılarak turizme açılması gerektiğini belirtmiştir. Bu yasak bölgelerin Mardin Kalesi ve Kızıltepe'de bulunan Tel Ermen Höyüğü olduğunu söylemiştir. Kızıltepe de bulunan Tel-Ermen höyüğünün de insanlığın en eski yerleşim yerlerinden olan Mezopotamya'da yer alan Mardin'de bölge tarihine ve kültürel mirasa ışık tutabilecek yer olduğunu ve henüz araştırılmamış yüzlerce höyük bulunduğunu söylemiştir. MÖ. 4000 den başlayarak günümüze kadar yerleşim yeri olarak kullanıldığını fakat askeri bölge içerisinde olduğunu söylemiştir. Höyük üzerinde lojman ve bir çok bina yapılmış olduğunu antik yolların kavşak noktasında yer aldığını söylemiştir. Yapılacak arkeolojik kazılarda şehir yerleşimleri, tapınakları, mabetler, saraylar, konutlar ve yazılı belge arşivlerinin çıkma ihtimalinin yüksek olduğunu belirtmiş bu nedenle askeri oranın yasak bölge kapsamında çıkarılarak Kültür Bakanlığı'na devredilmesi gerektiğini söylemiştir. Eri'nin askeri yasak bölgeler ve güvenlik bölgeleri kanununda değişiklik yapılmasına dair kanun tasarısı nedeniyle konuşmasının bir kısmı şöyledir:

“Değerli arkadaşlar, Mardin'de bulunan iki askeri yasak bölgeyle ilgili olarak düşüncelerimi ifade etmek istiyorum. Bunlardan birisi Mardin Kalesi, diğeri de Kızıltepe'de bulunan Tel Ermen Höyüğü'dür. Mardin Kalesi, MÖ. 4 üncü Yüzyılda yerleşim amaçlı olarak planlanmış ve bu amaçla kullanılmıştır. Ünlü Arap coğrafyacı Yakut, Mardin Kalesi için "Dünyada ondan daha güzel, daha sağlam inşa edilmiş ve daha muhkem bir kale olmadığına şüphe yoktur" diye yazar. Gerçekten, Mardin Kalesi, tarih boyunca ele geçirilmesi her zaman çok güç, savunmaya son derece elverişli bir kale olmuştur. Tarihin tanıdığı büyük fatihler, sözgelimi Moğol ve Timur orduları, Mardin'in önünden geri dönmek ya da kenti ele geçirmek için birkaç kez zorlamak durumunda kalmışlardır...” (T.B.M.M.T.D., C.96, B.10, 2005:139-140).

Askeri yasak bölgeler ve güvenlik bölgeleri kanununda değişiklik yapılmasına dair kanun tasarısı kabul edilmiştir (T.B.M.M.T.D., C.96, B.10, 2005: 144).

2.1.4.4. Eğitim ve sağlık ile ilgili konuşmaları

Yükseköğretim Kurumları Teşkilatı Kanunu ile ilgili konuşması:

Eri, Yükseköğretim Kurumları Teşkilatı Kanunu'nda değişiklik yapılması hakkında kanun teklifinin 37. maddesine göre doğrudan gündeme alınmasına ilişkin önergesi münasebetiyle mecliste konuşmuştur. Eri, öncelikle Mardin'deki Süryanilerin paskalya bayramlarını kutlayarak konuşmasına başlamıştır. Mardin'de kurulacak olan fakülte ve meslek yüksekokulları ile ilgili konuşmuştur.

Mardin'in çok kültürlü yönleriyle Dünyanın dikkatini çekmesinde, geçmişte Mardin'de kurulan eğitim kurularının etkisinin olduğunu söylemiştir. Ayrıca en eski üniversitelerden birinin Mardin'de bulunduğunu belirtmiştir. Eri, geçmişte üniversiteler şehri olan Mardin'in artık bugün bir üniversiteye hatta bir fakülteye bile sahip olmadığını söylemiştir. Ülkenin bazı bölgelerinde fazla üniversite varken Mardin'de bir fakülte, yüksekokulun bile var olmadığını ve bölgenin ihmal edildiğini söylemiştir. Dicle Üniversitesine bağlı olan ve 700 öğrencisi bulunan bir tek meslek yüksekokulu bulunduğunu söylemiştir. Nüfusu Mardin'den az olan birçok ilde yeni il olmuş ilçelerde dahi üniversitelerin, fakültelerin olduğunu belirterek Mardin'in hep ihmal edilmiş olduğundan bahsetmiştir. Mardin'de fakültelerin ve üniversitenin kurulması gerektiğini belirtmiştir. Hükümetin, YÖK konusunda ve yeni üniversitelerin kurulması konusunda çalışmaları olduğunu ve Mardin'i mutlaka göz önünde bulunduracağını bildiğini söylemiştir. Ancak Mardin halkının beklemeye tahammülünün kalmadığını, bir an önce fakültelerimize ve üniversitemize kavuşmak istediklerini söyleyerek ve teklifin gündeme alınmasını talep etmiştir. Eri'nin kabul edilen (T.B.M.M.T.D., C.13, B.72, 2003:133) Yükseköğretim Kurumları Teşkilatı Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi ile ilgili konuşmasının bir kısmı şöyledir:

“Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Dicle Üniversitesine yeni fakülteler ve 1 adet meslek yüksekokulu kurulmasıyla ilgili kanun teklifimizin doğrudan gündeme alınmasıyla ilgili görüşlerimi arz etmek üzere huzurunuzda bulunuyorum. Hepinize saygılar sunuyorum. Süryanî hemşerilerimin, geçtiğimiz pazar günü idrak ettikleri paskalya bayramlarını kutluyorum. Şu anda görüşmekte olduğumuz bu önerideki teklifle, Dicle Üniversitesine bağlı olarak, Mardin eğitim fakültesi, Mardin ziraat fakültesi, Mardin güzel sanatlar fakültesi ve Mardin turizm rehberliği meslek yüksekokulu kurulması öngörülmektedir. Eğitim kurumlarının, insan ve toplum hayatında ne denli önemli ve vazgeçilmez olduğunu ve toplumu değiştirmenin, dönüştürmenin ve çağdaştırmanın olmazsa olmaz şartlarından olduklarını anlatma gereğini duymuyorum...” (T.B.M.M.T.D., C.13, B.72, 2003:131-133).

Sağlık Genel Müdürlüğü 2004 Mali Yılı Bütçesi ile ilgili konuşması:

Eri, Sağlık Bakanı Recep Akdağ'a Mardin merkez devlet hastanesi, Derik, Dargeçit ve Mazıdağ ilçe devlet hastanelerinin inşaatlarının yüzde 90-95 oranında tamamlanmış olduğunu ancak Mardin ve ilçelerindeki hastanelerin ne zaman faaliyete geçeceğini sormuştur. Kızıltepe, Nusaybin ve Midyat devlet hastanelerinin ihtiyaçları olan diyaliz makinelerinin ne zaman temin edileceğini sormuştur. Eri'nin konuşması şöyle olmuştur:

“Sayın Başkan, delaletinizle Sağlık Bakanımıza soru sormak istiyorum. Mardin Merkez Devlet Hastanesi, Derik, Dargeçit ve Mazıdağı İlçe Devlet Hastanelerinin inşaatları yüzde 90-95 oranında tamamlanmıştır. Ne zaman açmayı düşünüyorsunuz? Ben, bu konuda bilgi rica ediyorum. Bir de, Kızıltepe, Nusaybin ve Midyat Devlet Hastanelerinin ihtiyaçları olan diyaliz makinelerini göndermeyi düşünüyor musunuz? ” (T.B.M.M.T.D., C.35, B.33, 2003:434).

Sağlık Bakanı Recep Akdağ, Eri'ye cevabı şöyle olmuştur:

Mardin'deki devlet hastanesinin inşaatının 2004 yılı içerisinde bitirilebileceğini ifade etmiştir. Dargeçit devlet hastanesinin ilerideki aylarda açılışa hazır hale gelebileceğinden söz etmiştir. Derik ve Mazıdağı devlet hastanelerini ise 2005 yılı içerisinde bitirerek hizmete sunmayı düşündüklerini söylemiştir. Diyaliz makinelerine duyulan ihtiyaçların ise giderilmeye çalışılacağını ifade etmiştir. Sağlık Bakanı Recep Akdağ'ın Eri'ye cevabı şöyle olmuştur:

“Sayın Eri'nin sualine cevaben, Mardin'deki devlet hastanemizin inşaatının 2004 yılı içerisinde bitirileceğini ifade etmek istiyorum. Dargeçit Devlet Hastanesi, önümüzdeki ay veya sonraki ay içerisinde açılışa hazır hale gelebilecektir. Derik ve Mazıdağı Devlet Hastanelerini ise, ancak 2005 yılı içerisinde bitirerek, hizmete sunmayı düşünüyoruz. Yine, diyaliz ihtiyaçlarıyla ilgili olarak şunu ifade ediyorum: 2003 yılında olduğu gibi, 2004 yılında da, belli bir planlama dâhilinde bu ihtiyaçları gidermeye çalışacağız. Çok teşekkür ediyorum...” (T.B.M.M. T.D., C.35, B.33, 2003:436).

Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor ile Plan ve Bütçe Komisyonları Raporları ile ilgili konuşması:

Eri, görüşülmekte olunan 1414 sıra sayılı, Yükseköğretim Kurumları Teşkilatı Kanunu ile 78 ve 190 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamelerde değişiklik yapılması hakkında Kanun Tasarısı'nın 3'üncü maddesine ilişkin olarak mecliste söz almıştır. Geçen yıl on beş üniversitenin kurulmuş olduğunu, bu yasayla, on yedi üniversitenin daha kurulmakta olduğunu söylemiştir. Anayasa'mızın 130'uncu maddesi, üniversitelerin ülke genelinde dengeli bir şekilde dağılımının sağlanmasını öngörmekte olduğunu ifade etmiştir. Bu tasarının, Anayasa'ya uygun şekilde, üniversitelerin ülke sathına yayılmasına katkı sağlayacağını söylemiştir.

Mardin'in, tarihte üniversiteler kenti olarak tanınmış bir şehir olduğunu ve Yukarı Mezopotamya'nın, tarih boyunca, dünyaya örnek olan bir kültür ve medeniyet bölgesi olduğunu söylemiştir. Bölgenin ve Anadolu'nun önemli bir kenti olan Mardin, Artuklular döneminde, üç yüz yıl, medreseler ve üniversiteler kenti olarak tanınmış olduğunu ifade etmiştir. Üniversitenin adının Artuklu olmasını, tarihe duyulan saygı ve vefa dolayısıyla arzu ettiklerini söylemiştir.

Komasyonlarda yasa görüşülürken önergeyle, Mardin Üniversitesinin adının Mardin Artuklu Üniversitesi olmasını arzu ettiklerini ve komasyondan da bu şekilde geçtiğini belirtmiştir. Dünyada yaygın kanaate göre 500 bin nüfusa 1 üniversitenin düşmesi gerekmekte olduğunu , Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetinde 200 bin nüfusa 5 üniversite düşmekte olduğunu belirtmiştir. Eri, 200 bin nüfusa sahip Kıbrıs'ta, bugün, dünya çapında 5 tane büyük üniversitenin olduğunu, 300 milyon nüfuslu Amerika Birleşik Devletleri'nde 3 bin üniversitenin olduğunu belirtmiştir. Buna göre, Mardin'in en az 1, KKTC standartlarına göre 20, ABD standartlarına göre de 8 tane üniversiteyi hak etmekte olduğunu, fakat bir üniversiteye dahi razı olduklarını belirtmiştir. Eri, Mardin Üniversite'sinin kurulmasında destek olan iş adamlarına, yerel basına ve tüm siyasetçilere teşekkürlerini sunmuştur. Mardin Üniversite'sinin kurulacak olmasından duyduğu memnuniyeti belirten Eri'nin konuşmasının bir kısmı şöyledir:

“Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; görüşmekte olduğumuz 1414 sıra sayılı, Yükseköğretim Kurumları Teşkilatı Kanunu ile 78 ve 190 Sayılı Kanun Hükümünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı'nın 3'üncü maddesine ilişkin olarak şahsım adına söz almış bulunuyorum. Hepinizi saygıyla selamlıyorum. Değerli arkadaşlar, bildiğiniz gibi geçen yıl on beş üniversite kurulmuştur. Bu yasayla, yeni, on yedi üniversite daha kurulmaktadır. Anayasa'mızın 130'uncu maddesi, üniversitelerin ülke genelinde dengeli bir şekilde dağılımının sağlanmasını öngörmektedir. Bu tasarı, Anayasa'nın ruhuna uygun şekilde, üniversitelerin ülke sathına yayılmasına katkı sağlayacaktır...”

Bu yasa mecliste oy birliğiyle kabul edilmiş ve kanunlaşmıştır (T.B.M.M. T.D., C.157, B.106, 2006:313-314).

Milli Eğitim Komisyonunda On Yedi Üniversite Kurulması İle İlgili Konuşması:

Eri, "Mardin Üniversitesi"nin isminin "Mardin Artuklu Üniversitesi" olarak değiştirilmesi için bir önerge verdiklerini ve önergenin Milli Eğitim Komisyonu'nda kabul edildiğini söylemiştir. Ancak, Plan ve Bütçe Komisyonunda "Mardin Artuklu Üniversitesi"den "Mardin" isminin çıkartılmış bulunduğunu, sadece "Artuklu" ismi bırakılmış olduğunu ve buraya da o şekilde geldiğini söylemiştir.

Halbuki bütün mardinlilerin arzusunun, üniversitenin isminin "Mardin Artuklu" olması yönünde olduğunu söylemiştir. Bütün milletvekillerinin de aynı kanaatte olduklarını belirtmiştir.

Eri, Mardin'deki üniversitenin Artuklu ismini almasını istemelerinin nedeni, Artuklu'nun, bir Anadolu beyliği olduğunu, Artuk Bey'in, Anadolu'nun kurtuluşunda, Anadolu'nun fethinde çok büyük yararları olan bir kahraman olduğunu söylemiştir. Mardin'de üç yüz yedi yıl hüküm sürmüş olduklarını ve Mardin'in, en parlak dönemini Artuklular döneminde yaşamış olduğunu söylemiştir. Mardin'de bulunan tarihi eserlerin çoğunun Artuklu döneminden kalma olduğunu dile getirmiştir. Tarihe duyulan vefa ve gösterilen saygı dolayısıyla, bu üniversitenin isminin "Mardin Artuklu Üniversitesi" olmasının doğru olduğunu ve önergelerini de bu istikamette verdiklerini belirtmiştir. Mardin halkının üniversite talebinin AK Parti İktidarında karşılığını bulmuş olduğunu söylemiş ve bu nedenle teşekkürlerini iletmiştir. Nihat ERİ'nin Milli Eğitim Komisyonunda on yedi yeni üniversite kurulması ile ilgili konuşmasının bir kısmı şöyledir:

“Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Millî Eğitim Komisyonunda on yedi yeni üniversite kurulmasıyla ilgili yasa tasarısı görüşülürken, biz "Mardin Üniversitesinin "Mardin Artuklu Üniversitesi" olarak değiştirilmesi için bir önerge vermiştik ve o önerge Millî Eğitim Komisyonunda kabul edilmişti. Ancak, Bütçe Plan Komisyonunda "Mardin Artuklu Üniversitesinin "Mardin" ismi çıkartılmış, sadece "Artuklu" ismi bırakılmıştı. Buraya da o şekilde geldi. Hâlbuki bizim arzumuz ve bütün Mardinlilerin arzusu, üniversitemizin isminin "Mardin Artuklu" olması yönündeydi. Bütün milletvekili arkadaşlarımız da aynı kanaatte. Niçin Artuklu? Çünkü, Artuklu, bir Anadolu beyliğidir...” (T.B.M.M.T.D., C.157, B.107, 2007:528).

2.1.5. Mehmet Beşir HAMİDİ'nin Meclisteki Konuşmaları

Adalet ve Kalkınma Partisi Mardin Milletvekili Mehmet Beşir HAMİDİ, konuşmalarında şu hususlara değinmiştir: Yeni hükümetin kurulmasıyla hazırlanan mali bütçeler ile ilgili konuşmuştur. Hükümete duyulan güvenin boşa çıkmadığını dile getirmiştir. Bunun sonucunda da turizmdeki gelişmelerden bahsetmiştir. Mardin'de turizm yatırımlarını teşvik edecek özel tedbirlere ihtiyaç duyulduğunu söylemiştir. İlsu barajına temel atılması konusuna değinmiştir. Eğitim ile ilgili mecliste söz almış, Mardin'de kurulan fakülteler ile ilgili konuşmuştur. Sağlık alanındaki gelişmelere değinerek, Mardin'deki hastanelerin faaliyete geçmesinden bahsetmiştir. Hamidi, ulaşımdaki sorunların çözümüne ilişkin konuşmuştur. Yeni kurulan hükümetin başarılarından bahsetmiştir. Hamidi, korucu haklarından da bahsetmiş, korucularla ilgili yaşanan sorunlara çözüm için destek beklediğini söylemiştir. GAP'ın ne kadar önemli olduğundan bahsetmiştir.

Mardin'de yaşanan su sorunlarına ve sulu tarıma geçilememesine dikkat çekmiştir.

Mehmet Beşir HAMİDİ, mecliste mali, ekonomik, sosyal, kültürel, siyasi, hukuki, askeri, eğitim ve sağlık konularında konuşmuş, konuşmalarının bir kısmı aşağıda verilmiştir.

2.1.5.1. Mali ve ekonomik alan ile ilgili konuşmaları

2004 Mali Yılı Bütçe Kanunu Tasarısı ile ilgili konuşması:

Hamidi, 2004 Mali Yılı Bütçe Kanunu Tasarısı üzerine mecliste yapılan görüşmelerde söz almıştır. Hamidi, 2004 yılı bütçelerinin hazırlandığını ve belirlenen bu bütçelerin kabul edildiğini söylemiştir. Görüşülmekte olan yeni bütçelerle ilgili konuşmasında, 2004 yılının önemi üzerinde durmuştur. 2004 yılının, hem Avrupa Birliği'ne tam üyeliği umut ettiği, hem de Kıbrıs sorunu için çözüm çabalarının yoğunlaştığı ve İstikbale ilişkin stratejik kararların verileceği bir yıl olması münasebetiyle önemli olduğunu söylemiştir. Stratejik kararların alınacağı bu dönemde bütçelere yansıyan göstergelerin bu dönemi başarıyla geçireceğini müjdelediğini söylemiştir. Türkiye'nin güçlü olması için ön koşullardan ilkinin ekonomisinin gelişmiş olması olduğunu belirtmiştir. Hükümete duyulan güvenin boşa çıkmadığını, 90'lı yıllar boyunca siyasal istikrarsızlık ve ekonomik krizlerin birbirini besleyerek büyüttüğü belirsizlik ortamını, artık geride bıraktıklarını söylemiştir. Hamidi, enflasyonun düşürüldüğünü ve daha fazla düşürülmesinin hedeflendiğini söylemiştir. Bununla birlikte azalan faiz oranlarının da düşürülmesinin bütçemiz ve ülkemiz için olumlu sonuçlar doğurduğunu ve bu sonuçların yeni yatırımları sağlayacağını belirtmiştir. Uluslararası kuruluşların, Türkiye ile ilgili değerlendirmelerinde olumlu düşüncelerinin artması sonucunda, ülkemizin dış kredi itibarının yükseldiğini dile getirmiştir. Hamidi, Türkiye'nin bir diğer büyük başarısının da ihracat alanında olduğunu ve ihracatın 50 milyar doları aştığını söylemiştir. Hamidi, Irak'ta istikrarın sağlanabilmesiyle Türkiye'de de ihracatın artacağını söylemiştir. Bununla birlikte Türkiye'nin Doğu komşularına daha çok mal ve hizmet sevk edebilecek durumda olduğunu söylemiştir. Coğrafi yakınlığımızın ve kültürel, tarihi bağlarımızın üstünlüğümüzü gösterdiğini söylemiştir. Türkiye'nin komşu ülkeler ile ilişkilerinin meydana getirdiği ekonomik fırsatların olumlu sonuçları doğuracağını, sınır ili ve memleketi olan Mardin'i, Mardin Milletvekili olarak yakından bildiğini söylemiştir.

Habur Sınır Kapısının aktifleşmesinin yıllardır işsiz kalan kamyoncular için umut olduğunu ve daha iyi bir yaşam için yollara çıktıklarını söylemiştir.

Hamidi, Sınır ticaret merkezlerinin tamamlanması ile birlikte sınır illerinin yeni gelir kaynaklarına kavuşacağını söylemiştir. AK Parti İktidarının insan odaklı yönetim anlayışı ve projeleri sayesinde, Türkiye'nin çağı yakaladığını söylemiştir. Daha önce güçlü bir liderliğin ve istikrarın olmadığını hatırlatmış, ancak artık öyle sorunlarla karşılaşmadığını söylemiştir. Ayrıca güçlü bir Türkiye'nin, bölge ve dünya barışına katkı anlamına geldiğini dile getirmiştir. AK Parti'nin yönetim anlayışının, proje ve hedeflerinin olumlu ve güzel olduğunu bu sayede de güçlü bir Türkiye'ye kavuşulacağını söylemiştir. Hamidi'nin 2004 Mali Yılı Bütçe Kanunu tasarısı üzerinde konuşmasının bir kısmı şöyledir:

“Sayın Başkan, Yüce Meclisimizin çok değerli üyeleri; 2004 Mali Yılı Bütçe Kanunu Tasarısı üzerinde şahsım adına konuşma yapmak üzere söz almış bulunmaktayım. Yüce Heyetinizi saygıyla selamlıyorum. Değerli arkadaşlar, devlet harcamalarının ve gelirlerinin temel belgesi olan bütçe kanununun ilk tur görüşmelerini bugün yapıyoruz. İlk turda, Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı -ki, buna Radyo ve Televizyon Üst Kurulu bütçesi de dahildir- Cumhurbaşkanlığı, Sayıştay ve Anayasa Mahkemesi Başkanlığı bütçelerini görüşüyoruz. Bütün kurumlarımızın bütçelerinin hayırlı olmasını diliyorum. Bu saatte, tekrar, sizlere, kurumlarımızın bütçelerini uzun uzun, rakamlarla anlatmak yerine, bütçenin geneli çerçevesindeki düşüncelerimi ifade edeceğim...” (T.B.M.M.T.D., C.34, B.30, 2003:102-104).

2004 mali yılı bütçeleri mecliste kabul edilmiştir. (T.B.M.M.T.D., C.34, B.30, 2003:115).

2006 Yılı Merkezi Yönetim Bütçesi ile ilgili konuşması:

Hamidi, 2006 mali yılı Kültür ve Turizm Bakanlığı bütçesi üzerinde mecliste söz almıştır. Konuşmasına turizm sektörünün başarılarına değinerek başlamıştır. Turist sayısının geçmişe göre gösterdiği artıştan ve beklenen gelir hedefine ulaşılabileceğinden bahsetmiştir. Turizmle ilgili daha büyük hedeflerin varlığından bahsetmiş, sadece bu hedeflerle sınırlı kalınmayacağını, turizmi tek mevsimlik değil de bütün mevsimlere yaymak için düşünülen projelerden bahsederek turizmin önemi üzerinde durmuştur. Hamidi, turizmin Avrupa Birliği için en sağlam referans olduğunu söylemiş, bunun içinde ülkemizin ziyaret edilmesini sağlayacak pazarlama ve güzel bir tanıtım olduğunu söylemiştir. Hamidi, turizmin hem milli gelirimize olan katkılarından bahsetmiş, hemde ulusal çıkarlarımız için de olumlu bir zemin hazırladığını söylemiştir. Ülkemizin açık hava müzesi zenginliğinde olduğunu söylemiş, ayrıca Türkiye'nin yeni kültür ve turizm ürünleriyle kendisini ön plana çıkarmasının gerektiğini dile getirmiştir. Hamidi, İstanbul'un Avrupa Kültür Başkenti olarak tayin edilmesi için başvurulduğunu belirtmiştir.

Türkiye'nin her noktasında, sadece tüketen değil, aynı zamanda kültür üreten odaklara kavuşulacağını söylemiştir. Kültür ve Turizm Bakanlığı'nın bir çok çalışma ve projelerinden bahsederek bütçesinin kabul edilmesini arzu ettiğini dile getirmiştir. Hamidi'nin konuşmasının bir kısmı şöyledir:

“Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; 2006 mali yılı Kültür ve Turizm Bakanlığı bütçesi üzerinde, AK Parti Grubu adına söz almış bulunuyorum; hepinizi saygılarımla selamlıyorum. Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; öncelikle, konuşmama, ülkemizin en stratejik sektörü haline gelen turizmdeki başarıların kısaca altını çizerek başlamak istiyorum. Turizm, son dönemde, üstün başarılarla ve ardı ardına kırılan rekorlara tanık olduğumuz bir sektör haline geldi. 2004 yılında 17 500 000 olan yıllık turist sayısının, son günlerine girdiğimiz 2005 yılında, en az yüzde 20'lik bir artışla, 21 000 000'u aşması beklenmektedir. 2005 yılında, 2004 yılına göre 3,5 milyon fazla turisti ülkemizde misafir etmiş olacağız; turizmde sağladığımız gelir 18 milyar doları aşmış olacak...” (T.B.M.M.T.D., C.105, B.39, 2005:506-508).

Kültür ve Turizm Bakanlığı 2006 yılı merkezi yönetim bütçesi kabul edilmiştir (T.B.M.M.T.D., C.105, B.39, 2005:565).

2007 Yılı Merkezi Yönetim Bütçesi ile ilgili konuşması:

Hamidi, Maliye Bakanlığı 2007 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Tasarısı'nın 20. maddesi olan Hazine garanti limiti ve borçlanmaya ilişkin işlemler ile ilgili meclisteki görüşmelerde söz almıştır. Hamidi, hazine garanti limiti hakkında konuşmuş, geçmişteki tedbirsizlikler nedeniyle hazine üzerinde ciddi yüklerin oluştuğunu söylemiştir. AK Parti İktidarının, bu borçları da ödeyerek Türkiye'yi bugünkü başarılı ekonomik tablosuna kavuşturduğunu dile getirmiştir. Hamidi, Mardin'de olumlu gelişmelerin olduğunu söylemiştir. AK Parti İktidarı olmasaydı, elli yıldır adı telaffuz edilen İlsu Barajı'nın temelini atılamayacağını, Mardin'de iki fakültenin kurulmayacağını söylemiştir. Mardin'de konut problemlerinin çözüldüğünü, Mardin İli ve ilçelerindeki hastanelerin faaliyete geçtiğini ve köylerdeki yol sorunlarına çözüm getirildiğini dile getirmiştir. 2007 bütçesinin hayırlı olmasını temenni ederek konuşmasını tamamlamıştır. Hamidi'nin kabul edilen(T.B.M.M.T.D., C.142, B.42, 2006:540) 2007 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Tasarısı'nın 20. maddesi üzerine konuşmasının bir kısmı şöyledir:

“Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; 2007 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Tasarısı'nın 20. maddesi olan Hazine garanti limiti ve borçlanmaya ilişkin işlemler ile ilgili şahsım adına söz almış bulunuyorum. Hepinizi saygılarımla selamlıyorum. Bu madde, özü itibarıyla, devlet kurum ve kuruluşlarının gerçekleştireceği yatırımların finansmanında kullanılmak üzere ihtiyaç duyduğu dış kredileri daha uygun koşullarda alabilmesi için Hazine garantisi verilmesinin üst limitini belirlemektedir. 1961 yılından itibaren Hazine garantisi uygulanmaktadır. 1992'den itibaren de bu borçların Hazine tarafından ödenmesi durumu ortaya çıkınca Hazinesinin üstlendiği yük giderek ağırlaşması üzerine, bir üst limit getirilmiştir.

Kamu Malî Yönetimi kapsamında disiplinin sağlanması amacıyla uygulanmaya konan garanti limiti, ilk olarak 1998 Yılı Bütçe Kanunu'nda yer almış...” (T.B.M.M.T.D., C.142, B.42, 2006:537-538).

Güneydoğu Anadolu Projesine ilişkin konuşması:

Mehmet Beşir HAMİDİ, Türkiye'nin en büyük bölgesel değişim ve kalkınma projesi olan, Güneydoğu Anadolu Projesi ile ilgili mecliste gündem dışı söz almıştır. Hamidi, konuşmasında GAP'ın öneminin büyüklüğünden bahsetmiş ve bu projenin maalesef yarım kaldığını söylemiştir. GAP'ın Türkiye'nin öz gündemi olduğunu, Mezopotamya'ya yeniden barış ve bereket imkanı sunduğunu söylemiştir. Dünyada böyle entegre bir proje örneğinin olmadığını söylemiştir. GAP'ın ulaşım, sanayi, eğitim, turizm gibi bölgenin gelişmesini sağlayacak insan odaklı bir kalkınma projesi olduğunu söylemiştir. GAP'ın sadece ülkemiz için değil tüm Ortadoğu için çok önemli olduğunu belirten Hamidi, bu projenin yaşanan terör olayları sebebiyle yarım kaldığını söylemiştir. Hamidi, GAP'ın kendi kendini amorti etmiş bir proje olduğunu dile getirmiştir. Dünyada hiçbir projenin barışa bu kadar hizmet edemeyeceğini belirterek bu projenin önemi üzerinde uzun uzun durmuştur. Hamidi'nin Güneydoğu Anadolu Projesiyle ilgili konuşmasının bir kısmı şöyledir:

“Sayın Başkanım, değerli milletvekili arkadaşlarım; gündemin yoğunluğu nedeniyle yeterli ilgi göremediğini üzümlere müşahede ettiğim, Türkiye'nin en büyük bölgesel değişim ve kalkınma projesi olan ve adına kısaca GAP dediğimiz Güneydoğu Anadolu Projesiyle ilgili olarak söz almış bulunmaktayım; Yüce Heyetinizi saygıyla selamlıyorum. Değerli arkadaşlarım, GAP Projesi, aslında, böyle, gündem dışı konuşmalarla büyüklüğünü ve önemini ortaya koyarak tartışabileceğimiz bir proje değildir. GAP'ın kendisi bir gündemdir; GAP, Türkiye'nin öz gündemidir. GAP, Allah'ın insanlığa ilahi barış ve bereket getirdiği Mezopotamya'da yeniden barış ve yeniden bereket imkanındır...” (T.B.M.M.T.D., C.27, B.4, 2003:344-346).

2.1.5.2. Sosyal ve kültürel alan ile ilgili konuşması:

Mardin'in Düşman İşgalinden Kurtarılış yıldönümüne ilişkin konuşması:

Hamidi, Mardin'in düşman işgalinden kurtarılış yıldönümüne ilişkin gündem dışı söz almıştır. Mardin'in pek çok medeniyete ev sahipliği yaptığını söyleyerek tarihinden bahsetmiştir. Mardin'in sosyal özelliklerinden bahsetmiştir. Bölgenin ekonomik sorunlarına değinerek, alınması gereken tedbirlere ilişkin mecliste gündem dışı konuşmuştur. Hamidi, konuşmasında Mardin'deki çok kültürlülüğünden bahsetmiştir. Mardin'de kurulacak fakültelerden söz etmiş ve ayrıca turizme de değinmiştir.

Hamidi, Mardin'de turizm yatırımlarını teşvik edecek özel tedbirlere ihtiyaç duyulduğunu söylemiştir. Su konusunda yıllardır çözülemeyen sorunlardan uzunca bahsetmiştir. Mardin'de insanların evlerinde içme suyunun olmadığını ve Mardin ovalarında da su olmadığını belirtmiştir. Yukarı Mezopotamya denilen Mardin ovalarında sulu tarıma geçilemediğini söylemiştir. Mardin'in kalkınmasına engel olan büyük sorunların olduğunu, bunlara gerekli çözümlerin bulunması gerektiğini söylemiştir. Hamidi, işsizliğin ve yoksulluğun önüne geçilebilirse, Mardin'in ekonomik açıdan rahata kavuşabileceğini söylemiştir. Hamidi'nin konuşmasının bir kısmı şöyledir:

“Sayın Başkanım, Yüce Meclisimizin değerli üyeleri; iki gün sonra, 21 Kasımda kutlayacağımız Mardin'in kurtuluş günü vesilesiyle bazı sorunlarımızı ve düşündüğümüz çözüm yollarını dile getirmek için söz almış bulunmaktayım; Yüce Heyetinizi saygıyla selamlıyorum. Değerli arkadaşlarım, Mardin, insanlığın uzun medeniyet yolculuğunda her zaman önemli bir durak olmuştur. 7 000 yıllık tarihi içerisinde Subarilerden Perslere, Sümerlerden Romalılara, Hititlerden Artuklulara, Araplardan Selçuklulara, Akadlardan Osmanlılara kadar pek çok medeniyete ev sahipliği yapmıştır. Bugün bir açık hava müzesi görünümünde olan Mardin'de, değişik medeniyetlerin başka hiç bir yerde rastlanamayan muhteşem eserlerini, dünya, hayranlıkla izlemektedir...” (T.B.M.M.T.D., C.31, B.20, 2003:264-266).

Mardin'in Düşman İşgalinden Kurtuluşunun 86. Yıldönümüne İlişkin Mecliste Gündem Dışı Konuşması:

Hamidi, Mardin'in Türkiye'nin geleceğindeki önemli yerinin tespit edilmesi ve bölgedeki bazı kentlerde yaşanan olumsuz gelişmelerle ilgili görüşlerini bidirmek üzere mecliste konuşmuştur. Mardin'in kurtuluş günü olan 21 Kasımdan bahsetmiş, her ilin hiç işgale uğramamış olsa bile özel günlerinin olduğunu belirtmiştir. Mardin'in de işgal edilemeyen illerden biri olduğunu söylemiştir. Türküyle, arabıyla, kürdüyle, süryanisiyle, Mardin'in işgalden korunduğunu söylemiştir. Mardin halkının Fıransızlar'ı Mezopotamya'ya sokmadıklarını anlatmıştır. Kentlerini işgalden kurtaran Mardinliler, bundan sonra, bütün güçleriyle Kurtuluş Savaşına katkıda bulduklarını söylemiştir. Hamidi, Mardin'in yıllardır İlahi bir uyum içerisinde olduğunu dile getirmiştir. Hamidi'nin konuşmasının bir kısmı şöyledir:

“Sayın Başkan, sayın milletvekili arkadaşlarım; medeniyetler beşiği Mardin'in Türkiye'nin geleceğindeki önemli yerini tespit ve bölgedeki bazı kentlerde yaşanan olumsuz gelişmelerle ilgili düşüncelerimi sizlerle paylaşmak için gündem dışı söz almış bulunuyorum; hepinizi saygılarımla selamlıyorum. Değerli arkadaşlarım, biz, bugüne kadar, her yıl 21 Kasım Mardin'in kurtuluş günü olarak kutlamaktaydık. Doğrusu, her ilin, böyle, kendine has özel bir gününün olması moral değerlerimiz açısından yadırganacak bir şey değildir. Hiç işgale uğramamış illerimizin bile kurtuluş günlerini kutlamalarını, bu anlayış içerisinde, sorgulamaksızın doğal buluyorduk.

Mardin de işgal edilemeyen illerimizden biridir. Sevr sonrası İngilizler ve özellikle Fransızların ilgi alanına giren Mardin, halkın cesaretli ve kararlı duruşu sayesinde işgal edilememiştir...” (T.B.M.M.T.D., C.31, B.20, 2003:46-48).

2.1.5.3. Siyasi, hukuki ve askeri alan ile ilgili konuşması:

Köy Kanununda değişiklik yapılması ile ilgili konuşması:

Hamidi, Köy Kanunu'nda değişiklik yapılmasına dair kanun teklifleri ile plan ve bütçe komisyonu raporu münasebetiyle mecliste yapılan görüşmelerde söz almıştır. Hamidi, konuşmasında 20 küsur sene devam eden koruculuk sisteminden bahsetmiş, geçen bu zaman içerisinde koruculuk sisteminin görmesi gereken önemi görmediğini söylemiştir. Korucuların Türk Silahlı Kuvvetleri ile birlikte omuz omuza canla başla mücadele ederken çatışma sırasında şehit olduklarını söylemiştir. Ancak bugüne kadar korucuların sosyal bir güvenceye kavuşamadıklarını, yalnızca yeşil karttan faydalandıklarını belirtmiştir. Ancak bunun da yeterli olmadığını söylemiştir. Hamidi, korucuların yoğunluk gösterdiği seçim bölgesi olan Mardin'e her gittiğinde bu konuda bir çok taleple karşılaştığını dile getirmiştir. Şehit olan korucuların ailelerinin aç, susuz kaldıklarını, eğitim olanaklarından mahrum olduklarını, zor durumda olan koruculara yardım edilmesinin gerektiğini söylemiştir. Hamidi, korucuların karşılaştığı bir çok mağduriyetinin giderilmesi gerektiğini belirtmiş ve bu tasarının kanunlaşması için destek beklediğini söylemiştir. Kabul edilen (T.B.M.M.T.D., C.159, B.114, 2007:345) Köy kanununda değişiklik yapılmasına dair kanun teklifleri ile plan ve bütçe komisyonu raporu münasebetiyle Hamidi'nin konuşmasının bir kısmı şöyledir:

“Yaklaşık yirmi iki yıldır fiilen devam etmekte olan koruculuk sistemi, aradan geçen zaman içerisinde gereken önemi ve özeni maalesef görememiştir. İlk defa, 1984 yılında, bir grup teröristin Erüh ve Şemdinli ilçelerinde jandarma karakolu binasını bombalı ve silahlı bir şekilde başlayan terör eylemleri dolayısıyla bir çözüm olarak öngörülen geçici köy koruculuğu sistemi... Aradan yirmi iki yıl geçti, yirmi iki yıldan beri bu ülkenin bölünmez bütünlüğü için silahlı kuvvetlerin yanında canla başla çalışan 57 bin korucumuz var. Bu vatandaşlarımızdan binlercesi hayatını kaybetti ve yine bu dönemde kendi ailelerinden, annelerinden, babalarından, eş ve çocuklarından da yine binlercesi hayatını kaybetti veya bir şekilde sakat kaldı...” (T.B.M.M.T.D., C.159, B.114, 2007:330-331).

2.1.5.4. Eğitim ve sağlık ile ilgili konuşmaları

Yükseköğretim Kurumları Teşkilatı Kanunu ile ilgili konuşması:

Hamidi, Yükseköğretim Kurumları Teşkilatı Kanunu'nun ek 87. maddesi üzerinde AK Parti Grubu adına söz almıştır.

Hamidi, konuşmasında Mardin'in geçmişten beri gelen kültür birikiminden dolayı bölgenin eğitime duyarlı olduğunu söylemiştir. Mardin halkının uzun zamandır özlemini duyduğu üniversitesine kavuşacağını söylemiştir. Hamidi, Mardin'de AK Parti Hükümeti sayesinde ilk önce Dicle Üniversitesi'ne bağlı olarak fakültelerin kurulduğunu daha sonra da, Artuklu Üniversitesi'nin kurulduğunu söylemiştir. Bundan duyduğu mutluluğu dile getirmiştir. Hamidi, AK Parti İktidarı döneminde ülkede güven ortamı ve istikrarın sağlandığını bunun sayesinde de, geleceğe yönelik büyük beklentileri yeniden canlandırıldığını söylemiştir. Hamidi, 58. ve 59. Hükümet ile Mardin'in rahatladığını, ilk ve ortaöğretime yönelik büyük hizmetlerin yapıldığını, Ilı su barajının temelini atıldığını, Beyaz su projesinin tamamlanmak üzere olduğunu, Mardin ve ilçelerinin hastane eksikliklerinin tamamlandığını, duble yolların yapıldığını, köylerin yol ve içme suyu sıkıntılarının giderildiğini ve kültür merkezlerinin yapıldığını söylemiştir. Hamidi, üniversitenin kurulmasının Mardin'in turiziminin de gelişmesine katkı sağlayacağını söylemiştir. Mardin'i üniversiteye kavuşturmak için bir kanun teklifi verdiklerini bugün, hayal gibi görünen bu hedefin gerçekleşmiş olmasının verdiği mutluluğu dile getirmiş ve bu konuda destek veren herkese şükranlarını sunmuştur. Hamidi'nin kabul edilen (T.B.M.M.T.D., C.157, B.107, 2007:528) Yükseköğretim Kurumları Teşkilatı Kanunu'nun ek 87. maddesi üzerinde konuşmasının bir kısmı şöyledir:

“Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 1414 sıra sayılı Yükseköğretim Kurumları Teşkilatı Kanunu'nun ek 87. maddesi üzerinde AK Parti Grubu adına söz almış bulunuyorum. Yüce heyetinizi saygıyla selamlıyorum. Değerli milletvekilleri, Mardinlilerin üniversite beklentisi yeni değildir. Bu özlem hep vardı ve hep devam etti. Mardin, geçmişten aldığı kültür birikiminin bir neticesi olarak eğitime hep duyarlı oldu ve eğitimde çok büyük başarılar sağladı; 13. ve 14. yüzyıllarda altı tane üniversitesiyle ileri bir eğitim ve kültür kentiydi. Bu üniversitelerden Kasımiye Üniversitesi, Midyat'ta Deyrül Umur Üniversitesi ve Nusaybin'de Mor Yakup Üniversitesi, 2 binden fazla öğrencinin okuduğu bu üniversite dünyanın ilk üniversitelerinden sayılmaktadır. Mardin, Anadolu uygarlıklarının oluşumunda her devirde etkin rol oynamıştır...” (T.B.M.M.T.D., C.157, B.107, 2007:526-527).

2.1.6. Selahattin (Cebeli) Dağ'ın Meclisteki Konuşmaları

Adalet ve Kalkınma Partisi Mardin Milletvekili Selahattin Dağ, konuşmalarında şu hususlara değinmiştir: Yeni kurulan hükümetle daha önce yaşanan terör olaylarının tekrar edilmemesi için gerekli önlemlerin alınması gerektiğinden bahsetmiştir. Dağ, turizm ile ilgili de mecliste söz almıştır.

Mardin'in turizm bölgesi olması ile ilgili konuşmalar yapmış, eğitim konusunda fakültelerin varlığının gerekliliğinden bahsetmiştir. Dağ'da diğer milletvekilleri gibi GAP'ın önemi üzerinde defalarca durmuştur.

Geçmiş siyasilere yanlıştutumlarından bahsederek yeni hükümetle bir daha böyle hatalara düşülmemesini umut ettiğini dile getirmiştir. Dağ, işsizlik sorununun da bu yeni hükümetle çözüme kavuşacağını umduğunu söylemiştir. Eğitim ile ilgili konuşan Dağ, üniversitenin kurulacak olmasının verdiği memnuniyeti dile getirmiştir. Selahattin Dağ, mecliste mali, ekonomik, eğitim ve sağlık konularında konuşmuş, konuşmalarının bir kısmı aşağıda verilmiştir.

2.1.6.1. Mali ve ekonomik konuşmaları

Tarım ve Köy İşleri Bakanlığı 2003 Mali Yılı Bütçesi ile ilgili konuşması:

Dağ, 2003 yılı Tarım ve Köy İşleri Bakanlığı bütçesi üzerinde Millet Meclis'inde söz almıştır. Güneydoğu'da 57. Hükümet döneminde yaşanan, binlerce insanın ölümüne neden olan yoğun teröre karşı 59. hükümette gerekli önlemlerin alınması ve halkın mağduriyetinin giderilmesi için gerekli çalışmalar yapılacağını söylemiştir. Mardin'in bir turizm bölgesi ilan edilmesi ve acilen fakültelerin açılması gerektiğini söylemiştir. Dağ, Mardin'in GAP programında olmasına rağmen, projenin Mardin Ovasına isabet edecek kısmının kati projelerinin 1998 yılından beri yatırım programlarında yer almadığını söylemiştir. Dağ, Mardin'in ciddi sorunlarına değinmiştir. Mardin Ovası Sulama Projesinin geciktiğini söylemiş ve geçimini tarımla sağlayan halkın mağduriyetini dile getirmiştir. Geçmiş siyasilere ırk, din, dil ayrımı yaparak ülkemize çok zarar verdiğini söylemiş ve dokuzuncu hükümette böyle hatalar yapmamaya dikkat etmenin gerekliliğine dikkat çekmiştir. Dağ, köye dönüş projesi kapsamında oradaki ailelere gerekli yardımların yapılması gerektiğini söylemiştir. Pamuk prim ödemeleri ve doğrudan gelir desteği uygulamalarından bahsetmiştir. 57. hükümette Mardine gelen Tarım Bakanlığı müfettişlerinin objektif olmadıklarını ve yanlı raporları nedeniyle çiftçilerin cezalandırıldığını söylemiştir. Dağ, çiftçilere ödenen primlerin misliyle dolar bazında geri istendiğini söylemiştir. Çiftçilerin bu mağduriyetlerinin bir an önce giderilmesi gerektiğini de dile getirmiştir. Dağ, Habur sınır kapısının kapalı olmasından dolayı işsizliğin yanı sıra atıl durumda bekleyen ve hurdaya dönen 56000 nakliye aracının sahiplerinin de cezalandırıldığını söylemiştir. Bunun sonucunda halkın mağdur olduğunu dile getirmiş, yaşanan bu mağduriyetlere çözüm getirilmesini talep etmiştir.

Dağ, müfettişin hazırladığı gerçek dışı rapora göre Kızıltepe çiftçisinin, hırsız ve suçlu olarak ilan edildiğine dikkat çekmiş, işsizlikten ve daha birçok sorundan bahsetmiştir. Sonuç olarak 59. hükümette bu sorunlara çözüm getirilmesini temenni etmiştir. Dağın kabul edilen (T.B.M.M.T.D., C.10, B.55, 2003:281) 2003 yılı Tarım ve Köy işleri Bakanlığı bütçesi üzerinde konuşmasının bir kısmı şöyledir:

“Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 2003 yılı Tarım ve Köy işleri Bakanlığı bütçesi üzerinde, şahsım adına söz almış bulunuyorum; bu vesileyle, Yüce Meclisin siz değerli Üyelerini saygıyla selamlıyorum. Değerli milletvekilleri, yoğun terör sonrası, geçmişte ve 57. hükümet döneminde, Güneydoğu Anadolu Bölgemizde, bölgelerarası kalkınmışlık farkını yok edecek ve asgariye indirecek en önemli adımlar atılmamıştır. O kadar sorunlar ve sıkıntılar var ki, buradan dile getirmeye, değil 10 dakika, saatler bile yetmez. Yirmi yıldır bölgemizde yaşanan terör, binlerce kardeşin kanını akıttı, ülkemize 160 milyar dolara, 40 000 şehide, o kadar gaziye, anasız babasız, yetim kalan çocuklara, yüreği yanan ana-baba ve eşlere mal oldu...” (T.B.M.M.T.D., C.10, B.55, 2003:253-256).

Tarım ve Köy işleri Bakanlığı 2005 Mali Yılı Bütçesi ile ilgili konuşması:

Dağ, 2005 Mali Yılı Bütçe Kanunu tasarısı görüşmelerinde Tarım ve Köy işleri Bakanlığı bütçesi üzerinde söz almıştır. Tarım ve Köy işleri Bakanlığı bütçesi üzerinde hükümetin iki yıllık iktidar döneminde tarıma, çiftçilere pek çok yasal düzenlemeler yapıldığını ancak bu düzenlemelerin yeterli olmadığını söylemiştir. Çiftçilerin ve besicilerin sorunlarına acil çözüm yolu bulunması gerektiğini söylemiştir. Çiftçiler için yapılması gereken iyileştirmeler hususunda gayretlerinin devam edeceğini söylemiştir. GAP'ın Mardin ovasına götürülmesi gerektiğini aksi takdirde insanların çiftçilik yapamaz hale geleceklerini, göçün artacağını, bunun sonucunda da sosyal ve toplumsal sorunların meydana geleceğini söylemiştir. Dağ, bölgede eğitim ve öğretimde gerek terör nedeniyle gerekse bir çok nedenle okuyamayan gençlerin bulunduğunu söylemiştir. Anayasanın fırsat eşitliği hükmü çerçevesinde, sınavlara girecek olan gençler için bir miktar özel kontenjan tanınmasının gerektiğini söylemiştir. Ayrıca işsiz gençlere iş imkanları sağlanarak bu gençlerin teröre değil devlete kazandırılması gerektiğini söylemiştir. Dağ, gençlere yeteri kadar sahip çıkılmadığını söylemiştir. Özellikle bu terör belasının, gençlerin bilinçlendirilmesi ve vatana kazandırılmasıyla bitebileceğini dile getirmiştir. Dağ'ın kabul edilen (T.B.M.M.T.D., C.70, B.38, 2004:386) 2005 Mali Yılı Bütçe Kanunu tasarısı üzerinde konuşmasının bir kısmı şöyledir:

“Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 2005 Mali Yılı Bütçe Kanunu Tasarısı görüşmelerinde Tarım ve Köy işleri Bakanlığı bütçesi üzerinde şahsım adına söz almış bulunmaktayım; bu vesileyle, Yüce Heyetinizi sevgi ve saygılarımla selamlıyorum. Ülkemizin en önemli gelir ve istihdam kaynaklarının başında tarım sektörü gelmektedir.

Büyük bir memnuniyetle belirtmek isterim ki, hükümetimizin iki yıllık iktidarı döneminde, tarım sektöründe, çiftçilerimize yönelik pek çok yasal düzenleme yapılmıştır. Bu yapılanlar çiftçilerimiz ve besicilerimiz için yeterli midir; elbette ki hayır. Fedakâr ve cefakeş ve sessiz bir çoğunluk olan çiftçilerimiz ve besicilerimiz için acaba daha nasıl iyileştirmeler yapalım ki, alın terlerinin karşılığını alabilsinler arayışı içerisinde gayretlerimiz devam edecektir...” (T.B.M.M.T.D., C.70, B.38, 2004:374-376).

GAP Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı 2006 Yılı Merkezi Yönetim Bütçesi İle İlgili Konuşması:

Dağ, 2006 mali yılı bütçesinde yer alan GAP Kalkınma İdaresi Başkanlığı bütçesi hakkında mecliste yapılan görüşmelerde söz almıştır. GAP'ın Türk ekonomisi ve Güneydoğu bölgesi için öneminden bahsetmiştir. Dağ, çiftçilerin sorunlarına ve bölgede yapılacak yatırımlara yönelik alınacak tedbirler için bölgenin sosyo-ekonomik özelliklerinin göz önüne alınması gerektiğini söylemiştir. Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgesinde yapılacak yatırımlar ile uygulanacak tedbirlerde bölgenin sosyo-ekonomik özelliğinin dikkate alınıp ayrıcalık tanınmasını istemiştir. AK Parti hükümetinin bunu dikkate alacağını söylemiştir. Bölge insanımızın yaşam kalitesini yükseltmek için uygulanan GAP'ın toplumsal bir dönüşüm projesi olduğunu söylemiştir. Dağ, Terörün kaynağının; işsizlik, yoksulluk, cehalet ve açlık olduğunu dile getirmiştir. Bunlara çözüm getirmenin gerekliliğinden bahsetmiş, geçmişte yapılan hataların tekrar edilmemesi gerektiğini söylemiştir. Ayrıca Muharrem DOĞAN'ın hükümet bir şey yapmıyor sorusuna cevaben AK Parti hükümetinin yaptıklarına kısaca değinmiştir. Mardin'de eğitimde, kültürde, sağlıkta, ulaşımda, sosyal yardımlaşmada, yeşil kartta yapılan gelişmelerden bahsetmiştir. 59. Hükümet döneminde yapılanların, geçmiş yirmi senede yapılanlara bedel olduğunu söylemiştir. Dağ'ın GAP Kalkınma İdaresi Başkanlığı bütçesi hakkında konuşmasının bir kısmı şöyledir:

“Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 2006 mali yılı bütçesinde yer alan GAP Kalkınma İdaresi Başkanlığı bütçesi hakkında görüşlerimi belirtmek üzere, şahsım adına söz almış bulunuyorum; Yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum. Değerli arkadaşlarım, GAP, Türk ekonomisinin olduğu gibi, Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgesinin de hayat kaynağıdır. Bu ülkenin de can damarı olup, son derece önemli ve kapsamlı bir projedir. GAP bölgesindeki sulanabilir tarım arazisi 1 700 000 000 hektardır. GAP Projesinden ve Atatürk Barajından civar iller faydalanmış, en bereketli ve en verimli topraklara sahip olan Mardin İlimiz faydalanamamıştır. Tüm çiftçilerimiz suyun gelmesini bekliyor. Yıllardır çiftçilerimize söz verildi; ancak, çiftçilerimizin oylarını aldılar, su, sözde kaldı...” (T.B.M.M.T.D., C.104, B.34, 2005:371-374).

GAP Kalkınma İdaresi Başkanlığı bütçesi mecliste yapılan görüşmeler sonrasında kabul edilmiştir (T.B.M.M.T.D., C.104, B.34, 2005:387).

2.1.6.2. Eğitim ve sağlık ile ilgili konuşmaları

Yükseköğretim Kurumları Teşkilatı Kanunu ile ilgili konuşması:

Dağ, Yükseköğretim Kurumları Teşkilatı Kanunu ile 78 ve 190 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamelerde değişiklik yapılması hakkında Kanun Tasarısı'nın geçici 87. maddesi üzerinde mecliste yapılan görüşmelerde söz almıştır. Dağ, kurulacak olan on yedi üniversiteden bahsetmiş ve bunlardan biri olan Artuklu Üniversitesinin kurulacak olmasının verdiği memnuniyeti dile getirmiştir. Milli Eğitim Bakanı Hüseyin Çelik'e övgülerde bulunmuş ve yaptığı faaliyetlerden dolayı kendisini tebrik etmiştir. Dağ'ın Yükseköğretim Kurumları Teşkilatı Kanunu ile 78 ve 190 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamelerde değişiklik yapılması hakkında kanun tasarısı'nın geçici 87. maddesi nedeniyle konuşmasının bir kısmı şöyledir:

“Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; görüşmekte olduğumuz Yükseköğretim Kurumları Teşkilatı Kanunu ile 78 ve 190 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı'nın geçici 87'nci maddesi üzerinde söz almış bulunmaktayım. Yüce heyetinizi en kalbi duygularıyla selamlıyorum. Değerli arkadaşlar, on yedi üniversite ülkemize hayırlı olsun diyorum. On yedi üniversiteden birisi olan Mardin Artuklu Üniversitesinin Mardin'de kurulacak olmasının mutluluğunu yaşıyoruz. Mardin'imize hayırlı, uğurlu olsun. Değerli arkadaşlar, ben burada... Sayın Millî Eğitim Bakanımız Sayın Hüseyin Çelik, gerçekten, Millî Eğitim Bakanlığına layıksın, o Bakanlık sana helal olsun diyorum...”
(T.B.M.M.T.D., C.157, B.107, 2007:525-526).

Yükseköğretim Kurumları Teşkilatı Kanunu ile 78 ve 190 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamelerde değişiklik yapılması hakkında kanun tasarısı kabul edilmiş, Mardin artuklu Üniversitesinin kurulmasına karar verilmiştir.

2.2. XXIII. YASAMA DÖNEMİ VE MARDİN MİLLETVEKİLLERİNİN KONUŞMALARI

22 Temmuz 2007'de yapılan seçim sonucunda XXIII. Yasama dönemi başlamıştır. Bu dönem, 23 Temmuz 2007-28 Haziran 2011 tarihleri arasındadır. XXIII. Yasama Dönemi, 60. Hükümet olan Recep Tayip ERDOĞAN Başbakanlığı dönemini kapsamaktadır. Bu dönemde iki TBMM Başkanı seçilmiştir. İlk olarak 535 Seçime katılan üye sayısı ile ve 450 oy ile 1. turda seçilen TBMM Başkanı Köksal Toptan, 9 Ağustos 2007'de başlamış, 5 Ağustos 2009'da görevinden ayrılmıştır. Hemen ardından 518 seçime katılan üye sayısı ile 338 oy ile 3. turda seçilen Mehmet Ali Şahin'de 5 Ağustos 2009 tarihinde TBMM Başkanlığına başlamış, 4 Temmuz 2011'e kadar devam etmiştir (<https://www.tbmm.gov.tr/biyog/tbmmbsk.htm> , Erişim tarihi:12.02.2017).

2007 milletvekili genel seçiminde 550 milletvekili seçilmiştir. Ancak İstanbul'dan seçilen MHP milletvekillerinden bir milletvekilinin vefatı nedeniyle Meclis'te bulunan milletvekili sayısı 549 olmuştur. Mardin'de AK Parti'den dört, Bağımsız Parti'den iki Milletvekili kazanmıştır. Bunlardan, ikisi bayan dördü erkek olmak üzere toplamda 6 milletvekili göreve başlamıştır (TUİK, 2011:23).

Tablo 2.2. XXIII. Dönemde ülke genelinde ve Mardin'de seçilen milletvekili sayıları (TUİK)

XXIII. Dönem	Toplam Milletvekili	AK PARTİ	CHP	BAĞIMSIZ	Mardin'de Secilen	AK PARTİ	CHP	Bağımsız
2007-2011	550	341	112	26	6	4	-	2

TBMM'nin 2007-2011 yılları arasındaki yasama faaliyetlerini kapsayan XXIII. Dönemde altı Mardin milletvekilinin konuşmaları analiz edildiğinde dört milletvekilinin aktif olduğu görülmektedir. Bunlar: Gönül Bekin ŞAHKULUBEY, Mehmet Halit DEMİR, Ahmet TÜRK ve Cüneyt YÜKSEL'dir. Süleyman ÇELEBİ ve Emine AYNA'nın mecliste konuşma kaydına rastlanmamıştır. Aktif olan Mardin milletvekillerinin konuşmaları aşağıda verilmiştir.

2.2.1. Gönül Bekin ŞAHKULUBEY'in Meclisteki Konuşmaları

Adalet ve Kalkınma Partisi Mardin Milletvekili Gönül Bekin ŞAHKULUBEY, konuşmalarında şu hususlara değinmiştir: Konuşmalarında da genel konulara değinmiş, daha çok bütçe görüşmelerinde konuşmalar yapmıştır. Konuşmalarında Türkiye ve Fildişi sahili arasında yapılan ekonomik ve teknik işbirliği anlaşmasının iki ülke için ekonomik ve ticari anlamda olumlu sonuçlar doğuracağını söylemiş ve iki ülke arasındaki dostluğu da arttıracığını dile getirmiştir. Şahkulubey, sağlık ve eğitim hizmetlerinde talebe değil öncelikle muhtaç olana ulaşmaya yönelik modern bir sosyal yardım oluşturulduğunu söylemiştir. AK Parti hükümetinin gelir dağılımındaki dengesizliğin giderilmesine yönelik sosyal politikalar izlediğine değinmiştir. Şahkulubey, Mardin'in kurtuluş günü için de konuşmuştur. Tarım Reformu Genel Müdürlüğünün çalışmaları ve GAP Eylem Planı üzerinde durmuş, tarım için verimliliği arttırmayı hedefleyen çalışmalardan bahsetmiştir.

Ayrıca kadın ve erkek fırsat eşitliği komisyonu için de konuşma yapmıştır. Toplumsal yaşamda karşılaşılan eşitsizlikleri gidermenin önemli yollarından birinin kurumsallaşmak olduğunu söylemiştir. AK Parti hükümetiyle sağlık alanında da yapılan hizmetlerden bahsetmiştir. Mardin ve ilçelerinde hastane eksikliklerinin en kısa zamanda giderileceğini söylemiştir. Gönül Bekin ŞAHKULUBEY, mecliste mali, ekonomik, sosyal, kültürel ve sağlık konularında konuşmuştur. Gönül Bekin ŞAHKULUBEY'in konuşmalarının bir kısmı aşağıda verilmiştir.

2.2.1.1. Mali ve ekonomik alan ile ilgili konuşmaları

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Fildişi Sahili Cumhuriyeti Hükümeti ile ilgili konuşması: Gönül Bekin ŞAHKULUBEY, Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Fildişi Sahili Cumhuriyeti Hükümeti arasında ekonomik ve teknik işbirliği anlaşmasının onaylanmasının uygun bulunduğu Kanun Tasarısı üzerinde AK Parti Grubu adına söz almıştır. Şahkulubey, bu anlaşmanın ekonomik ve teknik anlamda iş birliğimizin geliştirilmesine yönelik hukuksal alt yapının tamamlanmasını sağlayacağına dikkat çekmiştir. Şahkulubey, Fildişi Sahili'nin, Batı Afrika için ticari anlamda önemli bir ülke olduğunu dile getirmiştir. Ayrıca bölgesel konumdan dolayı tarım, ticaret ve turizm alanlarında yatırım yapılabileceğinden bahsetmiştir. Türkiye'nin ihracatı için Afrika ülkelerinin hem pazar hem de sanayisi için ucuz ham madde sağlayabileceği konusu üzerinde durmuştur. Şahkulubey, bu anlaşmanın iki ülke arasındaki dostluğu güçlendireceğine ticari ve ekonomik anlamda fayda sağlayacağına inandığını söylemiş ve hayırlı olması temennilerini dile getirmiştir. Şahkulubey'in Fildişi Sahili Cumhuriyeti Hükümeti arasında ekonomik ve teknik işbirliği anlaşması ile ilgili konuşmasının bir kısmı şöyledir:

“Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 5 sıra sayılı Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Fildişi Sahili Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Ekonomik ve Teknik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna dair Kanun Tasarısı üzerinde AK Parti Grubu adına söz almış bulunmaktayım. Bu vesileyle yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum. Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Başbakanlık Dış Ticaret Müsteşarlığı tarafından ihracatçı firmalarımızın yeni pazarlara açılmalarına yardımcı olmak amacıyla, 2003 yılı başından itibaren Afrika ülkeleriyle ekonomik ilişkilerin geliştirilmesi stratejisi uygulamaya konmuştur. Bu bağlamda 8 Haziran 2005 tarihinde imzalanan ve bugün yüce Meclisin onayına sunulan anlaşma...” (T.B.M.M.T.D., C.2, B.4, 2007:341-342).

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Fildişi Sahili Cumhuriyeti Hükümeti arasında ekonomik ve teknik işbirliği anlaşmasının onaylanması uygun bulunmuş ve kabul edilmiştir (T.B.M.M.T.D., C.2, B.4, 2007:359).

2008 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu İle İlgili Konuşması:

Şahkulubey, 2008 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Tasarısı'nın 27. maddesi üzerinde mecliste yapılan görüşmelerde söz almıştır. Şahkulubey, hükümetimiz döneminde, sağlık ve eğitim alanında sunulan hizmetlere en çok erişimi sağlayacak politikalar ile talep edene değil, gerçekten muhtaç olana yardım edilen bir politika izleneceğini söylemiştir. Sosyal kısıtlılık altında bulunan tüm kesimlere ulaşan modern bir sosyal yardım mekanizmasının oluşturulmasına öncelik verileceğini ve yardım faaliyetleri için ayrılan kaynağın arttırılacağını dile getirmiştir. AK Parti hükümetlerinden önce fon kaynaklarının büyük bir kısmı bütçe açıkları için kullanılırken, 2003'ten itibaren bütçeden fona önemli miktarda kaynak aktarıldığını söylemiştir. Fiyatların istikrarından ve enflasyonun son yılın en düşük seviyelerine inmesi konusundan bahsetmiştir. Gelir dağılımındaki dengesizliklerin giderilmesine ve yoksul kesimlerin desteklenmesine yönelik sosyal politikaların izlendiğini dile getirmiştir. Toplumsal dayanışmanın güçlendirilmesi ve sosyal barışın korunması anlayışıyla, Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölge'lerimizdeki vakıflara yüzde 50 oranında daha fazla pay aktarılmakta olduğundan söz etmiştir. Ayrıca Sosyal yardımlaşma ve dayanışma vakıfları, aile, sağlık, eğitim, özel amaçlı ve engelli vatandaşlara yönelik yardımlar bulunduğunu söylemiştir. Bu kapsamda, 2003-2007 yıllarında sağlık, sosyal proje, eğitim, giyim yardımı olmak üzere Mardin'e beş yılda toplam, 39 milyon 114 bin 116 YTL ödenek aktarıldığını söylemiştir. Aktarılan bu ödeneğin, halkın yıllarca ertelenmiş taleplerini yerine getirebilmek için gerekli yolların bulunmasına fayda sağlayacağını umut ettiğini söylemiştir. Şahkulubey'in 2008 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Tasarısı'nın 27. Maddesi ile ilgili konuşmasının bir kısmı şöyledir:

“Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; görüşülmekte olan 2008 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Tasarısı'nın 27. maddesi üzerinde şahsım adına söz almış bulunuyorum. Bu vesileyle yüce heyetinizi saygıyla selamlıyorum. Ülkemizin kalkınmasının belli başlı öğelerinden bir tanesi de insan kaynağının geliştirilmesidir. Bu nedenle, yoksullukla mücadele anlayışımız, insanı merkeze alan sosyal politikalar geliştirmek ve uygulamak temeline dayalıdır. Hükümetimiz döneminde, sağlık ve eğitim alanında sunulan hizmetlere azami erişimi sağlayacak politikaların öncülüğünde, talep edene değil, gerçekten muhtaç olana yardım edilen, sosyal kısıtlılık altında bulunan tüm kesimlere ulaşan modern bir sosyal yardım mekanizmasının oluşturulmasına öncelik verilmiştir...” (T.B.M.M.T.D., C.9, B.38, 2007:790-791).

2008 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Tasarısı'nın 27. maddesi mecliste oylamaya sunulurken kabul edilmiştir (T.B.M.M.T.D., C.9, B.38, 2007:784).

Tarım Reformu Genel Müdürlüğünün 2009 Yılı Bütçesi İle İlgili Konuşması:

Gönül Bekin, Tarım ve Köyişleri Bakanlığı'na bağlı kurulmuş olan Tarım Reformu Genel Müdürlüğü'nün 2009 yılı bütçesi üzerinde AK Parti Grubu adına söz almıştır. Konuşmasında hükümetin altı yıl boyunca tarımda ciddi düzeltmeler yaptığından bahsetmiş, ayrıca pamuk üretiminde Mardin ilinin 3. sırada olduğunu söylemiştir. Tarım Reformu Genel Müdürlüğü'nün başta arazi toplulaştırması olmak üzere, arazi dağıtımını gibi mülkiyete ilişkin düzenlemeler gerçekleştirdiğini söylemiştir. Tarımsal üretimin artırılmasına yönelik arazi kullanım planlaması yapıldığını söylemiştir. Verimliliği artırmayı hedefleyen çalışmalar yürütüldüğünü söylemiştir. Tarım arazilerinin küçük, parçalı ve dağınık yapıda olmasının, verimliliği ve tarımsal üretimi önemli oranda düşürdüğünü söylemiştir. Tarımsal işletme sayıları artarken işletme başına düşen arazi miktarının azaldığını söylemiştir. Parçalı yapı aynı zamanda ulaşım ve sulama faaliyetlerini de olumsuz yönde etkilemiş ancak GAP Eylem Planı kapsamında Harran Ovası'nda 40 bin hektar yüksek taban suyu ve çoraklaşma problemi olan alanda drenaj çalışmasıyla GAP bölgesindeki belirli alanda arazi toplulaştırma çalışmaları gerçekleştirileceğini söylemiştir. Gönül Bekin, hükümetin tarımsal alanda altyapıya yönelik sorunların çözümü amacıyla, iş başına geldiği yıldan itibaren yatırım ve ödenek miktarlarıyla yürütülen projelerde önemli oranda artışlar sağladığını ifade etmiştir. Şahkulubey'in kabul edilen (T.B.M.M.T.D., C.35, B.32, 2008:909) Tarım ve Köyişleri Bakanlığı'na bağlı kuruluş olan Tarım Reformu Genel Müdürlüğünün 2009 yılı bütçesi üzerinde yaptığı konuşmasının bir kısmı şöyledir:

“Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Tarım ve Köyişleri Bakanlığına bağlı kuruluş olan Tarım Reformu Genel Müdürlüğünün 2009 yılı bütçesi üzerinde AK PARTİ Grubu olarak söz almış bulunuyorum. Bu vesileyle yüce heyetinizi saygıyla selamlıyorum “Halka hizmet Hakk’a hizmettir.” şiarıyla hareket eden AK PARTİ'nin bu ülke için yapacağı daha birçok hizmet vardır. Ülkemizde seçim bölgem Mardin'in tarım bölgesi olması dolayısıyla şunu ifade etmeliyim ki Hükümetimiz altı yıl boyunca ekonominin önemli dinamiklerinden biri olan tarımda ciddi reformlar yapmıştır. – Pamuk üretiminde Mardin 3'üncü sırada. Bunu da övünerek söylemek istiyorum. Ülkemizde tarımla uğraşan kesimin büyük bir kısmının toprağının yetersiz oluşu, tarım arazilerinin giderek daha düşük parçalara bölünüşü...” (T.B.M.M.T.D., C.35, B.32, 2008:876-877).

2010 Mali Yılı Bütçe Kanunu Tasarısı'nın Sağlık Bakanlığı Bütçesi ile ilgili konuşması:

Gönül Bekin, 2010 Mali Yılı Bütçe Kanunu Tasarısı'nın Sağlık Bakanlığı bütçesi üzerinde mecliste yapılan görüşmelerde grubu adına söz almıştır.

Şahkulubey, 2003 yılında uygulamaya konulan Sağlıkta Dönüşüm Projesi bugün dünya ülkelerine model olma niteliğine kavuşmuş olduğundan ve bu kapsamda kamu hastanelerinin tek çatı altında birleştirildiğinden bahsetmiştir. Böylece sağlık güvencesi açısından SSK, Emekli Sandığı ve Bağ-kur ayrımının kalkmış olduğunu dile getirmiştir. Yeşil kartlı vatandaşların da sigortalılar gibi kamu sağlık hizmetlerinden faydalanma imkanının sağlandığını söylemiştir. Ayrıca ayakta tedaviler için muayene, tetkik, tahlil, ilaç, diş çekimi ve protezi, gözlük ve acil tedavi giderlerinin karşılanma imkanının sağlandığını dile getirmiştir. Gönül Bekin, Mardin ilinde ve ilçelerinde 1991 ve 1995 yılında atılan temellerin, 2002 yılına kadar yarılanamamış olduğunu söylemiştir. AK Parti iktidarıyla birlikte, hastaneler tamamlanarak, sağlık ocağının yapıldığını söylemiştir. Gelecek yıl ise 300 yataklı Mardin devlet hastanesinin ve 150 yataklı Nusaybin devlet hastanesinin temellerinin atılacağını dile getirmiştir. Hala inşaatları devam etmekte olan Kızıltepe ve Midyat devlet hastanelerinin de en kısa sürede bitirileceğini ileri sürmüştür. Şahkulubey'in kabul edilen (T.B.M.M.T.D., C.56, B.36, 2009:929) 2010 Mali Yılı Bütçe Kanunu Tasarısı ile ilgili konuşmasının bir kısmı şöyledir:

“Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; görüşülmekte olan 2010 Mali Yılı Bütçe Kanunu Tasarısı'nın Sağlık Bakanlığı bütçesi üzerinde grubum adına söz almış bulunuyorum. Bu vesileyle yüce heyetinizi saygıyla selamlıyorum. Çağımızda modern devletlerin en önemli görevlerinin başında sağlık hizmetlerinin artırılması ve bu hizmetlerden tüm vatandaşların eşit şekilde yararlandırılması ile sağlık hizmetlerine kolay erişimin sağlanması gelmektedir. AK Parti, her alanda olduğu gibi "önce insan" felsefesiyle hizmet sunmaktadır. "İnsanı yaşat ki devlet yaşasın." anlayışıyla Sayın Başbakanımızın himayelerinde ve Sağlık Bakanlığımızın öncülüğünde 2003 yılında uygulamaya konulan Sağlıkta Dönüşüm Projesi bugün dünya ülkelerine model olma niteliğine kavuşmuştur...” (T.B.M.M.T.D., C.56, B.36, 2009:895-897).

2011 Mali Yılı Bütçe Kanunu Tasarısı'nın Sağlık Bakanlığı Bütçesi ile ilgili konuşması:

Gönül Bekin, 2011 Mali Yılı Bütçe Kanunu Tasarısı'nın Sağlık Bakanlığı bütçesi üzerinde AK Parti Grubu adına söz almıştır. Gönül Bekin, sekiz yıllık AK Parti döneminde uygulamaya konulan Sağlıkta Dönüşüm Projesi ile herkes için sağlık prensibini esas alan bir mantıkla önemli gelişmeler sağlanmış olduğunu söylemiştir. AK Parti iktidar döneminde olumsuz hava koşullarında risk altında olan anne adayları için Misafir Anne Projesi başlatılmış ayrıca kızaklarda hasta taşıma döneminden ücretsiz, paletli ambulanslar, ambulans helikopterler ve uçaklarla hasta nakil dönemine geçilmiş olduğunu belirtmiştir.

Anne-bebek sağlığını korumada OECD lkelerinin otuz yılda aldığı mesafenin sekiz yılda alınmış olduğunu, bebek ölüm hızının ve anne ölüm hızının düşürüldüğünü söylemiştir. On yılda bitirilemeyen Mardin, Mazıdağı, Derik, Dargeçit, Ömerli hastanelerinin bir iki yılda tamamlanmış olduğunu söylemiştir. Mardin genelinde 140 birinci basamak sağlık kuruluşu, 9 devlet hastanesi, 1 ağız dış sağlığı, 1 kadın doğum hastanesi ile sağlık hizmetleri sürdürülmekte olduğunu söylemiştir. Ayrıca 200 yataklı Kızıltepe Devlet Hastanesinin yapımı iki yıl gibi kısa bir sürede bitirilmış olduğundan bahsetmiştir. Midyat Devlet Hastanesi yatırımı tamamlanmak üzere olduğunu ve aynı zamanda Mardin Devlet Hastanesiyle Nusaybin Devlet Hastanesi'nde 2011 programına konulmuş olduğunu söylemiştir. şahkulubey'in kabul edilen (T.B.M.M.T.D., C.86, B.35, 2009:664) Sağlık Bakanlığı bütçesi ile ilgili konuşmasının bir kısmı şoyledir:

“Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; görüşülmekte olan 2011 Mali Yılı Bütçe Kanunu Tasarısı'nın Sağlık Bakanlığı bütçesi üzerinde AK Parti Grubu adına söz almış bulunuyorum. Bu vesileyle yüce heyetinizi saygıyla selamlıyorum. Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, sekiz yıllık AK Parti döneminde uygulamaya konulan Sağlıkta Dönüşüm Projesi ile herkes için sağlık prensibini esas alan bir mantıkla önemli gelişmeler sağlanmıştır. İnsan merkezli bu sistemde sağlık göstergelerinin iyileştirilmesi, vatandaşın finansal riskten korunması ve memnuniyeti hedeflenmiştir. Hkmetlerimiz döneminde Türkiye'de, koruyucu ve temel sağlık hizmetleri, aile hekimliği seviyesindeki muayeneler, tetkikler, koruyucu aşılamalar, anne-ocuk sağlığı için verilen hizmetlerin tümü ücretsiz sunulmaktadır...” (T.B.M.M.T.D., C.86, B.35, 2009:623-624).

2.2.1.2. Sosyal ve kültürel Alan ile ilgili konuşmaları

Mardin'in Kurtuluş Günü'ne ilişkin gündem dışı konuşması:

şahkulubey, Mardin'in kurtuluşunun 89. yılı nedeni ile mecliste gündem dışı söz almıştır. Konuşmasında Mardin'in, Kasım 1919'da Fransızlar tarafından işgal edilmek istendiğini söylemiştir. Farklı kültürler, dinler ve etnik grupların bir arada hoşgörü içinde yaşadığını bundan dolayı kültürel dokusunun işgale engel olduğunu söylemiştir. Mardin halkının, bu farklılıkları; bir ayrılık ve çatışma nedeni olarak değil, hoşgörü, dostluk ve barış içinde bir arada yaşama imkanına çevirmiş olduğunu söylemiştir. şahkulubey; Mardin ilinin, AK Parti İktidarı döneminde öncesinde, hükümet tarafından ihmal edildiğini ve bazı sorunların ortaya çıktığını fakat AK Parti İktidarı döneminde Güneydoğu Anadolu Projesi kapsamındaki beş yıllık eylem planının bölgenin sorunlarının zm yolu olduğunu söylemiştir. şahkulubey İlisu barajından bahsetmiş, projelerin yapıldığını ve bu projelerin hayata geçirilmesiyle bir çok insana iş imkanı sağlayacağını söylemiştir.

AK Parti İktidarı döneminde; sağlık, sosyal ve eğitim alanlarında gelişmelerin ve yatırımların arttığından bahsetmiştir. Şahkulubey'in, Mardin'in kurtuluşunun 89. yılı nedeniyle mecliste gündem dışı konuşmasının bir kısmı şöyledir:

“Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Mardin'in kurtuluşunun 89'uncu yılı nedeniyle gündem dışı söz almış bulunuyorum. Bu vesileyle yüce heyetinizi saygıyla selamlıyorum. Sözlerime başlarken dün kaybettiğimiz Milliyetçi Hareket Partisi İstanbul Milletvekili Sayın Gündüz Aktan'a yüce Allah'tan rahmet, ailesi, yakınları ve Milliyetçi Hareket Partisi camiasına baş sağlığı dileklerimi iletiyorum. Birçok medeniyete ev sahipliği yapmış, farklı kültürler, dinler ve etnik grupların bir arada hoş görü içinde yaşadığı Mardin ilimiz, Kasım 1919'da Fransızlar tarafından işgal edilmek istenmiştir. Ancak, Müslüman, Hristiyan, Yahudi, Süryani ve Yezidilerden oluşan istisnai kültürel dokusu buna âdeta engel olmuştur...” (T.B.M.M.T.D., C.31, B.20, 2008:418-419).

Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu Kanunu İle İlgili Konuşması:

Gönül Bekin, Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu Kurulması Hakkında Kanun Teklifi'nin beşinci maddesi üzerinde mecliste yapılan görüşmelerde söz almıştır. Şahkulubey, ülkemizde kadınlar, gerek eğitim düzeyleri gerekse geleneksel yaşam biçimleri ve toplumsal değer yargıları, yasalardaki ayrımcı hükümler nedeniyle içinde yer aldıkları siyasal sistemlerde yeterince etkin olamadıklarını dile getirmiştir. Yasal olarak olumlu gelişmeler yaşanmasına rağmen uygulamada aksamalar olduğunu söylemiştir. Şahkulubey, toplumsal yaşamda karşılaşılan eşitsizlikleri gidermenin en önemli yöntemlerinden birinin kurumsallaşmak olduğunu söylemiştir. Türkiye, Birleşmiş Milletler, Kadınlara Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Önlenmesi Sözleşmesi'ni 1985 yılında imzalamış ve sözleşmenin gereklerini yerine getirmeye devam ettiğini söylemiştir. Hükümetin, Avrupa Birliği sürecine eş değer olarak kadın erkek eşitliğine ulaşma yolunda etraflı stratejiler ve politikalar oluşturduğunu söylemiştir. Bu bağlamda, Anayasa'da gerekli değişiklikler, düzenlemeler yapıldığını belirtmiştir. Anayasa'nın gerektirdiği şekilde Medeni Kanun'da, Ceza Kanunu'nda, İş Kanunu'nda ve diğer kanunlarda gerekli değişikliklerin yapıldığını söylemiştir. Komisyonun yapacağı çalışmaların Kadınlara Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Önlenmesi Sözleşmesi'nin gereklerinin yerine getirilmesini sağlayacağını dile getirmiştir. Ayrıca komisyonun işlerlik kazanmasıyla kadınların haklarını erkeklerle eşit bir biçimde koruyacak mekanizmaların kurulmasının ve yetkili kurumlar vasıtasıyla herhangi bir ayrımcılık karşısında kadınların etkili bir biçimde korunmasının sağlanmasının gerektiğini söylemiştir.

Kamu kurum ve kuruluşlarının kadınlara karşı ayrımcılık niteliğindeki eylem veya işlemlerinden kaçınılmasını, bu kurumların sözleşmeden doğan yükümlülüklerine uygun davranmalarını sağlayacağını öne sürmüştür. Hükümetin Doğu ve Güneydoğu'daki kız çocuklarının eğitilmelerini sağlamak için çeşitli çalışmalar yapmaya devam ettiğini "Haydi Kızlar Okula", "Baba Beni Okula Gönder" gibi kampanyaların yanında, çocuğunu okula gönderen annelere yapılan eğitim yardımlarının da olduğundan bahsetmiştir. Şahkulubey'in kabul edilen (T.B.M.M.T.D., C.39, B.56, 2009:547) Kadın-erkek fırsat eşitliği komisyonu kanun teklifinin 5. Maddesi nedeniyle konuşmasının bir kısmı şöyledir:

“Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 328 sıra sayılı Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu Kurulması Hakkında Kanun Teklifi'nin 5'inci maddesi üzerinde şahsım adına söz almış bulunuyorum. Bu vesileyle yüce heyetinizi saygıyla selamlıyorum. Cumhuriyet tarihimiz boyunca ülkemiz kadın haklarına ilişkin olarak dünyada istisnai ve özgün bir tarihsel deneyim yaşamıştır. Kadınların ilerlemeleri ve güçlenmeleri adına alınan kararlarda ve uygulanan politikalarda bu tarihsel deneyim ve birikimin etkisini görmek mümkündür. Ülkemizde kadınlar, gerek eğitim düzeyleri gerek geleneksel yaşam biçimleri ve toplumsal değer yargıları yasalardaki ayrımcı hükümler nedeniyle içinde yer aldıkları siyasal sistemlerle yeterince etkin olamamışlardır...” (T.B.M.M.T.D., C.39, B.56, 2009:542-543).

2.2.2. Mehmet Halit DEMİR'in Meclisteki Konuşmaları

Adalet ve Kalkınma Partisi Mardin Milletvekili Mehmet Halit DEMİR, konuşmalarında şu hususlara değinmiştir: Öncelikle GAP'ın öneminden bahsetmiştir. Önceki hükümetlerin Mardin'de sosyal bir atılımı bulunmazken AK Parti'nin üniversite açma kararından bahsetmiştir. Bunun sonucunda da üniversitenin açılmasının Mardin'in gelişimine büyük katkılarının olacağını söylemiştir. Ayrıca kurulacak olan üniversiteler hakkında konuşmuş, üniversite sayısını arttırırken niteliklerine de dikkat edilmesi gerektiğini söylemiştir. Açılacak olan üniversitelerin fiziksel donanımları ve kadroları üzerine konuşmuştur. AK Parti hükümetinden bahsetmiş, AK Parti'nin yerel yönetimleri güçlendirdiğini söyleyerek bu sayede bölgeler arasındaki gelişmişlik farkının kapatılacağını dile getirmiştir.

Demir, hükümetin bölgesel kalkınmaya büyük önem verdiği üzerinde durmuştur. GAP Eylem Planı'nın yüz yılın en büyük kalkınma projelerinden olduğunu belirtmiştir. Demir, Türkiye ve Suriye arasında sınır olarak bulunan mayınlı arazilerin temizlenmesinin hem o bölgede yaşayanların psikolojisini hem de o bölgede tarım yapılarak istihdamın sağlanabileceğine değinmiştir.

Mehmet Halit DEMİR, mecliste mali, ekonomik, sosyal, kültürel, siyasi, hukuki, askeri, eğitim ve sağlık konularında konuşmuş, konuşmalarının bir kısmı aşağıda verilmiştir.

2.2.2.1. Mali ve ekonomik alan ile ilgili konuşmaları

Merkezi gelirlerden yerel yönetimlere pay aktarılması ile ilgili konuşması:

Demir, merkezi gelirlerden yerel yönetimlere pay aktarılmasıyla ilgili hazırlanmış olan kanun tasarısı münasebetiyle mecliste yapılan görüşmelerde söz almıştır. Mehmet Halit, önceki süreçlerde merkezi hükümet anlayışıyla mücavir alan dışına hizmetler götürülmeye çalışıldığını ve bu anlayışla seksen yıllık süreç boyunca birçok kaynak aktarıldığı halde, bu kaynaklar yerinde ve zamanında kullanılmadığını söylemiştir. Hükümetin yapmış olduğu planlar, programlamalar, tespit ettikleri sorunlar, bu sorunlara bütçeler oranında müdahale etmeye başladığını söylemiştir. Geçen dört-beş yıllık süre boyunca bu anlamda çok anlamlı mesafelerin ve hizmetlerin ortaya konulduğunu söylemiştir. Demir, AK Parti Hükümeti'nin diğer yetkilileriyle beraber dünyanın dört bir tarafındaki ülkelerle sürekli ilişkiler geliştirmeye çalıştığını belirtmiştir. Bu ilişkilerin bugüne kadar ülkemize birçok kaynak kazandırdığını ve ihracat rakamlarını arttığını söylemiştir. Bundan sonra, illerimizin kültürel dokularının ve coğrafi alan büyüklüklerinin dikkate alınacağını belirtmiştir. Diğer bir taraftan köy sayılarının dikkate alınıp, bütün bu kriterler alt alta toplanarak, artık bu illerimize bütçelerin gönderileceğini dile getirmiştir. Bunun sonucunda daha rasyonel, daha doğru ve daha adaletli çözümler söz konusu olacağını söylemiştir. Demir'in kabul edilmiş ve kanunlaşan (T.B.M.M.T.D., C.24, B.125, 2008:61)merkezi gelirlerden yerel yönetimlere pay aktarılmasıyla ilgili hazırlanmış olan kanun tasarısı ile ilgili konuşmasının bir kısmı şöyledir:

“Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; merkezî gelirlerden yerel yönetimlere pay aktarılmasıyla ilgili hazırlanmış olan kanun tasarısı hakkında şahsım adına söz aldım. Bu vesileyle Mardinli hemşehrilerim adına, parlamenter sistemimiz adına, egemenliğin kayıtsız ve şartsız tek sahibi milletimizi ve Genel Kurulu saygılarımla selamlıyorum. Değerli milletvekilleri, bugüne kadar iş başına gelen AK Parti Hükümetlerinin yerel yönetimleri sürekli güçlendirmeye yönelik çabalar ortaya koyduğunu hepimiz biliyoruz ve yerel yönetimleri güçlendirmeyi demokratikleşmenin ve sivilleşmenin aynı zamanda bir gereği olarak görmüştür...” (T.B.M.M.T.D., C.24, B.125, 2008:22-24).

Gelir Bütçesi ile ilgili konuşması:

Mehmet Halit DEMİR, Gelir Bütçesi münasebetiyle mecliste yapılan görüşmelerde söz almıştır. Demir, finans piyasalarında etkili olan krizin mali piyasalara ve reel sektöre yansıdığını söylemiştir. Dünya ekonomisinin yavaşladığından bahsetmiştir. Ayrıca farklı yaklaşımlarla, meselenin özünü yakalayan daha etkin ve köklü önlemlerin alınması gerektiğini söylemiştir. Hükümetlerin, merkez bankalarının ve kurumların birlikte hareket etmeleri gerektiğini dile getirmiştir. Finansal düzenlemelerden bahsetmiş, para, maliye ve güçlü istihdam politikalarının izlenmesinin krizden çıkışta önemli rol oynadığını belirtmiştir. AK Parti Hükümeti'nin uygulamış olduğu mali disiplinin sonucu olarak kamu borç yönetimi konusunda da önemli gelişmeler sağlandığını belirtmiştir. Kamu kesimi, borçlanma gereği 2005 yılından bu yana eksiye dönmüş olduğunu söylemiştir. Ekonomik istikrar ve sürdürülebilir büyüme için maliye politikasının yanında, para politikasında son derece önemli olduğunu ve bu alanda da çok önemli adımlar atılmış olduğunu belirtmiştir. Hükümetin bölgesel kalkınmaya büyük önem verdiğini belirtmiştir. GAP Eylem Planı'na göre Güneydoğu Anadolu Projesi için 2008 ile 2012 yılları arasında 14,5 milyar Türk lirası tutarında ek kaynak öngörüldüğünü söylemiştir. Güneydoğu Anadolu Projesi'nin, yaşanan küresel kriz ortamında, başta tarım ve enerji alanları olmak üzere yüzyılın en büyük bölgesel kalkınma projelerinden biri olduğunu söylemiştir. Ayrıca küresel krizin ekonomimize etkilerini en aza indirmek, yeniden oluşan dengeleri de bir fırsata dönüştürebilmek amacıyla, hükümetin gerekli önlemleri almaya devam ettiğini söylemiştir. Demir'in gelir bütçesi ile ilgili konuşmasının bir kısmı aşağıda verilmiştir.

“Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; gelir bütçesiyle ilgili grubumuz adına söz aldım. Bu vesileyle Genel Kurulu saygılarımla selamlıyorum. Değerli milletvekilleri, başlangıçta ABD konut piyasasında başlayan kriz küreselleşmenin doğal bir sonucu olarak tüm dünyayı etkiledi. Finans piyasalarında etkili olan kriz mali piyasalara, oradan da reel sektöre yansıdı ve dünya ekonomisi yavaşladı. Olağan dışı bir dummla karşı karşıyayız. Bu nedenle daha yüksek standartlarda düşünmeliyiz ve daha değişik yaklaşımlarla, daha etkin ve köklü, meselenin özünü yakalayan önlemlerin alınması gerekiyor bu amaçla . Yine bu amaçla , hükümetlerin merkez bankalarının ve kurumların birlikte hareket etmeleri gerekmektedir...” (T.B.M.M.T.D., C.36, B.36, 2008:543-544).

2009 yılı merkezi yönetim bütçeleri mecliste yapılan görüşmelerde kabul edilmiştir (T.B.M.M.T.D., C.36, B.36, 2008:623).

2011 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Tasarısı ile ilgili konuşması:

Mehmet Halit, 2011 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Tasarısı'nın yirmibirinci maddesi hakkında mecliste yapılan görüşmelerde söz almıştır. Demir, konuşmasında AK Parti Hükümeti'nin kaynakları üretebilme adına, bir taraftan dünya koşullarını, diğer taraftan bölgesel koşulları ve yine ülkenin dinamiklerini ve koşullarını en iyi şekilde değerlendirdiğini söylemiştir.

Bunların birbiriyle olan ilişkilerini doğru bir orantı üzerinden sağlamış ve bu sayede oluşan enerjiyi yine doğru yere kanalize etmiş ve böylece bu kaynakları üretmiş olduğunu söylemiştir. Demir, bu kaynakların; tarımda, sanayide, ulaşımda, enerjide, eğitimde, sağlıkta, IMF borçlarının ödenmesinde, işçimizin, emekçimizin, memurların maaşlarının daha da iyileştirilmesinde kullanıldığını belirtmiştir. GAP ve DAP'a bütün bu kaynakların aktarıldığını söylemiştir. Demir, Mardin'de bu süreç içerisinde çok önemli mesafelerin katedildiğini belirtmiştir. Başbakan Erdoğan'ın Mardin'i ziyaretinde 78 tane eserin açılışının bir arada yapıldığını söylemiştir. Devletin yapısal bileşenlerinin daha da demokratikleşmesi gerektiğinden bahsetmiştir. Bu anlamda gereken desteği sonuna kadar verilmesi gerektiğini söylemiştir. Ancak o zaman bu parlamentoda yapılan çalışmaların daha bir anlam kazanacağını ve yine kişilerin temel hak ve hürriyetlerinin her geçen gün bu sayede biraz daha ileri noktalara taşınacağını dile getirmiştir. Demir'in kabul edilen (T.B.M.M.T.D., C.87, B.40, 2010:722) 2011 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Tasarısı'nın 21. maddesi nedeniyle yaptığı konuşmasının bir kısmı şöyledir:

“Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 2011 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Tasarısı'nın 21'inci maddesi hakkında şahsım adına söz aldım. Bu vesileyle Genel Kurulu saygılarımla selamlıyorum. Değerli milletvekilleri, bütçe görüşmelerimizin artık sonlarına doğru geldik ve şu ana kadar AK PARTİ İktidarına mensup çok değerli milletvekili arkadaşlarımız ve yine söz alan çok değerli bakanlarımız yaptıkları sunumlarda, konuşmalarda, ülkemizin bugüne kadar katetmiş olduğu mesafeyi, ülkemizdeki çalışmaları, ülkemizdeki üretilen eserleri burada bizlerle paylaşmaya çalıştılar. Tabii, bütün bu eserleri üretebilmek, değerli milletvekilleri, elbette büyük kaynakları gerektiriyordu, önemli kaynakları gerektiriyordu...”
(T.B.M.M.T.D., C.87, B.40, 2010:716-717).

2.2.2.2. Sosyal ve kültürel alan ile ilgili konuşmaları

Mardin Ovası'ndaki sulama kanallarına ilişkin konuşması:

Mehmet Halit, Mardin Ovası'ndaki sulama kanalları ve Mardin Üniversitesi ile ilgili mecliste gündem dışı söz almıştır. Demir, "GAP" projesi ile geçmiş hükümetlerin çeşitli zamanlarda ve çeşitli miktarlarda kaynaklar aktardıklarını söylemiştir.

Bu projenin bir an önce bitmesini sağlamak için 59. AK Parti Hükümeti'nin bu projeye çok önemli oranda bir kaynak aktardığını belirtmiştir. Bu kaynağın önceki hükümetlerin aktardığı kaynaklardan daha büyük bir kaynak olduğunu söylemiştir. Bu projenin bitirilmesiyle Mardin Ovası'nın ihtiyacı olan suya ulaşmış olacağından bahsetmiştir. Bu su sayesinde Mardin Ovası'ndan elde edilen ürünlerin miktarının, ürünlerin kalitesinin ve çeşitliliğinin artacağını ve sanayinin gelişeceğini, bütün bunlara dayalı olarak da istihdam alanlarının artacağını söylemiştir. Mehmet Halit, Mardin'in derin bir tarihe, kültüre, farklı inançlara ve dillere sahip olmasına rağmen geçmiş hükümetlerin Mardin'de sosyal , siyasal, ekonomik, kültürel ve eğitimsel alanda herhangi bir açılım yapamadıklarını söylemiştir. Bu yüzden 2007 yılında AK Parti Hükümeti'nin Mardin'de bir üniversite kurma kararından bahsetmiştir. Üniversitenin bitirilmesi durumunda Mardin'e ve ülke ekonomisine katkılarının büyük olacağından bahsetmiştir. Ayrıca üniversitenin Mardin'de yaşanan sosyal ve siyasal sorunları çözebilecek bir yapıda olduğunu söylemiştir. Mehmet Halit'in Mardin ovasındaki sulama kanalları ve Mardin Artuklu Üniversitesi'nin sorunlarına ilişkin gündem dışı konuşmasının bir kısmı şöyledir:

“Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Mardin Ovası'ndaki sulama kanalları ve Mardin Üniversitesiyle ilgili gündem dışı söz almış bulunmaktayım. Bu vesileyle Genel Kurulu saygılarımla selamlıyorum. Bu arada, Filistin Dostluk Grubu Yönetim Kurulu Üyesi olarak da Filistin'de sivillere yönelik yapılan saldırıları -kendi şahsım adına- buradan kınadığımı da ifade etmek istiyorum. Değerli milletvekilleri, Mardin, bildiğiniz gibi ülkemizin güneydoğusunda, 840 bin kişilik nüfusuyla Suriye'ye sınır bir kenttir. Bugün, ülkemizde sulanabilir arazilerin yüzde 20'sini kendi içinde barındıran Güneydoğu Anadolu'nun sulanabilir arazilerinin büyük bir bölümü -Konya Ovası'ndan sonraki en büyük ovamız olan- Mardin Ovası'nda bulunmaktadır...” (T.B.M.M.T.D., C.15, B.72, 2008:618-619).

2.2.2.3. Siyasi, hukuki ve askeri alan ile ilgili konuşmaları

Suriye sınırındaki arazilerin mayınlardan temizlenmesi ile ilgili konuşması:

Türkiye Cumhuriyeti Devleti ile Suriye Arap Cumhuriyeti Devleti Arasındaki Kara Sınırı Boyunca Yapılacak Mayın Temizleme Faaliyetleri ile İhale İşlemleri Hakkında Kanun Tasarısı için yapılan görüşmelerde konuşan Mehmet Halit, arazilerin elli yıldır hiçbir şekilde kullanılmadığını söylemiştir. Ekonomiye hiçbir katkısı olmayan bu arazilerin bugüne kadar bir ölüm tarlası olarak birçok insanın hayatının kararmasına sebep olduğunu belirtmiştir. Demir, sınırdaki o görüntü kirliliğini görülmesi ve bu görüntü kirliliğinin ortadan kaldırılmasıyla beraber, orada yaşayan insanlara duyulan güvenin yeniden tesis etme zamanının geldiğini dile getirmiştir.

Ayrıca orada yaşayan insanların psikolojileri üzerindeki olumsuz etkilerin de yine bu mayınların temizlenmesi ile ortadan kalkacağını söylemiştir. Demir, temizleme işinin bir ihale süreci olduğunu belirtmiştir. Üst sınırın dört yıl olmak kaydıyla en düşük teklifi veren firmanın bu işi alacağını söylemiştir. Olaya ekonomik boyutta yaklaşanların ise rakamları abarttıklarını belirtmiş ve bu iş için gerekli ekonominin 1-2 milyon dolar olabileceğini söylemiş, ülkenin bu ekonomiye sahip olduğunu belirtmiştir. Alanda sadece tarım yapılacağını dile getirmiştir. Bu tasarının kanunlaşması durumunda bir çok insanın istihdam alanına kavuşacağını söylemiştir. Demir'in kabul edilen (T.B.M.M.T.D., C.46, B.98, 2009:148) Suriye sınırındaki arazilerin mayınlardan temizlenmesiyle ilgili hazırlanmış olan ve görüşülen kanun tasarısıyla ilgili mecliste konuşmuş, konuşmasının bir kısmı şöyledir:

“Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Suriye sınırındaki arazilerin mayınlardan temizlenmesiyle ilgili hazırlanmış olan ve görüşmekte olduğumuz bu kanun tasarısıyla ilgili şahsım adına söz aldım. Bu vesileyle Genel Kurulu saygılarımla selamlıyorum. Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; az önce konuşan Grup Başkanımız bu temizlemeyle ilgili süreci çok açık ve net bir şekilde ortaya koydu. Değerli milletvekilleri, elli senedir hiçbir şekilde kullanılmayan ve ekonomimize hiçbir katkısı olmayan bu araziler bugüne kadar bir ölüm tarlası olarak kullanılmış ve ölüm saçan bu mayınlar bugüne kadar birçok insanımızın hayatının kararmasına vesile olmuş ve yine kucaklardaki birçok bebeğin de sakat kalmasına vesile olmuştur...” (T.B.M.M.T.D., C.46, B.98, 2009:124-127).

2.2.2.4. Eğitim ve sağlık ile ilgili konuşmaları

Yükseköğretim Kanununda değişiklik yapılması ile ilgili konuşması:

Mehmet Halit, Yükseköğretim Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı'nın 1'inci maddesiyle ilgili mecliste yapılan görüşmelerde söz almıştır. Demir, 11 üniversitenin yarattığı istihdamın önemli olduğunu söylemiştir. Adıyaman, Dumlupınar, Hacettepe, Muğla, Sakarya Üniversitelerinin toplam Tıp fakültelerine, idari ve öğretim üyeleri dahil olmak üzere toplam 14.100 kadro tahsis edildiğini belirtmiştir. Ancak üniversitelerin sayısını artırırken niteliklerine de önem verilmesi gerektiğini söylemiştir. Demir, üniversitelerin fiziksel donanımlarının, kadrolarının, yaptıkları bilimsel çalışmaların ve araştırmaların ülkemizde henüz istenilen düzeyde ve kalitede olmadığına değinmiştir. Yükseköğretim Kanunu'nda yapılan değişiklikle Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezinin önceki yıldan devreden finansman fazlasının yüzde 25'inin her yıl şubat ayı sonuna kadar Yükseköğretim Kurulu hesabına aktarılacağını belirtmiştir. YÖK'ün bu tutarı bütçesine öz gelir ve ödenek olarak kaydedeceğini söylemiştir.

Bu sayede Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezi'nin daha önceki yıllarda yapılan çeşitli sınavlardan tahsil ettiği gelirlerin devreden kısmının finansman fazlalarının öncelikle araştırmacı yetiştirilmesinde, bilimsel araştırmalarda, yurt içi ve yurt dışı öğretim elemanı temininde, öğrenci değişim programlarında ve yeni kurulan devlet üniversitelerinin fiziki ve beşeri yapılarının güçlendirilmesi amacıyla kullanılacağını söylemiştir. Demir'in Yükseköğretim Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı'nın birinci maddesiyle ilgili konuşmasının bir kısmı şöyledir:

“Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Yükseköğretim Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı'nın 1'inci maddesiyle ilgili söz almış bulunuyorum. Bu vesileyle Genel Kurulu saygılarımla selamlıyorum. Değerli milletvekilleri, geçen yasama döneminde kurulan 17 üniversite ve bu dönem kurulan 9 yeni üniversiteyle devlet üniversitelerimizin sayısı bu sayede 94'e ulaşmıştır. Bu kanunla Ardahan, Bartın, Bayburt, Gümüşhane, Hakkâri, İğdır, Şırnak, Tunceli ve Yalova illerimiz de üniversitelere bu sayede kavuşmuşlardır. Ben, tekrar bu illerimize üniversitelerinin hayırlı olmasını diliyorum...” (T.B.M.M.T.D., C.15, B.72, 2008:91-92).

Yükseköğretim Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı'nın 1. maddesi mecliste oylara sunulduğunda kabul edilmiştir (T.B.M.M.T.D., C.15, B.72, 2008:96).

Yükseköğretim Kurumları Teşkilatı Kanunu'nda değişiklik yapılması ile ilgili konuşması:

Demir, geçmişten günümüze üniversite sayısındaki artıştan bahsetmiştir. İş adamlarının üniversite açmasının diğer iş adamlarını da teşvik edeceğini belirtmiştir. Milli Eğitim Bakanı Hüseyin Çevik'e, kurulan üniversitelerle ilgili soru yönelmiştir. Demir'in konuşması aşağıda verilmiştir:

“Sayın Bakanım, cumhuriyetin ilk yıllarında bir tek üniversitemiz olmasına rağmen, AK Parti döneminde kırk dokuz tane üniversite daha kurulmasının ülkemizin aydınlık geleceğine büyük bir katkı sağladığını biliyoruz. Bu üniversitelerin isimleri öğrencileri yetiştirme esnasında okutulan müfredat üzerinde herhangi bir etki yaratıyor mu? Yaratmıyorsa başarıyı, emeği ve fedakârlığı kendine hedef almış ve bu anlayışla Ağrı'yı Ağrı yapan Ağrılılara; dağa taşta değil, Ağrılılara ve ülkemize hizmet verecek bir aydınlık yuvasını inşa eden saygın bir iş adamına teşekkür etmek, bu yapıya bu kadar emek verdiği için ismini bu yapıya vermek, onure etmek diğer iş adamlarımızı da bu yönde teşvik eder mi? Teşekkür ediyorum...” (T.B.M.M.T.D., C.23, B.120, 2008:369).

Milli Eğitim Bakanı Hüseyin Çelik'in Demir'e cevaben:

Bu dönemde 49 üniversitenin kurulduğunu ancak kanunlaşan üniversite sayısının 51 olduğunu ve bunların 10 tanesinin vakıf üniversitesi olduğunu söylemiştir. Ayrıca 2 vakıf üniversitesi tasarısının da mevcut olduğunu belirtmiştir. Çelik, açıköğretim fakülteleri içinde iyileştirmelerin yapılacağını dile getirmiştir. Çelik'in Demir'e cevabı şöyle olmuştur;

“Sayın Başkan, Sayın Demir, bu dönemde 49 üniversite kurulduğunu söyledi. Orada bir hatayı düzeltmek istiyorum. Değerli arkadaşlar, 22. ve 23. Dönem Paramentosunda şimdiye kadar görüşülüp kanunlaşan üniversite sayısı 51 'dir. Bunun 10 tanesi vakıf üniversitesidir, 41 tanesi devlet üniversitesidir. Türkiye Büyük Millet Meclisine intikal etmiş olan 2 vakıf üniversitesi tasarısı daha vardır. Ümit ediyorum ki, bu yaz aylarında bunların da kanunlaşmasıyla birlikte 53 olacaktır ve değerli arkadaşlar, özellikle şunun altını çizmem gerekiyor: Burada konuşan her konuşmacı arkadaşımız, binlerce gencin üniversite için, üniversite kontenjanı için arayış içerisinde olduğunu söylüyor...” (T.B.M.M.T.D., C.23, B.120, 2008:370-371).

2.2.3. Ahmet TÜRK'ün Meclisteki Konuşmaları

Mardin Bağımsız Milletvekili Türk, konuşmalarında şu hususlara değinmiştir: 60. hükümetin barış getirmesini umduğunu söylemiştir. AK Parti Hükümeti'nin daha önce verdiği vaatleri yerine getirmediğini söyleyerek eleştiride bulunmuştur. Ahmet TÜRK konuşmalarında kürt sorununa değinmiştir. Bu sorunun bir an önce çözüme kavuşmasının gerekliliğinden bahsetmiştir. Türk'ün bu dönemde aldığı söz haklarının hepsi ülke geneline yöneliktir. Ahmet TÜRK, mecliste siyasi, hukuki ve askeri konularda konuşmuş, konuşmalarının bir kısmı aşağıda verilmiştir.

2.2.3.1. Siyasi, hukuki ve askeri alan ile ilgili konuşmaları

Bakanlar Kurulu'nun Programı'nın görüşülmesi ile ilgili konuşması:

Türk, Başbakan Recep Tayyip Erdoğan tarafından kurulan Bakanlar Kurulu'nun Programı'nın görüşülmesi nedeniyle mecliste söz almıştır. Türk, 60. Hüküme ile ilgili görüşlerini dile getirmiştir. Bu hükümetin, barış ve demokrasiye katkı sağlamasını umduğunu söylemiş ve 60. Hükümet'in bir faaliyet raporu olduğunu iddia etmiştir. Türk, daha önce edilen vaatlerin yerine getirilmediğinden söz ederek izlenen politikaları ve AK Parti Hükümeti'ni bir çok anlamda eleştirmiştir. Türk, AK Parti Hükümeti'nin kurulan yeni hükümet sistemiyle iddia ettiği gibi ülkeyi geliştirmek ve ilerletmenin aksine bir durum olduğunu söylemiştir. Ülkenin yerinde sayacağını, ilerleyemeyeceğini düşündüğünü dile getirmiş, AK Parti'ye oy verenlerin de pişman olduğunu söylemiştir. Türk, kalkınabilmek için Hasankeyf, Fırtına Vadisi ve Munzur'un yok edilmeye çalışıldığını söylemiştir.

İlisu Barajı'nın yapılması planlanan alanda yüzlerce arkeolojik sit alanı bulunduğunu dile getirmiştir. Türk, baraj için; sular altında bırakılmasının, insanlık tarihi açısından büyük bir yıkım olduğunu söylemiştir. Kurulan bu hükümet programında yer alan huzur ve güvenliğin ancak özgürlük ve adaletin sağlanması ile mümkün olacağını belirtmiştir. Türk-Kürt sorununun, geri kalmışlık sorunu olmadığını, adalet ve özgürlük sağlanmazsa ülkenin kalkınamayacağını söylemiştir. Ayrıca GAP'tan bahsetmiş, bu projenin önemi üzerinde durmuş ve gerekli çalışmaların yapılmadığını dile getirmiştir. Türk, konuşmasında, cinsiyet eşitliğine değinmiş ve kadınlara ilişkin izlenen politikaların az olduğunu belirtmiştir. Sadece şiddet değil, kadına karşı her türlü ayırımın önlenmesi için hükümetin gerekli görevleri yerine getirmediğini söylemiştir. Defalarca kürt sorunu üzerinde duran Türk, hükümetin yetersiz olduğunu tekrar dile getirmiştir. Bu düşüncelerine rağmen, hükümetin demokrasi ve kardeşlik için katkı sağlayacağını umut ettiğini söylemiştir. Türk'ün 60. Hükümet Programı üzerinde konuşmasının bir kısmı şöyledir:

“Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Başbakan Sayın Recep Tayyip Erdoğan tarafından sunulan 60. Hükümet Programı üzerinde görüşlerimizi açıklamak üzere Demokratik Toplum Partisi Grubu adına söz almış bulunuyorum. Sayın Başkan ve siz değerli milletvekili arkadaşlarımı saygıyla selamlıyorum.²³ Dönemde Parlatmentonun, barışa, özgürlüklere, demokrasiye ve toplumsal refaha katkı sağlamasını diliyorum.2007 milletvekili seçimleri, Cumhurbaşkanlığı seçimi etrafında yaratılan gerginlik sonucunda bir erken seçim olarak ülke gündemine oturdu. Tartışmalar, laik-antilaik ekseninde geliştirilmek istendiyse de bu tartışmanın toplumdaki yansıması çok farklı oldu. Seçmenler gerginliğin iki tarafı arasında seçim yapmaya âdeta zorlandı...” (T.B.M.M.T.D., C.1, B.9, 2007:138-144).

TBMM'nin Kuruluşunun 88. Yıl Dönümü İle İlgili Konuşması:

Türk, konuşmasına Türkiye Büyük Millet Meclisi'nin kuruluşunun 88. yıl dönümü münasebetiyle Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı'nı kutlayarak başlamıştır. Türk, Cumhuriyet'in kuruluşundan ve anayasalardan bahsetmiştir. Özellikle 1924 Anayasası ve Takriri Sükûn ile birlikte meclisin iradesine rağmen başlayan antidemokrasi, otoriter yönetim, inançlara baskıcı tutum vs. bahsetmiştir. Millet'in iradesine uygulanan bu baskıcı yönetimin, bu karanlık dönemin 24. dönemde aydınlığa çıkarılmasını umduğunu söylemiştir. Daha sonra yaşanan darbelere ve mihtıralara değinmiş, dokunulmazlığının kaldırılması ile Türk'ün ve arkadaşlarının hapse atıldığı dönemden bahsetmiştir. Türk, içinde yaşanan çağda geçmişte yaşananlardan dolayı deneyimlerden süzölmüş demokrasi çağı olduğunu belirtmiştir. Türk, halkın sevgiyle kucaklanacağı ve şiddetin, acının olmadığı bir dönem yaşamak istediğini söylemiştir.

Türk, Mustafa Kemal Atatürk'ün ve kurucu meclisin armağan ettiği Cumhuriyeti demokratikleştirmek hedefinde olduğunu dile getirmiştir. TBMM'nin, en büyük reformlarını yapıp, demokratik bir cumhuriyet olması temennilerinde bulunmuştur. Türkün konuşmasının bir kısmı şöyledir:

“Sayın Başkan, Değerli Cumhurbaşkanımız, değerli milletvekilleri ve değerli konuklar; hepinizi şahsım ve grubum adına saygıyla selamlıyorum. 23 Nisan 1920 tarihinde görkemli bir demokratik katılım ile kurulan Türkiye Büyük Millet Meclisinin 88. açılış yıl dönümünde birlikteyiz. Konuşmama başlarken başta tüm çocuklarımızın olmak üzere bütün Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlarımızın Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı'nı en içten dileklerle kutluyorum. Seksen sekiz yıl önce bugün açılan Türkiye Büyük Millet Meclisi, gerek yürüttüğü Kurtuluş Savaşı itibarıyla ve gerekse Anadolu'da ve Mezopotamya topraklarında yaşayan bütün toplulukların iradesini en üst düzeyde ve en yetkince temsil eden ilk siyasi kurum olmasından dolayı geçmişimiz ve günümüz açısından önemle irdelemek ve anlamlandırılmak gibi...” (T.B.M.M.T.D., C.19, B.94, 2008:155-157).

Demokratik Açılım Konusunda Genel Görüşme Açılması İle İlgili Konuşması:

Türk, Kürt Sorunu ile ilgili konuşmuş; Kürt sorununun çözülememesine, devletin hatalarının neden olduğunu söylemiştir. Kürt Sorunu'nun uluslararası gelişmelerden bağımsız ele alınmasının yalnız bir tutum olduğunu dile getirmiştir. Ahmet TÜRK, Kürt sorununun Türkiye'nin kendi içinde çözmesi gereken bir sorun olduğunu söylemiş ve bu konudaki yaklaşımın dış ilişkilere hizmet ettiğini belirtmiştir. Yıllardır emperyalizme karşı mücadele edenlerin, Kürt sorununda düştükleri hatalarla hedeflerinin tam aksine hizmet ettiklerini ve bunun farkında olmadıklarını söylemiştir. Yapılan hataların toplumun önemli kesimine benimsetildiğini ve kamuoyuna terörle mücadele adı altında örtülü bir savaş oluşturulduğundan bahsedilmiştir. Yaşanan yıkımların ve ölümlerin amacının piskolojik savaş olduğunu ve Fırat'ın doğusundaki bölgeye yansıtılmak istendiğini söylemiştir. O bölgede yaşayan insanların mağduriyetlerini dile getirmiştir. Türk, tüm bunların çözüm yolunun; kürt sorununun çözümü olduğunu söylemiştir. Kürtlerin geçmişten beri mağdur olduklarını dile getirmiştir. Ayrıca konuşmasında, ırkçılık ayrımı konusu vb.konular üzerinde durmuştur.

Türk, AK Parti hükümetinin bu sorunu "Kürt açılımı" diye başlatıp, sonradan "Milli Birlik Projesi" dediği sürecin kendi anlatmak istediğiyle çeliştiğini söylemiştir. Bu projenin ABD projesi diye adlandırıp, hükümeti küçük düşüren düşünceleri doğru bulmadığını söylemiştir. Bu sorunu çözümünde dış ülkelerin çıkarının mı yoksa halkın ve ülkenin mi esas alınması gerektiği sorgulamıştır.

Bu sürecin öneminden uzun uzadıya bahsetmiştir. Ahmet TÜRK'ün konuşmasının bir kısmı şöyledir:

“Sayın Başkan, saygıdeğer milletvekilleri; ülkemizi doğrudan ilgilendiren, etkileyen ve etkileyecek olan, son derece ciddi, bölgesel ve küresel gelişmelerin yaşandığı bir dönemden geçiyoruz. Böylesi bir dönemde, ismi konulmamış olsa da Kürt sorunu gibi temel bir sorunu Meclis çatısı altında tartışmayı önemli buluyoruz. Bu tarihi oturumda partimizin görüşlerini sizlerle paylaşmaya başlamadan önce yüce heyetinizi saygıyla, sevgiyle selamlıyorum. Değerli milletvekilleri, hiç şüphesiz ki bugün cumhuriyet tarihinin en önemli, en sancılı, en fazla acılara ve kayıplara yol açan, bu nedenle en dramatik konusunu ve elbette ki en büyük sorununu yani Kürt sorununu konuşuyoruz...” (T.B.M.M.T.D., C.53, B.18, 2009:12-19).

2.2.4. Cüneyt YÜKSEL'in Meclisteki Konuşmaları

Adalet ve Kalkınma Partisi Mardin Milletvekili Cüneyt YÜKSEL, konuşmalarında şu hususlara değinmiştir: Konuşmalarında kısmen yerel konularla ilgilenmişse de genellikle genel konularla daha çok ilgilenmiştir. Yüksel, meslek itibarıyla avukat olması nedeniyle kanunlar üzerinde yoğun konuşmalar yapmıştır. Yüksel, AK PARTİ hükümetinin getirdiği olumlu gelişmeler üzerinde de durmuştur. Yüksel, konuşmalarında 2008 yılı merkezi yönetim bütçesi üzerine, Temel Ceza Kanunlarına Uyum Amacıyla Çeşitli Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı'nın beşinci bölümü ile ilgili, araştırma ve geliştirme faaliyetlerinin desteklenmesi hakkında konuşmalar yapmış ve bu tasarının öneminden bahsetmiştir. Temel hükümleri ve seçmen kütükleri hakkında kanunda değişiklik yapılmasına dair kanun tasarısı'nın 1'inci maddesi üzerinde de konuşan Yüksel, yurtdışındaki vatandaşların da seçme ve seçilme hakkı olduğunu söylemiştir. Yüksel, küreselleşmenin ülkemiz için öneminden bahsetmiştir. 2009 yılı merkezi yönetim bütçesinin tümü üzerinde konuşmuştur. Türkiye Futbol Federasyonu Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun Tasarısı üzerine konuşma yapmıştır. Bir başka konuşmasında da yüksek yargı üyelerinin görev sürelerine ilişkin düzenlemeler hakkında değerlendirmeler yapmıştır. Yüksel, Mardin'de sağlık alanındaki gelişmeler hakkındaki görüşlerinden bahsetmiştir. Avrupa Birliği Genel Sekreterliğinin 2011 mali yılı bütçesi hakkındaki görüşlerini bildirmiştir. Mardin'deki yatılı okullarda yaşanan sorunlardan ve bu sorunların çözüldüğünden bahsetmiştir. Yüksel, son olarak Mardin Tarihi Dönüşüm Projesi hakkında konuşmuştur. Yüksel'in bu dönemde aldığı söz haklarından dördü seçim bölgesi olan Mardin ile ilgili olmuştur. Diğer konuşmaları da ülke geneli için olmuştur. Cüneyt YÜKSEL, mecliste mali, ekonomik, sosyal, kültürel, siyasi, hukuki, askeri, eğitim ve sağlık konularında konuşmuş, konuşmalarının bir kısmı aşağıda verilmiştir.

2.2.4.1. Mali ve ekonomik alan ile ilgili konuşmaları

2008 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Tasarısı ile ilgili konuşması:

Cüneyt YÜKSEL, mecliste yapılan görüşmelerde 2008 yılı merkezi yönetim bütçesinin tümü hakkında söz almıştır. Yüksel; Türkiye'nin, AK Parti'nin yoğun çalışmaları sonucu son yıllarda yüksek büyüme ve sürdürülebilir kalkınmayla birlikte artık bir imkanlar ve fırsatlar ülkesi olarak anılmaya başlandığını söylemiştir. Artık siyasi istikrarsızlık ve krizlerle sarsılan bir ülke değil, küresel dünyanın etkin bir üyesi olma yolunda emin adımlarla yürüyen bir atılım ülkesi olduğunu söylemiştir. Ayrıca Türkiye'nin gelişen ülkeler arasında bir yükselen yıldız, küresel ekonomide övgüyle anılan bir ülke olduğunu söylemiştir. Uluslararası göstergelerin, Türkiye'nin başarılarını teyit etmekte olduğunu söylemiştir. Türkiye'de işleyen bir pazar ekonomisinin olduğunu ayrıca Türkiye'nin rekabet edebilme gücü, 2007 Avrupa Birliği İlerleme Raporu'nda da teyit edilmiştir. Yüksel, Türkiye'nin, Avrupa Birliği ülkeleri içerisinde bütçe açığı en düşük ülke olduğunu dile getirmiştir. Bütçe açığının, gayrisafi milli hasılanın devamlı yüzde 3'ünün altında gerçekleştiğini söylemiştir. Türkiye'nin son dört yılda, tarım dışı sektörde, Avrupa Birliği ülkeleri (25 ülke) içinde İspanya'dan sonra en fazla istihdam yaratan ülke olduğundan ve kişi başına düşen milli gelirin 2007 yılında 6.619 dolara çıkmış olduğundan bahsetmiştir. Hükümetin inovasyona önem verdiğini, bilgi ve iletişim teknolojilerinin etkin bir şekilde kullanılabilmesi için gerekli çalışmaları yapmış olduğunu söylemiştir. Artık Türkiye'nin sanayi ve teknoloji ürünlerini dünyaya ihraç ettiğini, hatta bazılarında da Avrupa'da ilk sıralarda olduğunu belirtmiştir. 2002 senesinden önce oldukça kısıtlı yapılan AR-GE çalışmalarının hem kamuda hem de özel sektörde büyük ilerleme katettiğini söylemiştir.

Yüksel, bölgesel farklılıkları ortadan kaldırmak için tüm bölgelerde önemli miktarda kaynak ayrıldığını sadece Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgesi'ne son dört buçuk yılda yapılan yatırımların 8,1 katrilyon olduğunu söylemiştir. Tüm Türkiye'de olduğu gibi Doğu ve Güneydoğu Anadolu'da da KÖYDES ve BELDES projeleriyle altyapı sorunlarının büyük oranda çözülmüş olduğundan bahsetmiştir. Yüksel'in kabul edilen (T.B.M.M.T.D., C.10, B.39, 2007:82) 2008 yılı, merkezi yönetim bütçesi üzerinde konuşmasının bir kısmı şöyledir:

“Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 2008 yılı merkezi yönetim bütçesinin tümü hakkında şahsım adına lehte söz almış bulunuyorum. Hepinizi saygıyla selamlıyorum. Öncelikle, 2008 bütçesinin ülkemize ve milletimize hayırlar getirmesini içtenlikle diliyorum.

On günü aşkın bir süredir iktidar ve muhalefetin değerli milletvekilleri bütçe üzerine görüşlerini bildirmişlerdir. Yapılan tespitlerin Hükümetimizce değerlendirmeye alınacağını Sayın Başbakanımız konuşmalarında bizzat belirtmişti. Değerli milletvekilleri, Türkiye, AK Partinin yoğun çalışmaları sonucu son yıllarda gerçekleş tirdiği yüksek büyüme ve sürdürülebilir kalkınmayla birlikte artık bir imkânlar ve fırsatlar ülkesi olarak anılmaya başlandı...” (T.B.M.M.T.D., C.10, B.39, 2007:63-65).

2009 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu İle İlgili Konuşması:

Cüneyt YÜKSEL, 2009 yılı merkezi yönetim bütçesinin tümü üzerinde mecliste yapılan görüşmelerde söz almıştır. Yüksel, AK PARTİ hükümetinden sonra Türkiye'nin ekonomisinin sağlaştığından bahsetmiş, gerçekleşen reformlarla demokrasinin daha güçlü olduğunu ve dış politikada dünyada aktif bir ülke olduğunu dile getirmiştir. Yüksel, 2002'de var olan bütçe açığının azaldığını, bunun sonucunda da mali istikrarın elde edildiğini söylemiştir.

Dünyada yaşanan küresel krizden bahsetmiş, bu küresel krize de küresel iş birliği içinde cevap vermemiz gerektiğini söylemiştir. Yüksel, 90'lı yılların kayıplarını, milli gelirden, büyümede, enfilasyonda, dış ticaret hacminde ve daha birçok alanda kazanmaya dönüştürmeyi başardıklarını söylemiştir. IMF açısından ülkemizin oy gücünün arttığını, Türkiye'nin barış, istikrar, küresel ekonomi ve küresel güvenliğe çok büyük katkıların olduğunu ve katkıların devam edeceğini söylemiştir. Türkiye'nin en büyük gücünün, bugünde yanında dürüst ve açık bir siyasetin izlenmesinin etkili olduğunu söylemiştir.

Yüksel, 2009 bütçesinin her milletvekilinin gönül huzuru ile kabul edeceği bir bütçe olduğunu söylemiştir. Hükümetin küresel ekonomiye dikkatli ve iyi adımlar attığını ve Türkiye'nin küresel krizi fırsata dönüştüreceğini söylemiştir. 2009 yılı bütçesinin hedefinde eğitim, sağlık, sosyal nitelikli harcamalar ve bölgesel gelişmişlik farklarının azaltılmasına yönelik harcamalara daha çok kaynak sağlanması gerektiğini söylemiştir. Hükümetin bölgesel kalkınmayı önemli bulduğunu, yalnızca GAP için bile 14,5 milyar ek finansman ortaya konulduğunu söylemiştir. 2009 yılı bütçesinin Türkiye'nin gelecekte kalkınması açısından yeni nesilin yaşam kalitesini yükseltmek amacıyla yatırım yapıldığını söylemiştir. Yüksel'in 2009 yılı bütçesi üzerine konuşmasının bir kısmı şöyledir:

“Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 2009 yılı merkezi yönetim bütçesinin tümü hakkında şahsım adına lehte söz almış bulunmaktayım. Hepinizi saygıyla selamlıyor, iktidar ve muhalefetin değerli katkılarıyla on iki gün boyunca görüşeceğimiz 2009 yılı bütçesinin ülkemize ve milletimize hayırlı olmasını diliyorum. Sayın Başkan, değerli milletvekilleri;

Türkiye, AK Parti'nin gerçekleştirdiği reformlarla birlikte artık iç ve dış şoklara karşı daha dayanıklı bir ekonomiye sahip, küresel ekonomiye önemli katkılar sağlayan bir aktör, artık dış politikada attığı proaktif adımlarla bölgemizde ve dünyada etkin bir ülke. Türkiye, bu reformlarla artık demokrasisi daha güçlü, sosyal devletin gerekliliklerini yerine getiren tüm dünyaya örnek bir ülkedir...” (T.B.M.M.T.D., C.34, B.28, 2008:84-86).

2009 yılı merkezi yönetim bütçe kanunu tasarısı kabul edilmiştir (T.B.M.M.T.D., C.34, B.28, 2008:110).

2011 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu İle İlgili Konuşması:

Cüneyt YÜKSEL, Avrupa Birliği Genel Sekreterliği'nin 2011 mali yılı bütçesi hakkında mecliste yapılan görüşmeler nedeniyle AK Parti Grubu adına söz almıştır. Yüksel, dünyanın en büyük barış projesi olan Avrupa Birliği'ne girmek için Türkiye'nin kararlılıkla ilerlediğini söylemiştir. AK Parti'nin öncelikle halkın ihtiyaçlarını karşılamak için birçok reformu gerçekleştirdiğini ve gerçekleştirmeye devam edeceğini belirtmiştir. Bu sayede ülkemizin AB üyeliğine daha da yaklaştığını söylemiştir. 1959-2005 yılları arasında kapsayan elli yıllık bir süreç olan fakat Türkiye'nin AB müzakere sürecine bir türlü geçemediğini dile getirmiştir. Yüksel, Türkiye'de son yıllarda gerçekleştirilen ekonomik ve siyasi reformlardan bahsetmiş, bu reformların halkın beklenti ve ihtiyaçlarına yönelik yapıldığını söylemiştir. Reformların gerçekleşmesi neticesiyle de Ülke'nin AB üyeliğine her zamankinden daha yakın olduğunu söylemiştir. Yüksel, 2010 ilerleme raporlarında, Türkiye'nin mali hizmetler, ulaştırma, enerji, yargı ve temel haklar gibi birçok çeşitli alanda önemli gelişmeler gösterdiğini söylemiştir. Ayrıca bu raporlarda Türkiye'nin Avrupa'nın en hızlı büyüyen ekonomisine sahip olduğunu söylemiş, hızla gelişen demokrasisi ve aktif olan dış politikasının olası ülkemizi çok özel bir noktada konumlandığını söylemiştir. Yüksel, AB sürecinin ülkemiz için sosyoekonomik refahın artırılması açısından önemli bir araç olduğunu söylemiştir. AB üyeliği sürecinin önemi üzerinde uzun uzun duran Yüksel; Avrupa Birliği Genel Sekreterliği'nin bütçesinin hayırlı olmasını dileyerek konuşmasını tamamlamıştır. Yüksel'in kabul edilen (T.B.M.M.T.D., C.86, B.32, 2010:213) Avrupa Birliği Genel Sekreterliği'nin 2011 mali yılı bütçesi ile ilgili konuşmasının bir kısmı şöyledir:

“Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Avrupa Birliği Genel Sekreterliğinin 2011 mali yılı bütçesi hakkında AK PARTİ Grubu adına söz almış bulunuyorum. Bu vesileyle hepinizi en kalbi duygularıyla saygıyla selamlıyorum. Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; dünya tarihinin en büyük refah ve barış projesi olarak tanımlanan Avrupa Birliğine tam üyelik yolunda tüm kararlılığımızla ilerliyoruz. Bakın, bu süreç hiç kolay gelmedi.

1959 yılından 2005 yılına kadar elli senelik bir süreç ve AB ile müzakere süreci aşamasına bir türlü geçemeyen bir Türkiye. 2005 yılında gerekli kriterleri yerine getirdik ve Avrupa Birliği ülkelerine başka bir seçenek bırakmayarak resmî müzakerelere başladık...” (T.B.M.M.T.D., C.86, B.32, 2010:166-168).

2.2.4.2. Sosyal ve kültürel alan ile ilgili konuşmaları

Çeşitli Kanunlarda Değişiklik Yapılması İle İlgili Konuşması:

Yüksel, Temel ceza kanunlarına uyum amacıyla Çeşitli Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı'nın beşinci bölümü münasebetiyle mecliste söz almıştır. Ceza mevzuatının, çağın gereklerini ve yeniden oluşan milli ve insanlığın ortak değerlerini vurgulayan, insan haklarını ve toplumsal güveni korumayı hedefleyen bir suç ve ceza siyasetine dayandırılması gerektiğini belirtmiştir. Dolayısıyla, Türk hukuk ve yargı sistemini evrensel hukuk sistemiyle uyumlaştırmak gerektiğini söylemiştir. Türkiye'de yaklaşık seksen senedir yürürlükte olan Türk ceza mevzuatı, çağın yeni gereksinimlerine cevap veremediğini, evrensel ceza hukukunun hızına yetişmekte güçlük çektiğini ve bu sorunu ortadan kaldırmak için, 1 Haziran 2005 tarihinde, ceza adalet sistemimizi oluşturan temel ceza kanunları, AB uyum ve çağdaş yasalar çerçevesinde yürürlüğe girdiğini dile getirmiştir. Yüksel, bu tasarının özellikle, idari yaptırım kararı gerektiren fiillerinden bahsetmiş ve suç açısından uygulama birliğinin sağlanmasının hedeflendiğini söylemiştir. İdari nitelikteki yaptırımlarla ilgili olarak Kabahatler Kanunu kabul edilmiş olduğunu ve Kabahatler Kanunu ile kabahatlere ilişkin suçları içeren özel kanunlar arasındaki uyum ve ahengin bu tasarıyla sağlanmış olduğunu söylemiştir. Çağdaş ceza hukukunda cezanın uygulanabilir oluşunun önemli olduğunu söylemiştir. Her ihlalin ceza yaptırımına bağlanması, yargının üzerindeki yükü arttırmakta olduğundan ve zaman kaybına neden olduğundan bahsetmiştir. Üzerindeki ağır yük altında ezilen yargı süreci uzadıkça da hukuka güvenin kalmadığını, ceza hukukunun önleyici ve caydırıcı olmadığını söylemiştir. Yeni ceza mevzuatıyla birlikte suç olmaktan çıkarılan, ancak toplumsal düzeni bozan davranışların idari yaptırıma bağlandığını ve böylece, adli kurumlar üzerindeki iş yükü azaltılarak paylaştırıldığını söylemiştir. Çağdaş ceza hukukunun en önemli evrensel prensiplerinden birisi kanunilik ilkesinin olduğundan bahsetmiştir. Bu tasarıyla birlikte kanunilik ilkesiyle çelişen düzenlemelerin ortadan kaldırılmasına özellikle dikkat edilmiş olduğundan bahsetmiştir. Yüksel'in Temel Ceza Kanunlarına uyum amacıyla çeşitli kanunlarda değişiklik yapılmasına dair kanun tasarısı'nın beşinci bölümü ile ilgili konuşmasının bir kısmı şöyledir:

“Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Temel Ceza Kanunlarına Uyum Amacıyla Çeşitli Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı'nın beşinci bölümü ile ilgili konuşmak üzere söz almış bulunmaktayım. Bu vesileyle, yüce heyetinizi saygıyla selamlıyorum. Çağdaş ceza mevzuatı, bireylerin güçlerini ve özgürlüklerini ölçülülük ilkesine bağlı olarak sınırlarken insan hakları ve demokratik değerleri korumayı hedefler, çünkü ancak hukuk çerçevesinde bireysel özgürlüklerden ve insan haklarından söz edilebilir. Barış esasına dayalı toplum düzeninin devamı için izlenecek yolu gösteren suç siyaseti, bir fiile suç niteliğini kazandıran koşulların günün şartlarına göre değişimini de yakından izlemelidir...” (T.B.M.M.T.D., C.11, B.47, 2008:717-719).

Temel Ceza Kanunlarına uyum amacıyla Çeşitli Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı'nın beşinci bölümünün maddeleri tek tek kabul edilmiştir (T.B.M.M.T.D., C.11, B.47, 2008:729).

Türkiye Futbol Federasyonu Kuruluş ve Görevleri Hakkında Konuşması:

Yüksel, konuşmasına öncelikle Diyarbakır'da ve Şemdinli'de hain saldırılar sonucu şehit olan askerlere Allah'tan rahmet dileyerek başlamıştır. Cüneyt YÜKSEL, Türkiye Futbol Federasyonu kuruluş ve görevleri hakkında kanun tasarısı ile ilgili olarak mecliste yapılan görüşmelerde söz almıştır. Yüksel, sporun çağdaşlık olduğunu söylemiş, akla ilk gelenin futbol olduğunu ve futbolun bütünleştirici olduğunu dile getirmiştir. Hükümetimizin spor ekonomisi alanında önemli çalışmalar yaptığını, Türkiye Futbol Federasyonunun Cumhuriyetimizle aynı yaşta olduğunu ve misyonunun da futbol ekonomisini büyüten güçlü finansal yapıya sahip bir organizasyon olduğunu söylemiştir. Yüksel, görüşülen tasarının hem ulusal hem de küresel platformda oldukça önemli bir tasarı olduğunu söylemiş, bu tasarının çağdaş bir federasyon yasası olduğunu ve hassasiyetle hazırlandığını üzerine dikkat çekmiştir. Yüksel, ekonomimizin ve ülkemizin tanıtımı için ve turizm için bu tasarının önemli olduğunu söylemiştir. Yükselin kabul edilmiş olan (T.B.M.M.T.D., C.44, B.84, 2009:703) Türkiye Futbol Federasyonu kuruluş ve görevleri hakkında kanun tasarısı ile ilgili olarak konuşmasının bir kısmı şöyledir:

“Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; sözlerime başlarken, önceki gün Diyarbakır'ın Lice ilçesinde hain saldırı sonucunda şehit olan 9 askerimize ve Şemdinli'de askeri birliğe açılan taciz ateşi neticesinde şehit olan askerimize Allah'tan rahmet, kederli ailesine ve yakınlarına başsağlığı diliyorum. Milletimizin başı sağ olsun. Türkiye Futbol Federasyonu Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun Tasarısı ile ilgili olarak görüşlerimi sunmak üzere söz almış bulunmaktayım. Hepinizi saygıyla selamlıyorum. Spor, insan hayatındaki en önemli olgulardan biridir. Önemlidir, çünkü kişinin beden, ruh ve fikir gelişimini sağlar. Spor, gerçek anlamda başarı gücünün artırılması ve kişisel açıdan en yüksek noktaya çıkarılması yolunda yardımcı olur...” (T.B.M.M.T.D., C.44, B.84, 2009:699-701).

Mardin'in Yeni Kalkınma Vizyonu Ve Turizm Potansiyeline İlişkin Konuşması:

Yüksel, mecliste gündem dışı konuşmuş, konuşmasında Mardin'in kalkınma hedeflerinden bahsetmiştir. Bunların tarihsel dönüşüm, turizm, ticaret ve tarım olduğunu söylemiş, "Dört T" diye isimlendirmiştir. Mardin'de farklı dilden, dinden, ırktan insanların birlikte yaşadıkları bir barış memleketi olduğunu söylemiştir. Mardin'in ihracat alanında oldukça ilerlediğini ve organize sanayi bölgesinin ikincisinin açılması için çalışmalara başlandığını belirtmiştir. Turizmdeki olumlu gelişmelerden ve GAP sayesinde sadece bölgenin değil ülkeninde kalkınacağından bahsetmiştir. Son olarak güzel bir şiirle konuşmasını sonlandırmıştır. Yüksel'in konuşmasının bir kısmı şöyledir:

“Sayın Başkan, çok değerli milletvekili arkadaşlarım; bugün, burada, sizlere Mardin'in yeni kalkınma vizyonu ve özellikle turizm potansiyeli hakkında görüşlerimi bildirmek üzere bulunmaktayım. Hepinizi bu vesileyle, saygıyla, en kalbi duygularıyla selamlarım. Biliyorsunuz, bugün, İstanbul'da Bin Yıl Kalkınma Hedefleri Bölgesel Konferansı yapılmakta. Devlet Planlama Teşkilatı, Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı ile Birleşmiş Milletler Avrupa Ekonomik Komisyonu tarafından ortaklaşa düzenlenen konferansta, önümüzdeki yıllara ait kalkınma hedefleri konuşuluyor. Bundan dolayı ben de burada özellikle Mardin'in kalkınma hedeflerini, “Dört T” vizyonunu sizlerle paylaşmak istedim...” (T.B.M.M.T.D., C.71, B.114, 2010:467-468).

Mardin Tarihi Dönüşüm Projesi'ne İlişkin Konuşması:

Cüneyt YÜKSEL, Türkiye'nin prestij projesi olan Mardin Tarihi Dönüşüm Projesi hakkında konuşmak üzere mecliste yapılan görüşmelerde gündem dışı söz almıştır. Yüksel, konuşmasında Mardin'in estetiğinden, mimarisinden bahsetmiş ve AK Parti Hükümeti'nin projesi olan Tarihi Dönüşüm Projesi'ni başlattıklarını söylemiştir. Mardin'in bir biblo kent olduğunu söylemiştir. Taşa adeta canlılık veren, madde ile manayı bu kadar güzel buluşturan Mardin gibi bir şehrin benzerine rastlamanın zor olduğunu dile getirmiştir. Bu güzelliği ortaya çıkarmak için de bir vizyonun gerekli olduğunu söylemiştir. 2023'e kadar Mardin'i Avrupa Kültür Başkenti yapmak, UNESCO Dünya Kültür Mirası Listesi'ne sokmak için çalıştıklarını ayrıca turizm ve ihracat gelirlerini arttırmayı hedeflediklerini söylemiştir.

Yüksel, Mardin'de başlatılan bu projenin ülkemizin diğer şehirlerine de örnek olacağını umut ettiğini dile getirmiştir. Sivas'ın ötesine gidemeyenlerin, gelip, Mardin'de tarihi dönüşümü görmeleri gerektiğini belirtmiş, böylece Mardin'in atmosferini nasıl değiştirdiğini göreceklarını söylemiştir. Yüksel'in Mardin Tarihi Dönüşüm Projesi hakkında konuşmasının bir kısmı şöyledir:

“Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bugün burada Türkiye'nin prestij projesi olan Mardin Tarihi Dönüşüm Projesi hakkında konuşmak üzere söz almış bulunmaktayım. Hepinizi bu vesileyle en kalbî duygularıyla, saygılarımla selamlarım. Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Mardin binlerce yıllık bir medeniyete, dünyaya parmak ısırtacak bir mimariye ve estetiğe ev sahipliği yapıyor. Bizler, “Tarih Mardin’e yeniden gülecek.” diye yola çıktık ve Mardin’i marka kent hâline getirmek için 2007 senesinde Başbakanımızın öncülüğünde Tarihî Dönüşüm Projesi’ni başlattık. Bu yeni bir konsept, yeni bir vizyondur; bu, AK Parti’nin, Hükümetimizin, Sayın Başbakanımızın vizyonudur; aynı zamanda Tarihî Dönüşüm Projesi, Mardin halkının projesidir...” (T.B.M.M.T.D., C.92, B.61, 2011:232-233).

2.2.4.3. Siyasi, hukuki ve askeri alan ile ilgili konuşmaları

Araştırma ve Geliştirme Faaliyetleri’nin desteklenmesi ile ilgili konuşması:

Yüksel, her alanda dünya ile rekabet edebilen bir Türkiye için çalışıldığını söylemiş, bunun da bilim ve teknolojiye ilerleyerek sağlanacağını belirtmiştir. 2003-2005 yıllarında AR-GE harcamalarında Türkiye ve Çin'in birinci sırada olduğunu belirten Cüneyt YÜKSEL 2002 yılından önce sınırlı yapılan AR-GE çalışmalarının artık hem kamu sektöründe hem de özel sektörde epey bir artış gösterdiğini söylemiştir. Bu tasarının AR-GE faaliyetlerinde daha evvel mükelleflere tanınmış olan vergi indiriminin genişletilmiş olduğunu belirtmiştir. Asıl amacın uluslararası alanda rekabet edebilecek bir konuma ulaşmak olduğunu altını çizmiştir. Yapılan yeniliklerin AR-GE faaliyetlerini arttıracığını belirten Yüksel, en önemli kaynak olan insanlarımıza yatırım yolunun açılacağını söylemiş ve bu konuda örnekler vermiştir. Yüksel’in kabul edilen Araştırma ve Geliştirme Faaliyetlerinin Desteklenmesi Hakkında Kanun Tasarısı'nın ikinci maddesi üzerine konuşmasının bir kısmı şöyledir:

“Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Araştırma ve Geliştirme Faaliyetlerinin Desteklenmesi Hakkında Kanun Tasarısı'nın 2'nci maddesiyle ilgili olarak şahsım adına söz almış bulunuyorum. Hepinizi saygıyla selamlıyorum. Günümüzün küreselleşen dünyasında, araştırma ve geliştirme faaliyetleri, bir ülkenin uluslararası düzeyde rekabet edebilme gücünü yansıtmaktadır. Ar-ge olmadan, bilgi üretmeden, bilimi güçlendirmeden, teknoloji geliştirmeden belirlediğimiz büyük hedefleri yakalayamayız. Bizler, ülkemizde bilim ve teknolojinin gelişmesi için kararlılığı mızı ortaya koyduk. Her alanda dünyayla rekabet edebilen bir Türkiye için çalışıyoruz. Çünkü, biliyoruz ki, güçlü bir Türkiye bilgiyle, bilimle atılan temeller üzerinde yükselecektir. Bilim ve teknoloji alanında geri kalırsak, ekonomik ve siyasi alanda da dünya ile rekabet edemeyiz...” (T.B.M.M.T.D., C.14, B.61, 2008:195).

Seçimlerin temel hükümleri ve seçmen kütükleri hakkında konuşması:

Seçimlerin temel hükümleri ve seçmen kütükleri hakkında kanunda değişiklik yapılmasına dair kanun tasarısının birinci maddesi üzerine mecliste konuşan Yüksel; seçme ve seçilme hakkını kullanacak vatandaşların hem yurtiçinde hem de yurtdışında kullanmalarının en temel hakları olduğunu söylemiştir. Vatandaşların geçtiğimiz senelerde Avrupa'nın birçok ülkesinde kendi başkonsolosluklarında veya mektup yoluyla oy kullanabildiklerinden bahsetmiştir. Yurt dışında yaşayan vatandaşlarımızın ekonomilerimize katkısı olması nasıl isteniyorsa o vatandaşlara temsil hakkını tanıyarak o vatandaşlarında yönetime katılması gerektiğini dile getirmiştir. Bu tasarının yurtdışındaki vatandaşların ülkemizin ekonomik, kültürel ve bilimsel yaşamına da önemli katkılarının olduğunu ve seçme haklarını kullanmalarını sağladığını söylemiştir. Yüksel, AK PARTİ Hükümetinin demokratikleşme hareketinin oldukça güzel bir örneğini meydana getirdiğini belirtmiştir. Yüksel'in kabul edilen (T.B.M.M.T.D., C.16, B.77, 2008:454) Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı'nın birinci maddesi üzerinde konuşmasının bir kısmı şöyledir:

“Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı'nın 1 'inci maddesi üzerinde görüşlerimi sunmak üzere şahsım adına söz almış bulunmaktayım. Bugün, burada, yoğun olarak yurt dışına iş gücü göçünün yaşanmaya başladığı 1960'lardan beri kanayan bir yarayı tedavi etmek için bir araya geldik. Bugün, Türkiye Cumhuriyeti sınırları içinde yaşayan vatandaşlarımızın yanı sıra yurt dışında yaşayan vatandaşlarımıza da aynı ölçüde seçme hakkının tanınmasını öngören bu kanun tasarısını oylamak için buradayız. Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlarının -gerek yurt içinde gerek yurt dışında yaşasın- seçme ve seçilme hakkı, kaynağını Anayasa'dan alan en temel siyasi bir hak ve özgürlüktür...” (T.B.M.M.T.D., C.16, B.77, 2008:449-450).

Türk Ceza Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifleri İle İlgili Konuşması:

Yüksel, Ceza Kanunu'nun 301'inci maddesiyle ilgili değişiklikleri görüşmek üzere mecliste yapılan görüşmelerde söz almıştır. Cüneyt YÜKSEL, Hükümetin iktidarda bulunduğu sürece demokrasi alanında büyük yasal düzenlemelere imza attığını ve bu alandaki çalışmalarını desteklediğini belirtmiştir. Amacın Türkiye'yi çağdaşlaştırmak ve halkın yaşam standartlarını yükseltmek olduğunu söylemiştir. Yüksel, 301. madde üzerinde uzun uzun konuşmuş, görüşülen bu yasanın bireylerin ifade özgürlüğünü en etkili şekilde koruduğunu, temel hak ve özgürlükleri güvence altına almakta olduğunu söylemiştir.

Cüneyt YÜKSEL, bu yasanın demokratikleşme yolunda çok olumlu bir ilerleme olduğunu söylemiştir. Yüksel'in kabul edilmiş ve kanunlaşmış olan (T.B.M.M.T.D., C.19, B.96, 2008:547) 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 301. maddesinde değişiklik yapılmasına dair kanun teklifi hakkında konuşmasının bir kısmı şöyledir:

“Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 29/9/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 301'inci Maddesinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi hakkında görüşlerimi sunmak üzere şahsım adına söz almış bulunmaktayım. Bugün burada, Türk demokrasisinin uzun zamandır tartışılan önemli düzenlemelerinden birisi olan Türk Ceza Kanunu'nun 301'inci maddesiyle ilgili değişiklikleri görüşmek üzere toplandık. 1926 tarihli ve 765 sayılı Ceza Yasası'nın yürürlüğe girdiği tarihten itibaren bugüne kadar geçen seksen iki senede binlerce aydın, gazeteci, yazar, insan hakları savunucusu, sendikacı, kısacası bir çok vatandaşımız 301 'inci maddeyi ihlal nedeniyle yargılanmıştır ve bazıları da mahkûm olmuştur...” (T.B.M.M.T.D., C.19, B.96, 2008:478-479).

Türk Ticaret Kanunu Tasarısı İle İlgili Konuşması:

Yüksel, Türk Ticaret Kanunu Tasarısı'nın tümü üzerine mecliste yapılan görüşmelerde söz almıştır. Yüksel, konuşmasında görüşülen kanun tasarısının önemine değinmiş, küreselleşmenin ülkemiz ve dünya üzerindeki etkinliğinden bahsetmiştir. Ülkemizin küresel gelişmelere ayak uydurabilmesi için, ülkemizde modern bir ticaret kanununun gerektiği üzerinde durmuştur. Yüksel, küreselleşmenin tüm dünyada etkinlik kazandığını belirtmiştir. Ülkemizin küresel şirketlerin yatırım yapması için daha cazip hale getirebilmenin gelişmelere ayak uydurabilecek modern bir ticaret kanunu olduğunu söylemiştir. Türk Ticaret Kanunu yürürlüğe girerse, Türk şirketlerin uluslararası piyasalar açısından hem güvenilir olacağını hem de rekabet gücünün yüksek olacağını söylemiştir. Küresel sermaye piyasasının bütün olanaklarından faydalanmak isteyen ülkelerin ticaret hukuklarında güvenilir ve uluslararası kabul edilmiş ilkelere bağlı olmalarının gerektiğini söylemiştir. Görüşülmekte olan tasarının Avrupa Birliği'ne girme hedeflerinde seçkin bir örnek olduğunu belirtmiştir. Tasarının kapsamlı ve iyi tasarlanmış bir kanun olduğunu dile getirmiş ve emeği geçen herkese teşekkür ederek konuşmasını sonlandırmıştır. Yüksel'in kabul edilen (T.B.M.M.T.D., C.32, B.22, 2008:138) Türk Ticaret Kanunu Tasarısı üzerinde konuşmasının bir kısmı şöyledir:

“Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Türk Ticaret Kanunu Tasarısı'nın tümü üzerine şahsım adına görüşlerimi bildirmek üzere söz almış bulunuyorum. Yüce heyetinizi saygıyla selamlıyorum. Bugün burada görüşmekte olduğumuz kanun tasarısı, cumhuriyet tarihimizin ekonomik alanda en önemli hukuk reformlarından biri olarak değerlendirilmelidir.

Üstelik tüm dünyada etkisini gösteren küresel ekonomik ve mali kriz ortamında, ekonomik hayatın yapı taşı olan ticaret hukukumuzda böylesine önemli bir reform hareketine girişmek oldukça anlamlı bir adımdır. Bugün yürürlükte bulunan 1956 tarihli 6762 sayılı Türk Ticaret Kanunu elli yılı aşkındır uygulanmaktadır...” (T.B.M.M.T.D., C.32, B.22, 2008:131-134).

Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının Bazı Maddelerinde Değişiklik Yapılması İle İlgili Konuşması:

Yüksel, yüksek yargı üyelerinin görev sürelerine ilişkin düzenlemeler hakkında mecliste yapılan görüşmelerde söz almıştır. Konuşmasında geçmişte ülkemizde yaşananlardan ve ülkemizde bir anayasa sorununun olduğundan bahsetmiştir. Türkiye'nin artık otuz yıl öncesindeki gibi olmadığını, artık temel bazı ihtiyaçların olduğunu dile getirmiştir. 147. maddedeki değişikliğin uluslararası düzenlemeleri takip ederek toplumun ihtiyaçlarını ve sosyal değerlerinin ihmal etmeden yapıldığını söylemiştir. Ayrıca 18. maddede yapılan değişikliklerin de hukuk devleti anlayışında yeri olmayan yargı vesayetini kırdığını dile getirmiştir. Bu anayasa değişikliği kabul edilmiş ve referanduma gidilerek halk oylamasıyla da kanunlaşmıştır. Değişen anayasa ile ilgili Yüksel'in konuşmasının bir kısmı şöyledir:

“Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; sözlerime başlamadan önce Barolar Birliği Başkanı Sayın Özok’a Allah’tan rahmet, ailesine ve hukuk camiasına başsağlığı diliyorum. Kısıtlı zamanımda sizlerle, görüşmekte olduğumuz Anayasa değişikliğinin en önemli hükümlerinden biri olan yüksek yargı üyelerinin görev sürelerine ilişkin düzenlemeler hakkında değerlendirmelerimi paylaşmak istiyorum. Bu vesileyle hepimizi en kalbi duygularıyla selamlarım. Bu Anayasa değişikliğiyle, Türkiye’deki darbe dönemleriyle yerleşen ve 1982 Anayasası ile pekişen vesayet anlayışını kırarak demokratik adımların en önemlilerinden birini atmaktayız. Yedi buçuk senedir kararlılıkla sürdürdüğümüz tüm reformlara rağmen, ülkemizde bir anayasa sorunu olduğunu hep dile getirdik...” (T.B.M.M.T.D., C.68, B.94, 2010:193-195).

2.2.4.4. Eğitim ve sağlık ile ilgili konuşmaları

Mardin’de sağlık alanındaki gelişmelere ilişkin konuşması:

Yüksel, konuşmasında; toplumun kaliteli bir sağlık hizmeti alabilmesi için ülkemizde yaşanan dönüşümler ve Mardin'deki sağlık hizmetindeki gelişmelere yönelik mecliste gündem dışı söz almıştır. Hükümetin sağlık alanında her türlü adımı attığını ve elinden geleni yapmaya devam edeceğini söyleyerek sağlık alanındaki olumlu gelişmelerden bahsetmiştir. Geçmiş hükümetlerin sağlığa koydukları ambargonun ve olumsuz durumların üzerinde durmuştur. Bugün AK Parti Hükümeti ile sağlık alanında yeni bir dönemin başladığını söylemiştir. Yüksel, sağlık ile ilgili olumlu gelişmelerden bahsetmiştir. Artık hiç kimsenin sağlık hizmetlerinden mahrum kalmadığını söylemiştir.

On yıldır yapılmayan birçok gelişmenin ve yeniliğin yapıldığını dile getirmiştir. Mardin'de ve bütün Türkiye'de sağlık hizmetlerinin adeta Orta Çağ'dan Yeni Çağ'a geçiş olduğunu söylemiştir. Mardin'e sağlık için ayrılan bütçenin geçmişe göre dört katından daha fazla arttığını söylemiştir. Yüksel'in hükümetin sağlık alanında tüm Türkiye'de gerçekleştirdiği dönüşümler ve Mardin'de sağlık alanındaki gelişmeler hakkındaki konuşmasının bir kısmı şöyledir:

“Sayın Başkan, çok değerli milletvekili arkadaşlarım; bugün, burada, sizlere, halkımızın etkili, hakkaniyetli, ulaşılabilir ve kaliteli bir sağlık hizmeti alabilmesi için Hükümetimizin sağlık alanında tüm Türkiye’de gerçekleştirdiği dönüşümü ve Mardin’de sağlık alanındaki gelişmeler hakkındaki görüşlerimi bildirmek üzere burada bulunmaktayım. Hepinizi bu vesileyle, saygıyla, en kalbi duygularıyla selamlarım. Başkan, değerli milletvekilleri; Hükümetimiz göreve geldiği andan beri, vatandaşlarımıza hakları olan çağdaş ve nitelikli sağlık hizmeti sunulması için her türlü adımı atmıştır ve atmaya devam etmektedir. Bizim için siyasetin de, icraatın da temeli insandır. Biz “Her şeyin başı sağlık.” dedik...” (T.B.M.M.T.D., C.83, B.23, 2010:28-30).

Mardin'deki yatılı ilköğretim bölge okulları ile ilgili konuşması:

Cüneyt YÜKSEL, yatılı ilköğretim bölge okullarında ve Mardin Mazıdağı Yatılı İlköğretim bölge okulunda son yıllarda yapılan çalışmalara ilişkin mecliste gündem dışı söz almıştır. Yüksel, konuşmasında çocukların çok önemli, özel ve değerli olduğundan bahsetmiş, onların geleceğimiz olduğunu söylemiştir. Okulların eski iktidardaki olumsuz halinden bahsetmiş ve yatılı okullar üzerinde durmuştur. Bu konuda izlenen politikanın zorunluluk olmadan, bu okulların açılmamasının gerektiğini ve çocuğun anne babasının yanında büyümesinin öncelikli olduğunu söylemiştir. Zamanla YİBO’ların ihtiyaç olmadığı için kapanıp Kız Meslek Lisesi’ne çevrildiğini söylemiştir. Yüksel, Mazıdağı YİBO’da bir gün geçirdiğini ve orda yaşanan sorunları yakından gördüğünü ve bu sorunları çözdüğünü dile getirmiştir. Ayrıca Sorunları anında görüp çözmek için Mardin’de YİBO Rehberlik ve Denetleme Komisyonu kurulduğunu söylemiştir. Bu ülkenin neresinde olursa olsun hiçbir okulda hiç bir çocuğun mağdur edilmesine izin verilmeyeceğini bütün çocuklara nitelikli eğitim ve nitelikli öğrenim hizmeti sağlamak için çaba sarfedileceğini dile getirmiştir. Yüksel'in Mazıdağı Yatılı İlköğretim Bölge Okulu özelinde son yıllarda yatılı ilköğretim bölge okullarında yapılan çalışmalarla ilgili gündem dışı konuşması şöyle olmuştur:

“ Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bugün burada, Mazıdağı Yatılı İlköğretim Bölge Okulu özelinde son yıllarda yatılı ilköğretim bölge okullarında yapılan çalışmalarla ilgili gündem dışı söz almış bulunmaktayım. Bu vesileyle yüce Meclisi saygıyla, en kalbi duygularıyla selamlarım. Öncelikle, tüm samimiyetimle söylemek isterim ki, bütün çocuklar bizim için çok değerlidir.

Hangi okul türüne devam ediyorsa etsin her bir çocuk biriciktir, tektir, bizim için çok özeldir. Onlar bizim geleceğimizdir. Onlara çağın gereklerine uygun eğitim, barınma, beslenme hizmeti sunabilme, bir bütün olarak sağlıklı gelişimleri bizler için hayati önemi haizdir...” (T.B.M.M.T.D., C.89, B.50, 2011:556).

2.3. XXIV. YASAMA DÖNEMİ VE MARDİN MİLLETVEKİLLERİNİN KONUŞMALARI

XXIV. Yasama Dönemi, 12 Haziran 2011 tarihinde yapılan milletvekili genel seçimi ile başlamıştır. Türkiye Büyük Millet Meclisi, 28 Haziran 2011 tarihinde açılmış ve çalışmalarına 23 Haziran 2015 tarihine kadar devam etmiştir.

61. Cumhuriyet Hükümeti, Recep Tayip Erdoğan'ın Başbakanlığı dönemini kapsamaktadır. Bu dönemde seçime katılan 375 üye sayısından 322 oy ile 3. turda TBMM Başkanı seçilen Cemil Çiçek dört Temmuz 2011'de görevine başlamıştır (<https://www.tbmm.gov.tr/biyog/tbmmbsk.htm>). 2011 milletvekili genel seçiminde beş yüz elli milletvekili seçilmiştir. Mardin'de üç AK Parti ve üç Bağımsız Parti'den olmak üzere toplam altı milletvekili seçilmiştir.

Tablo 2.3. XXIV. Dönemde ülke genelinde ve Mardin'de seçilen Milletvekili sayıları (TUİK)

XXIV. Dönem	Toplam Milletvekili	AK PARTİ	CHP	BAĞIMSIZ	Mardin'de Seçilen	AK PARTİ	CHP	Bağımsız
2011-2015	550	327	135	35	6	3	-	3

TBMM'nin 2011-2015 yılları arasındaki yasama faaliyetlerini kapsayan XXIV. Dönemde altı Mardin milletvekilinin konuşmalarını analiz edecek olursak; altı milletvekilinin aktif olduğu görülmektedir. Mecliste konuşma kaydına rastlanan milletvekillerinin konuşmalarının önem arzeden kısımlarına yer verilmiştir. Aktif olan Mardin Milletvekilleri'nin konuşmaları aşağıda verilmiştir.

2.3.1. Abdurrahim AKDAĞ'ın Mecliste Konuşmaları

Adalet ve Kalkınma Partisi Mardin Milletvekili Abdurrahim AKDAĞ, konuşmalarında şu hususlara değinmiştir: Güneydoğu bölgesinde yaşamış biri olması nedeniyle o bölgedeki sorunları yaşayan biri olarak yorumlamıştır. Ayrıca engelli vatandaşların da haklarından defalarca bahsetmiştir.

Akdağ, konuşmalarında GAP'ın önemine değinerek, bu projelerin bölgedeki kalkınmaya olumlu etkilerinin olacağına değinmiştir. Ayrıca barış süreci üzerinde de konuşmuştur. Akdağ, AK Parti Hükümeti'nin gerçekleştirdiği önemli atılımlardan olan GAP eylem planına değinmiştir. Hükümetin engelli vatandaşlara sağladığı ekonomik ve güzel imkanlar gibi olumlu atılımlarından bahsetmiştir. Akdağ, Mardin'in kurtuluşu ile ilgili de konuşmuştur. Akdağ, bütçeler üzerine konuşmuş; 2012 yılı merkezi yönetim bütçe kanunu, GAP Bölge Kalkınma İdaresinin 2014 bütçesi ve Göç idaresi 2015 yılı bütçesi üzerine mecliste söz almıştır. Akdağ'ın siyasi parti önerileri adına iki konuşması, tasarılar üzerine de üç konuşması ayrıca insan haklarını inceleme komisyonu ile ilgili dört konuşması vardır. Abdurrahim AKDAĞ, mecliste mali, ekonomik, sosyal, kültürel, siyasi, hukuki ve askeri konularda konuşmuş, konuşmalarının bir kısmı aşağıda verilmiştir.

2.3.1.1. Mali ve ekonomik alan ile ilgili konuşmaları

GAP ve DAP Bölge Kalkınma İdareleri Başkanlıkları Bütçeleri İle İlgili Konuşması:

Akdağ, GAP ve DAP Bölge Kalkınma İdareleri Başkanlıkları'nın bütçeleri üzerine AK Parti grubu adına söz almıştır. Bölge Kalkınma İdareleri'nin asıl işlevi olan koordinasyon hizmetlerinin etkili bir şekilde yerine getirilmesi için gerekli yöntemlerin gerçekleşmesinden bahsetmiştir. GAP ve DAP'ın amaçlarının, insanın gelir düzeyini ve yaşam kalitesini yükseltmek ve bölgeler arası farklılıkları gidermek olduğunu vurgulamıştır. DAP'a ayrılan yatırımlardan söz etmiş, yapılan harcamalara değinmiştir. DAP'ın 2013 yılına kadar bitirilmesi hedeflenmiştir. GAP kapsamında baraj ve hidroelektrik santral ve sulama şebekelerinin yapımının öngörüldüğünü söylemiştir. Bölgede bir istihdam olanağının sağlanacağından bahsedilmekle birlikte Başbakan Recep Tayyip Erdoğan'ın bölge kalkınmasına verdiği önemi vurgulamıştır.

Akdağ, GAP Eylem Planı için bölgedeki yatırımların tesis edildiğini söylemiştir. 73 ana eylemin, 300'den fazla projenin oluşmuş olduğunu ve bu yatırımlara ayrılan kaynağın 4,3 milyar TL olduğunu belirtmiştir. Mardin, Kızıltepe, Urfa, Nusaybin, Cizre, İdil ve Silopi'ye yatırımların yapıldığını ve yüz altmış bin kişinin istihdam edildiğini söylemiştir. 1990-2007 yılları arasında GAP bölgesindeki projelere, kamu yatırımlarından yılda ortalama yüzde 7 oranında pay ayrıldığını dile getirmiştir. Ancak Başbakan'ın GAP Eylem Planı'nın yürürlüğe konmasıyla ayrılan payın 2 katına çıkarıldığını belirttiğini söylemiştir.

Akdağ'ın GAP ve DAP Bölge Kalkınma İdareleri Başkanlıkları'nın bütçeleri hakkındaki konuşmasının bir kısmı şöyledir:

“Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; GAP ve DAP bölge kalkınma idareleri başkanlıklarının bütçeleri üzerinde AK Parti Grubu adına söz almış bulunuyorum. Bu vesileyle yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum. Değerli milletvekilleri, bölge kalkınma idarelerinin asıl işlevi, yerel düzeyde planlama, projelendirme, araştırma, izleme, değerlendirme ve koordinasyon hizmetlerinin etkili bir şekilde yerine getirilmesini sağlamak ve gerekli yönlendirmeyi gerçekleştirmektir. Güneydoğu Anadolu Projesi (GAP) ve Doğu Anadolu Projesi (DAP) bölge insanının gelir düzeyini ve yaşam kalitesini yükseltmeyi, bölgeler arası farklılıkları gidermeyi amaçlamaktadır. Değerli milletvekilleri, DAP 'a ayrılan yatırımlar 2006'dan itibaren büyük bir ivme kazanmıştır...” (T.B.M.M.T.D., C.8, B.35, 2011:670-671).

GAP ve DAP Bölge Kalkınma İdareleri Başkanlıkları'nın bütçeleri mecliste görüşülüp kabul edilmiştir (T.B.M.M.T.D., C.8, B.35, 2011:736-737).

GAP Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı'nın bütçesi ile ilgili konuşması:

GAP Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı'nın 2014 Bütçesi üzerine AK Parti Grubu adına söz alan Akdağ, GAP'tan bahsetmiştir. Bu projenin hem ülkemiz hem de ulusal düzeyde önemi üzerinde durmuştur. AK Parti Hükümeti'nin 40 yılda yapılamayanları on yılda misliyle yaptığını söylemiştir. GAP'ın bölge ve bölge halkı üzerindeki etkisinden, olumlu yönlerinden, maddi ve manevi kazanımlarından bahsetmiş, GAP'ın tarihsel sürecine değinmiştir. 2002 yılı ile 2013 yıllarında GAP'a ayrılan bütçeleri kıyaslamış, aradaki farkı gözler önüne sermiştir. GAP'a , eğitime, sosyal desteklere vs. ayrılan bütçelerden, GAP bünyesinde eğitim alanında yapılan hizmetlerden, Ilısu barajı ile ilgili gelişmelerden bahsetmiştir. GAP bölgelerindeki doğal gaz planlarından ve GAP'ın birçok ekonomik getirisine değinmiştir. Bunun yanında, bölgedeki terör olaylarının yarattığı bir çok sıkıntının da ortadan kalkacağını ve refah ortamının oluşacağını dile getirmiştir.

Akdağ, Mardin doğalgaz boru hattı yapımı işinin ihalesinin 2015 Ocak ayında tamamlanmasının planlandığını söylemiştir. GAP'ın ekonomik kalkınma ile bölgede terörün etkisinin ortadan kalkmasına yardımcı olduğunu belirtmiştir. Bu vesile ile bölgeye olan yardımın artacağını, istihdam imkanının doğacağını ifade etmiştir. Akdağ, konuşmasını yeni hazırlanan bu bütçenin hayırlı olması temennisi ile sonlandırmıştır. GAP Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığının 2014 bütçesi Mecliste kabul edilmiştir. Bütçe ile ilgili Akdağ'ın konuşmasının bir kısmı şöyledir:

“Değerli milletvekilleri, Güneydoğu Anadolu Projesi, bölgenin sahip olduğu kaynakların değerlendirilerek bu yörede yaşayan insanlarımızın gelir düzeyini ve yaşam kalitesini yükseltmeyi, bölgeler arası farklılıkları gidermeyi ve ulusal düzeyde ekonomik gelişme ve sosyal istikrarı hedeflemiş bir projedir.

1960'larda temeli atılan, 1980'de "GAP" adını alan projenin fiziki gerçekleşmesi bizim iktidarımıza kadar yüzde 15'lerdeydi. AK Parti iktidarıyla GAP, Türkiye projesi olarak kabul edilerek neredeyse bitirilmek üzeredir. On yılda, kırk yılda yapılanların 5 katı gerçekleştirildi...”
(https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/genel_kurul.cl_getir?pEid=27658, Erişim tarihi: 17.12.2016).

Göç İdaresinin 2015 yılı bütçesi ile ilgili konuşması:

Akdağ, Türkiye'nin stratejik ve coğrafi konumu gereği göç ve iltica olayları ile karşı karşıya kaldığını söylemiştir. Bunun sebebinin ise Türkiye'nin ekonomik gücünün ve siyasi otoritesinin artması olduğunu belirtmiştir. AK Parti Hükümeti'nin artan bu göçler nedeniyle, Göç İdaresi Genel Müdürlüğü'nü kurduğuna ve kurumun temel görevlerinedeğinmiştir. Akdağ, ülkemize yönelik yapılan göçlerden bahsetmiştir. Canlarını kurtarabilmek için ülkemize göç etmek zorunda kalıp Türkiye'den Avrupa'ya geçmek isteyen mültecilerden ve bu göçlere yönelik gerekli politikaların uygulanması için kurulan göç idaresi genel müdürlüğünden bahsetmiştir. Savaşlardan kaçarak ülkemize sığınan insanlardan ve ülkemiz üzerinden başka ülkelere göç eden mültecilerden bahsetmiştir. Bugüne kadar Suriye'den ülkemize gelen insanlara yapılan harcamalardan söz etmiştir. Ülkemizde bulunan mülteciler arasında herhangi bir etnik köken ayrımı yapılmaksızın eşit bir şekilde yardım elinin uzatılmış olmasından söz etmiştir. Akdağ, savaştan kaçıp ülkemize sığınan Suriyeliler için ayrılan bütçelerden bahsederken, onlar için sağlık, eğitim, barınabilecekleri konteynırlar vs. sağlanan imkanlara değinmiştir. Onların bir çok ihtiyacının karşılandığı imkanların ülkemizin birçok şehrinde sağlandığından bahsetmiştir. Daha önceki yıllarda da göç eden birçok topluluğa ülkemizin kucak açtığını söylemiştir.

AK Parti'nin mazlumun yanında olduğunu söylemiş ve bu yılki göç idaresi bütçesinin geçen yıla oranla neredeyse yüzde elli arttığını dile getirmiştir. Akdağ, Coğrafyamızda ecdadımızın geçmişte de bu denli yaklaşımları olduğunu belirtmiştir. Daima zalimlere karşı mazlum halkın yanında olduklarını belirtmiştir. Akdağ, yeni bütçenin hayırlı olması temennisinde bulunarak ve Genel Kurulu selamlayarak konuşmasını sonlandırmıştır. Akdağ'ın Mecliste kabul edilen bütçe kanunu münasebetiyle konuşmasının bir kısmı şöyledir:

“Değerli milletvekilleri, Türkiye, bulunduğu coğrafi ve stratejik konumu nedeniyle tarih içerisinde önemli göç ve iltica akımlarıyla karşı karşıya kalmış ve kalmaya devam etmektedir. Son yıllarda Türkiye'nin artan ekonomik ve siyasi gücü ülkemize yönelik göç hareketleri için çekim unsuru oluşturmaktadır.

Türkiye, uluslararası göç hareketlerinde geçiş ülkesi olmanın yanında hedef ülke hâline gelmiştir. Dolayısıyla, ülkemize yönelik göç ve ilticanın önem kazandığı günümüzde göç alanına ilişkin politika ve strateji uygulamak üzere Hükümetimiz döneminde Göç İdaresi Genel Müdürlüğü kurulmuştur...” (https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/genel_kurul.cl_getir?pEid=36032 , Erişim tarihi: 11.03.2017).

2.3.1.2. Sosyal ve kültürel alan ile ilgili konuşmaları

Beyaz Baston Körler Haftası ile ilgili konuşması:

Akdağ, Körler haftası münasebetiyle konuşmuştur. Beyaz Bastonun körlerin özgürleştirilmesini simgelediğini belirtmiştir. Beyaz Baston'un kaza geçiren bir fotoğrafının çevredekilerin dikkat çekmesi için bastonu beyaz renge boyamasıyla başladığını söylemiştir. Akdağ, Dünya Sağlık Örgütü'ne göre dünyada 500 milyon engellinin yaşadığını söyleyerek, Türkiye'de engelli vatandaş sayısının ise 8,5 milyon olduğunu belirtmiştir. Engelli vatandaşların günlük hayatta karşılaştıkları sorunlara çözüm bulmanın ve onlara gerekli olan desteği sağlamanın, sosyal devlet olmanın gereği olduğunu söylemiştir. Bunun AK Parti'nin temel hedefi olduğunu belirtmiş, AK Parti'nin iktidara geldiği 2002 yılı ile 2011 yılları arasında bu konuda katettiği ilerlemelerden bahsetmiştir. Abdurrahim AKDAĞ, AK Parti iktidarında engellilere yapılan hizmetler ile ilgili konuşmasına devam etmiştir. AK Parti iktidarından sonra engellilere ekonomik ve birçok anlamda kolaylıkların sağlandığından bahsetmiştir. Sosyal Sigortalar Kurumu ve Bağkur'u olan bayanların evlenme durumlarında bile sosyal güvencelerinin devam edeceğini ve maaş kesintisinin olmayacağını söylemiştir. Engellilere tanınan diğer haklardan bahseden Akdağ, özür grubu yüzde 40 ile yüzde 60 arasında olanların yirmi yılda, yüzde 60 ile yüzde 80 arasında olanların ise on sekiz yılda, yüzde 80 ve üzeri ise on beş yılda emekli olabileceklerini söylemiştir. Üniversite okuyan ve iş hayatına atılan engellilere yapılan kolaylıklara değinerek, engelli çalıştırmayan kurumların cezai işlemlerinin caydırıcı oranlara çıktığını belirtmiştir. Akdağ'ın Baston Körler Haftası münasebetiyle gündem dışı konuşmasının bir kısmı şöyledir:

“Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Beyaz Baston Körler Haftası münasebetiyle gündem dışı söz almış bulunmaktayım. Bu vesileyle yüce heyetinizi saygıyla selamlıyorum. Değerli milletvekilleri, beyaz baston körlerin özgürleşmesini simgeleştiren en önemli araçtır. 1921 yılında bir trafik kazası sonucu kör olan bir fotoğrafçı, çevresindekilerin kendisinin kör olduğunu anlaması ve dikkat çekici olması için bastonunu beyaza boyayarak dolaşmaya başlar. Londra'da o kadar başarılı olur ki 1931'de Fransız Körler Örgütü, “Beyaz Baston” adıyla simgeleştirilmesini kararlaştırırlar. Her yıl 7-14 Ocak tarihlerindeki etkinliklerle göz sağlığının önemi ve görme engelli kişilerin sorunlarına çözüm yolları tartışılmaktadır...” (T.B.M.M.T.D., C.11, B.50, 2012:185-186).

Mardin'in Kurtuluş Günü'ne ilişkin Konuşması:

Akdağ, sözlerine Kudüs'ü işgal girişiminde bulunan İsrail rejimini kınayarak başlamıştır. Mardin'in işgalden nasıl kurtulduğuna değinerek tek bir kurşun atılmadan zekâ ve yiğitlik eseri bir strateji ile kurtulduğunu söylemiştir. 21 Kasım'ın Onur Günü ilan edildiğini açıklamıştır. AK Parti'nin hizmetlerine değinmiş, Mardin için ayrılan bütçelerden bahsetmiştir. AK Parti İktidarı döneminde Mardin'e her alanda hizmet götürmeye çalıştıklarını söyleyen Akdağ, yapılan hizmetleri anlatmıştır. Eğitim, sağlık, enerji, gençlik ve spor, diğer birçok devlet kurumu hizmetlerinden söz etmiştir. Kentsel dönüşüm kapsamında 60 yıllık alt yapının yenilenmesinden söz etmiştir. Mardin'e yapılan yollardan ve tarımı desteklemelerinden söz etmiştir. Mardin'i 2023 vizyonunda kültür, sanat ve turizm şehri yapmak için gereken çalışmaların yapıldığı ve bu sayede gelir elde etmek istendiğini belirtmiştir. Akdağ'ın konuşmasının bir kısmı şöyledir:

“İşgalden bahsederken, öncelikle, Kudüs işgalcisi İsrail rejimini kınıyorum, Filistinli kardeşlerime buradan selamlarımı ve hürmetlerimi gönderiyorum. Değerli milletvekilleri, Fransız Kolonel Norman'ın yanına birkaç subay daha alarak Mardin'i işgal etmek üzere görevlendirildiğini biliyoruz. Mardin işgalden, kaleden patlatılan top dışında tek bir kurşun atılmadan, zekâ ve yiğitlik eseri bir stratejiyle kurtulmuştur. Mardin'in, aslında, hiç işgale uğramadığı ve bu nedenle, kurtuluş günü olamayacağı anlaşıldığından, Mardin'in kurtuluşunun 91'inci yıl dönümü kent merkezinde 2010 yılında son kez kutlandı...” (T.B.M.M.T.D., C.34, B.27, 2011:714-715).

2.3.1.3. Siyasi, hukuki ve askeri alan ile ilgili konuşmaları

Terörün sona erdirilmesi ile ilgili konuşması:

Akdağ, 629 Sayılı Terör Yasa Tasarısı üzerine mecliste söz almıştır. Akdağ, Kürt sorunundan bahsetmiş, bunun bölgesel bir sorun olduğunu söylemiştir. Nüfusunun Türkiye ile sınırlı olmaması nedeniyle gerçekte uluslararası bir boyutunun da olduğunu dile getirmiştir. Daha önce kimsenin çözmeye cesaret edemediği bir sorunu AK Parti'nin ele aldığını söylemiştir. Öldürmekle çözüm olmayacağını daha önce izlenen kutuplaştırıcı ve gerilimi tırmandırıcı politikaların derde derman olmadığını belirtmiştir. Toplumun bu sorunu çözmeye yönelik büyük destek verdiğini söylemiştir. Sorunun çözümüne yönelik Aristo'nun mantık kuralını dile getirmiştir. Türkiye'nin yıllardır süregelen sistemden kaynaklı Kürt halkını ret ve inkâr politikası olduğunu belirtmiştir. Bunun çözümünün ise sorunu doğru bir şekilde tanımlayarak ve sorunla yüzleşerek olabileceğini söylemiştir.

Abdurrahim AKDAĞ, aynı zamanda Kürt sorununun doğası gereği bölgesel bir sorun olduğunu ifade ederek, Kürt nüfusunun uluslararası boyutu olduğunu da belirtmiş ve Türkiye'nin geleceğini ipotek altına alan bir sorun olduğunu söylemiştir. Yıllarca hiçbir siyasi partinin ele almaya cesaret edemediği bu soruna yalnızca AK Parti'nin ele alıp çözüm iradesi gösterdiğini söylemiştir. Silahların susması, barışın sağlanması ve toplumsal bütünleşmenin güçlenmesinin ortak vicdanı temsil ettiğini söylemiştir. Akdağ; bu durumu Nemrut'un yaktığı ateşe benzeterek, bu ateş söndürülmezse canımızı yakacağını dile getirmiştir. Basiretli Türk ve Kürt halkının böylesine iğrenç bir çukura düşmeyip kardeş kavgasından kaçınmalarının memnuniyet verici olduğunu belirtmiştir. İç ve dış mihrakların bu sorunun barışçıl bir seviyede çözülmemesi için çaba sarf ettiklerini belirtip çatışmalardan, dökülen kanlardan rant sağladıklarını ifade etmiştir. Kan dökülmesinin faiz ve silah sanayisini beslediğini belirtmiş, bu durumun Türkiye için daha az refah, mutluluk ve daha fazla kan ve gözyaşı olacağını söylemiştir. Çözümün yegane çaresinin siyaset ve halkın iradesi olduğunu söylemiştir. Hep birlikte kardeş olunacağını, aynı iklim insanı olduklarını, Yunus Emre'den ve Ahmed-i Hani'den ve benzeri örneklerle ifade ederek birlikte tarih yapabileceklerini de söylemiştir. Başbakan Recep Tayyip Erdoğan'a "Yeter ki insanlarımız ölmesin zehir de olsa içerim" diyerek kararlılığını belirttiği için teşekkür ederek sözlerini bitirmiştir. Mecliste karar yeter sayısı bulanamayan bu tasarı hakkında Akdağ'ın 629 Sayılı Terör Yasa Tasarısı ile ilgili konuşmasının bir kısmı şöyledir:

“Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 629 sıra sayılı Terörün Sona Erdirilmesi ve Toplumsal Bütünleşmenin Güçlendirilmesine Dair Yasa Tasarısı üzerinde oyumun rengini belli etmek üzere söz almış bulunuyorum. Aleyhte söz aldım ancak lehte konuşacağım. Yüce heyetinizi saygıyla selamlıyorum. Değerli milletvekilleri, sorun çözme yöntemi olarak Aristo bir mantık kuralı ortaya koymuştur, "Bir: Sorununuz olduğu gibi kabul edin. İki: Kimseyi itham etmeyin. Üç: Çözüme odaklanın." der. Türkiye'nin sistemden kaynaklanan ve yıllarca uygulanan ret, inkâr ve asimilasyon politikalarından kaynaklı bir Kürt sorunu vardır...” (https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/genel_kurul.cl_getir?pEid=32626, Erişim tarihi:17.02.2017).

Mardin Milletvekili Muammer GÜLER'in İçişleri Bakanı olarak atanması ile ilgili konuşması:

Akdağ, yıllardır Bürokrat, Vali ve Müsteşar olarak ülkemize hizmet eden Mardin Milletvekili Sayın Muammer GÜLER'in, İçişleri Bakanı olarak atanmasını sevinçle karşıladıklarını ifade etmiştir.

Üstün hizmetlere imza atacağını temenni ederek ülkemize hayırlı olmasını dilemiştir. Akdağ'ın konuşması şöyle olmuştur:

“Mardin Milletvekili Sayın Muammer GÜLER'in İçişleri Bakanı olarak atanmasını Sevinçle karşıladı mızı belirtmek istiyorum.Yıllarca vali olarak müsteşar olarak Ülkemize hizmet etti Bundan sonra da İnşallah İçişleri Bakanı olarak Bu süreçte Üstün hizmetlere imza atacaktır. Ülkemize hayırlı olmasını diliyorum”
(https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/genel_kurul.cl_getir?pEid=11569, Erişim tarihi:17.12.2016).

2.3.2. Gönül Bekin ŞAHKULUBEY'in Meclsiteki Konuşmaları

Adalet ve Kalkınma Partisi Mardin Milletvekili Şahkulubey, XXIII. Yasama Dönemi'nde olduğu gibi XXIV. Dönemi'nde de milletvekilli seçilmiştir. Bu dönemdeki konuşmalarında şu hususlara değinmiştir: Şahkulubey, ekonomik konuşmalar yapmış; konuşmalarında 2012 merkezi yönetim bütçesi üzerine konuşmuş, bütçenin halka hizmet projesiyle belirlendiğini söylemiştir. Kültür ve Turizm Bakanlığı'nın 2014 mali yılı bütçesi üzerine de mecliste konuşmalar yapmıştır. Şahkulubey, Mardin'de uygulanacak projelerle turizm getirisinin artacağından bahsetmiştir. Ayrıca acımasızca katledilen Özgecan Aslan için de konuşmuş üzüntüsünü dile getirmiştir. Eğitim üzerinde durmuş, eğitimin öncelikle ailede başladığını belirtmiştir. Şahkulubey'in genel konular üzerinde yoğunlaştığı görülmektedir. Gönül Bekin ŞAHKULUBEY'in mecliste altı genel kurul konuşması vardır. Şahkulubey, mecliste mali, ekonomik, sosyal ve kültürel konularda konuşmuş, konuşmalarının bir kısmı aşağıda verilmiştir.

2.3.2.1. Mali ve ekonomik alan ile ilgili konuşmaları

2012 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Tasarısı İle İlgili Konuşması:

Şahkulubey, 2012 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Tasarısı'nın 29'uncu maddesi üzerine mecliste söz almıştır. AK Parti olarak belirlenen bütçelerde "işimiz hizmet gücümüz millet" stratejisi ile hareket ettiklerini belirtmiştir. "Milletimizden aldığımız yetkiyle ülkemizin her karışına hizmet götürmenin mücadelesini verdik." diyen Gönül Bekin ŞAHKULUBEY, bu bütçede diğerlerinde olduğu gibi halka hizmet etmeyi, ekonomik kalkınmayı, vatandaşların refahının en üst seviyede olmasını hedeflediklerini belirtmiştir. Bütçenin amaçlarını sayarak verilen hizmetlere değinmiştir.

Bütçenin ARGE'ye, belediyelere, öğrencilere, köylüye ve emekli vatandaşların ihtiyaçlarını karşılamaya ve desteklemeye yönelik olduğunu ifade etmiştir. Şahkulubey, Beyazsu Projesi ile uzun zamandır su sıkıntısı çekmekte olan Kızıltepe'li vatandaşların AK Parti İktidarı döneminde suya kavuştuğunu söylemiştir. Sağlık, eğitim, ekonomik, engelliler için vs. birçok alanda halka hizmet anlayışıyla bütçenin belirlendiğinden bahsetmiştir. Mardin'in tarihi ve kültürel mimari yapısıyla UNESCO'nun dünya mirası kenti listesine girmeye aday olduğunu dile getirmiştir. Şahkulubey, Mardin Kalesi'ni güçlendirme ve yenileme çalışmalarını başlattıklarını ifade etmiştir. 2002 yılında yüz elli bin turist çeken Mardin'in tarihi yapıları ve doğal güzellikleriyle şimdi bir milyona ulaştığını belirtmiştir. Şahkulubey'in 2012 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Tasarısı'nın kabul edilen (T.B.M.M.T.D., C.9, B.42, 2011:803) 29. Maddesi üzerine konuşmasının bir kısmı şöyledir:

“Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 2012 Yılı Merkezî Yönetim Bütçe Kanunu Tasarısı'nın 29'uncu maddesi üzerinde söz almış bulunuyorum. Bu vesileyle hepimizi saygıyla selamlıyorum. Her alanda reformlar yapan, ülkemize çağ atlatan, büyüme rekorları kıran, hedef ve vizyon koyan, yapılanların, yapılacakların değerlendirildiği bütçe görüşmelerinin son günlerine gelmiş bulunuyoruz. AK Parti olarak yaptığımız bütçelerde “İşimiz hizmet, gücümüz millet” dedik ve milletimizden aldığımız yetkiyle ülkemizin her karışına hizmet götürmenin mücadelesini verdik, vermeye de devam edeceğiz...” (T.B.M.M.T.D., C.9, B.42, 2011:790-791).

Kültür ve Turizm Bakanlığı'nın 2014 Yılı Bütçesi ile ilgili konuşması:

Şahkulubey, Kültür ve Turizm Bakanlığı'nın 2014 mali yılı bütçe görüşmeleri üzerinde AK Parti Grubu adına mecliste söz almıştır. Kültür hazineleri bakımından dünya kültür ve turizmde sayılı ülkeler arasında olan Türkiye'nin, kültür varlıklarının tanıtımı ve korunması ve yenileme çalışmalarının yapıldığını söylemiştir. Ülkemizin kültür ve turizm bakımından zengin olduğunu belirtmiştir. Son yıllarda ülkemizde yapılan çalışmaların neticesinde yurt dışından ziyaret eden turist sayısının artmakta olduğunu ifade etmiş ve turizm alanında gelişmeler olduğunu söylemiştir. Türkiye'nin turist sayısında dünya seyahat pazarının en büyük altıncı ülkesi olduğunu ifade ederek, Türkiye'nin dünya turizmine kıyasen iki kat büyüdüğünü söylemiştir. Şahkulubey, tarihi eserlerin ülkemize iadelerinde önemli mesafelerin katedildiğini ifade etmiştir. Bu gelişme sonucunda, Almanya, Avustralya ve İngiltere'den toplamda yirmi sekiz eserin ülkemize iade edildiğini söylemiştir. Çanakkale Şehitlikleri tabyalarının yeniden inşa edilip müze haline getirileceğini, yurt dışında ecdad yadigarı mirasların, taşınmaz olan ecdad yadigarı vakıf eserlerimizin de restore edildiğini söylemiştir.

Turizm şehri olan Mardin'in, gereken payı almış olduğunu belirten Şahkulubey, ilde turizm açısından öneme sahip Kasımiye Medresesi'nin restorasyonunun tamamlandığını dile getirmiştir. Mardin'de gerekli eksikliklerin giderilerek Mardin'in UNESCO Dünya Kültür Mirası listesi'ne girmeye hak kazanacağını temenni ettiğini ifade etmiştir. Başlatılan bazı projelerin hayata geçmesi ile Kudüs ve Venedik'ten sonra sit alanı ilan edilen açık hava müzesi görünümündeki Mardin'in hakkettiği konuma kavuşacağını söylemiştir. Böylece turizm gelirlerinde artışlar olacağını umduğunu belirtmiştir.

Mecliste kabul edilen Kültür ve Turizm Bakanlığı'nın 2014 mali yılı bütçeyle ilgili Şahkulubey'in konuşmasının bir kısmı şöyledir:

“Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Kültür ve Turizm Bakanlığının 2014 mali yılı bütçe görüşmeleri üzerinde AK Parti Grubu adına söz almış bulunuyorum. Bu vesileyle şahsım ve grubum adına yüce heyetinizi ve aziz milletimizi saygıyla, sevgiyle selamlıyorum. Ülkemiz, sahip olduğu özel konum, doğal güzellikleri, ev sahipliği yaptığı uygarlıkların kültür hazineleriyle dünyada kültür ve turizm zenginliği bakımından sayılı ülkeler arasında yer almaktadır. Türkiye'de kültür varlıklarımızın korunması, iadesi ve tanıtımından yeni yapım ve restorasyonuna, turizm planlamasından tanıtım faaliyetlerine kadar birçok alanda yurt içinde ve yurt dışında yapılan çalışmaların neticesi olarak ülkemizi ziyaret eden turist sayısı katlanarak artmaktadır...”

(https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/genel_kurul.cl_getir?pEid=27505 , Erişim Tarihi:02.02.2017).

2.3.2.2. Sosyal ve kültürel alan ile ilgili konuşmaları

Kadına şiddet ile ilgili konuşması:

Şahkulubey, Özgecan Aslan'ın zalimce acımasız bir biçimde öldürülmesi karşısında toplum olarak sorumlu olduğumuzu belirtmiştir. Masum bir kıza böyle bir girişimde bulunmanın eğitimsizlikten doğduğunu ve eğitimin ilk olarak aileden başladığını ifade etmiştir. İnsani değerlere aykırı bu olayların bir daha yaşanmaması için çocuklar ve gençlerin insan gibi yetişmesi, eğitim bilincinin aşılması gerektiğini ifade etmiştir.

“Masum ve tertemiz olan Özgecan Aslan kardeşimizin zalimce ve acımasızca yok edilmesi karşısında, toplum olarak bizlerin nerede ve nasıl hata yaptığımızı tekrar gözden geçirmemiz gerektiğine inanıyorum. Eğitimin aileden başladığını düşünerek insan yetiştirme esaslarımızın sıkı bir şekilde gözden geçirilmesi gerektiğini düşünüyorum. Neslimizin "insan" olarak yetiştirilmesinde en mühim dönemin çocukluk ve gençlik olduğu bilincinin aşılmasıyla hareket edilmelidir. Hepimizin el ele vererek bu yaşananların bir daha olmaması için mücadele etmemizi temenni ediyor...”

(https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/genel_kurul.cl_getir?pEid=37500 , Erişim tarihi:17.02.2017).

2.3.3. Erol DORA'nın Meclisteki Konuşmaları

Bağımsız Parti Mardin Milletvekili Erol DORA, konuşmalarında şu hususlara değinmiştir: Genel konularla ilgili konuşmalarının yanında yerel konularla ilgili konuşmalar yapmıştır. Dora, konuşmalarında Mardin cezaevindeki sorunlardan bahsederken onlara çözüm bulunmasını talep etmiştir. Mardin UNESCO Kültür Mirası Listesi'ne adaylık sürecinin hızlandırılması gerektiğini dile getirmiştir. Ülkemizde emeklilerin refah düzeyini arttırmak gerekirken, yoksulluk sınırının altında yaşamak zorunda olduklarını ifade etmiştir.

Dora, Türkiye Cumhuriyeti hükümeti ile Avustralya hükümeti arasında hava ulaştırma anlaşmasının onaylanmasını uygun bulmuştur. Bir başka konuşmasında da kolluk kuvvetlerinin vatandaşların can güvenliğini tehlikeye attığını iddia etmiştir. Dora'nın iki yüz yirmi iki genel kurul konuşmaları bulunmaktadır. Erol DORA, mecliste mali, ekonomik, sosyal ve kültürel, siyasi ve hukuki alanlarla ilgili konuşmuş, konuşmalarının bir kısmı aşağıda verilmiştir.

2.3.3.1. Mali ve ekonomik alan ile ilgili konuşmaları

Vakıflar Genel Müdürlüğü bütçesi ile ilgili konuşması:

Dora, Vakıflar Genel Müdürlüğü bütçesi hakkında mecliste yapılan görüşmelerde söz almıştır. Erol DORA, Başbakan'a acil şifalar dileyerek sözlerine başlamıştır. Vakıfların tarihinden söz etmiş, Selçuklu döneminde yaygınlaşmış ve Osmanlı döneminde zirveye ulaşmış olduğunu belirtmiştir. Vakıfların genel anlamda yoksulluğu ortadan kaldırmayı amaçladığını, bu vesile ile zenginden fakire gönüllü servet transferi yapan ve kar gütmeyen kurumlar olduğunu belirtmiştir. Dora, eğitim ve sağlık giderlerinin büyük bir kısmının vakıflar tarafından karşılandığını belirtmiştir. İslam tarihinde okulların, üniversitelerin, hastanelerin ve aşevlerinin vakıflar tarafından finanse edildiğini söylenmiştir. Lozan antlaşmasının azınlıklara tanıdığı haklardan bahsetmiştir. 1926 tarihli Medeni Kanun'dan sonra Lozan'da verilen hakların çeşitli istisna ve sınırlandırmalara tabi tutulduğunu ve bu haklardan yararlanamaz hale getirildiğini belirtmiştir. 1936 Beyannamesi olarak bilinen azınlık vakıflarının mallarına el konulması sonucu ülkemizi terk edip Avrupa'ya giden vatandaşlarımız Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlığı dışına itilmiş olduğunu belirtmiştir.

Azınlık vakıflarının son yıllarda Avrupa İnsan Hakları Mahkemesine başvurduklarını, açtıkları davalar neticesinde 2002 yılında bir önceki koalisyon hükümeti döneminde ve 2004, 2008 ve 2011 yıllarında AK Parti Dönemi'nde azınlık vakıfları ile ilgili olumlu düzenlemelerin yapıldığını belirtmiştir. Atılan bu adımların, azınlık vakıfları tarafından takdirle karşılanmış olduğunu ifade etmiş, sözlerine bu adımların yeterli derecede olmadığını belirterek devam etmiştir. 2008 yılındaki düzenlemeye göre azınlıkların vakıf kurabileceğini, ancak bunun Medeni Kanun'a göre yapabileceğini söylemiştir. Medeni Kanun'un 101. Maddesinin son fıkrasında ise "Belli bir ırk ya da cemaat desteklemek amacıyla kurulamaz." ibaresi yer aldığından söz etmiştir. Türkiye'de azınlık ve inanç gruplarının çok sayıda sorunları olduğunu ve bu sorunlara devletin çözüm bulması gerektiğini söylemiştir. Erol Dara, alevi vatandaşların vakıf mülklerine el konulduğunu ve alevilerin fahiş fiyatlarla ibadethane kiralamak zorunda kaldıklarını belirtmiştir. Ayrıca azınlıklar ve inanç gruplarının Avrupa Birliği İlerleme Raporu'nda sıkça gündeme geldiğini de belirtmiştir. Avrupa Birliği 2011 İlerleme Raporu'na göre dile, kültüre ve temel haklara saygı gösterilmesinin ve korunmasının henüz Avrupa Standartlarına uygun olmadığını söylemiştir. Dora'nın kabul edilen (T.B.M.M.T.D., C.8, B.32, 2011:182) Vakıflar Genel Müdürlüğü bütçesi hakkındaki konuşmasının bir kısmı şöyledir:

“Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Vakıflar Genel Müdürlüğü bütçesi hakkında söz almış bulunuyorum. Sözlerime başlamadan önce, Sayın Başbakanımıza acil şifalar diliyorum, hepimizi saygıyla selamlıyorum. Teknik olarak vakfedilen mal olarak geçen vakıf, Türk Medeni Kanunu'nda gerçek ve tüzel kişilerin yeterli mal ve hakları belirli ve sürekli bir amaca özgülemeleriyle oluşan, tüzel kişiliğe sahip olan mal ve topluluklar olarak tanımlanmıştır. Tarihi çok eskilere dayanan vakıflar işlevsel olarak Selçuklular döneminde oldukça yaygınlaşmış, Osmanlılar döneminde ise zirve noktasına ulaşmıştır. Vakıfların zengin ve fakir arasındaki gelir farkını azaltmanın bir biçimi olarak toplumun gelişmesinde önemli bir rol oynadığı söylenebilir...” (T.B.M.M.T.D., C.8, B.32, 2011:150-151-152).

2014 yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu münasebetiyle sözleri:

Dora, 2014 yılı merkezi yönetim bütçe kanunu tasarısı kapsamında İçişleri Bakanlığı bütçesi üzerinde Barış ve Demokrasi Partisi grubu adına söz almıştır. Dora, İçişleri Bakanlığı'na bağlı kolluk kuvvetlerinin vatandaşların can ve mal güvenliğini tehlikeye atan tutum ve politikalar sergilediğini dile getirmiş ve şiddete başvurduklarını söyleyerek eleştiride bulunmuştur. Gezi Parkı protestoları sürecinde yaşananlardan bahsetmiş, 2013 yılının toplantı ve gösteri özgürlüğü açısından kısıtlamanın yaşandığı bir yıl olduğunu söylemiştir.

Gezi parkı protestoları sürecinde yaşananların düşünce ve ifade özgürlüğünün, basın ve örgütlenme ile birlikte değerlendirilmesi gerektiğini söylemiştir. Gezi Parkı protestolarının insan hakları ihlali olduğunu, zehirli ve kimyasal biber gazının binlerce kişinin üzerine pervasızca atılmış olduğunu ifade etmiş, güvenlik güçlerini eleştirmiştir. Dora, sadece gezi parkı protestosu değil birçok durumdan bahsetmiş ve bu yaşananlar karşısında güvenlik güçlerinin şiddete başvurduklarını iddia ederek eleştirilerde bulunmaya devam etmiştir. Nusaybin-Kamışlı arasına örülmek istenen duvarı protesto edenlere de benzer yaklaşımın gösterildiğini, gaz bombası ile orantısız gücün kullanıldığını söylenmiştir. Sivil ölümlerin olmasına dikkat çeken Dora, Mardin-Nusaybin’de polis tarafından açılan ateş sonucu 3 Suriye uyruklu sivil insanın hayatını kaybettiğini ifade etmiştir. Son iki ayda Hatay bölgesinde Rojava ile olan sınır hattında 4 sivil insanın ölümünün manidar olduğunu söylemiştir. Polisin silah kullanma ve yetki genişliği nedeniyle yaşam hakkı ihlalinin son derecede artırdığını söylemiştir. Polis teşkilatının bağımsız kurumlar tarafından denetlenmesi gerektiğini, idare içinde birçok insan hakları biriminin hali hazırda mevcut olduğunu belirtmiştir. Avrupa Komisyonu’nun Türkiye 2012 İlerleme Raporunda İnsan Hakları Komisyonu’nun bağımsızlığı açısından Birleşmiş Milletler Paris İlkeleri ile örtüşmediğini ifade etmiştir. Ülkemizde farklı grupların geçmiş zamanda yaşanan fişleme v.b. olaylara değinmiş ve bu durumun kimi zaman gayrimüslim, kimi zaman solcular, Kürtler ve Aleviler kimi zaman ise başörtülüler ya da ülkücüler üzerinde yaşandığını söylemiştir. Farklılıkların ise fişleme değil zenginlik olarak görülmesi gerektiğini belirtmiştir. Dora’nın 2014 yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Tasarısı münasebetiyle konuşmasının bir kısmı şöyledir:

“Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, 2014 yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Tasarısı kapsamında İçişleri Bakanlığı bütçesi üzerinde Barış ve Demokrasi Partisi Grubu adına söz almış bulunmaktayım. Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. Değerli milletvekilleri, İçişleri Bakanlığının görev tanımı ve çerçevesi, özetle, yurttaşların mal ve can güvenliğini sağlamak olarak belirtilmiştir. Ancak, içinde bulunduğumuz 2013 yılında yaşananlara baktığımızda, Bakanlığa bağlı kolluk kuvvetleri, ne yazık ki vatandaşın mal ve can güvenliğini tehlikeye atan tutum ve politikalar sergilemiştir...”

2014 yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Tasarısı kabul edilmiştir (<https://www.tbmm.gov.tr/tutanak/donem24/yil4/bas/b031m.htm>, Erişim tarihi: 02.07.2017).

2.3.3.2. Sosyal ve kültürel alan ile ilgili konuşmaları

Mardin ilinin sorunlarına ilişkin konuşması:

Dora, Mardin ile ilgili konuşmak üzere mecliste gündem dışı söz almıştır. Mardin'in mimari, etnografik, arkeolojik, tarihi ve görsel değerleriyle Güneydoğu'nun şiiresel bölgelerden biri olduğunu ifade etmiştir. Tarihi boyunca birçok medeniyetlere kucak açmış, birçok medeniyeti bünyesinde barındırmış, farklı dini inançlara ev sahipliği yapmış olduğunu beyan etmiştir. Mardin'in kültürüyle, mimari yapısıyla, tarihiyle ilgili konuşmuş birçok dilden ve dinden olan insanların beraberce yaşadığı Mardin'in, Mardin UNESCO kültür mirası listesine adaylık sürecinin hızlandırılması gerektiğine değinmiş, bunun için gerekenlerin yapılmasının önemini belirtmiştir. Barışa ve kardeşliğe en çok ihtiyaç duyulan bu zamanda Mardin'in barış kültürünün ve kardeşliğinin geliştirilmesi için hepimize örnek olması gerektiğini söylemiştir. Başta Kürt sorunu olmak üzere bütün sorunların çözülmesi gerektiğini ve çözülmeyecek hiçbir sorunun olmadığını söylemiştir. Mezopotamya'nın en eski kentlerinden biri olan Dara Harabelerinin Mardin-Nusaybin karayolu üzerinde bulunduğunu söylemiştir. 15. Yüzyılda Osmanlı'nın eline geçen bu kentin muhteşem heybetiyle her yıl ziyaretçi akınına uğradığını belirtmiştir. Dara kentinin, Asur Medeniyeti'nin izlerini taşımakta olduğunu dile getirmiştir. Birçok etnik kökenin bir arada yaşadığı Mardin, UNESCO Dünya Kültür Mirası Listesi'ne adaylık sürecinin hızlandırılması gerektiğini ve bunun başarılması için sorumlulara önemli görevlerin düştüğünü belirtmiştir. Mardin'in, Türkiye'nin çoğulcu dokusuna renk katan geçmişten günümüze taşımış olduğu manevi ve kültürel değerleriyle anıtlamış bir uygarlık abidesi niteliğinde olduğunu ifade etmiştir. Dara'nın Mardin ile ilgili gündem dışı konuşmasının bir kısmı şöyledir:

“Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Mardin kentimizle ilgili konuşmak üzere gündem dışı söz almış bulunmaktayım. Hepinizi saygıyla selamlıyorum. Mardin, mimari, etnografik, arkeolojik, tarihi ve görsel değerleriyle zamanın durduğu izlenimini veren güneydoğunun şiiresel kentlerinden biridir. Fırat ve Dicle nehirleri arasında Mezopotamya bölgesinde tarih boyunca pek çok medeniyet yerleşmiştir. Bir dağın tepesinde kurulmuş Yukarı Mezopotamya'nın en eski şehirlerinden biri olan Mardin farklı dini inanışlar paralelinde sanatsal açıdan tarih değeri olan camiler, türbeler, kiliseler, manastır ve benzeri dini eserler barındırmaktadır...” (T.B.M.M.T.D., C.13, B.60, 2012:9-10).

2.3.3.3. Siyasi, hukuki ve askeri alan ile ilgili konuşmaları

BDP Grubu önerisi ile ilgili konuşması:

Türkiye’de cezaevlerinde bulunan tutukluların sayısının her geçen gün artmasından söz eden Dora, Adalet Bakanlığı’nın verilerine göre cezaevlerinde tutuklu ve hükümlü bulunanların sayısının yüz otuz bini bulduğunu belirtmiştir. Bu durumun ise İnsan Hakları Örgütü’nü kaygılandırıldığını ve bu tutuklu ve hükümlülerden altı bininin siyasi tutuklu olduğunu ifade etmiştir. Cezaevlerindeki olumsuzluklardan bahsetmiş, keyfi uygulamaların olduğunu beyan etmiştir. Kapasitesinin üç katına çıktığını belirterek cezaevlerinin birer işkencehanelere dönüştüğünü belirtmiştir. Tutuklularda görülen hastalıklara değinmiştir. Cezaevlerinde gardiyanların hukuk dışı davranışlarda bulunduğunu, ziyaretçilerin yakınlarını görmek için kilometrelerce yol kat etmek durumunda kaldıklarını ifade etmiştir. Dünya Avukatlar Günü olması nedeniyle bir hukukçu olarak meslektaşlarının Avukatlar Günü’nü kutlayıp başarılar dilemiştir.

Siyasi hükümlülere müdafilik yapan avukatların karşılaştığı zorluklardan ve kendilerine yönelik yapılan tehditlerden bahsetmiştir. Avukatlık mesleğinin hırpalanmış bir hal aldığını söylemiştir. Avukatlık mesleğinin etkisini yitirdiğini ve bunun önüne geçilmesi gerektiğini savunmuştur. Özel yetkili mahkemeler ve çifte hukukun ortadan kalkması gerektiğini söylemiştir. Dora'nın tutukluların, hükümlülerin ve ailelerinin yaşadığı maddi manevi zorlukların tespit edilerek, yaşanacak sorunların ortadan kaldırılması için bu doğrultuda alınacak önlemlerin belirlenmesi amacıyla verilen Meclis araştırması münasebetiyle konuşmasının bir kısmı şöyledir:

“Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; tutuklu ve hükümlülerin ailelerinden uzak yerlerdeki cezaevlerinde tutulmaları nedeniyle, tutuklu ve hükümlülerin ve ailelerinin yaşadığı maddi manevi zorlukların tespit edilerek, yaşanacak sorunların ortadan kaldırılması için bu doğrultuda alınacak önlemlerin belirlenmesi amacıyla verdiğimiz Meclis araştırması için söz almış bulunmaktayım. Hepinizi saygıyla selamlıyorum. Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Türkiye’deki cezaevlerinde bulunan tutuklu ve hükümlülerin sayısı her geçen gün artarken, sekiz yıl zarfında, cezaevlerinde bulunan tutuklu sayısı 2 katına çıkmış bulunmaktadır...”
(T.B.M.M.T.D., C.18, B.91, 2012:703-705).

BDP Grubu Önerisi mecliste yapılan görüşmeler sonucunda kabul edilmemiştir (T.B.M.M.T.D., C.18, B.91, 2012:711).

Mardin E tipi cezaevindeki olumsuz koşullar ile ilgili konuşması:

Dora, Mardin İnsan Hakları Derneği'nin açıklamalarına göre cezaevlerinde her iki ayda bir toplu zehirlenme vakalarının yaşandığını söylemiştir. Mardin E Tipi Cezaevinde tutuklu bulunan milletvekili Faysal Sarıyıldız'ın da olduğu 800 mahkumun yemekten zehirlendiğini söylemiştir. Cezaevlerinin, kapasitesinden üç kat fazla tutuklu ve hükümlü barındırıldığını ve bu durumun insan onuruna yaraşır olmadığını ifade etmiştir. Dora, Mardin E Tipi Cezaevindeki olumsuz koşullardan bahsetmiştir bunun sonucunda, Adalet Bakanlığının, cezaevi koşullarının düzeltilmesi amacıyla soruna çözüm getirilmesini talep etmiştir. Mardin Milletvekili Erol DORA'nın, Mardin E tipi cezaevindeki zehirlenmeler ve olumsuz koşullara ilişkin açıklaması aşağıda verilmiştir:

“Dün, Mardin E Tipi Cezaevinde 800 tutuklu ve hükümlü yedikleri yemeklerden zehirlenmiştir, şu anda 10 kişi serum tedavisi görmeye devam etmektedir. Mardin'de tutuklu bulunan Şırnak Milletvekilimiz Faysal Sarıyıldız da zehirlenen tutuklular arasındadır. İnsan Hakları Derneği Mardin Şubesinin açıklamalarına göre, cezaevinde her iki ayda bir toplu zehirlenme vakaları yaşanmaktadır. Kapasitesinin neredeyse 3 katı kadar tutuklu ve hükümlü barındıran Mardin E Tipi Cezaevinin koşulları, maalesef, insan onuruna yaraşır olmaktan uzaktır...” (T.B.M.M.T.D., C.19, B.98, 2012:873).

Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu ile ilgili konuşması:

Erol DORA, 171 sıra sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı'nın 4. maddesi üzerine Barış ve Demokrasi Partisi adına söz almıştır. Emekli vatandaşların yaşam şartlarının zorlaştığını ve yoksullukla boğuşmamak için başka işlerde çalıştığını belirtmiştir. Yıllarca çalışmış olduğu süre boyunca yatırmış oldukları prim karşılığında sağlıklı, mutlu ve insan onuruna yaraşır bir şekilde yaşamayı hak ettiklerini söylemiştir. Dora, ülkemizde emeklilerin refah düzeyini arttırmak yerine yoksulluk sınırının altında yaşamak zorunda kalmış olduklarını söylemiştir. Emeklilerinde ülke zenginliğinden faydalanmaları gerektiğine değinmiştir. Emeklilikte, sosyal güvencikte yapılan iyileştirmeler için olumsuz adımların atıldığını söylemiştir. Sosyal ve eşitlikçi bir anlayışla, devlet olmanın ilkelerine göre hareket edilmesi gerektiğinden bahsetmiştir.

Dora, anayasaya göre Türkiye'nin sosyal devlet olma ilkesini benimsemiş olduğunu söylemiştir. Sosyal devlet statüsüne göre hareket edilmesi gerektiğini savunduğunu vurgulamıştır. Emekli vatandaşların hayalini kurduğu emekliliği yaşayamadığını bununla birlikte zor bir yaşam mücadelesi verdiklerini belirtmiştir.

Ülkemizde emeklilerin durumunun ortada olduğunu, yıllardır kan ağladıklarını ifade etmiştir. Yaşanan ekonomik krizlerden en çok etkilenen grubun emekliler olduğunu ve artık geçinemeye hale geldiklerini söylemiştir. Artan Gayrisafi milli hasıladan en çok yıllarca çalışmış, hizmet etmiş, ülke ekonomisine katkıda bulunmuş, emeklilerin nasiplenmesi gerektiğini söylemiştir. Emeklilerin ülke zenginliğinden faydalanmadığını eklemiştir. Sosyal Sigortalar ve Sağlık Sigortası Kanunu'na göre emeklilerin iki ana grupta ele alındığını ve aralarındaki emeklilik tarihi bakımından farklılıklar olduğu gibi dengesiz bir maaş ödemesi sorununun yaşandığını belirtmiştir. Yapılan kanun teklifiyle birlikte bu durumun kısmen aşılmaya çalışıldığını fakat yeterli olmadığını söylemiştir. Emekli vatandaşların sorunlarının dönemsel olarak çıkarılan yasalar ile çözüme kavuşamayacağını belirtmiştir. Köklü bir çözüm yasası ile sonuca varılabileceğini ve bu sayede onların mağduriyetlerinin giderileceğini söylemiştir. Her seçim döneminde emeklilerin seçim malzemesi olmaktan kurtulacağını söylemiştir. Milyonlarca emeklinin tam anlamıyla bir intibak yasası beklediklerini lakin yasa teklifinin herkesi kucaklayıcı olmadığını, bir hayal kırıklığı yaşattığını, yasanın bütüncül ve kapsayıcı olması gerektiğini söylemiştir.

Sağlıklı bir sosyal güvenlik anlayışının inşa edilmesi gerektiğini, çalışanların olduğu kadar emeklilerin de refahını sağlayarak sosyal ve eşitlikçi bir devlet olmanın ilkesine göre hareket edilmesi gerektiğini söylemiştir. Dora'nın sosyal sigortalar ve genel sağlık sigortası kanununda değişiklik yapılmasına dair kanun tasarısının 4. maddesi ile ilgili konuşması aşağıda verilmiştir:

“Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 171 sıra sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı'nın 4. maddesi üzerine Barış ve Demokrasi Partisi Grubu adına söz almış bulunmaktayım. Hepinizi saygıyla selamlıyorum. Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; yıllarca çalıştıktan sonra rahat ve insan onuruna yaraşır bir hayat sürmek isteyen emekli vatandaşlarımızın yaşadıkları mağduriyetler, ülkemizin temel sorunlarından biridir. Milyonlarca emekli, çalıştıkları süre boyunca yatırdıkları prim karşılığında sağlıklı, mutlu ve huzurlu bir hayat sürmeyi hak etmektedir. Anayasa'mızın 2. maddesine göre Türkiye sosyal devlet olma ilkesini benimsemiştir...” (T.B.M.M.T.D., C.15, B.73, 2012:383-385).

Türkiye ve Avustralya arasında Hava Ulaştırma Anlaşması ile ilgili konuşması:

Erol DORA, 22 sıra sayılı Türkiye Cumhuriyeti ile Avustralya Hükümeti arasında Hava Ulaştırma Anlaşmasının onaylanmasının uygun bulunduğu dair Kanun Tasarısı hakkında Barış ve Demokrasi Partisi adına söz almıştır. Konuşmasına Van depremi için baş sağlığı dileyerek başlamıştır.

Bu depremde yaşanan aksaklık ve sorunlarda hükümetin de payının olduğunu dile getirmiştir. Bu konuyla ilgili gerekli çalışmaların bir an önce yapılmasını talep etmiştir. Türkiye'nin fay hatları üzerinde bulunması hasebiyle deprem felaketlerinden insanlığın yüzyıllar boyunca ağır kayıplar vermiş olduğunu söylemiştir. Gölcük depreminde de böylesi bir durumun yaşandığını ve ülke olarak depreme hazırlıksız olduğunu belirtmiştir. Gölcük'te yaşanan koordinasyon eksikliğinin, aradan 12 yıl geçmiş olmasına rağmen Van depreminde de aynı eksikliğin yaşandığını, hükümetin bu konuda başarısız olduğunu söylemiştir. Van halkının şu anda yaşanan koordinasyon eksikliğinin bedelini ödediğini, soğuk ve karlı havada çadırlarda yaşadıklarını belirtmiştir. Van Valiliği'nin belediye ile eşgüdüm halinde çalışmadığını ve bu durumun medyada defaatle gündeme geldiğini söylemiştir. Devletin birinci görevinin vatandaşların can ve mal güvenliğini sağlamak olduğunu söyleyen Dora, Van'ın köylerinde insanların yazlık çadırlarda hayatlarını idame ettirme çabasında olduklarını söyleyerek böyle bir felaketin bir daha yaşanmamasını temenni ettiğini beyan etmiştir. Van'ın afet bölgesi ilan edilmesi gerektiğini vurgulamıştır.

Dora, Türkiye ile Avustralya Hava Ulaştırma Anlaşması'nın onaylanmasının uygun bulunduğuna dair konuşmasına devam ederek tarihindeki kara lekeyi çıkarmaya çalışan Avustralya gibi ülkelerin örnek alınması gerektiğini söylemiştir. Çok daha ağır sorunları ve tarihi acıları bünyesinde barındıran Türkiye'nin de yakın tarihiyle yüzleşmesi gerektiğini belirtmiştir. Avustralya'nın acı dolu tarihinden ve İngiliz kolonisi olarak kurulduğundan söz etmiştir. Yerli çocukların ailelerinden alınarak devşirilmesi ve asimile edilmesine bazı tarihçilerin ve Avustralya yerlilerinin "çalınmış kayıp bir nesil" olarak adlandırdığını söylemiştir. Avustralya'nın geçmişte yaşadığı acılı olaylardan ders çıkardığını ve 1999 yılında anayasasını değiştirdiğini belirtmiştir. Avustralya'da İngiliz yerleşiminin evvelinde yerli Avustralyalıların kıtada yaşadığının kabul edildiğini söylemiştir. Avustralya Başbakanı Kevin Rudd'un tüm Avustralyalılar adına Aborjinlerden özür dilediğini ve bu özrün dünya kamuoyuna Avustralya'da yaşayan Egemen Beyazlar ile Aborjinler arasında gerçekleşen tarihi uzlaşmanın sembolü olarak görüldüğünü söylemiştir. Türkiye'nin de yakın tarihiyle yüzleşip dersim hadisesi gibi olayları, tarihindeki kara lekeyi temizleme adına Avustralya'yı örnek alması gerektiğini söylemiştir. Sayın Başbakan'ın dersim ile ilgili özür dilemesinin önemli bir adım olduğunu ama yetersiz kaldığını söylemiştir.

Bu adımların partilerüstü olarak görülmesi gerektiği ve sadece Dersim değil diğer benzer acılı olayların aydınlatılması Anadolu’da yaşayanların birbirleriyle daha onurlu ve barışçıl bir şekilde yaşamalarına katkı sağlayacağını ifade etmiştir. Dışişleri Bakanı Sayın Ahmet Davutoğlu döneminde Türkiye birçok ülke ile yakın temasa geçmiş olduğunu ve vize probleminin birçok ülkede kaldırılmış olduğunu belirtmiştir. Türkiye’nin yeni dönemde değişen politik yapının dengelerini gözeterek hareket etmesi gerektiğini söylemiştir. Suriye ve İran ile ilişkilerin giderek bozulmasının, Hükümetin komşularla “sıfır sorun” politikasıyla örtüşmediğini ve dış politikada tutarlı bir siyaset izleyemediğini belirtmiştir. Türkiye’nin saygın bir konumda olması için, öncelikle iç barışın tesis edilmesi gerektiğini ve çatışmacı çözümsüzlük yönteminin biran evvel terk edilmesi hususunda hükümetin gayret göstermesi gerektiğini belirtmiştir. Hükümetin, çatışmalı ortama son vererek kan ve gözyaşına engel olması, içeride ve dışarıda barış ve kardeşlik içerisinde yaşamayı sağlaması gerektiğini ifade etmiştir. Dora’nın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Avustralya Hükümeti arasında hava ulaştırma anlaşmasının onaylanmasının uygun bulunduğuna dair kanun tasarısı nedeniyle konuşmasının bir kısmı şöyledir:

“Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 22 sıra sayılı Türkiye Cumhuriyeti ile Avustralya Hükümeti Arasında Hava Ulaştırma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı Hakkında Barış ve Demokrasi Partisi Grubu adına söz almış bulunuyorum. Hepinizi saygıyla selamlıyorum. Geçtiğimiz ay ardı ardına meydana gelen ve yüreğimizde derin yaralar açan Van depremlerinde hayatını kaybeden yurttaşlarımıza Allah’tan rahmet, yakınlarına başsağlığı ve sabır diliyorum. Bütün halkımızın başı sağ olsun. Sayın milletvekilleri, öncelikle gündemden düşmüş gibi görünen ancak orada yaşayanlar ve bizler için acısı hâlâ taze olan Van depremi ile ilgili birkaç şey söylemenin önemli olduğunu düşünüyorum...” (T.B.M.M.T.D., C.6, B.30, 2011:183-186).

2.3.4. Muammer GÜLER'in Meclisteki Konuşmaları

Adalet ve Kalkınma Partisi Mardin Milletvekili Muammer GÜLER, konuşmalarında şu hususlara değinmiştir: Gerek içişleri komisyon başkanı olması gerekse İçişleri Bakanlığı yapmış olması sonucu Güler'in genel konulara yönelmiş olduğu görülmektedir. Güler, konuşmalarında bütçeler üzerinde durmuştur. Müsteşarlık hakkındaki önerilerini dile getirmiştir. Güler, İstanbul Trafik Vakfıyla ilgili görüşlerini belirtmiştir. Gezi olaylarını kınayarak bu olayların sorumluları hakkında gereken işlemlerin yapılacağını dile getirmiştir. Sporda şiddetin ve düzensizliğin önlenmesi konusundaki uygulamaların yanlış olduğunu belirtmiştir. Güler'in kırk tane genel kurul konuşması bulunmaktadır.

Muammer GÜLER, mecliste mali, ekonomik, sosyal, kültürel, siyasi ve hukuki konularda konuşmuş, konuşmalarının bir kısmı aşağıda verilmiştir.

2.3.4.1. Mali ve ekonomik alan ile ilgili konuşmaları

Kamu Düzeni Ve Güvenliği Müsteşarlığı Bütçesi ile ilgili konuşması:

Muammer GÜLER, kamu düzeni ve güvenliği müsteşarlığı bütçesi üzerinde AK Parti grubu adına söz almıştır. Kamu Düzeni ve Güvenliği Müsteşarlığı'nın kurulduğunu ve kurucu Müsteşar olarak görev almaktan gurur duyduğunu ifade etmiştir. Bu kurumun daha sonra İçişleri Bakanlığı'ndan Başbakanlığa bağlı olarak çalışmalarını sürdürdüğünü belirtmiştir. Müsteşarlığa asaleten atanan Büyükelçi Murat Özçelik'in engin devlet tecrübesi ile bu görevi layıkıyla yerine getireceğini temenni ederek başarılar dilemiştir. Güler, kuruluş çalışmalarında Müsteşar vekilliğini yürüten Vali Niyazi Tanılır'a ve Müsteşarlık personellerine de teşekkür dileklerini iletmiştir. Müsteşarlığın kuruluş döneminde Terörle Mücadele Strateji Belgesi'nin hazırlandığını, bu dönemdeki en önemli faaliyetlerden biri olduğunu ifade etmiştir. Belge hazırlanırken, ulusal ve uluslararası stratejik belgesinden, eylem planlarından, sivil toplum örgütlerince hazırlanan raporlardan, bilimsel araştırmalardan ve uzman değerlendirmelerinden yararlandığını ve bu belge doğrultusunda hazırlanacak olan eylem planı çalışmalarının devam ettiğini ifade etmiştir. Kurumun isminin ve faaliyet alanının dizilerde, medyada, özellikle sanal dünyada, sosyal medyada olumsuz bir imaj yaratmak istenip farklı örgüt yapılanmalarına benzetilmekte olduğunu söylemiştir. Müsteşarlığın daha sivil bir görünüm kazanması ve yeni bir yaklaşım geliştirerek sorunlara odaklanması gerektiğini belirtmiştir. Terörle mücadelede fikir üretilmesi gereken bir kurum olan Müsteşarlığın yeterli ehliyet ve liyakate sahip uzman sayısının artırılması gerektiğini benimsediğini söylemiştir. Terörle Mücadele konusunda devletin bir düşünce kuruluşu gibi çalışması gerektiğini beyan etmiştir. Uzun yıllardan beri terörle mücadele eden ülkemizin, terörle ilgili her türlü tespit ve çalışmalarını araştırmaların öneri ve raporların, farklı kurumlardaki bilgilerin toplanacağı bir hafıza merkezine yani veri depolama ve yönetim merkezine ihtiyacın olduğunu söylemiştir. Müsteşarlığın yapısı ve çalışmaları hakkındaki önerileri dile getiren Güler bütçenin hayırlı olmasını dileyerek konuşmasını sonlandırmıştır. Güler'in Kamu Düzeni ve Güvenliği Müsteşarlığı bütçesi üzerinde konuşmasının bir kısmı şöyledir:

“Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; Kamu Düzeni Ve Güvenliği Müsteşarlığı bütçesi üzerinde AK Parti Grubu adına görüşlerimi belirtmek üzere huzurlarımdayım. Yüce heyetinizi saygıyla selamlıyorum. Terörle mücadelede koordinasyonu güçlendirmek üzere yeni bir kurumsal yapılanmaya gidilmesi zorunluluğu göz önünde bulundurularak 17 Şubat 2010 tarihinde 5952 sayılı Kanun’la İçişleri Bakanlığının bağlı kuruluşu olarak Kamu Düzeni ve Güvenliği Müsteşarlığı kurulmuştur. Kurucu Müsteşarı olarak görev yapmaktan onur duyduğum Kamu Düzeni ve Güvenliği Müsteşarlığı 8 Temmuz 2011 tarihinde Başbakanlığa bağlanmıştır...” (T.B.M.M.T.D., C.8, B.33, 2011:270-271).

Kamu Düzeni ve Güvenliği Müsteşarlığı bütçesi mecliste kabul edilmiştir (T.B.M.M.T.D., C.8, B.33, 2011:330).

2.3.4.2. Sosyal ve kültürel alan ile ilgili konuşmaları

Sporda şiddet ve düzensizliğin önlenmesi ile ilgili konuşması:

Güler, Gençlik ve Spor Bakanı Suat Kılıç’a bir soru sormak istediğini ve bir de küçük bir bilgi eklemek istediğini belirtmiştir. Sporda şiddetin ve düzensizliğin önlenmesi konusundaki uygulamaların yanlış olduğunu söylemiştir. Bu yanlışın sadece 6222 Sayılı Kanunununla sınırlı olmadığını, 5149 Sayılı Kanun’dan itibaren olduğunu ve hatanın baştan düzeltilmesinin gerekliliğini söylemiştir. Türkiye’de her şeyin kanuni bir düzenleme ile düzeltilebileceğini düşündüklerini fakat bu durumun uygulanıp ya da uygulanmadığını dikkate almadıklarını belirtmiştir. Bu kanunun en yoğun uygulamasını şahsen yaptığını ve bu konuda sıkıntılar yaşadığını belirtmiştir. Güler, 5149 sayılı Kanun’da öngörülen tedbirlerin alınması konusunda Bakanlığın imkan sağlama durumu ile ilgili soru sormuştur. Güler’in konuşmasının bir kısmı şöyledir:

“Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hem küçük bir soru Sayın Bakana hem de bir küçük katkı yapmak istiyorum. Esasen sporda şiddet ve düzensizliğin önlenmesi konusundaki uygulama, baştan, birinci düğmenin yanlış iliklendiği gibi tamamen yanlış yürümüştür. Yalnız 6222 değil yanlış olan değerli arkadaşlarım, esas yanlışlık 5149’dan beri gelmiştir, buradaki görüşmemde söyledim. Biz Türkiye’de her şeyi kanuni bir düzenlemeyle düzelterek zannediyoruz ama uygulanıp uygulanmayacağı konusunu da hiç dikkate almıyoruz. Bakın, bu kanunun en yoğun uygulamasını şahsen ben yaptım ve ben bu konudaki sıkıntıları yaşadım...” (T.B.M.M.T.D., C.8, B.32, 2011:209-210).

Gençlik ve Spor Bakanı Suat Kılıç Güler’e cevaben:

Güler’in sorusunun 6222 Sayılı şu anki adıyla 6250 Sayılı Kanun’a ilişkin olmadığını lakin paralel olduğunu belirtmiştir. Tüm mevzuatın tüm birimler tarafından hassasiyetle uygulanmasını, bütün yürütme organlarının ve birimlerinin öncelikli görevi olduğunu söylemiştir.

Kolluk kuvvetlerinin görevini Gençlik ve Spor Bakanlığı'nın yapmasının söz konusu dahi olamayacağını belirtmiştir. Nihayetinde ise kolluk kuvveti tarafından yürütülecek vazifelerin ise yürütme sorumluluğu içinde yürütüleceğini belirtmiştir. Bunun takipçisi olacaklarını, mevzuattaki tüm düzenlemelerin uygulanabilir olmasının ivedilikle takip edileceğini söylemiş, kulüplerin ve federasyonun eksikliklerinin kulüpler ve federasyon tarafından da tamamlanacağını belirtmiştir. Gençlik ve Spor Bakanı Suat Kılıç'ın Güler'e cevabı şöyle olmuştur:

“Öncelikle Sayın Güler'in sorusu: 6222 sayılı ya da şu anki adıyla 6250 sayılı Kanun'a ilişkin değil sorunuz ama paralel, elbette ki, tüm mevzuatların tüm birimler tarafından hassasiyetle uygulanması, başta biz olmak üzere bütün yürütme organları ve birimlerinin öncelikli görevidir. Burada elbette ki, kolluk kuvvetlerinin yapması gereken işi öncelikle Gençlik ve Spor Bakanlığı yapacak değildir ama nihayetinde kolluk kuvvetleri tarafından yürütülecek vazifeler de elbette ki, yürütme sorumluluğu içerisinde yürütülecektir. Biz de bunun takipçisi olma gayretinde olacağız ve kanunda öngörülen tüm düzenlemelerin ivedilikle, federasyonsa federasyon, kulüpse kulüpler...” (T.B.M.M.T.D., C.8, B.32, 2011:210).

2.3.4.3. Siyasi, hukuki ve askeri alan ile ilgili konuşmaları

Bazı kanunlarda değişiklik yapılması hakkında konuşması:

Güler, İstanbul Milletvekili Sırrı Süreyya Önder'in İstanbul Trafik Vakfıyla ilgili görüşlerini dile getirmesi sonucunda ona cevaben konuşmuştur. İstanbul Valisi olduğu dönemde o vakfın başkanlığını yaptığını, vakfın, vakıflar mevzuatına dayalı olarak işlem yürüttüğünü dile getirmiştir. Lakin cevaplanmasına imkan verilmediği, aynı hadisenin tekrarlanmasıyla birlikte genel kurula küçük bir konu sunmak istediğini açıklamıştır. Yedi yıl üç ay boyunca görev aldığı İstanbul Valiliği sürecinde söz konusu vakfın başkanlığını yaptığını söylemiştir. 90'lı yıllarda İstanbul'daki otopark mafyası ile ilgili bir kurumsal yapılanma olduğunu, önemli şahsiyetlerin ve hayırsever insanların kurucusu olduğunu, bir vakıf olduğunu ve halen de o görevi sürdürdüklerini belirtmiştir. Ayrıca Emniyet Teşkilatının, trafik hizmetlerinin birçok ihtiyacını karşılayan bir vakıf sıfatıyla önemli işler yaptığını söylemiştir. Önemli görevler yürüten böyle bir vakfın kurucu ve çalışanlarına haksızlık yapılmaması gerektiğini dile getirmiştir. Güler'in konuşmasının bir kısmı şöyledir:

“Sayın Başkanım, sayın milletvekillerimiz; biraz önce söz alan İstanbul Milletvekili Sayın Sırrı Süreyya Önder aynı zamanda İçişleri Komisyonu üyesidir. Komisyon da İstanbul Trafik Vakfıyla ilgili bazı görüşlerini dile getirdi ama cevap vermeye imkan bırakmadı bize. Bugün de aynı şey oldu ama yüce heyetinizin bilgilerine sunmak istediğim çok küçük bir konu var. İstanbul Valiliği görevini yürüttüğüm yedi yıl üç ay boyunca o vakfın Başkanlığını yaptım.

90'lı yıllarda İstanbul'daki otopark mafyasıyla ilgili bir kurumsal yapılanma olarak çok önemli şahsiyetlerin, hayırsever insanların kurucusu olduğu ve hâlen de o görevi sürdürdükleri bir vakıftır. Kimse oradan beş kuruş bir para almaz..." (T.B.M.M.T.D., C.22, B.113, 2012:406-407).

İstanbul Taksim'de meydana gelen olaylar ile ilgili konuşması:

Güler, konuşmasında Taksim'de kanunsuz bir toplantı için çağrıda bulunulduğunu söylemiştir. Taksim'de kanunsuz bir çağrı üzerine kanunsuz bir şekilde toplananlara güvenlik güçlerinin gerekli önlemleri aldığını belirtmiş, kanunsuz hiçbir işleme, eyleme göz yumulmaması gerektiğini v ekendisinin de bu duruma karşı olduğunu belirtmiştir. Bu eylemleri yapıp kişilerin can ve mal güvenliğini engelleyen şiddet eylemi yapanların haklarında gereken işlemlerin yapılacağını dile getirmiştir. Galatasaray'da, Galatasaray Lisesi önünde ve İstiklal Caddesi'nde basın açıklamalarına imkan verdiklerini söylemiştir.

Ancak göstericilerin ısrarla Taksim'i tercih etmelerinden dolayı güvenlik güçlerinin bu durumu hemen engellediğini ve bu engellenmeler sonucunda ise bazı marjinal grupların göstericilerin içine sızarak polise atılan taş ve molotof sonucunda polislerin zor kullanması ile dağıldıklarını beyan etmiştir. Herkesi bu konularda sağduyulu olmaya davet etmiş, bu tür kanuna aykırı gösterilere karşı olduklarını söylemiştir. Güler'in konuşmasının bir kısmı şöyledir:

"Sayın Başkan, saygıdeğer milletvekilleri; bu akşam İstanbul'da, Taksim'de sosyal medya üzerinden gündüz saatlerinde kanunsuz bir toplantı için yapılan çağrı üzerine? Kanunsuz bir toplantı için çağrıda bulunulmuştur. Taksim'de toplantı için, hiçbir yasal müracaat olmadığı hâlde, bir toplantı için çağrıda bulunulmuştur. 2911 sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanunu'nda, genel yollar üzerinde, parklarda toplantı yapılması kanunda belirtilen şartlara tabidir.Şimdi, bir kere, böylesine bir kanunsuz toplantıyı engellemek için güvenlik güçlerimiz gerekli önlemleri almışlardır..." (https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/genel_kurul.cl_getir?pEid=24914, Erişim tarihi:02.07.2017).

2.3.5. Ahmet TÜRK'ün Meclisteki Konuşmaları

Bağımsız Parti Mardin Milletvekili Ahmet TÜRK, konuşmalarında şu hususlara değinmiştir: XXIII. Dönem'e göre daha az aktif olduğu görülmektedir. Daha çok genel konularla ilgilenmiş olan Türk, bütçe ile ilgili konuşmuşmalar yapmıştır. 2012 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Tasarısı'nın 29. maddesiyle ilgili konuşmuştur. O zamana kadar hazırlanan bütçelerin adil olmadığını söyleyerek eleştiride bulunmuştur. Batman'daki Nevruz kutlamalarında yaşanan sıkıntıları kendi bakış açısıyla anlatmıştır.

Ahmet TÜRK'ün, altı genel kurul konuşması bulunmaktadır. Türk, mecliste mali, ekonomik, sosyal ve kültürel konularda konuşmuş, konuşmalarının bir kısmı aşağıda verilmiştir.

2.3.5.1. Mali ve ekonomik alan ile ilgili konuşmaları

2012 Yılı Bütçesinin 29. Maddesi ile ilgili konuşması:

Ahmet TÜRK, 2012 yılı bütçesinin 29.maddesi üzerinde görüş ve düşünce beyanında bulunarak bütçelerin adalet, adil paylaşım ve bölgeler arasındaki dengesizliği gidermekten uzak olduğunu belirtmiştir. Toplumun aydınlanmasını, demokratik gelişim ve değişim hedeflerini içermediğini söylemiştir. Doksan yıllık Cumhuriyet tarihi boyunca hükümetlerin güç ve iktidarı kendi ellerinde bulundurma amacıyla bütçeyi kendi çıkar, amaç ve menfaatleri doğrultusunda kullandıklarını ifade etmiştir. Tek partili dönemlerde muhalif olmadığı için toplumu kontrol etme politikalarını anlayabildiğini fakat çok partili sistemde siyasi partilerin siyasi yaşam yerine birkaç liderli siyasi parti dönemine döndüğünü ifade etmiştir. Sistemi eleştiren Türk, Kürtler, Aleviler ve azınlıkların birer potansiyel tehlikeli gösterildiğini söylemiştir. Bugüne gelindiğinde ise AK Parti Hükümeti'nin demokrasi havuzunun doğru olduğunu ret ve inkar politikası yürüttüğünü belirtmiştir. Farklı kimlik, kültür ve ideolojileri güvenceden yoksun bırakan bir siyaset izlediklerini söylemiştir. Yandaş bir medya oluşturarak bürokrasiyi dizayn etmeyi ve geçmişte yakındığı yargıyı etkisiz hale getirerek yandaşlarıyla birlikte oluşturduğu iktidarının güvencesini sağladığını ifade etmiştir. Devlet'in bütün olanaklarının yandaş cemaatlere aktarıldığını; özel okullar, hastaneler, ihaleler ile bu kesimin güçlenmesi için bütçelerin harcandığını böylece yeni sistemin kurulmaya çalışıldığını söylemiştir. Paralel devletin tam olarak bu olduğunu hak ve hukuk mücadelesi veren mazlum Türkler'in Paralel Devlet arayışı içinde olmadıklarını beyan etmiştir. Hükümetin, tarım ve hayvancılık konusunda yanlış politika izlediğini örnek vererek anlatmıştır. Dış politikada (sıfır sorun) diyen Başbakan'ın diktatörlerle önceden omuz omuza olduğunu ve şimdi ise bunları yeni tanıdığını söylediğini belirtmiştir. Başbakan'ın bu kadar saf olabileceğine ihtimal vermediğini dile getirmiştir. Başbakan'ın ve Davutoğlu'nun savaş naraları attığını söyleyen Türk, İhvanül Müslimin rejiminin iktidara gelmesiyle Orta Doğu'da bir felaketin olacağını Amerika Birleşik Devlet'lerinin çok iyi bildiğini söylemiştir. Dersim'deki yaşanan acıyı dile getiren Başbakan'ın özrünün kabahatinden büyük olduğunu belirtmiştir.

Bütün bu konuların ve hakikatlerin araştırılması için komisyon kurulmasını teklif ettiklerini söylemiş fakat Başbakan'ın partisinin bunu reddettiğini beyan etmiştir. Türk'ün 2012 Yılı bütçesinin 29. maddesi nedeniyle konuşmasının bir kısmı şöyledir:

“Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 2012 yılı bütçesinin 29’uncu maddesi üzerinde görüş ve düşüncelerimi belirtmek için söz almış bulunuyorum. Bu vesileyle hepimizi saygıyla selamlıyorum. Bugüne kadar hazırlanan bütçelerin, sosyal adalet, adil paylaşım ve bölgeler arası dengesizliği giderici mantaliteden uzak olduğunu görüyoruz. Yine, toplumun aydınlanmasını, demokratik gelişim ve değişim hedeflerini içermediğini çok iyi görüyoruz. Doksan yıllık cumhuriyet tarihine baktığımızda, hükümetlerin, güç ve iktidarları için, bütçeyi amaçları doğrultusunda kullandıklarını görüyoruz ve toplumu kontrol etmeyi hedefleyen bir mantıkla yürüttüklerini de çok iyi görüyoruz...” (T.B.M.M.T.D., C.9, B.42, 2011:791-793).

2012 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Tasarısı'nın 29.maddesi mecliste kabul edilmiştir (T.B.M.M.T.D., C.9, B.42, 2011:803).

2.3.5.2. Sosyal ve kültürel alan ile ilgili konuşmaları

Batman'da Nevruz kutlamalarına ilişkin konuşması:

Türk, Batman'da nevruz kutlamaları sırasında meydana gelen olaylara ilişkin gündem dışı konuşmuştur. 18 Mart (Nevroz) kutlamalarında Türkiye'ye yakışmayan görüntülerin yaşandığını belirtmiştir. Batman'a gittiğinde bütün sokakların Diyarbakır'dan, Elazığ'dan gelen polislerle tutulmuş olduğunu, bütün mahallerinin kontrol altına alınmış olduğunu söylemiştir. Bu durum karşısında belediye konuk evine çekilerek bir durum değerlendirmesi yaptıklarını belirtmiştir. Batman'da Nevruz kutlamaları nedeniyle güvenliğin had safada olduğundan, atılan gaz bombalarından bahsetmiş, boğulma noktasına geldiğini söylemiştir. Şehrin merkezinden olayların karıştığını kendilerinin oraya gitmeleri durumunda kitleleri kontrol altına alabileceklerini söylediğini, belirtmiştir. Bu sebeple Batman İl Valisi'ni arayarak kendilerine durumu aktardıklarını söylediğini ama Vali'nin geri dönüş yapmadığını ifade etmiştir. Bu olaylar karşısında Nevroz alanına girmek için hareket ettiklerini belirtmiş, daha sonra polisler tarafından otobüsün camlarının kırılması sonucu içeriye düşen gaz bombasıyla etkisiz hale geldiklerini söylemiştir. Araçtan indikten sonra bir polis tarafından gözüne yumruk yediğini bu olaylar sonucunda Vali'nin bu durumu yalandığını belirtmiştir. Parlamento'nun bu bunun üzerinde durması gerektiğini, Hükümet'in arzu ettikleri takdir de örtbas edilmeye çalışan bu durumu ayyuka çıkarabileceklerini söyleyerek, Vali'ye uzun ömürler dilediğini beyan etmiştir.

Bu konularda yaşanan sorunları kendi açısından yorumlayan Türk bu konuda bu suçu işleyenlerin ve Vali'nin aymazlığını giderecek önlemlerin alınmasını talep etmiştir. Türk'ün konuşmasının bir kısmı şöyledir:

“Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bildiğiniz gibi, 18 Mart “nevroz” kutlamalarında gerçekten Türkiye’ye yakışmayan görüntülerle karşı karşıya kaldık. Bugün, bu Meclise yaşananları aktarmak için bana imkân veren Sayın Başkana da teşekkür ediyorum. Batman’a gittiğimizde, gerçekten, bütün sokaklar tutulmuş, Diyarbakır’dan, Elâzığ’dan getirilen polislerle bütün mahalleler kontrol altına alınmıştı. Bu durumu görünce Belediye Konuk Evi’ne çekilerek arkadaşlarımızla bir durum değerlendirmesi yaptık. Tabii, hem kalp pili olduğu için hem de akciğerlerimde sorun olduğu için, arkadaşlarımla şakalaşarak “Gazın olduğu yere gelmem, siz gidin, mümkün olduğu kadar ‘nevroz’un kutlanması konusunda halka kolaylık sağlayın...” (T.B.M.M.T.D., C.17, B.85, 2012:850-852).

2.3.6. Gülser YILDIRIM'ın Meclisteki Konuşmaları

Bağımsız Parti Mardin Milletvekili Gülser YILDIRIM, konuşmalarında şu hususlara değinmiştir: genel konularla daha fazla ilgilendiğini görülmektedir. Ayrıca çok aktif olmadığı faaliyetlerine baktığımızda aşikârdır.

Gülser YILDIRIM'ın beş genel kurul konuşması bulunmaktadır. Yıldırım, mecliste siyasi ve hukuki konularda konuşmuş, konuşmalarının bir kısmı aşağıda verilmiştir.

2.3.6.1. Siyasi, hukuki ve askeri alan ile ilgili konuşmaları

CHP Grup önerisi ile ilgili konuşması

Gülser YILDIRIM CHP Grup Önerisi üzerinde yaptığı konuşmasında öncelikle Dünya anadil gününü Kürtçe kutlayarak konuşmasına başlamıştır. Yıldırım, Meclis Başkan'ının uyarısıyla tekrar Türkçe kutlamıştır. Yıldırım'ın konuşması aşağıda verilmiştir:

“Başkan, Kürtçesini Türkçeye çeviriyorum: Bugün Dünya Anadil Günü olduğundan dolayı, ben de kendi ana dilimle, sizlere Dünya Anadil Günü'nü kutluyorum diyorum. Kürtçesinin karşılığı Türkçesi budur.” (T.B.M.M.T.D., C.104, B.60, 2015:590).

2.4. XXV. YASAMA DÖNEMİ

XXV. Dönem Milletvekili genel seçimi 7 Haziran 2015 Pazar günü yapılmıştır. Seçimle ilgili itirazların sonuca bağlanmasının ardından, YSK 18 Haziran 2015 günü kesin seçim sonuçlarını açıklamış ve sonuçlar aynı gün Resmi Gazete’de yayımlanmıştır. 7 Haziran Milletvekili genel seçiminde 56 milyon 608 bin 817 kayıtlı seçmenden 47 milyon 507 bin 467’si sandık başına gitmiştir.

Bu çerçevede, seçime katılım oranı yüzde 83.92 olarak gerçekleşmiştir. Bir milyon üç yüz kırk dört bin iki yiz yirmi dört oy geçersiz sayılmıştır. Bu sonuçlara göre dört siyasi parti; AK Parti 258, CHP 132, MHP ve HDP 80'er milletvekili ile TBMM'de temsil hakkı kazandı. Bağımsız adaylardan hiçbiri Meclis'e girememiştir. Bu dönemde Mardin'de 1 AK Parti 5'i HDP olmak üzere 6 milletvekili seçilmiştir. Cemil Çiçek geçici TBMM Başkanlığı görevini Antalya Milletvekili Deniz Baykal'a teslim etmiştir (Meclis Bülteni, 2015).

Tablo 2. 4. XXV. Dönemde ülke genelinde ve Mardin'de seçilen Milletvekili sayıları

XXV. Dönem	Toplam Millet vekili	AK PARTİ	CHP	BAĞIMSIZ	Mardin' de Seçilen	AK PARTİ	CHP	HDP
7 Haziran 2015	550	258	132	80	6	1	-	5

Ahmet DAVUTOĞLU'nun Başbakanlığında 62. Cumhuriyet Hükümeti olan bu dönemin 4 ay kadar kısa sürmesinin nedeni 7 Haziran seçimlerinin kaderini belirleyen HDP'nin barajı geçerek ilk defa meclise girmesi olmuştur. 13 yıldır en yüksek oyları alan AK Parti'nin yeteri kadar milletvekili çıkaramaması nedeniyle bir hükümet kurabilmesi için bir koalisyon kurulması şart olmuştur. Hükümeti kurma görevini Cumhurbaşkanı Recep Tayyip ERDOĞAN AK Parti Genel Başkan'ı Ahmet Davutoğlu'na vermiştir. Başbakan Davutoğlu diğer partilerle yaptığı koalisyon görüşmelerinden bir sonuç alamamıştır. Bunun üzerine Cumhurbaşkanı Erdoğan, anayasanın 116. maddesinde belirtilen yetkisini kullanarak 45 günlük sürede hükümetin kurulamaması nedeniyle, seçimleri yenileme kararı almıştır. Böylece Erdoğan 1982 anayasası ile getirilen ve seçimlerin yinelenmesi kararını alan ilk Cumhurbaşkanı olmuştur. Bu kararın sonucunda YSK 26. Dönem Milletvekili Genel Seçiminin 1 Kasım 2015'te yapılacağını resmen açıklamıştır. (Kap, 2015) Daha sonra 1 Kasım'da seçime gidilerek AK PARTİ 317, CHP 134, HDP 59, MHP 40 Milletvekilleri çıkararak yeni hükümeti kurulmuştur. Mardin'de de ikisi AK PARTİ, dördü HDP olmak üzere 6 Milletvekili görev almıştır.

Tablo 2. 5. XXVI. Dönemde ülke genelinde ve Mardin'de seçilen Milletvekili sayıları

XXVI. Dönem	Toplam Millet vekili	AK PARTİ	CHP	HDP	Mardin' de Seçilen	AK PARTİ	CHP	HDP
1 Kasım 2015	550	317	134	59	6	2	1	4

Kaynak: <http://www.milliyet.com.tr/secim/2015/> (01.07.20017)

Dört ay süren 25. Dönem'de hükümet kurulamadığından dönemin milletvekilleri faaliyetlerine çalışmada yer verilememiştir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

MARDİN MİLLETVEKİLLERİNİN 2002-2015 YILLARI ARASINDA TBMM'DE YAPTIĞI FAALİYETLER

3.1. XXII. Yasama Dönemi Mardin Milletvekilleri'nin Meclis Faaliyetleri

3.1.1. Süleyman BÖLÜNMEZ'in Faaliyetleri

Mardin Bağımsız Milletvekili Süleyman BÖLÜNMEZ bu dönemde kanun teklifi vermemiştir, ancak imzasının bulunduğu toplamda üç kanun teklifi ve iki meclis araştırma önergesi bulunmaktadır. Bölünmez'in imzasının bulunduğu üç kanun teklifinin özeti aşağıda verilmiştir.

3.1.1.1. İlk imzası ve imzası olduğu kanun teklifleri

Bölünmez'in imzasının bulunduğu ilk iki kanun teklifi son durumda komisyonda, diğer teklif Muharrem DOĞAN'ın verdiği kanun teklifidir ve son durumda gündemdedir. Bölünmez'in imzasının bulunduğu Kanun tekliflerinin başlığı ve özeti:

1.“Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi: Sivil savunma arama ve kurtarma birlikleri ile ekiplerinde fiilen çalışan personele erken emeklilik sağlanmakta; bu personelin özel hizmet tazminatı ve görev harcı rahları artırılmakta ve bu personel için arama kurtarma tazminatı öngörülmektedir. Bölünmez'in imzasının bulunduğu kanun teklifinin son durumda komisyondadır. ”(https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/tasari_teklif_sd.onerge_bilgileri?kanunlar_sira_no=24993 , Erişim tarihi: 08.07.2017).

2.“Yükseköğretim Kurumları Teşkilatı Hakkında Kanun Teklifi:Yükseköğretim Kurumları Teşkilatı Hakkında 41 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair Kanun ile 78 ve 190 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi: Ağrı'da Ağrı Dağı Üniversitesi adıyla yeni bir üniversite kurulması öngörülmektedir. ”(https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/tasari_teklif_sd.onerge_bilgileri?kanunlar_sira_no=23019 , Erişim tarihi: 08.07.2017).

3.“Yükseköğretim Kurumları Teşkilatı Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi: Dicle Üniversitesine bağlı olarak Mardin Eğitim Fakültesi, Mardin Ziraat Fakültesi, Mardin Güzel Sanatlar Fakültesi, Mardin Turizm Rehberliği Meslek Yüksekokulu kurulması öngörülmektedir. Teklif komisyonda ve Genel Kurulda değiştirilerek kabul edilebilmektedir. Komisyonun kabul ettiği metnin/Kanun metninin dikkate alınması gerekmektedir. ”

(https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/tasari_teklif_sd.onerge_bilgileri?kanunlar_sira_no=22844 , Erişim tarihi: 08.07.2017).

3.1.1.1. İlk imzası ve imzası olduğu meclis araştırma önermeleri

Bölünmez'in ilk imzasının bulunduğu meclis araştırma önermesi bulunmazken imzasının bulunduğu iki adet meclis araştırması önermesi vardır. Son durumda hükümsüz olan önermelerin özeti:

1. “Van Milletvekili Cüneyit Karabıyık ve 83 Milletvekilinin, Van Gölündeki kirlenmenin önlenmesi ve yöredeki turizmin geliştirilmesi için alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğü'nün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis Araştırması açılmasına ilişkin önermesi. ”

2. “Malatya Milletvekili F. Mevlüt Aslanoğlu ve 21 Milletvekili elektrik üretim politikası ve Bölgesel Elektrik Tarifesi uygulaması konusunda araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğü'nün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis Araştırması açılmasına ilişkin önermesi. ”

(https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/meclis_arastirma_onergeleri.uye_nin_onergeleri?donem_kodu=22&p_sicil=5957, Erişim tarihi: 08.07.2017).

3.1.2. Muharrem DOĞAN'ın Faaliyetleri

Muharrem DOĞAN'ın bu dönem içinde ilk imza sahibi olduğu beş kanun teklifi, sahibi olduğu on iki sözlü soru önermesi ve yirmi beş yazılı soru önermesi, imzası bulunan on yedi kanun teklifi, bir genel görüşme önermesi, bir meclis soruşturması önermesi, yirmi dokuz meclis araştırması önermesi bulunmaktadır. Muharrem DOĞAN'ın meclisteki faaliyetlerinin bir kısmı aşağıda verilmiştir.

3.1.2.1. İlk imzası ve imzası olduğu soru önermeleri

Doğan'ın ilk imza sahibi olduğu beş kanun teklifi vardır, bunlardan ikisi kanunlaşmış, ikisi komisyonda, biride gündemdedirbu teklifler aşağıda verilmiştir. Doğan'ın imzası bulunan on yedi kanun teklifi vardır, bir kısmı aşağıda verilmiştir. Muharrem DOĞAN'ın son durumda kanunlaşmış olan ilk imza sahibi olduğu kanun teklifinin özeti:

1.“Köy Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi:Geçici köy korucularının Devlet Memurları Kanununa tabi olması ve sosyal güvenliklerinin sağlanması yönünde düzenlemeler yapılmaktadır. Teklif komisyonda ve Genel Kurulda değiştirilerek kabul edilebilmektedir. Komisyonun kabul ettiği metnin/Kanun metninin dikkate alınması gerekmektedir. ”

(https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/tasari_teklif_sd.onerge_bilgileri?kanunlar_sira_no=44355, Erişim tarihi: 08.07.2017)

Muharrem DOĞAN'ın son durumda komisyonda olan ilk imza sahibi olduğu kanun teklifinin başlığı ve özeti:

2. “İl Özel İdaresi Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi: Kültür ve turizm hizmetlerinin, İl Özel İdaresinin il sınırları içerisinde yapmakla görevli olduğu hizmetleri arasına alınması öngörülmektedir. ” (https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/tasari_teklif_sd.onerge_bilgileri?kanunlar_sira_no=33215 , Erişim tarihi: 08.07.2017).

Muharrem DOĞAN'ın son durumda kanunlaşmış olan ilk imza sahibi olduğu kanun teklifinin özeti:

3. “Güneydoğu Anadolu Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Teşkilatının Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararıyla Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi: GAP İdaresinin görev süresi 25 yıla uzatılmakta; Batman, Şırnak ve Kilis Kanun kapsamına alınmaktadır. Teklif komisyonunda ve Genel Kurulda değiştirilerek kabul edilebilmektedir. Komisyonun kabul ettiği metnin/Kanun metninin dikkate alınması gerekmektedir.” (https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/tasari_teklif_sd.onerge_bilgileri?kanunlar_sira_no=27631 , Erişim tarihi: 08.07.2017).

Muharrem DOĞAN'ın son durumda komisyonunda olan ilk imza sahibi olduğu kanun teklifinin özeti:

4. “Bazı İllerde Yaşayan Çiftçiler ile Mezra ve Köylerinde Oturanların Elektrik Borçlarının Affı Hakkında Kanun Teklifi: Mardin, Tunceli, Diyarbakır, Elazığ, Siirt, Hakkari, Van, Bingöl, Şırnak, Muş, Batman, Bitlis illerinde yaşayan çiftçilere mezra ve köylerinde oturanların 31.12.2002 tarihine kadar tahakkuk eden elektrik fatura bedellerinin % 30'unun ödenmesi kaydıyla kalan kısmı ve gecikme zamları affedilmektedir.” (https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/tasari_teklif_sd.onerge_bilgileri?kanunlar_sira_no=23335 , Erişim tarihi: 08.07.2017).

Muharrem DOĞAN'ın son durumda gündemde olan ilk imza sahibi olduğu kanun teklifinin özeti:

5. “Yükseköğretim Kurumları Teşkilatı Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi: Dicle Üniversitesine bağlı olarak Mardin Eğitim Fakültesi, Mardin Ziraat Fakültesi, Mardin Güzel Sanatlar Fakültesi, Mardin Turizm Rehberliği Meslek Yüksekokulu kurulması öngörülmektedir. Teklif komisyonunda ve Genel Kurulda değiştirilerek kabul edilebilmektedir. Komisyonun kabul ettiği metnin/Kanun metninin dikkate alınması gerekmektedir. ” (https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/tasari_teklif_sd.onerge_bilgileri?kanunlar_sira_no=22844 , Erişim tarihi: 08.07.2017).

Muharrem DOĞAN'ın imzasının bulunduğu son durumda gündemde olan kanun teklifinin özeti:

6. “6136 Sayılı Ateşli Silahlar ve Bıçaklar Hakkındaki Kanunun Bazı Maddelerinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi: Ateşli silahların, Bakanlar Kurulunca çıkarılacak yönetmelikle belirlenecek esaslara göre Emniyet Müdürlüğünün görüşü Cumhuriyet Savcısının olumlu mütalaası ve Sulh Ceza Hâkiminin kararı ile verilmesi, kanun hükümlerine aykırı olarak ateşli silahlarla bunlara ait mermileri satın alan veya taşıyanlar veya bulunduranlar hakkında uygulanan bir yıldan üç yıla kadar olan hapis cezasının iki yıldan beş yıla çıkarılması, verilen hapis ve para cezalarının tecil edilmemesi, suçun tekrarda cezanın üst sınırının uygulanması, Bakanlar Kurulunca 6 ay içinde çıkarılacak yönetmelikle birlikte bütün ruhsatların hükümsüz kalması öngörülmektedir.

Teklif komisyonunda ve Genel Kurulda değiştirilerek kabul edilebilmektedir. Komisyonun kabul ettiği metnin/Kanun metninin dikkate alınması gerekmektedir. ”

(https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/tasari_teklif_sd.onerge_bilgileri?kanunlar_sira_no=33642, Erişim tarihi: 08.07.2017).

Muharrem DOĞAN'ın imzasının bulunduğu son durumda gündemde olan kanun teklifinin özeti:

7. “Yolsuzlukla Mücadele Günü Düzenlenmesine Dair Kanun Teklifi:

Her yılın 9 Aralık tarihinin Yolsuzlukla Mücadele Günü olarak düzenlenmesi öngörülmektedir. Teklif komisyonunda ve Genel Kurulda değiştirilerek kabul edilebilmektedir. Komisyonun kabul ettiği metnin/Kanun metninin dikkate alınması gerekmektedir. ”

(https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/tasari_teklif_sd.onerge_bilgileri?kanunlar_sira_no=25757, Erişim tarihi: 08.07.2017).

Muharrem DOĞAN'ın imzasının bulunduğu son durumda komisyonunda olan kanun teklifinin özeti:

8.“193 Sayılı Kanunun, 4842 Sayılı Kanunun 13 üncü Maddesi ile Değişik 103 üncü Maddesinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi:Gelir Vergisi Kanununun gelir vergisi tarifesine ilişkin maddesinde yapılan değişiklikle gelir vergisine tabi gelirin asgari ücret tutarına kadar olan kısmının % 10 oranında vergilendirilmesi öngörülmektedir. ”

(https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/tasari_teklif_sd.onerge_bilgileri?kanunlar_sira_no=24774, Erişim tarihi: Erişim tarihi: 08.07.2017).

Muharrem DOĞAN'ın imzasının bulunduğu son durumda gündemde olan kanun teklifinin özeti:

9. “17 Nisan'ın Her Yıl "Eğitim Bayramı" Olarak Kutlanması Hakkında Kanun Teklifi: 3 Mart'ın Laiklik ve Öğretim Birliği Bayramı olarak kutlanması öngörülmektedir. Teklif komisyonunda ve Genel Kurulda değiştirilerek kabul edilebilmektedir. Komisyonun kabul ettiği metnin/Kanun metninin dikkate alınması gerekmektedir. ”

(https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/tasari_teklif_sd.onerge_bilgileri?kanunlar_sira_no=24023, Erişim tarihi: 08.07.2017).

Muharrem DOĞAN'ın imzasının bulunduğu son durumda komisyonunda olan kanun teklifinin özeti:

10.“Bazı İllerde Yaşayan Çiftçiler ile Mezra ve Köylerinde Oturanların Elektrik Borçlarının Affı Hakkında Kanun Teklifi: Mardin, Tunceli, Diyarbakır, Elazığ, Siirt, Hakkari, Van, Bingöl, Şırnak, Muş, Batman, Bitlis illerinde yaşayan çiftçilere mezra ve köylerinde oturanların 31.12.2002 tarihine kadar tahakkuk eden elektrik fatura bedellerinin % 30'unun ödenmesi kaydıyla kalan kısmı ve gecikme zamları affedilmektedir. ”

(https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/tasari_teklif_sd.onerge_bilgileri?kanunlar_sira_no=23335, Erişim tarihi: 08.07.2017).

3.1.2.1. İlk imzası ve imzası olduğu soru önermeleri

Muharrem DOĞAN'ın sahibi olduğu yirmibeş yazılı soru önermesinin özeti aşağıda verilmiştir:

1. “Türk Dil Kurumunun bazı kelimelerin doğruluğuyla ilgili bir araştırma yapıp yapmadığına ilişkin yazılı soru önermesi (Son Durumu : CEVAPLANDI) ”
2. “Sümer Holding'in özelleştirilmesi çalışmalarına ilişkin yazılı soru önermesi (Son Durumu : CEVAPLANDI) ”
3. “Mardin-Derik, Kızıltepe ve Nusaybin ovalarının sulanmasına ve köylerin yaşam koşullarına ilişkin yazılı soru önermesi (Son Durumu : CEVAPLANDI) ”
4. “TDK'ca iki kelimenin eşanlamlı olup olmadığı konusunda yapılan araştırma sonuçlarına ilişkin yazılı soru önermesi(Son Durumu : CEVAPLANDI) ”
5. “Mardin İli ve çevresindeki içme suyu sorununa ilişkin yazılı soru önermesi (Son Durumu : CEVAPLANDI) ”
6. “İşsizlik Sigortası Fonuna ilişkin yazılı soru önermesi (Son Durumu : CEVAPLANDI)”
7. “Hasankeyf'in tarihi ve kültürel değerlerinin korunması çalışmalarına ilişkin yazılı soru önermesi (Son Durumu : CEVAPLANDI) ”
8. “Mardin-Mazıdağı fosfat tesislerine ilişkin yazılı soru önermesi (Son Durumu : CEVAPLANDI) ”
9. “Hasankeyf'e yapılması planlanan İlisu Barajının yol açacağı sorunlara ilişkin yazılı soru önermesi (Son Durumu : CEVAPLANDI) ”
10. “Mardin İl Milli Eğitim Müdürünün görevden alınmasına ilişkin yazılı soru önermesi (Son Durumu : CEVAPLANDI) ”
11. “TESK Genel Kurulunun toplantı yerine ilişkin yazılı soru önermesi (Son Durumu : Süresi İçinde Cevaplandırılmadığından Gelen Kağıtlarda Yayımlandı) ”
12. “Hurda araçlara yönelik mali af düzenlenmesine ilişkin yazılı soru önermesi (Son Durumu : Süresi İçinde Cevaplandırılmadığından Gelen Kağıtlarda Yayımlandı) ”
13. “Mardin'de kurulan fakültelere kadro ve ödenek tahsisine ilişkin yazılı soru önermesi (Son Durumu : CEVAPLANDI) ”
14. “Mardin İlinde yapılan çalışmalara ilişkin yazılı soru önermesi (Son Durumu : CEVAPLANDI) ”
15. “Mardin İlinin sağlık kuruluşu ihtiyacına ilişkin yazılı soru önermesi (Son Durumu : Süresi İçinde Cevaplandırılmadığından Gelen Kağıtlarda Yayımlandı) ”
16. “İlisu Barajının yapımı ve Hasankeyf'in kurtarılmasına ilişkin yazılı soru önermesi (Son Durumu : CEVAPLANDI) ”
17. “Mardin'deki bazı sağlık ocaklarının kapatılmasına ilişkin yazılı soru önermesi (Son Durumu : Süresi İçinde Cevaplandırılmadığından Gelen Kağıtlarda Yayımlandı) ”
18. “Köye dönüş yapan Süryanilerin sorunlarına ilişkin yazılı soru önermesi (Son Durumu : Süresi İçinde Cevaplandırılmadığından Gelen Kağıtlarda Yayımlandı) ”
19. “Mardin-Midyat'ta iptal edilen TOKİ projesine ilişkin yazılı soru önermesi (Son Durumu : CEVAPLANDI) ”
20. “Bolu Dağı Tüneline ilişkin yazılı soru önermesi (Son Durumu : Süresi İçinde Cevaplandırılmadığından Gelen Kağıtlarda Yayımlandı) ”
21. “Bir milletvekilinin sahibi olduğu eczaneye yönelik ilaç yolsuzluğu iddialarına ilişkin yazılı soru önermesi (Son Durumu : Süresi İçinde Cevaplandırılmadığından Gelen Kağıtlarda Yayımlandı) ”
22. “Petrol Piyasası Kanununun sınır ticaretine etkisine ilişkin yazılı soru önermesi (Son Durumu : Süresi İçinde Cevaplandırılmadığından Gelen Kağıtlarda Yayımlandı) ”

23. “Uçak yolculuklarında cep telefonu kullanımının engellenmesine ilişkin yazılı soru önergesi (Son Durumu : Süresi İçinde Cevaplandırılmadığından Gelen Kağıtlarda Yayımlandı) ”

24. “Mardin'in Dünya Kültür Mirası Listesine adaylığına ilişkin yazılı soru önergesi(Son Durumu : Süresi İçinde Cevaplandırılmadığından Gelen Kağıtlarda Yayımlandı) ”

25. “Bürokrat yakınlarının işe alındığı iddialarına ilişkin yazılı soru önergesi (Son Durumu : Süresi İçinde Cevaplandırılmadığından Gelen Kağıtlarda Yayımlandı) ”
(https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/yazili_soru_sd.uyenin_soru_ongeleri?p_sicil=6244&p_donemkod=22, Erişim tarihi: 09.07.2017).

Doğan'ın sahibi olduğu soru önergelerinin bir kısmı aşağıda verilmiştir:

Sulama ve Köylerin Yaşam Koşullarına Yönelik Önergesi:

Mardin Milletvekili Muharrem DOĞAN, 29.04.2004 tarihinde Mardin, Derik, Kızıltepe ve Nusaybin ovalarının sulanmasıyla ilgili, tarımla geçimini sağlayan çiftçiler için teşvik kanunu veya yeni bir kanun çıkarılması hakkında, köye dönüş ve rehabilitasyon projesi çerçevesinde köylerin yaşam koşullarına ilişkin soru önergesi sunmuştur. Mardin Milletvekili Muharrem DOĞAN'ın, Mardin, Derik, Kızıltepe ve Nusaybin ovalarının sulanmasına ve köylerin yaşam koşullarına ilişkin sorusu şöyle olmuştur:

“Aşağıdaki sorularımın Devlet Bakanı ve Başbakan yardımcısı Sayın Abdullatif ŞENER tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını saygılarımla arz ederim.
GAP: Temel hedefi Güneydoğu Anadolu Bölgesi halkının gelir düzeyi ve hayat standardını yükselterek, bu bölge ile diğer bölgeler arasındaki gelişmişlik farkını ortadan kaldırmak, kırsal alandaki verimliliği ve istihdam imkânlarını artırarak sosyal istikrar, ekonomik büyüme gibi milli kalkınma hedeflerine katkıda bulunmaktır. En büyük hedefi çok sektörlü entegre sürdürülebilir bir kalkınma anlayışını hakim kılmak için;

1 - Ülkemizde, ikinci Çukurova konumunda bulunan Mardin, Derik, Kızıltepe ve Nusaybin ovalarına sulama kanallarının ulaştırılması için bir çalışmanız var mıdır? Varsa bu proje ne zaman hayata geçirilecektir?

2- Tarımsal üretimden geçimini temin eden çiftçilerimizin, sulama su ihtiyaçları 300-400 metre derinlikte sondaj kuyularından temin edilmektedir. Çiftçilerimizin diğer bölge çiftçileriyle arasındaki üretim gelir farkını ortadan kaldırmak için teşvik veya yeni bir yönetmenlik çıkarmayı düşünüyor musunuz?

3- Köye dönüş ve rehabilitasyon projesi çerçevesinde köyüne yeni dönüş yapan vatandaşlarımızın, insanca yaşam koşullarını iyileştirmek için elektrik, su, okul ve sağlık ocağı ihtiyaçlarını karşılamak için şimdiye kadar ne tür bir çalışma yaptınız? hepsi ne zaman bitirilecektir.? ” (T.B.M.M.T.D., C.52, B.98, 2004:97).

Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısı Abdullatif Şener, Doğan'ın önermesine cevabında:

GAP kapsamında Şanlıurfa tüneline alınacak suyu Mardin'e iletecek bir barajın Ceylanpınar'da inşaatının devam ettiğini söylemiştir. Barajın Mardin'deki ana kanalının tamamlandığını bu yıl hizmete açılacağını dile getirmiştir.

Şener, Cizre barajının inşa edileceğini bunun olabilmesi için de Ilısu Barajı'nın tamamlanması gerektiğini söylemiştir. Kırsal alanda yaşayan çiftçilerimizin durumlarının iyileştirilmesi için projeler uygulandığını ve çalışmaların sürdüğünü söylemiştir. Şener, Doğan'ın köye gerekli dönüşlerle ilgili sorusuna istinaden konuşmuştur. Konuşmasında başkanlıktan ve ilgili valiliklere yapılan tahsislerden bahsetmiştir. Valiliklerin sahip olduğu diğer mali kaynakların bir arada kullanıldığını ve bununla köylerde gerekli yatırımların yapıldığını ve yapılan çalışmaların takip edildiğini söylemiştir. Abdülatif Şener'in Doğan'a cevabı şöyle olmuştur:

“Mardin Milletvekili Sn. Muharrem DOĞAN'ın 7/2521 esas numaralı yazılı soru önergesine GAP İdaresi Başkanlığı'nın cevapları aşağıdadır.

1) GAP kapsamında Mardin-Derik, Kızıltepe-Nusaybin ovaları sulanması amacıyla Şanlıurfa Tünelinden alınan suyu iletecek olan Mardin Ceylanpınar Ana Kanalının inşaatına DSİ tarafından devam edilmektedir. Mardin Ana Kanalının 86 km'si ihale aşamasında, 35 km'sinin ana kanal kaplaması bitmiş durumda ve bu yıl sulamaya açılacak 1800 ha alana hizmet edecek olan 16 km tamamlanmıştır. Nusaybin'de mevcut olan Çağ Çağ Sulamasının doğu tarafında kalan ovaların sulanması ise Dicle nehri üzerinde inşa edilecek olan Cizre Barajı marifetiyle yapılacaktır. Cizre Barajı'nın inşa edilebilmesi için öncelikli olarak Ilısu Barajı'nın tamamlanması gerekmektedir. DSİ Ilısu Barajı'nın ihalesi ile ilgili işlemlerine devam etmektedir.

2) GAP Bölgesinde Viranşehir, Ceylanpınar ve Kızıltepe ovalarında ağırlıklı olarak sondaj kuyuları marifetiyle sulama yapılmaktadır. Elektrik enerjisinin kullanıldığı pompa sulamalarında enerji maliyeti üretim maliyeti içerisinde önemli bir pay tutmaktadır. Bu ve benzeri sorunlar da göz önünde bulundurularak, kırsal alanda yaşayan çiftçilerimizin durumlarının iyileştirilmesi amacıyla gerekli projeler uygulanmaktadır. İfade edilen sorun bu kapsamda değerlendirilmektedir.

3) Başkanlığımızca Köye Dönüş ve Rehabilitasyon Alt Bölge Gelişme Projesi tamamlanmıştır. Proje içeriğinde köye dönüş kapsamına alınan 12 ilde planlı olarak geri dönüşün sağlanması ve gerekli sosyal ve fiziki donatılar ile ekonomik yaşana bilirliliğin sağlanması amacıyla gerekli plan ve programlar öngörmektedir. Bu çalışma, uygulanması amacıyla Başbakanlık Genelgesiyle ilgili tüm kurum ve valiliklere gönderilmiştir. Ayrıca, Başkanlığımız, İçişleri Bakanlığı ile işbirliği içerisinde Köye Dönüş Acil Uygulama Programını yürütmektedir. Bu bağlamda, Başkanlığımızca ilgili valiliklere yapılan tahsisler ile valiliklerin sahip olduğu diğer mali kaynakların bir arada kullanılarak proje kapsamına alınan köylerde gerekli yatırımlar yapılmaktadır. Bu konu için 2003 sonuna kadar ilgili valiliklere 10.687.000.000.000 Trilyon TL aktarılmış olup, yapılan çalışmalar tarafımızdan izlenmektedir. ” (T.B.M.M.T.D., C.52, B.98, 2004:98).

Mardin İli ve Çevresindeki İçme Suyu Sorununa İlişkin Yazılı Soru Önergesi:

Muharrem DOĞAN, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Mehmet Hilmi Güler'e Beyaz Su Projesi ile Mardin ve ilçelerinde yaşanan susuzluk sorununa ilişkin üç adet soru sormuştur. Bu soruların bulunduğu yazılı soru önergesinde Beyaz Su projesinden bahsetmiştir.

İhalenin ne zaman yapılacağını ve gerekli bütçenin ayrılıp ayrılmadığını, projenin toplam ihale bedelinin ne kadar olduğunu ve içme suyunun ne zaman akacağını sormuştur. Doğan'ın, Mardin ili ve çevresindeki içme suyu sorununa ilişkin yazılı soru önergesi aşağıda verilmiştir:

“Aşağıdaki sorularımın Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Sayın Hilmi GÜLER tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Mardin; Güneydoğu Anadolu Bölgemizde 8891 Kilometre kare alana sahip, Suriye ve Irak'la komşu olan Anadolu tarihinde uzun bir geçmişe sahip ilimizdir. Anadolu uygarlıklarının oluşumunda her devirde etkili rol oynamıştır.

Mardin; tarihiyle, mimarisiyle, inanç ve kültür turizmi özellikleriyle dünyada 3. Sit Kentine aday gösterilmiş olup, UNESCO'nun yakın ilgisi olan dünya kenti olmasına rağmen, yıllardır Mardin Merkez, ilçeleri ve çevre köyleri çok ciddi bir şekilde içme suyu sıkıntısı çekmektedirler.

1-'Mardin Merkez, çevre ilçeler ve köyler için DSİ tarafından tasarlanan 1024 Lt./Sn. lik BEYAZ SU projesi; iki bölümde ihale edileceği ve birinci bölüme ait olan 42,5 km. BEYAZ SU kaptajı ile Ortaköy arası terfi hattı, 2004 yılı sonuna kadar ihalesi yapılacak mıdır? Bu kısım için gerekli olan 40 Trilyon TL. Kaynak temin edilmiş midir?

2-Yıllardır, içme su sıkıntısı çeken Mardin Merkez, Kızıltepe, Derik ve Yeşilli ilçeleri, Kabala, Akarsu, Ortaköy, Şenyurt Beldeleri ve köylerindeki halkının gelir düzeyi ve hayat standardını yükseltecek olan BEYAZ SU projesi bir bütün halinde ve bir bölüm olarak ihale edilemez mi? .

3-Projenin toplam ihale bedeli (kamulaştırma bedelleri hariç) 105 Trilyon TL olduğunun bilgileri doğru ise, bu meblağ 2005 yılı mali bütçeye dâhil edildi mi?

4-Yukarıda belirtilen birimlere, içme suyu ne zaman akacaktır?” (T.B.M.M.T.D., C.67, B.29, 2004:263).

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Mehmet Hilmi Güler Doğan'a cevabında:

Bu projeye ilgili çalışmaların en kısa zamanda tamamlanacağını söylemiştir. Mehmet Hilmi Güler'in cevabı şöyle olmuştur:

“ Mardin Milletvekili Sayın Muharrem DOĞAN'ın tarafıma tevcih ettiği, 7/3960 esas no.lu yazılı soru önergesi T.B.M.M. İç Tüzüğü'nün 99. maddesi gereği. Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü'nden alınan yazılı bilgiler doğrultusunda cevaplandırılarak ekte gönderilmiştir. Bilgilerinize arz ederim.

Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü tarafından hazırlanan "Mardin-Kızıltepe İçme, Kullanma ve Endüstri Suyu Temini Kafi Projesi'ne göre; (T.B.M.M.T.D., C.67, B.29, 2004:264) Mardin şehir merkezi, Kızıltepe İlçesi, Ortaköy Beldesi ve Girmeli grubuna dahil yerleşimlerin 2040 yılı için tahmin edilen 1210 l/s su ihtiyaçları, Beyazsu kaynağından temin edilecektir. Mardin iline bağlı Derik ve Yeşilli ilçeleri, Kalaba, Akarsu ile Şenyurt Beldeleri ve köylerinin su ihtiyaçları da bu proje muhtevasında incelenmiş olup, su taleplerinin Beyazsu kaynağı yerine, buldukları mahallerdeki kaynaklar ve yer altı suyu imkânlarından faydalanılarak karşılanması, en uygun çözüm olarak tespit edilmiştir -Proje iki merhalede ihale edilecektir. I. Merhalede öncelikle Beyazsu kaynağından itibaren 42 551 metrelik isale hattı ve sanat yapıları (kamulaştırma problemleri en az olduğu için), II. Merhalede ise işin geri kalan isale hattı, depo ve pompa istasyonları ile diğer sanat yapıları ihale edilecektir. Proje; 2004 yılı yatırım programında yer almakta olup, DSİ 2005 yılı Yatırım Programında imkânlar nispetinde yeterli ödenek verilecektir. Proje kapsamında yer alan yerleşimler, inşaat ihalelerini takip eden 2 yıllık bir süre sonunda suya kavuşmuş olacaktır. ” (T.B.M.M.T.D., C.67, B.29, 2004:265).

Doğan'ın, İşsizlik Sigortası Fonuna İlişkin Soru Önergesi:

Doğan önergesinde, işsizlik sigortasından işsizlerin nasıl yararlanabileceğini, işsizlik sigortası fonunda biriken para miktarını, bu fondan yararlananların olup olmadığını ve ne kadar ödeme yapıldığını sorgulamıştır. Doğan'ın 31.05.2005 tarihinde verdiği yazılı soru önergesi aşağıda verilmiştir:

“Aşağıdaki sorularımın Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Sayın Murat Başeskiöğlü tarafından yazılı olarak yanıtlanmasını bilgelerinize arz ederim.

4447 sayılı işsizlik Sigortası Kanunu ile yürürlüğe giren ve ilk pirim kesintileri 01 Haziran 2000 tarihinde başlayan işsizlik sigortası fonunda biriken miktarın, işsizliğin her geçen gün arttığı ülkemizde yeterli oranda kullanılarak kullanılmadığına ilişkin tartışmalara açıklık getirmek için;

1- İşsizlik Sigortası Fonu'ndan işsizler hangi prosedür çerçevesinde yararlanmaktadırlar?

2- İşsizlik Sigortası Fonu'nda, bugüne kadar ne kadar para birikti? Bu miktarın ne kadarı ana paradır ve biriken ana para nasıl değerlendirilmektedir?

3- İşsizlik Sigortası Fonu'nun yürürlüğe girmesinden bu yana yıl bazında kaç kişi bu fondan yararlanmıştır ve ne kadar ödeme yapılmıştır?

4- Halen İşsizlik Sigortası Fonu'ndan ne kadar işsiz yardım almaktadır? İşsizlik Sigortası Fonu'na başvurudaki artışla, İşsizlik oranındaki artış arasında bir bağ bulunmakta mıdır? K - İşsizlik Sigortası Fonu'nda biriken para başka kamu kurum ve kuruluşlarına da aktarılmakta mıdır? ” (T.B.M.M.T.D., C.92, B.126, 2005:310).

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Murat Başeskiöğlü'nun Doğan'a cevabı şöyle olmuştur:

“İlgi yazınız ekinde alınan Mardin Milletvekili Muharrem DOĞAN'a ait 7/6542 Esas No'lu yazılı soru önergesi Bakanlığımızca incelenmiş olup, konuya ilişkin cevabi bilgi ve değerlendirmeler aşağıda sunulmuştur. 4447 sayılı İşsizlik Sigortası Kanunu'nun 51. maddesi işsizlik sigortasına hak kazanma koşullarını düzenlemiştir. Buna göre; kendi istek ve kusuru dışında aşağıda belirtilen nedenlerden birine göre işsiz kalanlar, hizmet akdinin feshinden önceki son 120 gün içinde işsizlik sigortası primi ödeyerek sürekli çalışmış olmak, hizmet akdinin feshinden Önceki son 3 yıl içinde en az 600 gün süre ile işsizlik sigortası primi ödemiş olmak koşulu ile işsizlik sigortası hizmetlerinden faydalanmaktadırlar. Hizmet akdi 4857/17 maddesi gereği işveren tarafından feshedilenler, Hizmet akdi 4857/24 maddesi gereği sigortalı işçi tarafından feshedilenler, Hizmet akdi 4857/25-I.IH.rV maddesi gereği işveren tarafından feshedilenler, İşyerinin kapatılması, el değiştirilmesi gibi nedenlerle işsiz kalanlar, Belirli süreli hizmet akdi sona erenler (iş bitimi), İşyeri özelleştirilmesi sonucu işsiz kalanlar. Hizmet akdinin sona ermesinden önceki son üç yıl içinde; 600 gün sigortalı olarak çalışıp işsizlik sigortası primi ödemiş olan sigortalı işsizlere 180 gün, 900 gün sigortalı olarak çalışıp işsizlik sigortası primi ödemiş olan sigortalı işsizlere 240 gün, 1080 gün sigortalı olarak çalışıp işsizlik sigortası primi ödemiş olan sigortalı işsizlere 300 gün süre ile işsizlik ödeneği ödenmektedir. 4447 sayılı Kanun gereği; günlük işsizlik ödeneği, sigortalının son dört aylık prime esas kazançları dikkate alınarak hesaplanan günlük ortalama net kazancının % 50'sidir. Bu suretle hesaplanan işsizlik ödeneği on altı yaşından büyük işçiler için uygulanan aylık asgari ücretin netini geçmemektedir. 4447 sayılı Kanun'un 51 inci maddesi kapsamında iş sözleşmesi sona eren sigortalı işsizler için işveren 15 günlük yasal sürede İşten Ayrılma Bildirgesi düzenleyip Türkiye İş Kurumunun ilgili ünitesine göndermektedir. Sigortalı işsizler de Kuruma 30 günlük yasal süre içerisinde başvurduklarında, gerekli incelemeler yapıldıktan sonra başvuruyu takip eden ayın sonunda sigortalı işsizlere ödeme yapılmaktadır. Başvuruda gecikilen süre toplam hak sahipliğinden düşürülmektedir. 08.09.1999 tarihinde Resmi Gazete 'de yayımlanarak yürürlüğe girmiş olan 4447 sayılı İşsizlik Sigortası Kanunu gereğince Fon hesaplarında 01.06.2000 tarihinden itibaren prim kesintileri başlamıştır.

15.06.2005 tarihine kadar SSK tarafından işsizlik sigortası fon hesabına aktarılan toplam prim tutan 4 milyar 829 milyon YTL, Hazine'den aktarılan 1 milyar 652 milyon YTL, faiz geliri de 9 milyar 391 milyon YTL'dir. 15.06.2005 tarihi itibarıyla İşsizlik Sigortası Fon varlığı 15 milyar 401 milyon YTL'dir. (T.B.M.M.T.D., C.92, B.126, 2005:311) Fon kaynakları, Türkiye İş Kurumu Genel Müdürünün başkanlığında, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı ve Hazine Müsteşarlığının birer temsilci ile en çok üyeye sahip İşçi Konfederasyonu, İşveren Konfederasyonu ve Esnaf ve Sanatkarlar Konfederasyonunca belirlenen birer üyeden olmak üzere altı üyeden oluşan Yönetim Kurulunca "İşsizlik Sigortası Fonu Kaynaklarının Değerlendirilmesine İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik" hükümlerine göre riskin dağıtılması esas ve işsizlik sigortası fonunun aktüeryal dengeleri dikkate alınmak suretiyle piyasa şartlarında yönetilmektedir. Fon kaynakları, devlet iç borçlanma senetleri, ters repo, mevduat yatırım araçlarında değerlendirilmektedir. 15.06.2005 tarihi itibarıyla toplam fon varlığının; % 65.48'i bono, % 21.57'si tahvil, % 7.46'sı mevduat, % 4.43'ü döviz cinsi tahvil, % 1.03'ü dövize endeksli tahvil, % 0.03 'ü de döviz tevdiat hesabında değerlendirilmektedir. DİE verilerine göre 2004 yılı I. Döneminde işsiz sayısı 2.830.000, 2005 yılının aynı döneminde ise, işsiz sayısı 2.750.000 kişidir. 2005 yılının I. Döneminde 2004 yılının aynı dönemine göre işsiz sayısında % 2,8'lik bir düşüş görülmektedir. İşsizlik Sigortasından yararlanmak üzere 2004 yılı Ocak-Şubat-Mart aylarında 43.795 kişi; 2005 yılının aynı döneminde ise, 36.216 kişi başvurmuştur. 2004 yılının ilk üç aya göre 2005 yılının ilk üç ayında işsizlik sigortasına başvuru sayısında % 17.31'lik bir düşüş görülmüştür. DİE'nin açıkladığı işsizlik sayısındaki değişim, işsizlik sigortasına yapılan başvuru ile etkilemekle birlikte birebir karşılaştırma imkânı vermemektedir. İşsizlik Sigortası Fonunun gelir ve giderleri kanunla belirlenmiş olup, amacı dışında kullanılmamakta ve başka kamu kurum ve kuruluşlarına aktarılmamaktadır. Bilgilerinize arz ederim." (T.B.M.M.T.D., C.92, B.126, 2005:312).

Hasankeyf'e Yapılması Planlanan İlsu Barajının Yol Açacağı Sorunlara İlişkin Önergesi:

Muharrem DOĞAN soru önergesinde: Hasankeyf'in korunması ve turizme açılması ile ilgili çalışmaların yapılıp yapılmadığını sormuştur. Antik kentin, İlsu Barajına teslim edilip edilmeyeceğini sormuştur. Hasankeyf'in sular altında kalmasını önleyecek bir projenin olup olmadığını ve Hasankeyf'in önemini belirten sorular sormuştur. Doğan'ın, Hasankeyf'e yapılması planlanan İlsu Barajının yol açacağı sorunlara ilişkin Kültür ve Turizm Bakanı Atilla Koç'a sorusu aşağıda verilmiştir:

“1- Sayın Başbakan'ın bu açıklamasından sonra Hasankeyf'in korunması ve turizme açılması için ne gibi çalışmalar yapılmıştır? Antik kent Hasankeyf, İlsu barajına feda edilecek mi?

2- Hasankeyf in değeri ortada iken, baraj yerinin değiştirilerek tarihi varlıkların sular altında kalmasının önlenmesi için yeni bir proje düşünülmekte midir? Yoksa suyun enerjiye dönüştürülmesinden yana olup; insanlık tarihinin ve kültürünün yaşatılmasına karşı mısınız?

3- Zeynel Abidin türbesi, tarihi minare ve caminin tepeye taşınması, suni yeni bir kent oluşturma projesi ile ilgili gelişmeler doğrumu dur? Su altında kalacak diğer kiliseler, mağaralar, köprü ve mezarlıklar AB kriterleri açısından bir sorun olacak mıdır?

4- Sayın Başbakan tarafından verilen sözler, yapılanlarla çelişmekte midir? Hasankeyf'i kurtarıp Turizm'e açacağız sözleri, zaman içinde, unutulur mesele kapanır gibi bir düşünce var mıdır?

5- Ilisu barajından elde edilecek elektrik enerjisi geliri ile Turizm'den elde edilecek gelirler; ayrıca insanlık tarihi ve kültür mukayesesi yapılmış mıdır? Ülke ve bölge halkı için hangisi daha önemlidir? ” (T.B.M.M.T.D., C.93, B.127, 2005:1254).

Kültür ve Turizm Bakanı Atilla Koç, arkeolojik alanda kapsamlı kazı ve kurtarma çalışmalarının gerçekleştirileceğini, gerekli birçok çalışmanın yapılacağını dile getirmiştir. Kültür ve Turizm Bakanı Atilla Koç'un cevabı aşağıdaki gibidir:

“Batman ili, Hasankeyf İlçesine bağlı Hasankeyf Örenyeri çok eski çağlardan günümüze kadar çeşitli uygarlıkların izlerini bünyesinde toplayan bir yerleşim merkezidir.

Hasankeyf daha önceleri Roma ve Bizans Dönemlerinde küçük bir kent kişiliği yansıtmaya karşın, gelişmesi Artuklular ile başlamıştır. Artuklulardan sonra Eyyubilerin eline geçen şehir, 1260'da Moğol istilası ile tahrip edilmiş, ancak İS. yüzyıl boyunca devam eden Akkoyunlular egemenliğinde yeniden canlanmıştır. Çok geniş bir alana yayılmış olan Hasankeyf kalıntıları, kale, camiler, saray ve diğer mimari örneklerini içermekte ve şehrin ortaçağdaki önemini kanıtlamaktadır. Kalede yer alan Ulu Camii, aşağı şehirdeki Koç, Süleyman ve Rızk Camileri; plan kuruluş özellikleri açısından dikkat çekici yapılardır, özellikle Dicle Nehri'nin doğu kıyısında yer alan ve bir Akkoyunlu eseri olan Zeynel Bey Türbesi, Sırlı Tuğla ve Çini Mozaik Dekorasyonu, Soğan Kubbesi ile çağdaş, Timur eserlerine paralellik göstermektedir. Yukarıda belirtilen özellikleri ile Hasankeyf, ortaçağ Türk şehir dokusu hakkında önemli ipuçları vermektedir. Ancak, Güney Doğu Anadolu projesi çerçevesinde yapılacak olan Ilisu Baraj 'ının, Hasankeyf i sular altında bırakacak olması burada kazı çalışmalarının başlamasına neden olmuştur. (T.B.M.M.T.D., C.93, B.127, 2005:1255) Hasankeyf in Güneydoğu Anadolu Projesi çerçevesi içinde yapılacak olan Ilisu Baraj 'ının etkilenme alan içinde kalması nedeniyle 1986 yılında Mardin Müze Müdürlüğü başkanlığında ve Prof. Dr. Oluş Arık sorumluluğundaki bir ekiple kazı çalışmalarına başlanmıştır. 1986 yılından itibaren devam eden çalışmalar ile "Aşağı Şehir" deki konut bölgesi, Koç Camii doğusunda bir han, bir çarşı, bir dergah, bir zaviye, bir medrese, seramik fırını, Zeynel Bey Türbesi civarında han ve medrese kalıntılarını içeren alan ortaya çıkarılmıştır. 1991 yılında, Bakanlığım, GAP Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı ve Hasankeyf Projesi başkanı Prof. Dr. M. Oluş Arık arasında Hasankeyf te yapılacak kurtarma ve belgeleme çalışmalarına ilişkin bir protokol imzalanmıştır. 1992 yılında güvenlik sorunları nedeniyle ara verilen kazı çalışmalarına 1998 yılından itibaren devam edilmiştir. 2002 yılında Hasankeyf Yukarı Şehir 'de alan yönetimine hazırlık amacıyla yapılacak belgeleme çalışmalarının; herhangi bir kazı ve araştırma yapılmaksızın ve Prof. Dr. M. Oluş Arık'ın görüşleri de alınmak kaydıyla, Mardin Müze Müdürlüğü başkanlığında ODTÜ, TAÇDAM tarafından oluşturulan bir ekiple yürütülmesi için izin verilmiştir. 1986 ile 2003 yılları arasında bölgedeki önemli anıtsal yapılar üzerinde çalışmalar sürdürülmüştür. Bu anıtsal eserler arasında El-Rızk Camii, Sultan Süleyman Camii, Kızlar Camii, Doğu Surları, Zeynel Bey Türbesi (2004 çalışmalarında burasının aslında bir külliye olduğu ortaya çıkmıştır), İmam Abdullah Türbesi, Köprü Kalıntıları, Koç Camii, Büyük Saray, Küçük Saray, Ulu Camii ve Orta Kapı sayılabilir. Bölgenin özel durumu göz önüne alınarak, Hasankeyf kazılan, 02/06/2004 gün ve 2004/7429 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile Prof. Dr. Abdüsselam Uluçam'a verilmiştir. Prof. Dr. Abdüsselam Uluçam başkanlığındaki bir ekip tarafından Hasankeyf Örenyeri'nde 2004 yılı kazı çalışmaları Zeynel bey Külliyesi, Salahiye yapılan ve Yamaç Külliyesi'nde gerçekleştirilmiştir. 2005 yılında da söz konusu kazı, restorasyon, belgeleme, temizlik ve düzenleme çalışmaları; Prof. Dr. Abdüsselam Uluçam başkanlığındaki geniş katılımlı bilimsel bir ekiple, Bakanlığım, DSİ Genel Müdürlüğü ve GAP Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığının finans desteği ile gerçekleştirilecektir, bu amaçla 2005 yılı kazı çalışmalarının başlatılması için gerekli izin 25/05/2005 tarihinde verilmiştir. DSİ Genel Müdürlüğünce Ilisu Baraj Gölü alanında kalacak olan bölgede yürütülen kazı çalışmaları için ayrılan toplam 800.000 YTL ödeneğin 378.100 YTL'lik kısmı Hasankeyf kazılan için ayrılmış olup bu ödenek Hasankeyf Mal Müdürlüğü'ne kazı başkanlığınca kullanılmak üzere aktarılmıştır.

Ayrıca GAP Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığınca Hasankeyf te 2005 yılında gerçekleştirilecek çalışmalar için ayrılan 1.014.000 YTL. Ödeneğin aktarımı gerçekleştirilmiştir. (T.B.M.M.T.D., C.93, B.127, 2005:1256) Ayrıca, AB finansmanı ve GAP Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığının işbirliği ile yürütülmekte olan "GAP Bölgesi Kültürel Mirası Geliştirme Programı" "Güneydoğu Anadolu Kültürel Mirasın Korunması ve Turizmin Geliştirilmesi Planı" taslağında Hasankeyf arkeolojik alanında kapsamlı kazı ve kurtarma çalışmalarının gerçekleştirileceği yer almaktadır. ” (T.B.M.M.T.D., C.93, B.127, 2005:1257)

Mardin Mazıdağı Fosfat Tesislerine ilişkin Önergesi

Muharrem DOĞAN önergesinde, fosfatın dışardan para ile alınacağına, Mazıdağı fosfat tesislerinin ekonomiye kazandırılmasının gerektiği üzerinde durmuş, bunun önemini belirtmiştir. Mardin Mazıdağı Fosfat tesisleri ile ilgili çalışmaların olup olmamayacağını, o bölgelerin cazibe merkezi olması için çalışmaların yapıp yapılmayacağını önergesinde sormuştur. Doğan'ın, Mardin Mazıdağı Fosfat Tesislerine ilişkin soru önergesi aşağıda verilmiştir:

“Aşağıdaki sorularımın Maliye Bakanı Sayın Kemal UNAKITAN tarafından yazılı olarak, cevaplandırılması için gereğini arz ederim.

Bölgelerarası gelişmişlik farkını ortadan kaldırmak, istihdam ve kırsal alanlardaki verimliliği arttırmak için, 1974 yılında kurulan ancak 1994 yılında üretimi durdurulan, Mardin-Mazıdağı Fosfat tesisleri; Arsa, Lojman ve yan tesisler hariç 140 milyon Dolar'a mal olmuş, tesisler de çürümeye terk edilmiştir. 10 Nisan 2005 tarihinde Maliye Bakanı olarak, Mazıdağı Fosfat tesislerini bizzat gezerek incelemelerde buldunuz, bununla ilgili olarak, basına "Fosfat Dolu Dağ Bize Bakıyor, Bizde Ona, Biz Enayi miyiz? Bu fosfatı, bu serveti çıkaralım " ifadelerini kullandınız.

1- “Mazıdağı Fosfat Tesislerinin devreye geçirilmesi ve buraların, ekonomiye kazandırılması lazım. Dışarıya avuç dolusu para ödeyip de fosfat kayaları geçireceğimize, bu serveti çıkaralım. Biz Enayi miyiz " Dediğiniz Doğru mudur ? Bu tesislerin faaliyete geçirilmesi için bir çalışmanız var mıdır? ”

2- “Kendi İmkânlarımızla Kendi Servetimizi Kullanmamız Gerekir" ifadelerini kullandığınıza göre, sözünüzün arkasında durup, bu tesisi Özelleştirme Kapsamından çıkaracak mısınız?

3 - “Türkiye, Eski Türkiye değil " dediğinize göre bu tesisler ne zaman hizmete sunulacaktır..? Yoksa' fosfat dolu dağ, bize bakmaya devam edecek mi? ”

4- “Hem iç, hem de dış sermaye buraya akın edecek, ama öncelikle buraların cazibe merkezi haline getirilmesi lazım, bunun üzerinde ısrarla duracağız" bu beyanınıza bağlı olarak, ne gibi çalışmalarınız var? Buraları cazibe merkezi haline getirmek için ne gibi projeler ürettiniz? ”

5- “Atıl durumdaki Mazıdağı Fosfat Tesislerinin, bugüne kadar millî ekonomimize verdiği zarar dolar bazında ne kadardır? ” (T.B.M.M.T.D., C.94, B.1, 2005:52)

Maliye Bakanı Kemal Unakıtan, Doğan'a cevabında:

O tesislerin özel sektör tarafından işletilerek ekonomiye kazandırılmasını istediklerini dile getirmiştir. Bu tesislerin özelleştirilme kapsamına alındığını tamamlanınca da tesisin faaliyete geçip istihdamın sağlanacağını dile getirmiştir. Kemal Unakıtan'ın Doğan'a cevabı aşağıda verilmiştir:

“1- Atıl halde duran, Mazıdağı fosfat kaynaklarının bir an önce ekonomiye kazandırılmak üzere, özel sektör tarafından işletilmesinin yerinde olacağına dair kanaatimiz geçerliliğini sürdürmektedir.

2- Kendi imkânlarımızla, kendi servetimizin kullanılmasının, sadece devlet eliyle ve kanalıyla olacağı görüşü doğru değildir. Sınai ve ticari faaliyetlerdeki üretimde etkinlik ve verimlilik prensiplerini ön planda tutan özel sektör eliyle, kendi potansiyel kaynaklarımızı kullanarak katma değeri daha yüksek bir üretim gerçekleştirebiliriz.

3- Mazıdağı Fosfat Tesislerinin bir an önce ekonomiye kazandırılması için söz konusu tesisler, Özelleştirme Yüksek Kurulu'nun (ÖYK) 25.07.2005 tarih ve 2005/86 sayılı karar ile özelleştirme kapsam ve programına alınmıştır.

Özelleştirme tamamlandığında tesisin faaliyete geçmesiyle birlikte; başta işçi, teknik personel ve idari kadrolar olmak üzere 600'e yakın yeni istihdam imkânı sağlanabilecektir. (T.B.M.M.T.D., C.94, B.1, 2005:53)

4- Özelleştirme ile atıl duran kaynakların faaliyete geçirilmesi amaçlanmıştır. Tesisin tam kapasite ile çalışması halinde, Türkiye gübre sektörünün fosfat konsantresi ihtiyacı olan 2,5 milyon tonluk kısmının 1/5'i olan 500 bin tonluk kısmını karşılayabilecek duruma gelecektir. Bu nedenle, tesisin bir an evvel özelleştirilerek işletmeye alınması durumunda, hem Türkiye'nin gübre üretiminin temel kaynağı olan fosfat temin edilmesindeki dışa bağımlılığı azalacak, hem de yeni istihdam imkânları oluşacaktır.

5- Mazı Dağı Fosfat Tesislerinde, 1987-1993 yılları arasında toplam 368.212 ton fosfat konsantresi üretimi yapılmıştır. Satışların azlığı, talep yetersizliği ve sürekli zarar edilmesi nedeniyle 1990 yılında tüvanan cevher, 1994 yılında ise konsantre fosfat üretimi durdurulmuştur. Tesis 1987-2004 yılları arasında toplam 257.590.067 ABD Doları zarar etmiştir. Bilgilerinizi ve gereğini takdir ve tensiplerinize arz ederim. ” (T.B.M.M.T.D., C.94, B.1, 2005:54).

Mardin Midyat'ta İptal Edilen TOKİ Projesine İlişkin Önergesi

Doğan, Midyat'ta yaşanan hızlı nüfus artışı ve kentleşme sonucunda konut ve kentleşme sorunlarının oluştuğunu söylemiştir. Doğan önergesinde, TOKİ projesinin Midyat'a kazandırılıp kazandırılmayacağını, ayrıca Midyat ve Midyat halkına yapılan bu haksızlığın giderilmesi için bir projenin olup olmadığını sormuştur. Doğan'ın, Mardin Midyat'ta iptal edilen TOKİ projesine ilişkin Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısı Mehmet Ali Şahin'e sorusu aşağıda verilmiştir:

“Aşağıdaki sorularımın Bayındırlık ve İskân Bakanı Sayın (Faruk Nafiz ÖZAK tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Mardin Midyat ilçesinin yaşadığı hızlı nüfus artışı ve hızlı kentleşme sebebiyle, oluşan konut ve kentleşme sorunlarının çözülmesi, üretimin arttırılarak, işsizliğin azaltılması, konut ihtiyacının karşılanması için, TOKİ idaresince Midyat'ta yapılmak üzere 304 konut ile Sosyal donatı kapsamında 24 derslikli İlköğretim Okulu, Ticaret Merkezi ve Cami projesi 16.01.2006 tarihinde ihale edilmiş olup, işin yüklenicisi şantiyesini kurarak işe başlamışken, bazı gerekçelerle 06.03.2006 tarihinde iptal edildiğine göre;

1-Gerekçesinde, Midyat Belediyesinden istenilen 31K-1113B-31K-3A paftalarını kapsayan 1/1000 ölçekli mevzi imar planının onaysız olduğu belirtilmiş ise de, söz konusu mevzi imar planı tasdik edilmiş olup, 26.07.2006 tarih ve 1104 sayı ile Midyat Belediyesince başkanlığınıza gönderildiği halde, projeyi tekrar ihale ederek, Midyat'ın ihtiyacı olan, bu projeyi, kazandırmayı düşünüyor musunuz? Ne zaman?

2-TOKİ idaresince ihale edilmiş olup, iptal edilen başka il ve ilçe var mıdır? Özellikle Midyat ilçesinin seçilmesinde Siyasi bir baskı var mı?

3-öz Er-Ka İnş. Tur. Taah. Tic. San. Ltd. Şti ne 357 milyon TL / m2 ihale edilen 304 konut ve sosyal tesisler, yeniden aynı fiyata ihale edilemezse, doğacak fiyat artışlarından dolayı, devlete verilecek zararlar kimin tarafından ödenecektir? Sorumluları kimler olacaktır?

4-İhale edilmiş bir projenin, İnşaatın ana kalemlerinden olan çimento, beton, demir vs. meydana gelen aşırı yükseliş ve piyasalardaki belirsizlik iptal gerekçesi olarak, göstermek 4734 sayılı kamu ihale kanununa aykırı değil midir? Midyat ve Midyat halkına yapılan bu haksızlığı gidermek için ne gibi çalışmalarınız var dır ? ” (T.B.M.M.T.D., C.146, B.59, 2007:82).

Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısı Mehmet Ali Şahin, Türkiye geneli birçok şehirde bu ihalelerin iptal edildiğini söylemiştir. Midyat'ta belediyeye gönderilen imar planlarının sözleşme aşamasına kadar onaylanmamasından dolayı ihalenin sözleşme aşamasında iptal edildiğini söylemiştir. Ayrıca ekonomik olarak da maliyetin ayarlanamaması ihalenin kamu menfaati ile sonuçlandırılmaması gibi nedenlerin bulunduğunu Kamu İhale Kanunu'na herhangi bir aykırılık bulunmadığını dile getirmiştir. Mehmet Ali Şahin'in Doğan'a cevabı şöyle olmuştur:

“1- Mardin Midyat 304 Konut ve Sosyal Donatısı (Camii, Şadırvan, Ticaret Merkezi, 24 Derslikli İlköğretim Okulu), Ada içi ve Genel Altyapı ile Çevre Düzenlemesi İnşaatı İşinin ihalesi, 4734 sayılı Kamu İhale Kanununun 68. Maddesi Cc) fıkrasına istinaden 16.01.2006 tarihinde yapılmış ve öz Er-Ka tış. Turz. Elk. Taah. Tic. ve San. Ltd. Şti firmasına ihale edilmiştir. Ancak, idaremizce hazırlanarak onay için ilgili belediyeye gönderilen imar planlarının onaylanmamış olması nedeniyle sözleşme aşamasında ihale iptal edilmiştir. Söz konusu proje ile ilgili olarak, yukarıda belirtilen eksiklerin giderilmesinden sonra gerekli ihale hazırlıkları tamamlanarak iş ihale takvimine alınmış olup 4734 Sayılı Kamu ihale kanununun 19. maddesine göre açık ihale usulü ile ihale edilmek üzere 22.12.2006 tarih ve 744 sayılı Kamu İhale Bülteninde yayımlanarak ilan edilmiştir. İşe ait ihale 01.02.2007 tarihinde yapılacaktır.

2- İdaremizce ihale edilerek, ihale öncesi ve sonrası ile sözleşme aşamasında çeşitli nedenlerle iptal edilen Türkiye genelinde birçok proje bulunmakta olup Mardin Midyat projesinin bu kapsamda yer almasında yukarıda izah edilen dışında herhangi başkaca bir husus bulunmamaktadır.

3- Söz konusu ihale 1. sorunun cevabında belirtildiği üzere idaremizce hazırlanarak onay için ilgili belediyeye gönderilen imar planlarının sözleşme aşamasına kadar onaylanmamış olması nedeniyle iptal edilmiştir. Bunun dışında bir işlem yapılması Kanuna aykırılık arz eden bir durumun ortaya çıkmasına neden olacaktır. Bu nedenle gerekli yükümlülükler yerine getirilmediği için ihale iptal edilerek yeniden çıkılması yoluna gidilmiştir

4- Ülkemizde son dönemde inşaat işlerine ait ana kalemler olan demir, çimento beton vs. fiyatlarında meydana gelen aşırı yükseliş ve piyasalardaki belirsizlik dolayısıyla yapılan ihalelere yeterli katılımın olmaması ve idaremizce hazırlanan yaklaşık maliyetlerinde üzerinde teklifler gelmesi ile ihalelerin Kamu menfaati doğrultusunda sonuçlandırılmaması nedenleriyle idaremizce ilan edilerek duyurulan bir kısım ihale, daha sonra yeniden değerlendirilerek yapılmak üzere iptal edilmiştir. İdaremiz burada yukarıda belirtilen hususları göz önüne alarak Kamu İhale kanununun 5. maddesinin 1. fıkrasında yer alan "idareler, bu Kanuna göre yapılacak ihalelerde; saydamlığı, rekabeti, eşit muameleyi, güvenilirliği, gizliliği, kamuoyu denetimini, ihtiyaçların uygun şartlarla ve zamanında karşılanmasını ve kaynakların verimli kullanılmasını sağlamakla sorumludur" hükmü doğrultusunda işlem yapmıştır. Bu doğrultuda Kamu İhale Kanununa herhangi bir aykırılık bulunmadığı görülmektedir. Bilgilerinize arz ederim. ” (T.B.M.M.T.D., C.146, B.59, 2007:84).

Bir Araştırma Önergesinde İmzası Bulunan Bir Bakana İlişkin Sözlü Soru Önergesi

Muharrem DOĞAN'ın, 14 Ocak 1994 tarihinde RP Milletvekili Hasan Mezarıcı'nın, Mustafa Kemal Atatürk'e yönelik suikast girişiminde bulunanlara iade-i itibar istediği meclis araştırma önergesine imza verenler arasında 58. hükümette Bayındırlık ve İskân Bakanı olarak görev alan Zeki Ergezen'in bulunduğunu belirtmiş, bununla ilgili sözlü soru önergesi vermiştir. Zeki Ergezen'in 58. Hükümette Bayındırlık ve İskân Bakanı olarak görev almasının uygun olup olmadığı hakkında soru sormuştur. Söz konusu Bakan'ın görevden azledilmesi yönünde bir işlem yapmayı gerekli bulup bulmadıklarını sormuştur. Doğan'ın sorularını Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısı Ertuğrul Yalçınbayır cevaplamıştır. Muharrem DOĞAN'ın sözlü soru önergesi şu şekildedir:

“Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına Aşağıdaki sorularımın Başbakan tarafından sözlü olarak yanıtlanmasını arz ederim.

1- 14 Ocak 1994 tarihinde RP Milletvekili Hasan Mezarıcı'nın, Yüce Önderimiz Atatürk'e yönelik suikast girişiminde bulunanlara iade-i itibar istediği Meclis araştırma önergesine imza verenler arasında 58. hükümette Bayındırlık ve İskân Bakanı olarak görev alan Zeki Ergezen'in bulunduğunu hükümeti kurma aşamasında biliyor muydunuz, bilmiyorsanız ne zaman öğrendiniz?

2- Atatürk'e suikast düzenleyenlerin suç işlemedikleri fikrini işleyen ve TBMM Başkanlığınca işleme konulmayıp iade edilen böyle bir önergeye imzasıyla destek veren bir kişinin cumhuriyet hükümetinde bakan olarak görev yapması doğru mudur? Önergede yer alan iddia ve düşünceleri değerlendirdikten sonra adı geçen bakanla aynı hükümette uyumlu bir şekilde çalışma imkânınız olacak mıdır? Bu konudaki tavrınızı kamuoyuna açıklar mısınız?

3 - Söz konusu bakan hakkında Anayasanın 109 uncu maddesinin son fıkrası hükmünü işletip görevden azledilmesi yönünde bir işlem yapmayı gerekli buluyor musunuz? ”

Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısı Ertuğrul Yalçınbayır, Doğan'a sözlü cevabında:

Sayın Ergezen'in bakan olarak atanma sebebinin mecliste, "Plan ve Bütçe Komisyonunda" uzun zamandır gösterdiği üstün performans ve kalite olduğunu söylemiştir. Ayrıca konuşmasında Ergezen'in Atatürk ilke ve inkılaplarına ve cumhuriyetin niteliklerine bağlı olduğunu eklemiştir. Ertuğrul Yalçınbayır 'ın Doğan'a cevabı şu şekildedir:

“Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Mardin Milletvekili Sayın Muharrem DOĞAN'ın, Sayın Baş bakana tevcih ettiği ve Sayın Başbakan tarafından da koordinatörlüğümde cevaplandırılması tensip olunan sözlü soru önergesi incelendi. Anayasanın 98. maddesine göre, Türkiye Büyük Millet Meclisinin bilgi edinme yollarından, denetim yollarından birisi de Meclis araştırmasıdır ve belli bir konuda bilgi edinme maksadıyla verilmektedir Meclis araştırmaları.

14 Ocak 1994 tarihli Meclis araştırması önergesi Sayın Zeki Ergezen tarafından mutlak bir önerge olarak telakki edilmiş ve tarihi bir olaya açıklık getirme inancıyla, bu şekilde değerlendirilerek imzalanmıştır. Ancak..." (T.B.M.M.T.D., C.3, B.27, 2003:588)

Yükseköğretim Kurumları Teşkilatı Kanunu İle İlgili Önergesi:

Muharrem DOĞAN, Yükseköğretim Kurumları Teşkilatı Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi'ne ilişkin önerge sunmuştur. Doğan'ın teklifin 37. maddesine göre doğrudan gündeme alınmasına ilişkin sunduğu önerge aşağıdaki gibidir:

"Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına Plan ve Bütçe Komisyonunda bulunan (2/23) esas numaralı Yükseköğretim Kurumları Teşkilatı Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifinin, İçtüzüğü'nün 37. maddesine göre doğrudan Genel Kurul gündemine alınmasını arz ederim. Saygılarıma." (T.B.M.M. T.D.,C.13,İ.72,2003:130).

3.1.3. Mahmut DUYAN'ın Meclisteki Faaliyetleri

CHP Mardin milletvekili Mahmut DUYAN'ın, imzasının bulunduğu yirmi üç kanun teklifi vardır. Sahibi olduğu altı soru önergesi vardır. Bunlardan biri süresi geçmeden önce cevaplanmış, ancak beş tanesi süresi geçtikten sonra kağıt üzerinde cevaplanmıştır. Duyan'ın imzasının bulunduğu bir meclis genel görüşme önergesi, otuz bir meclis araştırması önergesi, bir gensoru önergesi bulunmaktadır. Duyan'ın meclisteki faaliyetlerinin bir kısmı aşağıda verilmiştir.

3.1.3.1. İlk imzası ve imzası olduğu kanun teklifleri

Mahmut DUYAN'ın, ilk imza sahibi olduğu kanun teklifi bulunmazken imzasının bulunduğu kanun teklifleri vardır. Duyan'ın imzasının bulunduğu kanun tekliflerinin özetleri aşağıda verilmiştir. Son durumda komisyonda olan Duyan'ın imzasının bulunduğu tekliflerin başlığı ve özeti:

1. "Çeşitli Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi: Teklif ile geçici köy korucuları hakkında 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu hükümlerinin uygulanması öngörülmektedir." (https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/tasari_teklif_sd.onerge_bilgileri?kanunlar_sira_no=53025, Erişim tarihi: 09.07.2017).

2. "Belediye Kanununda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Teklifi: Belediyelerin hizmet alanlarında görev üstlenecek konumdaki peyzaj mimarları ve çevre mühendislerinin de kısmi zamanlı olarak sözleşme ile çalıştırılması imkanı öngörülmektedir." (https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/tasari_teklif_sd.onerge_bilgileri?kanunlar_sira_no=50270, Erişim tarihi: 09.07.2017).

3. “Diyarbakır, Batman, Mardin, Kilis, Şanlıurfa, Bitlis, Şırnak, Hakkari, Erzurum, Adana, İstanbul, Mersin, Antalya, Tunceli İllerinde Meydana Gelen Sel Afetleri ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi: 31 Ekim 2006 tarihinde sel felaketine maruz kalan 14 ilin afet bölgesi kapsamına alınması ve bazı vergi kolaylıklarının sağlanması öngörülmektedir. ” (https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/tasari_teklif_sd.onerge_bilgileri?kanunlar_sira_no=49132, Erişim tarihi: 10.07.2017).

4. “3628 Sayılı Mal Bildiriminde Bulunulması, Rüşvet ve Yolsuzluklarla Mücadele Kanununun Bir Maddesinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi: Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeleri ve Bakanlar Kurulu üyeleri ile siyasi parti genel başkanları tarafından 3628 sayılı Kanunun 6 ncı maddesinde belirtilen sürede verilen ve 7 nci maddesinde belirtilen sürede yenilenen mal bildirimlerinin bir ay içinde kamuoyuna açıklanması öngörülmektedir. ”

(https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/tasari_teklif_sd.onerge_bilgileri?kanunlar_sira_no=40497, Erişim tarihi: 10.07.2017).

5. “Sulama Alanlarında Arazi Düzenlenmesine Dair Tarım Reformu Kanunu ile Hazineye Ait Tarım Arazilerinin Satışı Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi: Mayınlı arazilerin mayından arındırılarak tarıma kazandırılması ve bu arazinin topraksız veya az topraklı köylünün toprak sahibi yapılması yönünde kullanılması amaçlanmaktadır. ” (https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/tasari_teklif_sd.onerge_bilgileri?kanunlar_sira_no=40116, Erişim tarihi: 10.07.2017).

6. “Lozan Anlaşmasının İmzalandığı 24 Temmuz Gününden Başlayan Haftanın "Bağımsızlık Haftası" İlan Edilmesi Hakkında Kanun Teklifi: 24 Temmuz gününden başlayan haftanın "Bağımsızlık Haftası" olarak ilan edilmesi öngörülmektedir. ” (https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/tasari_teklif_sd.onerge_bilgileri?kanunlar_sira_no=35860, Erişim tarihi: 10.07.2017)

7. “2981 Sayılı İmar ve Gecekondu Mevzuatına Aykırı Yapılara Uygulanacak Bazı İşlemler ve 6785 Sayılı İmar Kanununun Bir Maddesinin Değiştirilmesi Hakkında Kanunda ve 3194 Sayılı İmar Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi: Teklif ile 2981 ve 3194 sayılı kanunlarda geçen "ibadet yeri" ibarelerinin "ibadet yeri (cami, cemevi, mescit, kilise, sinagog, havra) olarak değiştirilmesi öngörülmektedir. ”

(https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/tasari_teklif_sd.onerge_bilgileri?kanunlar_sira_no=30297, Erişim tarihi: 10.07.2017).

8. “Çanakkale Savaşlarına Katılanlara Şeref Madalyası Verilmesine Dair Kanun Teklifi: Çanakkale savaşlarına katılmış olup da halen Türk vatandaşı olanlara şeref madalyası, beratı ve rozeti verilmesi öngörülmektedir. ”

(https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/tasari_teklif_sd.onerge_bilgileri?kanunlar_sira_no=29988, Erişim tarihi: 10.07.2017).

Son durumda kanunlaşmış olan Duyan'ın imzasının bulunduğu tekliflerin başlığı ve özeti:

9. “Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması ve Bankalar Kanunu Hükümlerine İstinaden Bankacılık İşlemleri Yapma ve Mevduat Kabul Etme İzni Kaldırılan Türkiye İmar Bankası T.A.Ş. Hakkında Tesis Edilecek Bazı İşlemler Hakkındaki Kanuna Bir Fıkra Eklenmesine Dair Kanun Teklifi: Türkiye İmar Bankası T.A.Ş'de tasarruflarını Devlet iç borçlanma senedi olarak değerlendirmiş yatırımcıların mağduriyetlerinin giderilmesini teminen söz konusu tutarların vade sonu itibarıyla nominal değerleri esas alınarak, vade tarihinden sonra ise beş büyük bankanın ortalama faiz oranları eklenerek ödeme yapılmasının sağlanması öngörülmektedir. Teklif komisyonda ve Genel Kurulda değiştirilerek kabul edilebilmektedir.

Komisyondun kabul ettiği metnin/Kanun metninin dikkate alınması gerekmektedir. ”
(https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/tasari_teklif_sd.onerge_bilgileri?kanunlar_sira_no=32499, Erişim tarihi: 10.07.2017).

10. “Yatırımların ve İstihdamın Teşviki ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Teklifi: Sakarya ilinin 5084 sayılı yasada belirtilen gelir vergisi stopajı teşviki, sigorta primi işveren paylarında teşvik, enerji desteği gibi teşvik unsurlarından yararlandırılması öngörülmekte ve bu teşvik unsurlarının Sakarya ve Düzce İllerinde 31.12.2010 tarihine kadar uygulanması öngörülmektedir. Teklif komisyonda ve Genel Kurulda değiştirilerek kabul edilebilmektedir. Komisyondun kabul ettiği metnin/Kanun metninin dikkate alınması gerekmektedir. ”
(https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/tasari_teklif_sd.onerge_bilgileri?kanunlar_sira_no=29396, Erişim tarihi: 10.07.2017)

3.1.3.2. İlk imzası ve imzası olduğu soru önergeleri

Mahmut DUYAN'ın sahibi olduğu yazılı soru önergelerinin özetleri aşağıda verilmiştir.

1.“Mardin Belediyesindeki işçilere ilişkin yazılı soru önergesi”
(https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/yazili_soru_sd.onerge_bilgileri?kanunlar_sira_no=52895, Erişim tarihi: 10.07.2017)

2.“Mardin'deki yatırımlara ilişkin yazılı soru önergesi”
(https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/yazili_soru_sd.onerge_bilgileri?kanunlar_sira_no=52944, Erişim tarihi: 10.07.2017)

3.“Mardin'de 2006 yılında yaşanan sel felaketine ilişkin yazılı soru önergesi”
(https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/yazili_soru_sd.onerge_bilgileri?kanunlar_sira_no=52945, Erişim tarihi: 10.07.2017)

4.“Mardin'de köy yolları asfaltlamasına ilişkin yazılı soru önergesi”
(https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/yazili_soru_sd.onerge_bilgileri?kanunlar_sira_no=52946, Erişim tarihi: 10.07.2017)

5.“Mardin İlindeki su sorununa ilişkin yazılı soru önergesi”
(https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/yazili_soru_sd.onerge_bilgileri?kanunlar_sira_no=52947, Erişim tarihi: 10.07.2017)

6.“Mardin'deki doğrudan gelir desteği uygulamasına ilişkin yazılı soru önergesi”
(https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/yazili_soru_sd.onerge_bilgileri?kanunlar_sira_no=52998, Erişim tarihi: 10.07.2017)

Duyan'ın sahibi olduğu soru önergelerinin bir kısmı aşağıda verilmiştir:

Yazılı Soruya Çevrilen Sözlü Soru Önergesi

Mardin Milletvekili Mahmut DUYAN, Tarım ve Köy İşleri Bakanı Mehmet Mehdi Eker'e sorular yöneltmiştir. Mardin'deki doğrudan gelir desteğinden yararlanma şartlarını, bu destekten yararlanmanın başlangıç ve bitiş tarihlerini, kaç yurttaşın yararlanabileceğini, hükümetin bu yurttaşlara borcu olup olmadığını varsa bu borcun ve 2005 ödemelerinin ne zaman yapılacağını sormuştur. Duyan'ın Mardin'deki doğrudan gelir desteği uygulamasına ilişkin soru önergesi :

“Aşağıdaki sorularımın Tarım ve Köy işleri Bakanı Sayın Mehmet Mehdi EKER tarafından yazılı olarak cevaplandırılması için gereğini arz ederim.

Mardin İlimizde çiftçilerimiz büyük bir yoksulluk ve sefalet yaşamaktadırlar. Bu yoksulluklarını Devletten aldıkları Doğrudan Gelir Desteğiyle bir ölçüde hafifletmeye çalışmaktadırlar. Zamanında yapılmayan Doğrudan Gelir Desteği ödemeleri çiftçimizi daha çok mağdur etmektedir. Bu nedenle,

1. Mardin İlinde Doğrudan Gelir Desteğinden yararlanma şartları nelerdir?
2. İlde Doğrudan Gelir Desteğinden yararlanabilmenin başlangıç ve bitiş târihleri nedir?
3. İlde Doğrudan Gelir Desteğinden kaç yurttaşımız yararlanmaktadır?
4. İlde Doğrudan Gelir Desteğinden yararlanan yurttaşlarımıza Hükümetimizin borcu var mıdır? Varsa bu borç hangi yıllara aittir? Bu borcun toplam tutan ne kadardır?
5. İlde Doğrudan Gelir Desteğinden yararlanan yurttaşlarımıza Hükümetimiz var olan borçlarını ne zaman ödemeyi düşünmektedir?
6. İlde Doğrudan gelir desteğinden yararlanan yurttaşlarımıza Hükümetiniz 2005 yılı ödemelerini ne zaman yapmayı düşünmektedir?” (T.B.M.M.T.D., C.155, B.97, 2007:437).

Tarım ve Köy işleri Bakanı Mehmet Mehdi Eker cevabında:

Doğrudan gelir desteğinin Mardin'deki çiftçilerin yaşadıkları yoksulluğu bir nebze azalttığını söylemiştir. Eker'in Duyan'a cevabı şöyle olmuştur;

“Mardin İlimizde çiftçilerimiz büyük bir yoksulluk ve sefalet yaşamaktadırlar. Bu yoksulluklarını Devletten aldıkları Doğrudan Gelir Desteğiyle bir ölçüde hafifletmeye çalışmaktadırlar. Zamanında yapılmayan Doğrudan Gelir Desteği ödemeleri çiftçimizi daha çok mağdur etmektedir.

1) Doğrudan Gelir Desteği uygulamaları, 5488 sayılı Tarım Kanununun 19. maddesine istinaden, yıla özgü yayımlanan uygulama tebliği hükümleri doğrultusunda yürütülmektedir. Ödemeler, Çiftçi Kayıt Sistemi'ne kayıtlı olan ve DGD (Doğrudan Gelir Desteği) uygulamalarına ilişkin yılı tebliğinde belirtilen usul ve esasları yerine getirerek tarımsal faaliyette bulunan çiftçilere ülke bazında yapılmakta olup, iller bazında farklı uygulama yapılmamaktadır.

2) Doğrudan Gelir Desteği 2006 yılı uygulamaları için 5.6.2006 tarihinden 3.12.2006 tarihine kadar müracaat süresi verilmiştir. 2007 yılı uygulamalarında ise 12.3.2007 tarihinden 2.11.2007 tarihine kadar Tarım İl/İlçe Müdürlüklerine müracaat edilmesi gerekmektedir. Kadastro görmemiş köylere ilişkin tahkim komisyonlarınca yapılan çalışma planına göre her köy için son müracaat tarihi, 2/11/2007 tarihinden önce olmak kaydıyla belirlenmekte ve bu tarih 7201 sayılı Tebligat Kanununa göre ilgili muhtarlara tebliğ edilmektedir.

3) Doğrudan Gelir Desteği 2006 yılı uygulamalarında Mardin ilinde 28.817 çiftçi yararlanmıştır.

4) 2006 yılı uygulamaları ile ilgili Mardin ilinin ödemeleri sel afeti dolayısıyla öncelikli olarak ve tamamı yapılmıştır. Ödemeler, 28 Şubat 2007 tarihinde doğrudan bankadaki çiftçi hesaplarına yatırılmıştır.

5) Mardin ili ile ilgili hak edışı tamamlanarak bekleyen DGD (Doğrudan Gelir Desteği) ödemesi bulunmamaktadır. Mardin ilinde DGD ödemelerinin tamamı yapılmıştır.

6) DGD 2005 yılı uygulamalar ile ilgili ödemeler 14 Ağustos 2006 yılında ülke bazında yapılarak tamamlanmıştır. ” (T.B.M.M.T.D., C.155, B.97, 2007:443).

3.1.4. Nihat ERİ'nin Meclisteki Faaliyetleri

AK Parti Mardi milletvekili Nihat ERİ'nin ilk imza sahibi olduğu iki kanun teklifi bulunmaktadır. Bir tanesinin kanunlaştığı, bir tanesinin de komisyonda olduğu bu teklifler aşağıda verilmiştir. Ayrıca imzası bulunan yirmi iki kanun teklifi, on sekiz meclis araştırma önergesi bulunmaktadır. Eri'nin faaliyetlerinin bir kısmı aşağıda verilmiştir.

3.1.4.1. İlk imzası ve imzası olduğu kanun teklifleri

LPG ve Elektrik Piyasası Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi

Son durumda kanunlaşmış olan sıvılaştırılmış petrol gazları (LPG) piyasası kanunu ve elektrik piyasası kanununda değişiklik yapılmasına dair kanunda değişiklik yapılmasına ilişkin ilk imza sahibi olduğu kanun teklifinin özeti şöyledir:

“Kurulduğu zaman mücavir alan dışında olup sonradan mücavir alana dahil olmuş otogaz istasyonları ve LPG tesislerinin imar planlarının henüz yapılmamasından dolayı işyeri açma ve çalışma ruhsatlandırma işlemleri sonuçlandırılmıyorsa imar planlarının tamamlanmasına kadar toplam üç yılı geçmemek üzere birer yıllık süre ile faaliyet izni alabilmeleri öngörülmektedir. Tasarı/Teklif komisyonda ve Genel Kurulda değiştirilerek kabul edilebilmektedir. Komisyonun kabul ettiği metnin/Kanun metninin dikkate alınması gerekmektedir." (https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/tasari_teklif_sd.onerge_bilgileri?kanunlar_sira_no=43408, Erişim tarihi: 18.12.2016).

Motorlu Kara Taşıtlarının Hurdaya Çıkarılması ve İl Özel İdaresine Devrine İlişkin Kanun Teklifi

Son durumda komisyonda olan ilk imza sahibi olduğu kanun teklifinin özeti şöyledir:

“Motorlu kara taşıtlarını hurdaya ayıran gerçek ve tüzel kişilerin tahakkuk etmiş ve tahsil edilmemiş olan motorlu taşıtlar vergisi ile bu vergiye ilişkin gecikme zammı, gecikme faizi ve vergi cezaları terkin edilmekte; hurdaya çıkarılan taşıt üzerinde 6183 sayılı Kanun hükümlerine göre tatbik edilmiş hacizler kaldırılmakta; eski ve kullanılmaz durumda olan taşıtların trafikten çekilmesi ve bu taşıtların İl Özel İdaresine teslimi sağlanarak il özel idarelerinin plakalar hak sahiplerinin uhdesinde kalmak kaydıyla kendilerine teslim edilen taşıtların satışlardan elde ettikleri kazançları ile bu faaliyetlerle ilgili olarak vergi, resim ve harçtan muaf tutulması öngörülmektedir. Ayrıca kara taşıtlarını noter senedi ile iktisap edip de ilgili trafik tescil kuruluşunda adlarına kayıt ve tescil ettirmemiş olan gerçek ve tüzel kişilerin 30.6.2006 tarihine kadar bazı şartları yerine getirmeleri halinde aynı hükümlerden faydalanmaları ile ilgili düzenleme getirilmektedir." (https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/tasari_teklif_sd.onerge_bilgileri?kanunlar_sira_no=41370 Erişim tarihi: 17.12.2016).

Tarım Satış Kooperatif ve Birlikleri Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi

Son durumda komisyonda olan Eri'nin imzasının bulunduğu kanun teklifinin özeti şöyledir:

“Teklif ile Yeniden Yapılandırma Kurulunun dört yıllık görev süresine ilişkin hükmün 3/2/2005 tarihli ve 5290 sayılı Kanununun 4 üncü maddesiyle yürürlükten kaldırılması sonucu ortaya çıkan boşluğun giderilmesi amaçlanmaktadır.” (https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/tasari_teklif_sd.onerge_bilgileri?kanunlar_sira_no=54011, Erişim tarihi: 10.07.2017).

Terör ve Terörle Mücadeleden Doğan Zararların Karşlanması Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi

Son durumda kanunlaşmış olan Eri'nin imzasının bulunduğu kanun teklifinin özeti şöyledir:

“Teklif ile terör eylemleri ve terörle mücadele kapsamında yürütülen faaliyetler nedeniyle mağdur olanların mağduriyetlerinin giderilmesi amaçlanmaktadır. Teklif komisyonda ve Genel Kurulda değiştirilerek kabul edilebilmektedir.

Komisyondun kabul ettiği metnin/Kanun metninin dikkate alınması gerekmektedir.”

(https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/tasari_teklif_sd.onerge_bilgileri?kanunlar_sira_no=53992, Erişim tarihi: 10.07.2017)

2709 Sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasasına Geçici Bir Madde Eklenmesine Dair Kanun Teklifi

Son durumda kanunlaşmış olan Eri'nin imzasının bulunduğu kanun teklifinin özeti şöyledir:

“Seçilme yaşının 25'e indirerek gençlerin yönetime katılmasını sağlamak amacıyla Anayasaya geçici madde eklenmiştir. Teklif komisyonda ve Genel Kurulda değiştirilerek kabul edilebilmektedir. Komisyondun kabul ettiği metnin/Kanun metninin dikkate alınması gerekmektedir.” (https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/tasari_teklif_sd.onerge_bilgileri?kanunlar_sira_no=53571, Erişim tarihi: 10.07.2017).

Kamu Görevlerinden Ayrılanların Yapamayacakları İşler Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi

Son durumda kanunlaşmış olan Eri'nin imzasının bulunduğu kanun teklifinin özeti şöyledir:

“Kamu Kurum ve Kuruluşlarında çalışırken görevlerinden ayrılan hekim, dış hekimi ve eczacıların kendi nam ve hesabına yaptıkları mesleki faaliyetler ile ilgili olarak ayrıldıkları kurumla sözleşme yapabilmeleri öngörülmektedir. Teklif komisyonda ve Genel Kurulda değiştirilerek kabul edilebilmektedir. Komisyondun kabul ettiği metnin/Kanun metninin dikkate alınması gerekmektedir.” (https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/tasari_teklif_sd.onerge_bilgileri?kanunlar_sira_no=52693, Erişim tarihi: 11.07.2017).

Esnaf ve Sanatkarlar Meslek Kuruluşları Kanununda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Teklifi:

Son durumda gündemde olan Eri'nin imzasının bulunduğu kanun teklifinin özeti şöyledir:

“Türkiye Esnaf ve Sanatkarları Sicil Gazetesine verilen her ilanın bedelinin yüzde yirmisinin meslek odasına, yüzde altmışının ilanın verildiği ildeki birliğe aktarılması, önceki dönemlere ait aidatlarını ödemeyen oda üyelerinin üçte birini ödemeleri koşuluyla borcun tahsilinden vazgeçilmesi öngörülmektedir. Teklif komisyonunda ve Genel Kurulda değiştirilerek kabul edilebilmektedir. Komisyonun kabul ettiği metnin/Kanun metninin dikkate alınması gerekmektedir.” (https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/tasari_teklif_sd.onerge_bilgileri?kanunlar_sira_no=50603, Erişim tarihi: 11.07.2017).

3.1.4.2. İlk imzası ve imzası olduğu meclis araştırma önermeleri

Nihat ERI'nin ilk imza sahibi olduğu meclis araştırma önermesi bulunmazken imzasının bulunduğu meclis araştırma önermeleri vardır. Meclis araştırması açılması kabul edilen Eri'nin imzasının bulunduğu önermelerin özetleri:

1.“Gaziantep Milletvekili Fatma ŞAHİN ve 19 Milletvekilinin, Küresel ısınmanın neden olduğu sorunların ve oluşturduğu riskin araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğü'nün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis Araştırması açılmasına ilişkin önermesi. ” (https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/meclis_arastirma_onergeleri.onerge_bilgileri?kanunlar_sira_no=91477, Erişim tarihi: 11.07.2017).

2.“İstanbul Milletvekili Ekrem Erdem ve 105 Milletvekilinin, Türkçe'deki bozulma ve yabancılaşmanın nedenleri ile toplumsal birlik ve beraberliğimiz üzerindeki etkilerinin araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğü'nün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis Araştırması açılmasına ilişkin önermesi. ”(https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/meclis_arastirma_onergeleri.onerge_bilgileri?kanunlar_sira_no=91798, Erişim tarihi: 11.07.2017).

3.“İstanbul Milletvekili Mustafa Ataş ve 47 Milletvekilinin, Hakkâri'de meydana gelen olayların ve bu olaylarla ilgili iddiaların araştırılması amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğü'nün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis Araştırması açılmasına ilişkin önermesi. ” (https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/meclis_arastirma_onergeleri.onerge_bilgileri?kanunlar_sira_no=91802, Erişim tarihi: 11.07.2017).

4.“Bursa Milletvekili Şevket Orhan ve 30 Milletvekilinin Bazı girişimcilerin holding adı altında gerçekleştirdikleri izinsiz halka arz yoluyla oluşan mağduriyetin neden ve sonuçlarıyla bu süreçte SPK'nın sorumluluğunun araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla araştırılarak Anayasanın 98 inci, İçtüzüğü'nün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis Araştırması açılmasına ilişkin önermesi. ” (https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/meclis_arastirma_onergeleri.onerge_bilgileri?kanunlar_sira_no=91722, Erişim tarihi: 11.07.2017).

5.“Konya Milletvekili Orhan Erdem ve 44 Milletvekilinin, Çocuklarımızı sokağa iten nedenlerin araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis Araştırması açılmasına ilişkin önergesi. ” (https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/meclis_arastirma_onergeleri.onerge_bilgileri?kanunlar_sira_no=91414, Erişim tarihi:12.07.2017).

6.“Samsun Milletvekili Musa Uzunkaya ve 27 Milletvekilinin, Türk sporunun içinde bulunduğu olumsuzlukların araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis Araştırması açılmasına ilişkin önergesi. ” (https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/meclis_arastirma_onergeleri.onerge_bilgileri?kanunlar_sira_no=91418, Erişim tarihi:12.07.2017).

7.“Malatya Milletvekili Ahmet Münir Erkal ve 31 Milletvekilinin, kayısı ürününün ekonomik değerinin artırılması için alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis Araştırması açılmasına ilişkin önergesi. ” (https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/meclis_arastirma_onergeleri.onerge_bilgileri?kanunlar_sira_no=91356, Erişim tarihi:12.07.2017).

8.“İstanbul Milletvekili Azmi Ateş ve 100 Milletvekilinin, kamu vakıfları ile kamu bünyesinde kurulu dernek ve yardımlaşma sandıkları konusunun araştırılarak, bu oluşumlardan kaynaklanan sorunların çözümü için alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis Araştırması açılmasına ilişkin önergesi. ” (https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/meclis_arastirma_onergeleri.onerge_bilgileri?kanunlar_sira_no=91613, Erişim tarihi:12.07.2017).

3.1.5. Mehmet Beşir HAMİDİ'nin Meclisteki Faaliyetleri

Hamidi'nin ilk imza sahibi olduğu iki kanun teklifi vardır. Aşağıda verilen bu kanun teklifleri son durumda komisyondadır. Ayrıca Hamidi'nin sahibi olduğu yedi yazılı soru önergesi, bir meclis genel görüşme önergesi, imzasının bulunduğu on bir kanun teklifi ve üç meclis araştırma önergesi bulunmaktadır. Hamidi'nin faaliyetlerinin bir kısmı aşağıda verilmiştir.

3.1.5.1. İlk imzası ve imzası olduğu kanun teklifleri

Yükseköğretim Kurumları Teşkilatı Kanununa İlişkin Kanun Teklifi

Hamidi, yükseköğretim kurumları teşkilatı kanunu ile 78 ve 190 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamelerde değişiklik yapılması hakkında kanun teklifi sunmuştur. Son durumda komisyonda olan Hamidi'nin sahibi olduğu teklifin özeti:

“Mardin'de Mardin Üniversitesi adıyla bir üniversite kurulması öngörülmektedir.”(https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/tasari_teklif_sd.onerge_bilgileri?kanunlar_sira_no=32433, Erişim tarihi:17.12.2016).

Belediyelere ve İl Özel İdarelerine İlişkin Kanun Teklifi

Hamidi, belediyelere ve il özel idarelerine genel bütçe vergi gelirlerinden pay verilmesi hakkında kanunda değişiklik yapılmasına dair kanun teklifi sunmuştur. Son durumda komisyonunda olan Hamidi'nin sahibi olduğu teklifin özeti:

“İller Bankasıyla belediyelerin personel maaşlarını ödemediğinin tespiti halinde, Bankanın belediyeye ödemesi gereken paydan bunu keserek belediye personeline ödemesi öngörülmektedir.” (https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/tasari_teklif_sd.onerge_bilgileri?kanunlar_sira_no=44166 , Erişim tarihi:17.12.2016).

Tarım Satış Kooperatif ve Birlikleri Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi:

Son durumda komisyonunda olan Eri'nin imzasının bulunduğu kanun teklifinin özeti şöyledir:

“Teklif ile Yeniden Yapılandırma Kurulunun dört yıllık görev süresine ilişkin hükmün 3/2/2005 tarihli ve 5290 sayılı Kanununun 4 üncü maddesiyle yürürlükten kaldırılması sonucu ortaya çıkan boşluğun giderilmesi amaçlanmaktadır.” (https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/tasari_teklif_sd.onerge_bilgileri?kanunlar_sira_no=54011, Erişim tarihi:12.07.2017).

Yükseköğretim Kurumları Teşkilatı Kanunu ile 78 ve 190 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi:

Son durumda komisyonunda olan Eri'nin imzasının bulunduğu kanun teklifinin özeti şöyledir:

“Karaman'da Karamanoğlu Mehmet Bey Üniversitesi, Karamanoğlu Mehmet Bey İleri Teknoloji Enstitüsü İle Karamanoğlu Mehmet Bey Araştırma ve Teknoloji Geliştirme Merkezi kurulması öngörülmektedir. ” (https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/tasari_teklif_sd.onerge_bilgileri?kanunlar_sira_no=32401, Erişim tarihi:13.07.2017).

Yükseköğretim Kurumları Teşkilatı Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi

Son durumda gündemde olan Eri'nin imzasının bulunduğu kanun teklifinin özeti şöyledir:

“Dicle Üniversitesine bağlı olarak Mardin Eğitim Fakültesi, Mardin Ziraat Fakültesi, Mardin Güzel Sanatlar Fakültesi, Mardin Turizm Rehberliği Meslek Yüksekokulu kurulması öngörülmektedir. Teklif komisyonunda ve Genel Kurulda değiştirilerek kabul edilebilmektedir. Komisyonun kabul ettiği metnin/Kanun metninin dikkate alınması gerekmektedir.” (https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/tasari_teklif_sd.onerge_bilgileri?kanunlar_sira_no=22844, Erişim tarihi:13.07.2017).

3.1.5.2. İlk imzası ve imzası olduğu soru önergeleri

Mardin İlindeki Kültürel Ve Tarihi Varlıkların Korunmasına İlişkin Önergesi

Mehmet Beşir HAMİDİ, Mardin'deki kültürel, tarihi mirasları ve varlıkların restorasyon çalışmalarıyla, bakım ve onarımı için Bakanlığın çalışmalarının neler olduğunu sormuştur. Mardin kalesindeki taşların meydana getirebileceği tehlikelerin önlenmesi için koruma duvarı yapılıp yapılmayacağını sormuştur. Hamidi'nin Mardin ilindeki kültürel ve tarihi varlıkların korunmasına ilişkin sahibi olduğu soru önergesi şöyledir:

“Aşağıdaki sorularımın aracılığınızla Kültür Bakanı Sayın tarafından-yazılı olarak cevaplandırılmasını saygılarımla arz ederim.

Mardin binlerce yıllık tarihiyle bir çok uygarlığa baş şehirlik etmiş, kültür ve tarihsel dokuların izlerini taşıyan, bir ilimizdir. Barındırdığı medeniyetlerin eserleri yeterince korunamamaktadır. Bu tespitler ışığında;

1-Kasımiye, Şehidiye, Zinciriye medreselerinin restorasyon çalışmaları ne aşamada?

2-Mardin kültürel ve tarihi varlıklarının bakım ve onarımı ile ilgili bakanlığınızın yaptığı ve yapacağı çalışmalar nelerdir?

3-Tarihi Mardin kalesinin etrafındaki taşların fiziki çözümlerle kentin içine yuvarlanmasını ve meydana gelebilecek can ve mal kaybını önlemek için tarihsel dokuya uygun bir koruma duvarı yapmayı düşünüyor musunuz? ” (T.B.M.M.T.D., C.17, B.91, 2003:248).

Kültür ve Turizm Bakanı Erkan Mumcu, Hamidi'ye cevabında:

Kültürel mirasların tahsisi için gerekli çalışmaların yapılacağını söylemiştir. Onarım için ayrılan ödeneklerden bahsetmiştir. Mardin Kalesinde meydana gelebilecek tehlikelere yönelik önlemlerin alınması için İstanbul Teknik Üniversitesi ve Ortadoğu Teknik Üniversitesi ile ortak çalışmalara başladığını söylemiştir. Erkan Mumcu'nun Hamidi'ye cevabı şöyledir:

“Mardin Milletvekili Sayın Mehmet Beşir HAMİDİ'nin "Mardin İlindeki kültürel ve tarihi varlıkların korunmasına ilişkin" 7/555-1776 esas no'lu yazılı soru önergesinin cevabı ekte sunulmuştur. Bilgilerinize arz ederim.

CEVAP 1: Bakanlığımızla Dünya Bankası arasında yürütülmekte olan "Toplumsal Kalkınma ve Kültürel Miras Projesi" kapsamında, Mardin'de bulunan ve mülkiyeti Vakıflar Genel Müdürlüğü'ne ait anıtsal yapılardan Kasımiye ve Zinciriye Medreselerinin her türlü bakım, onarım ve restorasyonu planlanmıştır. Adı geçen medreselerden Kasımiye Medresesinin her türlü bakım, onarım ve restorasyonunun yapılması kaydıyla, kültürel amaçlarda kullanılmak üzere Bakanlığımıza tahsisi uygun görülmüş ve Mardin İl Kültür Müdürlüğü ile Vakıflar Bölge Müdürlüğü arasında 05.04.2002 tarihinde protokol imzalanmıştır. Toplumsal Kalkınma ve Kültürel Miras Projesi Koordinatörlüğüne Zinciriye Medresesinin tahsisi konusunun değerlendirilmesi halinde söz konusu medresenin Bakanlığımıza tahsisi için gerekli işlemler başlatılacaktır.

CEVAP 2:2002 yılında Kasımiye Medresesinin onarımı için Bakanlığımız bütçesine yedek ödenekten aktarılan 50.000.000.000.(EUi milyar)-TL. ödenek adı geçen işte kullanılmak üzere İl Özel İdare Müdürlüğüne aktarılmıştır.

Ayrıca, 1998 yılında 1999-2000 yıllarına sari olarak ihale edilen Mardin Tarihi Mezarlıkları çevre duvarı yapımı işi için; 1998 yılında 23.000.000.000.-TL. 1999 yılında 40.000.000.000.-TL 2000 yılında 217.300.000.000.-TL. 2001 yılında 275.000.000.000.-TL. 2002 yılında 15.000.000.000.-TL ödenek ayrılarak çalışmalar tamamlanmıştır.

CEVAP 3: Mardin Zinciriye Medresesi ile Dara Örenyerinin rölöve, restorasyon projelerinin yapımı ile Dara Örenyeri (Zindan, Sur ve Su Sarnıçları) onanım ve Tarihi Mezarlıklann çevre duvarının yapılması işleri önümüzdeki yıllarda Bakanlığımız yatırım programı kapsamında değerlendirilecektir Mardin Kalesi Aydınlatılması işi için 2002 yılında Döner Sermaye İşletmeleri Merkez Müdürlüğü bütçesinden 492.000.492.200.-TL. ödenek ayrılarak ödeneği nispetinde çalışmalar tamamlanmıştır. Mardin Kalesinin tehlike arz eden bölümlerinde önlemler alınabilmesi için de İstanbul Teknik Üniversitesi ve Ortadoğu Teknik Üniversitesi ile ortak çalışmalara başlanmıştır. ” (T.B.M.M.T.D., C.17, B.91, 2003:249).

Mardin İlindeki Köy Yollarının Asfaltlanmasına İlişkin Önergesi

Mehmet Beşir HAMİDİ sunduğu soru önergesinde, Mardin ilindeki köy yollarının asfaltlanmasına ilişkin Tarım ve Köyişleri Bakanı Sami Güçlü'ye soru sormuştur. Önergesinde Mardin'de ne kadar asfalt köy yolu olduğunu, 2003-2004 yıllarında ne kadar köyün yolunun asfaltlanacağını sormuştur. Mehmet Beşir HAMİDİ'nin sahibi olduğu soru önergesi şöyledir:

“Aşağıdaki sorularımın aracıdığımızla Tarım ve Köyişleri Bakanı Sayın Sami GÜÇLÜ tarafından yazalı olarak cevaplandırılmasını saygılarımla arz ederim.

1.Mardin'de ne kadar asfalt köy yolu vardır?

2.2003 yılında Mardin'de ne kadar köy ve hangi köylerin yollarının, asfaltlamayı düşünüyorsunuz?

3. 2004 yılında ne kadar köy yolunu asfaltlamayı planlıyorsunuz? ”

(T.B.M.M.T.D., C.17, B.92, 2003:448).

Tarım ve Köyişleri Bakanı Prof. Dr. Sami GÜÇLÜ, Mehmet Beşir HAMİDİ'ye cevabında:

Mevcut bulunan asfalt yollardan ve yapılması gereken asfalt yollardan bahsetmiştir. Güçlü, Mardin'de 977 km asfalt yol olduğunu, 2003 yılında toplamda 167 km asfalt yol yapılacağını söylemiştir. Güçlü'nün konuşması aşağıda verilmiştir:

“Cevap 1) Mardin ilimizde 1. derece öncelikli yol ağında 837 km, 2. derece öncelikli yol ağında ise 140 km. olmak üzere toplam 977 km. asfalt kaplamalı yol vardır.

Cevap 2) a) Mardin ilimizde 2003 yılı yatırım programı katma bütçeden 1. kat asfalt kaplama 27 km. 2. kat asfalt kaplama ise 17 km. olmak üzere toplam 44 km. asfalt kaplama yapılacaktır. 2-b) özel idare Bütçesinden yapılacak 2003 yılı yatırım programının 1 10.5 km ve 2. kat 56.5 km. olmak üzere toplam 167 km asfalt kanla kat yapılacaktır. (T.B.M.M.T.D., C.17, B.92, 2003: 449).

Cevap 3) 2004 yılında Mardin ilimizde yapılacak olan asfalt kaplama miktarı 2004 yılı bütçemizin TBMM'since onaylanmasını müteakiben belli olacaktır. ” (T.B.M.M.T.D., C.17, B.92, 2003:450).

Mardin'deki İlisu Barajı Ve Bazı Projelere İlişkin Önergesi

Mehmet Beşir HAMİDİ Mardin'deki yüksek elektrik faturalarına ve Ceylanpınar sulama kanalları ile İlisu Barajı projelerine ilişkin sözlü soru önergesi sunmuştur. Hamidi, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Mehmet Hilmi Güler'e sorularını yöneltmiştir. Elektriksiz bazı köyler için 2003 yılında gerekli ödeneğin ayrılıp ayrılmadığını sormuştur. Mardin ve ilçelerdeki çiftçilerin elektrik faturalarının yanlış faturalandığını bunlarla ilgili inceleme olup olmadığını ve İlisu barajının yapımına başlamak için bir çalışmanın olup olmadığını ilgili sorular sormuştur. Hamidi'nin, Mardin'deki yüksek elektrik faturalarına ve Ceylanpınar sulama kanalları ile İlisu Barajı projelerine ilişkin ilişkin sahibi olduğu soru önergesi şöyledir:

“1- Köye dönüş ve rehabilitasyon kapsamında hala elektrik alamayan yaklaşık 120 köy ve mezraya 2003 yılında gerekli ödenek tahsis edilecek midir?

2- Mardin ve ilçelerindeki bir çok çiftçimize çok yüksek elektrik faturaları gelmiş ve bunların bir çoğunda saatleri yanlış okuma, kilowatları fazla yazma gibi şikayetler vardır. Bunlarla ilgili bakanlığınızda bir inceleme yapılmış mıdır?

3- İnceleme yapıldıysa sonuçları nedir?

4- Mardin Ceylan pınar sulama kanalları birinci, ikinci, üçüncü kısım toplam 222 km. uzunluğundaki uygulama projesi ve inşaatına ne zaman başlanacaktır.

5- Dicle nehri üzerine yapılacak olan ve ülkemizin en büyük projesi olan İlisu Barajı ve HES projesinin bir an önce yapımına başlanması için bir çalışmanız var mı? Varsa çalışmalarınız ne aşamada? ”

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Mehmet Hilmi Güler, köylere elektrik sağlanması için gerekli çalışmalar yapıldığını söylemiştir. Elektrik faturalarının da doğru okunduğunu ve İlisu barajı ihalesi için herhangi bir cevap alınmadığını belirtmiştir. Güler'in cevabı aşağıda verilmiştir:

“Cevap 1 : Anılan konu yatırım programında yer almaktadır. 120 köy ve mezraya ilişkin 2003 fiyattan 2 trilyon TL. ödenek istenmiştir, ödenek tahsisi başladığı zaman değerlendirmeye alınacaktır. Soru 2 ; Mardin ve ilçelerindeki bir çok çiftçimize çok yüksek elektrik faturaları gelmiş ve bunların bir çoğunda saatleri yanlış okuma, kilowatları fazla yazma gibi şikayetler vardır. Bunlarla İlgili Bakanlığınızda bir inceleme yapılmış mıdır? (T.B.M.M.T.D., C.18, B.94, 2003:126-127)

Cevap 2 : Tarımsal sulama abonelerinin 2002 sulama döneminde okumaları düzenli bir şekilde yapılmış olup her bir abonenin sulama dönemi boyunca 3'er defa okumaları gerçekleştirilmiştir. Buna mukabil suladığı alan ile sayaç tüketimi arasında farklılık bulunan abonelere faturalama döneminde ek tahakkuk yapılmıştı. Bu konu gerek Müessese fatura inceleme komisyonu tarafından, gerekse TEDAŞ Genel Müdürlüğü'nün görevlendirdiği müfettiş tarafından incelenmiştir.

Cevap 3 : Fatura inceleme komisyonu ve müfettiş incelemeleri sonucunda ek tahakkuklar iptal edilerek yönetmelikler doğrultusunda işlem yapılmıştır. Buna istinaden 1067 abonenin faturalarında gerekli düzeltmeler yapılmış olup, herhangi bir indirim söz konusu değildir.

Cevap 4 : GAP-Aşağı Fırat II. Merhale Projesi kapsamındaki; 23 739 hektarlık alanın sulanmasını sağlayacak olan "Mardin Ceylanpınar Sulaması 1. Kısım", 20 867 hektarlık alanın sulanmasını sağlayacak olan "Mardin Ceylanpınar Sulaması 2. Kısım", 22 500 hektarlık alanın sulanmasını sağlayacak olan "Mardin Ceylanpınar Sulaması 3. Kısım" işleri 08.02.2000 tarihinde imzalanan Türkiye-İsrail ikili işbirliği Protokolünde tamamı kredili olmak üzere anahtar teslimi olarak, Türk ve İsrail firmalarından oluşan

firma gruplarına yaptırılmak üzere yer almıştır. Buna ilişkin Bakanlar Kurulu Kararları da alınmıştır. öncelikle işlere ait uygulama projeleri yaptırılacak olup, buna ilişkin müzakereler başlamıştır. Ancak, Yüksek Planlama Kurulu'nun 24 Ocak 2003 tarih ve 25003 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan tebliğinde "Dış Proje Kredisi Kullanımları" 19. Maddesi (c) bendinde bütün kuruluşlar "Yatırım programında yer alarak halen kredi arayışı sürdürülen projeler yatırım programında iz ödenek tahsisi suretiyle durduracaklardır" denildiğinden, tebliğ gereği sözkonusu müzakereler durdurulmuştur.

Cevap 5 : İlisu barajı ve hidroelektrik santrali inşaatı ile elektromekanik teçhizatı temin ve tesisi işinin Sulzer-Hydro AG (İsviçre-Zürih) ve ABB-Asea-Brown Boveri (İsviçre-Baden) firmaları ile DSİ Genel Müdürlüğü ve UBS Bankası'nca (Union Bank of Svitzerland) (İsviçre) yeterliliği kabul edilecek inşaat firmaları arasında kurulacak firma grubunca gerçekleştirilmesi hususundaki 20/03/1997 tarih ve 97/9532 sayılı Bakanlar Kurulu Kararına istinaden firma grubu ile müzakereler başlatılmış ancak, fiyat hususunda anlaşılammıştır. Yabancı inşaat firmalarının ve daha sonrada İlisu Projesine ilişkin Bakanlar Kurulu Karar'ında adı geçen UBS Bankasının projeden çekilmesi üzerine İlisu Barajı ve hidroelektrik santrali derivasyon tüneli işinin Bakanlığınca uluslararası kredili olarak ihale edilmesi kararlaştırılmış, ihale izni için 06.05.2002'de Hazine Müsteşarlığına başvurulmuş ve henüz bir cevap alınamamıştır. ” (T.B.M.M.T.D., C.18, B.94, 2003:129).

Mardin'deki Eğitimle İlgili Bazı İhtiyaçlara İlişkin Önergesi

Mehmet Beşir HAMİDİ, Mardin ve ilçelerindeki öğrenci taşınmasının olabilmesi için çabalarının devam ettiğini söylemiştir. Taşıma için yeterli ödeneğin olmadığını, bu sorunun ne zaman giderileceğini sormuştur. Hamidi, başka bir sorusunda da inşaatı devam eden okullar için, gerekli ödeneğin ayrılıp ayrılmayacağını ve okullara bilgisayar donanımı sağlanıp sağlanmayacağını, müstakil anaokul yapılıp yapılmayacağını, Mardin ve ilçelerinde yeterli personel ataması olup olmayacağını sormuştur. Hamidi'nin eğitimle ilgili bazı ihtiyaçlara ilişkin sahibi olduğu soru önergesi şöyledir:

“1-2002-2003 Öğretim yılında Mardin il genelinde merkez ilçe Kızıltepe, Derik, Dargeçit, Midyat, Nusaybin, Savur, Ömerli ilçelerinde öğrenci taşıma işi yapılması planlanmış olup ihaleleri yapılmış taşıma işlemi devam etmekle birlikte, yeterli ödenek yoktur. Yeterli ödenek ayrılmış mıdır?

2-2002-2003 öğretim yılı için Mardin ve ilçelerindeki okullarımızın tamir, bakımı ve inşaatı devam eden okullarımız için ne kadar ödenek ayrılmıştır?

3-Ayrılan ödenek yeterlimidir?

4- Okullarımıza, bilgisayar donanımı sağlanması için bir çalışmanız var mıdır?

5-2003 Yılında müstakil anaokulu olmayan ilçelerimizden Mazıdağı, Derik, Yeşilli, Ömerli ve Savur İlçelerinde müstakil anaokulu yapılmak üzere 2003 yatırım programınızda yer verdiğiniz mi?

6-2003 Yılında Mardin ve ilçelerinde yeter sayıda personel ataması yapılacak mıdır? ”

Milli Eğitim Bakanı Hüseyin Çelik, gerekli ödeneğin gönderileceğini, inşaatlar için ayrılan ödeneklerin ihtiyaçlar durumunda verileceğini söylemiştir. Bilgi teknolojilerini ve ana okullarını arttırmak için gerekli çalışmaların yapılacağını söylemiştir. Çelik'in Hamidi'ye cevabı aşağıda verilmiştir:

“Mardin Milletvekili Sayın Mehmet Beşir HAMİDİ'nin "Mardin ilindeki eğitimle ilgili bazı ihtiyaçlara ilişkin" yazılı soru önergesi incelenmiştir.

1. 2002-2003 öğretim yılında Mardin ilinin taşınmalı ilköğretim giderleri toplam 1.553.887.953.000 TL olup, bunun 1.293.820.000 TL'si gönderilmiştir. Kalan 260.063.593.000 TL ödenek ise Haziran ayı içinde gönderilecektir.

2-3. 2003 Yılı Mali Bütçesi ve eki yatırım programı Nisan ayı içerisinde yayımlanması nedeniyle devam eden yatırımlarımız ve mevcut okulların bakım-onanım maksadıyla ayrılan ödeneklerin plânlama çalışmaları sonuçlanma aşamasına gelmiş olup, neticelendiğinde valiliklerimize bildirilecektir.

4. Mardin ilinde Bakanlığımızca yürütülen Temel Eğitim Projesi I. Faz kapsamında 36 okulda Bilgi Teknolojisi Sınıfı kurulmuştur. Ayrıca, Proje kapsamında kırsal kesimde bulunan 425 okula daha bilgisayar alımı yapılmıştır, öte yandan adı geçen Projenin II. Faz kapsamında 36 okula daha Bilgi Teknolojisi Sınıfı kurulacaktır. Bütçe imkânlar ölçüsünde Bilgi Teknolojisi Sınıfı kurulmasına yönelik çalışmalar bii- plân dahilinde sürdürülmektedir.

5. 2003 Yılı Devlet Yatırım Programıyla Mardin ilinde 1 anaokulu yapımı plânlanmıştır. Yılı Bütçe Kammu'nun 31. maddesinin (c) bendinde; "Genel bütçeye dahil dairelerle katma bütçeli idarelerin boş memur kadrolarına verilecek açıktan atama izni toplamı, 35.000 adedi geçemez. Söz konusu toplam sayının kurum ve kuruluşlar itibarıyla dağılımı Devlet Personel Başkanlığının bağlı olduğu Bakan ile Maliye Bakanının müşterek önerisi üzerine Başbakan tarafından belirlenir." hükmüne yer verilmiştir. Bu hüküm doğrultusunda 2003 yılında boş memur kadrolarına verilebilecek. açıktan atama izin sayılarının genel bütçeli dairelerle katma bütçeli idareler itibarıyla dağılımı yapılmış ve Bakanlığımıza 20.000 adet Eğitim ve öğretim Hizmetleri sınıfında öğretmen Unvanlı kadro için açıktan atama izni verilebileceği bildirilmiş, diğer hizmet sınırlarındaki kadrolara atama yapılabilmesi için kadro tahsisi yapılmamıştır. Bu nedenle 2003 Mali Yılı içerisinde öğretmen hariç, Mardin ili ve ilçelerinin diğer personel ihtiyacının giderilmesi mümkün değildir. Bilgilerinize arz ederim. ” (T.B.M.M.T.D., C.18, B.94, 2003:125-126).

Mardin Ve İlçelerindeki Halıcılık Atölyelerine İlişkin Önergesi

Hamidi, soru önergesinde, halıcılık atölyelerine malzeme verilmediğini söylemiş, bu malzemelerin ne zaman verileceğini sormuştur. Halı atölyelerinin yerine konulabilecek alternatif bir üretimin olup olmadığını, el halıcılığının geleceğinin pazar koşullarına bırakılmasının doğru olup olmadığını, halıcılığının yeteri kadar tanıtılıp tanıtılmadığını vs. sormuştur. Hamidi'nin sahibi olduğu soru önergesi şöyledir:

“1- Sümer Halı Diyarbakır Halıcılık Bölge Müdürlüğüne bağlı olarak Mardin ve ilçelerinde faaliyet gösteren Halıcılık Atölyeleri'ne bir süredir iplik, boya vb malzeme verilmediği öğrenilmiştir. Bu Atölyelerde binlerce genç kızımız hem bir meslek öğrenmekteler, hem de ailelerine sınırlı da olsun bir maddi kaynak sağlamaktadırlar. Bu itibarla;

-Hem işyeri, hem de birer okul sayılabilecek bu atelyelere Sümer Halı tarafından ne zamandan itibaren malzeme verilecektir?

-Halı atölyelerinin yerine konulabilecek sosyal boyutu yüksek alternatif bir üretim modeli var mıdır?

-Komşu ülkelerimizde halıcılık konusu stratejik bir sektör olarak değerlendirilip milli politikalar oluşturulurken ülkemizde el halıcılığının geleceği sadece Pazar koşullarına bırakılabilir mi?

-Halıcılığımızın yeterince tanınması ve alıcı bulabilmesi için bir çalışma yapılıyor mu? ” (T.B.M.M.T.D., C.23, B.108, 2003:262).

Sanayi ve Ticaret Bakanı Ali Coşkun Hamidi'ye cevaben: satışların durma noktasına geldiğini ve stokların çok fazla olduğunu belirtmiştir. Yaşanan bu mali sıkıntı nedeniyle işçilik ücretlerinin de ödenmediğini söylemiştir. Bunun sonucunda malzeme vermek yerine fason üretim planlama çalışmalarının yapıldığını dile getirmiştir. Ayrıca el halıcılığının yeterince tanınması ve devamı için gerekli çalışmalarında yapıldığını söylemiştir. Coşkun'un cevabı aşağıda verilmiştir:

“1-SÜMERHALI'nın, üretiminde bulunan el halılarının Uzakdoğu'dan ithal ucuz el halıları karşısında satışlarının durma noktasına gelmiş olması sonucu, halı ve kilim stokları 83.000 m2 ye ulaşmış bulunmaktadır. Ayrıca, sermayesinin henüz artırılmamış olması nedeniyle de kuruluş büyük ölçüde mali sıkıntı yaşamaktadır. Bu yüzden yaklaşık iki aydır dokuyucu işçilik ücretleri ödenememektedir. Kuruluşun 100.000 m2 civarında olan el halısı üretim kapasitesine rağmen 2002 yılında 70.300 m lik bir üretim programı gerçekleşmiştir. Hazine Müsteşarlığının talimatı doğrultusunda 2003 yılı için ancak 25.000 m2 halı üretimi programlanarak üretimimiz bu seviyelere çekilmiştir. Mardin iline bağlı atölyelerde üretilen halılar da dahil SÜMERHALI üretimindeki bütün halılar, satışlarımızın durması nedeniyle stokta beklemektedir. 2003 yılında satışlarda artış sağlanamadığı sürece, üretimde de bir artış yapılması mümkün görülmemektedir. Sayın Milletvekilinin SÜMERHALI ve halıcılıkla ilgili olumlu görüşlerine katılmakla birlikte, yukarıda belirtilen sorunlar nedeniyle Mardin ilindeki SÜMERHALI atölyelerine ilave malzeme verilmesi yerine, fason imalat anlaşmaları yapılarak bu bölge üretiminin devamı yönünde çalışmalar sürdürülmektedir.

2- SÜMERHALI' da satışları artırmak için tip, desen, renk ve düğüm bazında araştırmalar yapılmıştır. Yeni ürünlerin piyasaya sunulması için çalışmalar, başlamış olup üretime bu yeni ürünlerle girilecektir. Ancak halı atölyelerinde halıcılıktan başka alternatif bir ürün neler yapılabilir ki sorusuna cevap bulmak oldukça zordur. Yörellerimizde el sanatı olarak halı öğretildiği için bu atölyelerin yine halı imalatında kullanılması daha doğru bir tercih olacaktır.

3- Komşu ülkelerde olduğu gibi, ülkemizde de halıcılıkla ilgili olarak Devletin bir politika belirlemesi, bu politikanın temelinde ise el halısının stratejik bir ürün olarak kabul edilmesi ve Türkiye' de halıcılıkla uğraşan 11 kamu kuruluşu arasında, el halıcılığı alanında Ülkede tek entegre kamu kuruluşu olan SÜMERHALI'nın koordinatör kurum olarak belirlenmesi suretiyle kaynakların tek elden yönlendirilmesi için Millî Politika oluşturulması gayretimiz devam etmektedir.

4- El halıcılığının yeterince tanınması ve satış kanallarının genişletilebilmesi için SÜMERHALI tarafından gerekli çabalar sarf edilmektedir. Bunun için 1996 yılında 21 el halısı ve 3 kilim tipi için Coğrafi İşaret Tescilli yapılmış, "Hereke" markasının kullanım hakkı 2002 yılında Sümer Holding' ten devralınmıştır. Ayrıca, ithal ve/veya taklit halılara karşı önlem alınması hususunda çeşitli kuruluşlar nezdinde girişimlerde bulunulmuştur. Bu cümleden olarak, ithal el halılarının tek bir gümrükten geçirilmesi için bir adet Halı ihtisas Gümrüğü kurulması hususundaki görüş ve önerilerimiz 23.06.2003 tarih ve 198/1036 sayılı yazımız ile Gümrük Müsteşarlığı' na arz edilmiş olup, serbest dolaşım hakkı olarak yurdumuza giren ucuz Uzakdoğu halıları karşısında yerli üretimi korumak için ise Dış Ticâret Müsteşarlığı' nda gerekli önleme çalışmaları yapılmaktadır. Bunların yanı sıra, perakende satışlarımızın artırılması için son zamanlarda tüm SÜMERHALI personelinin bir satış elemanı gibi çalışmaları sağlanmıştır. Bu konuda 67 adet kamu kurum ve kuruluşu ile görüşmeler yapılmış, Gölbaşı Mağazasında tanıtım günleri düzenlenerek satışların artması yönünde önemli adımlar atılmaktadır. Ayrıca, satışların artırılmasına yönelik olarak, toptan satış sistemine bayilik sistemi de eklenmiştir. Halen 2 adet bayimiz bulunmakta olup, bayilik talebinde bulunan firma sayısı giderek artmaktadır. ” (T.B.M.M.T.D., C.23, B.108, 2003:263-264).

3.1.6. Selahattin CEBELİ'nin Meclisteki Faaliyetleri

Cebeli'nin imzasının bulunduğu yirmi iki kanun teklifi, bir meclis genel görüşme önergesi, onbir meclis araştırması önergesi bulunmaktadır. Cebeli'nin faaliyetlerinin bir kısmı aşağıda verilmiştir.

3.1.6.1. İlk imzası ve imzası olduğu kanun teklifleri

Terör ve Terörle Mücadeleden Doğan Zararların Karşlanması İle İlgili Kanun Teklifi

Cebeli'nin imzasının bulunduğu son durumda kanunlaşmış olan teklifin özeti şöyledir:

“Teklif ile terör eylemleri ve terörle mücadele kapsamında yürütülen faaliyetler nedeniyle mağdur olanların mağduriyetlerinin giderilmesi amaçlanmaktadır. Tasarı/Teklif komisyonunda ve Genel Kurulda değiştirilerek kabul edilebilmektedir. Komisyonun kabul ettiği metnin/Kanun metninin dikkate alınması gerekmektedir. ” (https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/tasari_teklif_sd.onerge_bilgileri?kanunlar_sira_no=53992 , Erişim tarihi:01.07.2017)

Yükseköğretim Kurumları Teşkilatı Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi

Cebeli'nin imzasının bulunduğu son durumda kanunlaşmış olan teklifin özeti şöyledir:

“Dicle Üniversitesine bağlı olarak Mardin Eğitim Fakültesi, Mardin Ziraat Fakültesi, Mardin Güzel Sanatlar Fakültesi, Mardin Turizm Rehberliği Meslek Yüksekokulu kurulması öngörülmektedir. Tasarı/Teklif komisyonunda ve Genel Kurulda değiştirilerek kabul edilebilmektedir. Komisyonun kabul ettiği metnin/Kanun metninin dikkate alınması gerekmektedir. ” (https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/tasari_teklif_sd.onerge_bilgileri?kanunlar_sira_no=22844 , Erişim tarihi:01.07.2017).

Kültür ve Sanat Adamlarının Sosyal Güvenliklerinin Sağlanması Hakkında Kanun Teklifi

Cebeli'nin imzasının bulunduğu son durumda komisyonunda olan teklifin özeti şöyledir:

“Bir işverene bağlı olmaksızın kendi adına ve hesabına çalışan ressam, nakkaş, yazar, şair, ses sanatçısı ve benzeri kültür ve sanat adamlarına; bir defaya mahsus olmak üzere, daha önce prim yatırmış olanların eksik primlerini, hiç yatırmamış olanların tamamını borçlanarak emeklilik hakkı tanınması öngörülmektedir. ” (https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/tasari_teklif_sd.onerge_bilgileri?kanunlar_sira_no=33032, Erişim tarihi:17.07.2017).

Güneydoğu Anadolu Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Teşkilatının Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi

Cebeli'nin imzasının bulunduğu son durumda kanunlaşmış olan teklifin özeti şöyledir:

“GAP İdaresinin görev süresi 25 yıla uzatılmakta; Batman, Şırnak ve Kilis Kanun kapsamına alınmaktadır. Teklif komisyonunda ve Genel Kurulda değiştirilerek kabul edilebilmektedir. Komisyonun kabul ettiği metnin/Kanun metninin dikkate alınması gerekmektedir.” (https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/tasari_teklif_sd.onerge_bilgileri?kanunlar_sira_no=27631,Erişim tarihi:17.07.2017).

Hemşirelik Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi

Cebeli'nin imzasının bulunduğu son durumda kanunlaşmış olan teklifin özeti şöyledir:

“Avrupa Birliği mevzuatına uygun olarak; hemşirelik mesleğini yapabilmek için kadın olma şartının ortadan kaldırılması, eğitim seviyesinin yükseltilmesi ve yaş sınırının kaldırılması amaçlanmaktadır. Teklif komisyonunda ve Genel Kurulda değiştirilerek kabul edilebilmektedir. Komisyonun kabul ettiği metnin/Kanun metninin dikkate alınması gerekmektedir.” (https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/tasari_teklif_sd.onerge_bilgileri?kanunlar_sira_no=42858, Erişim tarihi:17.07.2017).

Özel Eğitim Kurumları Odası Kurulmasına Dair Kanun Teklifi

Cebeli'nin imzasının bulunduğu son durumda komisyonunda olan teklifin özeti şöyledir:

“Özel Eğitim Kurumları Kanununa göre faaliyet gösteren kuruluşları kapsamak ve Özel Eğitim Kurumlarının mesleki çalışmalarını ortak kurallara bağlayarak kolaylaştırmak, meslek disiplini ve dayanışmasını arttırmak amacıyla Kamu Kurumu niteliğinde, tüzel kişiliği haiz Özel Öğretim Kurumları Odasının kurulması öngörülmektedir. ” (https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/tasari_teklif_sd.onerge_bilgileri?kanunlar_sira_no=26234, Erişim tarihi:17.07.2017).

Bir İl ve İki İlçe Kurulmasına Dair Kanun Teklifi

Cebeli'nin imzasının bulunduğu son durumda komisyonunda olan teklifin özeti şöyledir:

“Sarıköy Edincik adlarıyla iki ilçe ile Bandırma adıyla bir il kurulması öngörülmektedir. ” (https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/tasari_teklif_sd.onerge_bilgileri?kanunlar_sira_no=25654, Erişim tarihi:17.07.2017).

Avrupa Birliği ile İlişkiler Komisyonu Kanunu Teklifi

Cebeli'nin imzasının bulunduğu son durumda kanunlaşmış olan teklifin özeti şoyledir:

“Türkiye'nin Avrupa Birliğine katılım sürecine ilişkin gelişmeleri izlemek ve müzakere etmek, Avrupa Birliğindeki gelişmeleri takip etmek ve bu gelişmeler konusunda Türkiye Büyük Millet Meclisini bilgilendirmek ve Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulan, Ulusal Program kapsamındaki kanun tasarı ve teklifleri ile Kanun Hükmünde Kararnamelerin Avrupa Birliği mevzuatına uygunluğu konusunda görüş bildirmek üzere Türkiye Büyük Millet Meclisinde bir Avrupa Birliği ile İlişkiler Komisyonunun kurulması öngörülmekte ve bu Komisyonun kuruluş, görev, yetki, çalışma usul ve esasları düzenlenmektedir. Teklif komisyonda ve Genel Kurulda değiştirilerek kabul edilebilmektedir. Komisyonun kabul ettiği metnin/Kanun metninin dikkate alınması gerekmektedir. ” (https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/tasari_teklif_sd.onerge_bilgileri?kanunlar_sira_no=23731, Erişim tarihi:17.07.2017).

3.1.6.2.İlk imzası ve imzası olduğu meclis araştırma önermeleri

Cebeli'nin imzasının bulunduğu meclis araştırması açılması kabul edilen önermelerin özeti:

1. “İstanbul Milletvekili Ekrem Erdem ve 105 Milletvekilinin, Türkçe'deki bozulma ve yabancılaşmanın nedenleri ile toplumsal birlik ve beraberliğimiz üzerindeki etkilerinin araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla Anayasanın 98 inci, İttüzüğün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis Araştırması açılmasına ilişkin önermesi. ” (https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/meclis_arastirma_onergeleri.onerge_bilgileri?kanunlar_sira_no=91798, Erişim tarihi:17.07.2017).

2. “Bursa Milletvekili şevket Orhan ve 30 Milletvekilinin Bazı girişimcilerin holding adı altında gerçekleştirdikleri izinsiz halka arz yoluyla oluşan mağduriyetin neden ve sonuçlarıyla bu süreçte SPK'nın sorumluluğunun araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla araştırılarak Anayasanın 98 inci, İttüzüğün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis Araştırması açılmasına ilişkin önermesi. ” (https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/meclis_arastirma_onergeleri.onerge_bilgileri?kanunlar_sira_no=91722 Erişim tarihi:17.07.2017).

3. “Malatya Milletvekili Ahmet Münir Erkal ve 31 Milletvekilinin, kayısı ürününün ekonomik değerinin artırılması için alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla Anayasanın 98 inci, İttüzüğün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis Araştırması açılmasına ilişkin önermesi. ” (https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/meclis_arastirma_onergeleri.onerge_bilgileri?kanunlar_sira_no=91356, Erişim tarihi:17.07.2017).

4. “Mersin Milletvekili Mustafa Eyiceoğlu ve 23 Milletvekilinin, yaş sebze ve meyve üretimindeki ve ihracatındaki sorunların araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla Anayasanın 98 inci, İttüzüğün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis Araştırması açılmasına ilişkin önermesi. ” (https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/meclis_arastirma_onergeleri.onerge_bilgileri?kanunlar_sira_no=91417 Erişim tarihi:17.07.2017).

5. “Ordu Milletvekili Eyüp Fatsa ve 26 Milletvekilinin, yurtdışında yaşayan vatandaşlarımızın sorunlarının araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla Anayasanın 98 inci, İttüzüğün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis Araştırması açılmasına ilişkin önermesi. ” (https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/meclis_arastirma_onergeleri.onerge_bilgileri?kanunlar_sira_no=91592 Erişim tarihi:17.07.2017).

3.2. XXIII. YASAMA DÖNEMİ MARDİN MİLLETVEKİLLERİ'NİN MECLİS FAALİYETLERİ

3.2.1. Gönül Bekin ŞAHKULUBEY'in Meclisteki Faaliyetleri

Şahkulubey'in imzası bulunan yedi kanun teklifi, iki meclis araştırma önergesi bulunmaktadır. Gönül Bekin ŞAHKULUBEY'in faaliyetlerinin bir kısmı aşağıda verilmiştir.

3.2.1.1. İlk imzası ve imzası olduğu kanun teklifleri

Kadın ve Aile Bireylerinin Şiddetten Korunmasına Dair Kanun Teklifi

Son durumda komisyonda olan bu teklifin özeti şöyledir:

“Teklif ile şiddette uğrayan veya şiddete uğrama tehlikesi bulunan; kadınların, çocukların, eşlerin, nişanlıların, yakın ilişki içinde yaşayanların, nişanlılık veya evlilik birliği ya da beraberliği herhangi bir sebeple sona ermiş olan bireylerin veya diğer aile bireylerinin şiddetten korunması amacıyla alınacak tedbirlere ilişkin usul ve esasların düzenlenmesi öngörülmektedir. ” (https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/tasari_teklif_sd.onerge_bilgileri?kanunlar_sira_no=89725 , Erişim tarihi:08.07.2017).

Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 59. Maddesinde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi

Son durumda kanunlaşmış olan teklifin özeti şöyledir:

“Anayasa Değişikliği Teklifi ile spor faaliyetlerinin yönetilmesine ve disiplinine ilişkin uyuşmazlıkların yargı denetimine tabi olmaksızın kesin olarak zorunlu tahkim yolu ile çözülmesinin Kanunla düzenlenebilmesine Anayasal zemin oluşturulmaktadır. Tasarı/Teklif komisyonda ve Genel Kurulda değiştirilerek kabul edilebilmektedir. Komisyonun kabul ettiği metnin/Kanun metninin dikkate alınması gerekmektedir. ” (https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/tasari_teklif_sd.onerge_bilgileri?kanunlar_sira_no=89340 , Erişim tarihi:08.07.2017).

Fırsat Eşitliği Komisyonu Kanunu Teklifi

Son durumda kanunlaşmış olan teklifin özeti şöyledir:

“Türkiye Büyük Millet Meclisi bünyesinde, kadın-erkek eşitliğini sağlamaya yönelik bir Fırsat Eşitliği Komisyonu kurulması amaçlanmaktadır. Tasarı/Teklif komisyonda ve Genel Kurulda değiştirilerek kabul edilebilmektedir. Komisyonun kabul ettiği metnin/Kanun metninin dikkate alınması gerekmektedir. ” (https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/tasari_teklif_sd.onerge_bilgileri?kanunlar_sira_no=63743 , Erişim tarihi:08.07.2017).

Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının Bazı Maddelerinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi

Son durumda kanunlaşmış olan teklifin özeti şöyledir:

“Teklif ile yükseköğrenim görenlerin, yükseköğretim hizmetlerinden kanunda açıkça yazılı olmayan bir sebeple mahrum bırakılmayacağına ilişkin anayasal düzenleme yapılmaktadır. Tasarı/Teklif komisyonunda ve Genel Kurulda değiştirilerek kabul edilebilmektedir. Komisyonun kabul ettiği metnin/Kanun metninin dikkate alınması gerekmektedir. ” (https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/tasari_teklif_sd.onerge_bilgileri?kanunlar_sira_no=60368 , Erişim tarihi:08.07.2017).

Türkiye Cumhuriyeti Anayasasında Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi

Son durumda kanunlaşmış olan teklifin özeti şöyledir:

“11. Cumhurbaşkanı, yürürlükteki Anayasa hükümlerine göre seçilmiş bulunduğu 31.5.2007 tarihli ve 5678 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının Bazı Maddelerinde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun ile 7.11.1982 tarihli ve 2709 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasasına eklenmesi öngörülen geçici 18 inci ve geçici 19 uncu maddelerinin metinden çıkarılması amaçlanmaktadır. Tasarı/Teklif komisyonunda ve Genel Kurulda değiştirilerek kabul edilebilmektedir. Komisyonun kabul ettiği metnin/Kanun metninin dikkate alınması gerekmektedir. ” (https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/tasari_teklif_sd.onerge_bilgileri?kanunlar_sira_no=55071 , Erişim tarihi:08.07.2017).

3.2.1.2. İlk imzası ve imzası olduğu meclis araştırma önermeleri

Şahkulubey'in imzasının bulunduğu ve son durumda hükümsüz olan Meclis Araştırma Önergelerinin özeti:

1.“Yozgat Milletvekili Osman Coşkun ve 22 Milletvekilinin, trafik kazaları konusunun araştırılarak trafik güvenliği için alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğü 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis Araştırması açılmasına ilişkin önermesi. ”

2.“Yozgat Milletvekili Osman Coşkun ve 21 Milletvekilinin, meslek hastalıkları sorununun araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğü 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis Araştırması açılmasına ilişkin önermesi. ” (https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/meclis_arastirma_onergeleri.onerge_bilgileri?kanunlar_sira_no=90588 Erişim tarihi:17.07.2017).

3.2.2. Mehmet Halit DEMİR'in Meclis Faaliyetleri

Demir'in imzası bulunan altı kanun teklifi, iki meclis araştırma önermesi bulunmaktadır. Demirin meclisteki faaliyetlerinin bir kısmı aşağıda verilmiştir.

3.2.2.1. İlk imzası ve imzası olduğu kanun teklifleri

Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 59. Maddesinde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi

Son durumda kanunlaşmış olan teklifin özeti şöyledir:

“Anayasa Değişikliği Teklifi ile spor faaliyetlerinin yönetilmesine ve disiplinine ilişkin uyuşmazlıkların yargı denetimine tabi olmaksızın kesin olarak zorunlu tahkim yolu ile çözülmesinin Kanunla düzenlenebilmesine Anayasal zemin oluşturulmaktadır. Tasarı/Teklif komisyonunda ve Genel Kurulda değiştirilerek kabul edilebilmektedir. Komisyonun kabul ettiği metnin/Kanun metninin dikkate alınması gerekmektedir.”

(https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/tasari_teklif_sd.onerge_bilgileri?kanunlar_sira_no=89340 , Erişim tarihi:08.07.2017)

Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının Bazı Maddelerinde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi:

Son durumda kanunlaşmış olan teklifin özeti şöyledir:

“Anayasa Değişikliği Teklifi ile kadın-erkek eşitliğinin sağlanmasında Devletçe alınacak tedbirlerin eşitlik ilkesine aykırı yorumlanamayacağı ve toplumun bazı kesimlerinin sosyal devlet ilkesi gereği daha iyi korunması ve gözetilmesi öngörülmekte, kişisel verilerin korunması, bireylerin yurt dışına çıkışlarıyla ilgili sınırlamaların daraltılması, çocuk haklarının anayasal temele kavuşturulması düzenlenmekte, sendikal haklar ve grevle ilgili bazı sınırlamalar kaldırılmakta, memurlara ve diğer kamu görevlilerine toplu sözleşme hakkı tanınmakta, siyasi partilerin kapatılması yeniden düzenlenmekte, bilgi edinme hakkı anayasal dayanağa kavuşturulmakta ve Kamu Denetçiliği Kurumu kurulması öngörülmekte, bir siyasi partinin kapatılmasına sebep olan milletvekilinin milletvekilliğinin düşmesine son verilmekte, Yüksek Askeri Şura kararları ile memur ve diğer kamu görevlilerine verilen uyarma ve kınama cezaları yargı denetimine açılmakta, askeri yargının görev alanı daraltılmakta, Anayasa Mahkemesi ve Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu yeniden yapılandırılmakta, Ekonomik ve Sosyal Konseyin kuruluşu anayasal dayanağa kavuşturulmakta ve Anayasanın Geçici 15 inci maddesi yürürlükten kaldırılmaktadır. Tasarı/Teklif komisyonunda ve Genel Kurulda değiştirilerek kabul edilebilmektedir. Komisyonun kabul ettiği metnin/Kanun metninin dikkate alınması gerekmektedir. ”

(https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/tasari_teklif_sd.onerge_bilgileri?kanunlar_sira_no=82348 , Erişim tarihi:08.07.2017).

İstanbul'da Yapılacak Beşinci Dünya Su Forumu'nun Organizasyonu Hakkında Kanun Teklifi

Demir, 2009 yılında İstanbul şehrinde yapılacak beşinci dünya su forumunun organizasyonu ile Katma Değer Vergisi Kanununa bir geçici madde eklenmesine dair kanun teklifi sunmuştur. Son durumda kanunlaşmış olan teklifin özeti şöyledir:

"Teklif ile İstanbul'da yapılacak beşinci Dünya Su Forumunun organizasyonu hakkında düzenleme yapılması öngörülmektedir. Tasarı/Teklif komisyonunda ve Genel Kurulda değiştirilerek kabul edilebilmektedir. Komisyonun kabul ettiği metnin/Kanun metninin dikkate alınması gerekmektedir." (https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/tasari_teklif_sd.onerge_bilgileri?kanunlar_sira_no=61499 , Erişim tarihi:08.07.2017).

Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğünde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi

Son durumda kanunlaşmış olan içtüzük teklifinin özeti şöyledir:

"Teklif ile Dilekçe Komisyonunun çalışmasını daha verimli, etkin ve zaman kaybını önleyici hale getirmek için yapılan düzenlemelerde; Komisyonun Başkanlık Divanı kaldırılarak Komisyon Başkanına, Komisyona gelen dilekçeler hakkında gerekli yazışmaları yapmak, bilgileri toplamak ve görüşülüp ve görüşülemeyeceğine karar vermek yetkisi verilmekte, Başkan tarafından görüşülemeyeceğine dair verilen kararların sadece Komisyon üyelerine dağıtılması önerilmektedir." (https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/tasari_teklif_sd.onerge_bilgileri?kanunlar_sira_no=61313 , Erişim tarihi:08.07.2017).

3.2.2.1. İlk imzası ve imzası olduğu meclis araştırma önermeleri

Demir'in meclis araştırması açılması kabul edilen, imzasının bulunduğu meclis araştırma önermesinin özeti:

"Kocaeli Milletvekili Muzaffer Baştopçu ve 30 Milletvekilinin, ülkemizdeki deprem riskinin araştırılarak deprem yönetiminde alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis Araştırması açılmasına ilişkin önergesi." (https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/meclis_arastirma_onergeleri.onerge_bilgileri?kanunlar_sira_no=87964, Erişim tarihi:17.07.2017).

3.2.3. Ahmet TÜRK'ün Meclis Faaliyetleri

Türk'ün ilk imza sahibi olduğu bir kanun teklifi, imzası bulunan beş kanun teklifi, bir genel görüşme önergesi, otuz bir meclis araştırma önergesi bulunmaktadır. Türk'ün faaliyetlerinin bir kısmı aşağıda verilmiştir.

3.2.3.1. İlk imzası ve imzası olduğu kanun teklifleri

Terörle Mücadele Kanununa İlişkin İlk İmza Sahibi Olduğu Kanun Teklifi

Ahmet TÜRK ve 22 milletvekilinin imzasının bulunduğu Terörle Mücadele kanununda yapılacak bazı değişiklikler hakkında kanun teklifinde, çocukların cezalara dahil edilmesinin anayasaya aykırı olduğunu belirtmişlerdir. Teklifte bu durumun değiştirilmesini talep etmişlerdir. Son durumda kanunlaşmış olan Terörle Mücadele Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair, Türk'ün ilk imza sahibi olduğu kanun teklifinin özeti:

“Teklif ile, 2911 sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanununda toplantı ve yürüyüşe silahla katılanlar için öngörülen cezaların, 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanununda terör suçları ve terör amacı ile işlenen suçlara ceza artırımını öngören düzenleme ile koşullu salıverilmeye ilişkin hükümlerin çocuklar hakkında uygulanmaması, bu hükümlerle bağlantılı olarak verilmiş cezaların kaldırılması; 5237 sayılı Türk Ceza Kanununda yer alan, terör örgütüne üye olmamakla birlikte örgüt adına suç işleyen kişinin ayrıca örgüte üye olmak suçundan dolayı cezalandırılmasıyla ilgili düzenlemenin yürürlükten kaldırılması öngörülmektedir. Tasarı/Teklif komisyonunda ve Genel Kurulda değiştirilerek kabul edilebilmektedir. Komisyonun kabul ettiği metnin/Kanun metninin dikkate alınması gerekmektedir. ” (https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/tasari_teklif_sd.onerge_bilgileri?kanunlar_sira_no=78537 , Erişim tarihi: 24.12.2016).

3.2.3.2. İlk imzası ve imzası olduğu meclis araştırma önermeleri

Genel Bilgi Toplama İşlemlerinin Araştırılmasıyla İlgili Önermesi

Mardin Milletvekili Ahmet TÜRK, 20 milletvekili ile beraber, Genel Bilgi Toplama (GBT) işlemlerinin araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla, meclis araştırması açılmasına ilişkin önerme sunmuşlardır. Bu önermenin özeti aşağıda verilmiştir:

“Genel Bilgi Toplama (GBT) işlemlerinin uygulama ve mevzuatı hakkında Anayasa'nın 98, İçtüzüğü'nün 104 ve 105'inci maddeleri gereğince bir Meclis Araştırması açılmasını arz ve talep ederiz... ” (T.B.M.M.T.D., C.50, B.6, 2009:577).

Demokratik Hukuk Devletini Tehdit Eden Gelişmelere İlişkin Önermesi

Ahmet TÜRK, 20 milletvekili ile beraber, demokratik hukuk devletini tehdit eden gelişmelerin araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla meclis araştırması açılmasına ilişkin önerme sunmuştur. Demokratik hukuk devletini tehdit eden gelişmelerin araştırılarak alınması gereken önlemler nedeniyle meclis araştırması açılmasına ilişkin önermenin özeti aşağıda verilmiştir:

“Son yıllarda halkın ve Türkiye Büyük Millet Meclisinin iradesini yok sayan, hukuk devletine ve demokratik topluma yönelen "andıçlar" ve buna karşı alınacak tedbirlerle ilgili olarak Anayasa'nın 98'inci İçtüzüğü'nün 104 ve 105'inci maddeleri gereğince bir Meclis Araştırması açılmasını arz ve teklif ederiz” (T.B.M.M.T.D., C.51, B.9, 2009:232).

Alevilerin Sorunlarının Araştırılması İle İlgili Önermesi

Ahmet TÜRK, 20 milletvekili ile beraber, Alevilerin sorunlarının araştırılarak ailelerin korunması için alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla meclis araştırması açılmasına ilişkin 22.06.2009 tarihli önerme sunmuştur. Alevilerin sorunlarının araştırılarak ailelerin korunması için alınması gereken önlemler nedeniyle meclis araştırması açılmasına ilişkin önermesinin özeti aşağıda verilmiştir:

“Günümüzde, inançları ve yaşam biçimlerinden dolayı, "Eşit Yurttaşlık" haklarına kavuşamayan Alevilerin, toplumda ve devlet nezdinde karşılaştığı sorunların tespiti ve konuda yürütülecek çalışmaların belirlenmesi amacıyla Anayasa'nın 98, İçtüzüğü'nün 104 ve 105'inci maddeleri uyarınca bir Meclis Araştırması açılmasını arz ve teklif ederiz. ” (T.B.M.M.T.D., C.51, B.10, 2009:360).

Kadın İstihdamındaki Sorunlara İlişkin Önergesi

Ahmet TÜRK, 20 milletvekili ile beraber, kadın istihdamındaki sorunların araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla, meclis araştırması açılmasına ilişkin önerge sunmuştur. Türk'ün kadın istihdamındaki sorunların araştırılarak, alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla, meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesinin özeti aşağıda verilmiştir:

“Devletin yasalardan ve uluslararası sözleşmelerden doğan yükümlülükleri doğrultusunda taahhüt altına alınan kadın istihdamında yaşanan gerilemenin nedenleri ve kadınların istihdama katılımının önündeki engellerin tespiti amacıyla Anayasa'nın 98, İçtüzüğü'nün 104 ve 105'inci Maddeleri gereğince Meclis Araştırması açılmasını arz ederiz. ” (T.B.M.M.T.D., C.51, B.10, 2009:362).

Şırnak ve Hakkari’de Yapılacak Barajlara İlişkin Önergesi

Ahmet TÜRK, 20 milletvekili ile beraber, Şırnak ve Hakkari’de yapılan ve yapılacak barajların yol açtığı sorunların araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla meclis araştırması açılmasına ilişkin önerge sunmuştur. Bu önergenin özeti aşağıda verilmiştir:

“Şırnak ve Hakkâri il sınırları içerisinde "sınır güvenliği" adı altında yapılan ve yapılması planlanan barajların bölgeye ne kadar enerji sağlayacağı, baraj yapımıyla kaç tane yerleşim yerinin sular altında kalacağı, kaç tane köyün boşaltılmak zorunda kalacağı, ne kadar insanın göç etmek zorunda kalacağını araştırılması ve tespiti, tarihi, kültürel ve doğal varlıkları nasıl etkileyeceği noktasında gereken tedbir ve önlemlerin alınması için, Anayasanın 98'nci, İç Tüzük'ün 104 ve 105'inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması için gereğini arz ve talep ederim. ” (T.B.M.M.T.D., C.52, B.13, 2009:18).

Hasta Tutuklu Ve Hükümlülerin Sağlık Sorunlarının Araştırılmasına İlişkin Önergesi

Ahmet TÜRK, 20 milletvekili ile beraber, hasta tutuklu ve hükümlülerin sağlık sorunlarının araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla Meclis araştırması açılmasına ilişkin önerge sunmuşlardır. Bu önergenin özeti aşağıda verilmiştir:

“ Yaşam hakları devletin güvencesi altında olan hasta tutuklu ve hükümlülerin karşı karşıya bulunduğu sağlık sorunlarının araştırılması ve alınacak tedbirlerin belirlenmesi amacıyla Anayasa'nın 98, İçtüzüğü'nün 104 ve 105'inci Maddeleri gereğince Meclis Araştırması açılmasını arz ederiz. ” (T.B.M.M.T.D., C.54, B.26, 2009:186).

Çocuk İşçiliğindeki Sorunlarla İlgili Önergesi

Türk, 20 milletvekili ile beraber çocuk işçiliğindeki sorunlarla ilgili meclis araştırması açılmasına ilişkin önerge sunmuştur. Türk, bu önergede Türkiye'de kayıtlara bakılınca dört milyon kayıt dışı çocuk işçi olduğunu, çalıştırılanlara bakılınca daha büyük sayıda çocuk işçi olduğunu söylemiştir. Çocuk işçiliğindeki artışta ekonomik krizin etkili olduğunu söylemiştir. Türk, çocuk işçiliğindeki sorunların araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla meclis araştırması açılmasına ilişkin önerge sunmuştur. Türk'ün çocuk işçiliğindeki sorunlarla ilgili alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla meclis araştırması açılmasına ilişkin önergenin özeti aşağıda verilmiştir:

“Türkiye'deki kayıt dışı olarak sanayide, mevsimlik tarım işçisi olarak tarımda çalışan veya çalıştırılan çocukların istihdam alanları ve çalışma koşullarının araştırılması, eğitim dışında kalan çocukların tespiti ve bununla beraber ortaya çıkan çocuk işçiliğinin en kötü biçimlerinin ortadan kaldırılmasına yönelik gereken tedbir ve önlemlerin alınması ve somut çözümleri için, Anayasanın 98'nci, İktüzük'ün 104 ve 105'inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması için gereğini arz ve talep ederim. ” (T.B.M.M.T.D., C.50, B.6, 2009:574).

Çocukların mağdur olduğu, sorunların araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirtilmesi amacıyla Meclis Araştırması Komisyonu kurulmuş ve rapor üzerinde genel görüşmeler yapılmıştır (T.B.M.M.T.D., C.99, B.88, 2011:80).

Batman 'daki Petrol Tesisleri İle İlgili Konuşması

Ahmet TÜRK, 20 milletvekili ile beraber, Batman 'daki petrol tesisleri ile ilgili meclis araştırması açılmasına ilişkin önerge sunmuşlardır. Türk, önergede Batman'daki su kirliliğinden bahsetmiştir. Batman Çayı'nın kirlenmesine sebebiyet veren Batman'daki petrol tesislerinin çevre ve insan sağlığı üzerindeki etkilerinin araştırılarak gereken önlemlerin alınması amacıyla meclis araştırması yapılmasına ilişkin önerge aşağıda verilmiştir:

“Batman ilimizde bulunan petrol arama, çıkarma, depolama ve işleme tesislerinin (TPAO, TÜPRAŞ, PO vb) çevre ve insan sağlığı üzerindeki etkilerinin araştırılması ve gerekli çalışmaların yapılması için Anayasa'nın 98'inci, İktüzük'ün 104 ve 105'inci maddeleri gereğince Meclis Araştırması açılmasını arz ederiz. ” (T.B.M.M.T.D., C.39, B.55, 2009:228).

Meclis araştırması önergesi mecliste yapılan görüşmeler sonucunda kabul edilmiştir (T.B.M.M.T.D., C.54, B.26, 2009:233).

3.2.4. Cüneyt YÜKSEL'in Meclis Faaliyetleri

AK Parti Mardin milletvekili Cüneyt YÜKSEL'in meclisteki faaliyetlerine bakacak olursak, imzasının bulunduğu dört kanun teklifi, imzası bulunan iki meclis araştırması önergesi bulunmaktadır. Cüneyt YÜKSEL'in faaliyetlerinin bir kısmı aşağıda verilmiştir.

3.2.4.1. İlk imzası ve imzası olduğu kanun teklifleri

Cüneyt YÜKSEL'in imzasının bulunduğu dört kanun teklifi bulunmaktadır ve bu tekliflerin hepsi kanunlaşmıştır. Cüneyt YÜKSEL'in imzasının bulunduğu ve son durumda kanunlaşmış olan tekliflerin başlığı ve özeti:

1.“Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 59. Maddesinde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi: Anayasa Değişikliği Teklifi ile spor faaliyetlerinin yönetilmesine ve disiplinine ilişkin uyumsuzlukların yargı denetimine tabi olmaksızın kesin olarak zorunlu tahkim yolu ile çözülmesinin Kanunla düzenlenebilmesine Anayasal zemin oluşturulmaktadır. Tasarı/Teklif komisyonunda ve Genel Kurulda değiştirilerek kabul edilebilmektedir. Komisyonun kabul ettiği metnin/Kanun metninin dikkate alınması gerekmektedir. ” (https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/tasari_teklif_sd.onerge_bilgileri?kanunlar_sira_no=89340 , Erişim tarihi:08.07.2017).

2.“Türkiye Cumhuriyeti Anayasasında Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi: Onbirinci Cumhurbaşkanı, yürürlükteki Anayasa hükümlerine göre seçilmiş olduğundan 31.5.2007 tarihli ve 5678 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının Bazı Maddelerinde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun ile 7.11.1982 tarihli ve 2709 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasasına eklenmesi öngörülen geçici 18 inci ve geçici 19 uncu maddelerinin metinden çıkarılması amaçlanmaktadır. Tasarı/Teklif komisyonunda ve Genel Kurulda değiştirilerek kabul edilebilmektedir. Komisyonun kabul ettiği metnin/Kanun metninin dikkate alınması gerekmektedir. ” (https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/tasari_teklif_sd.onerge_bilgileri?kanunlar_sira_no=55071 , Erişim tarihi:08.07.2017).

3.“7/11/1982 Tarihli ve 2709 Sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının Bazı Maddelerinde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi: Anayasa Değişikliği Teklifi ile kadın-erkek eşitliğinin sağlanmasında Devletçe alınacak tedbirlerin eşitlik ilkesine aykırı yorumlanamayacağı ve toplumun bazı kesimlerinin sosyal devlet ilkesi gereği daha iyi korunması ve gözetilmesi öngörülmekte, kişisel verilerin korunması, bireylerin yurt dışına çıkışlarıyla ilgili sınırlamaların daraltılması, çocuk haklarının anayasal temele kavuşturulması düzenlenmekte, sendikal haklar ve grevle ilgili bazı sınırlamalar kaldırılmakta, memurlara ve diğer kamu görevlilerine toplu sözleşme hakkı tanınmakta, siyasi partilerin kapatılması yeniden düzenlenmekte, bilgi edinme hakkı anayasal dayanağa kavuşturulmakta ve Kamu Denetçiliği Kurumu kurulması öngörülmekte, bir siyasi partinin kapatılmasına sebep olan milletvekilinin milletvekilliğinin düşmesine son verilmekte, Yüksek Askeri Şura kararları ile memur ve diğer kamu görevlilerine verilen uyarma ve kınama cezaları yargı denetimine açılmakta, askeri yargının görev alanı daraltılmakta, Anayasa Mahkemesi ve Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu yeniden yapılandırılmakta, Ekonomik ve Sosyal Konseyin kuruluşu anayasal dayanağa kavuşturulmakta ve Anayasanın Geçici 15 inci maddesi yürürlükten kaldırılmaktadır. Teklif komisyonunda ve Genel Kurulda değiştirilerek kabul edilebilmektedir. Komisyonun kabul ettiği metnin/Kanun metninin dikkate alınması gerekmektedir. ” (https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/tasari_teklif_sd.onerge_bilgileri?kanunlar_sira_no=82348, Erişim tarihi:18.07.2017).

4. “Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının Bazı Maddelerinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi: Teklif ile yükseköğrenim görenlerin, yükseköğretim hizmetlerinden kanunda açıkça yazılı olmayan bir sebeple mahrum bırakılmayacağına ilişkin anayasal düzenleme yapılmaktadır. Teklif komisyonda ve Genel Kurulda değiştirilerek kabul edilebilmektedir. Komisyonun kabul ettiği metnin/Kanun metninin dikkate alınması gerekmektedir.”(https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/tasari_teklif_sd.onege_bilgileri?kanunlar_sira_no=60368, Erişim tarihi:18.07.2017).

3.2.4.2. İlk imzası ve imzası olduğu meclis araştırma önermeleri

Cüneyt YÜKSEL'in imzasının bulunduğu iki adet meclis araştırma önermesi vardır ve son durumda meclis araştırması açılması kabul edilen önermelerin özeti:

1. “Antalya Milletvekili Abdurrahman ARICI ve 21 Milletvekilinin, spor kulüplerinin sorunlarının araştırılarak sporda şiddetin araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla Anayasasının 98 inci, İçtüzüğün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis Araştırması açılmasına ilişkin önermesi. ” (https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/meclis_arastirma_ongergeleri.onege_bilgileri?kanunlar_sira_no=90251, Erişim tarihi:18.07.2017).

2. “Kırklareli Milletvekili Ahmet Gökhan Sarıçam ve 30 Milletvekilinin, uyuşturucu kullanımının başta gençler olmak üzere toplumda yol açtığı olumsuz etkilerin araştırılarak uyuşturucu bağımlılığının ve kaçakçılığının önlenmesi için alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla Anayasasının 98 inci, İçtüzüğün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önermesi. ” (https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/meclis_arastirma_ongergeleri.onege_bilgileri?kanunlar_sira_no=90281, Erişim tarihi:18.07.2017).

3.2.5. Süleyman ÇELEBİ'nin Meclis Faaliyetleri

AK Parti Mardin milletvekili Süleyman ÇELEBİ'nin imzasının bulunduğu beş kanun teklifi ve sahibi olduğu bir yazılı soru önermesi bulunmaktadır. Çelebi'nin soru önermesi süresi geçtikten sonra cevaplandırılmış ve önerge aşağıda verilmiştir. Çelebi'nin meclis faaliyetleri aşağıda verilmiştir:

3.2.5.1. İlk imzası ve imzası olduğu kanun teklifleri

Süleyman ÇELEBİ'nin imzasının bulunduğu beş kanun teklifi bulunmaktadır ve bu tekliflerin hepsi kanunlaşmıştır. Süleyman ÇELEBİ'nin imzasının bulunduğu ve son durumda kanunlaşmış olan tekliflerin başlığı ve özeti:

1. “ Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 59. Maddesinde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi: Anayasa Değişikliği Teklifi ile spor faaliyetlerinin yönetilmesine ve disiplinine ilişkin uyumsuzlukların yargı denetimine tabi olmaksızın kesin olarak zorunlu tahkim yolu ile çözülmesinin Kanunla düzenlenebilmesine Anayasal zemin oluşturulmaktadır. Tasarı/Teklif komisyonda ve Genel Kurulda değiştirilerek kabul edilebilmektedir. Komisyonun kabul ettiği metnin/Kanun metninin dikkate alınması gerekmektedir. ”

(https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/tasari_teklif_sd.onege_bilgileri?kanunlar_sira_no=89340 , Erişim tarihi:08.07.2017).

2.“7/11/1982 Tarihli ve 2709 Sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının Bazı Maddelerinde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi: Anayasa Değişikliği Teklifi ile kadın-erkek eşitliğinin sağlanmasında Devletçe alınacak tedbirlerin eşitlik ilkesine aykırı yorumlanamayacağı ve toplumun bazı kesimlerinin sosyal devlet ilkesi gereği daha iyi korunması ve gözetilmesi öngörülmekte, kişisel verilerin korunması, bireylerin yurt dışına çıkışlarıyla ilgili sınırlamaların daraltılması, çocuk haklarının anayasal temele kavuşturulması düzenlenmekte, sendikal haklar ve grevle ilgili bazı sınırlamalar kaldırılmakta, memurlara ve diğer kamu görevlilerine toplu sözleşme hakkı tanınmakta, siyasi partilerin kapatılması yeniden düzenlenmekte, bilgi edinme hakkı anayasal dayanağa kavuşturulmakta ve Kamu Denetçiliği Kurumu kurulması öngörülmekte, bir siyasi partinin kapatılmasına sebep olan milletvekilinin milletvekilliğinin düşmesine son verilmekte, Yüksek Askeri Şura kararları ile memur ve diğer kamu görevlilerine verilen uyarma ve kınama cezaları yargı denetimine açılmakta, askeri yargının görev alanı daraltılmakta, Anayasa Mahkemesi ve Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu yeniden yapılandırılmakta, Ekonomik ve Sosyal Konseyin kuruluşu anayasal dayanağa kavuşturulmakta ve Anayasanın Geçici 15 inci maddesi yürürlükten kaldırılmaktadır. Teklif komisyonunda ve Genel Kurulda değiştirilerek kabul edilebilmektedir. Komisyonun kabul ettiği metnin/Kanun metninin dikkate alınması gerekmektedir. ” (https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/tasari_teklif_sd.onerge_bilgileri?kanunlar_sira_no=82348, Erişim tarihi:18.07.2017).

3.“Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının Bazı Maddelerinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi: Teklif ile yükseköğrenim görenlerin, yükseköğretim hizmetlerinden kanunda açıkça yazılı olmayan bir sebeple mahrum bırakılmayacağına ilişkin anayasal düzenleme yapılmaktadır. Teklif komisyonunda ve Genel Kurulda değiştirilerek kabul edilebilmektedir. Komisyonun kabul ettiği metnin/Kanun metninin dikkate alınması gerekmektedir. ”

(https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/tasari_teklif_sd.onerge_bilgileri?kanunlar_sira_no=60368, Erişim tarihi:18.07.2017).

4.“Gaziantep'e İstiklal Madalyası Verilmesi Hakkında Kanun Teklifi: Gaziantep şehrine istiklal madalyası verilmesi amaçlanmaktadır. Tasarı/Teklif komisyonunda ve Genel Kurulda değiştirilerek kabul edilebilmektedir. Komisyonun kabul ettiği metnin/Kanun metninin dikkate alınması gerekmektedir. ”

(https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/tasari_teklif_sd.onerge_bilgileri?kanunlar_sira_no=59729 , Erişim tarihi:08.07.2017).

5.“Türkiye Cumhuriyeti Anayasasında Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi: Onbirinci Cumhurbaşkanı, yürürlükteki Anayasa hükümlerine göre seçilmiş bulunduğu 31.5.2007 tarihli ve 5678 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının Bazı Maddelerinde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun ile 7.11.1982 tarihli ve 2709 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasasına eklenmesi öngörülen geçici 18 inci ve geçici 19 uncu maddelerinin metinden çıkarılması amaçlanmaktadır. Teklif komisyonunda ve Genel Kurulda değiştirilerek kabul edilebilmektedir. Komisyonun kabul ettiği metnin/Kanun metninin dikkate alınması gerekmektedir. ” (https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/tasari_teklif_sd.onerge_bilgileri?kanunlar_sira_no=55071, Erişim tarihi:18.07.2017).

3.2.5.2. İlk imzası ve imzası olduğu soru önermeleri

İthal Ürünlerde Ödeme Tutarının Tespitine İlişkin Yazılı Soru Önermesi

Süleyman ÇELEBİ soru önermesinde, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Faruk Çelik'e ithal ürünlerin değişik yıllardaki FOB fiyatı ile ilgili sorular sormuş, Bakan'ın bu soruları yazılı olarak cevaplandırmasını talep etmiştir. Çelebi'nin ve Sosyal Güvenlik Bakanı Faruk Çelik'e yazılı soruları aşağıda verilmiştir:

“Aşağıdaki soru önerenin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Faruk Çelik Tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını Saygılarımla arz ederim. 25 Mayıs 2007 tarihli Sosyal Güvenlik Kurumu sağlık uygulama tebliğinin 20.2.2. maddesinin 3. paragrafında;

“Piyasa araştırması ile fiyat tespiti yapılamayan İthal ürünlerin Bedeli FOB fiyatları üzerinden %40 ilave edilerek Tespit edilecek tutar Üzerinden ödenir” denilmektedir. Değişik yıllara ait farklı fiyatlar içeren FOB faturası olan ürünlerde SGK'nın farklı birimleri farklı uygulamalar yapmakta bu da hastaların mağduriyetine sebep olmaktadır. İthal ürünlerin değişik yıllara ait FOB fiyatlarından

- a)Reçete tarihinden geriye dönük en yakın tarihli FOB fiyatı mı?
- b)Son üç ithalatının En düşük FOB fiyatı mı?
- c)Farklı bir uygulamayı mı?

Esas olarak %40 ilave edilerek tespit edilecek tutar üzerinden ödeme yapılacaktır. ” (<http://www2.tbmm.gov.tr/d23/7/7-2450s.pdf> Erişim tarihi:18.07.2017).

Sosyal Güvenlik Bakanı Faruk Çelik'in Çelebi'ye süresi geçtikten sonra verdiği yazılı cevap şöyle olmuştur:

“Mardin Milletvekili Süleyman ÇELEBİ'ye ait 7/2 450 Esas nolu yazılı soru önergesi Bakanlığımız ilgili birimlerince incelenmiş olup, konuya ilişkin cevabi ilişikte sunulmuştur;Sosyal Güvenlik Kurumu sigortalarının tedavide kullanılan ithal malzeme bedelleri 25.05.2007 tarih ve 26532 sayılı Sağlık uygulama tebliğinde belirtilen fiyatlar üzerinden ödenmektedir.Ancak söz konusu tebliğ de yer almayan İthal malzeme bedelleri için Fiyat tespiti yapılmakta olup Yapılan bu fiyat tespitinde tedavi öncesine ait FOB fiyat ithalat faturası baz alınmaktadır. ” (<http://www2.tbmm.gov.tr/d23/7/7-2450sgc.pdf> , Erişim tarihi:12.02.2017).

3.2.6. Emine AYNA'nın Meclisteki Faaliyetleri

Mardin HDP milletvekili Emine AYNA'nın imzası bulunan beş kanun teklifi, sahibi olduğu altı yazılı soru önergesi, imzası bulunan bir meclis genel görüşme önergesi, iki yüz kırk meclis araştırması önergesi, ilk imza sahibi olduğu yirmi dört meclis araştırma önergesi bulunmaktadır. Ayna sekiz adet meclis araştırması açılmasına yönelik önerge sunmuş, bu önergeler; Dersim olayları, Mersin'de kurulması planlanan nükleer santralin zararlarının araştırılması, pamuk üretiminde yaşanan sorunlara, iş sağlığında yaşanan sorunlara, işsizlik sorunlarına, Hakkari'deki katliama ve basın yayınlarına yapılan saldırılar, ile ilgili önergelerdir, ancak bu önergelerin hepsinin son durumu hükümsüzdür. Bu önergeler aşağıda verilmiştir.

3.2.6.1. İlk imzası ve imzası olduğu kanun teklifleri

Ayna'nın imzasının bulunduğu beş kanun teklifi vardır. Bunlardan "Yükseköğretim Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi" ve "Terörle Mücadele Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi" kanunlaşmış diğer üç teklif komisyondadır. Ayna'nın imzasının bulunduğu tekliflerin başlığı ve özeti:

1.“Yükseköğretim Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi: Her ne sebeple olursa olsun yükseköğretim kurumlarından ilişkisi kesilen öğrencilere af getirilmesi öngörülmektedir. Tasarı/Teklif komisyonunda ve Genel Kurulda değiştirilerek kabul edilebilmektedir. Komisyonun kabul ettiği metnin/Kanun metninin dikkate alınması gerekmektedir. ” (https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/tasari_teklif_sd.onerge_bilgileri?kanunlar_sira_no=59125,Erişim tarihi:17.12.2016).

2.“Terörle Mücadele Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi: Teklif ile, 2911 sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanununda toplantı ve yürüyüşe silahla katılanlar için öngörülen cezaların, 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanununda terör suçları ve terör amacı ile işlenen suçlara ceza artırımını öngören düzenleme ile koşullu salıverilmeye ilişkin hükümlerin çocuklar hakkında uygulanmaması, bu hükümlerle bağlantılı olarak verilmiş cezaların kaldırılması; 5237 sayılı Türk Ceza Kanununda yer alan, terör örgütüne üye olmamakla birlikte örgüt adına suç işleyen kişinin ayrıca örgüte üye olmak suçundan dolayı cezalandırılmasıyla ilgili düzenlemenin yürürlükten kaldırılması öngörülmektedir. Teklif komisyonunda ve Genel Kurulda değiştirilerek kabul edilebilmektedir. Komisyonun kabul ettiği metnin/Kanun metninin dikkate alınması gerekmektedir. ” (https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/tasari_teklif_sd.onerge_bilgileri?kanunlar_sira_no=78537, Erişim tarihi:19.07.2017).

3.“ Polis Vazife ve Selahiyet Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi : Teklif ile polisin görevini yaparken direnişle karşılaşması halinde, silahını sadece meşru savunma hakkını kullanırken ya da bedeni kuvvet ve maddi güç kullanarak etkisiz hale getiremediği durumlarda bu direnişi kırmak amacıyla ve kıracak ölçüde zor kullanması öngörülmektedir. ” (https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/tasari_teklif_sd.onerge_bilgileri?kanunlar_sira_no=70322, Erişim tarihi: 19.07.2017).

4.“Yükseköğretim Kurumları Teşkilatı Kanununda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Teklifi : İstanbul Üniversitesi ile Dicle Üniversitesi'nde Kürt Dili ve Edebiyatı bölümlerinin açılmasını öngörmektedir. ” (https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/tasari_teklif_sd.onerge_bilgileri?kanunlar_sira_no=70260 Erişim tarihi:19.07.2017).

5.“ 21.06.1927 Tarih ve 1111 Sayılı Askerlik Kanunu, 22.05.1930 Tarih ve 1632 Sayılı Askeri Ceza Kanunu ile 26.09.2004 Tarih ve 5237 Sayılı Türk Ceza Kanununun Kimi Maddelerinin Değiştirilmesine ve Kaldırılmasına Dair Kanun Teklifi: Askerlik çağına gelmiş olup, ancak kendisini vicdani retçi olarak tanımlayan ahlaki, vicdani, siyasi dini ya da benzer gerekçelerle askerlik yapmak istemeyenlerin bu durumlarını bağlı buldukları Askerlik Şubesine bildirmeleri ve açıklamaları halinde askere alma işlemine ve askerlik hizmetine tabi tutulmamaları öngörülmektedir. ” (https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/tasari_teklif_sd.onerge_bilgileri?kanunlar_sira_no=69772, Erişim tarihi:20.07.2017).

3.2.6.2. İlk imzası ve imzası olduğu meclis araştırma önermeleri

Dersim Olaylarının Araştırılmasına İlişkin Önergesi

Emine AYNA, 19 milletvekili ile birlikte sunduğu, Dersim olaylarının araştırılması amacıyla meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesinde 72 yıl önce yaşanmış bu katliamın ve yaşananların üzerinin bir sis perdesi gibi kapatıldığını belirtmiştir.

Ayna, cevapsız olan bir çok sorunun cevabını bulabilmek için Dersim olaylarının araştırılması amacıyla meclis araştırması açılmasına ilişkin önerenin özeti aşağıda verilmiştir:

“Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına 1937-1938 yıllarında, bugünkü adı Tunceli olan Dersim'de Tedip ve Tenkil uygulanmıştı. Büyük acıların yaşanmasına mal olan, bugüne kadar üzeri örtülmek istenen bu olayın her yönüyle gün yüzüne çıkması için, Anayasa'nın 98'inci, İçtüzüğü'nün 104 ve 105'inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasını arz ve teklif ederiz. ” (T.B.M.M.T.D., C.58, B.45, 2010:600).

Emine AYNA ve 19 milletvekilinin Dersim olaylarının araştırılması amacıyla meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesinin son durumu hükümsüzdür (https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/meclis_arastirma_onergeleri.onerge_bilgileri?kanunlar_sira_no=90750 , Erişim tarihi:16.12.2016).

Mersin'de Kurulması Planlanan Nükleer Santral Nedeniyle Meclis Araştırması Açılmasına İlişkin Önergesi

Emine AYNA ve 19 milletvekilinin, Mersin'de kurulması planlanan nükleer santralin çevreye, insan sağlığına, tarım için kullanılan arazilere ve turizme vereceği muhtemel olumsuz etkilerin araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla meclis araştırması açılmasına ilişkin önergeyi sunmuşlardır. Mersin'de kurulması planlanan nükleer santralin muhtemel etkilerinin araştırılması amacıyla meclis araştırması açılmasına ilişkin önerenin özeti aşağıda verilmiştir:

“Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına Mersin İlinde kurulması düşünülen nükleer enerji santrallerinin, insan sağlığına, çevreye, tarım alanlarına ve turizme vereceği zararların araştırılarak, alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla Anayasa'nın 98. ve İçtüzüğü'nün 104. ve 105. maddeleri uyarınca bir Meclis Araştırması açılmasını arz ve teklif ederiz. ” (T.B.M.M.T.D., C.58, B.45, 2010:601).

Emine AYNA ve 19 milletvekilinin Mersin 'de kurulması planlanan nükleer santral önerenin son durumu hükümsüzdür (https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/meclis_arastirma_onergeleri.onerge_bilgileri?kanunlar_sira_no=91225, Erişim tarihi:16.12.2016).

Pamuk Üretiminde Yaşanan Sorunların Araştırılması İle İlgili Önergesi

Emine AYNA, 19 milletvekili ile verdiği önergede, ülkemizdeki pamuk üretiminde ticaretin beklentileri karşılamamasının, pamuk üreticilerini ve bu sektörde çalışanları olumsuz etkilediğini belirtmiştir.

Ülkemizde bir çok sektörün hammaddesi olan ve tarım sektörü için önem arz eden pamuk üretiminde yaşanan sorunların araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergeyi sunmuşlardır. Tarım sektöründe ve ihracatımızda önemli bir yer teşkil eden pamuk hammaddesinin üretimine ilişkin önergenin özeti aşağıda verilmiştir:

“Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı'na Tarım sektöründe ve ihracatımızda önemli bir yer teşkil eden pamuk hammaddesinin üretiminde ve bağlı sektörlerde yaşanan sorunların araştırılması; bu alanda yaşanan gerilemenin önlenmesine yönelik çözüm yollarının tespiti için Anayasa'nın 98.TBMM İçtüzüğü'nün 104. ve 105. maddeleri uyarınca Meclis Araştırması açılmasını arz ve teklif ederiz.” (T.B.M.M.T.D., C.58, B.45, 2010:598).

Emine AYNA ve 19 milletvekilinin ülkemizdeki pamuk üretiminde yaşanan sorunların Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesinin son durumu hükümsüzdür (https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/meclis_arastirma_onergeleri.onerge_bilgileri?kanunlar_sira_no=90751, Erişim tarihi:17.12.2016).

İş güvenliğindeki ve işçi sağlığındaki sorunlara ilişkin önergesi

Emine AYNA, 19 milletvekili ile verdikleri önergede, Türkiye'nin iş kazaları, meslek hastalıkları ve bunların yol açtığı ölümler hakkında olumsuz bir durumda olduğunu belirtmişlerdir. Bu nedenle iş güvenliği ve işçi sağlığındaki sorunların araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla meclis araştırması açılmasına ilişkin önerge sunmuşlardır. Ayna'nın İş güvenliğinin sağlanması ve işçi sağlığının korunması konusunda gerekli araştırmanın yapılmasına ilişkin önergenin özeti aşağıda verilmiştir:

“Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına İş güvenliğinin sağlanması ve işçi sağlığının korunması konusunda gerekli araştırmanın yapılması amacıyla Anayasanın 98. ve İçtüzüğü'nün 104. ve 105. maddeleri gereğince Meclis Araştırma Komisyonu kurulmasını arz ve teklif ederiz. ” (T.B.M.M.T.D., C.58, B.47, 2010:873).

Emine AYNA ve 19 milletvekilinin sunduğu bu meclis araştırma önergesinin son durumu hükümsüzdür (https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/meclis_arastirma_onergeleri.onerge_bilgileri?kanunlar_sira_no=90741, Erişim tarihi:17.12.2016).

İşsizlik Sorununun Araştırılması Amacıyla Meclis Araştırması Açılmasına İlişkin Önergesi

Emine AYNA ve 19 milletvekili sundukları önergede, işsizliğin sadece ekonomik değil toplumsal sorunları da beraberinde getirdiğinden bahsetmişlerdir. İstihdam yaratmanın gerekliliğine ve işsizliği önlemenin lüzumuna değinmişlerdir. Bunun için işsizlik sorununun araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla meclis araştırması açılmasına ilişkin önerge sunmuşlardır ancak bu önerge son durumda hükümdür. Önerge aşağıda verilmiştir:

“Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına İşsizliği önlemek, istihdam yaratmak ve bu amaçla İşsizlik Sigorta Fonunun nasıl kullanılabileceğine ilişkin, gerekli araştırmanın yapılması amacıyla Anayasanın 98. ve İçtüzüğü’nün 104. ve 105. maddeleri gereğince Meclis Araştırma Komisyonu kurulmasını arz ve teklif ederiz. ”
(T.B.M.M.T.D., C.58, B.48, 2010:953).

Doğal Afet Ve Deprem Riskinin Araştırılmasına İlişkin Önergesi

Emine AYNA ve 19 milletvekilinin sundukları önergede, Türkiye'nin konumu nedeniyle depremlerle, heyelan ve su baskını gibi doğal afetlerle ve bunların getirdiği büyük olumsuzluklarla karşı karşıya olduklarını belirtmişlerdir. Bu nedenle doğal afet ve deprem riskinin araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla meclis araştırması açılmasına ilişkin önergenin özeti aşağıda verilmiştir:

“Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına Ülkemizin karşı karşıya bulunduğu doğal afetler ve deprem riskinin yol açtığı sorunların araştırılması ve alınacak önlemlerin belirlenmesi amacıyla Anayasanın 98'inci, İçtüzüğü’nün 104 ve 105'inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasını arz ve teklif ederiz. ”
(T.B.M.M.T.D., C.59, B.50, 2010:216).

Doğal afetlerin ve deprem riskinin yol açtığı sorunların araştırılması ile ilgili önergenin son durumu hükümsüzdür (https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/meclis_arastirma_onergeleri.onerge_bilgileri?kanunlar_sira_no=90727, Erişim tarihi:17.12.2016).

Hakkari'nin Ormancık Köyündeki Katliam İle İlgili İddiaların Araştırılmasına İlişkin Önergesi

Emine AYNA ve 19 milletvekili, Hakkari'nin Ormancık köyündeki katliam ile ilgili iddiaların araştırılması için meclis araştırması açılmasına ilişkin önerge sunmuşlardır. Türkiye'de işlenen bir çok faili meçhul cinayetten bahsetmiş, bu cinayetlerin bir çoğunun Doğu ve Güneydoğu bölgelerinde yaşandığını belirtmişlerdir.

Hakkari'nin Ormancık köyünde 12 kişinin öldürülmesi olayı ile ilgili iddiaların tüm yönleriyle araştırılarak zaman kaybetmeden aydınlatılması için alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla 01.12.2009 tarihinde sundukları meclis araştırması açılmasına ilişkin önerenin özeti aşağıda verilmiştir:

“Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına Hakkâri Şemdinli Derecik İç güvenlik Taburu Jandarma Ekipleri tarafından Ormancık Köyü'nde 12 kişinin öldürülmesi iddialarının aydınlatılması amacıyla Anayasa'nın 98. TBMM İçtüzüğü'nün 104 ve 105. maddeleri gereğince Araştırma Komisyonu kurularak, söz konusu olayın araştırılmasını saygılarımla arz ederim. ” (T.B.M.M.T.D., C.59, B.50, 2010:219).

Ormancık Köyü'nde 12 kişinin öldürülmesi iddialarının aydınlatılması amacıyla sundukları önerenin son durumu hükümsüzdür (https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/meclis_arastirma_onergeleri.onerge_bilgileri?kanunlar_sira_no=90723 , Erişim tarihi:17.12.2016).

Bazı Basın Ve Yayın Kuruluşlarına İlişkin Önergesi

Emine AYNA ve 19 milletvekilinin, bazı basın ve yayın kuruluşlarına ve mensupları nedeniyle meclis araştırması açılmasına ilişkin önerge sunmuşlardır. Önergede 1994'de Özgür Ülke Gazetesinin İstanbul ve Ankara birolarında bombalı saldırıya uğrayarak ölen ve yaralananlardan bahsetmişlerdir. Aradan 15 yıl geçmesine rağmen bu saldırının sorumlularının bulunamadığını belirtmişlerdir. Bazı basın ve yayın kuruluşlarına ve mensuplarına yönelik saldırı olaylarının araştırılarak önlem alınması gereken ve bu önlemlerin belirlenmesi amacıyla meclis araştırması açılmasına ilişkin önerenin özeti aşağıda verilmiştir:

“Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına 4 Aralık 1994'te bombalanan Özgür Ülke Gazetesi başta olmak üzere muhalif basın yayın kuruluşları ve çalışanlarına karşı yapılan ve faili meçhul kalan saldırıların tüm yönleriyle araştırılması ve aydınlatılması amacıyla Anayasa'nın 98'inci İç Tüzüğü'nün 104 ve 105'inci maddeleri gereğince Meclis Araştırması açılması için gereğini arz ederiz. ” (T.B.M.M.T.D., C.59, B.53, 2010:759).

Bazı basın ve yayın kuruluşlarına ve mensuplarına yönelik saldırı olaylarının araştırılması amacıyla meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesinin son durumu hükümsüzdür (https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/meclis_arastirma_onergeleri.onerge_bilgileri?kanunlar_sira_no=90797, Erişim tarihi:17.12.2016).

3.3. XXIV. YASAMA DÖNEMİ MARDİN MİLLETVEKİLLERİ'NİN MECLİS FAALİYETLERİ

3.3.1. Abdurrahim AKDAĞ'ın Meclisteki Faaliyetleri

Akdağ'ın imzasının bulunduğu on üç kanun teklifi, dört meclis araştırma önergesi, vardır. Abdurrahim AKDAĞ'ın meclisteki faaliyetlerinin bir kısmı aşağıda verilmiştir.

3.3.1.1. İlk imzası ve imzası olduğu kanun teklifleri

Akdağ'ın ilk imza sahibi olduğu kanun teklifi bulunmazken imzasının bulunduğu kanun teklifleri vardır. Bunlardan beş tanesi kanunlaşmış, beş tanesi komisyonda, bir tanesi cumhurbaşkanınca iade, ikisi gündemdedir. Akdağ'ın imzasının bulunduğu kanun tekliflerinin bir kısmının özeti:

1.“Türkiye Cumhuriyeti Anayasasında Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi: Teklif komisyonda ve Genel Kurulda değiştirilerek kabul edilebilmektedir. Komisyonun kabul ettiği metnin/Kanun metninin dikkate alınması gerekmektedir. ” (https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/tasari_teklif_sd.onerge_bilgileri?kanunlar_sira_no=181439, Erişim tarihi:08.07.2017)

2.“Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararıyla Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi: ” (https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/tasari_teklif_sd.onerge_bilgileri?kanunlar_sira_no=180588, Erişim tarihi:08.07.2017).

3.“ İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Kanununda ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi” (https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/tasari_teklif_sd.onerge_bilgileri?kanunlar_sira_no=180179, Erişim tarihi: 08.07.2017).

4.“Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi: Teklif ile 6087 sayılı Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu Kanunu'nda değişiklik yapılmak suretiyle Kurul üyeliğine seçim usulü, dairelerin oluşumu, çalışma usulü ve görevleri ile kararlarına itiraz, Genel Kurulun ve Kurul Başkanının görevleri, daire başkanı, Genel Sekreter, genel sekreter yardımcıları, Teftiş Kurulu Başkan ve yardımcılığı, Kurul müfettişleri, Kurul tetkik hâkimleri ve idari personelin atama ve görevlendirilmeleri konularında düzenlemeler yapılması; 4954 sayılı Türkiye Adalet Akademisi Kanunu'nda değişiklik yapılmak suretiyle Türkiye Adalet Akademisinin Başkan ve başkan yardımcılarının görevlendirme ve atanma usulü, Genel Kurul ve Yönetim Kurulunun oluşumu ve görevleri, hizmet birimlerinin daire başkanlığı şeklinde yapılandırılması, idari personelin atama usulü ve yeni kadroların ihdas edilmesi hususlarında düzenlemeler yapılması; öte yandan 2797, 2802, 5235 ve 6216 sayılı kanunlarda değişiklik yapılmak suretiyle adli ve idari yargı adalet komisyonlarının oluşumu, yurt dışında eğitim amacıyla ya da diğer sebeplerle görevlendirilecek hâkim ve savcılarının görevlendirilme usulü, Yargıtayda Başkan, Başsavcı, Başkanvekili ve daire başkanı olabilmek için gerekli yasal sürelerin yeniden belirlenmesi ve Anayasa Mahkemesi üye adaylığı şartları ile seçim usulü hususlarında düzenlemeler yapılması amaçlanmaktadır. asarı/Teklif komisyonda ve Genel Kurulda değiştirilerek kabul edilebilmektedir. Komisyonun kabul ettiği metnin/Kanun metninin dikkate alınması gerekmektedir.” (https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/tasari_teklif_sd.onerge_bilgileri?kanunlar_sira_no=146157, Erişim tarihi:08.07.2017).

5.“Türkiye Cumhuriyeti Anayasasında Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi:Teklif ile; siyasi partilerin mali denetiminin Sayıştay tarafından yapılması, Sayıştayca siyasi partilerin mali edinimleri, gelir ve giderlerinin kanuna uygunluğunun tespiti ile bu hususun denetim yöntemleri ve aykırılık halinde uygulanacak yaptırımların kanunda gösterilmesi ve Sayıştay'ın bu konuda vereceği kararların kesin olması, siyasi partilerin kapatılmasına ilişkin davaların Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısının talebi üzerine, talebin Türkiye Büyük Millet Meclisine ulaştığı tarihte TBMM'de grubu bulunan her siyasi partinin beşer üye ile temsil edildiği Komisyonun üye tam sayısının üçte iki çoğunluk ve gizli oy ile vereceği izin üzerine açılması ve Anayasa Mahkemesince kesin olarak karara bağlanması, bu Komisyona TBMM Başkanının başkanlık etmesi ancak oy kullanamaması, Komisyonun kararlarının yargı denetimi dışında bırakılması, Komisyonun, izin talebinin TBMM'ye ulaşmasından itibaren otuz gün içinde oluşturulması ve Komisyonun, kararını izin talebinin TBMM'ye ulaşmasından itibaren en geç altmış gün içinde vermesi, TBMM'deki siyasi parti gruplarınca izin talebiyle ilgili görüşme yapılamaması ve karar alınamaması, izin talebini karara bağlayacak Komisyonun oluşumu ile izin talebinin görüşülme usul ve esaslarının TBMM İçtüzüğü'yle düzenlenmesi, Anayasa Mahkemesinin kapatma yerine dava konusu fiillerin ağırlığına göre ilgili siyasi partinin Devlet yardımından kısmen veya tamamen yoksun bırakılmasına karar verebilmesi, Devlet yardımından yoksun bırakmanın, bağlı olduğu kapatma davasının ve kararının usulüne tabi olması ve tek başına dava konusu yapılamaması, TBMM çalışmalarındaki oy ve sözlerin, TBMM'de ileri sürülen düşünceler ile idarenin eylem ve işlemlerinin maddede geçen 'odak'laşmanın tespitinde gözetilmemesi, bir siyasi partinin kapatılmasına beyan ve faaliyetleriyle neden olan kişilerin bir başka partinin kurucusu, üyesi, yöneticisi ve denetçisi olmalarını engelleyen sürenin beş yıldan üç yıla indirilmesi öngörülmektedir. Tasarı/Teklif komisyonunda ve Genel Kurulda değiştirilerek kabul edilebilmektedir. Komisyonun kabul ettiği metnin/Kanun metninin dikkate alınması gerekmektedir.” (https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/tasar_i_teklif_sd.onerge_bilgileri?kanunlar_sira_no=179882 , Erişim tarihi:08.07.2017).

6.“Bazı Kamu Alacaklarının Yeniden Yapılandırılması ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnemelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi: Teklif ile bazı kanun ve kanun hükmünde kararnemelerde değişiklik yapılmak suretiyle kamuya olan borçların enflasyon oranına endeksenerek ödenmesi, kamu ile olan mali ilişkinin belli bir plana göre çözüme kavuşturulması, ekonomik kalkınmanın sürdürülebilir niteliğinin korunması, yatırım ortamının iyileştirilmesi, özel sektörün kamuya olan borç yükünün azaltılması, maliye ve para politikalarının daha etkin kullanılması amaçlanmakta olup Maliye Bakanlığı ile Sosyal Güvenlik Kurumuna bağlı tahsil dairelerine takip ve tahsil edilen alacaklar için uzun süreli taksitle ödeme imkanının sunulması, kesinleşmiş vergi alacaklarının yeniden yapılandırılması ve ilaveten bazı kanunlarda değişiklikler yapılması öngörülmektedir. Tasarı/Teklif komisyonunda ve Genel Kurulda değiştirilerek kabul edilebilmektedir. Komisyonun kabul ettiği metnin/Kanun metninin dikkate alınması gerekmektedir. ” (https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/tasari_teklif_sd.onerge_bilgileri?kanunlar_sira_no=156237 , Erişim tarihi: 08.07.2017).

7.“Terörle Mücadele Kanununun 10. Maddesi Uyarınca Kurulan Ağır Ceza Mahkemelerinin Kaldırılmasına Dair Kanun Teklifi: Teklif ile Terörle Mücadele Kanununun 10 uncu maddesi uyarınca kurulan ağır ceza mahkemelerinin kaldırılması, hukuka aykırı olarak kişisel verileri kaydeden kimseye verilecek cezanın alt sınırının altı aydan bir yıla çıkarılması, kişisel verileri hukuka aykırı olarak bir başkasına veren, yayan veya ele geçiren kişiye verilecek cezanın alt sınırının bir yıldan iki yıla çıkarılması ve suçun konusunun Ceza Muhakemesi Kanunu hükümlerine göre ortadan kaldırılması veya yok edilmesi gereken veri olması halinde verilecek cezanın bir kat artırılması, gözetim altına alma tedbirinin soruşturma yönünden zorunlu olmasına ve kişinin bir suç işlediğini gösteren somut delillerin bulunmasıyla mümkün hale gelmesi, tutuklama kararı verilebilmesi için şartlar arasında sayılan kuvvetli suç şüphesinin varlığını gösteren olguların kuvvetli suç şüphesinin varlığını gösteren somut deliller olarak değiştirilmesi ve 5271, 5320, 2577 sayılı Kanunlarda çeşitli düzenlemeler yapılması öngörülmektedir. Tasarı/Teklif komisyonunda ve Genel Kurulda değiştirilerek kabul edilebilmektedir.

Komisyunun kabul ettiği metnin/Kanun metninin dikkate alınması gerekmektedir. ”
([http s:// www .tbmm. gov. tr/develop / owa / tasari_teklif _sd.onerge _bilgileri?kanunlar_sira_no=148569](http://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/tasari_teklif_sd.onerge_bilgileri?kanunlar_sira_no=148569) , Erişim tarihi:08.07.2017).

8.“Sayıştay Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi: Teklif ile 6085 sayılı Kanun'da değişiklik yapılmak suretiyle; Sayıştay tarafından yürütülen hesap yargılamasına ilişkin görevleri ifa eden yargılama birimlerinin münhasıran bu görevleri yapmasına imkân sağlanması; yargılama daireleri ile Sayıştay Başsavcılığının güçlendirilmesi; Rapor Değerlendirme Kurulunun yeniden yapılandırılması, bu Kurulda görev yapmak üzere doğrudan Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından üye seçilmesi, Kurulun denetim sonuçlarına ilişkin görüş oluşturulmasından ve Sayıştay raporlarının hazırlanmasından sorumlu olması; Sayıştay üyelerinin Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından doğrudan seçilmesine imkân sağlanması ve üyelik seçimlerine ilişkin var olan kontenjan sınırlamalarının kaldırılması; diğer kamu kurum ve kuruluşlarında görev yapan kariyer uzmanı, denetim elemanı ve idarecilerin Sayıştay denetçiliğine sınavla doğrudan atanabilmelerine imkân sağlanması; Sayıştay Başsavcısı ile Sayıştay savcılarının seçilme, nitelikleri, görev, yetki ve sürelerinin yeniden düzenlenmesi; Sayıştay Başsavcılığının hesap yargılaması sürecinde denetim fonksiyonu ile yargılama fonksiyonu arasında önemli bir işleve sahip kılınması ve kamu iktisadi teşebbüslerinin denetimi ve raporlanmasının yeni esas ve usullere bağlanması amaçlanmaktadır. ”
(https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/tasari_teklif_sd.onerge_bilgileri?kanunlar_sira_no=126253 Erişim tarihi:08.07.2017).

3.3.1.2. İlk imzası ve imzası olduğu meclis araştırma önermeleri

Akdağ'ın imzasının bulunduğu dört meclis araştırma önermesi bulunmaktadır. Bunlardan ikisi hükümsüz ikisinin meclis araştırması açılması kabul edilmiştir. Akdağ'ın imzasının bulunduğu önermelerin özeti:

1. “Diyarbakır Milletvekili Cuma İçten ve 21 Milletvekilinin, SSPE hastalığının araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önermesi”

2.“AK Parti Grup Başkanvekilleri Kahramanmaraş Milletvekili Mahir Ünal, Giresun Milletvekili Nurettin CANİKLİ, Kayseri Milletvekili Mustafa ELİTAŞ, İstanbul Milletvekili Ayşenur Bahçekapılı, Adıyaman Milletvekili Ahmet AYDIN ve 187 Milletvekilinin, terör sorununun çözümüne yönelik sürecin bütün boyutlarıyla değerlendirilmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önermesi. ”

3.“AK Parti Grubu adına Grup Başkanvekilleri Giresun Milletvekili Nurettin CANİKLİ, Kayseri Milletvekili Mustafa ELİTAŞ, İstanbul Milletvekili Ayşe Nur Bahçekapılı, Adıyaman Milletvekili Ahmet AYDIN, Kahramanmaraş Milletvekili Mahir Ünal ve 135 Milletvekilinin, yasadışı telefon ve ortam dinleme iddialarının araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis Araştırması açılmasına ilişkin önermesi. ”

4.“Bitlis Milletvekili Vahit Kiler ve 20 Milletvekilinin, kaçak sigaranın yurda girişinin ve pazarlanmasının engellenmesi ile bunların ekonomiye verdiği zararların araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önermesi ” ([https ://www .tbmm. gov.tr /develop /owa/meclis_arastirma_onergeleri.uyenin_onergeleri?donem_kodu=24&p_sicil=6732](https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/meclis_arastirma_onergeleri.uyenin_onergeleri?donem_kodu=24&p_sicil=6732), Erişim tarihi:08.07.2017).

3.3.2. Gönül Bekin ŞAHKULUBEY'in Meclis Faaliyetleri

AK Parti Mardin milletvekili Gönül Bekin ŞAHKULUBEY'in faaliyetlerinin genel bir analizini yapacak olursak; Şahkulubey'in bu dönemde imzasının bulunduğu sekiz kanun teklifi, imzasının bulunduğu iki meclis soruşturma önergesi, imzasının bulunduğu yedi meclis araştırma önergesi bulunmaktadır. Şahkulubey'in faaliyetlerinin bir kısmı aşağıda verilmiştir:

3.3.2.1. İlk imzası ve imzası olduğu kanun teklifleri

Gönül Bekin ŞAHKULUBEY'in ilk imza sahibi olduğu kanun teklifi bulunmazken imzasının bulunduğu sekiz kanun teklifleri vardır. Bu tekliflerden kanunlaşmış, komisyonda. Şahkulubey'in imzasının bulunduğu kanun tekliflerinin bir kısmı aşağıda verilmiştir.

Türkiye Sağlık Enstitüleri Başkanlığı Kurulması ile İlgili Kanun Teklifi:

Türkiye Sağlık Enstitüleri Başkanlığı'nın kurulması ile bazı kanun ve Kanun Hükmünde Kararnameler'de değişiklik yapılmasına dair kanun teklifi son durumda kanunlaşmış ve teklifin özeti şöyledir:

“Teklif ile; Türkiye'nin rekabet gücünü arttırmak ve sürekli kılmak, kalkınma planı hedefleri ile Bilim ve Teknoloji Yüksek Kurulunun belirlediği öncelikleri de dikkate alarak ileri teknoloji ve inovasyon ihtiyacını karşılamak, yeni ürünlerin üretimini ve var olanların geliştirilmesini sağlamak, araştırmacılara bilimsel ortamı temin etmek, kamu hukuku ve özel hukuk tüzel kişileri ile işbirliği yaparak bilimsel araştırmalar yapmak, yaptırmak, koordine etmek, teşvik etmek, Ar-Ge'ye katkı sağlamak, sağlık, bilim ve teknoloji kültürü ile ekosistemlerin geliştirilmesinde öncülük yapmak, sağlık hizmetlerinde akreditasyon faaliyetlerini yürütmek üzere Yönetim Kurulu ve Yüksek Danışma Kurulu ile Başkanlıktan oluşan Türkiye Sağlık Enstitüleri Başkanlığının kurulması ile teşkilat ve görevleriyle ilgili usul ve esasların düzenlenmesi; veteriner hekimlikte uzmanlık için yükseköğretim programı oluşturulması; daha önce öğretim üyesi olarak çalışmış olup bakanlık veya milletvekilliğine seçilenlerin yükseköğretim kurumlarına atanmalarının düzenlenmesi; 1416 sayılı Kanuna göre yurt dışına gönderilenlerin lisansüstü eğitim amacıyla yurt dışında geçirdikleri sürelerin memuriyette geçmiş sayılacak bölümünün Milli Eğitim Bakanlığınca belirlenen azami eğitim süresini aşmaması; aday öğretmenler hakkında 657 sayılı Kanunun aday memurlukla ilgili hükümlerinin uygulanmaması; aday öğretmenlik, dönüşüm programına alınan kurumlar ve Milli Eğitim Bakanlığı görevde yükselme ve unvan değişikliğine ilişkin çeşitli düzenlemeler yapılması öngörülmektedir. Tasarı/Teklif komisyonda ve Genel Kurulda değiştirilerek kabul edilebilmektedir. Komisyonun kabul ettiği metnin/Kanun metninin dikkate alınması gerekmektedir. ” (https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/tasari_teklif_sd.onerge_bilgileri?kanunlar_sira_no=157338 , Erişim tarihi: 08.07.2017).

Terörle Mücadele Kanununun 10. Maddesi İle ilgili Kanun Teklifi:

Terörle Mücadele Kanunu'nun 10. maddesi uyarınca kurulan ağır ceza mahkemelerinin kaldırılmasına dair kanun teklifi son durumda kanunlaşmış ve teklifin özeti şöyledir:

“Teklif ile Terörle Mücadele Kanununun 10 uncu maddesi uyarınca kurulan ağır ceza mahkemelerinin kaldırılması, hukuka aykırı olarak kişisel verileri kaydeden kimseye verilecek cezanın alt sınırının altı aydan bir yıla çıkarılması, kişisel verileri hukuka aykırı olarak bir başkasına veren, yayan veya ele geçiren kişiye verilecek cezanın alt sınırının bir yıldan iki yıla çıkarılması ve suçun konusunun Ceza Muhakemesi Kanunu hükümlerine göre ortadan kaldırılması veya yok edilmesi gereken veri olması halinde verilecek cezanın bir kat artırılması, gözaltına alma tedbirinin soruşturma yönünden zorunlu olmasına ve kişinin bir suçu işlediğini gösteren somut delillerin bulunmasıyla mümkün hale gelmesi, tutuklama kararı verilebilmesi için şartlar arasında sayılan kuvvetli suç şüphesinin varlığını gösteren olguların kuvvetli suç şüphesinin varlığını gösteren somut deliller olarak değiştirilmesi ve 5271, 5320, 2577 sayılı Kanunlarda çeşitli düzenlemeler yapılması öngörülmektedir. Tasarı/Teklif komisyonunda ve Genel Kurulda değiştirilerek kabul edilebilmektedir. Komisyonun kabul ettiği metnin/Kanun metninin dikkate alınması gerekmektedir. ” (https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/tasari_teklif_sd.onerge_bilgileri?kanunlar_sira_no=148569 , Erişim tarihi: 08.07.2017).

Eczacılar ve Eczaneler Hakkında Kanun Teklifi:

Eczacılar ve eczaneler hakkında kanun ile bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde değişiklik yapılmasına dair kanun teklifi son durumda kanunlaşmış ve teklifin özeti şöyledir:

“Teklif ile; eczacılıkta uzmanlık branşları, eğitim süreleri ve koşullarının belirlenmesi; Eczacılıkta Uzmanlık Kurulunun kurulması, kurul üyeliğinin koşulları, kurulun görev, yetki ve sorumlulukları belirlenmesi; Uzman Eczacılık eğitiminin ve uzmanlık belgesi verilmesinin usul ve esaslarının belirlenmesi; doktora eğitimini tamamlamış olan eczacıların uzmanlık belgesi alma koşullarının düzenlenmesi; kamu kurum ve kuruluşlarına uzman eczacı kadrosu ihdas edilerek uzman eczacıların kamu kurumlarında istihdam edilmesi; kamu kurum ve kuruluşlarında çalışan uzman eczacıların döner sermaye, ödeme tavanlarının uzman dış hekimleri ile aynı seviyeye getirilmesi öngörülmektedir. Tasarı/Teklif komisyonunda ve Genel Kurulda değiştirilerek kabul edilebilmektedir. Komisyonun kabul ettiği metnin/Kanun metninin dikkate alınması gerekmektedir. ” (https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/tasari_teklif_sd.onerge_bilgileri?kanunlar_sira_no=141354 , Erişim tarihi: 08.07.2017).

Eczacılar, Eczaneler Hakkında Kanun ve Uyuşturucu Maddelerin Murakabesi İle ilgili Kanun Teklifi:

Eczacılar ve eczaneler hakkında kanun ile uyuşturucu maddelerin murakabesi hakkında kanunda değişiklik yapılmasına dair kanun teklifi son durumda kanunlaşmış ve teklifin özeti şöyledir:

“Teklif ile; eczanelerin nüfus kriteri esas alınması suretiyle açılması, yeni mezun eczacıların serbest eczane açabilmeleri için en az bir yıl süreyle mesul müdür eczacı ile birlikte yardımcı eczacı olarak çalışmalarını, reçete veya ciroya göre eczanelerde ikinci eczacı çalıştırılma zorunluluğu getirilmesi, eczacının eczanede bulunmadığı hallerde mesul müdürün çalıştırılması koşullarının düzenlenmesi, geleneksel bitkisel tıbbi ürünlerin eczanelerde satılabilmesi ve eczanelerde elektronik kayıt yapılabilmesi öngörülmektedir. Tasarı/Teklif komisyonunda ve Genel Kurulda değiştirilerek kabul edilebilmektedir. Komisyonun kabul ettiği metnin/Kanun metninin dikkate alınması gerekmektedir.” (http://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/tasari_teklif_sd.onerge_bilgileri?kanunlar_sira_no=104613 , Erişim tarihi:08.07.2017).

3.3.2.2. İlk imzası ve imzası olduğu meclis soruşturma önermeleri

Gönül Bekin ŞAHKULUBEY'in ilk imza sahibi olduğu meclis soruşturma önermesi bulunmazken imzasının bulunduğu iki adet meclis soruşturma önermesi vardır. Bu önermelerden birinin meclis soruşturması açılması kabul edilmiş, diğeri ise işleminden kaldırılmıştır. Şahkulubey'in imzasının bulunduğu iki adet meclis soruşturma önermesi özeti:

1.“İsparta Milletvekili Süreyya Sadi Bilgiç ve 76 Milletvekilinin; Ekonomi Eski Bakanı M. Z. Çağlayan hakkında, bir şahıstan sağlanan miktar ve değeri tespit edilemeyen bazı maddi menfaatler karşılığında bu şahsın İran'a altın ihracatı yapması işlerinde imtiyaz sağladığı, Gana'dan kaçak yollarla yurda sokulmak istendiği iddia edilen 1, 5 ton altınla ilgili adli ve idari soruşturmaları engelleyerek altının Dubai'ye çıkışını sağlamaya çalıştığı ve bu eylemlerin Kaçakçılıkla Mücadele Kanununa Muhalefet oluşturduğu, TCK'nın 204 ve 252. maddelerine uyduğu; İçişleri Eski Bakanı M. Güler hakkında, bir şahıstan sağlanan miktar ve değeri tespit edilemeyen bazı maddi menfaatler karşılığında bu şahsın araçlarına trafikte emniyet şeridini kullanma imtiyazı verdiği ve söz konusu şahıs için koruma polisi görevlendirdiği, bu şahısla ilgili adli veya istihbari çalışma yapıp yapılmadığının araştırılması için talimat verdiği, bu şahsın usulsüzlükleri hakkında basında çıkacak haberlerin engellenmesi için girişimlerde bulunduğu ve bu eylemlerin TCK'nın 204, 255, 252 ve 285. maddelerine uyduğu; AB Eski Bakanı E. Bağış hakkında, bir şahıstan sağlanan miktar ve değeri tespit edilemeyen bazı maddi menfaatler karşılığında bu şahsın turizm belgeli bir otel kiralama girişimi ile yakınlarına vize alınması işleri için aracılık ettiği ve bu eylemlerin TCK'nın 255 ve 252. maddelerine uyduğu; Çevre ve Şehircilik Eski Bakanı E. Bayraktar hakkında, bir suç örgütünün yönetici ve üyelerinin kendilerine sağlanan ve miktar ve değeri tespit edilemeyen bazı menfaatler karşılığında kişiye özel imtiyazlı imar planlarını onaylattıkları ve imar planlarına aykırı olarak yapılan bazı projelerin usulsüzlüklerine göz yumdukları ve denetimlerden sorunsuzca geçmelerini sağladıkları ve bu eylemlerin TCK'nın 255 ve 257. maddelerine uyduğu iddialarıyla bir Meclis soruşturması açılmasına ilişkin önermesi”

2.“İsparta Milletvekili Süreyya Sadi Bilgiç ve 85 Milletvekilinin; 17 Aralık 2013 tarihinden itibaren yasadışı yollarla elde edilmiş veya gizlilik çerçevesinde yürütülen bir soruşturmaya ait olduğu iddia edilen bir kısım bilgiler üzerinden atfedilen ithamlara konu eylemlerinin Türk Ceza Kanunu'nun 257'nci maddesinde düzenlenen görevi kötüye kullanma suçu ile Türk Ceza Kanunu'nun 255'inci maddesinde düzenlenen nüfuz ticareti suçuna uyduğu iddialarıyla İçişleri Eski Bakanı Muammer GÜLER, Avrupa Birliği Eski Bakanı Egemen Bağış, Ekonomi Eski Bakanı Mehmet Zafer Çağlayan ile Çevre ve Şehircilik Eski Bakanı Erdoğan Bayraktar hakkında bir Meclis soruşturması açılmasına ilişkin önermesi” (https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/meclis_sorusturma_onergeleri.uyenin_onergeleri?donem_kodu=24&p_sicil=6633, Erişim tarihi:11.12.2018).

3.3.2.3. İlk imzası ve imzası olduğu meclis araştırma önermeleri

Gönül Bekin ŞAHKULUBEY'in ilk imza sahibi olduğu meclis araştırma önermesi bulunmazken imzasının bulunduğu yedi adet meclis araştırma önermesi vardır. Aşağıda verilen önermelerin ilk dört tanesinin meclis araştırması açılması kabul edilmiş diğer iki tanesi hükümsüzdür. Şahkulubey'in imzasının bulunduğu meclis araştırma önermelerinin özeti:

1. “Gaziantep Milletvekili İbrahim Halil Mazıcıoğlu ve 78 Milletvekilinin, Soma'da meydana gelen maden kazasının ve maden sektöründeki sorunların tüm yönleriyle araştırılarak muhtemel maden kazalarının önlenmesine yönelik tedbirlerin alınması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önermesi. ”

2. “Manisa Milletvekili Recai Berber ve 34 Milletvekilinin, Soma'da meydana gelen maden kazasının araştırılması ve sektördeki sorunların araştırılarak muhtemel maden kazalarının önlenmesine yönelik tedbirlerin alınması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önermesi. ”

3. “İstanbul Milletvekili Osman Aşkın Bak ve 104 Milletvekilinin, Türk sporunda yaşanan doping sorununun araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önermesi. ”

4. “AK Parti Grup Başkanvekilleri Kahramanmaraş Milletvekili Mahir Ünal, Giresun Milletvekili Nurettin CANIKLI, Kayseri Milletvekili Mustafa ELİTAŞ, İstanbul Milletvekili Ayşenur Bahçekapılı, Adıyaman Milletvekili Ahmet AYDIN ve 187 Milletvekilinin, terör sorununun çözümüne yönelik sürecin bütün boyutlarıyla değerlendirilmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önermesi. ”

5. “İstanbul Milletvekili Halide İncekara ve 27 Milletvekilinin, üstün yetenekli bireylerin keşfi, eğitimi ve istihdamı konusunda alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önermesi. ”

6. “Malatya Milletvekili Öznur Çahk ve 20 Milletvekilinin, kayısının daha etkin ve verimli bir şekilde değerlendirilmesi ve kayısı üretiminde yaşanan sorunların araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önermesi. ”

7. “Adana Milletvekili Fatoş GÜRKAN ve 25 Milletvekilinin, boşanma oranındaki artışın nedenlerinin araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önermesi. ” (https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/meclis_arastirma_onergeleri.uyenin_onergeleri?donem_kodu=24&p_sicil=6633, Erişim tarihi: 11.12.2018).

3.3.3. Erol DORA'nın Meclis Faaliyetleri

HDP Mardin milletvekili Erol DORA'nın ilk imza sahibi olduğu beş kanun teklifi vardır, bu teklifler aşağıda verilmiştir. İmzasının bulunduğu altı kanun teklifi, sahibi olduğu bir sözlü soru önermesi, sahibi olduğu elli yedi yazılı soru önermesi, ilk imzasının bulunduğu kırk iki meclis araştırma önermesi, imzası bulunan beş yüz doksan iki meclis araştırma önermesi, imzası bulunan üç gensoru önermesi vardır. Dora'nın faaliyetlerinin bir kısmı aşağıda verilmiştir:

3.3.3.1. İlk imzası ve imzası olduğu kanun teklifleri

Vakıflar Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi

Dora'nın imzasının bulunduğu bu kanun teklifinde, cemaat ve vakıfların taşınmaz mallarının iadesi ve bakanlar kurulunca bu vakıfların seçme ve seçilme hakları, örgütlenme özgürlüğü kanununun kabul edildiği tarihten itibaren 3 ay içinde yönetmelik çıkarılacağı öngörülmüştür. Dora'nın imzasının bulunduğu bu kanun teklifi son durumda komisyondadır ve bu teklifin özeti aşağıda verilmiştir:

“Teklif ile; cemaat vakıflarının taşınmaz mallarının iadesi ve Bakanlar Kurulunca bu vakıfların örgütlenme özgürlüğü ile seçme ve seçilme hakkına ilişkin olarak, kanunun kabul tarihinden itibaren üç ay içinde yönetmelik çıkarılması öngörülmektedir.” (https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/tasari_teklif_sd.onerge_bilgileri?kanunlar_sira_no=182182 , Erişim tarihi:12.04.2017)

Terör ve Terörle Mücadeleden Doğan Zararların Karşılanmasına Dair Kanun Teklifi

Dora, terör ve terör ile mücadeleden doğan zararların karşılanması ile ilgili maddi zarar ile birlikte manevi zararında karşılanması, zarar tespit komisyonların sivil toplum örgütlerince tespit edilecek iki kişinin daha bulunmasının zorunlu hale getirilmesi ve zararın ise başvurudan itibaren 1 yıl içinde tazmin edilmesi gerektiğinin öngörüldüğünü belirtmiştir.

Dora'nın ilk imza sahibi olduğu 5233 Sayılı terör ve terörle mücadeleden doğan zararların karşılanması hakkında kanunda değişiklik yapılmasına dair kanun teklifi son durumda komisyondadır bu teklifin özeti aşağıda verilmiştir:

“Teklif ile; Terör ve Terörle Mücadeleden Doğan Zararların Karşılanması Hakkında Kanun kapsamında maddi zararların yanında manevi zararların da tazmin edilmesi, zaman dilimi ve tazmin edilecek zararlar bakımından kanun kapsamının genişletilmesi, zarar tespit komisyonlarında sivil toplum örgütlerince tespit edilecek iki kişinin daha bulunmasının zorunlu hale getirilmesi ve zararların başvurudan itibaren bir yıl içinde tazmin edilmesi öngörülmektedir.” (https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/tasari_teklif_sd.onerge_bilgileri?kanunlar_sira_no=166051 , Erişim tarihi:12.04.2017).

Türk Vatandaşlığı Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi

Dora, Çeşitli nedenlerden ötürü vatandaşlığını kaybedenler ve bunların belli dereceye kadar yakınlarının yeniden vatandaşlığa alınmalarının amaçlandığı teklif verilmiştir. Sayın Dara bu teklifi imzalamıştır. Dora'nın imzasının bulunduğu bu kanun teklifi son durumda komisyondadır ve bu teklifin özeti aşağıda verilmiştir:

“Teklif ile, çeşitli nedenlerle vatandaşlığını kaybedenlerin veya onların belli dereceye kadar yakınlarının yeniden vatandaşlığa alınmaları amaçlanmaktadır. ”
(https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/tasari_teklif_sd.onerge_bilgileri?kanunlar_sira_no=150915 , Erişim tarihi:12.04.2017).

Nusaybin İlçesinin "Nsibin" Olarak Değiştirilmesi Hakkında Kanun Teklifi

Dora kanun teklifinde, Nusaybin ilçesinin adının "Nsibin" olarak değiştirilmesinin ön görüldüğü belirtilmiştir. Dora'nın imzasının bulunduğu Nusaybin'in isminin değiştirilmesiyle ilgili kanun teklifi son durumda komisyondadır ve bu teklifin özeti aşağıda verilmiştir:

“Teklif ile Nusaybin İlçesinin adının Nsibin olarak değiştirilmesi öngörülmektedir.” (https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/tasari_teklif_sd.onerge_bilgileri?kanunlar_sira_no=142637 , Erişim tarihi:12.04.2017).

İş Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi

Erol DORA'nın imzaladığı teklifte, İş Kanunu'na psikolojik tacizin tanınması, eklenmesi ve işverene istihdam ettiği personele karşı uygulanan psikolojik tacizi önleme sorumluluğunun verilmesi ile öngörülmüştür. Kanun teklifi oylamaya sunulmuştur. Dora'nın imzasının bulunduğu iş kanununda değişiklik yapılmasına dair kanun teklifi son durumda komisyondadır ve bu teklifin özeti aşağıda verilmiştir.

“Teklif ile, İş Kanunu'na psikolojik taciz (mobbing)'in tanımının eklenmesi ve işverene istihdam ettiği personele karşı uygulanan psikolojik tacizi önleme sorumluluğunun verilmesi öngörülmektedir. ” (https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/tasari_teklif_sd.onerge_bilgileri?kanunlar_sira_no=132320 , Erişim tarihi:12.04.2017).

Pasaport Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi

Kamuda görev yapan işçilerin gerekli sorumlulukları yerine getirdiği takdirde hususi damgalı pasaport alabilmelerini amaçlayan 5682 sayılı Kanun'da değişiklik yapılması istenmiştir. Dora'nın imzasının bulunduğu pasaport kanununda değişiklik yapılmasına dair kanun teklifi son durumda komisyondadır ve bu teklifin özeti aşağıda verilmiştir.

“Teklif ile; 5682 sayılı Kanun'da değişiklik yapılmak suretiyle, kamuda görev yapan işçilerin gerekli yükümlülükleri getirmeleri hâlinde hususi damgalı pasaport alabilmeleri amaçlanmaktadır. ” (https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/tasari_teklif_sd.onerge_bilgileri?kanunlar_sira_no=131827 , Erişim tarihi:12.04.2017).

3.3.3.2. İlk imzası ve imzası olduğu soru önermeleri

Dora'nın sahibi olduğu yazılı soru önermelerinin bir kısmının özeti:

1. "Bir ders kitabında Süryanileri ve Ermenileri itham eden ifadelerin bulunduğu iddialarına ilişkin soru önermesi"
2. "Mardin E Tipi Cezaevindeki zehirlenme vakalarına ve alınan önlemlere ilişkin soru önermesi"
3. "Kızıltepe Ovasındaki çiftçilerin sorunlarına ilişkin soru önermesi"
4. "Kızıltepeli çiftçilere tarım eğitimi verilmesine ilişkin soru önermesi"
5. "Zergan Deresi ıslahına ilişkin soru önermesi"
6. "HES inşaatlarına ve bu inşaatlardaki iş ve işçi güvenliğine ilişkin soru önermesi"
7. "Mardin'de yaşanan yangın nedeniyle oluşan hasara ve yangınlarda kullanılan uçaklara ilişkin soru önermesi"
8. "GAP sulama kanallarının Kızıltepe ovasına kadar getirilmesi için yapılan çalışmalara ilişkin soru önermesi"
9. "Mardin'de yaşanan elektrik kesintilerine ilişkin soru önermesi"
10. "Nusaybin İlçesindeki sanayi tesislerinin Beyaz Su Çayı ve çevresinde kirliliğe sebep olmasına ve alınan önlemlere ilişkin soru önermesi"
11. "Ortaöğretim tarih ders kitabında ayrımcı ifadeler olduğu iddiasına ilişkin soru önermesi"
12. "Turgutlu Çaldağı'nda işletilen maden tesislerinin çevreye verdiği zarara ilişkin soru önermesi"
13. "Mardin Mazıdağı'nda yaşanan bir olaya ve polisin orantısız güç kullandığı iddiasına ilişkin soru önermesi"
14. "Ev işçisi olarak çalışan kadınların bazı sorunlarına ilişkin soru önermesi"
15. "Mardin ilinde yabancılara gayrimenkul satışının yasaklanmasına ilişkin soru önermesi "
16. "Terörden zarar gören vatandaşların mağduriyetinin giderilmesine ilişkin soru önermesi"
17. "Tutuklu ve hükümlü çocuklara ve bunların cezaevi şartlarının iyileştirilmesine ilişkin soru önermesi "
18. "Turgutlu Çaldağı bölgesinde bir maden şirketine ruhsat verilmesine ilişkin soru önermesi "
19. "Turgutlu Çaldağı bölgesinde bir maden şirketine ruhsat verilmesine ilişkin soru önermesi "
20. "Öğretmen sayısına ve atanamayan öğretmenlere ilişkin soru önermesi"
21. "Turgutlu Çaldağı bölgesinde bir maden şirketine ruhsat verilmesine ilişkin soru önermesi "
22. "Ülkemizde inşaat sektöründe çalışan işçilere ilişkin soru önermesi"
23. "Türkiye'de cinsel sömürü amaçlı insan ticaretini önlemeye yönelik çalışmalara ilişkin soru önermesi "
24. "Zonguldak'ta bir kömür ocağında meydana gelen patlama ve göçük olayına ilişkin soru önermesi"
25. "Kadın cinayetlerine ve emniyet görevlilerinin bu konulardaki şikayetleri dikkate almadığı iddialarına ilişkin soru önermesi " (https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/yazili_soru_sd.uyenin_soru_onergeleri?p_sicil=6965&p_donemkod=24, Erişim tarihi: 11.12.2018).

3.3.3.3. İlk imzası ve imzası olduğu meclis araştırma önermeleri

Dora'nın ilk imza sahibi olduğu meclis araştırması önermelerinin bir kısmının özeti:

1. “Mardin Milletvekili Erol DORA ve 29 Milletvekilinin, ders kitaplarının evrensel insan hakları standartları, çoğulculuk ve toplumsal barışa katkı sunması açısından irdelenerek, yeniden yazımları konusunun araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önermesi. ”

2. “Mardin Milletvekili Erol DORA ve 29 Milletvekilinin, şehir içi ve şehirlerarası ulaşımda bisiklet seyahatlerinin güvenliğinin sağlanması ve bisiklet kullanımının artırılmasına yönelik alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önermesi. (Önergedeki kelime sayısı yaklaşık 730 olup önergeye özet eklenmesi gerekmektedir.) ”

3. “Mardin Milletvekili Erol DORA ve 28 Milletvekilinin, Süryani vatandaşların mülkiyetleriyle ilgili yaşadıkları hak kayıpları ve mağduriyetlerin araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önermesi. ”

4. “Mardin Milletvekili Erol DORA ve 28 Milletvekilinin, naylon poşetlerin insan sağlığına ve çevreye verdiği zararların araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önermesi. ”

5. “Mardin Milletvekili Erol DORA ve 28 Milletvekilinin, Suriyeli sığınmacıların yaşadıkları sorunların araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önermesi. ”

6. “Mardin Milletvekili Erol DORA ve 28 Milletvekilinin, taş ocaklarının çevreye, insan sağlığına, tarım ve hayvancılığa ve yaban hayata verdiği zararların araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önermesi. ”

7. “Mardin Milletvekili Erol DORA ve 21 Milletvekilinin, Süryani vatandaşlara karşı işlenen faili meçhul cinayetlerin ve bu cinayetlerin sosyal ve siyasal nedenlerinin araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önermesi. ”

8. “Mardin Milletvekili Erol DORA ve 21 Milletvekilinin, Süryanilerin yaşadığı sorunların araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önermesi. ”

9. “Mardin Milletvekili Erol DORA ve 21 Milletvekilinin, iktisadi ve idari bilimler fakültesi mezunlarının istihdam sorunlarının araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önermesi. ”

10. “Mardin Milletvekili Erol DORA ve 21 Milletvekilinin, Gezi Parkı olaylarında meydana geldiği iddia edilen çocuk hakları ihlallerinin ve sorumlularının araştırılması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önermesi. ”

11. “Mardin Milletvekili Erol DORA ve 21 Milletvekilinin, Öğretmenevlerinde çalışan sözleşmeli personelin sorunlarının araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önermesi. ”

12. “Mardin Milletvekili Erol DORA ve 21 Milletvekilinin, infaz ve koruma memurlarının mesleki sorunlarının araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önermesi. ”

13. “Mardin Milletvekili Erol DORA ve 21 Milletvekilinin, İstanbul surları ve çevresinin korunması konusunda araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis Araştırması açılmasına ilişkin önermesi. ”

14. “Mardin Milletvekili Erol DORA ve 21 Milletvekilinin, yazılı ve görsel basında yer alan ve nefret söylemi teşkil edebilecek bazı söylemlerden doğan sorunların araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis Araştırması açılmasına ilişkin önermesi. ”

15. “Mardin Milletvekili Erol DORA ve 21 Milletvekilinin telkari sanatının yok olmasını önlemeye yönelik gerekli çalışmaların araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis Araştırması açılmasına ilişkin önergesi. ”

16. “Mardin Milletvekili Erol DORA ve 21 Milletvekilinin, Türkiye’de yaşayan mülteci çocukların sorunlarının araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis Araştırması açılmasına ilişkin önergesi. ”

17. “Mardin Milletvekili Erol DORA ve 19 Milletvekilinin, Ülkemizde uygulanan su politikalarındaki sorunların araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis Araştırması açılmasına ilişkin önergesi.”

18. “Mardin Milletvekili Erol DORA ve 21 Milletvekilinin Mersin Akkuyu nükleer santralinin zararlarının araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis Araştırması açılmasına ilişkin önergesi. ”

19. “Mardin Milletvekili Erol DORA ve 21 Milletvekilinin, Madencilik sektöründe çalışan işçilerin sorunlarının araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis Araştırması açılmasına ilişkin önergesi. ”

20. “Mardin Milletvekili Erol DORA ve 21 Milletvekilinin, 5199 sayılı kanunun hayvan hakları açısından neden olduğu sorunların araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis Araştırması açılmasına ilişkin önergesi. ”

21. “Mardin Milletvekili Erol DORA ve 21 Milletvekilinin ezidilerin sorunlarının araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis Araştırması açılmasına ilişkin önergesi. ”

22. “Mardin Milletvekili Erol DORA ve 21 Milletvekilinin, Çingenerin sorunlarının araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis Araştırması açılmasına ilişkin önergesi. ”

23. “Mardin Milletvekili Erol DORA ve 21 Milletvekilinin, Alevi vatandaşların sorunlarının araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis Araştırması açılmasına ilişkin önergesi. ”

24. “Mardin Milletvekili Erol DORA ve 21 Milletvekilinin, inşaat sektöründeki işçilerin sorunların araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis Araştırması açılmasına ilişkin önergesi. ”

25. “Mardin Milletvekili Erol DORA ve 21 Milletvekilinin, insan ticareti ve fuhuşun önlenmesi için alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis Araştırması açılmasına ilişkin önergesi...” (https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/meclis_arastirma_onergeleri.uyenin_ilk_imzali_onergeleri?donem_kodu=24&p_sicil=6965, Erişim tarihi:10.12.2018).

3.3.4. Muammer GÜLER'in Meclis Faaliyetleri

Güler'in faaliyetlerini incelediğimizde; imzası bulunan yedi kanun teklifi, imzasının bulunduğu üç meclis araştırması önergesi bulunmaktadır. Güler'in faaliyetlerinin bir kısmı aşağıda verilmiştir.

3.3.4.1. İlk imzası ve imzası olduğu kanun teklifleri

Güler'in imzasının bulunduğu kanun tekliflerinden ikisi gündemde, ikisi komisyonda, üçü tanesi kanunlaşmıştır. Güler'in imzasının bulunduğu kanun tekliflerinin kanunlaşmış olanların başlığı ve özeti aşağıda verilmiştir.

1. “Bazı Kanun ve Kanun Hükümünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi: Teklif ile; 1606 sayılı Kanun kapsamına giren bazı dernek ve kurumların Gelir Vergisi Kanunu ve Kurumlar Vergisi Kanunu kapsamına giren gelirleri üzerinden vergi kesintisi yapılacağı hususuna açıklık getirilmesi, Türk Kızılayı'nın yurt içinde ve yurt dışında yardım operasyonları kapsamında gerçekleştirdiği faaliyetlerde bağışlarla finanse edilen ve sadece yardıma konu olan mal ve hizmet alımlarında KDV istisnası getirilmesi, kamu taşınmazları üzerinde Türk Kızılay Derneği, Türk Yeşilay Cemiyeti ve Türkiye Yeşilay Vakfı lehine bedelli olarak tesis edilen irtifak hakları veya kullanma izinleri ya da kiralama işlemlerinin talep halinde hasılat payı alınmaksızın adı geçen Dernek, Cemiyet ve Vakıf lehine kırk dokuz yıl süre ile bedelsiz irtifak hakkına veya kullanma iznine dönüştürülebilmesi, Türkiye Kızılay Derneğine ait iktisadi işletmeler adına maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önceki vergilendirme dönemlerine ilişkin tarh ve tahakkuk ettirilen kurumlar vergisi ve kâr dağıtımına bağlı vergi kesintisi ile bu vergiler ve geçici vergiye ilişkin gecikme zammı, gecikme faizi ve vergi cezalarının tahsilinden vazgeçilmesi, Bozkır Barajının yapımından etkilenen ailelerin nakillerinin, hak sahipliğinin ve borçlandırılmalarının belirlenmesi maksadıyla yeni bir düzenleme yapılması, internet ortamında yaşam hakkı ile kişinin can ve mal güvenliği, milli güvenlik ve kamu düzeni ile genel sağlık açısından tehlike oluşturan, suç işlenmesine sebebiyet vererek vatandaşların hak ve özgürlüklerini tehlikeye atan yayınlara karşı kural olarak hâkim kararıyla içerik çıkarma ve/veya erişim engelleme tedbirinin uygulanabilmesine imkan sağlanması, içeriklerin ivedilikle çıkarılması ve/veya engellenmesi gereken durumlarda Başbakanlığın veya ilgili bakanlıkların talebi üzerine Telekomünikasyon İletişim Başkanlığına önlem alabilme yetkisinin verilmesi öngörülmüştür. Tasarı/Teklif komisyonunda ve Genel Kurulda değiştirilerek kabul edilebilmektedir. Komisyonun kabul ettiği metnin/Kanun metninin dikkate alınması gerekmektedir. ” (https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/tasari_teklif_sd.onerge_bilgileri?kanunlar_sira_no=175174 , Erişim tarihi:08.07.2017).

2. “Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi: Teklif ile, geçersiz oy sayısını en aza indirmek ve vatandaşların iradesinin sandığa tam olarak yansıtılabilmesinin sağlanması amacıyla milletvekili, il genel meclisi üyeliği, belediye ve muhtarlık seçimlerinde oyların ayrı sandıklarda kullanılması; bir zarfta tek oy pusulası kullanılan seçimlerde, zarfın içerisinden o seçim türüne ait oy pusulasının dışında başka bir seçim türüne ait oy pusulası çıkmış olması halinde bu zarftan çıkan oy pusulasının geçerli sayılması, ancak bir seçim türüne ait birden fazla oy pusulası çıkmış olması halinde bu zarftan çıkan oy pusulalarının hiçbirinin hesaba katılmaması ve bir zarfta birden fazla oy pusulası kullanılan seçimlerde, o zarfta kullanılması gereken oy pusulalarının dışında başka bir seçim türüne ait oy pusulası çıkmış olması halinde bu zarftan çıkan oy pusulalarının geçerli sayılması, ancak bir seçim türüne ait birden fazla oy pusulası çıkmış olması halinde bu zarftan çıkan oy pusulalarının hiçbirinin hesaba katılmaması öngörülmektedir. ” (https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/tasari_teklif_sd.onerge_bilgileri?kanunlar_sira_no=166012 , 08.07.2017).

3. “Yükseköğretim Kurumları Teşkilat Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi: Teklif ile, Gazikent Üniversitesi'nin adının Hasan Kalyoncu Üniversitesi şeklinde değiştirilmesi öngörülmektedir. Tasarı/Teklif komisyonunda ve Genel Kurulda değiştirilerek kabul edilebilmektedir. Komisyonun kabul ettiği metnin/Kanun metninin dikkate alınması gerekmektedir.” (https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/tasari_teklif_sd.onerge_bilgileri?kanunlar_sira_no=104592 , Erişim tarihi:08.07.2017).

3.3.4.2. İlk imzası ve imzası olduğu meclis araştırma önermeleri

Güler'in imzasının bulunduğu meclis araştırma önermelerinin özetleri aşağıda verilmiş, aşağıda verilen önermelerin ilki hükümsüz diğer ikisinin meclis araştırması açılması kabul edilmiştir.

1. “Şanlıurfa Milletvekili Abdulkerim GÖK ve 23 Milletvekilinin, SSPE hastalığı'nın tüm boyutlarıyla araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi. ”

2. “AK Parti Grubu adına Grup Başkanvekilleri Giresun Milletvekili Nurettin CANİKLİ, Kayseri Milletvekili Mustafa ELİTAŞ, İstanbul Milletvekili Ayşe Nur Bahçekapılı, Adıyaman Milletvekili Ahmet AYDIN, Kahramanmaraş Milletvekili Mahir Ünal ve 135 Milletvekilinin, yasadışı telefon ve ortam dinleme iddialarının araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis Araştırması açılmasına ilişkin önergesi. ”

3. “AK Parti Grubu adına Grup Başkanvekilleri Giresun Milletvekili Nurettin CANİKLİ, Kayseri Milletvekili Mustafa ELİTAŞ, İstanbul Milletvekili Ayşe Nur Bahçekapılı, Adıyaman Milletvekili Ahmet AYDIN, Kahramanmaraş Milletvekili Mahir Ünal ve 120 Milletvekilinin, darbeler ve muhtıraların toplumsal, siyasal, ekonomik ve hukuki alanlardaki etkilerinin araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi” (https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/meclis_arastirma_onergeleri.uye_nin_onergeleri?donem_kodu=24&p_sicil=6737, Erişim tarihi: 10.12.2018).

3.3.5. Ahmet TÜRK'ün Meclis Faaliyetleri

HDP Mardin milletvekili Ahmet TÜRK'ün faaliyetlerini incelediğimizde; imzası bulunan bir yazılı soru önergesi, bir meclis araştırması önergesi vardır. Türk'ün imzası bulunan bir yazılı soru önergesi, imzası bulunan meclis araştırması açılması kabul edilmiştir. Türk'ün meclis faaliyetleri aşağıda verilmiştir.

3.3.5.1. İlk imzası ve imzası olduğu soru önermeleri

Süresi Geçtikten Sonra Cevaplandırılan soru önergesinin özeti:

“Midyat Kaymakamı ile ilgili bazı iddialara ilişkin soru önergesi” (https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/meclis_arastirma_onergeleri.onerge_bilgileri?kanunlar_sira_no=104587, Erişim tarihi:10.12.2018).

3.3.5.2. İlk imzası ve imzası olduğu meclis araştırma önermeleri

Meclis araştırması açılması kabul edilen önergenin özeti şöyledir:

“Muş Milletvekili Sırrı Sakık ve 23 Milletvekilinin, darbeler ve muhtıraların demokratik sistemde, siyasal ve toplumsal yaşamda yol açtığı etkilerin araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi” (https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/meclis_arastirma_onergeleri.onerge_bilgileri?kanunlar_sira_no=104587, Erişim tarihi:08.07.2017).

3.3.6. Gülser YILDIRIM'ın Meclis Faaliyetleri

Yıldırım'ın faaliyetlerini incelediğimizde; ilk imza sahibi olduğu bir kanun teklifi, sahibi olduğu on altı yazılı soru önergesi, ilk imza sahibi olduğu dört meclis araştırması önergesi, imzasının bulunduğu yüz yirmi beş meclis araştırması önergesi, üç gensoru önergesi, bulunmaktadır. Yıldırım'ın faaliyetlerinin bir kısmı aşağıda verilmiştir.

3.3.6.1. İlk imzası ve imzası olduğu kanun teklifleri

Türk Ceza Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi

Yıldırım'ın sunduğu teklifte, zorla kaybetme suçunun tanımlanması ve bu suça ilişkin cezanın ya da cezaların belirlenmiş olması bu suçtan dolayı ise zaman aşımı kavramının işlememesinin öngörülmüştür. Yıldırım'ın sunduğu son durumda komisyonda olan kanun teklifinin özeti aşağıda verilmiştir:

“Teklif ile, zorla kaybetme suçunun tanımlanması, bu suça ilişkin cezaların belirlenmesi ve bu suçtan dolayı zamanaşımının işlememesi öngörülmektedir. ”
(https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/tasari_teklif_sd.onerge_bilgileri?kanunlar_sira_no=158380, Erişim tarihi:12.04.2017) .

3.3.6.2. İlk imzası ve imzası olduğu soru önergeleri

1. “Eğitimle İlgili Yazılı Soru Önergesi: Bakanlığımızın önerisi ile 2012 yılında Mardin Artuklu Üniversitesi başta olmak üzere Dicle Bingöl ve Muş üniversitelerinde Kürtçe öğretmen yetiştirmek üzere Tezsiz yüksek lisans programları açılmıştı. O tarihten itibaren üniversitelerin kürdoloji bölümlerinden 1500 dolayında öğretmen aday mezun olmasına ve yeterli KPSS puanları almış olmalarına rağmen hala atamalarının yapılmamış olması ciddi bir haksızlığa ve mağduriyete sebep olmaktadır. Bu bağlamda... (Bu önerge Süresi içinde cevaplandırılmadığından gelen kağıtlarda yayımlandı) ” (<http://www2.tbmm.gov.tr/d24/7/7-61188s.pdf> , Erişim tarihi:11.07.2017).

2. “Suriye sınırında güvenlik güçleri tarafından açılan ateş sonucu meydana gelen ölüm ve yaralanmalara ilişkin soru önergesi (Son Durumu : Süresi İçinde Cevaplandırılmadığından Gelen Kağıtlarda Yayımlandı) ”

3. “Tutuklu ve hükümlülerin buldukları cezaevlerinden başka cezaevlerine nakillerinin yarattığı sorunlara ilişkin soru önergesi. (Son Durumu : SÜRESİ GEÇTİKTEN SONRA CEVAPLANDIRILDI) ”

4. “Mardin'de aileler arasında çıkan gerginliklere ilişkin soru önergesi. (Son Durumu : Süresi İçinde Cevaplandırılmadığından Gelen Kağıtlarda Yayımlandı) ”

5.“Tekirdağ'da cezaevinde bulunan bir şahsa ilişkin soru önergesi (Son Durumu : SÜRESİ GEÇTİKTEN SONRA CEVAPLANDIRILDI) ”

6. “Siirt'in Kurtalan ilçesinde verilen devlet desteklerine ilişkin soru önergesi . (Son Durumu : CEVAPLANDI) ”

7. “Siirt'in Şirvan ilçesinde ve Mardin'in Ömerli ilçesinde korucuların halka saldırdığı iddiasına ilişkin soru önergesi (Son Durumu : Süresi İçinde Cevaplandırılmadığından Gelen Kağıtlarda Yayımlandı) ”

8. “Mardin'in Midyat ve Nusaybin ilçelerinde bulunan kamplarda kalanların hukuki statüsüne ve bir tecavüz vakası iddiasına ilişkin (Son Durumu : Süresi İçinde Cevaplandırılmadığından Gelen Kağıtlarda Yayımlandı) ”

9. “İŞİD tarafından Kobani'ye yapılan saldırıları protesto edenlere müdahale edildiği iddiasına ilişkin (Son Durumu : Süresi İçinde Cevaplandırılmadığından Gelen Kağıtlarda Yayımlandı) ”

10. “PYD'nin terör örgütü olarak nitelendirilmesine ilişkin (Son Durumu : Süresi İçinde Cevaplandırılmadığından Gelen Kağıtlarda Yayımlandı) ”

11. “6-10 Ekim olaylarında gözaltına alınan ve tutuklanan çocuklara ilişkin (Son Durumu : Süresi İçinde Cevaplandırılmadığından Gelen Kağıtlarda Yayımlandı) ”

12. “27 Kasım 2014 tarihinde Mardin'de üç çocuğun polis tarafından darp edilmesine ilişkin (Son Durumu : Süresi İçinde Cevaplandırılmadığından Gelen Kağıtlarda Yayımlandı) ”

13. “Akıl zayıflığı tıbbi raporlarla sabit bir vatandaş hakkında verilen mahkûmiyet kararına ilişkin (Son Durumu : Süresi İçinde Cevaplandırılmadığından Gelen Kağıtlarda Yayımlandı) ”

14. “Üniversitelerdeki gösterilere yapılan müdahalelere ilişkin (Son Durumu : Süresi İçinde Cevaplandırılmadığından Gelen Kağıtlarda Yayımlandı) ”

15. “Kürtçe öğretmeni atamalarına ilişkin (Son Durumu : Süresi İçinde Cevaplandırılmadığından Gelen Kağıtlarda Yayımlandı) ”

16. “Jeoloji mühendislerinin istihdamına ilişkin (Son Durumu : Süresi İçinde Cevaplandırılmadığından Gelen Kağıtlarda Yayımlandı)” (https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/yazili_soru_sd.uyenin_soru_onergeleri?p_sicil=6964&p_donemkod=24, Erişim tarihi:10.12.2018).

2002-2015 yılları arasındaki Mardin Milletvekilleri'nin yasama faaliyet sayıları aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 3.1. 2002-2015 Yılları Arasında Mardin Milletvekillerinin Meclisteki Yasama Faaliyet Sayıları

MİLLETVEKİL LERİ	İmzası olan Kanun Teklifleri	Sahibi Olduğu Kanun Teklifleri	Genel Görüş me Önergeleri	Meclis Soruştur ma Önergeleri	Meclis Araştır ma Önergeleri	Soru Önergeleri	Genso ru Önergeleri
Süleyman BÖLÜNMEZ	3	-	-	-	-	-	-
Muharrem DOĞAN	17	5	1	1	29	37	-
Mahmut DUYAN	-	-	1	-	31	-	1
Nihat ERİ	-	2	-	-	-	-	-
Mehmet Beşir HAMİDİ	11	-	1	-	3	7	-

Tablo 3.2. (Devam)

Selahattin CEBELİ	22	-	1	-	11	-	-
Gönül Bekin ŞAHKULUBEEY	15	-	-	2	9	-	-
Mehmet Halit DEMİR	6	-	-	-	2	-	-
Ahmet TÜRK	5	1	1	-	12	1	-
Cüneyt YÜKSEL	-	4	-	-	2	-	-
Süleyman ÇELEBİ	5	-	-	-	-	1	-
Emine AYNA	5	-	1	-	264	6	-
Abdurrahim AKDAĞ	13	-	-	-	4	-	-
Erol DORA	6	5	-	-	634	58	3
Muammer GÜLER	7	-	-	-	-	-	-
Gülser YILDIRIM	-	1	-	-	129	16	3

SONUÇ

2002-2015 yılları arasında Mardin milletvekillerinin siyasi faaliyetlerinin değerlendirildiği bu çalışmada öncelikle bir kavramsal çerçeve ile başlanmıştır.. Siyasetten siyasal faaliyete kavramsal çerçeve başlığı altında siyaset, bir çok siyaset bilimci tarafından tanımlanmış, bu tanımlar karşılaştırılarak siyasetin ortak bir tanımının bulunmadığı örnekler verilerek açıklanmıştır. Siyasette çatışma ve uyum teorileri tartışılmıştır. Heywood (2011)'un siyaseti tanımlarken kullandığı farklı kavramlaştırmalardan bahsedilmiş, özellikle hükümet etme sanatı olarak siyaset kavramı üzerinden çalışma devam etmiştir. Hükümet etme sanatının hemen akabinde siyasal iktidara değinilmiş, oradan siyasal sistemlere geçiş yapılmıştır. Siyasal sistemlerin tanımı, amacı ve etkileri aktarılmış, hemen akabinde siyasal kültür ve siyasal rejim kavramları açıklanmıştır. Burada öncelikle kuvvetler ayrılığından bahsedilmiş, sonrasında hükümet sistemleri ile ilgili bir tartışma yürütülmüştür. Güçler birliği ve güçler ayrılığı olmak üzere iki gruba ayrılan hükümet sistemleri açıklanmıştır. Güçler birliği sistemi, güçlerin yasamada ve yürütmeye birleştiği sistemler olmak üzere ikiye ayrılır. Güçler ayrılığı sistemi “başkanlık sistemi” olan sert güçler ayrılığı sistemi ve “parlamentar sistem” olan yumuşak güçler ayrılığı olmak üzere ikiye ayrılmıştır. Akabinde Türkiye’de yumuşak kuvvetler ayrılığı olan parlamentar sistem anlatılmış, geçerli olduğu dönemlerdeki etkileri aktarılmıştır.

I. Meşrutiyet’in, II. Meşrutiyet’in ve Cumhuriyetin ilanı çalışmada kısaca anlatılmıştır. Anlatılan dönemlerde Cumhuriyet ilan edilinceye kadar Osmanlı’nın siyasi durumu açıkça ifade edilmiştir. 2002-2015 tarihleri arasında Türkiye kısaca anlatılmıştır. 1980li yılları sosyolojik ve siyasal bakımdan aktarılmış, 1997 yılında yaşanan 28 Şubat krizinden, Kasım 2000 ve şubat 2001 krizlerinden bahsedilmiştir. 2007’de yaşanan Cumhurbaşkanlığı tartışmalarından Cumhurbaşkanlığı seçimlerine kadar yaşanan sürece kısaca değinilmiştir. Cumhurbaşkanı seçiminin ilk tur oylaması gerçekleştirilerek, 21 Ekim 2007’de referanduma gidilmiş anayasa değişikliği kabul edilmiştir.

12 Eylül 2010 tarihinde yeniden bir referanduma gidilmiş ve bu referandumda olumlu sonuçlanmıştır. 12 Haziran 2011 seçimlerinde XXIV. Hükümet belirlenmiş, 30 Mart 2014 yılında Recep Tayyip ERDOĞAN Cumhurbaşkanı seçilmiştir. 7 Haziran 2015 tarihinde XXV. Hükümet belirlenmiş çok kısa süren bu dönemde hükümet kurulamayınca 1 Kasım 2015 tarihinde tekrar seçime gidilmiş ve XXVI. Yasama Dönemi başlamıştır.

Mardin'in tarihsel süreci ve coğrafi yapısı anlatılmış Mardin'in tanıtımı yapılmıştır. Tarihi süreçte Mardin anlatılırken Mardin'in Kronolojik Tarihi bir tablo ile aktarılmıştır. Ardından 2002-2015 yılları arasında Mardin'in sosyal, kültürel, idari, ekonomik ve siyasi yapısı kısaca anlatılmıştır.

Çalışmamızda öncelikle 1920-2002 yasama yılları arasında görev alan yetmiş Mardin milletvekillerinin biyografileri birer paragraf ile anlatılmıştır. Ardından 2002-2015 yılları arasında görev alan yirmi Mardin milletvekilinin biyografilerine kapsamlı bir şekilde değinilmiştir. Çalışmanın konusunu oluşturan yirmi milletvekilinin biyografisi, elimizdeki mevcut kaynaklarda kısaca alınmış olmasından dolayı, ulaşabildiğimiz milletvekillerinin bir kısmı ile görüşmeler yapılmış ve onların verdiği bilgiler teze yansıtılmıştır. İkameti farklı şehirlerde olan milletvekilleri ve bazı siyasi sebeplerden dolayı hapiste olan milletvekilleri ile görüşme sağlanamamıştır. 2002-2015 yılları arasında görev almış Mardin Milletvekilleri'nin: İkameti Mardin'de olan on yedi milletvekili, ikameti Mardin dışında olan üç milletvekili olduğu çalışmamızda aktarılmıştır. Milletvekillerinin yaş ortalamaları incelendiğinde; XXII. Dönem Mardin Milletvekilleri'nin yaş ortalamasının elli dört, XXIII.Dönem Mardin Milletvekilleri'nin yaş ortalamasının otuz sekiz, XXIV. Dönem Mardin Milletvekilleri'nin yaş ortalamasının elli yedi, XXV. Dönem Mardin Milletvekilleri'nin yaş ortalamasının kırk yedi olduğu tespit edilmiştir. Milletvekillerinin eğitim seviyesi incelendiğinde; bir milletvekilinin ilkokul mezunu, bir milletvekilinin ortaokul mezunu, üç milletvekilinin lise mezunu ve on beş milletvekilinin üniversite mezunu olduğu çalışmamızda aktarılmıştır. 2007 seçimlerinde Mardin'de ilk kadın milletvekili olarak görev almış iki milletvekili; Gönül Bekin ŞAHKULUBEY'in ve Emine AYNA'nın biyografi ve meclis faaliyetleri çalışmamızda aktarılmıştır.

2002-2015 yılları arasında Mardin Milletvekilleri'nin faaliyetleri ve konuşmaları ayrı iki bölümde ele alınmıştır.

İkinci bölümde milletvekillerinin mecliste yaptığı konuşmalar incelenmiş, dönemler ayrı ele alınarak o dönemler hakkında kısa bilgiler aktarılmış ve bütün milletvekillerinin konuşmaları tek tek analiz edilmiştir. Konuşmaların özetlenmesi ile, araştırmacıların bu bilgilerden daha kolay faydalanabilmesi amaçlanmıştır. Üçüncü Bölümde milletvekillerinin meclis faaliyetleri verilmiştir.

XXII. Dönem Mardin Milletvekilleri konuşmalarında daha çok yerel konulara değinmiş, XXIII. ve XXIV. Dönem Milletvekilleri ise daha çok genel konularla ilgili konuşmuşlardır. XXII. Dönemde Süleyman BÖLÜNMEZ mecliste; mali, ekonomik, sosyal, kültürel, siyasi, askeri, eğitim ve sağlık alanlarında konuşmalar yapmıştır. Muharrem DOĞAN mecliste; mali, ekonomik, sosyal, kültürel, siyasi, hukuki, askeri ve eğitim konularında konuşmalar yapmıştır. Mahmut DUYAN mecliste; mali, ekonomik, sosyal, kültürel, eğitim ve sağlık ile ilgili konuşmalar yapmıştır. Nihat ERİ'nin; mali, ekonomik, sosyal, kültürel, siyasi, hukuki, askeri, eğitim ve sağlık ile ilgili konuşmaları aktarılmıştır. Mehmet Beşir HAMİDİ mecliste; mali, ekonomik, sosyal, kültürel, siyasi, hukuki, askeri, eğitim ve sağlık konularında konuşmalar yapmıştır. Selahattin CEBELİ mecliste; mali, ekonomik, eğitim ve sağlık konularında konuşmalar yapmıştır. XXII. Dönem milletvekillerinin çalışmanın kapsamındaki diğer dönemlerde görev almış milletvekillerine nazaran daha aktif olduğu görülmüş, milletvekillerinin konuşmaları bu başlıklar altında aktarılmıştır. XXIII. Dönem'de ise dört milletvekili mecliste aktif olmuş ve konuşmaları verilmiştir. Gönül Bekin ŞAHKULUBEY mecliste; mali, ekonomik, sosyal, kültürel ve sağlık konularında konuşmuştur. Mehmet Halit DEMİR mecliste; mali, ekonomik, sosyal, kültürel, siyasi, hukuki, askeri, eğitim ve sağlık ile ilgili konuşmalar yapılmıştır. Ahmet TÜRK mecliste; siyasi, hukuki ve askeri konularında konuşmalar yapmıştır. Cüneyt YÜKSEL mecliste; mali, ekonomik, sosyal, kültürel, siyasi, hukuki, askeri, eğitim ve sağlık konularında konuşmalar yapmıştır. XXIV. Dönemde Abdurrahim AKDAĞ mecliste; mali, ekonomik, sosyal, kültürel, siyasi, hukuki ve askeri konularında konuşmalar yapmıştır. Bu dönemde tekrar seçilen Gönül Bekin ŞAHKULUBEY mecliste; mali, ekonomik, sosyal ve kültürel konularında konuşmalar yapmıştır. Erol DORA mecliste; mali, ekonomik, sosyal ve kültürel, siyasi ve hukuki konularında konuşmalar yapmıştır. İçişleri Bakan'lığı yapmış olan Muammer GÜLER mecliste; mali, ekonomik, sosyal, kültürel, siyasi ve hukuki konularında konuşmalar yapmıştır.

Altı adet genel kurul konuşması bulunan ve bu dönemde tekrar görev almış olan Ahmet TÜRK mecliste; mali, ekonomik, sosyal ve kültürel konularda konuşmuştur. Gülser YILDIRIM mecliste; siyasi ve hukuki konularda konuşmuş, beş genel kurul konuşması vardır. XXV. Dönem, çok kısa sürdüğünden ve bu dönem milletvekillerinin faaliyette bulunamamış olmalarından dolayı konuşmalarına yer verilememiş, ancak dönemden bahsedilmiştir.

Çalışmanın üçüncü bölümünde Mardin Milletvekilleri'nin TBMM'de yaptığı meclis faaliyetleri aktarılmıştır. Burada dönem sırasına göre milletvekillerinin mecliste yaptıkları faaliyetler aktarılmıştır. XXII. Dönem'de: Süleyman BÖLÜNMEZ'in; imzasının bulunduğu üç kanun teklifi, Muharrem DOĞAN'ın; ilk imza sahibi olduğu beş kanun teklifi, sahibi olduğu on iki sözlü soru önergesi ve yirmi beş yazılı soru önergesi, imzası bulunan on yedi kanun teklifi, bir genel görüşme önergesi, bir meclis soruşturması önergesi, yirmi dokuz meclis araştırması önergesi, Mahmut DUYAN'ın; imzasının bulunduğu bir meclis genel görüşme önergesi, otuz bir meclis araştırması önergesi, bir gensoru önergesi, Nihat ERİ'nin; ilk imza sahibi olduğu iki kanun teklifi, Mehmet Beşir HAMİDİ'nin; sahibi olduğu yedi yazılı soru önergesi, bir meclis genel görüşme önergesi, imzasının bulunduğu on bir kanun teklifi ve üç meclis araştırma önergesi, Selahattin CEBELİ'nin; imzasının bulunduğu yirmi iki kanun teklifi, bir meclis genel görüşme önergesi, on bir meclis araştırması önergesi bulunmaktadır. XXIII. Yasama Dönemi'ne gelince: Gönül Bekin ŞAHKULUBEY'in; imzası bulunan yedi kanun teklifi, iki meclis araştırma önergesi, Mehmet Halit DEMİR'in; imzası bulunan altı kanun teklifi, iki meclis araştırma önergesi, Ahmet TÜRK'ün; ilk imza sahibi olduğu bir kanun teklifi, imzası bulunan beş kanun teklifi, bir genel görüşme önergesi, otuz bir meclis araştırma önergesi, Cüneyt YÜKSEL'in; imzasının bulunduğu dört kanun teklifi, imzası bulunan iki meclis araştırması önergesi, Süleyman ÇELEBİ'nin; imzasının bulunduğu beş kanun teklifi ve sahibi olduğu bir yazılı soru önergesi, Emine AYNA'nın; imzası bulunan beş kanun teklifi, sahibi olduğu altı yazılı soru önergesi, imzası bulunan bir meclis genel görüşme önergesi, iki yüz kırk meclis araştırması önergesi, ilk imza sahibi olduğu yirmi dört meclis araştırma önergesi bulunmaktadır.

XXIV. Yasama döneminde: Abdurrahim AKDAĞ'ın; imzasının bulunduğu on üç kanun teklifi, dört meclis araştırma önergesi, Gönül Bekin ŞAHKULUBEY'in; imzasının bulunduğu sekiz kanun teklifi, imzasının bulunduğu iki meclis soruşturma önergesi, imzasının bulunduğu yedi meclis araştırma önergesi, Erol DORA'nın; ilk imza sahibi olduğu beş kanun teklifi, İmzasının bulunduğu altı kanun teklifi, sahibi olduğu bir sözlü soru önergesi, sahibi olduğu elli yedi yazılı soru önergesi, ilk imzasının bulunduğu kırk iki meclis araştırma önergesi, imzası bulunan beş yüz doksan iki meclis araştırma önergesi, imzası bulunan üç gensoru önergesi, Muammer GÜLER'in; imzası bulunan yedi kanun teklifi, imzasının bulunduğu üç meclis araştırması önergesi, Ahmet TÜRK'ün; imzası bulunan bir yazılı soru önergesi, bir meclis araştırması önergesi, Gülser YILDIRIM'ın; ilk imza sahibi olduğu bir kanun teklifi, sahibi olduğu on altı yazılı soru önergesi, ilk imza sahibi olduğu dört meclis araştırması önergesi, imzasının bulunduğu yüz yirmi beş meclis araştırması önergesi, üç gensoru önergesi, bulunmaktadır. Böylece milletvekillerinin son bölümde faaliyetleri verilmiştir.

KAYNAKLAR

- Acar, A., Çelebi, M.B. (2012). *Türkiye Cumhuriyeti Anayasalarında Cumhurbaşkanlığı Makamının Önemi ve 2007 Yılı Anayasa Değişiklikleri Çerçevesinde Abdullah Gül'ün Görev Süresi Tartışmaları*, Selçuk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi, Konya, ss.21-22.
- Akdağ, A., (2015). *Mardin'den Başkent'e*, Mardin Life Yayınları, Ankara, ss.11-12.
- Armaoğlu, F. (2017). *19. Yüzyıl Siyasi Tarihi 1789-1914*, Timaş Yayınları, İstanbul, ss.587-588.
- Asilbay, H.İ. (2013). *Parlamenter Sistem ve Türkiye Açısından Bir Değerlendirme*, ss.247-258.
- Biçici, M. (2014). *Gaziantep Milletvekilleri Ve Siyasi Faaliyetleri*. Doktora Tezi, Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kahramanmaraş, ss.4-16.
- Birecikli, İ.B., (2008). *Yüzyüncü Yılında II. Meşrutiyet'in İlanı Üzerine Bir İnceleme*, ss.215.
- Bozatay, Ş.A. (2011). *12 Eylül 2010 Referandumunu ve Referandum Sürecinin Üniversite Öğrencileri Tarafından Algılanmasına İlişkin Bir Araştırma*, BİGA İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Örneği, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Biga İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Yönetim Bilimleri Dergisi, Çanakkale, (9):124.
- Büyükşehir Olma Yolunda Bir Kent:Mardin. (2013). *Sürdürülebilir Yerel Kalkınma Kentsel Dönüşüm ve Yerel Yönetim*. Eylül, Mardin, ss.27.
- Dağ, Y. (2007). *Mardin: Bir Tarih Hazinesi.*, Birinci Baskı, Gündüz Kitapevi Yayınları, Ankara, ss.7-14.
- Demir, Ö., Acar, M. (1997). *Sosyal Bilimler Sözlüğü*, Vadi Yayınları, Ankara, ss.201.
- Dicle Kalkınma Ajansı Sosyal Durum Raporu. (2012). *T.C. Dicle Kalkınma Ajansı Araştırma Strateji Geliştirme ve Programlama Birimi*, ss.10-15
- Dönmez, Ö., (2007). *Hükümet Sistemleri ve Hükümet Sistemlerinin Türkiye Açısından Değerlendirilmesi*, ss.9-10.
- Dönmezer, S. (1994). *Toplum Bilim*, Beta Yayınları, İstanbul, ss.363.
- Dursun, D. (2012). *Siyaset Bilimi*, Beta Yayınları, İstanbul, ss.31-35.
- Dursun, D., Altunoğlu, M., Bayram, A.K., Söğütlü, İ., Bingöl, Y., Çaha,Ö., Demirel,T., Beriş, H.E., (2013). *Siyaset Bilimi*, Anadolu Üniversitesi Yayını No:2671, ss.4-6.
- Duverger, M. (1962). *Partiler ve Siyasi Rejimler*. Özbudun, E. (Çev.), Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Sayı:1 Cilt: 19, Ankara, ss.95-96.
- Duverger, M. (1996). *Siyaset Sosyolojisi*. Şirin Tekeli, Ş. (Çev.), Varlık Yayınları, İstanbul, ss.275.

- Ergül, Ozan, (2007), *Yeni Kurumsalcı Yaklaşımınla Türk Anayasa Mahkemesi ve Demokrasi*. (1. Baskı), Adalet Yayınevi, Ankara. ss.291.
- Ersöz, O. *Hükümet Sistemlerinin Genel Teorisi Ve Türkiye Analizi*, ss.21-22.
- Göksel, T., Çınar, Y. (2011). *tepay: 12 Haziran 2011 Seçiminde Seçim Sisteminin Parlamento Yapısına Etkileri*, Türkiye Ekonomi Politikaları Araştırma Vakfı Yayınları, ss.1.
- Günel, V. (2006). *Mardin İlinde Kültürel Çekicilikler ve Turizm Amaçlı Kullanım Olanakları*. Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara, ss.105-107.
- Güneş, H.H. (2007). *Mardin Tarihi: Abdusselam Efendi'nin Mardin Tarihi*. İmak Ofset Basım Yayın San. Tic. Ltd. Şti., İstanbul, ss.3-6.
- Heywood, A. (2011). *Siyaset*. Editör B. Kalkan, Adres Yayınları, Ankara, ss.21-26.
- Hocaoğlu, B. (2008). *İkinci Meşrutiyet Dönemi Siyasal Yaşamında İktidar-Muhalefet İlişkileri(1908–1913)*. Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tarih Anabilim Dalı, İzmir, ss.4-5.
- Kaçmazoğlu, H. B. (2015). *Türkiye'de Sosyolojinin 100 Yıllık Birikimi Üzerine Bazı Tespitler*. Sosyoloji Konferanslar, İnönü Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Sosyoloji Bölümü. 52(2015-2):45.
- Kalaycıoğlu E. (1983). *Karşılaştırmalı Siyasal Katılım*, İstanbul Üniversitesi Siyasal Bilimler Fakültesi Yayınları, İstanbul, ss.199-200.
- Kankal, A., Özcoşar, İ., Güneş H.H., Gürhan, V. (2007). *248 Nolu Mardin Şer'iyeye Sicili Belge Özetleri ve Mardin Mardin Tarihi İktisat Kütüphanesi Projesi*, İmak Ofset Basım Yayın San. Tic. Ltd. Şti., İstanbul, ss.209-212.
- Karacan, R. (2014). *Gelişmekte Olan Ülkeler ve Türkiye'de Ekonomik Krizler, Sermaye Hareketleri ve ABD Doları Arasındaki İlişki*, Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi, 7(33):770.
- Karakaş, M. (2013). *Türkiye'nin Kimlikler Siyaseti ve Sosyolojisi*, Akademik İncelemeler Dergisi, 8(2):14.
- Keskinsoy, Ö., Kaya, S.B. (2018). *Türkiye'nin Hükümet Sistemleri Üzerine Bir Değerlendirme*, ss.76-87.
- Kongar, E. (2012). *21.Yüzyılda Türkiye: 2000'li Yıllarda Türkiye'nin Toplumsal Yapısı*. Remzi Kitapevi, İstanbul, ss.136.
- Linz, Juan J. (2008). *Totaliter ve Otoriter Rejimler*. Özbudun, E. (Çev.), Liberte Yayınları, ss.218.
- Mardin İli 2011 Yılı Çevre Durum Raporu. (2011)., ss.16-141.
- Mardin Valiliği. (2012). *81 İilde Kültür ve Şehir: Mardin*. Temmuz, İstanbul, ss.81-166.
- Miş, N., Aslan, A., Yeşiltaş, M., Ünay, S., (2011). *7 Haziran 2015 Seçimi ve Sonrası Siyaset, Dış Politika, Ekonomi*. SETA Yayınları, ss.11.
- Noyan, S. (2008). *Mardin: Bir Şehir Bir Malikane Sıra Dışı Evler.*, Bizim Büro Basım Evi, Ankara, ss.3.
- Noyan, S. (2013). *Mezopotamya (El Cezire)'da Kültür, Kimlik,Dil ve Politika*. Ankara, ss.126.
- Özcoşar, İ. (2017). *Şehir ve Kimlik: Mardinli Kimliklerin Tarihi Arka Planı*. Kadim Akademi Sosyal Bilimler Dergisi, 1(1):20.
- Özcoşar, İ., Güneş, H.H. ve Dinç, F. (2007). *235 Nolu Mardin Şer'iyeye Sicili Belge Özetleri ve Mardin Mardin Tarihi İktisat Kütüphanesi Projesi*, İmak Ofset Basım Yayın San. Tic. Ltd. Şti., İstanbul, ss.109-116.
- Öztekin, A. (2003). *Siyaset Bilimine Giriş*, 4. Basım. Siyasal Kitapevi, Ankara, ss.209-210.

- Öztürk, M., Ertürk, D. (2013). *Merkez Çevre Yaklaşımı Bağlamında 1980 Sonrası Mardin Siyasetinde Öne Çıkan Ana Eğilimler*. Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi 23(1):210.
- Şaylan, G., (1981). *Çağdaş Siyasal Sistemler*. Türkiye ve Orta Doğu Amme İdaresi Enstitüsü Yayınları:192, Sevinç Matbaası, Ankara, ss.5-6.
- Şeriati, A. (1994). *Kapitalizm*, Arslan, Y. (Çev.), Dünya Yayıncılık, İstanbul, ss.137.
- Taşkın, Y. (2014). *Siyaset: Kavramlar Kurumlar Süreçler*, Birinci Baskı, İletişim Yayınları, Araştırma İnceleme Dizisi:345, İstanbul, ss.22-25.
- Tunçkaşık, H., Şencan, H., Candan, K., Erdem, K., C., Solak, M., Doğan, M., Bilgin, M., (2017). *Karşılaştırmalı Hükümet Sistemleri: Parlamenter Sistem (Almanya, Güney Afrika, Hindistan, İngiltere, İtalya ve Japonya Örnekleri)*. TBMM Basımevi, Ankara, ss.1.
- Turan, İ. (1977). *Siyasal Sistem ve Siyasal Davranış*. İstanbul Üniversitesi Yayını:2263, İktisat Fakültesi Yayını:389, GÜRYAY Matbaacılık, İstanbul, ss.6-33.
- Turan, Z. (2011). *Dünyadaki ve Türkiye'deki Krizlerin Ortaya Çıkış Nedenleri ve Ekonomik Kalkınmaya Etkisi*. Niğde Üniversitesi İİBF Dergisi, Niğde, ss.69-72.
- Türkiye İstatistik Kurumu Seçilmiş Göstergelerle Mardin. (2013). ss.84.
- Türkiye İstatistik Kurumu. (2011). *Milletvekili Genel Seçimleri*, Türkiye İstatistik Kurumu Matbaası, Ankara, ss.22-23
- Türküne, M. (2014). *Siyaset*. Etkileşim Yayınları, İstanbul, ss.51-130.
- Uçarol, R. (2006). *Siyasi Tarih (1789-2001)*. DER Yayınevi, İstanbul, ss.456-457.
- Uçarol, R. (2006). *Siyasi Tarih (1789-2001)*. DER Yayınları, İstanbul, ss.456-457
- Uygur, E. (2001). *Krizden Krize Türkiye: 2000 Kasım ve 2001 Şubat Krizleri, Türkiye Ekonomi Kurumu Tartışma Metni*. No: 2001/1, Ankara, ss.23
- Uzun, H. (2005). *Türk Demokrasisi Tarihinde I. Meşrutiyet Dönemi*. Gazi Üniversitesi, Kırşehir Eğitim Fakültesi, Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Programı, Kırşehir, ss.148-149.
- Yaman, F. (2014). *Türkiye'de Siyasette Etik İle İlgili Mevzuat ve Anlayışın Karşılaştırmalı Siyaset Açısından Değerlendirilmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Yönetimi Ana Bilim Dalı, Kütahya, ss.28.
- Yılmaz, M. (2010). *SETA Analiz: 2010 Referandumu Siyasi Partilerin Tutumları*. Siyaset, Ekonomi ve Toplum Araştırmaları Vakfı, ss.5-7.
- Yücekök, A.N., (1987). *Siyaset'in Toplumsal Tabanı: Siyaset Sosyolojisi*. Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Fakültesi Yayınları:565, Ankara, ss.4-15.

TBMM ARŞİVİ KAYNAKLARI

- TBMM 22. Dönem Tutanak Dergisi. (2003). Cilt.10, Birleşim.54, ss.25-69.
- TBMM 22. Dönem Tutanak Dergisi. (2003). Cilt.10, Birleşim.55, ss.253-281.
- TBMM 22. Dönem Tutanak Dergisi. (2003). Cilt.111, Birleşim.65, ss. 554-555
- TBMM 22. Dönem Tutanak Dergisi. (2003). Cilt.125, Birleşim.121, ss.363-390.
- TBMM 22. Dönem Tutanak Dergisi. (2003). Cilt.13, Birleşim.72, ss. 121-133.
- TBMM 22. Dönem Tutanak Dergisi. (2003). Cilt.13, Birleşim.72, ss.130.
- TBMM 22. Dönem Tutanak Dergisi. (2003). Cilt.13, Birleşim.76, ss.631-638.
- TBMM 22. Dönem Tutanak Dergisi. (2003). Cilt.17, Birleşim.91, ss.248-249.

- TBMM 22. Dönem Tutanak Dergisi. (2003). Cilt.17, Birleşim.92, ss.448-450.
- TBMM 22. Dönem Tutanak Dergisi. (2003). Cilt.17, Birleşim.97, ss.120-121.
- TBMM 22. Dönem Tutanak Dergisi. (2003). Cilt.18, Birleşim.93, ss.8-9.
- TBMM 22. Dönem Tutanak Dergisi. (2003). Cilt.18, Birleşim.94, ss.126-129.
- TBMM 22. Dönem Tutanak Dergisi. (2003). Cilt.23, Birleşim.108, ss.262-264.
- TBMM 22. Dönem Tutanak Dergisi. (2003). Cilt.27, Birleşim.4, ss.344-346.
- TBMM 22. Dönem Tutanak Dergisi. (2003). Cilt.3, Birleşim.27, ss.588.
- TBMM 22. Dönem Tutanak Dergisi. (2003). Cilt.31, Birleşim.20, ss.46-266.
- TBMM 22. Dönem Tutanak Dergisi. (2003). Cilt.32, Birleşim.24, ss.35-92.
- TBMM 22. Dönem Tutanak Dergisi. (2003). Cilt.34, Birleşim.30, ss.102-115.
- TBMM 22. Dönem Tutanak Dergisi. (2003). Cilt.35, Birleşim.33, ss.434-436.
- TBMM 22. Dönem Tutanak Dergisi. (2003). Cilt.54, Birleşim.107, ss. 339-72.
- TBMM 22. Dönem Tutanak Dergisi. (2003). Cilt.8, Birleşim.52, ss. 411-414.
- TBMM 22. Dönem Tutanak Dergisi. (2004). Cilt.50, Birleşim.92, ss. 62-85.
- TBMM 22. Dönem Tutanak Dergisi. (2004). Cilt.52, Birleşim.98, ss.97-98.
- TBMM 22. Dönem Tutanak Dergisi. (2004). Cilt.57, Birleşim.117, ss.763-794.
- TBMM 22. Dönem Tutanak Dergisi. (2004). Cilt.63, Birleşim.14, ss.169-183.
- TBMM 22. Dönem Tutanak Dergisi. (2004). Cilt.67, Birleşim.29, ss.263-265.
- TBMM 22. Dönem Tutanak Dergisi. (2004). Cilt.70, Birleşim.38, ss.374-386.
- TBMM 22. Dönem Tutanak Dergisi. (2004). Cilt.70, Birleşim.41, ss.805-807.
- TBMM 22. Dönem Tutanak Dergisi. (2005). Cilt.104, Birleşim.34, ss.371-387.
- TBMM 22. Dönem Tutanak Dergisi. (2005). Cilt.105, Birleşim.39, ss.506-565.
- TBMM 22. Dönem Tutanak Dergisi. (2005). Cilt.107, Birleşim.46, ss.317-391.
- TBMM 22. Dönem Tutanak Dergisi. (2005). Cilt.2, Birleşim.15, ss. 39-42.
- TBMM 22. Dönem Tutanak Dergisi. (2005). Cilt.70, Birleşim.41, ss.333-335.
- TBMM 22. Dönem Tutanak Dergisi. (2005). Cilt.72, Birleşim.50, ss. 418-478.
- TBMM 22. Dönem Tutanak Dergisi. (2005). Cilt.88, Birleşim.114, ss.301-307.
- TBMM 22. Dönem Tutanak Dergisi. (2005). Cilt.92, Birleşim.126, ss.310-312.
- TBMM 22. Dönem Tutanak Dergisi. (2005). Cilt.93, Birleşim.127, ss.1254-1257.
- TBMM 22. Dönem Tutanak Dergisi. (2005). Cilt.94, Birleşim.1, ss.52-54.
- TBMM 22. Dönem Tutanak Dergisi. (2005). Cilt.96, Birleşim.10, ss.139-144.
- TBMM 22. Dönem Tutanak Dergisi. (2006). Cilt.109, Birleşim.53, ss.146-152.
- TBMM 22. Dönem Tutanak Dergisi. (2006). Cilt.109, Birleşim.54, ss. 301-310.
- TBMM 22. Dönem Tutanak Dergisi. (2006). Cilt.110, Birleşim.60, ss. 559-563.
- TBMM 22. Dönem Tutanak Dergisi. (2006). Cilt.114, Birleşim.80, ss.591-592.
- TBMM 22. Dönem Tutanak Dergisi. (2006). Cilt.119, Birleşim.100, ss.497-498.
- TBMM 22. Dönem Tutanak Dergisi. (2006). Cilt.122, Birleşim.110, ss.38-51.
- TBMM 22. Dönem Tutanak Dergisi. (2006). Cilt.123, Birleşim.112, ss.52-60.
- TBMM 22. Dönem Tutanak Dergisi. (2006). Cilt.128, Birleşim.125, ss. 95-149.
- TBMM 22. Dönem Tutanak Dergisi. (2006). Cilt.134, Birleşim.16, ss.580-586.
- TBMM 22. Dönem Tutanak Dergisi. (2006). Cilt.137, Birleşim.24, ss. 23-25.
- TBMM 22. Dönem Tutanak Dergisi. (2006). Cilt.137, Birleşim.43, ss.286-290.
- TBMM 22. Dönem Tutanak Dergisi. (2006). Cilt.142, Birleşim.42, ss.537-540.
- TBMM 22. Dönem Tutanak Dergisi. (2006). Cilt.157, Birleşim.106, ss.313-314.
- TBMM 22. Dönem Tutanak Dergisi. (2007). Cilt.146, Birleşim. 59, ss.82-84.
- TBMM 22. Dönem Tutanak Dergisi. (2007). Cilt.155, Birleşim. 97, ss.443.
- TBMM 22. Dönem Tutanak Dergisi. (2007). Cilt.155, Birleşim.97, ss.437.
- TBMM 22. Dönem Tutanak Dergisi. (2007). Cilt.157, Birleşim.107, ss.524-528.
- TBMM 22. Dönem Tutanak Dergisi. (2007). Cilt.159, Birleşim.114, ss.330-345.
- TBMM 23. Dönem Tutanak Dergisi. (2007). Cilt.1, Birleşim.9, ss.138-144.

- TBMM 23. Dönem Tutanak Dergisi. (2007). Cilt.10, Birleşim.39, ss.63-82.
- TBMM 23. Dönem Tutanak Dergisi. (2007). Cilt.2, Birleşim.4, ss.341-359.
- TBMM 23. Dönem Tutanak Dergisi. (2007). Cilt.9, Birleşim.38, ss.784-791.
- TBMM 23. Dönem Tutanak Dergisi. (2008). Cilt.11, Birleşim.47, ss.717-729.
- TBMM 23. Dönem Tutanak Dergisi. (2008). Cilt.14, Birleşim.61, ss.195.
- TBMM 23. Dönem Tutanak Dergisi. (2008). Cilt.15, Birleşim.72, ss.91-619.
- TBMM 23. Dönem Tutanak Dergisi. (2008). Cilt.16, Birleşim.77, ss.449-454.
- TBMM 23. Dönem Tutanak Dergisi. (2008). Cilt.19, Birleşim.94, ss.155-157.
- TBMM 23. Dönem Tutanak Dergisi. (2008). Cilt.19, Birleşim.96, ss.478-547.
- TBMM 23. Dönem Tutanak Dergisi. (2008). Cilt.23, Birleşim.120, ss.369-371.
- TBMM 23. Dönem Tutanak Dergisi. (2008). Cilt.24, Birleşim.125, ss.22-61.
- TBMM 23. Dönem Tutanak Dergisi. (2008). Cilt.31, Birleşim.20, ss.418-419.
- TBMM 23. Dönem Tutanak Dergisi. (2008). Cilt.32, Birleşim.22, ss.131-138.
- TBMM 23. Dönem Tutanak Dergisi. (2008). Cilt.34, Birleşim.28, ss.84-110.
- TBMM 23. Dönem Tutanak Dergisi. (2008). Cilt.35, Birleşim.32, ss.876-909.
- TBMM 23. Dönem Tutanak Dergisi. (2008). Cilt.36, Birleşim.36, ss.543-623.
- TBMM 23. Dönem Tutanak Dergisi. (2009). Cilt.39, Birleşim. 55, ss.228.
- TBMM 23. Dönem Tutanak Dergisi. (2009). Cilt.39, Birleşim.56, ss.542-547.
- TBMM 23. Dönem Tutanak Dergisi. (2009). Cilt.44, Birleşim.84, ss.699-703.
- TBMM 23. Dönem Tutanak Dergisi. (2009). Cilt.46, Birleşim.98, ss.124-148.
- TBMM 23. Dönem Tutanak Dergisi. (2009). Cilt.50, Birleşim. 6, ss.577.
- TBMM 23. Dönem Tutanak Dergisi. (2009). Cilt.51, Birleşim. 10, ss.360-362.
- TBMM 23. Dönem Tutanak Dergisi. (2009). Cilt.51, Birleşim. 9, ss.232.
- TBMM 23. Dönem Tutanak Dergisi. (2009). Cilt.52, Birleşim. 13, ss.18.
- TBMM 23. Dönem Tutanak Dergisi. (2009). Cilt.53, Birleşim.18, ss.12-19.
- TBMM 23. Dönem Tutanak Dergisi. (2009). Cilt.54, Birleşim. 26, ss.186-233.
- TBMM 23. Dönem Tutanak Dergisi. (2009). Cilt.56, Birleşim.36, ss.895-929.
- TBMM 23. Dönem Tutanak Dergisi. (2009). Cilt.86, Birleşim.35, ss.623-664.
- TBMM 23. Dönem Tutanak Dergisi. (2010). Cilt.58, Birleşim. 45, ss.598-601.
- TBMM 23. Dönem Tutanak Dergisi. (2010). Cilt.58, Birleşim. 47, ss.873.
- TBMM 23. Dönem Tutanak Dergisi. (2010). Cilt.59, Birleşim. 50, ss.216-219.
- TBMM 23. Dönem Tutanak Dergisi. (2010). Cilt.59, Birleşim. 53, ss.759.
- TBMM 23. Dönem Tutanak Dergisi. (2010). Cilt.68, Birleşim.84, ss.193-195.
- TBMM 23. Dönem Tutanak Dergisi. (2010). Cilt.71, Birleşim.114, ss.467-468.
- TBMM 23. Dönem Tutanak Dergisi. (2010). Cilt.83, Birleşim.23, ss.28-30.
- TBMM 23. Dönem Tutanak Dergisi. (2010). Cilt.86, Birleşim.32, ss.166-213.
- TBMM 23. Dönem Tutanak Dergisi. (2010). Cilt.87, Birleşim.40, ss.716-722.
- TBMM 23. Dönem Tutanak Dergisi. (2011). Cilt.89, Birleşim.50, ss.556.
- TBMM 23. Dönem Tutanak Dergisi. (2011). Cilt.92, Birleşim.61, ss.232-233.
- TBMM 23. Dönem Tutanak Dergisi. (2011). Cilt.99, Birleşim.88, ss.80.
- TBMM 24. Dönem Tutanak Dergisi. (2011). Cilt. 9, Birleşim.42, ss.791-803.
- TBMM 24. Dönem Tutanak Dergisi. (2011). Cilt.34, Birleşim.27, ss.790-803.
- TBMM 24. Dönem Tutanak Dergisi. (2011). Cilt.6, Birleşim.30, ss.183-186.
- TBMM 24. Dönem Tutanak Dergisi. (2011). Cilt.8, Birleşim.32, ss.150-182.
- TBMM 24. Dönem Tutanak Dergisi. (2011). Cilt.8, Birleşim.32, ss.209-210.
- TBMM 24. Dönem Tutanak Dergisi. (2011). Cilt.8, Birleşim.33, ss.270-330.
- TBMM 24. Dönem Tutanak Dergisi. (2011). Cilt.8, Birleşim.35, ss.670-737.
- TBMM 24. Dönem Tutanak Dergisi. (2012). Cilt.11, Birleşim.50, ss.185-186.
- TBMM 24. Dönem Tutanak Dergisi. (2012). Cilt.13, Birleşim.60, ss.9-10.
- TBMM 24. Dönem Tutanak Dergisi. (2012). Cilt.15, Birleşim.73, ss.383-385.

- TBMM 24. Dönem Tutanak Dergisi. (2012). Cilt.17, Birleşim.85, ss.850-852.
- TBMM 24. Dönem Tutanak Dergisi. (2012). Cilt.18, Birleşim.91, ss.703-711.
- TBMM 24. Dönem Tutanak Dergisi. (2012). Cilt.19, Birleşim.98, ss.873.
- TBMM 24. Dönem Tutanak Dergisi. (2012). Cilt.22, Birleşim.50, ss.406-407.
- TBMM 24. Dönem Tutanak Dergisi. (2015). Cilt.104, Birleşim.60, ss.590.
- TBMM Bülteni (2002). Meclis Haber Dergisi Eylül-Ekim-Kasım-Aralık Sayı:93.
24. Dönem TBMM Albümü. (2011). *C.I Basın ve Halkla İlişkiler Müdürlüğü Yayınları*, Ankara ss.214-216.
- TBMM Albümü. (1920-2010). *TBMM Basın ve Halkla İlişkiler Müdürlüğü Yayınları*, Ankara ss.49-1585

İNTERNET KAYNAKLARI

- <http://dergipark.gov.tr/download/article-file/210826>, Erişim Tarihi: 27.12.2018
- <http://dergiler.ankara.edu.tr/dergiler/42/430/4809.pdf>, Erişim Tarihi 29.12.2018
- <http://www.tbmm.gov.tr/d23/7/7-2450sgc.pdf>, Erişim Tarihi:12.02.2017
- <http://dergipark.gov.tr/download/article-file/210826>, 27.12.2018
- <http://siyaset-bilimi-ders-notlari.blogspot.com/2016/11/siyasetpolitika-nedir-en-genis-anlamıyla.html>, Erişim Tarihi: 21.12.2018
- http://web.e-baro.web.tr/uploads/45/Etkinlikler/2015/2_Oguz_Ersoz.pdf, Erişim Tarihi: 28.12.2018
- <http://www.biyografi.net/kisi/ayrinti.asp?kisiid=5812>, Erişim Tarihi: 28.02.2018
- <http://www.on5yirmi5.com/pdf/223285-postmodern-darbe-28-subat.pdf>, Erişim Tarihi: 27.12.2018
- <http://www.biyografi.info/kisi/mithat-sancar> Erişim Tarihi: 28.02.2018
- <http://www.biyografi.net/kisi/ayrinti.asp?kisiid=5812> Erişim Tarihi: 28.02.2018
- <http://www.ensonhaber.com/muammer-guler-kimdir-2015-01-14.html> Erişim Tarihi: 28.02.2018
- <http://www.milliyet.com.tr/secim/2015/> Erişim Tarihi:01.07.2017
- <http://www.tbmm.gov.tr/d23/7/7-2450s.pdf> Erişim Tarihi: 18.07.2017
- <http://www.tbmm.gov.tr/d24/7/7-61188s.pdf>, Erişim Tarihi: 11.07.2017
- <https://1000kitap.com/yazar/orhan-miroglu/kitaplar>, Erişim Tarihi: 28.12.2018
- <https://www.setav.org/demokratik-bir-arac-olarak-referandum/>, Erişim Tarihi: 01.01.2019
- https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/genel_kurul.cl_getir?pEid=36032, Erişim Tarihi: 11.03.2017
- <https://www.tbmm.gov.tr/biyog/tbmmbsk.htm>, Erişim Tarihi: 12.02.2017
- https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/tasari_teklif_sd.onerge_bilgileri?kanunlar_sira_no=24023, Erişim Tarihi: 08.07.2017
- <https://www.AKPartiarti.org.tr/site/yonetim/milletvekilleri/23/47#> Erişim Tarihi: 29.12.2016
- <https://www.AKPartiarti.org.tr/site/yonetim/milletvekilleri/25/47>, Erişim Tarihi: 29.12.2016
- <https://www.sabah.com.tr/secim/2014-cumhurbaskanligi-secimleri/>, 01.01.2019
- https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/milletvekillerimiz_sd.bilgi?p_donem=25&p_sicil=7175 Erişim Tarihi: 12.07.2017
- https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/milletvekillerimiz_sd.bilgi?p_donem=25&p_sicil=7232 Erişim Tarihi: 29.12.2016

- https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/genel_kurul.cl_getir?pEid=11569,
Erişim Tarihi: 17.12.2016
- https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/genel_kurul.cl_getir?pEid=24914, Erişim
Tarihi: 02.07.2017
- https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/genel_kurul.cl_getir?pEid=27505 , Erişim
Tarihi: 02.02.2017
- https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/genel_kurul.cl_getir?pEid=27658, Erişim
Tarihi: 17.12.2016
- https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/genel_kurul.cl_getir?pEid=32626, Erişim
Tarihi: 17.02.2017
- https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/genel_kurul.cl_getir?pEid=37500, Erişim
Tarihi: 17.02.2017
- [https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/meclis_arastirma_ongeleri.ongere_bilgileri
?kanunlar_sira_no=91477](https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/meclis_arastirma_ongeleri.ongere_bilgileri?kanunlar_sira_no=91477), Erişim Tarihi: 11.07.2017
- [https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/meclis_arastirma_ongeleri.ongere_bilgileri
?kanunlar_sira_no=91798](https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/meclis_arastirma_ongeleri.ongere_bilgileri?kanunlar_sira_no=91798), Erişim Tarihi: 11.07.2017
- [https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/meclis_arastirma_ongeleri.ongere_bilgileri
?kanunlar_sira_no=91802](https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/meclis_arastirma_ongeleri.ongere_bilgileri?kanunlar_sira_no=91802), Erişim Tarihi: 11.07.2017
- [https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/meclis_arastirma_ongeleri.ongere_bilgileri
?kanunlar_sira_no=91722](https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/meclis_arastirma_ongeleri.ongere_bilgileri?kanunlar_sira_no=91722), Erişim Tarihi: 11.07.2017
- [https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/meclis_arastirma_ongeleri.ongere_bilgileri
?kanunlar_sira_no=91414](https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/meclis_arastirma_ongeleri.ongere_bilgileri?kanunlar_sira_no=91414), Erişim Tarihi: 12.07.2017
- [https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/meclis_arastirma_ongeleri.ongere_bilgileri
?kanunlar_sira_no=91418](https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/meclis_arastirma_ongeleri.ongere_bilgileri?kanunlar_sira_no=91418), Erişim Tarihi: 12.07.2017
- [https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/meclis_arastirma_ongeleri.ongere_bilgileri
?kanunlar_sira_no=91356](https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/meclis_arastirma_ongeleri.ongere_bilgileri?kanunlar_sira_no=91356), Erişim Tarihi: 12.07.2017
- [https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/meclis_arastirma_ongeleri.ongere_bilgileri
?kanunlar_sira_no=91613](https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/meclis_arastirma_ongeleri.ongere_bilgileri?kanunlar_sira_no=91613), Erişim Tarihi: 12.07.2017
- [https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/meclis_arastirma_ongeleri.ongere_bilgileri
?kanunlar_sira_no=91798](https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/meclis_arastirma_ongeleri.ongere_bilgileri?kanunlar_sira_no=91798), Erişim Tarihi: 17.07.2017
- [https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/meclis_arastirma_ongeleri.ongere_bilgileri
?kanunlar_sira_no=91722](https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/meclis_arastirma_ongeleri.ongere_bilgileri?kanunlar_sira_no=91722) Erişim Tarihi: 17.07.2017
- [https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/meclis_arastirma_ongeleri.ongere_bilgileri
?kanunlar_sira_no=91356](https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/meclis_arastirma_ongeleri.ongere_bilgileri?kanunlar_sira_no=91356), Erişim Tarihi: 17.07.2017
- [https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/meclis_arastirma_ongeleri.ongere_bilgileri
?kanunlar_sira_no=91417](https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/meclis_arastirma_ongeleri.ongere_bilgileri?kanunlar_sira_no=91417) Erişim Tarihi: 17.07.2017
- [https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/meclis_arastirma_ongeleri.ongere_bilgileri
?kanunlar_sira_no=91592](https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/meclis_arastirma_ongeleri.ongere_bilgileri?kanunlar_sira_no=91592) Erişim Tarihi: 17.07.2017
- [https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/meclis_arastirma_ongeleri.ongere_bilgileri
?kanunlar_sira_no=90588](https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/meclis_arastirma_ongeleri.ongere_bilgileri?kanunlar_sira_no=90588), Erişim Tarihi: 17.07.2017
- [https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/meclis_arastirma_ongeleri.ongere_bilgileri
?kanunlar_sira_no=87964](https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/meclis_arastirma_ongeleri.ongere_bilgileri?kanunlar_sira_no=87964), Erişim Tarihi: 17.07.2017
- [https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/meclis_arastirma_ongeleri.ongere_bilgileri
?kanunlar_sira_no=90251](https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/meclis_arastirma_ongeleri.ongere_bilgileri?kanunlar_sira_no=90251), Erişim Tarihi: 18.07.2017
- [https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/meclis_arastirma_ongeleri.ongere_bilgileri
?kanunlar_sira_no=90281](https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/meclis_arastirma_ongeleri.ongere_bilgileri?kanunlar_sira_no=90281), Erişim Tarihi: 18.07.2017
- [https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/meclis_arastirma_ongeleri.ongere_bilgileri
?kanunlar_sira_no=90750](https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/meclis_arastirma_ongeleri.ongere_bilgileri?kanunlar_sira_no=90750) , Erişim Tarihi: 16.12.2016
- [https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/meclis_arastirma_ongeleri.ongere_bilgileri
?kanunlar_sira_no=91225](https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/meclis_arastirma_ongeleri.ongere_bilgileri?kanunlar_sira_no=91225), Erişim Tarihi: 16.12.2016

https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/meclis_arastirma_onergeleri.onerge_bilgileri?kanunlar_sira_no=90751, ErişimTarihi:17.12.2016
https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/meclis_arastirma_onergeleri.onerge_bilgileri?kanunlar_sira_no=90741, ErişimTarihi:17.12.2016
https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/meclis_arastirma_onergeleri.onerge_bilgileri?kanunlar_sira_no=90727, ErişimTarihi:17.12.2016
https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/meclis_arastirma_onergeleri.onerge_bilgileri?kanunlar_sira_no=90723, ErişimTarihi:17.12.2016
https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/meclis_arastirma_onergeleri.onerge_bilgileri?kanunlar_sira_no=90797, ErişimTarihi:17.12.2016
https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/meclis_arastirma_onergeleri.onerge_bilgileri?kanunlar_sira_no=104587, ErişimTarihi:10.12.2018
https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/meclis_arastirma_onergeleri.onerge_bilgileri?kanunlar_sira_no=104587, ErişimTarihi:08.07.2017
https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/meclis_arastirma_onergeleri.uyenin_onergele ri?donem_kodu=22&p_sicil=5957, ErişimTarihi: 08.07.2017
https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/meclis_arastirma_onergeleri.uyenin_onergele ri?donem_kodu=24&p_sicil=6732, ErişimTarihi:08.07.2017
https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/meclis_arastirma_onergeleri.uyenin_ilk_imza li_onergeleri?donem_kodu=24&p_sicil=6965, ErişimTarihi:10.12.2018
https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/meclis_arastirma_onergeleri.uyenin_onergele ri?donem_kodu=24&p_sicil=6737, ErişimTarihi:10.12.2018
https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/meclis_sorusturma_onergeleri.uyenin_onerge leri?donem_kodu=24&p_sicil=6633, ErişimTarihi:11.12.2018
https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/milletvekillerimiz_sd.bilgi?p_donem=25&p_sicil=7231 ErişimTarihi: 29.12.2016
https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/tasari_teklif_sd.onerge_bilgileri?kanunlar_sira_no=24993, ErişimTarihi: 08.07.2017
https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/tasari_teklif_sd.onerge_bilgileri?kanunlar_sira_no=23019, ErişimTarihi: 08.07.2017
https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/tasari_teklif_sd.onerge_bilgileri?kanunlar_sira_no=22844, ErişimTarihi: 08.07.2017
https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/tasari_teklif_sd.onerge_bilgileri?kanunlar_sira_no=44355, ErişimTarihi: 08.07.2017
https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/tasari_teklif_sd.onerge_bilgileri?kanunlar_sira_no=33215, ErişimTarihi: 08.07.2017
https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/tasari_teklif_sd.onerge_bilgileri?kanunlar_sira_no=27631, ErişimTarihi: 08.07.2017
https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/tasari_teklif_sd.onerge_bilgileri?kanunlar_sira_no=23335, ErişimTarihi: 08.07.2017
https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/tasari_teklif_sd.onerge_bilgileri?kanunlar_sira_no=22844, ErişimTarihi: 08.07.2017
https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/tasari_teklif_sd.onerge_bilgileri?kanunlar_sira_no=33642, ErişimTarihi: 08.07.2017
https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/tasari_teklif_sd.onerge_bilgileri?kanunlar_sira_no=25757, ErişimTarihi: 08.07.2017
https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/tasari_teklif_sd.onerge_bilgileri?kanunlar_sira_no=24774, ErişimTarihi: ErişimTarihi: 08.07.2017
https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/tasari_teklif_sd.onerge_bilgileri?kanunlar_sira_no=23335, ErişimTarihi: 08.07.2017

https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/tasari_teklif_sd.onerge_bilgileri?kanunlar_sira_no=53025, ErişimTarihi: 09.07.2017)

https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/tasari_teklif_sd.onerge_bilgileri?kanunlar_sira_no=50270, ErişimTarihi: 09.07.2017

https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/tasari_teklif_sd.onerge_bilgileri?kanunlar_sira_no=49132, ErişimTarihi: 10.07.2017

https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/tasari_teklif_sd.onerge_bilgileri?kanunlar_sira_no=40497, ErişimTarihi: 10.07.2017

https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/tasari_teklif_sd.onerge_bilgileri?kanunlar_sira_no=40116, ErişimTarihi: 10.07.2017

https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/tasari_teklif_sd.onerge_bilgileri?kanunlar_sira_no=35860, ErişimTarihi: 10.07.2017

https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/tasari_teklif_sd.onerge_bilgileri?kanunlar_sira_no=30297, ErişimTarihi: 10.07.2017

https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/tasari_teklif_sd.onerge_bilgileri?kanunlar_sira_no=29988, ErişimTarihi: 10.07.2017

https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/tasari_teklif_sd.onerge_bilgileri?kanunlar_sira_no=32499, ErişimTarihi: 10.07.2017

https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/tasari_teklif_sd.onerge_bilgileri?kanunlar_sira_no=29396, ErişimTarihi: 10.07.2017

https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/tasari_teklif_sd.onerge_bilgileri?kanunlar_sira_no=43408, ErişimTarihi: 18.12.2016

https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/tasari_teklif_sd.onerge_bilgileri?kanunlar_sira_no=54011, ErişimTarihi: 10.07.2017

https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/tasari_teklif_sd.onerge_bilgileri?kanunlar_sira_no=53992, ErişimTarihi: 10.07.2017

https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/tasari_teklif_sd.onerge_bilgileri?kanunlar_sira_no=53571, ErişimTarihi: 10.07.2017

https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/tasari_teklif_sd.onerge_bilgileri?kanunlar_sira_no=52693, ErişimTarihi: 11.07.2017

https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/tasari_teklif_sd.onerge_bilgileri?kanunlar_sira_no=50603, ErişimTarihi: 11.07.2017

https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/tasari_teklif_sd.onerge_bilgileri?kanunlar_sira_no=32433, ErişimTarihi: 17.12.2016

https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/tasari_teklif_sd.onerge_bilgileri?kanunlar_sira_no=44166, ErişimTarihi: 17.12.2016

https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/tasari_teklif_sd.onerge_bilgileri?kanunlar_sira_no=54011, ErişimTarihi: 12.07.2017

https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/tasari_teklif_sd.onerge_bilgileri?kanunlar_sira_no=32401, ErişimTarihi: 13.07.2017

https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/tasari_teklif_sd.onerge_bilgileri?kanunlar_sira_no=22844, ErişimTarihi: 13.07.2017

https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/tasari_teklif_sd.onerge_bilgileri?kanunlar_sira_no=53992, ErişimTarihi: 01.07.2017

https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/tasari_teklif_sd.onerge_bilgileri?kanunlar_sira_no=22844, ErişimTarihi: 01.07.2017

https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/tasari_teklif_sd.onerge_bilgileri?kanunlar_sira_no=33032, ErişimTarihi: 17.07.2017

https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/tasari_teklif_sd.onerge_bilgileri?kanunlar_sira_no=27631, ErişimTarihi: 17.07.2017

https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/tasari_teklif_sd.onerge_bilgileri?kanunlar_sira_no=42858, ErişimTarihi:17.07.2017
https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/tasari_teklif_sd.onerge_bilgileri?kanunlar_sira_no=26234, ErişimTarihi:17.07.2017
https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/tasari_teklif_sd.onerge_bilgileri?kanunlar_sira_no=25654, ErişimTarihi:17.07.2017
https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/tasari_teklif_sd.onerge_bilgileri?kanunlar_sira_no=23731, ErişimTarihi:17.07.2017
https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/tasari_teklif_sd.onerge_bilgileri?kanunlar_sira_no=89725, ErişimTarihi:08.07.2017
https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/tasari_teklif_sd.onerge_bilgileri?kanunlar_sira_no=89340, ErişimTarihi:08.07.2017
https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/tasari_teklif_sd.onerge_bilgileri?kanunlar_sira_no=63743, ErişimTarihi:08.07.2017
https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/tasari_teklif_sd.onerge_bilgileri?kanunlar_sira_no=60368, ErişimTarihi:08.07.2017
https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/tasari_teklif_sd.onerge_bilgileri?kanunlar_sira_no=55071, ErişimTarihi:08.07.2017
https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/tasari_teklif_sd.onerge_bilgileri?kanunlar_sira_no=89340, ErişimTarihi:08.07.2017
https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/tasari_teklif_sd.onerge_bilgileri?kanunlar_sira_no=82348, ErişimTarihi:08.07.2017
https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/tasari_teklif_sd.onerge_bilgileri?kanunlar_sira_no=61499, ErişimTarihi:08.07.2017
https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/tasari_teklif_sd.onerge_bilgileri?kanunlar_sira_no=61313, ErişimTarihi:08.07.2017
https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/tasari_teklif_sd.onerge_bilgileri?kanunlar_sira_no=78537, ErişimTarihi: 24.12.2016
https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/tasari_teklif_sd.onerge_bilgileri?kanunlar_sira_no=89340, ErişimTarihi:08.07.2017
https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/tasari_teklif_sd.onerge_bilgileri?kanunlar_sira_no=55071, ErişimTarihi:08.07.2017
https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/tasari_teklif_sd.onerge_bilgileri?kanunlar_sira_no=82348, ErişimTarihi:18.07.2017
https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/tasari_teklif_sd.onerge_bilgileri?kanunlar_sira_no=60368, ErişimTarihi:18.07.2017
https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/tasari_teklif_sd.onerge_bilgileri?kanunlar_sira_no=89340, ErişimTarihi:08.07.2017
https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/tasari_teklif_sd.onerge_bilgileri?kanunlar_sira_no=82348, ErişimTarihi:18.07.2017
https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/tasari_teklif_sd.onerge_bilgileri?kanunlar_sira_no=60368, ErişimTarihi:18.07.2017
https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/tasari_teklif_sd.onerge_bilgileri?kanunlar_sira_no=59729, ErişimTarihi:08.07.2017
https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/tasari_teklif_sd.onerge_bilgileri?kanunlar_sira_no=55071, ErişimTarihi:18.07.2017
https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/tasari_teklif_sd.onerge_bilgileri?kanunlar_sira_no=59125, ErişimTarihi:17.12.2016
https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/tasari_teklif_sd.onerge_bilgileri?kanunlar_sira_no=78537, ErişimTarihi:19.07.2017

https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/tasari_teklif_sd.onerge_bilgileri?kanunlar_sira_no=70322, ErişimTarihi: 19.07.2017
https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/tasari_teklif_sd.onerge_bilgileri?kanunlar_sira_no=70260 ErişimTarihi:19.07.2017
https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/tasari_teklif_sd.onerge_bilgileri?kanunlar_sira_no=69772, ErişimTarihi:20.07.2017
https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/tasari_teklif_sd.onerge_bilgileri?kanunlar_sira_no=181439, ErişimTarihi:08.07.2017
https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/tasari_teklif_sd.onerge_bilgileri?kanunlar_sira_no=180588, ErişimTarihi:08.07.2017
https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/tasari_teklif_sd.onerge_bilgileri?kanunlar_sira_no=180179, ErişimTarihi: 08.07.2017
https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/tasari_teklif_sd.onerge_bilgileri?kanunlar_sira_no=146157, ErişimTarihi:08.07.2017
https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/tasari_teklif_sd.onerge_bilgileri?kanunlar_sira_no=179882 , ErişimTarihi:08.07.2017
https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/tasari_teklif_sd.onerge_bilgileri?kanunlar_sira_no=156237 , ErişimTarihi:08.07.2017
https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/tasari_teklif_sd.onerge_bilgileri?kanunlar_sira_no=148569 , ErişimTarihi:08.07.2017
https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/tasari_teklif_sd.onerge_bilgileri?kanunlar_sira_no=126253 ErişimTarihi:08.07.2017
https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/tasari_teklif_sd.onerge_bilgileri?kanunlar_sira_no=157338 , ErişimTarihi: 08.07.2017
https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/tasari_teklif_sd.onerge_bilgileri?kanunlar_sira_no=148569 , ErişimTarihi: 08.07.2017
https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/tasari_teklif_sd.onerge_bilgileri?kanunlar_sira_no=141354 , ErişimTarihi: 08.07.2017
https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/tasari_teklif_sd.onerge_bilgileri?kanunlar_sira_no=104613 , ErişimTarihi:08.07.2017
https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/tasari_teklif_sd.onerge_bilgileri?kanunlar_sira_no=182182 , ErişimTarihi:12.04.2017
https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/tasari_teklif_sd.onerge_bilgileri?kanunlar_sira_no=166051 , ErişimTarihi:12.04.2017
https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/tasari_teklif_sd.onerge_bilgileri?kanunlar_sira_no=142637 , ErişimTarihi:12.04.2017
https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/tasari_teklif_sd.onerge_bilgileri?kanunlar_sira_no=132320 , ErişimTarihi:12.04.2017
https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/tasari_teklif_sd.onerge_bilgileri?kanunlar_sira_no=131827 , ErişimTarihi:12.04.2017
https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/tasari_teklif_sd.onerge_bilgileri?kanunlar_sira_no=175174 , ErişimTarihi:08.07.2017
https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/tasari_teklif_sd.onerge_bilgileri?kanunlar_sira_no=166012 , 08.07.2017
https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/tasari_teklif_sd.onerge_bilgileri?kanunlar_sira_no=104592,ErişimTarihi:08.07.2017
https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/tasari_teklif_sd.onerge_bilgileri?kanunlar_sira_no=158380, ErişimTarihi:12.04.2017
https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/tbmm_internet.anasayfa ErişimTarihi: 10.07.2017

- https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/yazili_soru_sd.onerge_bilgileri?kanunlar_sira_no=52895, ErişimTarihi: 10.07.2017
- https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/yazili_soru_sd.onerge_bilgileri?kanunlar_sira_no=52944, ErişimTarihi: 10.07.2017
- https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/yazili_soru_sd.onerge_bilgileri?kanunlar_sira_no=52945, ErişimTarihi: 10.07.2017
- https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/yazili_soru_sd.onerge_bilgileri?kanunlar_sira_no=52946, ErişimTarihi: 10.07.2017
- https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/yazili_soru_sd.onerge_bilgileri?kanunlar_sira_no=52947, ErişimTarihi: 10.07.2017
- https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/yazili_soru_sd.onerge_bilgileri?kanunlar_sira_no=52998, ErişimTarihi: 10.07.2017
- https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/yazili_soru_sd.uyenin_soru_onergeleri?p_sici_l=6244&p_donemkod=22, ErişimTarihi: 09.07.2017
- https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/yazili_soru_sd.uyenin_soru_onergeleri?p_sici_l=6965&p_donemkod=24, ErişimTarihi:11.12.2018
- https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/yazili_soru_sd.uyenin_soru_onergeleri?p_sici_l=6964&p_donemkod=24, ErişimTarihi:10.12.2018
- <https://www.tbmm.gov.tr/tutanak/donem24/yil4/bas/b031m.htm>,ErişimTarihi:02.07.2017
- https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/tasari_teklif_sd.onerge_bilgileri?kanunlar_sira_no=41370 ErişimTarihi: 17.12.2016
- TBMM Komisyonu üyeliklerine yapılan Seçime Dair Karar. https://www.tbmm.gov.tr/tbmm_kararlari/karar749.html ErişimTarihi: 12.11.2017
- TBMM Komisyonu üyeliklerine yapılan Seçime Dair Karar., https://www.tbmm.gov.tr/tbmm_kararlari/karar899.html ErişimTarihi: 12.11.2017
- TBMM Komisyonu üyeliklerine yapılan Seçime Dair Karar., https://www.tbmm.gov.tr/tbmm_kararlari/karar1000.html ErişimTarihi: 12.11.2017

GÖRÜŞME

- XXII. Dönem Adalet ve Kalkınma Partisi Mardin Milletvekili Mehmet Beşir Hamidi ile görüşme. Görüşme tarihi: 20 Eylül 2017
- XXII. Dönem Adalet ve Kalkınma Partisi Mardin Milletvekili Selahattin Cebeli ile görüşme. Görüşme tarihi: 21 Ekim 2017
- XXII. Dönem Bağımsız Mardin Milletvekili Süleyman Bölünmez ile görüşme. Görüşme tarihi: 12 Mart 2017
- XXII. Dönem Cumhuriyet Halk Partisi Mardin Milletvekili Mahmut Duyan ile görüşme. Görüşme tarihi:10 Kasım 2016
- XXIII. Dönem Adalet ve Kalkınma Partisi Mardin Milletvekili Mehmet Halit Demir ile görüşme. Görüşme tarihi: 31 Aralık 2016
- XXIII. ve XXIV. Dönem Adalet ve Kalkınma Partisi Mardin Milletvekili Gönül Bekin Şahkulubey ile görüşme. Görüşme tarihi: 30 Aralık 2016

ÖZGEÇMİŞ

Amine YÜREK, 1 Ekim 1991 yılında Mardin'in Ömerli ilçesinde doğdu. İlk ve Orta öğrenimini Mardin'in Ömerli ilçesinde tamamladı. 2014 yılında Gaziantep Üniversitesi İslahiye İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi İşletme lisans bölümünü tamamladı. 2016 yılında Gaziantep Üniversitesi Kamu Yönetimi ve Siyaset Bilimi Anabilim Dalı'nda Yüksek lisans eğitimine başladı. 2016 yılında Gaziantep Burç Ortaokulu'nda ve 2017 yılında Mardin Anadolu Lisesi'nde Matematik Öğretmenliği yaptı. 2018 yılında Mardin Anadolu Lisesi'nde Almanca Öğretmenliği yaptı.

VITAE

Amine YUREK, she was born in the town of Omerli, Mardin, on the 1 of october, 1991. She took her primary and high school education in Omerli. In 2014, she studied at Islahiye Faculty of Economics and Administrative sciences in Gaziantep University. In 2016, she started postgraduate education in Gaziantep University at the Faculty of Public administration and political science, she worked as a mathematics teacher at Gaziantep Burc Secondary School in 2016 and also at Mardin Anatolian High school in 2017 she worked as a german teacher at Mardin Anatolian High School in 2018.